FUNDACIÓ NOGUERA

Textos i Documents

Liber Feudorum A

Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294

VOLUM II

FUNDACIÓ NOGUERA

Edició i estudi a cura de
Rodrigue Tréton

FUNDACIÓ NOGUERA

Barcelona, 2013

FUNDACIÓ
NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

LIBER FEUDORUM A

FUNDACIÓ NOGUERA

www.fundacionoguera.com

Col·lecció Textos i Documents

Director tècnic: Josep Maria Sans i Travé

FUNDACIÓ NOGUERA

Textos i Documents, 51

Liber Feudorum A

Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294 (Cerdanya, Capcir, Conflent, Vall de Ribes, Ripollès, Vallespir i vegueria de Camprodon)

Volum II

Edició a cura de Rodrigue Tréton

BARCELONA, 2013

textos medievals catalans

www.tmcat.net

© Rodrigue Tréton, 2013

Edita: Pagès Editors, S L
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat

Primera edició: novembre de 2013

ISBN obra completa: 978-84-9975-418-5

ISBN volum II: 978-84-9975-420-8

DL L 1055-2013

Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, S L
www.bobala.cat

190

1283, 2 octubre

Ramon de Banyuls, cavaller, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Baridà i la Vall de Ribes, amb el consentiment de Joan Gras, jutge de feus, confirma Jaume de Casadevall, d'Ogassa, habitant de Ripoll, i els seus successors en la possessió de vuit cafissos de blat, és a dir, quatre de sègol, dos d'ordi i dos de civada, percebuts sobre els delmes de la parròquia de Sant Martí de Campelles que li van vendre Guillem d'Estagell i la seva esposa Agnès, amb la condició que ell i els seus successors els tinguin aquests drets en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers, centres religiosos o esglésies i que cada vegada que els alienin a altres persones donin al rei la tercera part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta confirmació, Ramon de Banyuls reconeix que ha rebut 350 sous de moneda barcelonesa de tern. Jaume de Casadevall promet observar les estipulacions d'aquest contracte i li fa homenatge de fidelitat.

Postil·les al marge extern: Jacobi de Casadavayl. – Campelles. – In Rivipullo. – F.

Pateat universis quod ego, Raimundus de *Baynnuls*, miles, procurator in negocio feudorum ab illustri domino rege Majoricarum constitus[a] in partibus Ceritanie, Baritani et Vallis de Rippis, de voluntate et assensu discreti Johannis Grassi, judicis ab eodem domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, per dominum regem et omnes successores ejus, laudo, concedo, corroboro et confirmo in perpetuum vobis, Jacobo de *Casadavall de Agaça*, comoranti in villa de Rivipullo, et vestris successoribus, ad feudum domini regis et suorum successorum, illos octo modios bladi, silicet quatuor modios segalis et duos modios ordei et duos modios civate, quos vobis et vestris vendidit Guilelmus de *Asteguell* et Agnes, uxor ejus, habendos et recipiendos in quadam parte decimarum parrochie Sancti Martini de Campiliis, ut in instrumento inde confecto plenius continetur; ita quod predictos octo modios bladi habeatis et teneatis vos et vestri successores in perpetuum ad feudum domini regis et suorum successorum. Et fidelitatem diligentem eisdem de predictis perpetuo observetis. Et non possitis predictos octo modios bladi, vel aliquid de eisdem, vendere seu alienare in militem, religionem sive ecclesiam. Et quocienscumque in

alias personas predictos octo modios bladi, vel aliquid de eisdem, alienaveritis, prestetur domino regi et suis pro laudimio predictorum tercia pars precii eorumdem, predictis omnibus perpetuo remanentibus suum feudum. Et pro hac confirmacione et laudimio habui et recepi a vobis, nomine domini regis, CCCL solidos barchinonensium coronatorum de terno, de quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Unde ego Jacobus supradictus, recipiens predictam infeudacionem et laudimium sub pactis et condicionibus supradictis a vobis, domino Raimundo de *Baynnulls*, promito per me et meos successores, sub ypotheca omnium bonorum meorum, predicta omnia atendere et complere et non contravenire in aliquo; faciens vobis homagium fidelitatis, missis meis manibus etiam inter vestras. Actum est hoc VI° nonas octobris, anno Domini M° CC° LXXX° tercio. S+num Raimundi de *Baynnuls* predicti, qui hec laudo et firmo. S+num Johannis Grassi, judicis supradicti, qui hec laudo et firmo. S+num Jacobi de *Casadavall* predicti, qui hec laudo et firmo. Sig+++na Jacobi Catelli, Johannis *Celarer* et Bernardi *Cobau*, testium.

ABC DEF GHI

a. *Sic per* constitutus.

191

1265, 17 juliol – Perpinyà

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus de la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, ha reclamat davant Guillem Carles, jutge de feus, el comís de totes les possessions que el monestir de Sant Martí del Canigó té al Conflent, a la Cerdanya i a la Vall de Ribes. A fi de demostrar que el seu monestir tenia tots aquests béns en alou, l'abat Pere[1] *ha presentat nombrosos títols, entre els quals les donacions fetes pel comte de Cerdanya Guifré,*[2] *fundador del monestir, i pels seus successors els comtes*

1. Pere de Saorra, abat de Sant Martí del Canigó (1256-1287).
2. Guifré II, comte de Cerdanya (988-1035).

Ramon[3] *i Guillem*[4] *i els reis de Catalunya-Aragó, Alfons I i Pere I, així com els privilegis atorgats per aquests dos darrers i per Jaume I. No havent Bertran Gil aconseguit demostrar que aquests béns eren feus dependents del rei, el jutge ha pres coneixement de les proves, ha escoltat els testimonis i ha consultat diversos experts. En conseqüència, per tal d'actuar de conformitat amb el privilegi acordat per Jaume I conjuntament amb els clergues i els religiosos de la diòcesi d'Elna ordenant al jutge de feus acabar sense dilació i d'acord amb els Usatges de Barcelona i amb el dret romà els procediments començats en contra seu, Guillem Carles dicta una sentència definitiva desestimant l'acció iniciada per Bernat Gil contra el monestir de Sant Martí del Canigó.*

Postil·la al marge superior: Abbas Sancti Martini.
Postil·la al marge extern: Alo.

[f. 63] In Christi nomine Pateat universis quod cum Bertrandus Egidii, portarius illustrissimi domini Jacobi, Dei gratia regis Aragonum et datus ab eo exseccutor in negocio questionis feudorum in Confluenti et Ceritania, et in Rivipollesio, et viccaria Campi rotundi et Valle de Pratis, egisset et petiisset nomine domini regis in judicio sub examine mei, Guilelmi Caroli de Perpiniano, judicis a domino rege predicto assignati in eodem negocio, contra Petrum, Dei gratia abbatem, et conventum monasterii Sancti Martini Canigonensis, ordinis Sancti Benedicti, Elnensis dyocesis, hec inferius annotata, libellum offerens sub hac forma: «Proponit Bertrandus Egidii, datus exseccutor in negocio feudorum a domino rege ipsius nomine contra Petrum, abbatem, et monasterium ac conventum Sancti Martini Canigonensis, quod, domino rege et suis predecessoribus irrequisitis, fuerunt hec subscripta in ipsos alienata, cum sint et fuerint de feudis suis. In primis, ecclesia et locus Sancti Petri de Bello loco, et omnia que dictum monasterium tenet et possidet in villa et parrochia de Vinçiano et in villario de Saorla, et in villa de *Marquexanes*, et decima ipsius de novo empta, et villaria de Avellaneto et de Junçeto et de Lonato et de Royre, et quicquid predictum monasterium habet apud Ençium, et apud Arrianum, et in villa de Coma et de *Estenils*, et apud *Fullolls*, et villa et castrum de Verneto, et apud Villam

3. Ramon I, comte de Cerdanya (1035-1068).
4. Guillem I, comte de Cerdanya (1068-1095).

francham Confluentis, et apud Cornellianum, et apud *Campilyas*, et apud Follianum, et apud Saorram, et apud *Torsen*, et apud *Escaro*, et Haytesanum, et *Soanies* et *Marazans*, et in parrochia de Segdennyano, in villariis de Junçeto et de Ortis et de *Mirles* et de *Marinnans*, et apud Flaçianum et *Jullols*, et apud *Porcinnans*, et apud *Annyerr*, et in villariis Celrani, Guixani et Aurellyani, et in parrochia Sancte Marie de Aspirano Confluentis, et in villario de *Penedes*, et apud Saltonum; et in territorio Ceritanie apud Eynam et apud Avidanum, Odelonum, *Egeth*, Targasonam et Villaltam, et parrochia eorumdem, et pasquerium de ipsis locis, et in manso de Coma in parrochia de *Livia*, et in villa de *Salagosa*, et apud *Arro*, et apud Bajande, et apud *Estavar*, et apud *Ęherr*, et in parrochia Sancte Leocadie, et in villario de *Seth* et de Coma, et de Podio et de *Vall Famelga*, et apud *Onzes*, et apud *Calleges*, et apud Anahujam, et illa pars quam habebat in decimis de Floridi, et apud *Emveig*, et apud *Mosoyll*, et apud Oneyam, et apud *Alb*, et apud *Adaç*, et apud *All*, et apud Taltortam, et apud Sanctum Martinum de Aravone, et apud Eyxenejam et *Senillers*, et apud *Eguils*, et in Valle çeboleria, et quidam mansi quos habebat predictum monasterium in Valle Ripparum apud *Ryall* et Comam. Et insuper domino rege et suis predecessoribus irrequisitis sunt edificata castra in honoribus ipsius monasterii. Unde petit omnia predicta nomine domini regis sibi tanquam comissa adjudicari, et dictas forcias domino regi aplicari.» Cui libello idem Petrus abbas nomine monasterii sui litem contestando respondit, dicens se et suum monasterium tenere et possidere honores, census et jura in predictis locis. Negavit tamen eadem omnia esse vel fuisse de feudo domini regis. Et asserendo proposuit in deffensionem plura ex petitis idem monasterium habuisse antiquitus ex donacione, legato et conçensu illustrium Guiffredi et Guilelmi et Raimundi, Dei gracia quondam comitum Ceritanie. Et primo ex donacione illustris Guiffredi quondam comitis fundatoris et dotatoris predicti monasterii, villas de Odelono et de *Obag* et de Solano et de *Egued* et de Targasona et de Vilalta et de Plano et de Pardinella, cum feudo et alodio et cum nemoribus, pascuis, pasqueriis, adempriviis, juribus et terminis suis, et villas de *Marquexanes* et de Lonato et de Junçeto et de Royre et de Avellaneto, et ecclesiam et decimam Sancti Vinçencii de Ençio, et tres mansos in Valle Ripparum, cum terminis latissime terminatis omnium proxime dictorum et pertinenciis, juribus universis, que omia idem ab-

bas probavit per publicum instrumentum quod incipit; «In nomine Domini. Ego Guiffredus, gracia Dei comes», et finitur ante kalendarium: «maneat firma.» Item, ex donacione ejusdem Guiffredi comitis, villam de Verneto, cum nemoribus, pascuis, pasqueriis, pertinenciis et juribus et terminis latissime terminatis, quod probavit per instrumentum incipiens: «In nomine Domini. Ego Guiffredus, gracia Dei comes», et finitur ante kalendarium: «inconvulsa permaneat.» Item, ex donacione ejusdem Guiffredi comitis, villaria de Celrano et de Aureillano et de Guixano, cum pertinenciis et terminis latissime terminatis, quod probavit per instrumentum incipiens: «In Dei omnipotentis nomine», et finitur ante kalendarium: «non sit disrupta.» Item, ex expresso consensu et laudimio Guilelmi illustris comitis Ceritanie, ecclesie Sancte Fidis de Taltorta, cum decimis et primiciis et omnibus honoribus quos in dicta villa habebat, quod laudimium probavit per instrumentum. Item, ex expresso consensu et laudimio Raimundi quondam comitis Ceritanie, mansum de *Ryall* in Valle Rippariis latissime terminati, in cujus terminis asseruit idem abbas esse mansum de Coma, quod laudimium probavit per instrumentum. Item, ex donacione predicti Guiffredi quondam comitis Ceritanie, villas de *Mosoyll* et de *Oneya*, et duos mansos apud Invidium, que probavit per tria instrumenta. Item, ex donacione ejusdem Guiffredi comitis Ceritanie, duos mansos apud Saorram, quod probavit per dodalitam ecclesie Sancti Martini Canigonensis et per alia duo instrumenta. Item, probavit per publicum instrumentum eundem [f. 63*v*] Guiffredum comitem vendidisse pro alodio quendam mansum apud Follianum, quibusdam quorum dictum monasterium habet locum. Item, ex expresso consensu et laudimio Raimundi quondam comitis Ceritanie, illud quod idem monasterium habebat in villis de *Eguils* et de *Linars* et de *Senillers* et de Exeneja, quod laudimium probavit per publicum instrumentum. Item, cum laudimio comitis ejusdem, quicquid habet idem monasterium apud Avidanum. Item, probaverunt per publicum instrumentum illustrissimum regem Aragonum dominum Illefonsum dedisse dicto monasterio quicquid habent apud Escaronum, et penturagium in pasturis dominicaturarum ipsius monasterii, et concessisse et dedisse licenciam dicto monasterio construendi et faciendi forcias in honoribus suis. Item, probaverunt per publicum instrumentum illustrem regem Petrum concessisse et laudasse dicto monasterio mansos et honores quos habebat apud Insulam et Saorram et Porcinnans et *Junçeth*

et *Seth* et in ambis combis. Item, probavit idem abbas per duo privilegia illustrium dominorum regis Illefonsi et regis Petri quondam ipsos concessisse et confirmasse predicto monasterio omnia alia que Guiffredus quondam comes Ceritanie dedit dicto monasterio, et pasquerium et penturagium de Odelono et de Verneto. Asseruit etiam predictus abbas nomine monasterii Sancti Martini Canigonensis predicti ipsum monasterium antiquitus fuisse conseccutum largicione fidelium, vendicione, legato, concambio, seu aliis adquisicionibus pro francho et libero alodio quasi omnia que a dicto monasterio petuntur in locis supradictis, non tamen feudalibus nec a feudatariis vassallis seu castlanis domini regis in eisdem, exceptis supradictis datis seu laudatis et confirmatis a prenominatis regibus et comitibus et aliquibus aliis, post aliquod privilegium seu privilegia illustrissimi domini regis Petri ipsi monasterio concessum, que dictum monasterium fuit conseccutum ut superius sunt expressa. Super quibus omnibus proxime dictis adquisicionibus ostendit prefatus abbas nomine sui monasterii omnia et singula instrumenta de adquisicionibus omnium predictorum ab eisdem petitorum, exceptis que inferius subseccuntur[a]. Que instrumenta diligenter attendi ego prefatus judex, et perspicaciter examinavi, et inveni ipsa instrumenta continere largiciones, donaciones, vendiciones, legata, concambia et alia titulo adquisicionum, alienacionum dictum monasterium fuisse conseccutum de universis et singulis supradictis. Super quibus idem abbas asseruit inmunitatem et exempcionem dictum monasterium obtinuisse per privilegium seu privilegia supradicta a domino rege Petro eidem monasterio concessa. In primo quorum privilegiorum sigillo cereo sigillatum continetur ipsum concessisse et confirmasse predicto monasterio omnia que a suis antecessoribus vel ab aliis quibuslibet eidem monasterio juste donata fuerant seu concessa, quod privilegium incipit: «Notum sit cunctis quod ego Petrus, Dei gratia.» Item, probavit idem abbas per aliud privilegium domini regis Petri sigillo plumbeo sigillatum, eundem dominum confirmasse dicto monasterio omnia que tam ab ipso quam a domino rege Illefonso data fuerant seu concessa; que duo privilegia fuerunt dicto monasterio concessa post adquisiciones predictas omnium et singulorum predictorum. Asseruit etiam prenominatus abbas post concessionem proxime dictorum privilegiorum predictum monasterium fuisse conseccutum, tam ex vendicione, largicione, quam aliis titulis adquisicionum, quicquid monasterium Ame-

riensis habebat in Confluenti, et quosdam mansos et honores et partem decimarum apud Saorram, et apud *All*, et apud Segdenyanum et Junçetum, et apud Villam francham Confluentis, et apud Flacianum et *Jullolls*; et illa que Petrus de Bulela habebat in Ceritania, que pro francho alodio fuerunt sibi sentenciata, et duas partes decimarum de Floridi, et apud Aspiranum Confluentis, et in villario de *Penedes*, que proxime dicta omnia et etiam decimam de Coma et de Estenils et capellam de Ençio asseruit dictus abbas prefatum monasterium fuisse conseccutum pro francho alodio. Item, probavit idem abbas nomine sui monasterii illustrissimum dominum Jacobum, nunc regem Aragonum, concessisse et confirmasse predicto monasterio omnes libertates, donativa et privilegia et pasqueria eidem monasterio data seu concessa ab illustribus dominis Illefonso et Petro, regibus quondam Aragonum, inducens privilegium sigillatum sigillo cereo. Asseruit insuper dictus abbas nomine sui monasterii illos a quibus dictum monasterium predicta habuit non esse feudatario, vassallos seu castlanos domini regis in locis seu terminis in quibus predicta sita sunt, et ideo nullam fore presumpcionem quod predicta aliquo tempore de feudis domini regis extiterint antedicti. Produxit etiam dictus abbas nomine sui monasterii, ad probandum titulum suum, quam plurima instrumenta adquisicionum rerum proxime dictarum. Asseruit etiam sibi et aliis prelatis et religiosis ac clericis Elnensis dyocesis ab illustrissimo domino Jacobo, Dei gracia rege Aragonum, fore concessum in privilegio, quod, cessantibus suis interpretacionibus, judex in negocio feudorum datus judicaret seccundum[a] usaticos Barchinone et jura. Quare, cum usatici Barchinone et jura romana nullam presumpcionem inducant predicta omnia et singula fore de feudo domini regis, licet sint sita in regno ejusdem, nisi evidenter probetur predicta feuda esse, vel aliquid de predictis, dicebat dictus abbas nomine sui monasterii se et suum monasterium debere absoliti ab impeticione Bertrandi Egidii supradicti. Cumque super hiis inter Bertrandum Egidii, nomine domini regis agentem, ex una parte, et dictum abbatem, pro se et conventu suo deffendentem, ex altera, fuisset diucius altercatum, coram me, dicto Guilelmo Caroli judice; tandem, renunciando omnibus que de jure et de facto partes predicte possent proponere, concludentes in causa ferri sentenciam postularunt. Unde ego, Guilelmus Caroli, judes predictus, visa peticione predicta et rationibus ac deffensionibus utriusque partis, ac probacionibus diligenter

examinatis, attendens quod omnia superius contenta fuerunt in predictum monasterium translata pro francho alodio, ex collacione sui largicione, vel empcione, vel aliis modis adquisicionum, a pluribus et diversis militibus et aliis hominibus, quos non inveni feudatarios, vassallos seu castlanos domini regis in terminis in quibus predicta sita sunt, exceptis hiis que a principibus data seu concessa [f. 64] sunt eidem monasterio, sicut de hiis omnibus per predicta instrumenta in judicio producta facta fuit plena fides. Constet etiam michi per privilegium domini regis Jacobi prelatis et religiosis dyocesis Elnensis concessum, quod omnibus ejusdem interpretacionibus cessantibus, seccundum[a] usaticos Barchinone et jura communia, questionem predictam debeam terminare, et nichil sit ab eodem Bertrando nomine domini regis probatum, quod predicta vel aliquid de predictis fuit de feudo domini regis; habito super premissis sapientum consilio, Deum habendo preocculis, predictum Petrum, abbatem, nomine monasterii Sancti Martini Canigonensis, et ipsum monasterium a peticione dicti Bertrandi absolvo per diffinitivam sentenciam, decernendo predicta omnia non esse, nec fuisse de feudo domini regis antedicti. Lata fuit hec sentencia in Perpiniano XVI° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° quinto, in presencia et testimonio Salvatoris, canonici Barchinone, Guilelmi *Escriva* et Petri *Aost*, presbiterorum, et Petri Comitis, et Bartolomei Caroli, canonicorum Perpiniani, et magistri Petri Grammatici, et Perroneti de Rivo, et Arnalli de *Oloth*, et Raimundi *Argemir*, et Petri de Solerio de Podiocerdano. Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis universis rescriptis negocii feudorum, hanc sentenciam scripsit de mandato dicti judicis (SM) die locoque prefixis.

Ego, Guilelmus Caroli predictus, me subscribo et sigillum meum appono. Quam scripturam subscripcionis apposuit in hoc registro notarius supradictus una cum aliis, nam in sentencia tradita dicto abbati apposita subscripcio est de manu dicti judicis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

192

1265, 17 juliol – Perpinyà

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, ha reclamat davant Guillem Carles, jutge de feus, el comís de totes les possessions que el monestir de Santa Maria de Serrabona té al Conflent i a la Cerdanya. A fi de demostrar que el seu monestir tenia tots aquests béns en feu, el prior Bernat ha presentat nombroses actes. Per la seva banda, Bertran Gil no ha aconseguit demostrar que aquests béns fossin feus dependents del rei, excepte el mas de Casassús d'Urtx que el vescomte de Cerdanya i de Jóc, Pere Ramon,[1] *havia llegat a aquest priorat en testament, i algunes terres i censos al territori de Queixans donats per la vescomtessa de Cerdanya, Sibil·la,*[2] *i el mas del Prat, a Queixans, i dues mitges bordes a Saorla, dins del territori del castrum de Jóc, donats pel mateix vescomte, atès que els vescomtes de Cerdanya tenen el seu vescomtat en feu pel rei. A fi d'actuar segons el privilegi acordat per Jaume I amb els clergues i religiosos de la diòcesi d'Elna ordenant al jutge de feus d'acabar sense dilació i de conformitat amb els Usatges de Barcelona i amb el dret romà els processos començats en contra seu, Guillem Carles dicta una sentència definitiva excepte per a les possessions anteriorment citades, que han de ser tingudes en feu pel rei.*

Postil·la al marge intern: Prior de Serrabona.
Postil·la al marge extern: Tenet nunc mansum Petrus Pasqual.

In Christi nomine. Pateat universis quod cum Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et ab eodem datus exseccutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii, viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, egisset in judicio et petiisset sub examine mei, Guilelmi Caroli de Perpiniano, judicis ab eodem domino rege assignati in ipso negocio, contra Bernardum, priorem, et conventum Sancte Marie monasterii Serre bone, Elnensis dyocesis, ut omnia hec inferius scripta recognoscantur teneri in feudum, et teneantur

1. Pere Ramon, vescomte de Cerdanya, Castellbò i Jóc (1126-1150).
2. Sibil·la de Castellbò, esposa de Pere Ramon.

pro domino rege, vel adjudicentur ei, cum fuerint de feudo suo, et ipso ac sui predecessoribus irrequisito in ipsum monasterium alienata, videlicet omnes mansos, honores, possessiones, census, usaticos, pasturas, nemora, homines, mulieres, pertinencias, predia et jura alia universa et singula, quecumque et quocumque habebat dictum monasterium in villis, villariis, locis seu terminis infrascriptis, scilicet in villa et parrochia Sancte Marie de Serrabona, et in parrochia Sancti Johannis de Arçionibus, et in villa et parrochia Sancti Michaelis de Moleto, et in parrochia Sancti Petri de Serra, et in parrochia Sancti Saturnini de Bula Superiori, et in parrochia Sancti Stephani de *Glosianes*, et in parrochia Sancti Andree de Valle de Estaḍia, et in parrochia Sancti Nąarii de Barbadello, et in parrochia Sancti Martini de Casa fabri, et in parrochia Sancti Cuccuffatis de *Quexans*, et in parrochia Sancti Suplicii de Bula Inferiori, et in parrochia Sancte Eulalie de Vilela, et in parrochia Sancte Columbe de Fenestreto, et in parochia Sancti Juliani de Vinçiano, et in parrochia Sancte Marie de Aspirano Confluentis, et in parrcohia Sancti Stephani de Astoherio, et in parrochia Sancti Stephani de Billeraccho, et in villis de Coma et de *Estenylls*, et in parrochia Sancti Vinçencii de Arriano, et in parrochia Sancti Stephani de Saorra, et in villis de Junçeto et de Segdenyano, et in villa et castro de Sançiano, et in villis de *Marazans* et de *Soanies* et de *Anyerr*, et in villa et parrochia Sancte Eugenie de Salagosa, et in villa et parrochia Sancti Jacobi de Anahuya, et in parrochia Sancti Petri de Olceya, et in parrochia Sancte Marie de Palacio, et in villariis de *çes Cases* et de Vilangolino, et in parrochiis Sancti Andree de *Vilalobent* et Sancte Marie de Hiviola, et Sancti Martini de *Saltegell*, et Sancti Laurencii de *Adaç*, et Sancti Martini de Ur, et sancti Aciscli de Vilanova, et Sancti Vinçencii de Exeneja, et Sancti Martini de Aravone. Petiit etiam dictus Bertrandus nomine domini regis honores, mansos, bordas et jura omnia et dominia, que dictum monasterium Sancte Marie de Serra bona tenet et possidet in infra terminos de Folliano et apud Saorlam, et infra terminos castri de *Joch*, et que tenet, habet et possidet infra terminos de *Urg* et Sancti Cosmi [f. 64*v*] de *Quexans* et Sancti Stephani de *ça Perera*. Ad que respondit, litem contestando nomine sui monasterii, confitendo petita in libello et in loci predictis se et suum monasterium tenere et habere. Negavit tamen ea esse vel fuisse de feudo domini regis; et asseruit predictum monasterium

Sancte Marie de Serra bona omnia predicta et singula habuisse ex largicione, concessione, concambio, et quedam ex empcione plurimorum hominum, militum et aliorum qui ea habuerunt et tenuerunt pro francho et libero alodio. Et asseruit etiam illos a quibus ipsum monasterium predicta habuit, no esse feudatarios, vassallos seu castlanos domini regis in locis seu terminis in quibus predicta sita sunt. Et ideo asserebat dictus prior nullam fore presumpcionem quod predicta aliquo tempore de feudis domini regis extiterint antedicti. Produxit etiam ad probandum titulum sive quam plurima instrumenta adquisicionum rerum superius petitarum. Asseruit insuper dictus prior sibi et aliis prelatis, religiosis ac clericis Elnensis dyocesis ab illustrissimo domino Jacobo, Dei gracia rege Aragonum, fore concessum quod, cessantibus suis interpretacionibus, judex in negocio feudorum datus judicaret secundum usaticos Barchinone et jura. Quare, cum usatici Barchinone et jura romana nullam presumpcionem inducam predicta fore de feudo ejusdem domini regis, licet sint sita in regno ejus, nisi evidenter probetur predicta feuda esse vel aliquid de predictis, dicebat dictus prior se debere absolvi ab impeticione Bertrandi Egidii supradicti. Cumque super hiis inter Bertrandum Egidii, nomine domini regis agentem, ex una parte, et dictum priorem, pro se et conventu suo deffendentem, ex altera, fuisset diucius altercatum coram me, dicto Guilelmo Caroli judice; tandem, renunciando omnibus que de jure et de facto partes predicte possent proponere, omnino concludentes in causa ferri sentenciam postularunt. Unde ego, Guilemus Caroli, judex predictus, visa peticione predicta et racionibus et deffensionibus, ac probacionibus utriusque partis diligenter auditis et examinatis, attendens quod omnia superius contenta fuerunt in predictum monasterium translata pro francho alodio ex collacione, vel empcione, vel aliis modis adquisicionum a pluribus et diversis militibus et aliis hominibus, quos non inveni feudatarios, vassallos seu castlanos domini regis in locis sive terminis quibus predicta in peticione contenta sita sunt, sicut de hiis omnibus per instrumenta dicti prioris et conventus in judicio producta facta fuit plena fides; exceptis manso de Casasus de Urgeo, quem legavit in suo testamento dicto monasterio Petrus Raimundi quondam vicecomes Ceritanie; et quibusdam terris et censibus, quos dicto monasterio contulit apud *Quexans* Ceritanie Sebilia quondam vicecomitissa Ceritanie; et quodam manso apud Pratum de *Quexans*, et duabus dimidiis bordis

apud Saorlam, in termino castri de *Joch*, quem et quas dedit predicto monasterio Petrus de Castillione quondam vicecomes Ceritanie et de *Joch*; que quidem omnia proxime nominata inveni per instrumenta a dicto priore in judicio producta fore eidem monasterio collata a vicecomitibus Ceritanie, feudatariis dicti domini regis in vicecomitatu predicto. Constet etiam insuper michi per instrumentum seu privilegium domini Jacobi, illustrissimi regis Aragonum, episcopo Elne et aliis prelatis et religiosis dyocesis ejusdem concessum, quod, omnibus ejusdem interpretacionibus cessantibus, seccundum[a] usaticos Barchinone et jura communia, questionem predictam debeam terminare; et nichil sit ab eodem Bertrando nomine domini regis probatum quod predicta vel aliquid de predictis sint vel fuerint de feudo domini regis, nisi tantum proxime dicta data predicto monasterio a vicecomitibus Ceritanie; habito super premissis plurimorum sapientum consilio, Deum habendo preocculis, predictum Bernardum priorem, nomine dicti monasterii, a peticione dicti Bertrandi mota nomine domini regis per diffinitivam sentenciam absolvo, decernendo predicta omnia et singula nec fuisse, nec esse de feudo domini regis antedicti, exceptis dicto manso de Casasus de Urgeo et quibusdam terris et censibus apud *Quexans*, et manso de Prato in ipsa parrochia, et duabus dimidiis bordis apud Saorlam in termino castri de *Joch*, que proxime dicta constat in dictum monasterium fuisse alienata a feudatariis domini regis et in locis feudalibus; et idcirco adjudico eadem debere teneri in feudum pro domino rege antedicto a dicto priore et successoribus ejusdem, et eundem priorem ad proxime dicta tenenda et recipienda in feudum pro domino rege sentencialiter condepno. Llata[a] fuit hec sentencia in Perpiniano XVI° kalendas augusti, anno Domini millesimo CC° sexagesimo quinto.

In presentia et testimonia predictarum parcium, [*1a*] Salvatoris, canonici Barchinone, [*2a*] Petri de Gerunda, Guilelmi de Villario de Perpiniano, [*3a*] Arnalli de *Oloth*, Bonifacii de Xativa.

Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis rescriptis omnibus negocii feudorum, hanc sentenciam mandato dicti judicis scripsit et istum consimile apposuit in hoc registro loco, die et anno prefixis.

Ego, Guilelmus Caroli judex predictus, huic sentencie me subscribo et sigillum meum appono. Quam subscripcionem apposuit prefatus notarius in hoc registro quamvis in senten-

cia facta in cedula prefatus judex propria manu apposuisset et etiam sigillasset.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

193

1265, 15 juliol – Perpinyà

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, ha reclamat davant Guillem Carles, jutge de feus, el comís dels masos i altres drets i possessions que Guillem de Vallcebollera havia comprat al monestir de Sant Miquel de Cuixà a la vila d'All. En la seva compareixença, Guillem de Vallcebollera ha afirmat que aquests béns havien estat donat al monestir pel comte de Cerdanya, que posseïa la vila d'All en propietat, ja que hi feia cultivar les coromines i altres terres amb les eines pròpies i que hi havia fet edificar l'església com una capella, cosa que ha demostrat en presentar el procés que l'abat i el monestir de Cuixà van sostenir dins el marc de la investigació sobre els feus, així com dues velles actes de donació dels comtes de Cerdanya presentades per l'abat en ocasió d'aquest procés. Per la seva banda, Bertran Gil no ha presentat cap prova que estableixi que aquestes possessions fossin feus dependents del rei, a banda que, segons ell, la vila d'All devia dependre del domini reial perquè pertanyia en propietat al comte de Cerdanya. Després d'haver constatat que el comte de Cerdanya efectivament havia donat aquests béns al monestir de Sant Miquel de Cuixà, i que el papa havia autoritzat els religiosos a vendre'ls a Guillem de Vallcebollera, Guillem Carles dicta una sentència definitiva alliberant Guillem de Vallcebollera de l'acció iniciada en contra seu per Bertran Gil, estatuint que aquestes possessions no són feus dependents del rei.

Postil·les al marge intern: G. de Valle Sebolera. – Alo.
Postil·la al marge extern: Allo.

[f. 65] In Christi nomine. Pateat universis quod cum ~~ego~~[a] Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et ab eo

exseccutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii, et viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, petiisset nomine domini regis sub examine mei, Guilelmi Caroli de Perpiniano, judicis a domino rege assignati in eodem negocio, contra Guilelmum de Valleçebolera de villa Podiiceritani, proponens ipsum Guilelmum emisse ab abbate et conventu Sancti Michaelis de Cuxano in villa de *All* in Cerritania, quosdam mansos, honores, possessiones, homines et mulieres, census, usaticos, predia, dominia et jura alia, cum pertinenciis suis, que omnia erant in feudum domini regis predicti, et in ipsum alienata irrequisito consensu suo; quare petebat ipsa omnia tanquam comissa domino regi adjudicari. Ad que, litem contestando, idem Guilelmus de Valleçebolera respondit se tenere omnia et singula supradicta, et eadem emisse, ut predicitur, ab abbate et conventu Sancti Michaelis. Negavit tamen ea esse feudum domini regis supradicti. Et proposuit, asserendo ipsa omnia et singula ab eo petita fuisse propria comitis Ceritanie, qui in dicta villa habebat mansos et honores et condeminas, quas ad suum proprium vomerem excoli faciebat; et in dicta villa de *All* ut in propria mansionem contrahebat; et ecclesiam ipsius ville idem comes edificari fecerat ut capellam. Et predicta omnia et singula que idem Guilelmus tenebat et possidebat apud *All*, et que emit ab abbate Sancti Michaelis et conventu supradictis, comes Ceritanie dederat predicto monasterio Sancti Michaelis, et predictas condeminas, quas ibidem habebat, liberas seu exemptas a prestacione decime dederat unacum predictis monasterio prelibato. Ad que etiam probanda idem Guilelmus de Valleçebolera produxit processum habitum cum abbate et conventu Sancti Michaelis super inquisicione feudorum, et duo intrumenta antiquissima donacionum comitum Ceritanie producta et ostensa in ipso processu ab eodem abbate et conventu. Quorum instrumentorum unum incipit: «In Dei nomine. Ego, Guilelmus, gracia Dei comes», et finit ante incarnacionem: «omni tempore»; et aliud instrumentum continet Riculfum et uxorem suam dedisse dicto monasterio alodium quod habebat apud All latissime terminatum. Dictus vero Bertrandus Egidii nichil aliud potuit probare quod predicta essent de feudo domini regis, nisi quia asseruit dictam villam de *All* ideo esse reyalenchum, quia fuit propria comitis Ceritanie. Quibus ita peractis, utraque pars petiit ferri super premissis etiam concludentes. Unde ego, Guilelmus Caroli, judex predictus, attendens nichil fore probatum nomine domini regis per dictum Bertrandum

quod predicta teneri debeant, vel sint de feudo domini regis, et constet michi per instrumenta producta in judicio producta[b] et capudbrevium antiquissimum comitis Ceritanie, comitem Ceritanie dedisse predicto monasterio Sancti Michaelis omnia supradicta, et idem monasterium de licencia domini pape eadem omnia et singula vendidisse dicto Guilelmo de Valleçebolera, habito super premissis plurimum prudentum consilo, ipsum Guilelmum de Valleçebolera a peticione dicti Bertrandi nomine domini regis mota sentencialiter absolvo, et dicto Bertrando nomine domini regis agenti perpetuum scilencium impono, decernendo etiam predicta omnia et singula non esse de feudo domini regis. Lata fuit hec sentencia apud Perpinianum idus julii, anno Domini M° CC° sexagesimo quinto.

In presentia et testimonio: [*1a*] Raimundi, Dei gracia abbatis Arulensis, Arnalli Costa, jurisperiti, Berengarii Sabbati de Codaleto, [*2a*] Berengarii, sacriste Sancti Michaelis, Petri Rubei, jurisperiti, Bernardi Mercatoris de Podiocerdano, Guilelmi *Cantamessa* de Codaleto, [*3a*] Raimundi de Pompiano, viccarri domini regis in Ceritania, Raimundi de Castello, de Perpiniano, et plurium aliorum.

Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis universis rescriptis negocii feudorum, hanc sentenciam scripsit de mandato et assensu prenominati judicis, et istam divisam per alphabetum apposuit in hoc registro loco, die et anno prefixis.

Ego, Guilelmus Caroli judex predictus, me subscribo et sigillum meum appono. Quam subscripcionem hic apposuit notarius notarius.

ABC DEF GHI

a. *L'escrivà ha esborrat aquest mot subratllant-lo amb punts*. b. *Sic*.

194

1265, 12 novembre – Puigcerdà

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, ha reclamat davant Bernat Botí, de Manresa, jurisperit, jutge de feus a la Cerdanya, el comís de les possessions que el priorat de Santa Maria de Marcèvol, de l'orde del Sant

Sepulcre de Jerusalem, té a la Cerdanya, a les parròquies d'Enveig, Dorres, Vilanova, Ventajola, Er, Age, Eina, Càldegues i Bolvil, així com de l'església de Santes Creus d'Alp. En la seva compareixença, Bertran, prior de Marcèvol, ha afirmat que el seu priorat posseïa aquests béns en alou des de feia molt de temps i ha presentat com a reforç a la seva argumentació un privilegi de Ramon Berenguer, comte de Barcelona, confirmant totes les possessions adquirides per l'orde del Sant Sepulcre en les seves terres. També ha afegit que el rei Jaume I va concedir per privilegi al bisbe d'Elna i a tots els prelats i religiosos de la seva diòcesi que els processos relatius al seu patrimoni serien jutjats segons els Usatges de Barcelona i el dret romà. Atès que Bertran Gil no ha pogut fonamentar la seva acusació, el jutge dicta una sentència desestimant l'acció iniciada en contra del priorat de Marcèvol.

Postil·les al marge extern: Prior de Marcevol. - Alou.

[f. 65*v*] In Dei nomine. Pateat universis quod Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum, et datus ab eo execcutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii, viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, petiit in judicio, nomine domini regis et auctoritate sue comissionis, sub examine mei, Bernardi Botini de Minorisa, jurisperiti, judicis a domino rege assignati in negociis feudorum in territorio Ceritanie, a fratre Bertrando, priore domus Sancte Marie de *Marcevol* ordinis Sancti Sepulcri Jherosolomitani, Elnensis dyocesis, et conventu ejusdem, mansos et honores, census, dominaciones et alia jura, quos et que dicta domus tenet et possidet in territorio Ceritanie, in villis et parochiis de Invidio, et de *Edorrs*, et de Villanova, et de Ventajola, et de *Ẹherr*, et de Agia, et de Eyna, et de Callegis, et de Bolvirrio, et quandam ecclesiam, cum honoribus suis, in parrochia de *Alb* nomine ecclesia Sancta Crucis, domino regi in comissum adjudicari, eo quia, cum fuerint de feudo suo, sunt in dictam domum Sancte Marie de *Marcevol* alienata et transportata domini regis concensu irrequisito, et suorum eciam predecessorum. Ad que prenominatus prior, nomine ejusdem domus litem contestando, respondit se tenere predicta in locis predictis. Negavit tamen eadem esse vel fuisse de feudo domini regis. Proposuit etiam in deffensionem suam, asserendo dictam domum tenuisse pro francho alodio omnia supradicta ab antiquissimo tempore a quo non exstat

memoria, tanquam dicte domui laudata et confirmata in privilegium concessum et indultum domibus, canonicis et ministris Sancti Sepulcri Iherosolomitani ab illustri domino Raimundo Berengarii quondam comite Barchinone, domino Ceritanie; quod etiam privilegium, ad probandum predicta, produxit in judicio dictus prior, in quo dignoscitur contineri quod quicquid predicti ministri et canonici Sancti Sepulcri in terram suam possent adquirere, haberent liberum atque franchum, quod privilegium incipit: «In nomine Domini nostri Ihesu Christi. Ego, Raimundus Berengarii», et finitur ante signa: «qui vero conservator extiterit, benedictionibus repleatur.» Asseruit eciam dictus prior, nomine dicte domus, illustrissimum dominum Jacobum, nunc regem Aragonum, in privilegium perpetuum concessisse Elnensi episcopo et universis prelatis et religiosis et clericis sue dyocesis, quod, cessantibus omnibus suis interpretacionibus, per usaticos Barchinone et jura romana in honoribus predictorum prelatorum et religiosorum super questione hujusmodi judicetur et sentencialiter discernatur; de quo privilegio fecit dictus prior in judicio plenam fidem. Asseruit tamen dictus prior beneficia principum debere interpretari largissime atque plene. Et cum predictus Bertrandus, nomine domini regis, ad fundandam intencionem suam nichil posset probare super proposita questione, tam ipse quam dictus prior, nomine domus sue, concludentes in causa super premissis ferri sentenciam postularunt. Unde ego, Bernardus Botini, jurisperitus, judex a domino rege, ut predicitur, assignatus super hujus modi questionibus in territorio Ceritanie, attendens intencionem dicti Bertrandi Egidii, nomine domini regis, non fuisse fundatam, attendens etiam dictum Raimundum Berengarii quondam comitem Barchinone in privilegium perpetuum concessisse ministris et canonicis Sancti Sepulcri Jherosolomitani, quorum est predicta domus Sancte Marie de *Marcevoll* et subest domui Sancte Anne Barchinone ejusdem ordinis, quod quicquid poterint adquirere in terram suam, liberum habeant atque franchum; attendens etiam, juxta predictum privilegium a domino rege concessum episcopo, prelatis et religiosis dyocesis Elnensis, quod usatici Barchinone et jura romana nullam inducant presumpcionem quod predicta a dicto priore petita subjaceant feudo domini regis; precipue, dicto priore asserente predictam domum Sancte Marie de *Marçevoll* super premissis antiquissima possessione ac prescripcione per consequens esse tutam; habito prudencium consilio, et deliberacione habita pleniori, Deum habendo pre occulis, in nomine

Patris et Filii et Spiritus sancti, amen, predictum Bertrandum nomine domini regis in peticione sua sentencialiter condempno, predictum priorem, nomine dicte domus, diffiniendo a predicta peticione sentencialiter absolvo; predicto Bertrando, nomine domini regis, ducens perpetuum silencium imponendum. Lata fuit hec sentencia in villa Podiiceritani, pridie idus novembris, anno Domini millesimo CC° LX° quinto.

In presencia et testimonio: [*1a*] Guilelmi de *Ach*, prioris Sancti Jacobi de Frontiniano, Petro de Colonico Rivipulli, [*2a*] Dalmacii de Villarasa Perpiniani, Poncii de *Ur*, Guilelmi Raimundi de Olcegia, [*3a*] Guilelmi Catelli, Arnalli Macellarii de Podioceritano, Johannis de *Mirles*, presbiteri, et plurium aliorum.

Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis universis rescriptis negocii feudorum, ad mandatum dicti judicis hanc sentenciam scripsit loco, die et anno prefixis, et istam consimilem apposuit in hoc registro, et signum (SM) suum apposuit.

ABC DEF GHI

195

1265, 11 novembre – Puigcerdà

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, ha reclamat davant Bernat Botí, de Manresa, jurisperit, jutge de feus a la Cerdanya, el comís de les possessions que el monestir de Sant Pere de la Portella té a la Cerdanya, dins les parròquies i localitats d'Oceja, Concellabre, Targasona, Palmanill, Èguet, Florí, Ur, Ix, Vilallobent, Saltèguet, Alp, Naüja, Saut, Ger i la Roca de Villec. En la seva compareixença, Arnau, abat de Sant Pere de la Portella, ha afirmat que el seu monestir posseïa aquests béns en alou des de feia molt de temps, presentant com a reforç a la seva argumentació nou actes dels comtes de Cerdanya, una de les quals d'Oliba,[1] *dues de Ramon,*[2] *dues de Guillem*,[3] *dues de Bernat*

1. Oliba Cabreta, comte de Cerdanya (968-988).
2. Ramon I, comte de Cerdanya (1035-1068).
3. Guillem Ramon, comte de Cerdanya (1068-1095).

Guillem[4] *i una de Ramon Berenguer.*[5] *Ha presentat l'acta de consagració de l'església de Sant Pere de la Portella pel bisbe de Barcelona Guislabert,*[6] *en presència de l'arquebisbe de Narbona Guifré,*[7] *del bisbe de Carcassona Guifré,*[8] *del bisbe d'Urgell Ermengol*[9] *i del comte de Cerdanya Guifré,*[10] *que confirma totes les possessions del seu monestir, així com d'aquelles que pugui comprar posteriorment als comtats d'Osona, Cerdanya, Berguedà, Vallespir, Rosselló i Conflent. També ha presentat un privilegi pel qual el rei Jaume I es compromet a confirmar totes les possessions que el bisbe d'Urgell i tots els prelats i religiosos de la seva diòcesi tenen en justícia. Atès que Bertran Gil no ha pogut fonamentar la seva acusació, el jutge dicta una sentència desestimant l'acció iniciada en contra del monestir de Sant Pere de la Portella.*

Postil·les al marge intern: Alou. – Abbas de Portella.
Postil·la al marge extern: Allo.

[f. 66] In Dei omnipotentis nomine. Pateat universis quod cum Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et datus ab eo exseccutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii, viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, petiisset in judicio, nomine domini regis et auctoritate comissionis sue, sub examine mei, Bernardi Botini de Minorisa, jurisperiti, judicis a domino rege in hujusmodi negocio assignati in territorio Ceritanie, ab Arnallo, abbate Sancti Petri de Portella ordinis Sancti Benedicti, Urgellensis dyocesis, et a conventu ejusdem, mansos, bordas, cum hominibus et mulieribus eorumdem, honores, possessiones, census, dominaciones et jura alia, que omnia dictum monasterium habbet[a] et possidet in locis et parrochiis infrascriptis, videlicet de Olcegia, et in villario de *Concellabre*, et de Targasona, et in villario de *Palmenill*, et de *Egued*, et in villario de Floridi, et de *Ur*, et *Hix*, et de *Vilalobent*, et de *Saltegell*, et de *Alb*, et *Anauja*, et Sauç, et *Ger*, et de Ruppe de *Villeg*, domino regi in comissum adjudicari; dicens quod, cum predicta omnia fuis-

4. Bernat Guillem, comte de Cerdanya (1109-1117).
5. Ramon Berenguer III, comte de Cerdanya (1117-1131).
6. Guislabert, bisbe de Barcelona (1035-1061).
7. Guifré de Cerdanya, arquebisbe de Narbona (1019-1079).
8. Guifré, bisbe de Carcassona (1031-1058).
9. Ermengol, bisbe d'Urgell (1010-1035).
10. Guifré II, comte de Cerdanya (988-1035).

sent de feudo domini regis et antecessorum suorum, fuerant alienata et transportata in predictum monasterium irrequisito consensu ipsius domini regis, et suorum eciam predecessorum. Ad que predictus abbas, nomine dicti monasterii et conventus sui litem contestando, respondit se tenere predicta in locis et parrochiis prenotatis. Negavit tamen ea esse de feudo domini regis. Proposuit tamen et asseruit nomine sui monasterii et conventus, in deffensionem suam, predicta omnia in locis predictis ab antiquissimo tempore a quo non exstat memoria, ipsum monasterium tenuisse et possedisse pro francho alodio, tam data quam vendita, tam sentenciata quam etiam confirmata ab illustribus quondam bone memorie comitibus Ceritanie, et tandem ab illustrissimo domino Raimundo Berengarii quondam comite Barchinone, qui successit in comitatu Ceritanie ex legato. Ad que probanda, produxit idem abbas nomine sui monasterii et conventus novem instrumenta comitum Ceritanie pro veris et publicis, videlicet unum Olibe, quondam comitis Ceritanie, et duo Raymundi, Dei gracia quondam comitis Ceritanie, et duo Guilelmi, Dei gracia, et duo Bernardi Guilelmi, Dei gracia quondam comitum Ceritanie, et in ultimo instrumento predicti Bernardi Guilelmi comitis continetur ipsum ipsum[b] comitem laudasse et confirmasse predicto monasterio Sancti Petri de Portella omnes honores, possessiones et alia jura, que habent et habeant ubique terrarum sine sua et suorum inquietudine successorum. Et in instrumento predicti domini Raimundi Berengarii quondam comitis Barchinone continetur ipsum comitem reddidisse et donasse et perpetuum stabilitatem fecisse predicto monasterio Sancti Petri de Portella omnia que habet in Ceritaniensis, Biseldunensis, Barchinonensis atque in finibus marchiarum; quod instrumentum incipit: «In Dei nomine. Sit notum cunctis quoniam ego Raimundus Berengarii, Dei gracia Barchinone atque Ceritanie comes», et finitur ante kalendarium: «cum Juda Scariot in infernum porcionem accipiat.» Asseruit etiam dictus abbas in deffensionem suam Guifredum quondam sancte Narbonensis Ecclesie archiepiscopum, et Guiffredum quondam Carcassonensis episcopum, et Ermengaudum quondam Urgellensis episcopum, qui omnes convenerant in dicto monasterio Sancti Petri de Portella, ut consecrarent Guilabertum quondam episcopum Barchinone, consecrasse unanimiter ecclesiam Sancti Petri de Portella, sub presencia, consensu et confirmacione Guiffredi quondam comitis

Ceritanie et aliorum plurium nobilium dedisse et confirmasse omne quicquid ipsum monasterium erat jam adquisitum, vel in antea esset ubique adquirendum in comitatibus Ausonensis, Ceritanie, Berguitani, Vallis Spirii, Rossilionensis, Confluentis. Ad que probanda produxit quoddam instrumentum pro publico et vero, quod vocabat dodaliam, subsignatum comite, archiepiscopo et episcopis supradictis, et aliis pluribus nobilibus et diversis. Asseruit etiam dictus abbas nomine sui monasterii, in deffensionem suam, illustrissimum dominum Jacobum, nunc regem Aragonum, in privilegium perpetuum concessisse episcopo Urgellensis et universis prelatis, religiosis et clericis sue dyocesis, quod quicquid tenuerint, possederint seu conseccuti fuerint justo titulo, eisdem ab eodem domino rege in dicto privilegio confirmatur. Super quibus idem abbas, nomine sui monasterii ac conventus, asseruit predictum monasterium prefata omnia fuisse conseccutum titulis donationum, empcionum, legatarum seu etiam confirmationum; quod privilegium incipit: «Noverint universi quod nos, Jacobus, Dei gracia», et finitur ante datam «aliqua racione.» Cum autem prenominatus Bertrandus Egidii, super proposita questione nomine domini regis, non probaret intencionem suam in judicio vel fundaret; et tam ipse quam dictus abbas, nomine monasterii sui et conventus, concludentes in causa sentenciam postulassent. Hinc est quod ego, Bernardus Botini, judex a domino rege, ut predicitur, assignatus, visis et auditis proposicionibus, deffensionibus et assercionibus ab utraque propositis, intellectis ac diligentissime prescrutatis tenoribus instrumentorum venerabilium comitum Ceritanie et illustrium dominorum Raimundi Berengarii quondam comitis Ceritanie et Barchinone, et Jacobi, excellentissimi regis Aragonum; habito prudentum consilio, Deum habendo pre occulis, in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, amen, predictum Bertrandum nomine domini regis in peticione sua condempno, et predictum abbatem, nomine sui monasterii et conventus, diffiniendo sentencialiter absolvo; pretextu cujus sentencie duxi predicto Bertrando super premissis, nomine domini regis, perpetuum silencium imponendum. Lata fuit hec sentencia terçio idus novembris, anno Domini M° CC° LX° quinto, in villa Podiiceritani, in presencia et testimonio: [f. 66v] [*1a*] Guilelmi de *Ach*, prioris Sancti Jacobi de Frontinyano, Petro de Colonico Rivipulli, [*2a*] Guilelmi Catelli, Poncii de *Ur*, [*3a*] Bernardi de Vilaplana, Guilelmi Raimundi de Olceya, et plurium aliorum.

Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis universis rescriptis negocii feudorum, hanc sentenciam de mandato dicti judicis scripsit, et istud consimile instrumentum apposuit in hoc registro, cum litteris rasis et emendatis in VII[a] linea «in sentencia», et in VIII[a] linea «in instrumento», hoc in isto registro apposito loco, die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. *Sic*.

196

1265, 21 novembre – Puigcerdà

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó, comissari encarregat de la investigació sobre els feus al Conflent i a la Cerdanya, ha reclamat davant Bernat Botí, de Manresa, jurisperit, jutge de feus a la Cerdanya, el comís del mas de Bernat Gleisa, de Naüja. En la seva compareixença, Arnau de Cos, d'Acs, ha afirmat haver comprat aquest mas en alou. Bertran Gil ha afirmat que la vila de Naüja és un feu dependent del rei, ja que pertany al vescomtat de Cerdanya, el qual és tingut en feu pel rei. Ha afegit que aquesta vila la tenen pels vescomtes els hereus de Galceran III d'Urtx, que en són els senyors intermediaris, i que el rei Alfons I de Catalunya-Aragó va concedir a Galceran II d'Urtx la facultat d'edificar una fortificació amb terra o amb pedres a Naüja, amb la condició que li'n retés homenatge.[1] *A fi de demostrar aquestes afirmacions, ha presentat diversos actes i juraments continguts al registre del rei. Aleshores, Arnau de Cos ha reclamat la indulgència promesa pel rei Jaume I als feudataris els feus dels quals han estat confiscats, amb la condició que li'n facin reconeixement i li'n paguin un dret de lluïsme fixat en la cinquena part del valor del feu. En conseqüència, el jutge pornuncia una sentència definitiva adjudicant al rei el mas de Bernat de Gleixa i tot allò que en depèn per tal que sigui tingut en feu per ell, i condemna Arnau de Cos a pagar el dret de lluïsme i li prohibeix alienar aquest feu a clergues, religiosos o cavallers.*

1. El mes de desembre de 1183. Vegeu Francesc Xavier MIQUEL I ROSELL, *Liber Feudorum Maior...*, vol. 2, doc. núm. 630.

Postil·les al marge extern: Arnalli de Cocio. – Mansus d'en Igles de Nahuja. - F.
Postil·la al marge inferior: Cum isto instrumento inspectatur de Serrabona.

In Dei nomine. Pateat universis quod Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et datus ab eo exseccutor in negocio feudorum in partibus Confluentis et Ceritanie, nomine ejusdem domini regis, petiit in judicio sub examine mei, Bernardi Botini, jurisperiti, judicis a domino rege assignati in eodem negocio super questionibus hominum Podiiceritani, ab Arnallo de Coçio de Achs, qui est de communitate ville Podiiceritani, mansum Bernardi de Ecclesia de Anahugia, hominis suis, et ipsum hominem et alia pertinencias et jura ipsi manso competencia, domino regi in comissum adjudicari, vel pro feudo suo recognosci, pro eo quia, cum fuerit de feudo suo, idem mansus et in ipsum alienatus irrequisito consensu domini regis. Asserebat idem Bertrandus predictis dominum regem debere confiscari. Ad quod, litem contestando in judicio, respondit prenominatus Arnallus de Coçio se emisse et tenere pro francho alodio prefatum mansum. Negavit tamen ipsum esse vel fuisse de feudo domini regis. Et ad probandam et fudandam intencionem domini regis, proposuit idem Bertrandus quod villa de Anahugia, cum terminis suis, fuit antiquitus et est hodie de honoribus vicecomitatus Ceritanie, qui tenetur et debet teneri in feudum pro domino rege; et ipsa villa erat Gaucerandi de Urgeo quondam, qui erat medius vicecomes Ceritanie, et modo est successorum suorum. Item, proposuit illustrem dominum Illefonsum quondam bone memorie regem Aragonum dedisse et concessisse Gaucerando de Urgeo quondam, predecessori prefati Gaucerandi, ad feudum sub homagio forçiam terram vel lapideam apud Anahugiam. Unde, racionibus predictis, dicebat dictus Bertrandus locum de Anahugia, cum terminis suis, esse feudum domini regis. Ad que probanda produxit plura instrumenta et sacramentalia contenta in registro domini regis, in capitulis vicecomitatus Ceritanie, et quoddam aliud instrumentum domini Illefonsi quondam regis contentum in eodem registro. Dixit etiam vehementem presumpcionem esse et talem et tam manifestam, que non indigebat probacione dictam villam fuisse et esse de honoribus vicecomitalibus Ceritanie, propter ea que sunt superius proposita et probata. Super quibus omnibus, cum fuisset diucius altercatum inter partes, proviso causa a dicto Arnallo de Coçio et etiam premissa protestacione et suplicacione quod sicut dominus rex misericorditer mitigaverat confiscacionem suorum feudorum alienatorum ipso et suis pre-

decessoribus irrequisitis, et transtulerat quod, soluta sibi quinta pro laudimio et recognitis sibi feudis confiscacione, indulgerat supradictam de recognicione dicti feudi et de quinta solvenda pro laudimio judicaretur, confiscacione prehabita pretermissa. Et facta renunciacione et conclusione super premissis partes pecierunt diffinitivam sentenciam promulgari. Quapropter ego, Bernardus Botini, judex predictus, visis et diligenter intellectis et perspicaciter exscrutatis peticione, responsione et proposicionibus et probacionibus utriusque partis, visa etiam et diligenter intellecta mitigacionem a domino rege interposita super confiscacione feudorum suorum alienatorum, habito prudentum consilio et meritis cause diligentissime intellectis, Deum habendo preocculis, diffiniendo sentencialiter, adjudico domino regi et suis successoribus, ut predictum mansus Bernardi de Ecclesia predicti de Anahugia et ipsum hominem et omnem prolem ejus natam et nascituram, et alias pertinencias et jura ipsius mansi universa et singula ab eisdem perpetuo in feudum teneantur, et domino regi quinta pro laudimio pro vendicione inde jam facta et pro aliis in posterum faciendis inde persolvatur, et quod nunquam ipso domino rege et suis successoribus irrequisitis predicta possint in religionem, ecclesiam sive militem alienari; et quandocumque vel quocienscumque in alios, eisdem quinta persolvatur, et in predicto manso perpetuo tenendo in feudum domini regis et suorum successorum juxta formam predicta, predictum Arnallum de Coçio condempno. Lata fuit hec sentençia presentibus partibus in villa Podiiceritani, XI° kalendas decembris, anno Domini millesimo CC° sexagesimo quinto. S+num Bertrandi Egidii prenominati, qui hec omnia predicta laudo et firmo dicto Arnallo de Coçio in feudum juxta formam antedictam, et auctoritatem domini regis in hiis presto. S+num Arnalli de Coçio prenominati, qui hec omnia firmo et recipio predicta in feudum domini regis et suorum successorum, juxta forma predictam, promitens, sub obligacione rerum mearum, fidelitatem a domino regi observare.

In presencia et testimonio: [*1a*] Ambronii, [*2a*] Ff. de Rippa, P. Galli, [*3a*], G.Garriga, G. filii ejus, [*4a*] P. Jover, R. de Oliana, [*5a*] G. de Ysavalle, et plurium aliorum.

Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hanc sentenciam scripsit de mandato dicti judicis, et istam consimilem apposuit in hoc registro, loco, die et anno prefixis.

197

1266 (nou estil), 12 febrer – Puigcerdà

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó, comissari encarregat de la investigació sobre els feus al Conflent i a la Cerdanya, ha reclamat davant Bernat Botí, de Manresa, jurisperit, jutge de feus dels homes de Puigcerdà, el comís dels masos, homes, dones, honors i altres possessions que Arnau Amell, de Puigcerdà, va comprar al prior de Santa Maria de Cornellà de Conflent dins la vila de Ger. En la seva compareixença, Arnau Amell ha afirmat que va comprar aquests béns en alou. A fi de demostrar que la vila de Ger pertanyia al domini reial, Bertran Gil ha dit que antigament era del comte de Cerdanya, el qual n'havia infeudat una part a cavallers, n'havia donat una altra part a religiosos i havia conservat certes propietats en reserva. També ha argumentat que, segons els capbreus de la sajonia de Cerdanya, els homes de Ger devien al rei censos, servituds i impostos. En la seva defensa, Arnau Amell ha replicat que el comte de Cerdanya Guillem Jordà[1] *havia concedit com a privilegi al priorat de Santa Maria de Cornellà la facultat d'alienar totes les seves possessions i l'havia afranquit de totes les prestacions que podia exigir sobre elles. Ha afegit que el rei Jaume I havia confirmat aquest privilegi. Aleshores, Bertran Gil ha objectat que Arnau Amell havia comprat aquests béns abans que el rei Jaume I concedís aquest privilegi. En conseqüència, el jutge dicta una sentència definitiva adjudicant aquests béns en alou a Arnau Amell, salvant els drets del rei i dels seus successors sobre els censos, impostos i servituds percebuts dins la vila de Ger.*

Postil·les al marge intern: Arnalli Amelli. – Allo.
Postil·la al marge extern: Allo.

[f. 67] In Christi nomine. Pateat universis quod Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et datus ab eo exsecutor in negocio feudorum in partibus Confluentis et Ceritanie, petiit in judicio sub examine mei, Bernardi Botini, judicis a domino rege assignati in eodem negocio super questionibus hominum Podiicerdani, ab Arnallo *Ameyll* de Podiocerdano, quosdam mansos, homines et mulieres, honores et possessiones,

1. Guillem Jordà, comte de Cerdanya (1095-1109).

predia et jura alia, que omnia idem Arnallus *Ameyll* emerat et consecutus fuerat a priore et conventu Sancte Marie de Cornelliano, in villa de *Ger* et terminis et parrochia ejusdem, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum essent de feudo suo, erant in vos alienata irrequisito consensu suo. Que Arnallus *Ameyll*, litem contestando in judicio, respondit se emisse a priore Cornelliani et a conventu suo predictis pro francho alodio apud *Ger albergs* sive *fochs deç Camp* et *d'en Allet* et Raimundi de Sala, cum hominibus et possessionibus eorumdem, et alios honores et predia ex quibus eidem prestantur census in foccho *d'en Call de Ger*, et se tenere omnia predicta pro francho alodio. Et negavit etiam predicta esse de feudo domini regis; dicto Bertrando in contrarium proponente quod villa de *Ger* fuerat olim comitis Ceritanie, qui infeudaverat ibi milites, et fecerat ibidem donaciones religiosis, et retinuerat ibi aliquas proprietates ad dominicaturam suam; et ideo ipsa villa erat reyalenchum domini regis, successoris comitis Ceritanie. Item, proposuit idem Bertrandus nomine domini regis quod, juxta tenorem capudbrevi sayonie Ceritanie, predicti homines erant censuales domino regi in aliquibus censibus et servitutibus et tributis. Ad que probanda, produxit duo capudbrevia, dicens dominum regem ipsa capudbrevia legitimasse, ut eis tanquam veris et publicis probacionibus fides plenaria adiberetur. Super quibus prenominatus Arnallus *Ameyll* replicando proposuit quod Guilelmus Jordanus, Dei gracia quondam comes Ceritanie strenuus, concessit in privilegium perpetuum domui Sancte Marie de Cornelliano quod quelibet persona posset dare et quocumque modo alienare quoslibet honores suos predicte domui; et siquod servicium vel dominium ipse comes habebat in eisdem, illud totum remitebat et indulgebat ipsi loco. Adjecit etiam illustrissimum dominum Jacobum, nunc regem Aragonum, viso privilegio predicti comitis, inperpetuum privilegium laudasse et confirmasse predicto monasterio omnes villas, castra, loca et mansos, honores, predia et jura alia quecumque fuerat consecutum usque in die confectionis privilegii supradicti, mandando et specificando universa loca ipsius monasterii et alia etiam in quibus aliqua possidebat, inter que erat specialiter nominata villa de *Ger* ratione honorum predictorum. Que duo privilegia concessit dictus Bertrandus fore vera, set objeci dictum Arnallum *Ameyll* emisse predicta ante quam prenominatus dominus rex privilegium concederet prelibatum. Super quibus, renunciato et concluso in causa, predicte partes diffinitivam sentenciam

postularunt; proviso tamen a dicto Bertrando se non debere nec posse audire sentenciam, defficiente mandato super censibus, tributis et servitutibus supradictis, que in predicto capudbrevio continetur, quia forte post concessionem utriusque privilegiorum predictorum census et servitutes predicte sunt consueta prestari domino regi. Unde ego, Bernardus Botini, prenominatus judex a domino rege assignatus in negocio feudorum super questionibus hominum Podiiceritani, visa peticione dicti Bertrandi, et proposicionibus, responsionibus et replicacionibus et deffensionibus utriusque partis perspicaciter intellectis, facta etiam michi plena fide de privilegiis antedictis, habendo Deum preocculis, habito prudentum consilio, in nomine Patris et Filii et Spirito sancti, racione predictorum privilegiorum predictorum illustrium principum, que de jure largissime sunt interpretanda, et quia dictus Bertrandus nichil ulterius probavit, predictum Arnallum *Ameyll* a peticione dicti Bertrandi absolvo per sentenciam diffinitivam, decernendo sentencialiter et adjudicando dicto Arnallo *Ameyll* predicta omnia ab eo petita pro francho alodio, salvo tamen jure illeso domino regi et suis successoribus super censibus, tributis et servitutibus supradictis; et predictum Bertrandum in peticione sua condempno. Lata fuit hec sentencia in villa Podiiceritani, pridie idus febroarii, anno Domini millesimo cc° sexagesimo quinto, in presencia et testimonio: [*1a*] Berengarii de Solerio, Guilelmi Catelli junioris, [*2a*] Petri Ferrandi, Rogerii Petri, [*3a*] Arnalli Mercatoris junioris. Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis universis rescriptis negocii feudorum, hanc sentenciam de mandato dicti judicis scripsit, et istam consimilem apposuit in hoc registro, loco, die et anno prefixis.

Sig+num Bernardi Butini, judicis predicti, qui hanc sentenciam tuli et propria manu firmo. Quod signum et subscripcionem apposuit in hoc registro notarius supradictus.

ABC DEF GHI

198

1266 (nou estil), 15 febrer – Puigcerdà

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó, comissari encarregat de la investigació sobre els feus al Conflent, la Cerdanya i el Ripollès, ha reclamat davant Bernat Botí, de Manresa, jurisperit, jutge de

feus a la Cerdanya, el comís de totes els honors i possessions dins la vila de la Tor de Querol i en tota la vall de Querol que el cavaller Ramon de la Tor havia donat a l'hospital de Santa Susanna de Roma quan es va consagrar a Déu i va prendre l'hàbit d'aquest orde. En la seva compareixença, fra Pèire Vascó, comanador de Capoleg,[1] *de l'orde de l'Hospital de Jerusalem, del qual depèn l'hospital de Santa Susanna, ha afirmat que aquestes possessions eren en alou. A fi de demostrar-ho, ha presentat dues velles actes que consignen que el comte de Cerdanya, Bernat Guillem,*[2] *havia venut aquestes possessions a Ramona, germana de Guillem Bernat de Santa Eulàlia, i que Ramon de la Tor la va succeir i va posseir aquests béns en alou durant molt de temps abans de donar-los a l'hospital de Santa Susanna. Fonamentant-se en aquestes proves, el jutge dicta una sentència definititva adjudicant els béns en alou a l'hospital de Capoleg.*

Postil·les al marge extern: Preceptor de Campolig. – Allo.

[f. 67*v*] In Dei nomine. Pateat universis quod Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et datus ab eo exsecutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie et Rivipollesii, nomine domini regis, sub examine Bernardi Botini, judicis a domino rege assignati in eodem negocio super questionibus Ceritanie, petiit in judicio a ffratre Petro Vascone, preceptore de *Capolleig* ordinis Ospitalis Jherosolimitani, cui comendatori ospitale Sancte Susanne de Ramerio subest, et etiam infrascripta jura subsunt, omnes honores, possessiones, predia et jura alia, quecumque et quantacumque Raimundus de Turre quondam miles, se et sua dedicando Dei et habitum ordinis ejusdem ospitalis suscipiendo, dedit ipsi ospitali apud villam de Turre et in tota valle de *Queroll*, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum predicta omnia essent de feudo suo et de termino et bajulia vallis de *Queroll*, que est reyalenchum domini regis et de dominicatura sua, erant in ipsum ospitale alienata irrequisito consensu domini regis et predecessorum suorum. Ad que prenominatus comendator, nomine ospitalis de *Capolleig* litem contestando in judicio, respondit se et suum ospitale tenere predicta. Negavit tamen eadem esse vel fuisse de feudo domini regis. Asseruit tamen in deffensionem

1. Pèire Vascó, comanador de Capoleg (1260-1266).
2. Bernat Guillem, comte de Cerdanya (1109-1117).

sui ospitalis dominum Bernardum Guilelmi, quondam comitem Ceritanie, vendidisse pro francho alodio omnia supradicta latissimis terminis termina, qui etiam totam vallem de *Queroll* comprehendunt, Raimunde, sorori Guilelmi Bernardi de Sancta Eulalia, cui dompne dixit successisse predictum Raimundum de Turre, militem, in omnibus supradictis, qui, ut asserebat dictus preceptor, predicta omnia longo tempore tenuerat pro francho alodio, et transtulerat in dictum ospitale auctoritate vendicionis supradicte. Ad quod probandum, produxit quoddam anticum instrumentum pro publico et vero, in quo vendicio predicta videbatur plenarie contineri. Quare dicebat predicta omnia fore alodium, licet essent sita in terminis vel locis reyalenchi domini regis. Super quibus partes predicte, renunciato et concluso in causa, diffinitivam sentenciam postularunt. Unde ego, Bernardus Botini, judex predictus, visa peticione actoris et responsione, assercione necnon etiam probacione dicti preceptoris, meritis cause diligentissime perscrutatis, habito prudentum consilio, Deum habendo preocculis, in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, Christi nomine invocato, prenominatum preceptorem nomine dicti ospitalis de *Capolleig* diffiniendo sentencialiter a peticione dicti Bertrandi absolvo, et ipsum Bertrandum nomine domini regis in predictis condempno, decernendo et adjudicando dicto preceptori et ospitali de *Capolleig* predicta omnia et singula pro francho alodio. Lata fuit hec sentencia presentibus partibus in villa Podiiceritani, xv° kalendas marcii, anno Domini millesimo cc° sexagesimo v°, in presencia et testimonio Ambronii, et Raimundi, capellani de Turre, et Peregrini de Ysavalle, et Muntanerii de Turre, et plurium aliorum.

Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis universis rescriptis negocii feudorum, hanc sentenciam de mandato dicti judicis scripsit, et istam consimilem apposuit in hoc registro, loco, die et anno prefixis.

Sig+num Bernardi Butini, judicis predicti, qui hanc sentenciam tuli et propria manu firmo. Quod signum appositum fuit hoc prescripti notarii, licet in alia manu dicti judicis poneretur.

199

1266 (nou estil), 14 febrer – Puigcerdà

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó, comissari encarregat de la investigació sobre els feus al Conflent, la Cerdanya i el Ripollès, ha reclamat davant Bernat Botí, de Manresa, jurisperit, jutge de feus a la Cerdanya, el comís del mas dels Sabaters, situat a Enveig, que està dividit en dos focs i que el difunt Cerdà de Querol havia comprat a Ramon Guillem d'Enveig, i del mas de Tolosa, situat a Saneja, que Cerdà havia comprat a Ramon de Saneja. En la seva compareixença, Esperta, vídua de Cerdà i tutora del seu fill Pere Cerdà, i els executors testamentaris de Cerdà han negat que es tracti de feus reials i han afirmat que és de notorietat pública que el castrum i la vila d'Enveig són alous del senyor d'Enveig. No havent pogut demostrar Bertran Gil els drets del rei, el jutge dicta una sentència adjudicant aquests masos en alou a Pere Cerdà.

Postil·la al marge superior: Alou.
Postil·les al marge intern: Uxor Cerdani de Querol. – Alo.
Postil·la al marge extern: Allo.

[f. 68] In Dei nomine. Pateat universis quod Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et datus ab eo exsecutor in negocio feudorum in partibus Confluentis et Ceritanie, petiit in judicio nomine domini regis, sub examine Bernardi Botini, judicis a domino rege assignati in eodem negocio super questionibus hominum Podiiceritani, ab Esperta, uxore quondam Cerdani *deç Queroll* de Podioceritano, legitima tutriçe seu curatriçe Petri Cerdani, filii ejusdem et prenominati Cerdani, et a manumissoribus ejusdem, quendam mansum qui vocatur *dels Çabaters* apud Invidium, divisum per duos *fochs*, cum hominibus, mulieribus, honoribus, censibus, usaticis et aliis pertinentiis et juribus eorumdem, que omnia prenominatus Cerdanus emit a Raimundo Guilelmi de *Enveig* quondam, et quendam alium mansum apud Eysenejam, qui vocatur mansus de Tolosa, cum omnibus pertinentiis et juribus suis, que idem Cerdanus emit a Raymundo de Eyseneja quondam, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum essent de feudo suo, erant in dictum Cerdanum alienata omnia supradicta domino rege irrequisito. Ad que predicta Esperta et manumissores dicti Cerdani, nomine Petri ejusdem filii, in judicio litem contestando, responderunt se tenere predicta. Negaverunt tamen eadem esse de feudo domini regis et de termino ville, loci vel castri

feudi domini regis vel reyalenchi sui. Immo dixerunt, asserando famam publicam esse in territorio Ceritanie, castrum et villam de Invidio esse alodium domini de Invidio. Super quibus dictus Bertrandus nomine domini regis nichil potuit probare ad ejus intentionem fundandam; immo opportuit eum defficere in probando. Facta igitur renunciatione et conclusione in causa, partes predicte super hiis sentenciam diffinitivam ferri petierunt. Unde ego, Bernardus Botini prenominatus judex, visa peticione dicti Bertrandi et negacione facta super eadem peticione, cum predictus Bertrandus nomine domini regis penitus deffecerit in probando intencionem suam, considerato etiam quo predicta non inciderant interpretaciones editas a domino rege super determinacione negocii feudorum, habito prudentum consilio, Deum habendo preocculis, ut de vultu suo judicuum meum prodeam, Christi nomine invocato, in nomine Patris et Filii et Spirito sancti, amen, predicta omnia petita adjudico pro francho alodio sentencialiter diffiniendo prenominato Petro Cerdano, filio et heredi prenominati Cerdani et prefate Esperte, legitime tutriçi seu curatriçi ejusdem Petri, et prefatum Bertrandum nomine domini regis in predicta peticione condempno. Lata fuit hec sentencia presentibus partibus in villa Podiiceritani, XVI° kalendas marcii, anno Domini millesimo CC° sexagesimo quinto, in presencia et testimonio: [*1a*] Guilelmi Catelli senioris, Guilelmi Catelli junioris, [*2a*] Arnalli Petri, Rogerii Petri, [*3a*] Petri Ferrandi, Raimundi Clementis, Arnalli Mercatoris junioris, et plurium aliorum.

Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis universis rescriptis negocii feudorum, hanc sentenciam de mandato dicti judicis scripsit, et aliam consimilem apposuit in registro, loco, die et anno prefixis.

Sig+num Bernardi Butini, judicis predicti, qui hanc sentenciam tuli et propria manu firmo. Quod signum in hoc registro appositum est per manum dicti notarii.

ABC DEF GHI

200

1266,[1] 16 agost – Ripoll

Bertran Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís dels masos, honors i altres drets que Berenguer de Vilallonga, prior de l'altar de Santa Caterina de l'església de Santa Maria de Ripoll, té a les viles i parròquies de Bruguera, Covilsec, Sovelles, Ripoll i Llastanosa. En la seva compareixença, Arnau de Vilallonga, germà i procurador de Berenguer, ha afirmat que l'altar de Santa Caterina posseeix aquests béns en alou des de fa més de quaranta anys. A fi de demostrar-ho, ha presentat tres actes i un privilegi del rei Jaume I confirmant l'abat, els clergues, els monjos i el monestir de Santa Maria de Ripoll en la possessió de tot allò que tinguin des de fa més de quaranta anys, si bé es tracta de vells feus reials. No havent Bernat Fareix aconseguit demostrar els drets del rei, el jutge dicta una sentència desestimant l'acció iniciada per ell en contra de l'altar de Santa Caterina.

Postil·les al marge extern: Alou. – Prior Sancte Katarine in monasterio de Rivopullo. – Allo.

[f. 68*v*] In Dei nomine. Pateat universis quod Bernardus *Farex* de Villalibera Confluentis, datus a domino rege exsecutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, petiit in judicio, nomine domini regis et auctoritate sue comissionis, sub examine mei Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in negocio feudorum in partibus supradictis assignati, a Berengario de Villalonga, priore altarii Sancte Katerine in monasterio et ecclesia Sancte Marie Rivipolli siti Vicensis dyocesis, mansos et honores, census, homines et mulieres, dominaciones et alia jura, quos et que dictus prior Sancte Katerine tenet et possidet nomine dicti altaris in territorio Rivipollesii, in villis et parrochiis de Bruguera, et de *Cuvilsech*, et de *Soveylles*, et de Rivipullo et de Lastenosa, domino regi in comissum adjudicari, eo quia, cum fuerint de feudo suo, fuerunt in dictum altare Sancte Katerine et prioris ejusdem

1. L'acta porta l'any 1265, que nosaltres proposem corregir com hem fet a l'acta núm. 188.

alienata et transportata domini regis consenssu irrequisito et suorum etiam predecessorum. Ad que litem contestando nomine dicti prioris respondit in judicio Arnallus de Villalonga, frater et procurator dicti prioris, et concessit dictum priorem tenere supradicta nomine dicti altaris in locis supradictis. Negavit tamen eadem esse vel fuisse de feudo domini regis. Proposuit etiam in defenssionem dicti prioris, asserendo dictum altare et priores ejusdem tenuisse et possedisse pro francho alodio et inmuni omnia supradicta ab antiquissimo tempore, videlicet a XL annis supra et ultra, et etiam a tanto tempore a quo non exstat memoria. Ad qua probando produxit in judicio tria instrumenta pro publicis et veris, quorum unum incipit: «Sit notum cunctis quod ego Guilelmus de Portella», et finitur ante incarnacionem: «invalidum habeatur.» Aliud vero incipit: «Sit notum cunctis quod ego Bernardus de Cella», et finit ante incarnacionem: «quoquomodo abiti posset.» Tercium vero incipit: «Sit notum cunctis quod ego Bernardus de Cortacanis», et finitur ante incarnacionem: «firma permaneat.» Proposuit etiam in defenssionem dicti prioris dictus procurator dominum Jacobum, dei gracia nunc regem Aragonum, concesisse inperpetuum per privilegium suum abbati Rivipollensis et monasterio et clericis et monachis ejusdem pro francho alodio et inmuni omnes mansos, honores, possessiones, census, dominaciones et alia jura, quos et que tenuerant et possiderant a XL annis supra, licet predicta essent de feudo suo. Ad quod probandum produxit in judicio dictum privilegium domini regis, quod sic incipit: «Noverint universi quod nos, Jacobus, Dei gracia rex Aragonum», et finit ante datam: «aliquo tempore vel aliqua ratione.» Asseruit etiam dictus procurator beneficia principum debere interpretari largissime atque plene. Et cum dictus Bernardus *Farex* nomine domini regis ad fundandam intencionem suam nichil posset probare, nec etiam opponere in contrarium super proposita questione, tam ipse quam dictus procurator, nomine dicti altaris, concludentes in causa super premissis ferri sentenciam postularunt. Unde nos, Raimundus de Morerio, prepositus Lilitensis et judex a domino rege in negocio feudorum assignatus, attendens intencionem dicti Bernardi *Farex* nomine domini regis non fuisse fundatam, attendens etiam dominum Jacobum, Dei gracia nunc regem Aragonum, per privilegium perpetuum concesisse monasterio Rivipollensis et abbati et monachis et clericis ejusdem, quod quicquid tenuerint vel habuerint a XL annis supra, licet sit de feudo suo, habeant pro libero alodio

atque francho; unde, cum constet nobis dictum altare Sancte Katerine et priores ejusdem tenuisse predicta superius petita per spacium XL annorum supra, et etiam esse antiquissima prescripcione tutum, habito prudentum consilio et deliberatione pleniori, Deum habendo preocculis, in nomine Patris et Filii et Spirito sancti, amen, predictum Bernardum *Farex*, nomine domini regis, in sua peticione sentencialiter condempnamus, predictum priorem, nomine dicti altaris, diffiniendo a predicta peticione sentencialiter absolvimus, predicto Bernardo *Farex*, nomine domini regis, ducentes perpetuum silencium imponendum. Lata fuit hec sentencia in villa Rivipulli, XVII° kalendas septembris, anno Domini M° CC° LX° quinto[a], in presencia et testimonio: [*1a*] Olivarii de Rovira, [*2a*] Petri de Acrimonte, Guilelmi de Vilatenim, camerarii Ville Bertrandi, [*3a*] Poncii de Arenis, Raimundi *Raedor* et plurium aliorum.

Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis universis instrumentis et rescriptis negocii feudorum, hanc sentenciam de mandato dicti judicis scripsit et istam consimilem apposuit in hoc registro die et anno prefixis atque loco.

Ego, Raimundus de Morerio, prepositus Lilitensis et judex a domino rege in negocio feudorum assignatus, huic sentencie me subscribo. Que subscriptio fuit hic apposita per manum dicti notarii, licet in illa tradita dicti priori fuisset apposita per manum dicti judicis.

ABC DEF GHI

a. *Sic per* sexto.

FUNDACIÓ NOGUERA

201

1266, 9 setembre – Vilafranca de Conflent

Bertran Fareix, de Vilafranca, comissari reial encarregat de la investigació dels feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís de les possessions que fra Bertran, prior de Santa Maria de Marcèvol, de l'orde del Sant Sepulcre de Jerusalem, té a les parròquies i localitats d'Enveig, Dorres, Vilanova, Ventajola, Er, Age, Eina, Càldegues, Bolvir i l'església i honor de Santes Creus a la parròquia d'Alp, i a les localitats de Marcèvol,

Vinçà, Ropidera, Arboçols, Saorla, Jóc, Finestret, Seïllà, Vallestàvia, Glorianes, Cirac, Rià, Fórnols, Arletes, Nabilles, la vall de Mosset, Flaçà, Júijols, Soanyes, Erola i Esposolla, i els seus drets sobre Bernat Portal, de Vinçà, argüint que aquestes possessions havien estat adquirides pel priorat sense el consentiment del rei o dels seus predecessors. En la seva compareixença, Bernat Berenguer, de Vilafranca, procurador de fra Bertran, ha afirmat que el priorat posseïa aquests béns des de feia molt de temps. A fi de demostrar-ho, ha presentat un privilegi de Ramon Berenguer, comte de Barcelona, confirmant els béns del priorat de totes les cases de l'orde del Sant Sepulcre. També ha afirmat que el rei Jaume I va concedir per privilegi a l'abat d'Elna i a tots els prelats i religiosos de la seva diòcesi que sempre més els processos relatius al seu patrimoni serien jutjats segons els Usatges de Barcelona i el dret romà. Atès que Bernat Fareix no ha pogut fonamentar la seva acusació, el jutge dicta una sentència desestimant l'acció iniciada per ell en contra del prior de Marcèvol.

Postil·les al marge extern: Alou. – Prior domus de Marcevol. – Alodium.

In Dei nomine. Pateat universis quod Bernardus *Farex* de Villalibera Confluentis, datus a domino rege executor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii, vicarie Campirotundi et Vallis de Pratis, petiit in judicio, nomine domini regis et auctoritate sue comissionis, sub examine mei, Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege assignati in negociis feudorum, a Bertrando, priore domus Sancte Marie de *Marzevol* ordinis Sancti Sepulcri Jherosolomitani Elnensis diocesis, et conventu ejusdem, mansos et honores, census, dominaciones et alia jura, quos et que dicta domus tenet et possidet in territoriis Ceritanie, Confluentis et Capcirii, videlicet in villis et parrochiis de Invidio, et de *Edorrs*, et de Villanova, et de Ventajola, et de *Edzerr*, et de Agia, et de Eyna, et de Callegis, et de Bolvirrio, et quosdam honores in parrochia de *Alb*, et quosdam mansos, honores, homines, census, dominaciones et alia jura, in villis, castris et parrochiis de *Marzevol* et de Vinciano, et Bernardum de Portali de Vinciano, et de Rupidera, et de *Arboçols*, et de Saorla, et de *Joch*, et de Fenestreto, et de Sezilla, et de Valle de Estavia, et de *Glosianes*, et de *Sirach*, et de Arriano, et de *Fornols*, et de *Arletes*, et de *Nabilles*, et de Valle de Mosseto, et de Flaciano, et de *Jullols*,

et de *Soanies*, et de Ezerola, et de Espolla, domino regi in comissum adjudicari, eo quia, cum fuerint de feudo suo, fuerunt in dictam domum Sancte Marie de *Marzevol* alienata et transportata, domini regis consenssu irrequisito et suorum etiam predecessorum. Ad que, litem contestando, respondit in judicio nomine dicti prioris, Bernardus Berengarii de Villa francha, procurator ejusdem, et concessit dictam domum Sancte Marie de *Marzevol* tenere predicta in locis predictis. Negavit tamen eadem esse vel fuisse [f. 69] de feudo domini regis. Proposuit etiam in defenssionem dicte domus Sancte Marie de *Marzevol*, dictam domum tenuisse pro francho alodio et inmuni omnia supradicta in dictis locis ab antiquissimo tempore a quo non exstat memoria, tanquam dicte domui laudata et confirmata per privilegium concessum et indultum domibus, canonicis et ministris Sancti Sepulcri Jherosolomitani, quorum subest dicta domus Sancte Marie de *Marzevol*, ab illustri domino Raimundo Berengarii quondam comite Barchinone, Ceritanie et Confluentis; quod etiam privilegium ad probandum predicta produxit in judicio dictus procurator. Quod privilegium incipit: «In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Ego Raimundus Berengarii», et finitur ante signa: «qui vero conservator extiterit benediccionibus repleatur». Asseruit etiam dictus procurator nomine dicte domus, illustrissimum dominum Jacobum, nunc regem Aragonum, in privilegium perpetuum concessisse Elnensis episcopo et universis prelatis, religiosis et clericis sue diocesis, quod, cessantibus omnibus suis interpretacionibus, per usaticos Barchinone et jura romana in honoribus predictorum prelatorum et religiosorum, super questione hujusmodi judicetur et sentencialiter discernatur. Asseruit tamen dictus procurator beneficia principum debere interpretari largissime atque plene. Et cum predictus Bernardus *Farex* nomine domini regis ad fundandam intencionem suam nihil posset probare super proposita questione, tam ipse quam dictus Bernardus Berengarii, procurator dicti prioris, nomine Sancte Marie de *Marzevol*, concludentis in causa super premissis ferri sentenciam postularunt. Unde nos, Raimundus de Morerio, prepositus Lilitensis, judex a domino rege, ut predicitur, in negocio feudorum assignatus, attendens intencionem dicti Bernardi *Farex* nomine domini regis non fuisse fundatam; atendens[a] etiam dominum Raimundum Berengarii quondam comitem Barchinone in privilegium perpetuum concessisse ministris et canonicis Sancti Sepulcri Jherosolomi-

tani, quorum est predicta domus Sancte Marie de *Marzevol*, et subest domui Sancte Anne Barchinone ejusdem ordinis, quod quicquid poterint adquirere in terra sua liberum habeant atque franchum; attendens etiam, juxta dictum privilegium a domino rege concessum episcopo, prelatis et religiosis diocesis Elnensis, quod usatica Barchinone et jura romana nullam inducant presumpcionem, quod predicta a dicto priore petita subjaceant feudo domini regis, precipue dicto procuratore dicti prioris asserente dictam domum Sancte Marie de *Marzevol* super premissis antiquissima possessione ac prescriptione per consequens esse tutam, habito prudentum consilio, et deliberacione habita pleniori, Deum habendo preoculis, in nomine Patris et Filii et Spirito sancti, amen, predictum Bernardum *Farex*, nomine dicti domini regis, in sua peticione sentencialiter condempnamus, predictum priorem, nomine dicte domus, diffiniendo a predicta peticione sentencialiter absolvimus, predicto Bernardo *Farex* nomine domini regis ducens perpetuum silencium imponendum. Lata fuit hec sentencia in Villa francha Confluentis, quinto idus septembris, anno Domini M° CC° LX° sexto, in presencia et testimonio: [*1a*] Poncii de Serrabovo, Petri Jacobi, [*2a*] Petri de Serrabovo, Bernardi *Serrat*, Raimundi de *Roset*, [*3a*], Raimundi de Serrabovo, Vitalis de Matamala, Guilelmi Catalani.

Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis universis instrumentis et rescriptis negocii feudorum, hanc sentenciam scripsit mandato dicti judicis, et istam consimilem apposuit in hoc registro, die, loco et anno prefixis.

Ego Raimundus de Morerio, Lilitensis prepositus et judex a domino rege assignatus, hanc sentenciam tuli et manu propria subscripsi et sigillum meum apposui in eadem. Quam inscripturam subscriptionis apposuit in hoc registro notarius supradictus, nam in sentencia tradita dicto priori apposita est per manum dicti judicis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

202

1267, 12 juliol – Puigcerdà

Bertran Fareix, de Vilafranca, comissari reial encarregat de la investigació dels feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís del castrum i de la vila de Pi de Conflent i de tot allò que fra Mateu, abat, i el convent del monestir de Camprodon tenen a la parròquia de Sant Pau de Pi, a Bruc, a la parròquia de Sant Esteve de Saorra, a Vernet, així com el vilar de Miralles i el mas de Nogardella a la parròquia de Santa Justa de Prats. En la seva compareixença, Arnau de Vallespirans, cambrer i procurador del monestir de Camprodon, ha afirmat que el seu monestir tenia aquests béns des de fa més de setanta anys. A fi de demostrar-ho, ha presentat diverses actes de donació dels comtes de Cerdanya Sunifred,[1] *Ava,*[2] *Oliba*[3] *i dels vescomtes Isarn de Conflent*[4] *i Bernat de Cerdanya*[5] *i privilegis de confirmació dels reis de Catalunya-Aragó Alfons I, Pere I i Jaume I. No havent pogut demostrar Bernat Fareix els drets del rei, el jutge dicta una sentència definitiva adjudicant la propietat alodial de tots aquests béns al monestir de Camprodon.*

Postil·les al marge intern: Abbas Campi rotundi. – Alodium.

In Dei nomine et ejus gracia. Pateat universis quod Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, exsecutor a domino rege datus in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollesii, et vicarie Campirotundi et Vallis de Pratis, petiit in judicio, nomine domini regis, sub examine mei, Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege assignati in eodem negocio in partibus supradictis, a ffratre Matheo, Dei gracia abbate monasterii Campirotundi, et conventu ejusdem, castrum de Pinu et villam et mansos, honores, census et redditus, cum eorum pertinenciis, homines et mulieres, quos et quas dictum monasterium habet et tenet in Confluente, in parrochia et tota adjacentia Sancti Pauli de Pinu, et apud *Bruch*, et apud

1. Sunifred II, comte de Cerdanya-Conflent (927-966).
2. Ava, comtessa de Cerdanya, esposa de Miró II (935-961).
3. Oliba Cabreta, comte de Cerdanya (966-988).
4. Isarn, vescomte de Conflent (959-970).
5. Bernat, vescomte de Cerdanya (966-983).

Saorram et in tota parrochia et adjacentia Sancti Stephani ejusdem, et apud Vernetum et villarium de *Mirailles* in parrochia Sancte Juste de Pratis, et omnes mansos, census, honores et redditus, que et quos dictum monasterium habet et tenet ibi, et mansos de Nogardella in dicta valle de Pratis, in parrochia Sancte Juste de Pratis et adjacentia, que omnia dictum monasterium habet et tenet in dyocese Elnensis, cum omnibus juribus, proprietatibus, honoribus, possessionibus, censibus, redditibus, que et quos dictum monasterium habet et tenet infra prefatas parrochias, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum predicta sint et fuerint de feudo domini regis, fuerunt in dictum monasterium alienata et transportata, consenssu domini regis irrequisito ac suorum etiam predecessorum. Ad que, litem contestando, in judicio respondit Arnallus de *Valespirans*, camerarius Campirotundi et procurator abbatis et conventus ejusdem; et concessit dictum [f. 69*v*] monasterium tenere, habere et possidere omnia supradicta petita in libello in locis supradictis, et eadem fuisse in dictum monasterium alienara et transportata diversis titulis. Negavit tamen predicta esse de feudo domini regis. Proposuit etiam dictus procurator in defenssionem dicti monasterii, predicta omnia et singula tenuisse et possedisse dictum monasterium pacifice et quiete pro francho alodio spacio LXX annorum et amplius, et predicta omnia esse collata dicto monasterio pro francho alodio et inmuni. Et ad probandum predicta produxit in judicio dictus procurator quoddam instrumentum antiquissimum Seniofredi comitis, quod incipit: «Pateat cunctis presentibus et futuris quod ego Seniofredus comes», et finit ante kalendarium: «Facta carta donationis hec et venditionis.» Item, quoddam translatum judicis translatatum sive reparatum, quod incipit «Exemplar autenticu fideliter etc.», et finit ante kalendarium: «Facta ista carta donacio.» Item, aliud instrumentum, quod incipit: «In nomine Domini. Ego Isarnus vicecomes et Bernardus comes[a]», et finit ante kalendarium: «Facta ista carta donatio.» Item, aliud publicum instrumentum, quod incipit: «Ad noticiam tam presencium quam futurorum perducere volo ego, Guilelmus Jordani», et finit ante kalendarium: «Que est facta.» Produxit etiam in defenssionem dicti monasterii dictus procurator quoddam privilegium illustris domini Illdefonsi quondam bone memorie regis Aragonum confirmans et laudans pro alodio dicto monasterio omnia supradicta ab eodem petita, quod incipit: «Ne rei gesta paulatim etc.», et finit ante datam: «michi vel meis persolutu-

rum»; et quoddam aliud privilegium ejusdem domini Illdefonsi, quod incipit: «In Dei nomine. Cunctis sit manifestum quod ego Ildefonsus etc.», et finit ante kalendarium: «in illis hominibus de ipsa plana.» Item, alia duo instrumenta donacionum factarum predicto monasterio et largicionum a fidelibus in villa de Pinu. Produxit etiam predictus procuratorin judicio super donacionem villarii de *Mirralles* pro francho alodio privilegium illustris Olibani comitis, quod incipit: «In Christi nomine. Ego, Olibane, Dei gracia comes», et finit ante kalendarium: «Facta est scriptura donacionis.» Produxit etiam super mansis de *Nogardel* quoddam instrumentum antiquum, quod sic incipit: «In nomine Domini. Ego, R. Bernardi», et finit ante kalendarium «Facta est scriptura donacionis vel consignacionis.» Produxit etiam in judicio super manso de *Vernet* quoddam instrumentum antiquum, quod sic incipit: «In nomine Domini. Ego, Ava comitissa», et finit ante kalendarium: «Facta scriptura donacionis.» Proposuit etenim dictus cameratius et procurator asserendo in judicio predicta omnia petita in libello a monasterio Campi rotundi fuisse eadem laudata et confirmata pro francho alodio per privilegia illustrissimorum domini Petri quondam bone memorie regis Aragonum et domini Jacobi, nunc regis Aragonum, quod privilegium dicti domini Petri regis sigillo pendendi plumbeo bullatum ostendit in judicio dictus procurator, quod sic incipit: «In nomine Domini. Sit omnibus manifestum quod nos, Petrus, Dei gracia rex», et finit ante datam: «a nobis proculdubio servetur.» Ostendit etiam dictus procurator privilegium predicti domini Jacobi, nunc regis Aragonum, quod dic incipit: «Quia majestati regie debitum est», et finit ante datam: «sine aliquo remedio punietur.» Et ita tam ex privilegiis et confirmacionibus predictorum illustrissimorum regum, quam ex donacionibus illustrium comitum et longa possessione et prescriptione, dictus procurator dixit et proposuit predictum monasterium esse tutum et absolvendum per sentenciam a peticione dicti Bernardi *Farex*; et petiit predicta a dicto monasterio petita eidem pro francho alodio adjudicare. Et cum Bernardus *Farex* nomine domini regis ad fundandam intencionem suam nichil posset probare super proposita questione, tam ipse quam dictus procurator nomine dicti monasterii Campirotundi concludentes in causa et renunciantes, super premissis ferri sentenciam postularunt. Unde ego, Raimundus de Morerio, prepositus Lilitensis, judex a domino rege, ut predicitur, in negocio feudorum assignatus, visa peticione predicta et responsione subsecuta, facta

litis contestacione, visis autem etiam et auditis rationibus et defenssionibus utriusque partis, visis etiam instrumentis, privilegiis et confirmacionibus et aliis probacionibus, que et quas dictus procurator corem nobis proponere voluit, perspicaciter intellectis et diligenter lectis, attendens quod omnia superius contenta fuerunt in dictum monasterium pro alodio ex largicione comitum et aliorum fidelium et eidem per privilegia illustrissimorum regum Aragonum pro francho alodio confirmata, attendens etiam dictum monasterium tenuisse et possedisse omnia supradicta pro alodio spacio LXX annorum et amplius, tamp per instrumenta donacionum comitum, quam per confirmaciones illustrissimorum regum, attendens etiam intencionem Bernardi *Farex* nomine domini regis super premissis non fuisse fundatam, nec aliquid in contrarium super premissis probare, habito super premissis sapientum consilio et tractatu, Deum habendo preoculis, predictum ffratrem Matheum, abbatem, et conventu monasterii Campirotundi et Arnallum de Valespirans, camerarium et procuratorem, nomine eorundem, a peticione dicti Bernardi *Farex* absolvo per sentenciam diffinitivam, in nomine Patris et Filii et Spirito sancti, amen, adjudicando et decernendo omnia supradicta et singula pro francho et libero alodio monasterio et conventui Campirotundi sentencialiter, et Arnallo de Valespirans, camerario et procuratori nomine eorundem, inponendo dicto Bernardo *Farex* nomine domini regis super premissis silencion perpetuum. Lata fuit hec sentencia partibus presentibus in villa Podiiceritanii, IIII° idus julii, anno Domini M° CC° LX° septimo, in presencia et testimonio: [*1a*] Raimundi de Capellano, jurisperiti, Bernardi, camerarii Serratexensis [*2a*] Adzemarii de *Fornells*, militis, Bertrandi de Sorede, Petri de Colle, presbiteri [*3a*], Guilelmi de Bajande, clerici, Bernardi de *Gausachs* et plurium aliorum.

ABC DEF GHI

a. *Sic per* vicecomes.

203

1268 (nou estil), 23 gener – Perpinyà

Bernat Fareix, de Vilafranca, comissari reial encarregat de la investigació dels feus al Conflent, la Cerdanya, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, ha reclamat

davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís de tots els dret i possessions que l'abat Berenguer i el convent del monestir de Sant Miquel de Cuixà tenen a la Cerdanya, el Conflent i el Capcir, afirmant que aquests béns havien estat alienats sense el consentiment del rei ni dels seus predecessors. Havent presentat l'abat nombroses actes dels comtes de Cerdanya i de particulars, així com diversos privilegis reials, i sense que Bernat Fareix hagi pogut demostrar els drets del rei, el jutge dicta una sentència definitiva adjudicant la propietat alodial de tots aquests béns al monestir de Cuixà.

Postil·la al marge superior: Abbas Coxanencis.
Postil·les la marge intern: Abbas Campi rotundi. – Alodium.

[f. 70] In Dei nomine et ejus gracia. Noverint universi quod Bernardus *Farex* de Villa libera Confluentis, procurator et executor datus ab illustrissimo domino Jacobo rege Aragonum in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, petiit in judicio, nomine domini regis predicti, sub examine mei, Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in predicto negocio assignati, contra venerabilem Berengarium, Dei gracia abbatem monasterii Coxanensis, et conventum ejusdem, libellum offerens sub hac forma: «Proponit Bernardus *Farex*, procurator domini regis in facto feudorum contra Berengarium, abbatem Coxanensis, et conventum ejusdem, dicens quod, domino rege et suis predecessoribus irrequisitis, fuerunt hec omnia infra scripta in dictum monasterium alienata, cum sunt et fuerunt de feudo suo. In primis villa de Bolvirrio, et mansi, census et redditus ejusdem, cum suis terminis et pertinenciis. Item, villaria de Uruzio et mansi, census et redditus in parrochiis et adjacenciis Sancti Clermentis de *Uruz* et Sancti Geralli de Podio de *Uruz* et Sancti Juliani de Rivo de Pedra, cum omnibus suis terminis et pertinenciis. Item, villa et parrochia de Aragolisa, et mansi, census et redditus tocius parrochie et adjacencie Sancti Jacobi ejusdem loci. Item, decima de Podioceritano. Item mansi, census et redditus, quos dictum monasterium habet et tenet in villa Sancti Martini de Aravone et in parrochia et adjacenciis ejusdem. Item, mansi, census et redditus, quos dictum monasterium habet et tenet in villario de *Pallerols,* et in tota parrochia et adjacenciis Sancte Eugenie ejusdem loci. Item, decima de Alone. Item, villarium de Baltarga. Item, mansi, census et redditus, quos dictum monasterium

habet apud Saga et in parrochia et adjacencia Sancte Eugenie ejusdem loci. Item, mansi, census et redditus, quos dictum monasterium habet et tenet in parrochiis et adjacenciis et villis et terminis de Senavastre, de Borriela, de Galeza, de *Corts* et Sancte Marie de Tolone et de Angostrina. Item, mansi, census et redditus, quos dictum monasterium habet et tenet in villis, parrochiis, adjacenciis et terminis de Ans et Sancti Genesii de *Edzerr*, et de Bajande, de *Chexans*, de Ventajola, de *Bederrs*, de *Adaz*, de *Isavals*, de Turre, de *Cortvassill*, de *Edorrs*, de *Alf*, de Olobde, de *Callegues*, de *Ondzes*, de *Vilalobent*, de Floridi, de Sancta Eulalia, de Eyna, de Avidano, de *Mosoill*, de *Estoll*. Item, villas et castra de Rivofrigido et Sancti Petri de *Enforcatz*, et mansi, census, redditus, cum aquis, pascuis, nemoribus, quos dictum monasterium habet et tenet in parrochia Sancti Petri de *Enforcatz*. Item, villam et castrum de Pratis de Balagerio, cum terminis et pertinenciis et mansi, census, et redditus quos dictum monasterium habet et tenet in tota valle de Balagerio et in parrochia et adjacenciis Sancte Marie de Pratis. Item, villarium de *Exalada*. Item, villarium de *Entrevals*. Item, villarium de *En*. Item, castrum et villam de *Ça Laguna*, et cum omnibus terminis et pertinenciis ejusdem, et cum aquis, pascuis et nemoribus. Item, castrum de Podio Angulorum, cum suis villis, villaribus, mansis, mansatis et villarunculis, et totum quicquid dictum monasterium habet et tenet in parrochia et adjacentia Sancti Salvatoris ejusdem. Item, Valsera, Matamala, cum suis terminis et pertinenciis, mansis, mansatis, villaribus et vilarunclis. Item, Villam novam, cum omnibus suis pertinenciis. Item, Galbam. Et Mascardanum. Item, villas et castra de *Lar*, de Oncinias, de *Canavelles*, de Ezerola. Item, Vallem de Fevo, et villas, mansi, census, redditus, possessiones et jura, que et quos dictum monasterium habet et tenet in tota Valle de Fevo et in ejus terminis et pertinenciis, videlicet villas de Talatio, de Oncinias, de *Maoncles*, de Planis, de *Tuirol*, de *Toegol* et de *Cambrils*, et totum quicquid dictum monasterium habet in predicta valle et in ejus terminis. Item, villarium de *Thoes*. Item, villas de Ascarone, de *Marezans* et de *Soanies*, cum aquis, molendinis, aqueductibus, pascuis, nemoribus et cum omnibus suis terminis et pertinenciis. Item, mansi, census et redditus, quos dictum monasterium habet apud Pinum in Confluente, et apud Folianum et in eorum parrochiis, terminis et adjacenciis, et apud *Marynans*. Item, castrum et villam de Arriano, cum omnibus suis terminis et pertinenciis.

Item, villarium de Ciracho. Item, villam et castrum de *Lugols*, cum omnibus suis terminis, juribus et pertinenciiis. Item, *Salavert*, cum suis honoribus et pertinenciis. Item, villam et castrum de Castlano, cum villis, villaribus et villarunculis, mansis et mansis[a], mansatis, censibus, dominacionibus et juribus et suis pertinenciis unversis et terminis. Item, quicquid dictum monasterium habet apud Pradam et in ejus terminis, et in parrochia et adjacencia Sancti Petri de Prata. Item, villaria de Terasaco et de *Arbozols*. Item, mansi, census et quicquid dictum monasterium habet apud Rupidera et in ejus terminis et pertinenciis, et apud Sanctum Vincencium de Verneto. Item, villas de Cortibus et de Tauriniano, cum omnibus suis terminis, juribus et pertinenciis. Item, villam de Codaleto. Item, villarium de Lecho. Item, quicquid dictum monasterium habet apud Avelanetum et *Rexach*, et apud Astoverium, et apud Encium, et apud *Fuillols*, et apud Fenestretum, et apud Vincianum, et apud Saorlam, et apud Mossetum, et in tota valle de Mosseto. Item, Vallem Magnam et Vallem de Estavia, cum villis, villaribus, mansis, bordis, mansatis, censibus, dominacionibus et juribus et cum omnibus suis terminis et pertinenciis. Item, masi, census et redditus et quicquid dictum monasterium habet apud Czesillanum, et apud *Croses*, et apud *Glosianes*, et apud *Araynanes* et apud *Valeyls*, et apud Bulam et in parrochia et adjacencia Sancti Suplici de Bula. Item, molendina de ponte novo de riparia Tetis, cum aquis et aqueductibus et suis pertinenciis universis et juribus. Unde petiit omnia supradicta nomine domini regis sibi adjudicari tanquam comissa.» Cui libello idem Berengarius abbas, nomine sui monasterii, litem contestando, in judicio respondit et concessit se et suum monasterium tenere, habere omnia supradicta in locis superius annotatis. Negavit tamen predicta fore vel fuisse de feudo domini regis. Proposuit etiam in defenssionem suam et sui monasterii plura ex petitis fuisse collata antiquitus predicto monasterio pro francho alodio ab illustrissimis comitibus et comitissis Ceritanie et alia fuisse consecutum predictum monasterium pro francho alodio et inmuni, quedam ex largicione aliquorum fidelium, et quedam ex empcione, comcambio et aliis diversis titulis ab aliquibus militibus et hominibus qui non erant bajuli, castlani vel feudatarii domini regis in eisdem. Et eadem omnia et singula tenuisse et possedisse predictum monasterium pacifice et quiete et pro alodio francho quinquaginta annorum et amplius, et etiam plura ex predictis que petuntur a tanto

tempore citra a quo non exstat hominum memoriam in contrarium. Et ad probandum quod Isarnus, vicecomes, manumissor et testator hememosinarius Seniofredi comitis dederit et concesserit dicto monasterio pro francho alodio castrum et villam de Podio Angulorum in Capcirio et Matamala et Valsera, cum villis, villaribus, mansis, mansatis, et bordis, censbus, aquis, pascuis, molendinis, nemoribus et possessionibus et juribus, terminis et pertinenciis latissime terminatis in villaria de Uruzio cum villis, vilarunculis juribus et possessionibus ejusdem, produxit in judicio dictus abbas quoddam antiquissimum instrumentum quod incipit: «In nomine Domini. Ego Isarnus vicecomes», et finit ante kalendarium: «scriptura donationis.» Item, ad probandum quod Seniofredus comes dederit predicto monasterio pro alodio villam et castrum de *Ça Laguna*, cum mansis, mansatis, censibus, usaticis, possessionibus et juribus et cum aquis, pratis, pascuis, nemoribus et cum suis terminis et pertinenciis universis latissime terminatis, produxit in judicio quoddam antiquum instrumentum quod incipit: «In nomine Domini. Ego, Seniofredus comes», et finit ante kalendarium: «Facta carta donacionis vel tradicionis.» Item, quod Seniofredus comes dederit predicto monasterio in alodio villam de *Fuillols*, cum suis terminis et pertinenciis latissime terminatis, produxit aliud instrumentuum quod incipit: «In nomine sancte et individue Trinitatis. Ego, Seniofredus, gracia Dei comes», et finit ante kalendarium: «Facta est hac donacionem.» Item, ad probandum quod Seniofredus comes dederit predicto monasterio villam de *Bolvir* et quicquid in dicta villa habebat et habere debebat qualicumque voce, cum censibus, usaticis, possessionibus [f. 70*v*] et juribus, terminis et pertinenciis latissime terminatis, produxit quoddam antiquum instrumentum quod incipit: «Quam debite condicionis», et finit ante kalendarium: «vel consignacionis.» Item, ad probandum quod Seniofredus comes dederit predicto monasterio pro alodio villam de *En*, cum censibus, possessionibus et juribus, aquis, pascuis, molendinis et nemoribus, produxit in judicio quoddam instrumetum quod incipit: «In nomine Domini. Ego Seniofredus comes», et finit ante kalendarium: «vel helemosinaria.» Item, ad probandum quod Suynnarius comes dederit predicto monasterio pro alodio villarium de Talatio, cum suis terminis, produxit in judicio quoddam antiquum instrumentum quod incipit: «In nomine Domini. Ego Sunniarius comes» et finit ante kalendarium: «carta helemosinaria.» Item, ad probandum

quod Seniofredus comes dederit pro alodio predicto monasterio villarium de Tarasaco, produxit quoddam antiquum instrumentum quod incipit: «In nomine Domini. Ego Seniofredus comes.» Item, ad probandum quod idem Seniofredus comes dederit predicto monasterio pro alodio villam de Clerano et quicquid dictum monasterium habet apud Fenestretum, cum terminis, juribus et pertinenciis, produxit in judicio duo instrumenta antiquissima, quorum unum incipit: «In nomine Domini. Ego Seniofredus comes», et finit ante kalendarium: «carta donacionis»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego Seniofredus comes», et finit ante kalendarium: «scriptura concamiacionis». Item, ad probandum quod Guilelmus Jordani comes dederit dicto monasterio pro alodio villam et castrum de Arriano et de Ciraco, cum juribus, terminis et pertinenciis latissime terminatis, produxit quoddam instrumentum antiquum, quod incipit: «Sub trina Dei omnipotentis nomine. Ego, Guilelmus, Dei gracia, qui cognominor *Jordans*, comes Ceritanie», et finit ante kalendarium: «et evacuacionis.» Item, ad id aliud instrumentum antiquum Raimundi comitis, quod incipit: «Est in antiquis regulis constitutum», et finit ante kalendarium: «scriptura comutationis.» Item, ad probandum quod Bera comes dederit predicto monasterio pro alodio villaria de *Lar*, de *Entrevals*, de *Canaveles* et de Oncinias, cum censibus, possessionibus, juribus, terminis et pertinenciis latissime terminatis, produxit quoddam instrumentum antiquum, quod incipit: «In nomine Dei summi. Ego Bera, gratia Dei comes», et finit ante kalendarium: «Facta cartula est.» Item, ad probandum quod Ava comitissa dederit predicto monasterio pro alodio vallem de Pratis de Balagerio, cum villis et villarunculis suis, molendinis, aquis, pascuis et nemoribus, censibus, possessionibus et juribus et ea que dictum monasterium habet apud Folianum et on eorum terminis et pertinenciis latissime terminatis, produxit duo instrumenta antiqua, quorum unum incipit «In nomine Domini salvatoris nostri Jhesu Christi. Ego, Ava, gratia Dei comitissa», et finit ante kalendarium: «carta donacionis.» Item, ad probandum quod Seniofredus comes dederit pro alodio predicto monasterio mansos, census, possessiones et jura que habet apud Invidium et in parrochia Sancti Andree ejusdem, et villam de Aragolisa, et mansos de *Fontanelles* et de Casis de Prato, et totum quicquid dictum monasterium habet in parrochia Sancti Jacobi de Aragolisa, et villam et castrum de Castlano, cum villis, villaribus, mansis, mansatis, censibus, juribus, possessionibus

et suis terminis et pertinenciis latissime terminatis; et mansos, census, possessiones, redditus et jura, que dictum monasterium habet apud *Ans* et in villa de *Edzerr* et in parrochia Sancti Genesii de *Edzerr*, et villam de *Corts*, et mansos in parrochia de Tolone, et Vallem de Stavia, cum mansis, mansatis, villis, villaribus et villarunculis suis, censibus, dominacionibus, juribus, terminis et pertinenciis latissime terminatis, produxit in judicio sex instrumenta antiquissima, quorum unum incipit: «In nomine Domini. Ego Seniofredus comes», et finit ante kalendarium: «vel helemosinaria»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego Seniofredus comes», et finit ante kalendarium: «carta donacionis»; tercium incipit: «In nomine Domini. Ego Seniofredus comes», et finit ante kalendarium: «facta donacione»; quartum incipit: «In Dei omnipotentis nomine. Notum sit quod ego Seniofredus comes», et finit ante kalendarium: «scriptura donacionis»; quintum incipit: «In Dei nomine. Ego [Obmio]», et finit ante kalendarium: «Facta ista vendicionis»; sextum incipit: «Quam debite condicionis», et finit ante kalendarium: «juxta morem sub die.» Item, ad probandum quod Guifredus comes dederit predicto monasterio pro alodio villas de Cortibus et de Tauriniano et vallem de Coxano in qua est villa de Codaleto, et villas de *Canaveles* et de Aquis et de [Cerola], et illud quod dictum monasterium habet apud Bolchera, cum censibus, dominacionibus, juribus, terminis et pertinenciis, aquis, pascuis et nemoribus latissime terminatis, produxit in judicio tria instrumenta antiquissima, quorum unum incipit: «In nomine omnipotentis et salvatoris nostri Jhesu Christi domini nostri. Ego, Guifredus, gratia Dei comes», et finit ante kalendarium: «Facta hac donacione»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego Guifredi, gratia Dei comes», et finit ante kalendarium: «scriptura comutacionis»; tercium incipit: «In nomine Domini. Ego Guifredus, gratia Dei comes», et finit ante kalendarium: «carta donacionis.» Item, ad probandum quod Radulfus dederit dicto monasterio ea que habet apud *Calders*, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Notum [est quoniam] Radulfus duxit uxorem», et finit ante kalendarium «noticia securitatis.» Item, ad probandum quod Raimundus Berengarii, comes Barchinone et Ceritanie, dederit dicto monasterio pro alodio leudam tede ac salis Ville franche, produxit in judicio quoddam instrumentum antiquum quod incipit: «Sit notum cunctis quoniam Raimundus Berengarii, comes», et finit ante kalendarium: «die dominica.» Item, ad probandum quod Ermessendis comitissa

dederit predicto monasterio pro alodio villarium Sancti Vincencii de Verneto, et illud quod dictum monasterioum habet in parrochia Sancti Petri de *Enforcats*, cum aquis, pascuis, nemoribus, censibus, juribus, possessionibus, terminis et pertinenciis latissime terminatis, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «In nomine Patrus summi et Filii et Spirito sancti. Ego Ermessendis comitissa», et finit ante kalendarium: «Facta carta helemosinaria.» Item, ad probandum quod Raimundus Berengarii, comes Barchinone et Ceritanie, vendiderat et cederat predicto monasterio pro alodio decimam de Alone, produxit quoddam instrumentum antiquum quod incipit: «In nomine Domini. Ego Raimundus Berengarii, Barchinone ac Bisuldune et Cerdanie nutu Dei comes», et finit ante kalendarium: «Facta est ista carta». Item, super quoddam mansum quem dictum monasterium habet apud Folianum, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Notum sit cunctis quod ego Ermengaudus de Rupis», et finit ante incarnatione: «perhepniter possideatis.» Item, super hiis que habet apud [Curbam] et Targasonam produxit quoddam instrumentum quod incipit: «In nomine Domini. Cum salvator noster», et finit ante kalendarium: «Factum est istum testamentum.» Item, super hiis que habent apud Eynam et Bulam et in ejus terminis et pertinenciis, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Quatinus omnibus fidelibus», et finit ante kalendarium: «Facta carta beneficiaria.» Item, ad probandum quod Arnallus de Salsis legaverit dicto monasterio in suo testamento illud quod dictum monasterium habet apud Avidanum produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Notum sit cunctis quod ego Arnaldus de Salsis», et finit ante kalendarium: «alie ultime voluntatis.» Item, ad probandum quod Bernardus vicecomes dederit predicto monasterio pro alodio villarium de *Areynanes* produxit quoddam instrumentum antiquum quod incipit: «In Christi nomine. Ego Bernardus vicecomes», et finit ante kalendarium: «carta helemosinaria.» Item, ad probandum quod Recosindus comes dederit predicto monasterio pro alodio illud quod habet apud Pradam et in parrochia et terminis ejusdem, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «In Christi nomine. Ego Recosindus, gratia Dei comes», et finit ante kalendarium: «carta donationis.» Item, ad probandum quod Bernardus comes dederit predicto monasterio illud quod habet apud Galizam, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Notum sit omnibus», et finit ante kalendarium: «et propria manu firmavit.» Item, super hiis que

dictum monasterium habet apud Rupideram et in ejus terminis, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Condicione sacramentorum», et finit ante kalendas: «Lata condicione ista.» Item, super hiis que dictum monasterium habet apud Astoverium, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «In Chrisi nomine. Eo, Isarnus», et finit ante kalendarium: «carta donacionis.» Item, super hiis que dictum monasterium habet apud Mossetum et in valle ejusdem et apud *Marynans* et hiis que habebat antiquitus apud *Marezans* et *Soanies* et apud Sezillanum, et apud *Croses*, et apud *Glosianes*, et apud Rivum de [*Chexans*] et apud Olobde, et apud Vincianum et Saorlam, et apud *Bederrs* et *Sanavastre*, et apud *Adaz* et *Isavals*, et *Edorrs*, et apud Salam viridem, et apud Galbam, et apud Mascardanum, produxit in judicio plura antiquissima instrumenta, quorum unum incipit: «In nomine Domini ego Raimundus Ermengallus», et finit ante kalendarium: «Facta carta donacionis»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego [Randelanus]», et finit ante kalendarium: «Facta carta helemosinaria»; aliud incipit: «In Dei nomine. Ego Oliva», et finit ante kalendarium: «scriptura donationis»; aliud incipit: «In Dei omnipotentis et salvatoris nostri», et finit ante kalendarium: «Factum est istum testamentum»; aliud incipit: «In Christi nomine. Ego Bernarus Petri», et finit ante kalendarium: «scriptura evacuacionis vel diffinicionis»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego Thuderius», et finit ante kalendarium: «Facta carta donacionis»; aliud incipit: «Sub trino omnipotentis nomine. Ego Bernardus», et finit ante kalendarium: «que est facta»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego Amalricus», et finit ante kalendarium: «Facta carta donacionis»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego Ber. Raimundi», et finit ante kalendarium: «Facta carta donationis»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego Arssendis femina», et finit ante kalendarium: «scriptura donacionis»; aliud incipit: «Hec est conveniencia», et finit [f. 71] ante kalendarium: «Facta conveniencia»; aliud quod incipit: «In nomine Domini. Ego Sesvado», et finit ante kalendarium: «carta helemosinaria»; aliud quod incipit: «In nomine Domini. Ego Gaufredus», et finit ante kalendarium: «Facta est ista carta»; aliud quod incipit: «In nomine Domini. Ego Guilelmus Bertrandi», et finit ante kalendarium: «acta donacionis carta»; aliud quod incipit: «In nomine Domini. Ego Arnallus Arnaldi», et finit ante kalendarium: «carta donacionis»; aliud quod incipit: «In nomine sancte et individue Trinitatis», et finit ante kalendarium: «firma et stabilis permaneat.» Item,

ad probandum quod Berengarius de Sancta Eulalia, miles, dedit pro francho alodio predicto monasterio villam et castrum de *Lugols*, cum omnibus suis pertinenciis et juribus, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Notum sit cunctis quod ego Berengarius de Sancta Eulalia», et finit ante incarnacionem: «velitis tradere nobis.» Item, super hiis que dictum monasterium habet apud *Estoll*, et apud Borrielam, et in parrochia de *Senavastre*, et apud *Calldegues* et *Ondzes*, et apud Sagam et apud Sanctam Eulaliam, produxit quedam antiquissima instrumenta, quorum unum incipit: «In nomine Domini. Ego Raimundo, clerico, donator sum», et finit ante kalendarium: «non sit disrupta»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego femina Elisabeth», et finit ante kalendarium: «ista donacione»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego Guifredi», et finit ante kalendarium: «vel largicionis»; aliud incipit: «In nnomine Domini. Ego Ennego», et finit ante kalendarium: «ista carta donacionis»; aliud incipit: «In nomine Domini. Ego Bonus homo», et finit ante kalendarium: «carta donacionis.» Que omnia instrumenta predicta produxit prefatus abbas in judicio pro publicis et veris. Item, ad probandum quod illustrissimus dominus Petrus quondam bone memorie rex Aragonum dederit et concesserit pro francho alodio monasterio Sancte Marie Fontis frigidi villam de Ascarono, cum hominibus et mulieribus, censibus, usaticis, serviciis, agrariis, dominacionibus, juribus, jurisdictionibus et servitutibus, et cum aquis, pascuis, nemoribus, molendinis, molendinariis, aqueductibus, terminis et pertinenciis ejusdem latissime terminatis, produxit in judicio privilegium ejusdem domini regis sigillo plumbeo pendenti in filo cirico sigillatum, quod incipit: «In Christi nomine. Sit notum cunctis quod nos, Petrus, Dei gracia rex Aragonum etc.», et finit ante datam: «etiam una hora.» Quod quidem monasterium Fontis frigidi predictam villam, cum suis termins et pertinenciis vendidit pro francho alodio monasterio Coxanensis, infra cujus terminos sunt villaria de *Marezans* et de *Soanies*, quod instrumentum vendicionis predicte produxit in judicio dictus abbas, quod incipit: «In nomine Domini. Notum sit cunctis quod nos, ffrater Otho, Dei gracia abbas Sancte Marie Fontis frigidi», et finit ante kalendarium: «qui hec omnia laudamus et firmamus.» Item, ad probandum quod dominus Illdefonsus quondam bone memorie rex Aragonum confirmaverit et concesserit jure hereditario et pro alodio cum omni franchitate predicto monasterio decimam de Podiocerdano, produxit in judicio privilegium

ejusdem domini regis, suo sigillo majori cereo pendenti sigillatum, quod incipit: «Illdefonsus, Dei gracia rex Aragonum», et finit ante incarnacionem: «sive seculare.» Item, produxit in judicio quoddam instrumentum in quo Raimundus de Invidio et Raimundus Guilelmi, filius ipsius, fuerunt confessi tenere in feudum pro monasterio Coxanensis duas partes decime antedicte, quod incipit: «Notum sit omnibus quod ego, Raimundus de Invidio», et finit ante incarnacionem: «nobis competituris.» Item, ad probandum quod Bertrandus[a] quondam abbas dicti monasterii concessit et confirmavit ad feudum domino Nunone Sancii quondam duas partes decime antedicte, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Notum sit omnibus quod nos, Bertrandus[a], Dei gracia», et finit ante kalendarium: «Facta est hec carta.» Item, quod predictas duas partes dictam legavit Nuno Sancii quondam predicto monasterio tempore mortis sue, et eas confessus fuit tenere in feudum pro eodem, produxit in judicio quoddam translatum publicum ejusdem domini Nunonis testamenti exaratum cum tribus presbiteris. Item, ad probandum quod illustrissimus dominus Jacobus, nunc rex Aragonum, dedit et concessit predicto monasterio libere et franche tinam seu vaxellum, quam et quod accipiebat annuatim in ville de Pratis et de Aquis et in parrochia Sancte Marie de Pratis, et redemptione et totum jus et dominium quod habebat et habere debebat in predictis ville ratione dicte tine et vaxelli, ostendit privilegium ejusdem domini regis, quod incipit: «Noverint universi quod nos, Jacobus, Dei gracia rex Aragonum», et finit ante datam: «aliquo jure vel aliqua ratione.» Item, produxit in judicio quoddam privilegium Johannis pape innovatum per illustrissimumu Clemente, nunc papam Sancte Romane Ecclesie, in quo etiam continetur quod dictus Johannes papa laudat, concedit et confirmat predicto monasterio, ad requisitione Garini abbas, et Olive comitis interventu, ecclesiam Sancti Jacobi de Aragolisa, et villaria de Talatio, de *Maoncles*, et de Oncinias, cum ecclesia Sancti Stephani ejusdem, et totam Vallem de Fevo, cum ecclesiis, decimis, primiciis, juribus et pertinenciis eorumdem, et fere omnia alia contenta in peticione predicta et plura. Quod quidem privilegium incipit ante sui innovacione: «Johannes, episcopus, servus servorum Dei etc.», et finit ante indictionem et nominem notarii: «feliciter obtinere», quod erat bullatum bulla plumbea pendenti in filo canabis domini clementis pape IIII[or]. Quod quidem privilegium produxit dictus abbas ad probandum omnia supradicta et ad probandum

longam possessionem et prescripcionem omnium predictorum, ut apparet per inspectionem privilegii antedicti. Proposuit etiam in defenssionem sui monasterii dictus abbas dominum Jacobum nunc regem Aragonum concesisse per suum privilegium episcopo Elne et Jauberto quondam abbati Coxanensis, et aliis prelatis et clericis ejusdem dyocesis, quod si questiones feudorum tractaretur inter dominum regem, ex una parte, et episcopum vel abbatem, ex altera, quod questione ille haberent tractari et terminari de jure. Quod privilegium produxit in judicio, sigillo majori pendenti sigillato, quod incipit: «Noverint universi quod nos, Jacobus, Dei gracia.» Item, proposuit dominum Jacobum regem predictum mandasse per suam literam Bertrando Egidii, tunc procuratori feudorum, et Guilelmo Caroli, tunc judici, et cuilibet alii procuratori in dicto facto, quod non inquietarent monasterium Coxanensis, nec bona sua, nec molestarent ratione peticionis feudorum, super aliquibus honoribus et possessionibus, quas ipse teneret, vel aliquis pro ipso, nisi posset probari quod illa fuerunt adquisita a castlano qui predicta pro ipso teneret in feudum, vel essent sita in terminis locorum sui feudi, vel villarum sui realenchi, et quod in ille procedetur secundum jus. Quam literam, sigillo domini regis in dorso sigillatam, ostendit in judicio dictus abbas sub hac forma: «Jacobus, Dei gracia etc.», et finit ate datam: «et hoc non mutent.» Asseruit etiam dictus abbas sibi et aliis prelatis et clericis Elne dyocesis a dicto domino rege fore concessum per suum privilegium quod, cessantibus suis interpretacionibus, judex in negocio feudorum datus judicaret secundum usaticos Barchinone et jura. Quod quidem privilegium incipit: «Noverint universi quod nos Jacobus, Dei gracia etc.» Quare, cum usatici Barchinone et jura romana nullam inducant presumpcione predicta fore de feudo domini regis, dixit et proposuit dictus abbas, tam ex dictis privilegiis [f. 71*v*] illustrissimorum regium, quam etiam nobilium comitum, quam etiam longa possessione et prescripcione, se et suum monasterium esse absolvende a peticione omnium predictorum et eadem omnia sibi et suo monasterio esse adjudicanda pro alodio. Cumque, super hiis inter Bernardum *Farex*, nomine domini regis agentem, ex una parte, et dictum abbatem, pro se et conventu suo defendentem, ex altera, fuisset diucius altercatum coram me, Raimundo de Morerio, judicis. Tandem, renunciando omnibus et singulis que de jure et de facto partes predicte possent proponere, concluentes et renunciantes in causa, super premissis ferri sentenciam

postularunt. Unde ego, Raimundus de Morerio, prepositus Lilitensis et judex pro domino rege in facto feudorum, visa peticione predicta et responsione subsecuta, visis etiam racionibus, allegacionibus et defenssionibus utriusque partis, et probacionibus diligenter examinatis, visis etiam et lectis in judicio diligenter instrumentis dicti abbatis, et ipsis perspicaciter intellectis, attendens quod superius contenta fuerunt in dictum monasterium translata pro francho alodio ex concessione et donacione illustrium comitum et ex largicione et quibuslibet aliis modis adquisicionum a pluribus et diversis militibus et aliis hominibus, quos non inveni fore feudatarios, vassallos seu castlanos domini regis in eisdem, sicut per instrumenta producta in judicio per dictum abbatem coram me fuit facta plura fides; constet etiam michi per privilegium domini regis concessum prelatis et religiosum Elnenesis diocesis, quod, omnibus ejusdem interpretacionibus cessantibus, secundum usaticos Barchinone et jura communia questione feudorum debeam terminare; constet etiam michi per privilegium domini regis concessum episcopo Elne et Jauberto, abbati Coxanensis, et per literam ejusdem domini regis directam Guilelmo Caroli, tunc judici, et Bertrando Egidii, et cuilibet alii procuratori suo in facto feudorum, quod questiones feudorum motas inter dominum regem et dictum abbatem deberent de jure terminari; atendens etiam dominum Johannem papam confirmasse per suum privilegium, ad requisicione Olibe comitis, predicto monasterio fere omnia supradicta in libello contenta; cum etiam constet michi intencionem Bernardi *Farex*, nomine domini regis, non fuisse fundatam super proposita questione, nec ipse predicta vel aliqua eorundem possit probare esse de feudo domini regis, habito super premissis sapientum consilio et tractatu, Deum habendo preoculis, sedens pro tribunali, in nomine Patris et Filii et Spirito sancti, predictum Berengarium abbatem, nomine monasterii predicti, et ipsum monasterium a peticione dicti Bernardi *Farex* absolvo per diffinitivam sentenciam, descernendo omnia in dicta peticione contenta non esse nec fuisse de feudo domini regis antedicti, et eundem in sua peticione, nomine domini regis, condempno, et eadem omnia et singula, cum omnibus juribus ac pertinenciis suis ac terminis et usibus eorundem, predicto monasterio et abbati adjudico sentencialiter pro francho alodio, salvo tamen et retento censu et quolibet servicio et ademprivio, quem vel quod dominus rex recipit et recipere debet in predictis. Lata fuit hec

sentencia in villa Perpiniani, partibus presentibus, anno Domini M° CC° LX° septimo, X° kalendas febroarii, in presencia et testimonio: [*1a*] Raimundi de *Thoes*, Raimundi de Moillo [*2a*] Petri Rubei, judicis Perpiniani, Bernardi prepositi [*3a*], Vitalis de Matamala, Berengarii judicis, [*4a*], Raimundi Petri, Andree de Eldiarde, et plurium aliorum.

Ego Raimundus de Morerio, prepositus Lilitensis et judex predictus, subscripsit et meum sigillum[b] et hoc sig-(SM)-num apposui in eadem. Que subscripcio fuit hic apposita per manum notarium infra scripti, licet in sentencia tradita dicto abbati fuerit per manum judicis apposita.

Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege Aragonum in negocio feudorum scripsit hanc sentenciam mandato dicti judicis, et istam consimilem apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic per* Bernardus. b. et meum sigillum *afegit a l'interlineat*.

204

1268, 19 juliol

Bernat Fareix, procurador reial encarregat de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, amb el consentiment de Ramon de Morer, jutge de feus, confirma Berenguer de Ro en la possessió de tres peces de terra situades dins el territori de Llívia, al lloc anomenat Maruny d'Arcs, amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers o a religiosos i que cada vegada que les alienin a altres persones donin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta confirmació, Bernat Fareix reconeix que ha rebut 9 sous de moneda melgoresa. Berenguer de Ro jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Livia. – Berengarius Darro. – F.

Pateat universis quod ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, datus a domino rege Aragonum procurator in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et viccarie Campirotundi, de consilio Raimundi

de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum ad feudum domini regis et suorum successorum vobis, Berengario de *Arro*, et vestris successoribus, tres pecias terre, quas habetis et tenetis in terminis de Livia, quarum prima est ad *Maruny de Archs*, et affrontat in camino, et in terra vestran et in terra Johannis de *Arro* de duabus partibus; secunda est ibidem, et affrontat in hiis predictis affrontacionibus; tercia est ibidem, et affrontat in terra vestra, et in terra Petri Geralli; ita quod predictas terras, cum omnibus suis pertinenciis et juribus habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum in feudum pro domino rege et successoribus suis; et fidelitatem diligentem eidem et suis successoribus de predictis observetis vos et vestri; et non possitis predictas terras vel aliqua illarum alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quandocumque et quocienscumque predicta vel aliqua earum in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis pro laudimio predictorum quinta pars precii eorundem, predictis tamen terris cum omnibus suis pertinentiis perpetuo remanentibus suum feudum. Et ratione hujusmodi infeudacionis nullam aliam novam servitutem habeat dominus rex in predictis, salvo tamen censu, si forte posset probari dominum regem debere vel consuevisse recipere in predictis. Et pro hac confirmacione et laudimio habui et recepi a vobis pro quinta novem solidos melguriensium, quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate, donans vobis nomine domini regis quicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Et si forte facitis censum, vel facere debetis alicui vel aliquibus pro dictis terrris, sit eis salviis. Unde ego, Berengarius de *Arro* prenominatus, recipiens predictam infeudacionem et laudimium sub dictis pactis, promito per me et omnes successores meos, sub ypotheca bonorum meorum, de predictis domino regi et successoribus suis fidelitatem diligentem observare et omnia alia atendere et complere. Quod est actum XIIII° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* prenominati, qui hec firmo. S+num Berengarii de *Arro* prenominati, qui hec firmo et laudo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem meam in hiis presto.

S++++na Bernardi Catelli, Berengarii de Solerio, Raimundi Guilelmi de Invidio, militum, et Guilelmi Clementis, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus a domino rege in negocio feudorum constitutus, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

205

1268, 26 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, amb el consentiment de Ramon de Morer, jutge de feus, confirma Joan Calvet, de Ro, en la possessió d'un prat situat als territoris de Gorguja i de Fenals, d'un camp situat al territori d'Er i d'una faixa de terra situada a Gorguja, amb la condició que ell i els seus successors els tinguin en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers o a religiosos i que cada vegada que els alienin a altres persones donin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Reserva el cens i els drets que el cavaller Vidall de la Roca percep sobre el prat. Per aquesta confirmació, Bernat Fareix reconeix que ha rebut 18 sous de moneda melgoresa. Joan Calvet jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·la al marge superior: Johannis Calvet d'Arro.
Postil·la al marge extern: F.

FUNDACIÓ RAMON MUNTANER

[f. 72] Pateat universis quod ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, datus a domino rege Aragonum procurator in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et viccarie Campirotundi, de consilio Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum ad feudum domini regis et suorum successorum vobis, Johanni *Calvet* de *Arro*, et vestris successoribus, quoddam pratum, quod habetis et tenetis in terminis de Gurguja et de *Fenals*, quod affrontat in via et in riparia et in prato Guilelmi *Jordana*, et in campo Bernardi

Bovet; item, quendam campum, quem habeti in terminis de *Edzerr*, ad Marunynosam, qui affrontat in serra et in campo vestro et in campo *Edzerr* de Vilela, et in campo Petri *d'Ans*; item, unam faxam terre, quam habetis in terminis de Gurguja, que affrontat in terris Petri Palacii de duabus partibus, et in campo Raimundi *Jordana*; ita quod predictum pratum, cum suis plantis, et dictas terras, cum omnibus suis juribus, habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum ad feudum dominis regis et suorum successorum; et fidelitatem diligentem domino regi et suis successoribus de predictis observetis vos et vestri; et non possitis predicta vel aliqua eorum alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quandocumque et quocienscumque predicta vel aliqua eorum in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis pro laudimio predictorum quinta pars precii eorundem, predictis tamen omnibus, cum suis pertinentiis, perpetuo remanentibus suum feudum. Et sit salvus census qui prestatur pro dicto prato Vitali *ça Rocha*, militi, et jus quod habet in dicto prato. Et ratione hujusmodi infeudacionis nullam aliam novam servitutem habeat dominus rex in predictis, salvo censu, si forte consuevit ei vel suis successoribus[a] prestari pro predictis. Et pro hac confirmacione et laudimio habui et recepi a vobis, nomine domini regis, pro quinta XVIII solidos melguriensium, quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate, promitens vobis quod dominus rex et successores sui facient vos et vestros tenere et habere omnia supradicta in pace pro suo feudo, vobis tamen facientibus in posse ejusdem conquerenti de vobis ratione predictorum justicie complementum. Unde ego, Johannes *Calvet* prenominatus, recipiens predictam infeudacionem et laudimium sub dictis pactis, promito per me et omnes meos, sub ypotheca bonorum meorum, de predictis domino regi et suis successoribus fidelitatem diligentem observare et omnia alia attendere et complere. Quod est actum VII° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec firmo. S+num Johannis *Calvet* predicti, qui hec laudo.

S++++na Bernardi *Embretad*, Bernardi de Arnalla, Garsie *Romeu* et Raimundi de Monteliano, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et aliud consimile instrumentum apposuit in registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic per* predecessoribus.

206

1268, 26 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, amb el consentiment de Ramon de Morer, jutge de feus, confirma Ramon Jordana, de Ro, en la possessió de dues faixes de terra situades dins el territori de Gorguja, a la colomina d'Ans, amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers o a religiosos i que cada vegada que les alienin a altres persones donin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta confirmació, Bernat Fareix reconeix que ha rebut 20 sous de moneda melgoresa. Ramon Jordana jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Raimundi Jordana d'Arro. - F.

Pateat universis quod ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, procurator pro domino rege Aragonum in negocio feudorum in Ceritania, Confluenti, Rivipollensio, Valle de Pratis et vicaria Campirotundi, de consilio Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in dictis locis, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum ad feudum domini regis et suorum successorum vobis, Raimundo Jordana de *Arro*, et vestris successoribus, duas faxas terre, quas habetis et tenetis in terminis de Gurguja, ad Condeminas de *Ans*, quarum una affrontat in terra Petri *d'Ans*, et in serra, et in terris Guilelmi *Richart* et Arnalli *Cheralbs*; ita quod predictas terras predictis affrontacionibus terminatas, cum omnibus illarum juribus, habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum ad feudum dominis regis et suorum successorum; et fidelitatem diligentem eidem et suis successoribus observetis vos et vestri de predictis; et non possitis predicta vel illarum aliqua alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quandocumque et quocienscumque predicta vel eorum aliqua in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis pro laudimio predictarum quinta pars precii earundem,

predictis tamen omnibus, cum suis juribus, perpetuo remanentibus de suo feudo. Et sit salvus census et quodlibet aliud jus et dominium, si quod facitis vel facere debetis alicui vel aliquibus pro dictis terris, illi vel illis quibus facitis aut facere debetis. Et ratione hujusmodi infeudacionis nullam aliam novam servitutem habeat dominus rex in predictis, salvo censu, si forte posset probari ipso debere recipere in predictis. Et pro hac confirmacione et laudimio habui et recepi a vobis, nomine domini regis, pro quinta XX solidos melguriensium, quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate, donans vobis, nomine domini regis, quicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Unde ego, Raimundus prenominatus, recipiens predictam infeudacionem et laudimium sub dictis pactis, promito per me et omnes meos, sub ypotheca bonorum meorum, de predictis domino regi et successoribus suis fidelitatem diligentem observare et omnia alia attendere et complere. Quod est actum VII° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec firmo. S+num Raimundi *Jordana* prenominati, qui hec laudo.

S++++na Bernardi de Arnalla, Garsie *Romeu,* Raimundi de Monteliano et Bernardi *Saguerra*, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et aliud consimile instrumentum apposuit in registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic per* predecessoribus.

FUNDACIÓ NOGUERA

207

1268, 16 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís d'un prat i de sis terres que Pere Esteve Gombau, de Puigcerdà, home propi de l'Hospital de Jerusalem, té dins el territori de Santa Eugènia de Pallerols. En la seva compareixença, Pere Esteve ha afirmat que va adquirir aquests béns en alou. També ha presentat una còpia del privilegi pel qual Jaume I concedia que a partir d'aleshores no exigiria als homes i als germans de l'Hospital de Jerusalem cap cos-

tum, nou o antic, ni cap redempció de servituds ni cap altra contribució reial o veïnal. No havent pogut reunir proves que estableixin els drets del rei i havent-li pagat Pere Esteve 18 sous de moneda melgoresa, Bernat Fareix el confirma en la possessió alodial d'aquestes terres.

Postil·la al marge superior: P. Est(e)ve Gombau.
Postil·les al marge extern: Alou. – Allo. – Alodium.

[f. 72*v*] Pateat universis quod ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, peterem in judicio sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, Petro Stephani *Gombau* de Podioceritano, unum pratum et unum quartallum civate, que emistis a Petro de Rivo in terminis Sancte Eugenie de *Paillerols*, quod pratum affrontat in terris domus infirmorum et Elissendis, sororis tue, et in prato Berengarii *Sanz*, et in reguerio. Item, unam terram, quam habuistis in excambiis a Petro *Blanch* in dictis terminis, ad *Linars*, que affrontat in terra vestra et in terra Raimundi *Argemir*, et in ripparia et in via. Item, unam terram, quam emistis a Johanne *Ripol* in dictis terminis, ad *Gotmar*, que affrontat in terris Bartolomei de Canali et Bernardi *Tascher* de duabus partibus, et in terra que fuit Dominici *Tascher*. Item, tres terras, quas emistis ab Arnallo Estephani in dictis terminis, quarum una affrontat in via et in campis Raimundi *Argemir* et Raimundi Catelli quondam et Petri de Areis; secunda est ad Pedregosa, et affrontat in terris Arnalli *Serradel* et Bernardi *Tascher* et Petri de Areis; tercia est ibidem, et affrontat in terra vestra et in terris Joverii et Bernardi Taschерii, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum dicte terre essent de feudo domini regis, fuerunt in vos alienate irrequisito domino rege et suis predecessoribus. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere dictas terras. Negavistis tamen esse de feudo domini regis. Proposuistis in defenssionem vestram predicta emisse pro francho alodio, non a castlano, bajulo seu feudatario domini regis in eisdem. Proposuistis etiam et dixistis illustrissimum dominum Jacobum, nunc regem Aragonum, concesisse[a] per suum privilegium Hospitali Iherosolimitano, cujus vos estis homo proprius, et fratribus ejusdem et hominibus, quod ab illa ora inantea ab hominibus dicti

Hospitalis Judeis vel Sarracenis aut christianis, nullam novam consuetudinem vel veterem, nullumque servicium redempcione vel demandam realem vel vicinalem, que dici vel excogitari posset quereret amodo[b] vel demandaret aliquo modo; de quo privilegio ostendistis in judicio quoddam publicum translatum quod incipit: «Sexto nonas julii», et finit ante datam: «punienda.» Qua responsione habita et dicto privilegio domini regis diligenter viso, non potui aliqua certa indicia reperire per que predicta de feudo domini regis apparerent. Unde, cum super premissis intencionem domini regis fundare non possem, recepi a vobis, nomine domini regis, composicionem. Et ut laudarem vobis omnia supradicta pro alodio, quo ad dominum regem, dedistis et solvistis michi XVIII solidos melguriensium. Ideoque, auctoritate mee comissionis, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, judicis feudorum, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo vobis[c] inperpetuum predicta omnia et singula, cum omnibus suis juribus et pertinenciis, pro francho alodio et inmuni quo ad dominum regem et omnes suos successores, ad omnes vestras voluntates libere omni tempore faciendas; absolvens vos et omnes vestros a peticione omnium predictorum; faciens vobis ex parte domini regis et suorum successorum firmum et irrevocabilem pactum decetero de non petendo. Quod est actum XVII° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec laudo ex parte domini regis.

S++++na Guilelmi Clementis, Raimundi de Capellano, Berengarii de Solerio, Raimundi de *Coguls* et Guilelmi Galli, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. amodo *afegit a l'interlineat*. c. vobis *afegit a l'interlineat*.

208

1268, 26 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, amb el consentiment de Ramon de Morer, jutge de feus, confirma Berenguer de Sovila, d'Angostrina, en la possessió

de dues terres situades dins el territori d'Angostrina amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers o a religiosos i que cada vegada que les alienin a altres persones donin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta confirmació, Bernat Fareix reconeix que ha rebut 10 sous de moneda melgoresa. Berenguer jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Berengarius de Sovila d'Angostrina. - Alientatum est in Ceciliam d'en Batle. – F.

Pateat universis quod ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, procurator pro domino rege Aragonum in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, de consilio Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum ad feudum domini regis et suorum successorum vobis, Berengario de Sovila de Angostrina, et vestris successoribus, unam terram, quam habetis et tenetis in terminis de Angostrina, ad *Cavanes* ad *Cebresmeu*, que affrontat in terris Bernardi *Gotmar* et Petri *Verdeguer* et Raimunde Colomine, et in via de nemore. Item, aliam terram, quam habetis et tenetis in dictis terminis, ad *Cavanes*, que affrontant in terris Petri Fabri et Guilelmi *Berga* et Petri Juliani de *Cereya* et Arnalli *Galin*; ita quod predictas terras, cum omnibus suis pertinenciis, habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum in feudum pro domino rege et successoribus suis; et fidelitatem diligentem eidem et suis successoribus perpetuo observetis vos et vestri; et non possitis predictas terras vel aliqua illarum alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quandocumque et quocienscumque predicta vel aliqua illarum in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis pro laudimio predictorum quinta pars precii earumdem, predictis tamen terris perpetuo remanentibus de suo feudo. Et ratione hujusmodi infeudacionis nullam aliam novam servitutem habeat dominus rex, vel successores sui, in predictis, salvo tamen censu, si forte posset probari dominum regem debere vel consuevisse recipere in predictis. Et pro hac confirmacione et laudimio, habui et recepi a vobis pro quinta decem solidos melguriensium, quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate,

donans vobis, nomine domini regis, quicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Unde ego, Berengarius *Sovila* prenominatus, recipiens predictam infeudacionem et laudimium sub dictis pactis, promito per me et omnes meos, sub ypotheca bonorum meorum, de predictis domino regi et successoribus suis fidelitatem diligentem observare et omnia alia atendere[a] et complere. Quod est actum VII° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° VIII°. S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec firmo. S+num Berengarii *Sovila* predicti, qui hec laudo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem meam in hiis presto.

S++++na Fferrarii de Rippa, Bernardi *Saguerra*, Raimundi de Capellano et Rogerii, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

209

1268, 26 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, amb el consentiment de Ramon de Morer, jutge de feus, confirma Pere Fabre, d'Angostrina, en la possessió d'una terra situada dins el territori d'Angostrina, amb la condició que ell i els seus successors la tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers o a religiosos i que cada vegada que l'alienin a altres persones donin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta confirmació, Bernat Fareix reconeix que ha rebut 5 sous de moneda melgoresa. Pere Fabre jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: P. Faber d'Angostrina. – F.

Pateat universis quod ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, procurator pro domino rege Aragonum in negocio feudorum in Confluenti, Ceritania, Rivipollesio, Valle de Pratis et vicaria Campirotundi, de consilio Raimundi de Morerio,

prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum ad feudum domini regis et suorum successorum vobis, Petro Fabri de Angostrina, et vestris successoribus, unam terram, quam habetis in terminis de Angostrina, ad *Cavanes*, que affrontat in terra que fuit Guilelmi *Pedrosa*, et in terra Juliani de *Cereya*, et in terra Arnalli *Maillol* de Angostrina, et in via; ita quod predictam terram sic terminatam, cum omnibus suis pertinenciis, habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum in feudum pro domino rege et successoribus suis; et fidelitatem diligentem eidem et suis successoribus perpetuo observetis vos et vestri; et non possitis predictam terram alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quandocumque et quocienscumque predictam terram [f. 73] in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis pro laudimio predictorum quinta pars precii earumdem, predictis tamen omnibus perpetuo remanentibus suum feudum. Et ratione hujusmodi infeudacionis nullam aliam novam servitutem habeat dominus rex in predictis, salvo censu, si forte consuevit recipere in dicta terra. Et pro hac confirmacione et laudimio, habui et recepi a vobis pro quinta quinque solidos melguriensium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate, donans vobis quicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Unde ego, Petrus Fabri prenominatus, recipiens predictam infeudacionem et laudimium sub dictis pactis, promito per me et meos, sub ypotheca bonorum meorum, de predictis domino regi et successoribus suis fidelitatem diligentem observare et omnia alia atendere[a] et complere. Quod est actum VII° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec firmo. S+num Petri Fabri prenominati, qui hec laudo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem meam in hiis presto.

S++++na Fferrarii de Rippa, Bernardi *Saguerra*, Raimundi de Capellano et Rogerii, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

210

1268, 31 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís d'un camp que Arnau Viciat, de Puigcerdà, té dins el territori de Santa Eugènia de Pallerols. En la seva compareixença, Arnau Viciat ha afirmat que va adquirir aquests béns en alou. No havent aconseguit demostrar els drets del rei i havent-li pagat Arnau Viciat 20 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme, Bernat Fareix el confirma en la possessió alodial d'aquest camp.

Postil·les al marge intern: Alou. – A. Veciat. – Alodium est.

Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, peterem in judicio sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, Arnallo *Veciat* de Podioceritano, quendam campum, quem habetis et tenetis in terminis Sancte Eugenie de *Paillerols*, in plana ejusdem, qui terminatur in via Sancte Eugenie et in alia via que dicitur *dez Cherols*, et in terris Raimundi *Argemir* de II partibus, et Jacobi *Cog* et Petri *Orig* et Andree de Solerio et Johannis de *Medi*[*n*]*ans* et Bernardi *Tascher*, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum dictus campus esset de feudo domini regis, fuerat in vos alienatus irrequisito consenssu[a] domini regis. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere dictum campum. Negavistis tamen illum esse de feudo domini regis. Proposuistis etiam in defenssionem vestram predictum campum emisse pro francho alodio et inmuni, non a bajulo, castlano seu feudatario domini regis. Dixistis etiam et proposuistis predictum campum non esse situm infra terminos alicujus castri feudi domini regis, ville vel loci sui realenchi, nec etiam esse domino regi censualia. Qua responsione habita, deliberavi plenarie, et receptis testibus et eorum dictis seu atestacionibus publicatis, perscrutatis etiam diligenter caputbreviis antiquissimis, registro regio, fama gencium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire, per testes vel alio modo, quod predictus

campus esset vel deberet esse de feudo domini regis supradicti, nec etiam esset ei in aliquo censualia. Unde, cum haberem deficere in fundanda domini regis intencionem super proposita questione, et nichil in contrarium probare possem, recepi a vobis, nomine domini regis, composicionem. Et ut predictum campum vobis laudarem et confirmarem pro alodio francho quo ad dominum regem, dedistis et solvistis michi, nomine domini regis et in ejus servicium recipienti, pro laudimio predictorum viginti solidos melguriensium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate. Ideoque, auctoritate mee comissionis, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, judicis feudorum, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis prenominato Arnallo *Veciat* et vestris successoribus pro francho alodio et inmuni predictum campum, cum omnibus suis pertinenciis et juribus, ita quod ipsum, cum omnibus suis pertinenciis et juribus, ingressibus et egressibus, habeatis et teneatis vos et vestri inperpetuum pro francho alodio et inmuni, ad omnes vestras vestrorumque voluntates omni tempore libere faciendas; salvo tamen censu, si forte posset probari dominum regem debere vel consuevisse recipere in predicto campo. Et ut non teneamini amodo vos vel vestri successores racione questionis feudorum domino regi aut alicui alii nomine ipsius respondere, facio vobis et vestris firmum et irrevocabilem pactum decetero de non petendo, absolvens vos et vestros et quitios et inmunes faciens a peticione omnium predictorum. Quod est actum II[e] kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec laudo et firmo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem meam et assenssum[a] in hiis presto.

S++++na Rogerii Petri, Petri Catelli, Petri Ferrandi et Bernardi Johannis, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

FUNDACIÓ NOGUERA

211

1268, 31 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís dels molins drapers que Pere Rigat, de Puigcerdà, té al riu d'Aravó, dins el territori de Santa Eulàlia. En la seva compareixença, Pere Rigat ha afirmat que va adquirir aquests béns en alou. No havent aconseguit demostrar els drets del rei i havent-li pagat Pere Viciat 25 sous de moneda melgoresa, Bernat Fareix el confirma en la possessió alodial d'aquests molins.

Postil·les al marge intern: Alou. – P. Rigat. – Alo.

Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, procurator pro domino rege Aragonum in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, peterem in judicio nomine domini regis sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, Petro *Rigat* de Podioceritano, molendina draperia, cum casis et casalibus eorumdem, que vos habetis et tenetis in ripparia Aravonis, et cum aquis et aqueductibus, rotis, plantis, exagatoriis, glebariis, pratis, et portico et domo et pertinenciis suis, ad *Ferrao*, infra terminos Sancte Eulalie, sicut terminatur in longitudine a capite reguerii quod discurit de aquali dictorum molendinorum usque ad flumen Aravonis, quod reguerium transit inter tenencia dictorum molendinorum et terras Petri Aurerii, et de latitudine de eodem reguerio usque ad fluminem Aravonis, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum predicta essent de feudo domini regis, fuerant in vos alienata consenssu[a] domini regis irrequisito. Ad quod, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere predicta. Negavistis tamen illa esse de feudo domini regis, nec esse sita infra terminos alicujus castri feudi domini regis, ville vel loci sui realenchi, nec etiam esse domino regi censualia. Proposuistis etiam in defenssionem vestram predicta emisse pro francho alodio et inmuni, non a bajulo, castlano seu feudatario domini regis in eisdem. Qua responsione habita, produxi testes coram judice; quibus receptis, et eorum dictis publicatis et diligentissime

intellectis, deliberavi plenarie; et perscrutatis et diligenter requisitis caputbreviis antiquissimis, registro regio, fama gencium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire, seu probaciones reperire, quod predicta essent vel deberent esse de feudo domini regis antedicti, nec etiam essent eidem censualia. Unde, cum haberem deficere in fundanda domini regis intencionem super proposita questione, et nichil in contrarium probare possem, recepi a vobis, nomine domini regis, composicionem. Et ut laudarem et confirmarem vobis omnia supradicta pro alodio quo ad dominum regem et omnes successores suos, dedistis et solvistis michi, nomine domini regis et in servicium ejusdem recipienti, viginti quinque solidos melguriensium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate. Ideoque, auctoritate mee comissionis, de consilio Raimundi de Morerio, judicis feudorum antedicti, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, prenominato Petro *Rigat* et vestris successoribus pro francho et libero alodio quo ad dominum regem predicta molendina draperia, cum aquis, aqualibus, aqueductibus et reductibus eorumdem, caput aquiis, rivis, regueriis, exa-[f. 73*v*]-gatoriis, glebariis, rotis, canalibus, casis, gutariis, casalibus, pratis, plantis, devesiis, ingressibus et egressibus, et cum omnibus juribus et pertinenciis eorumdem, ita quod predicta omnia et singula habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum pro francho alodio et inmuni, ad omnes vestras vestrorumque voluntates libere omni tempore faciendas; salvo tamen censu, si forte posset probari dominum regem vel sui predecessores debere aut consuevisse recipere in predictis; absolvens vos et vestros nomine domini regis et suorum successorum, et inmunes et quitios faciens a peticione omnium predictorum. Quod est actum IIe kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec firmo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem meam et assenssum[a] in hiis presto.

S++++na Rogerii Petri, Guilelmi Catelli, Petri Catelli et Raimundi Clementis, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

212

1268, 5 agost

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís de la sisena dels delmes de Porcinyans que Ramona, esposa de Bernat Tasquer, de Puigcerdà, té per Guillem de Canet. A fi de demostrar els drets del rei, Bernat Fareix ha presentat l'acta del procés iniciat per Bertran Gil contra Bartomeu Oroald, de Vilafranca, sobre el terç dels delmes de Porcinyans, que diu que Guillem de Canet, senyor intermediari d'aquest terç de delme, va comparèixer davant la cort i va reconèixer tenir aquest terç de delme en feu pel rei.[1] *A fi d'evitar una condemna, Ramona ha acceptat pagar 45 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei. En conseqüència, Bernat Fareix la confirma en la possessió d'aquesta sisena dels delmes, amb la condició que ella i els seus successors la tinguin en feu pel rei, salvant el dret del senyor intermediari, que no l'alienin mai a cavallers, religiosos o eclesiàstics i que cada vegada que l'alienin a altres persones donin al rei la cinquena deguda pel dret de lluïsme i que cadascun dels seus successors en demani la investidura de conformitat amb els Usatges de Barcelona. Ramona jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquesta infeudació.*

Postil·les al marge extern: Raimunda, uxor Bernardi Tasquer. – F.

Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, peterem in judicio nomine domini regis sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati, a vobis, Raimunda, uxor Bernardi *Tascher* de Podioceritano, duas partes tercie partis decimarum de *Porcinans* et tocius parrochie ac decimalis ejusdem, quos vos et antecessores vestri tenetis et tenere consuevistis pro Guilelmo de Caneto, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum sint in vos et antecessores vestros alienate irrequisito consenssu[a] suo, et sint de feudo suo, proposueram vos debere privari de jure

1. Vegeu *supra* l'acta núm. 13.

a predictis duabus partibus tercie partibus decimarum de *Porcinans*. Vos autem, in judicio respondistis, litem contestando, predictas duas partes tercie partis decimarum non esse de feudo domini regis. Post cujus litis contestacionem, ad fundandam domini regis intencionem, induxi probaciones coram judice, quoddam instrumentum, in registro domini regis contentum, factum super tercia parte decimarum de *Porcinans* super peticione quam Bertrandus Egidii nomine domini regis movebat contra Bartolomeum Oroaldum de Villa francha super tercia parte decimarum de *Porcinans*, continens quod ipse in dicta causa vocavit Guilelmum de Caneto tanquam evictorem suum. Qui, constitutus ante presenciam Guilelmi Caroli, tunc judicis feudorum, confessus fuit de plano ipsum et suos predecessores tenere et tenuisse et debere tenere predictam decimam de *Porcinans* in feudum a domino rege et suis predecessoribus. Ob hoc, cum intencio domini regis esset plene fundata, juxta interpretaciones ab eo editas in negocio feudorum, hinc est quod vos, ob periculum sentencie removende, composuistis mecum, et dedistis michi pro quinta parte precii racione laudimii domino regi pertinentis, pro alienacione in antecessores vestro inde facta, cum dominus rex sit dominus major dictarum decimarum, cui de jure laudimia pertinere dinoscuntur, quadraginta quinque solidos melguriensium, quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Unde, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, judicis, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, prenominate Raimunde et vestris successoribus ad feudum predictas duas partes decimarum de *Porcinans*, cum omnibus juribus et pertinentiis suis, ita quod vos et vestri successores habeatis et teneatis ipsas in feudum domini regis et suorum successorum; salvis tamen jure et fidelitate domini medii ipsarum duarum parcium decimarum. Et quod non possitis illas alienare in militem, religionem sive ecclesiam. Et quandocumque et quocienscumque in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et suis successoribus pro laudimio, tanquam majori domino cui de jure laudimia competunt, quinta pars precii earundem, ipsis tamen perpetuo remanentibus feudum domini regis; salvo tamen jure et fidelitate domini medii in eisdem. Et racione hujusmodi infeudacionis nullam aliam novam servitutem habeat dominus rex in predictis, salvo tamen censu, si forte posset probari dominum regem debere recipere in predictis. Et nunquam possit vobis

vel vestris successoribus imputari seu obesse, licet cessaveritis petere vel obtinere a domino rege investituram dicti feudi juxta usaticum Barchinone, cum de uno in alium perveniet successive. Unde ego Raimunda prenominata, ex certa sciencia, recipiens predictam infeudacionem et laudimium hujusmodi juxta condiciones predictas et predicta pacta expressa, promito per me et successores meos sub ipotheca rerum mearum, fidelitatem inde domino regi et suis successoribus observare, et omnia alia atendere[a] et complere. Quod est actum nonas augusti, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* prenominati, qui hec firmo. S+num Raimunde uxoris Bernardi *Tascher* predicte, que hec laudo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui in hiis auctoritatem meam presto.

S++++na Bernardi de Morerio, Guilelmi *Hualart*, Petri de *Nozedes* et Johannis *Astruch*, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

213

1268, 20 setembre

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Ramon de Mitjavila, de Vinçà, en la possessió d'una faixa de terra situada dins el territori de Vinçà, al Castelló, amb la condició que ell i els seus successors la tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que cada vegada que l'alienin a altres persones donin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta confirmació, Bernat Fareix reconeix que ha rebut 3 sous de moneda melgoresa. Ramon de Mitjavila jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Raimundus de Miga villa de Vinça. – F.

Pateat universis quod ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie et Confluentis, per dominum

regem et omnes suos successores, laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum ad feudum domini regis et suorum successorum vobis, Raimundo de Migavila de Vinciano, et vestris successoribus, unam faxam terre, quam habetis in terminis de Vinciano, ad *Casteillo*, que affrontat in terris Guilelmi Sapte et Arnalli *Borch* et Genciane et Johannis *Pelicer*; ita quod predictam terram, cum omnibus suis pertinenciis, habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum in feudum pro domino rege et successoribus suis; et fidelitatem diligentem eidem et suis successoribus perpetuo observetis vos et vestri; et non possitis predictam terram alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quandocumque et quocienscumque predictam terram in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis pro laudimio predictorum quinta pars precii ejusdem, predicta tamen terra perpetuo remanente suum feudum. Et ratione hujusmodi infeudacionis nullam aliam novam servitutem habeat dominus rex in predicta, salvo censu, dominio et jure quod dominus rex habet in predicta, aut habere debet. Et pro hac confirmacione et laudimio, habui et recepi a vobis pro quinta tres solidos melguriensium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate. Unde ego, Raimundus de Migavila prenominatus, recipiens predictam infeudacionem et laudimium sub dictis pactis, promito per me et omnes meos, sub ypotheca rerum mearum, de predictis domino regi et suis successoribus fidelitatem diligentem perpetuo observare, et omnia alia atendere[a] et complere. Quod est actum XII° kalendas octobris, anno Domini M° CC° LX° octavo. S++na Bernardi *Farex* et Raimundi de Morerio, judicis feudorum, qui hec firmamus et auctoritatem domini regis prestamus. S+num Raimundi de Migavila predicti, qui hec laudo.

S++++na Poncii de *Conillach*, Guilelmi Berengarii, Raimundi de Solerio de Saorra et Guilelmi Bernardi, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

214

1268, 26 setembre

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís de la meitat de dos masos dits de Pere Anglada, l'altra meitat dels quals pertany a la casa de Sant Pere, que Joan Llobaner, de Vilafranca de Conflent, té dins la parròquia de Sant Joan de Censà, així com del mas d'en Martí situat al castrum de Censà. En la seva compareixença, Joan Llobaner ha afirmat que Bertran Gil ja l'havia confirmat en la possessió alodial d'aquests masos mitjançant 50 sous de moneda melgoresa, cosa que han confirmat testimonis dignes de fe. Amb tot, en no tenir Joan Llobaner cap document que atesti aquesta entesa, Bernat Fareix ha investigat per tal de verificar si aquests masos depenien del rei. Aquesta investigació no li ha permès demostrar els drets del rei i havent-li pagat Joan Llobaner 20 sous de moneda melgoresa, el confirma consegüentment en la possessió alodial d'aquests masos amb tots els drets i possessions que en depenen, com ara els que havia comprat a Pere de Rocafort, de Vilafranca.

Postil·les al marge intern: Alou. – Jo. Lobaner. - Alo.
Postil·la al marge extern: Allo.

[f. 74] Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villafrancha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, peterem in judicio, auctoritate comissionis mee et nomine domini regis, sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, Johanne Lobanerii de Villafrancha Confluentis, medietatem duorum mansorum, quos habetis et tenetis in terminis et castro de Sanciano, quorum unus dicitur Petri de Anglada, filii quondam Johannis de Anglada, et alius dicitur Petri de Anglada, in quibus etiam habet alteram medietatem domus Sancti Petri; et quendam mansum, quem habetis in dicto castro, qui dicitur *d'en Marti*, cum hominibus et mulieribus eorundem, honoribus et possessionibus, censibus, usaticis, et tascas et decimas, quas accipitis et accipere debetis caseorum et bladi in dicto castro de Sanciano et terminis ejusdem, et alia terremerita et jura

que in dictis terminis de Sanciano et in tota parrochia et adjacencia Sancti Johannis ejusdem accipitis et habetis accipere et habere debetis aut consuevistis, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum omnia supradicta essent de feudo domini regis, fuerant in vos alienata irrequisito domini regis consenssu[a]. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos habere et tenere omnia supradicta in dicto loco. Negavistis tamen predicta esse de feudo domini regis. Dixistis etiam et proposuistis in vestri defenssionem, quod de omnibus supradictis composuistis jam cum Bertrando Egidii olim portario et exsecutore domini regis in dicto negocio feudorum, qui predicta vobis laudavit et confirmavit ex parte domini regis pro francho alodio et inmuni, et etiam habuit a vobis et recepit in servicium domini regis L solidos melguriensium. Ego autem predictam composicionem negavi. Vos autem produxistis coram me aliquos testes fide dignos, qui predictam compositionem et laudimium coram me sufficienter probaverunt. Ego vero, cum de predicta composicione et laudimio cartam non haberetis, volui inquirere et deliberare utrum predicta sint de feudo domini regis aut non. Unde, perscrutatis diligenter et requisitis caputbreviis antiquissimis registro regio, fama gencium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire quod predicta vel eorum aliqua deberent feudo domini regis subjacere. Hinc est quod cum haberem deficere in fundanda domini regis intencionem super proposita questione, defectu probacionis, cum de predicta composicione Betrandi Egidii cartam non haberetis, recepi a vobis, nomine domini regis, composicionem. Et ut laudarem et confirmarem vobis et vestris inperpetuum omnia supradicta pro francho alodio et inmuni quo ad dominum regem et omnes successores suos, dedistis et solvistis michi, nomine domini regis et in ejus servicium recipienti, viginti solidos melguriensium; et habuit et recepit a vobis jam Bertrandus Egidii predictus, prout coram me suficienter probavistis, L solidos melguriensium, in quibus, quos michi solvistis, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Ideoque, auctoritate comissionis mee, de consilio et assenssu[a] Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, Johanni Lobanerii prenominato, et vestris et cui volueritis pro francho et libero alodio et inmuni predictos mansos, cum hominibus et mulieribus eorundem, et eorum projeniebus, et ipsorum redempcionibus et

difinitionibus, censibus, usaticis, serviciis, agrariis, dominacionibus et jurisdictionibus, questiis, toltis, forcis, placitis, accapitis, jurisfirmamentis, ademprivis, terremeritis, cuguciis, exorquiis et intestiis, et cum honoribus, possessionibus, tenedonibus et pertinenciis eorundem, terris cultis, incultis et heremis, pratis, plantis, silvis, devesiis, aquis, pascuis, nemoribus et garricis, et quartos, decimas et taschas, quos et quas accipitis et accipere debetis in predicto castro et in ejus terminis et pertinenciis, et generaliter ac specialiter quicquid vos accipitis et habetis accipere et habere debetis aut consuevistis aliquo modo vel jure, sicut ea melius et plenius emistis a Petro de Ruppeforti de Villafrancha in castro de Sanciano et in ejus terminis et in tota parrochia et adjacencia Sancti Johannis ejusdem, prout in carta inde confecta plenius continetur; ita quod omnia supradicta et singula habeatis et teneatis vos et vestri inperpetuum pro francho et libero alodio ac inmuni, ad omnes vestras vestrorumque voluntates libere omni tempore faciendas; absolvendo vos et vestros et inmunes ac quitios faciendo ex parte domini regis a peticione ne omnium predictorum. Quod est actum VI° kalendas octobris, anno Domini M° CC° LX° VIII°. S+num Bernardi *Farex* prenominati, qui hec firmo et laudo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem judicis in hiis presto.

S++++na Raimundi Maurini, Raimundi Lobanerii, Raimundi *Pelicer* et Vitalis de Matamala, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege Aragonum in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

215

1268, 28 setembre

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Ramon de Codalet en la possessió de quintes, quartes, vinyogolies, agrers i de tots els altres drets que va comprar al cavaller Guillem de les Fonts i al seu germà Ermengol de les Fonts dins el vinyar de Ferrades, a la parròquia d'Eus, amb la condició que ell i els seus successors

les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que cada vegada que les alienin a altres persones donin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta confirmació, Bernat Fareix reconeix que ha rebut 10 sous de moneda melgoresa a més dels 20 sous que Guillem Ramon ja va pagar a Bertran Gil. Guillem Ramon jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: F. – G. Raimundi de Codaleto.

Pateat universis quod ego Bernardus *Farex* de Villafrancha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, per dominum regem et omnes successores suos, laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum tibi, Guilelmo Raimundi de Codaleto, et tuis successoribus, ad feudum domini regis et suorum successorum, quintos et quartos, vinyogolias, dominium, terremerita, agraria, dominaciones et alia jura universa, que habes, tenes et percipis, habere et percipere debes, in vineario de *Ferrades*, in terminis et adjacentiis de Encio, prout predicta emisti a Guilelmo de Fontibus, milite, et Ermengaudo de Fontibus, fratre illius, sicut melius ac plenius continetur in carta vendicionis inde facta; ita quod omnia supradicta et singula habeatis tu et tui successores inperpetuum in feudum pro domino rege et successoribus suis; et fidelitatem diligentem eidem et suis successoribus inperpetuum observetis vos et vestri; et non possitis predicta vel eorum aliqua alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quandocumque et quocienscumque predicta vel eorum aliqua in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis pro laudimio predictorum quinta pars precii eorundem, predictis tamen omnibus perpetuo remanentibus suum feudum. Et ratione hujusmodi infeudacionis nullam aliam novam servitutem habeat dominus rex in predictis. Et pro hac confirmacione et laudimio, habui et recepi a vobis pro quinta x solidos melguriensium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate; donans tibi auctoritate domini regis quicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Et habuit et recepit a te Bertrandus Egidii olim exsecutor pro domino rege in facto feudorum, racione peticionis quam tibi faciebat de predictis, viginti solidos melguriensium. Unde ego, Guilelmus Raimundi de Codaleto predictus, recipiens predictam

infeudacionem et laudimium sub dictis pactis, promito per me et meos, sub ypotheca rerum mearum, de predictis domino regi et suis successoribus fidelitatem diligentem perpetuo observare, et omnia alia atendere[a] et complere. Quod est actum IIII° kalendas octobris, anno Domini M° CC° LX° VIII°. S+na Bernardi *Farex* prenominati, qui hec laudo. S+num Guilelmi Raimundi de Codaleto predicti, qui hec laudo.

S+++na Petri *Farex*, Raimundi *ça Carrera*, troterii domini regis, et Guilelmi *Gross*, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et aliud consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

216

1268, 24 setembre

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís dels drets i rendes que Deuvosal, prior de Sant Jaume de Calaons, dins el vilar de Canoà, a la parròquia de Sant Pere de Prada, de dues parts dels delmes que rep sobre les honors i possessions que hi són tingudes per ell, i del terç dels delmes i la vinyogolia que percep dins la vila i la parròquia de Rià. En la seva compareixença, el prior ha afirmat que té tots aquests béns, sobre els quals una sentència ha confirmat l'alodialitat, per l'abat i el monestir de Sant Miquel de Cuixà. Igualment ha presentat dues actes que demostren que aquests béns pertanyen al seu priorat des de fa molt de temps. La investigació no ha pogut demostrar els drets del rei i el prior ha pagat 30 sous de moneda melgoresa, raó per la qual Bernat Fareix confirma el prior de Sant Jaume de Calaons en la possessió alodial de tots aquests béns.

Postil·les al marge extern: Prior de Casalons. – Allo.

[f. 74*v*] Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villafrancha Confluentis, procurator ab illustrissimo domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie,

Confluentis, Rivipollesii, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, peterem in judicio, nomine domini regis, sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, *Deuslosalv*, priore ac rectore domus et ecclesie Sancti Jacobi de *Casalons*, honores, possessiones, vineas, ortos, trillas, campos et terras, census, dominaciones, jura et terremerita, quos et que habetis et tenetis ac percipitis in villario de Canoha et in ejus terminis, et in parrochia et adjacencia Sancti Petri de Prata; et duas partes decimarum, honorum et possessionum et eorum fructuum, quam accipitis in honoribus quos ibi tenentur pro vobis et dicta ecclesia de *Casalons*; et terciam partem decimarum et vinyogolias, quas habetis et accipitis in villa et terminis de Arriano, et in tota parrochia et adjacentia ac decimali ejusdem, et levatas, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum omnia supradicta essent de feudo domini regis, fuerant in ecclesiam de *Casalons* et ejus rectores alienata irrequisito consenssu[a] domini regis. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere omnia supradicta. Negavistis tamen illa esse de feudo domini regis. Et in defenssionem[a] vestram proposuistis predicta omnia tenere pro abbate et monasterio Sancti Michaelis Coxanensis, cui sunt predicta laudata et sentenciata pro francho alodio. Dixistis etiam et proposuistis predicta omnia et singula fuisse collata antiquitus monasterio Coxanensis pro franco alodio et inmuni, non a bajulis, castlanis seu feudatariis domini regis in eisdem, et eadem omnia tenuisse dictum monasterium, et ecclesia Sancti Jacobi de *Casalons* pro ipso, pacifice et pro francho alodio tanto tempore quod non est hominis memoria in contrarium. Ad quod probandum, produxistis in judicio quoddam antiquum instrumentum pro publico et vero, quod incipit: «Notum sit omnibus quod ego, Petrus, Dei gracia abbas Sancti Michaelis de Coxano», et finit ante incarnacionem: «miraculis illustrare.» Item, quoddam aliud instrumentum, quod incipit in secunda linea: «aliquo», et finit ante incarnacionem: «vel competituro.» Qua responsione habita et dictis instrumentis visis, perscrutatis et diligenter requisitis caputbreviis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire quod predicta deberent feudo domini regis subjacere. Unde, cum haberem deficere in fundanda domini regis intencionem, recepi a vobis composicionem. Et, ut laudarem vobis et vestris omnia supradicta pro francho alodio, dedistis michi in servicium domini regis

xxx solidos melguriensium. Ideoque, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, judicis, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo et confirmo inperpetuum pro francho alodio et inmuni vobis, *Deuslosalv,* priori Sancti Jacobi de *Casalons*, et vestris successoribus, ad omnes vestras vestrorumque voluntates libere faciendas, predictos honores, vineas et possessiones et tenedones, et quicquid habetis et accipitis in villario et terminis de Canoha, et decimam cum levatis et juribus ac censibus et quicquid accipitis in parrochia et terminis de Arriano, absolvens vos et ecclesiam Sancti Jacobi de Casalons a peticione omnium predictorum. Quod est actum VIII° kalendas octobris, anno Domini M° CC° LX° VIII°. S+num Bernardi *Farex*, qui hec firmo. S+num Raimundi de Morerio, qui auctoritatem judicis in hiis presto.

S++++na Raimundi Argenti, Berengarii de Acciato et Raimundi Vitalis de *Foilla*, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege Aragonum in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

217

1268, 2 octubre

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Berenguer d'En en la possessió dels agrers, censos i rendes que rep dins la vila i el territori de Riutort, al Capcir, amb la condició que ell i els seus successors tinguin aquests drets en feu per Esclarmonda de Conat i el seu marit Ramon d'Urtx i que aquests darrers els tinguin en feu pel rei, i que paguin els drets de domini directe i de lluïsme deguts al rei, senyor principal, i a Esclarmonda de Conat i el seu marit, senyors intermediaris, cada vegada que venguin o alienin aquests drets. Per aquesta confirmació, Bernat Fareix reconeix que ha rebut 100 sous de moneda melgoresa. Berenguer d'En promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: 9. - Berengarius de En. – F.

Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villafrancha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, laudo, concedo et confirmo inperpetuum vobis, Berengario de *En*, et vestris successoribus, agraria, census et redditus, quos habetis et accipitis et tenetis in villa et terminis de Rivo tort in Capcirio, que etiam omnia tenetis ad feudum pro domina Exclamonda de Conato et Raimundo de *Urg*, viro illius, qui predicta tenent et tenere debent in feudum pro domino rege Aragonum et suis; ita quod omnia supradicta et singula, cum omnibus suis juribus et pertinenciis, habeatis et teneatis vos et vestri successores in feudum pro domina Exclarmonda de Conato et Raimundo de *Urg*, viro illius, et predicta domina Exclarmonda et Raimundus de *Urg*, vir illius, habeant et teneant omnia supradicta et singula, cum omnibus suis juribus et pertinenciis, dominacionibus ac proprietatibus in feudum pro domino rege Aragonum et suis successoribus; et quandocumque et quocienscumque predicta vel eorum aliqua contingerit vos vel vestros vendere aut alienare, sit salvum jus et dominium ac laudimium domino regi et suis successoribus, tanquam domino majori, et redictis domine Exclarmonde et Raimundo de *Urg*, viro illius, tanquam dominis mediis in eisdem. Et pro hac confirmacione et laudimio, dedistis et solvistis michi nomine domini regis pro alienacione que de predictis erat in vos facta centum solidos melguriensium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate; donans vobis nomine domini regis sicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Unde ego, Berengarius de *En* prenominatus, recipiens predictam infeudacionem et laudimium sub dictis pactis, promito per me et meos, omnia supradicta atendere[a] et complere, obligans inde omnia bona mea. Quod est actum VI° nonas octobris, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+na Bernardi *Farex* prenominati, qui hec firmo. S+num Berengarii de *En* prenominati, qui hec laudo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem judicis in hiis presto.

S+++na Raimundi de *Urg*, Raimundi Argenti, Raimundi de Solerio, Petro *Lauret* et Guilelmi *Auriol*, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et aliud consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

218

1268, 26 juny

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís del mas de n'Oliba que Guillem, prior de Santa Maria de Riquer, posseeix a Saga, a la Cerdanya, així com d'alguns masos, censos, rendes i possessions situats a la parròquia de Sant Bartomeu de Bajanda. En la seva compareixença, el prior ha afirmat que té aquests béns en alou. La investigació no ha pogut demostrar els drets del rei i el prior ha pagat 80 sous de moneda melgoresa, per la qual cosa Bernat Fereix el confirma en la possessió alodial de tots aquests béns.

Postil·les al marge extern: Alou. – Prior de Riquerio. – Allo.
Postil·la al marge inferior: Inspiciatur capud breve.

Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villafrancha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, peterem in judicio, sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, Guilelmo, priore Sancte Marie de Richerio Elnensis dyocesis, quendam mansum, cum hominibus et mulieribus ejusdem, quem habetis et tenetis apud Sagam in Ceritania, qui vocatur *d'en Oliba*, et quosdam mansos, census, redditus, honores, possessiones, tenedones et pertinencias, cum hominibus et mulieribus eorundem, quos habetis et tenetis nomine ecclesie de Richerio in villa, parrochia et terminis ac adjacencia Sancti Bartolomei de Bajande, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum predicta essent de feudo domini regis, fuerant in ecclesiam Sancte Marie de Richerio et ejus rectores alienata irrequisito domini regis consenssu[a]. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere predicta in locis supradictis. Negavistis tamen illa esse de feudo domini regis. Et in defenssionem[a] vestram proposuistis predicta omnia

fuisse collata predicte ecclesie pro francho alodio et inmuni, non a bajulo, castlano seu feudatario domini regis in eisdem, nec eadem esse sita infra terminos alicujus castri, feudi domini regis, ville vel loci sui realenchi, et eadem omnia tenuisse et possedisse pacifice et quiete pr francho alodio et inmuni tanto tempore a quo non est hominum memoria in contrarium. Qua responsione habita, deliberavi plenarie, et perscrutatis et diligenter requisitis caputbreviis antiquissimis, registro regio, fama gentium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire per que predicta deberent feudo domini regis subjacere. Unde, cum haberem deficere in fundanda domini regis intencionem et nichil in contrarium probare possem, recepi a vobis, nomine domini regis, composicionem. Et, ut laudarem et confirmarem vobis et ecclesie Sancte Marie de Richerio predicta omnia pro francho alodio, dedistis et solvistis michi, nomine domini regis et in ejus servicium, LXXX solidos melguriensium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate. Ideoque, auctoritate comissionis mee, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, judicis feudorum, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, prenominato Guilelmo, priori Sancte Marie de Richerio, et predicte ecclesie, et vestris successoribus, predictos mansos, census et redditus, cum hominibus et mulieribus eorundem, et eorum projeniebus, censibus, usaticis, serviciis, agrariis, dominacionibus et jurisdictionibus, questiis, toltis, forciis, placitis, jurisfirmamentis, accapitis, adempriviis, honoribus, possessionibus, tenedonibus et pertinenciis, terris cultis, incultis et heremis, pratis, plantis, silvis, devesiis, aquis, molendinis et pascuis; ita quod [f. 75] predicta omnia et singula, cum omnibus suis juribus, proprietatibus et pertinenciis, habeatis et teneatis vos et vestri successores pro francho alodio et inmuni, ad omnes vestras vestrorumque voluntates omni tempore faciendas; absolvens vos et ecclesiam de Richerio, et omnes vestros successores, a peticione omnium predictorum. Quod est actum VI° kalendas julii, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec laudo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem judicis in hiis presto.

S+++++na Vitalis de Matamala, Petri *Angles*, Guilelmi Bernardi de Sancto Felice, Bernardi *Sobrevila* et Guilelmi *Andreu*, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus pro domino rege

in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

219

1268, 3 octubre

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís dels drets i rendes que Ramon Vidal, de Fullà, posseeix dins la parròquia de Santa Eulàlia de Vilella, així com d'alguns masos, bordes, molins, condominis, vinyes, censos, rendes i altres drets a Fullà. En la seva compareixença, Ramon Vidal ha afirmat que té tots aquests béns en alou, precisant que alguns li havien pervingut pel seu matrimoni i uns altres per compres. Per la seva banda, Bernat Fareix ha demanat el comís dels béns de Fullà amb l'argument que aquest castrum és tingut en feu pel rei. La investigació i la declaració dels testimonis no li han permès demostrar els drets del rei i en pagar-li Ramon Vidal 80 sous de moneda melgoresa, Bernat Fereix el confirma consegüentment en la possessió alodial de tots aquests béns.

Postil·les al marge intern: Alou. – Raimundus Vitalis de Foliano. – Alodium.
Postil·la al marge extern: Allo.

Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villafrancha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, peterem in judicio, sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, Raimundo Vitali de Foliano, mansos, honores, census, redditus et jura et quicquid habetis et tenetis apud Vilelam, et in ejus terminis, et in parrochia et adjacencia Sancte Eulalie ejusdem; et quartum cujusdam coti, quem pro vobis tenent pro indivisio apud Folianum et in ejus terminis Johannes Bajuli et Bernardus Bajuli; et unam vineam et quartum ipsius, que pro vobis tenent apud Folianum heredes Raimundi Fabri quondam;

et tascam, quam vobis tenetur prestare Bernardus *Renart* pro una terra quam pro vobis tenet apud *Foilla*; et mansi et honores, quas pro vobis tenent apud Folianum, ac etiam borde et ejus terminis, Fferrarius de *Granoillers* et Michael de *Granoilers* parcerius ejusdem; et bordas, cum eorum honoribus, quas pro vobis tenent Jacobus *Adrouer* et Michael de Anglada, parcerius ejus; et quendam mansum, quem habetis apud Folianum, qui dicitur *del Moli*; et molendina, cum eorum aqueductibus, que habetis in ripparia de Foliano; et medietatem cujusdam vinee in terminis predictis, que fuit *del don de So*; et quandam condeminam, quam habetis apud Folianum, *a la Crou*, que fuit Arnalli Bernadi de *Foilla*; et quandam vineam in dictis terminis, que fuit Arnalli Argenti; et decimas quas accipitis in honoribus quartalibus de Sancto Johanne, in dictis terminis. Item, unam bordam, cum ejus honoribus, quam pro vobis tenet Folianus de Fonte. Item, rippariam, cum suis arboribus et vernedis, quam habetis et tenetis apud Folianum et in ejus terminis. Item, vineas, quartos, honores, possessiones et jura, que habetis et accipitis in dictis terminis, que fuerunt Cerceti militis quondam, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum omnia supradicta essent de feudo domini regis, fuerant in vos et vestros predecessores alienata consenssu[a] domini regis irrequisito, ac suorum etiam predecessorum. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere omnia supradicta in locis predictis. Negavistis tamen predicta esse de feudo domini regis. Et in defenssionem[a] vestram proposuistis quedam de predictis pervenisse ad vos ratione uxoris vestre ex successione predecessorum illius pro francho alodio et inmuni, et quedam alia vos emisse ac quibuslibet aliis titulis et modis adquisivisse non a bajulis, castlanis seu feudatariis domini regis in eisdem, nec eadem vel eorum aliqua fore sita infra terminos alicujus castri, feudi domini regis, ville vel loci sui realenchi, nec eadem esse domino regi censualia. Ego autem, ad fundandam domini regis intencionem, proposui quod illa que habetis apud Folianum erant in terminis castri de Foliano, quod castrum, cum omnibus suis terminis tenetur et debet teneri pro domino rege in feudum. Quod vos penitus negavistis. Ego vero super premissis produxi testes, quibus receptis et publicatis, perscrutatis etiam ac diligenter requisitis caputbreviis antiquissimis, registro regio, fama gentium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire per testes vel alio modo quod predicta vel eorum aliqua deberent feudo domini regis

subjacere, nec etiam essent ei in aliquo censualia, aut sita infra terminos alicujus castri feudi sui, ville vel loci sui realenchi. Unde, cum super premissis haberem deficere in fundanda domini regis intencionem, defectu probacionis, recepi a vobis, nomine domini regis, composicionem. Et, ut laudarem et confirmarem vobis et vestris inperpetuum omnia supradicta pro francho alodio et inmuni quo ad dominum regem et omnes successores suos, dedistis et solvistis michi, nomine domini regis et in ejus servicium, pro laudimio predictorum LXXX solidos melgurienssium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate. Ideoque, auctoritate mee comissionis, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, judicis feudorum, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, Raimundo Vitali prenominato, et vestris successoribus, pro francho alodio et inmuni predictos mansos, mansatas et bordas, cum hominibus et mulieribus eorundem, et eorum projeniebus, censibus, usaticis, serviciis, agrariis, dominacionibus et jurisdictionibus, questiis, toltis, forciis, placitis, jurisfirmamentis, accapitis, adempriviis, et predictas vineas, campos et condeminas, molendinas et ripparia et decimas cum levatis, et juribus et quartos, et cum aquis, aqueductibus, arboribus fructiferis et infructiferis, et cum omnibus et singulis que vos habetis et accipitis, habere et accipere debetis in predictis, vel eorum; ita quod omnia supradicta habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum, ac singula, cum omnibus suis juribus et pertinenciis, pro francho alodio, ad omnes vestras vestrorumque voluntates libere omni tempore faciendas; absolvendo vos et vestros successores ex parte domini regis et suorum successorum, a peticione omnium predictorum, et inmunes ac quitios et absolutos faciens de predictis omnibus et singulis eorundem. Quod est actum V° nonas octobris, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* prenominati, qui hec firmo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem meam presto.

S++++na Raimundi Argenti, jurisperiti, Raimundi *Ça Carrera*, troterii domini regis, Vitalis de Matamala, Guilelmi Grossi[b] et Petri *Angles*, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus pro domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. Guilelmi Grossi *afegit a l'interlineat*.

220

1268, 2 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís d'un mas i d'un conjunt de molins establert sobre el Segre que el monestir de Santa Maria de Valldaura posseeix dins la parròquia de Sant Iscle de Sanavastre. En la seva compareixença, Blanca, abadessa,[1] *ha afirmat que el seu monestir posseïa aquests béns en alou. En la seva defensa, ha presentat testimonis i una acta de Girard, veguer i batlle del rei d'Aragó,*[2] *aprovada pel jutge reial Berenguer d'Albars.*[3] *La investigació i la declaració dels testimonis no li han permès demostrar els drets del rei i en pagar-li l'abadessa 200 sous de moneda melgoresa, Bernat Fareix confirma consegüentment el monestir de Valldaura en la possessió alodial de tots aquests béns.*

Postil·la al marge intern: Abbatissa de Vayllaura.
Postil·la al marge extern: Allo.

Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villafrancha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campirotundi, peterem in judicio, nomine domini regis, sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, domina Blancha, Dei gracia abbatissa monasterii Sancte Marie Vallis Laure, Urgellensis dyocesis, et conventu ejusdem, quendam mansum, cum hominibus et mulieribus, honoribus et possessionibus ejusdem, et molendina et casale eorum, que habetis et tenetis in ripparia Sigoris in villa et terminis de Senavastre, in parrochia et adjacentia Sancti Aciscli ejusdem, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum predicta essent de feudo domini regis, et sint et fuerunt in vos et monasterium de *Vallaura* alienata irrequisito domini regis consenssu[a]. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere omnia supra-

1. Blanca de Berga, abadessa de Santa Maria de Valldaura (1246-1289).
2. Girard, veguer i batlle reial al Conflent i la Cerdanya (?<1194>?).
3. Berenguer d'Albars, jutge reial al Rosselló i la Cerdanya (1173-1207).

dicta. Negavistis tamen predicta esse de feudo domini regis. Et in defenssionem[a] vestram et dicti monasterii, proposuistis predicta emisse pro francho alodio et inmuni, non a bajulo, castlano seu feudatario domini regis in eisdem. Dixistis etiam et proposuistis predictum mansum nec ejus honores fore sita infra terminos alicujus castri, feudi domini regis, ville vel loci sui realenchi, et predcita omnia tenuisse pacifice et quiere et pro alodio inter vos et illos a quibus locum habetis in predictis tanto tempore quod non est hominum memoria in contrarium. [f. 75*v*] Ego autem, ad fundandam domini regis intencionem, proposui quod villa de Senavastre erat domino regi censualis, et quod mansus vester ponebat partem in dicto censu. Vos autem respondistis et concesistis[a] quod dominus rex recipiebat censum in villa de Senavastre, non tamen ratione jurisdictionis, nec ratione mansorum et honorum, sed tantum ratione ripparie de Senavastre. Ad quod probandum, produxistis testes et quoddam publicum instrumentum antiquum, quod incipit: «Notum sit omnibus quod ego Gerardus, vicarius et bajulus domini regis», et finit ante kalendarium: «permaneat.» Quod quidem instrumentum erat subsignatum per Berengarium de *Albars*, tunc judicem domini regis. Quibus receptis et eorum dictis seu atestacionibus publicatis, et dicto instrumento diligenter viso, inveni quod dictum censum recipiebat dominus rex tantum pro riparia et non alia ratione. Ego autem, ad fundandam intentionem domini regis, produxi testes. Quibus publicatis, et caputbreviis antiquis perscrutatis, ac registro regio, fama gentium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia seu probaciones reperire per testes vel alio modo quod predictus mansus et molendina essent vel deberent esse de feudo domini regis antedicti. Unde, cum haberem deficere in fundanda domini regis intencionem et nichil in contrarium probare possem, recepi a vobis, nomine domini regis, composicionem. Et, ut predictum mansum et ejus honores et molendina predicta vobis laudarem et confirmarem pro francho alodio, et dicto monasterio, dedistis et solvistis michi, nomine domini regis et in ejus servicium recipienti, CC solidos melguriensium, quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Ideoque, auctoritate mee comissionis, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, judicis feudorum, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, prenomi-

nate domine Blanche, abbatisse Vallis Laure, et monasterio ac conventu ejusdem, et vestris successoribus, predictum mansum, cum hominibus et mulieribus ejusdem, et eorum projeniebus, censibus, usaticis, serviciis, agrariis, dominacionibus et jurisdictionibus, servitutibus, questiis, toltis, forciis, placitis, acapitis, adempriviis, jurisfirmamentis, honoribus, possessionibus, tenedonibus et pertinenciis, terris cultis, incultis et heremis, pratis, plantis, silvis, devesiis, aquis, pascuis, garrigics, casis, ortis, et predictum casale molendinorum, cum patiis, hedificiis, rotis, glebariis, resclosis, exagatoriis, rivis, rivulis, aquis, aqualibus, aqueductibus et reductibus earundem, pro francho et libero ac quitio alodio et inmuni, et census et totum quicquid accipitis in tota villa de Senavastre et terminis ejusdem, et habere et accipere debetis aliqua aliqua[b] ratione; ita quod predicta omnia et singula habeatis et teneatis vos, et dictum monasterium, et omnes successores vestri, pacifice et quiete, pro francho alodio inperpetuum, ad omnes vestras vestrorumque voluntates omni tempore faciendas; salvo tamen censu, si forte dominus rex recipit et recipere debet aut consuevit in predictis, vel aliquo eorum, ratione riparie vel quelibet alia ratione. Et ut non teneamini amodo vos vel vestri successores domino regi aut suis ratione peticionis feudorum de predictis omnibus respondere, facio vobis, ex parte domini regis, et vestris successoribus firmum et irrevocabilem pactum decetero de non petendo, absolvens vos et dictum monasterium et vestros successores inperpetuum a peticione omnium predictorum. Quod est actum VI° nonas julii, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec firmo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem meam presto.

S++++na Bernardi *Embetad*, Arnalli Lobeti, Arnalli Mercatoris et Guilelmi *dez Cherols*, testium. Raimundus *Ameill*, notarius publicus pro domino rege in negocio feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. *Sic*.

221

1269, 10 abril

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, confirma fra Pere, administrador de l'hospital del Coll d'Ares en la possessió alodial del mas del Soler, situat al vilar de Sanavastre.

Postil·les al marge extern: Alou. – Hospitalis de Colle de Ares. – Allo.

Pateat universis quod ego Bernardus *Fareix* de Villafrancha Confluentis, datus a domino rege Aragonum procurator in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollesii, Vallis de Pratis et vicarie Campi rotundi, nomine domini regis et per ipsum et omnes successores suos, laudo, concedo pariter et confirmo auctoritate hujus publici instrumenti perpetuo valituri, pro alodio francho, libero, quitio ac inmuni vobis, fratri Petro, rectori ospitalis de Colle de Aris, et successoribus vestris, et predicto ospitali inperpetuum, ad omnes vestras vestrorumque voluntates omni tempore faciendas, illum mansum quem habetis et tenetis in villario de Senavastre, qui vocatur mansus *dez Soler*; ita quod predictum mansum, cum omnibus honoribus, possessionibus, tenedonibus et pertinenciis ejusdem, habeatis et teneatis et in perpetuum expletetis vos et successores vestri pro francho, quitio vestro alodio ac inmuni quo ad dominum regem, nulla servitute vel exaccione in predicto manso vel ejus honoribus amodo domino regi vel suis reservatis; promitens quod dominus rex et sui successores predicta omnia et singula firma et irrevocabilia habeant et observent et in aliquo non contraveniant. Quod est actum IIII° idus aprilis, anno Domini millesimo CC° LX° nono. S+na Bernardi *Fareix* prenominati, qui hec firmo et laudo. S+num magistri Raimundi, judicis subdelegati a Raimundo de Morerio in negocio feudorum, qui hec firmo. Testes hujus rei sunt Berengarius de Cugunnyana, Bernardus *Frener*, Petrus Faber de Podioceritano. Guilelmus Clementis, notarius publicus a domino rege in negocio feudorum constitutus, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno predictis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

222

1269, 12 agost

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís d'unes vinyes que Ramon Pellisser, de Vilafranca de Conflent, té al vinyar de Sant Andreu, dins el territori de Fullà. En la seva compareixença, Ramon Pellisser ha afirmat que aquestes vinyes s'havien comprat en alou. La investigació i la declaració dels testimonis no han pogut demostrar els drets del rei i, en conseqüència, Bernat Fereix confirma Ramon Pellisser en la possessió alodial de totes aquestes vinyes, salvant el cens si es pot demostrar que el rei ha de rebre'l sobre elles.

Postil·les al marge extern: 9. – R. Pelliparii.

Pateat universis quod cum Bernardus *Fareix* de Villa francha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie et Confluentis, peterem in judicio sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a domino rege in negocio feudorum assignati, a vobis, Raimundo *Pelicer* de Villa francha Confluentis, quasdam vineas, cum arboribus, vitibus et solo in eisdem contentis, quas habetis et tenetis in vinario Sancti Andree et in terminio de Foliano, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum predicte vinee et solum earundem essent de feudo domini regis, fuerant in vos et antecessores vestros alienata sine concenssu[a] domini regis. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere vineas supradictas et solum earundem. Negavistis tamen illas esse de feudo domini regis. Proposuistis tamen in defensionem vestram predictas vineas fore emptas pro francho alodio et inmuni, non a bajulo, castellano seu feudatario domini regis in eisdem, nec etiam domino regi censuales esse. Qua responsione habita, deliberavi plenarie, et receptis testibus et eorum dictis publicatis, perscrutatis etiam diligenter caput breviis, registro regio, fama gentium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire quod predicte vinee et solum earundem essent de feudo domini regis, nec [f. 76] essent ei in aliquo censuales. Unde, cum haberem difficere[a] in fundanda domini regis intencionem super proposita questione et nichil in contrarium probare possem, auctoritate comissionis mee, de consilio et voluntate Raimundi de Morerio,

judicis supradicti, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, predicto Raimundo *Pelicer*, et vestris successoribus, et cui volueritis, pro francho alodio ac inmuni, omnes predictas vineas et solum in quo sunt, cum omnibus juribus et pertinenciis earundem; ita quod ipsas habeatis et teneatis vos et vestri inperpetuum pro francho alodio quo ad dominum regem, ad omnes vestras vestrorumque voluntates libere faciendas; salvo tamen censu, si forte posset probari dominum regem debere recipere in vineis antedictis; absolvens vos ex parte domini regis et vestros a peticione vinearum predictarum. Quod est actum pridie idus augusti, anno Domini millesimo CC° LX° nono. S+num Bernardi *Fareix* predicti, qui hec firmo. S+num Raimundi de Morerio, judicis, qui hec firmo et auctoritatem judicis in hiis presto. S+++na Raimundi Mauri, Raimundi *Lubaner*, clerici, et Raimundi de Sorea, testium. Guilelmus Clementis, notarius ppublicus[b] constitutus a domino rege in negocio feudorum post mortem Raimundi *Amell*, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. *Sic*.

223

1269, [?] agost[1]

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís d'una borda que Ramon Ponter, [frare] de l'hospital del Pont de Bar, té dins la vila i el territori de Saga. En la seva compareixença, Ramon Ponter ha afirmat que aquesta borda havia estat comprada en alou. La investigació i la declaració dels testimonis no ha pogut demostrar els drets del rei i, en conseqüència, Bernat Fereix confirma Ramon Ponter i l'hospital en la possessió alodial d'aquesta borda, salvant el cens si es pot demostrar que el rei l'ha de rebre.

Postil·les al marge intern: Alou. – Hospitalis de Bar. – Alodium.
Postil·la al marge extern: Allo.

1. L'acta porta la data errònia del 8 de nones d'agost.

Pateat universis quod cum Bernardus *Fareix* de Villa francha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum datus in negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, peterem in judicio sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a dicto domino rege in eodem negocio assignati, a vobis, Raimundo *Ponter* hospitalis Pontis de *Bar*, et ab hospitali ejusdem, quandam bordam, quam habetis et tenetis in villa et terminis de Saga, cum honoribus et possessionibus, terris et pertinentiis ejusdem, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum predicta borda cum pertinenciis ejusdem esset de feudo domini regis, fuerat in vos et predecessores vestros alienata sine concenssu[a] domini regis. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere dictam bordam. Negastis tamen dictam bordam esse de feudo domini regis. Proposuistis tamen in defensionem vestram predictam bordam fore emptam pro francho alodio et inmuni, non a bajulo, castellano seu feudatario domini regis in eadem, nec etiam esse sitam infra terminos alicujus castri, feudi domini regis, ville vel loci sui realenchi, nec esse domino regi censualis. Qua responsione habita, deliberavi plenarie, et perscrutatis diligenter capudbreviis antiquis, registro regio, fama gencium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire quod predicta borda esset de feudo domini regis, nec esset ei in aliquo censualis. Unde, cum haberem deficere in fundanda domini regis intencionem super proposita questione et nichil in contrarium probare possem, auctoritate comissionis mee, de consilio et voluntate dicti Raimundi de Morerio, judicis negocii feudorum, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo et confirmo inperpetuum vobis, prenominato Raimundo Ponterii, et successoribus vestris, et dicto hospitali, pro francho alodio, quitio ac inmuni, predictam bordam, cum omnibus pertinenciis, terris et juribus ejusdem; ita quod ipsam habeatis vos et dictum hospitale inperpetuum pro francho alodio quo ad dominum regem, ad omnes vestras vestrorumque voluntates libere faciendas; salvo tamen censu, si forte posset probari dominum regem debere aut consuevisse recipere in eadem borda et suis terminis et pertinenciis; absolvens vos et vestros et dictum hospitale, ex parte domini regis, et quitios et inmunes faciens a peticione borde predicte. Quod est actum VIII° nonas[b] augusti, anno Domini M° CC° LX° nono. S+num Bernardi *Fareix*, qui hec firmo et laudo.

S+++na Berengarii de Solerio, Guilelmi de Mornacho et Raimundi de Sorea, testium. Guilelmus Clementis, notarius publicus in negocio feudorum datus a domino rege post mortem Raimundi *Amell*, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. *Sic*.

224

1268, 31 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís d'un mas que Guillem Mercader, fill d'Arnau Mercader, de Puigcerdà, té a la parròquia de Santa Eulàlia. La investigació i la declaració dels testimonis no han pogut demostrar els drets del rei i havent-li pagat Guillem Mercader 30 sous de moneda melgoresa, Bernat Fareix el confirma consegüentment en la possessió alodial d'aquest mas.

Postil·la al marge intern: G. Mercatoris.

Pateat universis quod cum Bernardus *Fareix* de Villa francha Confluentis, procurator pro domino rege Aragonum in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campi rotundi, peterem in judicio, nomine domini regis, sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a dicto domino rege in eodem negocio assignati, a vobis, Guilelmo Mercatoris, filio Arnalli Mercatoris de Podioceritano, quendam mansum, cum honoribus, possessionibus, laboracionibus, pratis, tenedonibus et pertinenciis ejusdem, quem habetis et tenetis in terminis et adjacenciis ac parrochia Sancte Eulalie, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum esset de feudo domini regis, fuerat in vos et vestros predecessores alienatus irrequisito domini regis concenssu[a] ac suorum etiam predecessorum. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos tenere dictum mansum. Negastis illum esse de feudo domini regis. Et in defensionem vestram proposuistis predictum mansum et ejus honores non esse situm infra terminos alicujus castri, feudi domini regis,

ville vel loci sui realenchi, nec esse domino regi censualis. Qua responsione habita, deliberavi plenarie, et in dixi testes et alias probaciones coram judice, et testibus receptis et eorum deposicionibus publicatis et auditis, perscrutatis etiam capudbreviis antiquissimis, registro regio, fama gencium et aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire per testes vel alio modo quod predicta essent de feudo domini regis antedicti, nec etiam essent sita infra terminos castri sui realenchi vel feudi, nec essent ei in aliquo censualia. Unde, cum haberem deficere in fundanda domini regis intencionem super proposita questione, recepi a vobis, nomine domini regis, composicionem. Et ut predictum mansum cum [f. 76*v*] omnibus suis pertinenciis vobis laudarem et confirmarem pro francho alodio, dedistis et solvistis michi in servicium ejusdem recipienti triginta solidos melguriensium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate; donans vobis nomine domini regis quicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Ideoque, auctoritate comissionis mee, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, predicti judicis feudorum, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, predicto Guilelmo Mercatoris, et vestris successoribus, pro francho et libero alodio et inmuni quo ad dominum regem et omnes successores ejus, predictum mansum, cum omnibus honoribus, possessionibus, tenedonibus et pertinenciis, laboracionibus, terris cultis, incultis, heremis et condirectis, pratis, plantis, silvis, devesiis, aquis, pascuis, arboribus, casis, casalibus, ortis, ortalibus et generaliter cum omnibus et singulis vobis pertinentibus et pertinere debentibus in tota parrochia de Sancta Eulalia racione dicti mansi et ejusdem pertinenciarum et jurium; ita quod predicta omnia et singula, cum omnibus suis juribus et pertinenciis, habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum pro francho alodio quo ad dominum regem, ad omnes vestras vestrorumque voluntates omni tempore libere faciendas; faciens vobis, ex parte domini regis, et vestris firmum et irrevocabile pactum de cetero de non petendo, absolvens vos et vestros, et quitios et inmunes faciens a peticione omnium predictorum. Quod est actum II° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° octavo. S+num Bernardi *Fareix* predicti, qui hec firmo et laudo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui auctoritatem meam presto.

S+++++na Raimundi de Invidio, Berengarii de Solerio, Bernardi Gualli, Ferrarii *Fareix* et Johannis *Astruch*, testium. Guilelmus Clementis, notarius publicus a domino rege in negocio feudorum constitutus post mortem Raimundi *Amell*, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno predictis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. *Sic*.

225

1269, 20 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, confirma el cavaller Ramon d'Enveig, fill del difunt Ramon Guillem d'Enveig, en la possessió de dues parts dels delmes de la Tor de Querol, amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers o religiosos i que cada vegada que les alienin a altres persones donin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Ramon d'Enveig jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte. Per aquesta confirmació, Bernat Fareix reconeix que ha rebut 110 sous de moneda melgoresa.

Postil·les al marge extern: 9. – Raimundus d'Enveg. – F.

Pateat universis quod ego Bernardus *Fareix* de Villa francha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum constitutus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campi rotundi, auctoritate comissionis mee, de consilio et asenssu[a] Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, per dominum regem et omnes successores suos laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum ad feudum domini regis et suorum successorum vobis, Raimundo de Invidio, militi, filio Raimundi Guilelmi de Invidio quondam, et vestris successoribus, duas partes integre decimarum, cum omnibus juribus et exitibus earundem, quas habetis et tenetis ac percipitis in terminis et adjacenciis ac parrochia de Turre; ita quod predictas duas partes decimarum, cum omnibus redditibus, exitibus et juribus et omnibus aliis

eisdem pertinentibus, habeatis et teneatis vos et vestri successores inperpetuum in feudum pro domino rege et successoribus suis; et fidelitatem diligentem domino regi et suis successoribus inperpetuum observetis vos et vestri; et non possitis predictas duas partes decimarum alienare, vendere in religionem sive ecclesiam, vel aliquid de predictis duabus partibus; et quandocumque et quotienscumque predictas duas partes decimarum vel aliqua earundem in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis pro laudimio predictorum quinta pars precii earundem, predictis tamen duabus partibus decimarum, cum omnibus juribus earundem perpetuo remanentibus de suo feudo. Et racione hujusmodi infeudacionis nullam aliam novam servitutem habeat dominus rex in predictis, salvo tamen censu si forte posset probari dominum regem debere vel consuevisse recipere in predictis duabus partibus decimarum. Unde ego, Raimundus de Invidio predictus, recipiens predictam infeudacionem et laudimium sub pactis predictis, promito per me et omnes successores meos, sub ypotheca omnium bonorum meorum, de predictis domino regi et successoribus suis fidelitatem diligentem observare, et omnia alia atendere et complere. Ego vero predictus Bernardus *Fareix*, pro confirmacione hac et laudimio, recognosco me habuisse et recepisse a vobis Raimundo Guilelmi centum X solidos melguriensium, in quibus renuncio excepcioni peccunie non numerate, donans tibi, auctoritate domini regis, quicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Quod est actum XIII° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° nono. S+num Bernardi *Fareix* predicti, qui hec laudo et firmo. S+num Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis et judicis feudorum, qui hec firmo et auctoritatem judicis in hiis presto. S+++na Raimundi Bertrandi, Jacobi de Sancta Eulalia et Raimundi de Foliano, testium. Guilelmus Clementis, notarius publicus a domino rege in negocio feudorum post mortem Raimundi *Amell* constitutus, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno predictis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

226

1269, 5 agost – Puigcerdà

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís dels béns que el bisbe d'Urgell Abril[1] *té dins el comtat de Cerdanya, és a dir, el castrum de Montellà amb les seves rendes, el castrum i la vall de la Llosa; els vilars de Sallent, Coborriu i Avol; masos a Vilella, Travesseres, Pedra i Bor; el castrum d'Aiguatèbia; masos a Dorres, Pedrera, Naüja, Estoll, Santa Llocaia, així com els delmes de les parròquies d'Er, Alp, Mosoll, Llívia i Santa Eugènia de Baridà. En la seva compareixença, Benet, prior i procurador de l'Església d'Urgell, ha afirmat que aquests béns són alous de l'Església d'Urgell procedents de la generositat dels comtes de Cerdanya i de fidels. Per demostrar el seu dret, ha presentat diversos títols i privilegis del rei Pere I, del papa Alexandre, de Carlemany i del rei Jaume I. No havent pogut Bernat Fareix demostrar que aquestes possessions depenen del rei, Ramon de Morer dicta una sentència adjudicant-ne la possessió alodial a l'Església d'Urgell.*

Postil·les al marge superior: Alou. – Episcopus et capitulum Urgelensis.
Postil·la al marge extern: Allo.

[f. 77] Pateat universis quod Bernardus *Fareix* de Villa francha Confluentis, datus a domino rege Aragonum exsecutor in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campi rotundi, petiit in judicio, nomine domini regis et auctoritate comissionis sue, sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a dicto domino rege in predicto negocio assignati, contra venerabilem Aprilem, Dei gratia episcopum Urgellensis, et capitulum ejusdem, libellum offerens sub hac forma: «Proponit Bernardus *Fareix*, procurator domini regis in negocio feudorum, contra venerabilem Aprilem episcopum et capitulum Urgellensis, dicens quod, domino rege et suis predecessoribus irrequisitis, fuerunt hec omnia infra scripta in dictum episcopum, ecclesiam et capitulum Urgellensis alienata, cum sint et fuerint de feudo suo. In primis, castrum de Montelliano et census et redditus

1. Abril Pérez Peláez, bisbe d'Urgell (1257-1269).

ejusdem, cum suis terminis et pertinenciis. Item, castrum et vallem de *Czalosa*, et census et redditus ejusdem cum suis terminis et pertinenciis. Item villaria de *Salent* et de Cabarrivo et de *Avolt*, et quosdam mansos apud Valielam et apud Travesseriis et apud Petram et apud *Borr*, et census et redditus eorumdem, cum suis terminis et pertinenciis omnibus. Item, castrum de Aqua tepida et census et redditus cum suis terminis et pertinenciis. Item, quosdam mansos apud *Edorrs*, et quosdam mansos apud Pedreriam, et apud Anahuyam, et apud *Estoll*, et apud Sanctam Leocadiam, et mansi, census redditus, homines, feminas et exitus, cum terminis et pertinentiis omnium predictorum. Item, decimas de *Edzerr* et decimas de *Alb* et de *Mosoyll* et de Livia et de Sancta Eugenia de Baritano, cum omnibus juribus, redditibus et pertinentiis earumdem. Unde petiit omnia supradicta nomine domini regis sibi adjudicari tanquam comissa.» Cui libello Benedictus, prior et procurator episcopi et capituli Urgellensis, litem contestando in judicio, respondit et concessit se et dictum episcopum et capitulum Urgellensis tenere omnia supradicta in locis superius nominatis; negavit tamen fore vel fuisse predicta de feudo domini regis. Proposuit etiam episcopum et capitulum et ecclesiam Urgellensis tenuisse et possedisse quiete et in pace omnia supradicta pro francho alodio a tanto tempore citra a quo non extat hominum memoria in contrarium. Proposuit etiam in deffensionem episcopi et capituli Urgellensis plura ex petitis fuisse collata ecclesie Urgellensis antiquitus pro francho alodio et i(n)muni ab illustribus comitibus et comitissis Cerritanie, et alia fuisse dictum episcopum et ecclesiam Urgellensis consecutum pro francho alodio et i(n)muni, quedam ex largicione quorundam fidelium qui non erant bajuli, castellani vel feudatarii domini regis in eisdem, quedam ex emptione facta per episcopum et capitulum Urgellensis pro francho alodio. Et ad probandum quod episcopus, capitulum et ecclesia Urgellensis habent castrum et villam de Monteliano, cum hominibus, feminis et pertinentiis suis pro francho alodio, produxit quoddam instrumentum pro publico et vero, quod incipit: «Ratio exigit, autoritas jubet etc.», et finit ante kalendarium: «inperpetuum manaet.» Item, ad idem produxit quoddam privilegium illustrissimi domini Petri, Dei gracia regis Aragonum, sigillo majori sigillatum, quod incipit: «In Christi nomine. Sit notum cunctis quod nos Petrus, Dei gracia rex Aragonum etc.», et finit ante

datum: «vel esse constat.» Item, ad idem et super hiis quod habent apud Olia et apud *Les* et apud Sanctam Eugeniam, produxit quoddam instrumentum Arnalli, filii Raymundi Berengarii, comitis Ceritanie quondam, quod incipit: «In nomine Domini. Ego Arnaldus, prolis Raymundi Berengarii etc.», et fínit ante kalendarium: «Facta carte donacionis.» Item, ad probandum super hiis que episcopus et capitulum Urgellensis habent apud *Travesseres*, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «In nomine domini Jhesu Christi. Ego Isernus etc.», et finit ante kalendarium: «relinquo filio meo Petro.» Item, ad probandum quod castrum de *la Losa,* cum omnibus suis terminis et juridictionibus sit franchum alodium episcopi et capituli Urgellensis, produxit quoddam instrumentum Dalmacii de Sancto Martino quod incipit: «Notum sit omnibus quod ego Dalmacius de Sancto Martino etc.», et finit ante kalendarium: «specialiter ponerentur.» Quod quidem instrumentum produxit super hiis que habent apud villarium de *Salent* et apud Caborrivum et apud *Avolt* et apud Valielam. Item, ad probandum super hiis que episcopus et capitulum Urgellensis habent apud *Borr*, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Anno ab incarnacione Domini CXVIIII post mille etc.», et finit ante signa «prima vineam ad comfos.» Item, ad idem produxit quoddam testamentum quod incipit: «Auxiliante Domino Jhesu Christo etc.», et finit ante kalendarium: «participem fiat.» Item, ad probandum super hiis que habent apud Petram produxit testamentum proxime productum. Item, ad probandum super hiis que habent apud *Edorrs* produxit quoddam instrumentum quod incipit: «In Dei nomine. Ego G. et uxoris mee Guilelma etc.», et finit ante kalendarium: «facta carta donacionis.» Item, ad probandum quod castrum de Aqua tepida, cum hominibus, censibus et juribus ejusdem, sit franchum alodium episcopi et capitulum[a] Urgellensis produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Notum sit omnibus quod ego R. Berengarii, Dei gracia etc.», et finit ante kalendarium: «successores sui.» Item, ad idem produxit quoddam instrumentum quod incipit: «In nomine Domini. Ego Petrus Miro donatus sum etc.», et finit ante factam: «et non sit dirrupta.» Item, ad idem produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Jussio legis annuit etc.», et finit ante factam: «per omnia secula.» Item, ad probandum super hiis que habent apud Petram et apud *Borr*, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Auxiliante domino Jhesu Christo

etc.», et finit ante actum: «particeps fiat.» Item, ad probandum super hiis que habent apud Pedreriam, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «In nomine Domini. Nos simul in unum Sineofredus etc.», et finit ante factam: «non sit dirrupta.» Item, ad probandum super hiis que habent apud Anahugiam, produxit quoddam instrumentum quod incipit: «Omnibus notum sit presentibus atque futuris etc.», et finit atque[b] actum: «convulsa consistat.» Item, ad probandum super hiis que habent apud *Estoll*, produxit instrumentum quod incipit: «Auxiliante Domino Jhesu Christo. Ego R.[c] Ar. etc.» et finit ante actum: «participem fiat.» Item, ad probandum tam super decimis quam super omnibus aliis supradictis, produxit quoddam privilegium Karruli magni, quod incipit: «In nomine Dei Salvatoris nostri etc.», et finit ante kalendarium: «duximus sigillari.» Item, ad probandum quod Alexander papa laudaverit, concesserit et confirmaverit ecclessie et capitulo Urgellensis omnia supradicta pro majori parte, produxit quoddam privilegium sigillo plumbeo sigillatum quod incipit: «Alexander episcopus servus servorum Dei etc.», et finit: «inveniant. Amen.» Item, ad probandum quod illustrissimus dominus Jacobus, Dei gracia nunc rex Aragonum, laudaverit, concesserit et confirmaverit ecclesie Urgellensis et episcopo et capitulo et canonicis ejusdem omnia supradicta pro majori parte, Bernardus de Barbarano, abbas, et G. de Juverra, archidiaconus Urgellensis, et procuratores episcopi et capituli predictorum, produxit quoddam privilegium quod incipit: «Nouerint Universi quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, etc.», et finit ante datam: «aliqua racione.» Proposuerunt eciam predicti procuratores se et episcopum et capitulum Urgellensis esse absolvendi a peticione omnium predictorum et eadem omnia eisdem et episcopo et capitulo supradictis esse adjudicanda pro alodio. Cumque super his inter Bernardum *Fareix*, nomine domini regis agentem, ex una parte, et dictos procuratores deffendentes, ex altera, fuisset diutius altercatum coram me Raimundo de Morerio, judice; tandem, renunciando omnibus et singulis quod de jure et de facto partes voluerunt proponere, conclu-[f. 77*v*]-dentes et renunciantes in causa super premissis ferre sentenciam postularunt. Unde ego, Raimundus de Morerio, prepositus Liliensis et judex pro domino rege in facto feudorum, visa peticionem predictam et responsionem subsecuta, visis etiam racionibus, allegacionibus et deffensionibus utriusque partis, et probacionibus diligenter examinatis, et visis etiam diligenter instrumentis in judicio

productis; attendens quod omnia supradicta fuerunt in ecclesiam Urgellensis translata pro francho alodio ex concessione et donacione illustrium comitum et ex largicione et quibuslibet aliis modis adquisicione a pluribus et diversis militibus et aliis hominibus, quos non inveni feudatarios, vassallos seu castellanos domini regis in eisdem, sicut per instrumenta producta in judicio coram me fuit facta plena fides. Constat etiam michi dominum Jacobum, nunc regem Aragonum, confirmasse episcopo et capitulo Urgellensis omnia supradicta. Attendens dominum Alexandrum papam confirmasse ecclesie Urgellensis predicta omnia in peticione contenta pro majori parte. Cum constet etiam michi intencionem Bernardi *Fareix* predicti non fuisse fundatam super propositis, nec ipse predicta vel aliquid de predictis posset probari esse deffeudo[d] domini regis; perscrutatis diligenter caputbreviis antiquissimis, registro regio et fama gencium, habito super premissis sapientum consilio et tractatu, sacrosanctis Dei Euvangeliis in mei presencia constitutis, Deum habendo pre occulis, sedens pro tribunali, in nomine Patris et Filii et Spiritu sancti, predictos Bernardum de *Barbara*, abbatem, et Guilelmum de *Joverra*, archidiaconum Urgellensis, et procuratores episcopi et capitulum Urgellensis, nomine ejusdem episcopi et capitulum, et ipsum episcopum et capitulum Urgellensis, a peticione Bernardi *Freax*[e] absolvo per diffinitivam sentenciam, decernendo omnia supradicta impeticione[f] contenta non esse deffeudo[d] domini regis antedicti, et eundem Bernardum *Freix*[a] in sua peticione condempno, et eadem omnia[g], cum omnibus juribus, terminis et pertinenciis, episcopo et capitulo Urgellensis sentencialiter adjudico pro francho alodio ac inmuni; salvo tamen censu quolibet et servicio et ademprivio, quem vel quod dominus rex recipit et debet recipere in predictis. Lata fuit hec sentencia in Podio Ceritanie, nonis augusti, anno Domini millesimo CC° LX° nono, in presencia et testimonio Raimundi *Bertran*, canonici Urgellensis, magistri Raimundi Bajuli, Bernardi *Embretad*, Guilelmi Miro, Raimundi de *Toves* et Raimundi de *Roset*.

Guilelmus Clementis, notarius publicus a domino rege Aragonum constitutus in negocio feudorum post mortem Raimundi *Amell*, hanc sentenciam de mandato dicti judicis scripsit et istam consimilem scribi fecit in hoc registro die et anno predictis.

Sig-(SM)-num Raimundi de Morerio, judicis predicti, qui hanc sentenciam tuli et propria manu firmo. Quod signum

appositum fuit hic manu predicti notarii, licet in alia manu dicti judicis poneretur.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. *Sic per* ante. c. R. *afegit a l'interlineat*. d. *Sic*. e. *Sic*. f. *Sic*. g. omnia *afegit a l'interlineat*.

227

1270, 23 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, confirma Guillem, prior de Lluçà, i el seu monestir en la possessió alodial de dos masos situats al vilar d'Estoll.

Postil·les al marge extern: Alou. – G. prior de Luciano. – Allo.

Pateat universis quod ego Bernardus *Fareix* de Villa francha Confluentis, procurator a domino rege Aragonum in negocio feudorum datus in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campi rotundi, nomine domini regis et per ipsum et omnes successores suos laudo, concedo pariter et confirmo auctoritate hujus publici instrumenti perpetuo valituri pro francho alodio, quotio ac inmuni vobis, Guilelmo, Dei gracia priori de Luciano, et successoribus vestris, et monasterio vestro inperpetuum, ad omnes vestras vestrorumque voluntates omni tempore faciendas, illos duos mansos quos habetis et tenetis in villario de *Estol*, et in parrochia et terminis ejusdem; ita quod predictos mansos, cum hominibus et mulieribus eorumdem, et cum honoribus, possessionibus et pertinenciis, censibus, usaticis, serviciis, dominacionibus et jurisdictionibus eorumdem, habeatis, teneatis et inperpetuum expletetis vos et successores vestri pro francho, quitio alodio vestro ac inmuni quo ad dominum regem, nulla servitute vel exactione in predictis mansis vel eorum honoribus amodo domino regi vel suis successoribus reservatis; promitens[a] quod dominus rex et sui successores predicta omnia et singula firma et irrevocabilia habeant et observent et in aliquo non contraveniant. Quod est actum X° kalendas augusti, anno Domini M° CC° septuagesimo. S+num Bernardi *Fareix* predicti, qui hec firmo et laudo. Testes hujus rei sunt: Bernardus de Neva, Andreas de *Isogol* et Petrus *Angles*, canonicus Corneliani. Guilelmus Clementis, notarius

publicus a domino rege in negocio feudorum constitutus post mortem Raimundi *Ameill*, hec scripsit et istud consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno premissis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

228

1269, 24 juliol

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís de dos masos que Bernat, abat de Sant Serni de Tavèrnoles, té dins el territori de Ger, així com d'algunes possessions a Sanavastre, alguns masos a Montmalús, un mas a Das i dos masos a Sant Esteve, a la vall d'Alp. En la seva compareixença, l'abat ha afirmat que el seu monestir posseeix aquests béns des de fa més de cinquanta anys. La investigació no li ha permès demostrar els drets del rei i l'abat li ha donat 150 sous de moneda melgoresa. En conseqüència, Bernat Fareix confirma el monestir de Sant Serni de Tavèrnoles en la possessió alodial de tots aquests béns.

Postil·la al marge superior: Abbas Sancti Saturnini.
Postil·la al marge intern: Alodium.
Postil·la al marge extern: Allo.

[f. 78] Pateat universis quod cum ego Bernardus *Farex* de Villa francha Confluentis, datus a domino rege Aragonum executor in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campi rotundi, peterem in judicio, sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a dicto domino rege in predicto negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, Bernardo, Dei gracia abbate Sancti Saturnini de Tavernolis, Urgellensis diocesis, et conventu ejusdem, duos mansos apud *Ger*, cum hominibus et mulieribus, honoribus, possessionibus et tenedonibus et pertinenciis eorumdem, quorum unus dicitur mansus Sancti Petri de *Ger*, et alius Petrus *Galin* ejusdem; et quosdam honores et possessiones, quos habetis et tenetis apud Senavastre; et quosdam mansos, cum hominibus et mulieribus, possessionibus et pertinenciis eorumdem, quos habetis et tenetis apud *Mumuluz*, et quendam

mansum apud *Adaz*, qui dicitur mansus Petri Carbonelli, cum honoribus et possessionibus et pertinenciis ejusdem; et duos mansos, cum hominibus et mulieribus et pertinenciis eorumdem, quos habetis et tenetis apud Sanctum Stephanum in valle de *Alb*, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum omnia supradicta essent de feudo domini regis, fuerant in dictum monasterium alienata irrequisito domini regis ac suorum predecessorum concensu. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos et dictum monasterium tenere et habere omnia supradicta. Negastis tamen predicta esse vel fuisse de feudo domini regis. Proposuistis etiam in defensionem[a] vestram et dicti monasterii predicta omnia et singula fuisse consecutum dictum monasterium, et eadem predicto monasterio fuisse collata pro francho et libero alodio et inmuni, non a castellanis, bajulis vel feudatariis domini regis in eisdem, et eadem omnia et singula tenuisse predictum monasterium et possedisse justo titulo et pro francho alodio spacio quinquaginta annorum et ultra, et etiam a tanto tempore citra a quo non extat hominum memoria in contrarium. Proposuistis etiam et dixistis predicta nec eorum aliqua non esse sita in terminis alicujus castri feudi domini regis, ville vel loci sui realenchi. Qua responsione habita, deliberavi plenarie, et perscrutatis et diligenter requisitis caputbreviis antiquis, registro regio, fama gencium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire per que predicta de feudo domini regis viderentur. Unde, cum haberem difficere in fundanda domini regis intentionem super proposita questione, et nichil in contrarium probare possem defectu probacionis; recepi a vobis, nomine domini regis, composicioniem. Et ut predicta omnia et singula vobis laudarem et confirmarem, et sepedicto monasterio, et vestris successoribus, dedistis et solvistis michi, nomine domini regis et in ejus servicium recipienti, et pro laudimio predictorum centum quinquaginta solidos melguriensium, quibus contentus renuncio excepcioni peccunie non numerate. Insuper dono vobis, ex parte domini regis, et remito quicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Ideoque, auctoritate comissionis a domino rege michi facte, per dominum regem et omnes successores suos, laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum pro francho et libero alodio vestro et inmuni vobis, predicto Bernardo, Dei gracia abbati predicto, et monasterio ac conventui ejusdem, et vestris successoribus, predictos mansos, cum hominibus et

mulieribus, cum honoribus et possessionibus, tenedonibus et pertinenciis eorumdem, terris cultis, incultis, heremis et condirectis, pratis, plantis, devesiis, silvis, garricis, nemoribus, aquis, pascuis, molendinis et aqueductibus, censibus, usaticis, serviciis, agrariis, dominacionibus et jurisdictionibus, jurisfirmamentis et adempriviis, et cum omnibus et singulis predictis mansi et honoribus et eorum tenedonibus pertinentibus et pertinere debentibus quoquomodo; ita quod predicta omnia et singula habeatis et teneatis vos et dictum monasterium et vestri successores inperpetuum, cum omnibus eorum integritatibus et proprietatibus, pro francho et libero alodio ac inmuni, ad omnes vestras vestrorumque voluntates liber omnique tempore faciendas; absolvens vos et dictum monasterium et successores vestros ex parte domini regis et suorum successorum a peticione omnium predictorum. Quod est actum nono kalendas augusti, anno Domini millesimo cc° sexagesimo nono.

S+num Bernardi *Farex* predicti, qui hec laudo et confirmo ex parte domini regis et suorum successorum.

S+num Raimundi de Morerio, judicis supradicti, qui hec firmo et laudo voluntatem ac auctoritatem meam prestans in omnibus supradictis.

Testes sunt: [*1a*] Raimundus Bertrandi, canonicus Urgellensis, [*2a*] Petrus de Urgio, archidiaconus Urgellensis, Benedictus, prior Urgellensis, [*3a*] Raimundus de Invidio, miles, et Petrus de Palacio.

Guilelmus Clementis, notarius publicus constitutus a domino rege in negocio feudorum post mortem Raimundi *Amell*, hec scripsit et istud consimile instrumentum apposuit in hoc registro die et anno predictis.

FUNDACIÓ NOGUERA

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

229

1267, 23 maig

Bernat Fareix, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la Vall de Prats i la vegueria de Camprodon, ha reclamat davant de Ramon de Morer, jutge de feus, el comís dels masos i masades i censos que Guillem, prior de Sant

Jaume de Frontanyà, té dins els territoris d'Auira, Coguls i les Corts. En la seva compareixença, el prior ha afirmat que la seva església i l'Església de Solsona, a la qual s'havien comprat aquests béns, els han posseït en alou des de fa més de cent anys. També ha presentat diverses actes que demostren els drets. La investigació no li ha permès demostrar els drets del rei i el prior li ha donat 50 sous de moneda melgoresa. En conseqüència, Bernat Fareix confirma el prior i la seva església en la possessió alodial de tots aquests béns.

Postil·la al marge superior: G. prior Sancti Jacobi de Frontiniano.
Postil·la al marge extern: Allo.

[f. 78*v*] Pateat universis quod cum ego Bernardus *Fareix* de Villa francha Confluentis, datus a domino rege Aragonum exsecutor in negocio feudorum[a] in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campi rotundi, peterem in judicio, sub examine Raimundi de Morerio, prepositi Lilitensis, judicis a dicto domino rege in eodem negocio assignati in partibus supradictis, a vobis, Guilelmo, priore Sancti Jacobi de Frontiniano, et ab ecclesia vestram, mansos et mansatas et census, cum hominibus, mulieribus et possessionibus et pertinenciis eorumdem, quos habetis et tenetis apud Hauyra et apud *Cuguls* et apud *Corts*, et in terminis eorumdem, domino regi in comissum adjudicari, pro eo quia, cum omnia supradicta essent de feudo domini regis, fuerant in vos et dictam ecclesiam alienata sine concensu[b] domini regis et suorum. Ad que, litem contestando in judicio, respondistis et concessistis vos et dictam ecclesiam vestram tenere et habere omnia supradicta. Negastis tamen predicta esse vel fuisse de feudo domini regis. Proposuistis tamen in defensionem[b] vestram et ecclesie vestre predicta omnia et singula fuisse consecutum vos et ecclesiam vestram pro francho et libero alodio et inmuni, non a castellanis, bajulis vel feudatariis domini regis in eisdem, et eadem omnia et singula tenuisse inter vos et ecclesiam vestram et illos et ecclesiam de Solsona, a quibus omnia predicta fuit consecuta ecclesia vestra, spacio c annorum et amplius, quiete et in pace et successive, et etiam a tanto tempore citra a quo non extat hominum memoria in contrarium. Et ad probandum predicta, ostendistis in judicio quoddam instrumentum, quod sic incipit: «In nomine Domini. Ego *Mir Borrel*, simul cum conjuge mea etc.», et finit ante kalendarium: «et non fiat dirrupta. Facta carta vendicionis.» Item, ostendistis aliud

instrumentum, quod incipit: «In nomine Domini. Ego G. de Espoynola etc.», et finit ante kalendarium: «et inantea ista carta firma.» Item, ostendistis in judicio quedam alia instrumenta et translatum, ut in actis esse continetur. Proposuistis etiam et dixistis predicta nec eorum aliqua non esse sita in terminis alicujus castri feudi domini regis, ville vel loci sui realenchi. Qua responsione habita, deliberavi plenarie, et perscrutatis et diligenter requisitis caputbreviis antiquis, registro regio, fama gencium et universis aliis probacionum aminiculis, non potui aliqua certa indicia reperire per que predicta de feudo domini regis apparerent. Unde, cum haberem difficere in fundanda domini regis intentionem super proposita questione, et nichil in contrarium probare possem; recepi a vobis composicioniem nomine domini regis. Et dedistis et solvistis michi, nomine domini regis et in ejus servicium recipienti, L solidos melguriensium, quibus contentus renuncio excepcioni peccunie non numerate. Insuper dono vobis, ex parte domini regis, et remito quicquid eidem plus dicta peccunia competeret pro laudimio predictorum. Ideoque, auctoritate comissionis mee, per dominum regem et omnes successores suos, laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum pro francho et libero alodio vestro et inmuni vobis, prenominato Guilelmo, et ecclesie vestre et successoribus vestris, predictos mansos, cum hominibus et mulieribus et eorum projeniebus, et cum honoribus, possessionibus, tenedonibus et pertinenciis eorumdem, censibus, terris cultis, pratis, plantis, heremis et condirectis, usaticis, serviciis, agrariis, dominacionibus et jurisdictionibus, et cum omnibus aliis et singulis dictis mansi pertinentibus et pertinere debentibus quoquomodo; ita quod predicta omnia et singula habeatis et teneatis vos et successores vestri inperpetuum pro francho et libero alodio et inmuni, ad omnes vestras vestrorumque voluntates omni tempore ac libere faciendas; absolvens vos et ecclesiam vestram et successores vestros, ex parte domini regis et suorum successorum a peticione omnium predictorum et singulorum eorumdem. Quod est actum X kalendas junii, anno Domini M° CC° LX° VII°. S+num Bernardi *Fareix* predicti, qui hec laudo et firmo ex parte domini regis et suorum successorum.

Sig+++na Raimundus de Taltendre, Raimundi de Capellano et Arnalli, presbiteri de Bolvirio, testium. Guilelmus Clementis, notarius publicus datus a domino rege in negocio feudorum post mortem Raimundi *Amell*, hec scripsit X kalendas febroarii,

anno Domini M° CC° LXX°, et aliud instrumentum apposuit in registro hoc die et anno predictis.

ABC DEF GHI

a. in negocio feudorum *repetit per error*. b. *Sic*.

230

1263, 19 juny

Bernat de Riutort, del Capcir, reconeix al rei Jaume I i en el seu nom a Ponç Guillem, de Vilafranca, procurador de feus, que té pel rei la batllia de Riutort així com els drets senyorials associats a aquesta batllia que ell i els seus predecessors solien rebre al Capcir, a la Cerdanya i al Conflent. També reconeix que solien recaptar i reunir tots els pasturatges deguts al rei dins aquests territoris. Però, com que no ha pogut presentar cap acta precisant la natura dels serveis que devia al rei en virtut d'aquests drets senyorials, Ponç Guillem de Vilafranca ha posat en segrest aquesta batllia i aquests drets durant la investigació. Aquesta investigació no li ha permès demostrar que Bernat de Riutort devia altres serveis al rei i Bernat, per demostrar la seva innocència, ha jurat sobre els quatre evangelis no tenir actes que descrivissin aquests serveis. També ha jurat que ignorava haver de fer altres serveis al rei per aquesta batllia. En conseqüència, Ponç Guillem de Vilafranca confirma Bernat de Riutort i els seus successors en la possessió perpètua d'aquesta batllia, amb la condició que no l'alienin mai a cavallers o religiosos, que exerceixin aquesta funció i recaptin els drets senyorials i els pasturatges deguts al rei segons costum.

Postil·les al marge extern: 9 - Bernardus de Rivo torto. – Juris directi tenetur.

[f. 79*v*] Pateat universis quod ego Bernardus de Rivo torto de Capcirio, ex certa sciencia et de meo jure certificatus, profiteor et in veritate recognosco domino Jacobo, Dei gracia regi Aragonum, et vobis, Poncio Guilelmi de Villa francha, pro ipso recipienti et vicem ipsius gerenti in negocio feudorum, me et meos predecessores tenuisse et debere tenere pro eodem domino rege et successoribus suis bajuliam de Rivo torto, et illas dompnegerias, quas accipio, et ego et antecessores mei accipere consuevimus in Capcirio et in Ceritania et in Confluentis; que

dompnegerie predicte bajulie sunt annexe; et me et meos debere et consuevisse colligere et congregare pro ipsis dompnegeriis omnia penturagia que in partibus supradictis dominus rex et sui predecessores et successores consueverunt et debent recipere et habere. Et cum vos Ponci[a] Guilelmi, auctoritate predicti domini regis dictam bajuliam et dompnegerias empararetis et emparats tenueritis pro eo quia non poteram vobis ostendere per instrumentum quam servitutem tenere prestare predicto domino regi pro eisdem dompnegeriis; et vos interim, tenendo dictas dompnegerias emparatas, diligenter inquisiveritis si aliam ego tenebat prestare servitutem domino regi, et non inveneritis. Et etiam ad majorem securitatem domini regis et ad majorem innocencie mee purgacionem juro per Deum et ejus sacrosancta IIII^or^ Evangelia me non habere instrumentum in quo contineatur servitus supradicta; et si unquam invenero juratus illud promito ostendere domino regi vel suum locum tenentibus in partibus supradictis. Et etiam juratus dico me nescire aliquam aliam servitutem debere prestari inde domino regi, nec etiam audivisse. Unde nos, Poncius Guilelmi de Villa francha, auctoritate domini regis qua fungimur in negocio feudorum et jurium suorum alienatorum in partibus supradictis, absolvo tibi predicto Bernardo bajuliam de Rivo torto et dompnegerias supradictas eidem bajulie annexas, ut eas inperpetuum tu et tui teneatis et colligatis pro domino rege et suis; et non possitis eas vendere vel alienare in militem vel religionem sine consensu domini regis vel suorum successorum, ut tu et tui successores officio predicte bajulie et de collectione et congregacione dicti penturagii et dompnegeriarum utamini, ut extitit consuetum. Quod est actum anno Domini millesimo CC° LX° terçio, XIII° kalendas julii. S+num Bernardi de Rivo torto predicti, qui hec omnia firmo. S+num Poncii Guilelmi de Villa francha, gerentis vicem domini regis in negocio feudorum, qui hec firmo et auctoritatem domini regis presto.

S+++++na Bernardi *Sagerra*, et Bertrandi, capellani de Ur, et Raimundi de Pratis, et Bernardi *Embretad* et Bernardi *Mercer*, testium. Petrus Ripolli, publicus Podiiceritani et Ceritanie notarius et ad domino rege datus notarius in conficiendis instrumentis super negocio feudorum, hec scripsit die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

231

1263, 15 novembre – Perpinyà

L'infant Jaume, fill de Jaume I, hereu de Mallorca, Montpeller, el Rosselló, la Cerdanya i el Conflent, lloctinent del rei encarregat dels feus al Rosselló, la Cerdanya i el Conflent, confirma el cavaller Berenguer de Soler, d'Ur, en la possessió de nou albergs o masos que va comprar a les viles d'Ur i de Florí, així com de les honors que va comprar al difunt cavaller Pere de Riu, dels masos de Torrents situats dins el territori del castrum de Llo que va comprar a Ramon de Toès i dels masos situats a Vilallobent que va comprar a Ramon de Toès amb l'acord de Galceran de Pinós, senyor intermediari i feudatari del rei. Fa aquesta confirmació amb la condició que Berenguer i els seus successors tinguin tots aquests masos o albergs en feu pel rei i pels seus successors, que no els puguin alienar a religiosos o a clergues sense l'acord del rei i que, pel dret de lluïsme, li paguin la cinquena part cada vegada que els alienin a altres persones. Per aquesta concessió, l'infant Jaume reconeix que ha rebut 700 sous de moneda melgoresa, és a dir, la cinquena part del valor d'aquests masos. Berenguer de Soler promet respectar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Berengarius de Solerio. – F.

Postil·la al marge inferior: Predicti mansi de Vilalobent Raimundus Xatmar de Invidio, nepos et heres dicti Berengarii de Solerio, alienavit pro alodio Berengario Guilelmi de Argilagériis, et loco et vice eorumdem recepit in feudum a domino rege tres mansos in villa et terminis de Ur, scilicet mansum vocatum d'en Azemar, en mansum vocatum Bernardi de Rivo, et mansum vocatum Petri de Ripullo, cum honoribus et possessionibus et terris et pertinenciis eorum, ut in instrumento inde facto per Jacobum Scuderii, notarium domini regis publicum in Podio Cerdano XVII kalendas augusti, anno Domini MCCCXVIII.

Noverint universi quod nos, infans Jacobus, illustris regis Aragonum filius et heres Majoricarum, et Montispessulani, Rossilionis, Cerritanie et Confluentis, habentes vicem et locum domini regis patris nostri in negocio feudorum in Rossilione, Cerritania et Confluentis, auctoritate et loco domini regis jamdicti, per nos et nostros laudamus, concedimus et confirmamus inperpetuum vobis, fideli nostro Berengario de Solerio, de Ur, militi, et vestris successoribus, in feudum, omnes illos honores et possessiones que sunt novem *albergs*, cum pertinenciis et juribus suis, quos emistis in villa de Ur et de Floridi; et illos

honores quos ibidem emistis a Petro de Rivo quondam milite, qui sunt unum *alberg*, vel duo; et illos mansos de Torrentibus, qui sunt in termino castro de Alono, quod est feudum domini regis, patris nostri, cum honoribus et pertinenciis eorumdem, quos emistis a Raimundo de *Tohes*; et illos mansos sive *albergs*, cum honoribus et pertinenciis suis, quos emistis apud *Vilalobent* de eodem Raimundo de *Tohes*, cum laudimio Gaucerandi de Pinos, domini medii eorumdem mansorum, feudatarii domini regis, patris nostri, in eisdem; ita quod omnes predictos mansos sive *albergs* [f. 80] cum pertinenciis et juribus suis, teneatis et habeatis vobis et vestris successoribus pro domino rege, patre nostro, et nobis et successoribus nostris in feudum, ad omnes vestras voluntates faciendas; salvo jure domini regis et nostro in omnibus, et salvo jure Gaucerandi de Pinos, domini medii in predictis mansis de *Vilalobent*; et quod nunquam predicta vel aliqua eorumdem vos et vestri possitis vendre vel alienare in religiosos vel clericos sine voluntate et licencia domini regis, patris nostri, sive nostra et nostrorum successorum; et retenta et reservata nobis et successoribus nostris quinta parte precii eorumdem quandocumque et quocienscumque contingerit predicta vendi sive alienari, seu aliqua eorumdem, in alias personas. Et pro hujusmodi laudimio et concessione, recepimus et habuimus a vobis septingentos solidos melguriensium pro quinta parte illius precii quod predicta nunc habent. Et ego, prenominatus Berengarius de Solerio de Ur, miles, recipiens predictum laudimium et concessionem a vobis, predicto domino infante Jacobo, illustris regis Aragonum filio, habente auctoritatem et locum domini regis ejusdem in negocio feudorum, recognosco me tenere in feudum, juxta formam predictam, omnes predictos mansos et honores, cum pertinenciis eorumdem; promitens vobis quod nunquam vendam vel alienem predicta vel aliqua eorumdem in clericos vel religiosos; et cum in alios alienavero seu vendidero, sit salva vobis et vestris successoribus quinta pars precii, ut est dictum. Data in Perpiniano, XVII° kalendas decembris, anno Domini millesimo CC° sexagesimo III°. S+num Berengarii de Solerio, qui hec firmo.

Signum (SM) infants Jacobi, illustris regis Aragonum filii, heredis Majoricarum et Montispessulani, Rossilionis, Ceritanie et Confluentis, qui predicta laudamus et concedimus, ut superius continentur, appositum per manum Petri de Calidis, scriptoris predicti domini infantis Jacobi, et de mandato ejusdem, die et anno quo supra.

Testes sunt: [*1a*] Ugo de Balçio, [*2a*] Gaucerandus de Urgio, Ermengaudus de Urgio, [*3a*] *Arihes Yvanyes*, P. Masça.

Sig-(SM)-num Petri Ripolli, publici Podiiceritani et Ceritanie notarii, qui de mandato domini regis in negocio feudorum eidem directo, hec scripsit loco, die et anno prefixis, recepto inde mandato a domino infante predicto.

ABC DEF GHI

232

1263, 16 agost

Arnau de Gavarret, d'Alp, prevere, en nom propi i del seu fill Joan, reconeix a Ponç Guillem de Vilafranca, comissari de feus al Conflent, la Cerdanya, el Ripollès i la vegueria de Camprodon, que ell i el seu fill tenen en feu honrat pel rei d'Aragó i els seus successors un habitatge, amb les seves cases, els seus edificis i les seves dependències, situat a la vila d'Alp i a la parròquia de Sant Pere i que va comprar al cavaller Ramon d'Alp per a les necessitats del seu fill. Per aquesta compra, va pagar a Ponç Guillem la cinquena part deguda al rei pel dret de lluïsme, és a dir, 40 sous de moneda barcelonesa. Promet no alienar mai aquests béns a clergues o a religiosos i pagar la cinquena cada vegada que els alienin a altres persones. Argumenta que aquests béns no han estat mai censataris del rei o dels seus predecessors. En conseqüència, Ponç Guillem de Vilafranca confirma Arnau de Gavarret i el seu fill en la possessió d'aquests béns, amb la condició que els tinguin en feu honrat pel rei. Amb tot, reserva el cens del rei si es pot establir que aquests béns hi estaven subjectes.

Postil·les al marge intern: Johannes Gavarreto. – F.
Postil·la al marge extern: Johannes Gavarret d'Alb.

Pateat universis quod ego, Arnallus de Gavarreto, de *Alb*, presbiter, nomine meo et nomine Johannis, filii mei, cujus sunt subscripti honores, eo quia emi illos ad opus ipsius a Raimundo de Alb, milite, cujus predecessores in ipsius honoribus apud *Alb* propriam habebant mansionem militarem, ex certa sciencia recognosco vobis, Poncio Guilelmi de Villa francha, habenti locum et vicem domini regis in petendo, inquirendo,

transigendo et componendo super negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii et viccarie Campi rotundi, me et prenominatum filium meum Johannem, et successores nostros, tenere et debere tenere in feudum honoratum pro domino rege Aragonum et successoribus suis in villa et terminis de *Alb* et parrochia Sancti Petri ejusdem, mansionem cum domibus, edificiis et honores et possessiones, quos et quas emi a prenominato Raimundo de *Alb*, milite, ad opus dicti Johannis, filii mei, sub illis condicionibus quas edixit dominus rex, decidendo et determinando negocium antedictum, ut in registrato rescripto ejusdem sigillo majori pendenti sigillato dinoscitur contineri, videlicet quod incontinenti persolvo et trado prenominato Poncio Guilelmi nomine domini regis recipienti, quintam partem illius precii quod prefati honores costiterunt[a], videlicet quadraginta solidos; promitens domino regi et vobis nomine ipsius recipienti quod nunquam prefati honores vel alique pertinencie eorumdem vendantur seu alienentur in clericos, religiosos, et quandocumque in alios alienati fuerint et quocienscumque, detur domino regi et successoribus suis quinta pars precii eorumdem. Dico etiam et protestor quod prefati honores nunquam fuerunt [f. 80*v*] censuales domino regi, vel predecessoribus suis, nec detur eidem vel successoribus suis inde aliquis census. Unde nos, Poncius Guilelmi de Villa francha predictus, habens locum et vicem et comissionem domini regis in partibus supradictis super negocio feudorum, recipientes nomine et auctoritate domini regis predictam confessionem a te prenominato Arnallo, nomine proprio et nomine filii tui, Johannis, profitente, concedimus, laudamus et confirmamus tibi et dicto Johanni, filio tuo, et successoribus vestris ad feudum honoratum, sub formis et condicionibus antedictis, prefatos honores cum omnibus et singulis pertinenciis eorum, accipientes a te in presenti pro quinta parte precii eorumdem quadraginta solidos barchinonensium nomine domini regis, de quibus sumus paccati, renunciantes excepcioni peccunie non numerate. Preterea si predictos honores esse censuales domino regi poterit amodo reperiri, faciatis tu et dictus Johannes, filius tuus, et successores vestri, domino regi et suis censum antiquitus consuetum. Quod est actum anno Domini millesimo CC° LX° terçio, die XVII° kalendas septembris. S+num Arnalli de Gavarreto prenominati, qui nomine meo et nomine Johannis, filii mei, hec firmo. S+num Poncii Guilelmi de Villa francha, vicem domini regis in negocio feudorum, qui hec firmo et auctoritatem domini presto.

S++++a Johannis *Poch*, et Bernardi de Podio, fabri, et Arnalli Lobeti et Petri Fornerii, testium. Petrus Ripolli, publicus Podiiceritani et Ceritanie notarius, et datus notarius a domino rege in conficiendis instrumentis in negocio feudorum, hec scripsit, cum dictione aposita barchinonensium aposita in XIII[a] linea, (SM) die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

233

1264, 21 juny

Ponç Guillem de Vilafranca, comissari de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, amb el consentiment d'Arnau del Bosc, notari reial, confirma Pere Vinyògol, de Vilafranca de Conflent, i els seus successors en la possessió del terç dels delmes de Sallagosa que va comprar a Agnès, vídua de Ramon de Serabou, de Vilafranca, salvant el dret del rei si es pot demostrar que aquesta porció del delme ha de ser tinguda per ell. Fa aquesta confirmació perquè Pere Vinyògol ha presentat una acta pública que testimonia aquesta venda per l'abat d'Urgell pel cens anual d'un morabatí d'or. Ponç Guillem recorda que el rei li va ordenar expressament recaptar tots els delmes detinguts per laics, llevat d'aquells que es comprovés que feia molt temps que eren tinguts per l'Església, com va ser el cas d'aquesta porció de delme, atès que la dita Agnès ja la tenia pel bisbe d'Urgell dins el mateix cens. A fi d'evitar una condemna, Pere Vinyògol li ha donat 100 sous de moneda melgoresa, una part dels quals ja havia estat sostreta de les rendes d'aquest delme.

Postil·les al marge extern: P. Vinyogol. – Pro episcopo Urgellensis tenetur.

Pateat universis quod nos, Poncius Guilelmi de Villa francha, habentes locum et comissionem domini regis in negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, Rivipollesii et viccarie Campi Rotundi et Valle de Pratis in agendo in judicio, componendo et laudando, cum carta ejusdem pendentis sigilli munimine roborata, cum laudamento Arnalli de Boscho, domini regis notarii, auctoritate supradicti domini regis, laudamus,

concedimus et confirmamus inperpetuum vobis, Petro *Vinyogoll* de Villafranca Confluentis, et vestris successoribus inperpetuum, illam terciam partem decimarum de Salagosa et tocius termini et decimalis ejusdem, cum levata quam in ipsis habetis, quam emistis an Agnete, uxore quondam Raimundi de Serabo de Villa francha; ita quod predictam terciam partem decimarum, cum levata, sicut plenius emistis eadem a predicta Agnete, cum laudimio episcopi Urgellensis, teneatis vos et vestri successores inperpetuum libere et quiete quo ad dominum regem et successores suos, sine omni inquietudine impeticione et contrarietate ipsius domini regis et successorum suorum, salvo tamen hoc jure domino regis et suis quod, si forte posset probare ipsam terciam partem decimarum se debere tenere pro dicto episcopo Urgellensis, vos extunc et vestri successores eandem pro domino rege teneatis. Quam concessionem et confirmacionem auctoritate domini regis ideo facimur; attendimus enim perspicaciter vos sub nostro examine probavisse per instrumentum publicum ipsius vendicionis Poncium quondam Urgellensis episcopum vobis laudasse vendicionem supradictam, salvo sibi pro censu dimidio morabatino auri annuatim pro censu de predicta tercia parte decimarum et levata. Et cum dominus rex nobis per suam litteram mandavisset quod in partibus supradictis empararemus omnes decimas quascumque inveniremus a manu layca decimam, nisi nobis constaret quod ab antiquo pro ecclesia tenerentur. Et etiam vestra indagacione et quorumdam aliorum mediante constaret quod predicta Agnes predictam terçiam partem decimarum tenebat pro episcopo supradicto, eidem pro censu dictum dimidium morabatinum annis singulis exsolvendo. Hinc est quod vos, volentes periculum litis et sentencie evitare, dedistis et tradidistis nobis, recipientibus nomine domini regis, inter fructus, quos jam inde receperamus, et peccuniam numeratam, centum solidos melguriensium, de quibus a vobis sumus paccati; renunciantes excepcioni peccunie non numerate. Quod est actum anno Domini M° CC° LX° quarto, die XI° kalendarum julii. S++na Poncii Guilelmi de Villa francha, habentis locum domini regis in negocio, et Arnalli de Boscho, notarii domini regis, qui hec laudamus et auctoritatem domini regis prestamus.

S++++na Bernardi de Vicco, judicis dati a domino rege in negocio feudorum, et Bernardi de Furno, civis Ylerdensis, et Bernardi *Farex* et Petri Falcheti, testium. Petrus Ripolli, publicus Podiiceritani et Ceritanie notarii et datus notarius a

domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum in predictis partibus hec scripsit, cum dictione apposita superius in VII[a] linea, et consimil instrumentum divisum per alphabetum apposuit in registro (SM) die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

234

1264, 21 juny

Ponç Guillem de Vilafranca, comissari de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, amb el consentiment d'Arnau del Bosc, notari reial, confirma l'almoina instituïda a Vilafranca de Conflent per Arnau de Bordoll i els seus procuradors, Ramon Joan i Ramon Peitaví, i Arnau, fill de Joan Cofales, en la possessió de la meitat dels delmes de Sautó, els quals Arnau de Bordoll va comprar a Bonifaç d'Anyà amb l'acord de Ramon d'Urtx i de Galceran d'Urtx, per qui aquests delmes són tinguts en feu i els quals els han de tenir en feu pel rei. Ponç Guillem de Vilafranca reconeix que ha rebut 40 sous de moneda barcelonesa de tern, és a dir, la cinquena part del preu d'aquesta venda deguda al rei pel dret de lluïsme.

Postil·la al marge superior: Helemosina de Villafrancha.
Postil·les la marge extern: 9. – F.

[f. 81] Pateat universis quod nos, Poncius Guilelmi de Villa francha, habentes locum et comissionem domini regis in negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, Rivipollesii et viccarie Campi Rotundi et Valle de Pratis in agendo in judicio, transigendo, componendo et laudando, cum carta ejusdem sigilli pendentis munimine roborata, cum voluntate Arnalli de Boscho, notarii domini regis, auctoritate prefati domini regis, concedimus ac confirmamus helemosine constitute in Villa francha Confluentis per Arnallum de Bardolyo quondam, et Raimundo Johannis et Raimundo Peitavini, procuratoribus dicte helemosine, et Arnallo, filio Johannis de Cophaliis, heredi assignato in decima infra scripta, nomine vestro et ipsius helemosine recipientibus, et vestris successoribus procuratoribus dicte helemosine inperpetuum, medietatem decimarum de Saltono et tocius termini et decimalis ejusdem, quam idem Arnallus de

Bardollio emit a Bonifacio de Annyana, cum laudimio Raimundo de Urgeo et Gaucerandi de Urgeo, pro quibus ipsa medietas decimarum tenebatur et tenetur in feudum; qui etiam creduntur debere tenere eandem in feudum a domino rege. Pro qua igitur concessione et laudimio, recipimus et habuimus a vobis quadringentos solidos barchinonensium de terno coronatorum pro quinta parte precii quod predicta medietas decimarum modo valet, juxta mandatum editum a domino rege. Nichilominus etiam retinemus et reservamus domino regis et suis successoribus plenum et illesum jus et rationem in prenominatis Raimundo de Urgeo et Gaucerando de Urgeo et suis successoribus dominis mediis in dicta medietate decimarum. Et pro hujusmodi concessione et laudimio non possint excusari ad prestandam domino regi sevitutem ratione decime supradicte; ita tamen quod nunquam contra dictam elemosinam vel aliquos procuratores et heredes suos dominus rex vel successores suis pro retencione servicii a dictis dominis mediis, vel alio quolibet crimine vel culpa eorumdem, possint dictam medietatem decimarum emparare, vel quoquo modo alia ratione eorumdem emparatam occupare. Et est manifestum. Quod est actum anno Domini M° CC° LX° quarto, die XI° kalendarum julii. S++na Poncii Guilelmi de Villa francha, habentis locum domini regis in negocio feudorum, et Arnalli de Boscho, notarii domini regis, qui hec laudamus.

S++++na Bernardi de Vicco, judicis negocii feudorum, et Bernardi *Fareix* et Petri *Vinyogol*, et Petri de *Serabou* et Arnalli de Ruppe, testium. Petrus Ripolli, publicus Podiiceritani et Ceritanie notarii et datus notarius a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum hec scripsit (SM) die et anno prefixis.

FUNDACIÓ NOGUERA

ABC DEF GHI

235

1264, 19 octubre

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Ferrer Llobet, de Guils, i la seva esposa Sibil·la en la possessió del mas que Arnau Oliba, de Guils, i la seva mare

Guillema tenen per ells a Guils per un cens anual d'onze quartans de sègol. Ferrer i Sibil·la van comprar aquest mas a Guillem de Valls i al seu fill Bernat, que l'havien adquirit dels cavallers de Bolvir, feudataris i batlles del rei. Per la cinquena deguda al rei, Bertran Gil ha rebut 30 sous de moneda melgoresa a més dels 16 sous que, segons els esposos, Ponç Guillem de Vilafranca ja hauria rebut sobre les rendes d'aquest mas. Se'ls fa aquesta concessió amb la condició que el tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers o religiosos sense el consentiment del rei i que cada vegada que l'alienin a altres persones paguin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Ferrer Llobet promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: F. Lobeti. – F.
Postil·la al marge extern: Ff. Lobet de Eguills.

Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et datus ab eo exseccutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii et viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, auctoritate domini regis michi comissa componendi et transigendi super eodem negocio, per dominum regem predictum et successores suos, laudo, concedo et confirmo inperpetuum tibi, Ferrario Lobeti de *Eguils*, et Sebilie, uxori tue, et vestris successoribus, illum mansum cum honoribus et possessionibus suis, quem tene(n)t pro vobis Arnallus Oliba de *Eguils* et mater ejus Guilelma, quem emistis a Guilelmo de *Vallyls* quondam et Bernardo, filio ejus, apud *Eguils*, pro quo quidem manso et honoribus et possessionibus ejusdem fit et solvitur vobis pro censu annuatim undecim quartallos segale ad rectam mensuram de raso rarasum[a], qui prenominati venditores causam predictam habuerunt a militibus de *Bolvir*, feudatariis et bajulis domini regis. Sub illa condicione et pacto predicta tibi auctoritate domini regis laudo et confirmo inperpetuum, quia in presenti michi, nomine domini regis recipienti, tradis et solvis in numerata peccunia triginta solidos melguriensium; et, sicut asseris, recepit a fructibus dicti mansi Poncius Guilelmi de Villa francha, tunc exseccutor ipsius negocii, sexdecim solidos melguriensium; et sic omnibus hiis denariis receptis in solucionem pro quinta parte precii quod predicta nunc valent, tu et tui successores habeatis et teneatis inperpetuum in feudum pro domino rege et successoribus suis predictum mansum, cum pertinenciis et juribus suis; et non possitis tu vel tui predictum mansum alie-

nare, vel aliquid de ipso, in militem vel ecclesiam sine domini regis vel successorum suorum consensu; et quocienscumque in alias personas alienaveritis, sit salva domino regi et suis successoribus, et prestetur pro laudimio quinta pars precii eorumdem, ipso manso cum suis pertinenciis perpetuo existentibus feudum suum; et nullam aliam servitutem, nisi pristinam et consuetam, domino regi et suis successoribus inde facere teneamini tu aut tui. Et non possit tibi et tuis obesse vel prejudicare in aliquo, licet tu et tui cessaveritis petere vel obtinere domino rege vel successoribus suis investituram predicti feudi, juxta usaticum Barchinone, cum de uno in alium pervenient successive. Unde ego, Fferrarius Lobeti de *Eguils*, recipiens predictam infeudacionem, concessionem et laudimium juxa formam et condiciones predictas, laudo et approbo supradicta; promitens sub ypotheca rerum mearum predicta omnia et singula per me et meos attendere et servare. Quod est actum XIIII° kalendas novembris, anno Domini millesimo CC° LX° quarto. S+num Bertrandi Egidii prenominati, qui hec firmo. S+num Ferrarii Stephani[b] de *Eguils* predicti, qui hec firmo.

S++++na Raimundi Maurini et Bernardi Maurini et Arnalli *Aujer* et Bernardi de Graha, testium. Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hec scripsit et hoc consimile instrumentum apposuit in registro isto die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. *Sic per* Lobeti.

FUNDACIÓ NOGUERA

236

1264, 21 juny

Ponç Guillem de Vilafranca, comissari de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, amb el consentiment d'Arnau del Bosc, notari reial, confirma Bernat Tasquer, de Puigcerdà, en la possessió dels censos i les servituds percebuts dins el territori de Prats que va comprar a Ramon de Sant Serni amb l'acord de Guillem d'Aragall per qui aquests drets són tinguts en feu; de cinc cafissos de sègol que anualment percep pels delmes d'Isòvol que va comprar a Ramon d'Iravals, el qual els havia comprat al cavaller Bernat de Sa Faia amb l'acord

de Galceran de Pinós, que té en feu aquest delme; de la meitat d'un mas a Soriguera, l'altra meitat del qual és de Guillem d'Oncès, fill de Pere d'Oncès i de Roquera; d'un camp situat a la parròquia de Santa Eugènia de Pallerols que havia pertangut als cavallers de Pallerols, i de quatre focs situats a Fórnols, al Conflent, així com d'una part dels delmes d'aquesta parròquia que va comprar a Jaume de Prunet amb el consentiment de Galceran d'Urtx i de Guillem de So, els quals els tenen en feu. Per aquesta concessió, ha rebut 380 sous de moneda barcelonesa pel dret de lluïsme degut al rei. Bernat Tasquer reconeix que té en feu pel rei totes aquestes possessions, excepte la de Fórnols.

Postil·la al marge superior: Bernardus Tasquerii.
Postil·les al marge extern: Capiuntur super una parte decimarum de Isogol. – F.

[f. 81*v*] Pateat universis quod nos, Poncius Guilelmi de Villa francha, habentes locum et comissionem domini regis in negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, Rivipollesii et viccarie Campi Rotundi et Valle de Pratis in agendo in judicio, transigendo, componendo et laudando, cum carta ejusdem pendentis sigilli munimine roborata, cum voluntate Arnalli de Boscho, domini regis notarii, auctoritate supradicti domini regis, laudamus, concedimus et confirmamus vobis, Bernardo Tasquerii de Podiocerdano, et vestris, illos census et servitutes, quos et quas emistis apud *Prads*, a Raimundo de Sancto Saturnino, cum laudimio Guilelmi de Aragallo, pro quo in feudum tenebantur; et illos quinque modios segalis annuales, quos recipitis in decimis de *Ysogol*, qui fuerunt empti a Raimundo de Ysavalle, qui illos emit a Bernardo de *Ça Faia*, milite, cum laudimio Gaucerandi de Pinos, pro quo ipse decime in feudum tenentur; et quendam dimidium mansum apud Sorigeram, qui dividitur cum alio dimidio manso qui modo est Guilelmi, filii Petri de *Onzes* et Roquerie, uxoris sue; et quendam campum in terminis Sancte Eugenie de *Pallerols*, qui fuit de honoribus qui fuerunt militum de *Pallerols* censualibus domino regi, qui campus affrontat in duabus carreriis et in terris Guilelmi de Rivo quondam et Bartholomei de Canali et Guilelmi Catelli et Petri Raimundi *Ross*; et quatuor *fochs* cum honoribus suis et pertinenciis, quos emistis a Jacobo de Pruneto quondam, cum laudimio Gaucerandi de Urgeo et Guilelmi de Sono, pro quo predicti focchi[a] et honores in feudum tenebantur et tenentur apud *Fornols*, in territorio Confluentis; et illam partem deci-

marum, quam emistis ibidem a dicto Jacobo, cum laudimio predictorum Gaucerandi de Urgeo et Guilelmi de Sono, qui etiam creduntur esse dominos medios in predictis et feudatarios domini regis. Pro quorum igitur concessione et laudimio recepimus et habuimus a vobis trecentos octoginta solidos barchinonensium pro quinta parte precii quod prefata omnia modo valent, juxta mandatum editum a domino rege; et retento et reservato domino regi et successoribus suis pleno jure et servitute in prenominatis Gaucerando de Urgeo et Guilelmo de Sono et successoribus eorumdem feudatariis suis in predictis honoribus et parte decimarum ville de *Fornols*, quibus etiam vos prenominate Bernardus Tasquerii tenemini certum censum pro eisdem facere. Reservamus et retinemus domino regi et suis prout est reservatum sibi in predicta carta et mandato nobis directo in eadem, quod reliqua predicta omnia in feudum teneatis pro domino rege et successoribus suis; ita quod si census vel aliqua servitus inde consueta sunt prestari domino regi, illa solvatis et non possitis predicta omniaa, excepto quod habetis in villa de *Fornols*, alienare in militem, clericum vel religiosum, sine concensu domini regis; et quocienscumque vel quandocumque eadem alienaveritis in aliquos alios, sit salva domino regi et suis quinta pars precii eorumdem; et nullum alium servicium, quocumque nomine censeatur, pro predictis domino regi et suis facere teneamini. Unde ego, Bernardus Tasquerii de Podiocerdano, me recognoscens tenere in feudum a domino rege predicto et suis successoribus, predicta omnia [...][b] quod habeo apud *Fornols*, videlicet census et servitutes quas emi apud *Prads* a Raimundo de Sancto Saturnino, et quinque modios segalis predictos in decimis de *Ysogol*, et predictum dimidium mansum apud Sorigeram, et predictum campum in terminis Sancte Eugenie de *Pallerols*, laudo et confirmo et aprobo[a], juxta condicionem predictam, omnia et singula pretaxata. Et est manifestum. Quod est actum anno Domini millesimo CC° sexagesimo quarto, XI° kalendas julii. S++na Poncii Guilelmi, habentis locum domini regis in negociis feudorum, et Arnalli de Boscho, notarii domini regis, qui hec laudamus. S+num Bernardi Tasquerii predicti, qui hec firmo.

S++++na Jaçberti abbatis Sancti Michaelis Cuxanensis, et Bernardi de Vicco, judicis negocii feudorum, et Bernardi *Fareix*, et Petri Vinyogoli, et Petri Maurini, testium. Petrus Ripolli, publicus Podiiceritani et Ceritanie notarii et datus notarius a

domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hec scripsit, dictione apposita, scilicet apud *Prads*, in linea terçia, et suum Sig-(SM)-num apposuit.

ABC DEF GHI

a. *Sic*. b. *L'escrivà ha reservat un espai en blanc; sens dubte, cal restituir-hi una locució del tipus*: excepto hec.

237

1264, 23 juny

Ponç Guillem de Vilafranca, comissari de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, amb el consentiment d'Arnau del Bosc, notari reial, confirma l'hospital d'Illa i fra Bernat, el seu preceptor, en la possessió dels masos i les honors de Mentet que Maria d'Illa havia heretat del seu pare, Ramon de Cortsaví, i que va donar a l'hospital quan va entrar en aquest centre, així com dels quatre focs de Seïllà, amb els homes i drets que en depenen, que Bertran d'Illa va donar a l'hospital. Fa aquesta concessió amb la condició que el preceptor i els seus confrares tinguin aquests béns en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers o religiosos i que paguin la cinquena deguda pel dret de lluïsme cada vegada que els alienin a altres persones. Per aquesta concessió, Ponç Guillem ha rebut 300 sous de moneda barcelonesa.

Postil·la al marge superior: Hospitalis de Insula.
Postil·la al marge intern: F.

[f. 82] Pateat universis quod nos, Poncius Guilelmi de Villa francha, habentes locum et comissionem domini regis in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, et viccarie Campi Rotundi et Vallis de Pratis et Rivipollesii, in agendo in judicio, transigendo, componendo et laudando, cum carta ejusdem pendentis sigilli munimine roborata, cum voluntate Arnalli de Boscho, domini regis notarii, auctoritate supradicti domini regis, laudamus, concedimus et confirmamus ospitali de Insula, et vobis, ffratri Bernardo, preceptori domus ejusdem ospitalis, et omnibus preceptoribus, rectoribus et confratribus dicti ospitalis, presentibus et futuris, inperpetuum, illos mansos et honores, quos dompna Maria de Insula dedit dicto ospitali apud Mentetum, cum se et sua eidem ospitali dedicavit; in

quibus quidem mansi Raimundo de Cortsevino, patri suo, successit; et illos quatuor *fogs,* cum hominibus, mulieribus, juribus et pertinenciis, quos apud Sezillanum in Confluenti dedit dicto ospitali Bertrandus de Insula; ita quod predicta omnia, cum pertinenciis et melioramentis suis, teneatis et habeatis vos et dictum ospitale et rectores sui, presentes et futuri, pro domino rege et successoribus suis in feudum, et quod non possitis eadem, vel aliqua eorumdem, vendere vel alienare in militem vel religionem sine concensu et voluntate domini regis et suorum successorum; et quandocumque et quocienscumque in alias personas alienaveritis, sit salva retenta et detur domino regi et successoribus suis quinta pars precii eorumdem. Et si census vel aliqua servitus inde consueta est prestari domino regi, vel predecessoribus suis, illa inde sibi et suis successoribus prestentur. Sin autem nullum aliud servicium inde prestetur domino regi vel suis, licet predicta omnia ab eodem juxta formam predictam in feudum teneantur. Recipimus etiam in presenti pro laudimio et concessione predictorum a vobis, prenominato ffratre Bernardo, et aliis confratribus dicti ospitalis, inter fructus inde receptos et peccuniam numeratam, trecentos solidos barchinonensium perpetui ternalis pro quinta parte precii quod prefata omnia modo valent, qualitate et quantitate eorumdem reddituum circumspecta, de quibus sumus paccati; renunciantes auctoritate domini regis exceptioni peccunie non numerate. Unde ego, ffrater Bernardus, preceptor dicti ospitalis, nomine dicti ospitalis, cum consilio et assensu omnium confratrum ejusdem, recipiens concessionem et confirmationem hujusmodi, juxta formam predictam, per me et meos successores, rectores et confratres ipsius ospitalis, presentes et futuros, recognosco dictum ospitale et rectores et confratres suos, presentes et futuros, tenere in feudum a domino rege et successoribus suis omnes honores et mansos quos dictum ospitale tenet et habet apud Mentetum ex donatione et dedicatione dompne Marie de Insula, ipsius ospitalis quondam confratrisse, et illos quatuor *fogs*, quos apud Sęillanum dedit dicto ospitali Bertrandus de Insula; ita quod in presenti, inter fructus inde receptos et peccuniam numeratam, vobis, predicto Poncio Guilelmi, nomine domini regis recipienti, tradimus in presenti trecentos solidos barchinonensium pro quinta parte pretii quod predicta nunc valent. Promitens nomine meo et nomine dicti ospitalis et omnium rectorum et confratrum ejusdem, presencium et futurorum, quod nunquam predicta vel aliqua eorumdem vendantur

vel alienentur in militem vel religionem; et quandocumque vel quocienscumque in alias personas alienata fuerint, sit salva ex eisdem et detur domino regi et successoribus suis quinta pars precii eorumdem, ipsis tamen semper remanentibus feudum suum. Quod est actum VIIII° kalendas julii, anno Domini M° CC° sexagesimo IIII°. S++na Poncii Guilelmi de Villafrancha, gerentis vicem et habentis locum domini regis in negocio feudorum, et Arnalli de Boscho, notarii domini regis, qui hec, auctoritate domini regis, firmamus. S+num ffratris Bernardi, preceptoris ospitalis de Insula, qui nomine meo et nomine ipsius ospitalis, cum consilio aliorum confratrum ejusdem, hec firmo.

Sig+++++na Bernardi de Vicco, judicis dati a domino rege in negocio feudorum, et Raimundi de Pompiano, et Petri de Roccha[a] et Bernardi Andree, civis Gerundensis, testium. Petrus Ripolli, publicus Podiiceritani et Ceritanie notarius et datus notarius a domino rege in conficiendis instrumentis feudorum in partibus supradictis, hec scripsit et suum sig-(SM)-num apposuit die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

238

1264, 24 octubre

Ramon de Pinosa, en nom propi i de la seva esposa Berenguera, atès que Ponç Guillem de Vilafranca i Bertran Gil, comissaris de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, van embargar els masos i les honors que té en nom de la seva esposa dins la vila d'All, sota el pretext que depenen del domini, i com que no ha pogut demostrar al jutge de feus, Guillem Carles, que aquests béns havien estat concedits amb el consentiment reial, reconeix que té en feu honrat pel rei d'Aragó tres masos i algunes honors i censos que havien pertangut a Ramon de Salç, pare de Berenguera. Ha promès fidelitat al rei i no alienar mai aquests béns a cavallers, religiosos o clergues sense el seu consentiment, i pagar la cinquena deguda al rei pel dret de lluïsme cada vegada que els alieni a altres persones. En conseqüència, Bertran Gil el confirma en la possessió d'aquests béns.

Postil·la al marge superior: Raimundi de Pinosa.
Postil·la al marge extern: F.

[f. 82*v*] Pateat universis quod ego, Raimundus de Pinosa, nomine meo et nomine Berengarie, uxoris mee, attedens quod tam a Poncio Guilelmi de Villa francha quam a vobis, Bertrando Egidii, portario domini regis, assignatis exseccutoribus ab eodem domino rege in negocio feudorum in Ceritania et Confluenti et Rivipollesio, viccaria Campi rotundi et Valle de Pratis, fuerunt michi emparati quidam mansi et honores, quos nomine ejusdem uxoris mee teneo apud *All* in Ceritania, pro eo quia erant in villa de reyalencho, et non poteram ostendere sub examine Guilelmi Charoli, judicis a domino rege assignati in eodem negocio, utrum dicti mansi et honores adepti vel conseccuti essent de consensu domini regis vel suorum predecessorum. Unde, nomine meo et nomine Berengarie, uxoris mee predicte, per me et per omnes meos successores, recognosco me tenere et debere in feudum honoratum tenere a domino rege et successoribus suis tres mansos et quosdam alios honores et census in villa de *All* et in terminis Sancte Marie ejusdem, qui fuerunt Raimundi de *Salç*, militis, patris predicte Berengarie, uxoris mee; promitens vobis, Bertrando Egidii prenominato, dato exseccutori in negocio feudorum in predictis partibus a domino rege predicto, quod ego et mei successores semper faciamus et servemus inde fidelitatem dompno regi et suis; et quod nunquam servemus in predictis mandatum alterius domini; et quod nunquam alienemus predicta vel aliquis predictorum in militem vel religionem vel clericum, sine consensu domini regis et suorum successorum; et quocienscumque in alios alienaverimus, sit salva domino regi et suis quinta parte precii eorumdem, ipsis mansis et honoribus semper remanentibus feudum suum honoratum; et nullam servitutem ego vel homines constituti vel constituendi in predictis mansis prestare teneamur eidem, nisi consuetum fuerit sibi aliquem censum prestare inde, et aliquis successorum meorum non teneatur a domino rege vel successoribus suis exigere investituram feudi juxta usaticum Barchinone, cum successerit in predictis; immo non possit michi vel meis obesse, licet cessaverimus exigere investituram predictorum. Unde ego, Bertrandus Egidii, portarius domini regis et datus exseccutor ab eodem in negocio feudorum in Ceritania et Confluenti, nomine domini regis, cujus auctoritate fungor in partibus supradictis, recipiens a vobis predicto

Raimundo de Pinosa predictam confessionem, ex parte domini regis laudo et confirmo vobis predictos mansos et honores in feudum honoratum, ut, juxta condiciones et pacta antedicta, predicta omnia in feudum honoratum a domino rege teneatis, et suis successoribus, vos et vestri. Quod est actum VIIII° kalendas novembris, anno Domini millesimo CC° LX° quarto.

Sig+num Raimundi de Pinosa prenominati, qui nomine meo et nomine Berengarie, uxoris mee, hec firmo.

S+num Bertrandi Egidii, portarii domini regis et dati exseccutoris a domino rege in negocio feudorum in predictis partibus, qui hec firmo et auctoritatem domini regis presto. S++++na Guilelmi Caroli, judicis a domino rege assignati in negocio feudorum, et Petri Rubei, jurisperiti, et Bernardi de Grada, et Raimundi de Carreria, testium. Petrus Ripolli, assignatus et datus notarius a domino rege in conficiendis omnibus instrumentis in negocio feudorum hec scripsit (SM) die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

239

1265 (nou estil), 22 gener

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació dels feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Ramon Teixidor, de Vinçà, en la possessió d'un hort situat dins el territori de Vinçà que havia comprat a Bernat Rosselló, de Vinçà, i que havia pertangut al cavaller Ramon de Vinçà, amb la condició que Ramon i els seus successors el tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers o religiosos sense el consentiment del rei i que cada vegada que l'alienin a altres persones paguin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta concessió, ha pagat 7 sous de moneda melgoresa. Ramon Teixidor promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge superior: Raimundi Textoris. – Mutatum est in Berengario Sapte de Vinsano.
Postil·la al marge intern: F.
Postil·la al marge extern: Vinça.

[f. 83] Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et datus ab eo exseccutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, et Rivipollesii et viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, auctoritate michi ab ipso domino rege comissa componendi, transigendi super eodem negocio, per dominum regem et successores suos, laudo, concedo et confirmo tibi, Raimundo Textori de Vinçiano, et tuis successoribus inperpetuum, quendam ortum, quem emisti a Bernardo *Rossello* de Vinçiano, in terminis ipsius ville, qui fuit quondam Raimundi de Vinçiano militis, qui terminatur in aqua *del Reyal*, et in via qua itur ad Saorlam, sub illa condicione quia post aliquem processum habitum in judicio dedisti et solvisti michi, nomine domini regis recipienti, septem solidos melguriensium pro quinta parte precii quod predictus ortus modo valet; remittens tamen tibi quicquid plus pro quinta parte domino regi pro laudimio pertineret; ita quod tu et tui successores habeatis et teneatis ipsum ortum, cum pertinenciis suis, in feudum pro domino rege; et non possitis ipsum alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quandocumque et quocienscumque in alios alienaveritis, prestetur inde domino regi et suis successoribus pro laudimio quinta pars precii eorumdem, eodem orto semper feudum domini regis et suorum remanente; et nullam aliam servitutem, nisi per dominum regem posset probari, inde tu aut tui facere teneamini. Et non possit tibi et tuis prejudicare in aliquo, licet tu aut tui cessaveritis petere vel obtinere investituram predicti feudi, juxta usaticum Barchinone, cum de uno in alium perveniet successive. Unde ego, Raimundus Textor de Vinçiano prenominatus, recipiens predictum laudimium et infeudacionem juxa formam et condiciones predictas, laudo et concedo omnia predicta et singula per me et meos; promitens sub obligacione omnium bonorum meorum predicta omnia et singula attendere et servare. Quod est actum XI° kalendas febroarii, anno Domini millesimo CC° LX° quarto. S+num Bertrandi Egidii prenominati, qui hec firmo. S+num Raimundi Textoris predicti, qui hec firmo.

S++++na Petri Jacobi et Bernardi Jacobi et Raimundi Çabaterii et Martini Çabaterii de Vinçiano, testium. Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hec scripsit et consimile hoc instrumentum apposuit in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

240

1265 (nou estil), 22 gener

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació dels feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Martí Sabater, de Vinçà, en la possessió d'una faixa de terra situada dins el territori de Vinçà, al lloc anomenat Ses Closes, a la riba de la Tet, que va comprar a Ramon Jaume, de Vinçà, i que abans havia pertangut al cavaller Muntaner de Vinçà. Fa aquesta concessió amb la condició que Martí i els seus successors tinguin aquesta faixa de terra en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers o religiosos sense el consentiment del rei i que cada vegada que l'alienin a altres persones paguin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta confirmació, Martí Sabater ha pagat 7 sous de moneda melgoresa. Martí Sabater promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: 9. – Martinus Sabaterii. – F.
Postil·la al marge extern: Vinça.

Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis Aragonum et datus ab eo exseccutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, et Ceritanie, Rivipollesii et viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, auctoritate michi a domino rege comissa componendi et transigendi super eodem negocio, per dominum regem et successores suos, laudo, concedo et confirmo tibi, Martino Çabaterio de Vinçiano, et tuis successoribus inperpetuum, quandam faixam terre, in terminis de Vinçiano, in loco vocato *a Çes Clauses*, terminatam in aqua Tethis, et in campis Petri Jacobi et Bernardi. Post aliquem ergo processum inde habitum in judicio, dedisti et solvisti michi, nomine domini regis recipienti, septem solidos melguriensium pro quinta parte precii quod predicta faixa terre modo valet; remitens tamen tibi quicquid plus pro quinta parte domino regi competeret pro laudimio; et ita quod tu et tui successores habeatis et teneatis dictam faixam terre in feudum pro domino rege et successoribus suis; et non possitis ipsam alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quandocumque et quocienscumque in alios alienaveritis, prestetur inde domino regi et suis successoribus pro laudimio quinta pars precii ejusdem, ipsa faixa feudum suum perpetuo remanente. Et non possit

tibi vel tuis successoribus prejudicare in aliquo, licet tu aut tui cessaveritis petere vel obtinere investituram predicti feudi, juxta usaticum Barchinone, cum de uno in alium perveniet successive. Et predictam faixam terre tu emisti a Raimundo Jacobi de Vinçiano, que etiam fuit Montanerii de Vinçiano, militis. Unde ego, Martinus Çabaterii de Vinçiano prenominatus, recipiens predictum laudimium et infeudacionem seccundum[a] formam et infeudacionem et condiciones predictas, laudo et concedo omnia predicta et singula per me et meos; promitens sub obligacione omnium bonorum meorum predicta omnia et singula attendere et servare. Quod est actum anno Domini millesimo CC° LX° quarto, XI° kalendas febroarii. S+num Bertrandi Egidii prenominati, qui hec firmo. S+num Martini Çabaterii predicti, qui hec firmo.

S++++na Petri Jacobi et Raimundi Jacobi et Raimundi Textoris et Raimundi Glosia de Vinçiano, testium. Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hec scripsit die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

241

1264, 25 octubre

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació dels feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Pere d'Oncès, de Puigcerdà, en la possessió de la meitat d'un mas situat a Soriguera, d'una borda situada a Brangolí i d'una altra borda situada a Oncès amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers o religiosos sense el consentiment del rei i que cada vegada que les alienin a altres persones paguin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Reserva els drets del rei sobre el cens, sempre que es pugui demostrar que ell o els seus predecessors solien rebre'l sobre aquests béns. Pere d'Oncès reconeix que té aquestes possessions en feu pel rei. Per aquesta concessió, Bertran Gil reconeix que ha rebut 50 sous de moneda melgoresa a més dels 20 sous

que Ponç Guillem de Vilafranca ja havia cobrat sobre les rendes d'aquestes possessions.

Postil·la al marge superior: Guilelmi Donzes.
Postil·la al marge extern: F.

[f. 83*v*] Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis et datus ab eo exseccutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii et viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, auctoritate domini regis qua fungor in hac parte, per dominum regem et per successores suos, laudo, concedo et confirmo vobis, Petro de *Onzes* de Podiocerdano, et vestris successoribus inperpetuum, illum dimidium mansum[a], quem habetis apud Sorigeram in Ceritania, et quandam bordam apud Vilangolinum, que fuerunt Guilelmi Rocherii quondam; et quandam aliam bordam, quam habetis apud *Onzes*, quam emistis ab Andrea *d'en March;* sub hac condicione et pacto quod vos et vestri successores inperpetuum teneatis et habeatis predicta omnia et singula, cum pertinenciis suis, in feudum pro domino rege et successoribus suis; et inde fidelitatem semper teneatis et servetis eisdem; et non possitis eadem alienare in militem, religionem vel ecclesiam sine consensu domini regis; et quocienscumque vos vel vestri predicta alienaveritis, sit salva domino regi et successoribus suis pro laudimio quinta parte precii eorumdem; et nullam aliam servitutem inde domino regi vel successoribus suis prestare vel facere teneamini tu aut tui, nec aliquam investituram feudi juxta usaticum Barchinone, vel quoquo alio modo exigere a domino rege vel successoribus suis cum de uno in alterum successive pervenerint, nisi tantum censum, siquem de predictis consuetum est prestari domino regi vel successoribus seu antecessoribus suis, quem sibi perpetuo exsolvatis. Unde ego, Petrus de Onzes prenominatus, recipiens predictam concessionem et laudimium a vobis, Bertrando Egidii prenominato, dato exseccutore a domino rege in negocio feudorum in predictis partibus, per me et meos recognosco inperpetuum tenere in feudum quendam dimidium mansum apud Sorigeram, qui se dividet cum alio dimidio manso quem ibi habebat Bernardus *Tascher*, et quandam aliam bordam apud Vilangolinum, et quandam aliam bordam apud *Onzes*, juxta condiciones et formam pretaxatam. Et ego predictus Bertrandus Egidii, nomine domini regis sepedicti, profiteor me recepisse in servicium domini regis, pro quinta parte precii quod predicta nunc valent, quinquaginta solidos melguriensium, et ultra illos

vos tradidisse Poncio Guilelmi de Villa francha, tunc exseccutori a domino rege assignato in negocio feudorum, viginti solidos pro fructibus predictorum, in quibus satisfactum est plenarie domino regi in quinta parte precii eorumdem; renuncians excepcioni peccunie non recepte. Quod est actum VIII° kalendas novembris, anno Domini millesimo CC° sexagesimo quarto. S+num Bertrandi Egidii, portarii domini regis et ab eo dati exseccutoris in negocio feudorum in predictis partibus, qui hec firmo et auctoritatem domini regis presto. S+num Guilelmi Caroli de Perpiniano, judicis a domino rege assignati in negocio feudorum, qui consensum et auctoritatem presto in predictis. S+num P. de *Onzes*, qui hec firmo.

S+++++na Petri Rubei, judicis Rossilionis, et Bernardi Mercatoris, et Raimundi *Aurer*, et Raimundi de Campiliis, Petri de Serraclerano de Podiocerdano. Petrus Ripolli, constitutus notarius publicus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum in predictis partibus, hec scripsit et consilime instrumentum divisum per alphabetum apposuit in registro (SM) die et anno prefixis, cum diccione supraposita in IIII linea.[b]

ABC DEF GHI

a. mansum *afegit a l'interlineat*. b. *La proposició* cum diccione supraposita in IIII linea *ha estat afegida posteriorment*.

242

1264, 25 octubre

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació dels feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Pere de Serraclara, de Puigcerdà, en la possessió d'un mas situat a Coborriu que va comprar a Ramon de Vinçà, amb la condició que ell i els seus successors el tinguin en feu pel rei, que li siguin fidels, que no l'alienin mai a cavallers o religiosos i que cada vegada que l'alienin a altres persones paguin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Per aquesta confirmació, Bertran Gil reconeix que ha rebut 45 sous de moneda melgoresa a més dels 26 sous que Ponç Guillem de Vilafranca ja havia cobrat sobre les rendes d'aquest mas. Pere de Serraclara reconeix que té aquest mas en feu pel rei.

Postil·la al marge superior: Ja. de Serraclayra.
Postil·la al marge intern: F.

[f. 84] Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis et datus ab eo exseccutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie et Rivipollesii et viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, auctoritate domini regis qua fungor in hac parte, per dominum regem et per successores suos, laudo, concedo et confirmo vobis, Petro de Serraclerano de Podiocerdano, et vestris successoribus inperpetuum, illum mansum, cum pertinenciis suis, quem habetis et emistis apud Caborrivum de Tolono a Raimundo de Vinciano; ita quod ipsum mansum, cum pertinenciis suis, vos et vestri successores inperpetuum teneatis et habbeatis[a] pro domino rege et successoribus suis in feudum; et inde fidelitatem semper teneatis et servetis eisdem; et non possitis prefatum mansum, vel aliquid de pertinenciis suis, alienare in militem, religionem seu ecclesiam sine consensu domini regis; et quocienscumque in alios alienaveritis, sit salva domino regi et suis successoribus quinta parte precii ejusdem; ipso manso cum pertinenciis suis semper remanente, sicut predicitur, feudum suum; set nullam aliam servitutem inde domino regi prestare teneamini tu aut tui, aut homines ejusdem presentes et subsequentes, nisi tantum consuetum, nec tu aut tui teneamini exigere sive obtinere investituram predicti feudi juxta usaticum Barchinone, vel quoquo alio modo, cum dictus mansus de uno in alterum pervenerit successive. Et pro hujusmodi laudimio et concessione, nomine domini regis, profiteor recepisse quadraginta quinque solidos melguriensium, et te tradidisse Poncio Guilelmi de Villa francha in fructibus dicti mansi viginti sex solidos melguriensium, quos tu imponis in solucione domino regi faciendam in quinta parte precii dicti mansi; in quibus denariis, nomine domini regis, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Unde ego, Petrus de Serra clerano prenominatus, recipiens prenominatam concessionem et laudimium a vobis, predicto Bertrando Egidii, portario domini regis et exseccutore ab eodem assignato in negocio feudorum, recognosco me et meos successores tenere et debere tenere a domino rege in feudum predictum mansum, juxta condicionis et pacta supradicta, que omnia ratiffico, aprobo et confirmo sub ypotecha rerum mearum. Quod est actum VIII° kalendas novembris, anno Domini millesimo CC° sexagesimo quarto. S+num Bertrandi Egidii, portarii domini regis et ab eo dati

exseccutoris in negocio feudorum in predictis partibus, qui hec firmo et auctoritatem domini regis presto in predictis. S+num Guilelmi Charoli, judicis a domino rege assignati in negocio feudorum, qui consensum et auctoritatem presto in predictis. S+num Petri de Serraclerano predicti, qui hec firmo.

S+++++na Petri Rubei, judicis ordinarii Rossilionis, et Bernardi Mercatoris, et Raimundi *Aurer*, et Raimundi de Campiliis et Guilelmi de Ysavalle, testium. Petrus Ripolli, constitutus notarius a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum in predictis partibus, hec scripsit et consilime instrumentum divisum per alphabetum apposuit in registro (SM) die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

243

1264, 18 octubre

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Joan Ponsa, de Júfols, fill de Pere Ponsa, en la possessió d'una vinya situada a Júfols que Amic Prebost, de Vilafranca, li va donar en acapte sobre la sisena de la verema; de quatre closos de terra situats a la vila de Júfols que el seu pare havia comprat a Amic i a la seva esposa, i d'un camp de farratge i un hort situats a Júfols que Joan i el seu pare havien comprat a Berenguera i al seu marit Ramon d'Illa i a Alamanda, mare de Berenguera. Totes aquestes possessions abans depenien del feu del cavaller d'Illa. Per aquesta concessió, Bertran Gil rep 18 sous de moneda melgoresa per la cinquena deguda al rei. Joan Ponsa i els seus successors tindran aquests béns en feu pel rei. No els podran alienar mai a cavallers o religiosos, i cada vegada que els alienin a altres persones hauran de pagar al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Pere Ponsa reconeix que té aquestes possessions en feu pel rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: 9. – Johannes Poncii. – F.

[f. 84*v*] Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis et ab eo constitutus exseccutor in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollesii et viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, nomine domini regis et sua auctoritate qua fungor in hac parte, laudo, concedo et confirmo tibi, Johanni *Poncia de Jullols*, filio Petri *Poncia* quondam, quandam vineam in terminis de *Jullols*, apud *Camareg*, quam Amicus Prepositi de Villa francha dederunt tibi in accapitum, ut inde dares eis sextam partem vindemie ipsius vinee[a], que affrontat in vinea tua et in vinea A. Magistri; et illa quatuor clausalia terre, quam idem Amicus Prepositi et uxor ejus vendiderunt dicto patri tuo in dicta villa de *Jullols*, quorum unum affrontat in domo Perpiniani de Gironella, et in terra Ferrarii Regis; aliud vero affrontat in clausa Bernardi Salveti et in terra Johannis Benedicti; et aliud affrontat in terris Johannis *Girberga* et Perpiniani de Gironela; et aliud affrontat in vineis Raimundi de Bacho et Johannis Benedicti; et illum campum ferraginale et ortum, quos Berengaria et Raimundus de *Za Yla*, maritus ejus, et Alamanda, mater ipsius Berengarie, vendiderunt tibi et jamdicto patri tuo in villa de *Jullols*, qui ortus et ferraginale sunt *aç Bag*; et ortus affrontat in in[b] orto Guilelmi Salveti et in manso Petri Benedicti, in cujus ferraginali et vinea ferraginale predictum affrontat; et campus jamdictus affrontat in domibus Johannis *Girberga* et in campo tuo; que omnia predicta fuerunt de milicia de *Ça Yla* apud *Jullols*. Unde, juxta formam a domino rege editam, recipio a te decem et octo solidos melguriensium pro quinta parte precii quod predicta nunc valent, quos michi, nomine domini regis recipienti, tradidisti, ut predicta omnia et singula teneatis tu et tui successores in feudum pro domino rege et successoribus suis; et nunquam possitis eadem, vel aliquid de ipsis, alienare in militem, religionem vel ecclesiam sine consensu domini regis et successorum suorum; et quocienscumque in alios alienaveritis, sit salva domino regi et successoribus suis quinta parte precii eorumdem; excepta dicta vinea in qua sit salvum jus illi vel illis qui dictam sextam partem vindemie debent recipire; et similiter sit salvus jus quod dominus rex habbet[c] in illis qui recipiunt dictam VI[am] partem vindemie; et nullam aliam servitutem teneamini tu aut tui prestare domino regi et suis, nisi jam consuetam; et non possit tibi vel tuis successoribus in aliquo obesse, licet tu et tui cessaveritis a domino rege vel successoribus suis exigere vel obtinere investituram predicti feudi juxta usaticum Barchinone, cum de uno

in alium pervenerint successive. Unde ego, Johannes *Poncia* prenominatus, recipiens predictam concessionem et laudimium a vobis, predicto Bertrando Egidii, dato exseccutore a domino rege in negocio feudorum, recognosco et profiteor me tenere et debere tenere inperpetuum a domino rege et successoribus suis omnia predicta et singula juxta formam et condiciones superius conprehensas; promitens domino regi inde fidelitatem facere et servare, et predicta omnia attendere et complere sub ypotecha rerum mearum. Quod est actum XV° kalendas novembris, anno Domini millesimo CC° LX° quarto. S+num Bertrandi Egidii, portarii domini regis et exseccutoris assignati in negocio feudorum, qui hec firmo et auctoritatem domini regis presto; promitens quod dominus rex et sui faciante predicta tenere et habere, ut superius continetur.[d]

S+num Johannis *Poncia* prenominati, qui hec firmo.

S++++na Raimundi de Sancta Leocadia, decani Confluentis, Petri *Vinyogol*, et Bernardi Fabri de *Jullolls*, et Raimundi Moratoni, testium. Petrus Ripolli, datus notarius a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hec scripsit et consilime instrumentum apposuit in registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *L'escrivà havia escrit* ville *abans de rectificar*. b. in *repetit per error*. c. *Sic*. d. *La proposició* promitens quod... continetur *ha estat afegida posteriorment*.

244

1264, 16 novembre

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Ramon Ponsa, de Júnols, en la possessió de dues vinyes, un camp i una terra situats a Júnols que va comprar a Amic Prebost, de Vilafranca, i a la seva esposa. Aquestes possessions abans depenien del feu del cavaller d'Illa, que les tenia pel senyor de Mosset, el qual les tenia en feu pel rei. Per aquesta concessió, Bertran Gil rep 50 sous de moneda melgoresa per la cinquena deguda al rei. Fa aquesta concessió amb la condició que Ramon Ponsa i els seus successors tinguin aquests béns en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers o religiosos i que cada vegada que

els alienin a altres persones paguin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Ramon Ponsa reconeix que té aquestes possessions en feu pel rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: 9. – R. Poncia. – F.

[f. 85] Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis et ab eodem datus exseccutor in negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, Rivipollesii, viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, ex potestate plenaria michi a domino rege tradita componendi, transigendi, laudandi, confirmandi omnes honores in partibus supradictis feudo suo subjacentes, nomine domini regis, laudo, concedo et confirmo tibi, Raimundo *Poncia de Jullols*, et tuis successoribus, duas vineas, quas Amicus Prepositi de Villa francha quondam et uxor sua tibi vendiderunt in villa et termino de *Jullols*, quarum una est ad Petrosam, et affrontat in vineis Raimundi *deç Bag* et Petri de Fonte; et altera vinea est ad *Melers*, que affrontat in vineis que fuerunt Arnalli Cannyoti de duabus partibus, et Berengarii Moratoni quondam; et illum campum, quem dictus Amicus Prepositi et uxor et filius ipsius vendiderunt tibi in villa et termino de *Jullols*, ad Planam Sancti Juliani, que affrontat in ciminterio et in campo Johannis *Girberga* et in via; et illam terram, quam hiidem Amicus Prepositi et uxor ejus vendiderunt tibi in dicta villa de *Jullols*, ad Arma Remesii, que affrontat in terris Raimundi Azemarii et Berengarie Nicholae. Qui predicti honores et possessiones fuerunt de milicia de Insula apud *Jullols*, que milicia tenebatur in feudum a domino de Mosseto, qui ipsam tenebat pro domino rege in feudum. Juxta formam ergo a domino rege editam, nomine ejusdem, recipio a te quinquaginta solidos melguriensium pro quinta parte precii quod predicti honores modo valent, auctoritate qua fungor sub illa condicione omnia predicta tibi laudo, ut eadem pro domino rege et suis successoribus tu et tui inperpetuum teneatis in feudum, et nunquam eadem vel aliquid eorumdem possitis alienare in militem, religionem sive ecclesiam; et quocienscumque in alias personas alienaveritis, sit salva domino regi et suis successoribus pro laudimio quinta parte precii eorumdem; ipsis tamen possessionibus perpetuo remanentibus feudum suum; et nullam aliam servitutem, nisi jam consuetam, teneamini tu aut successores tui prestare pro predictis domino regi et successoribus suis, nec possit tibi vel successoribus tuis

obesse vel prejudicare, licet tu aut tui cessaveritis a domino rege vel successoribus suis exigere vel obtinere investituram predicti feudi juxta usaticum Barchinone, cum de uno in alium pervenerint successive. Promito siquidem, auctoritate qua fungor, quod dominus rex et sui successores facient inperpetuum predicta et singula, sicut predictum est, te et tuos habere et tenere et pacifice possidere contra quamlibet personam; te et tuis inde facientibus in posse suo justicie complementum. Unde ego, Raimundus *Poncia* predictus, recipiens dictam concessionem a vobis, Bertrando Egidii predicto, recognosco et profiteor me tenere et debere tenere inperpetuum a domino rege et successoribus suis ad feudum omnia predicta et singula, juxta formam et condiciones superius conprehensas; promitens domino regi inde fidelitatem facere et servare, et predicta omnia attendere et complere sub ypotheca rerum mearum. Quod est actum XVI° kalendas decembris, anno Domini M° CC° LX° IIII°. S+num Bertrandi Egidii predicti, qui hec firmo et auctoritatem domini regis presto. S+num Raimundi *Poncia* predicti, qui hec firmo.

S++++na Raimundi de Sancta Leocadia, decani Confluentis, Petri *Vinyogoll*, Raimundi Moratoni et Bernardi Fabri de *Jullolls*, testium. Petrus Ripolli, notarius publicus datus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hec scripsit et consilime instrumentum apposuit in registro hoc die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

245

1264, 16 novembre

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Ramon Morató, de Júfols, i el seu fill Berenguer Morató en la possessió de dues terres i un clos situats dins el territori de Júfols que el seu pare havia respectivament comprat i pres en acapte a Amic Prebost, de Vilafranca, i a la seva esposa, possessions que abans depenien del feu del cavaller d'Illa, que les tenia pel senyor de Mosset, el qual les tenia en feu pel rei. També el confirma en la possessió d'una vinya situa-

da dins el territori de Flaçà que el seu pare havia comprat al cavaller Ponç de Canavelles i als seus fills, Berenguer i Saurina. Per aquesta concessió, Bertran Gil rep 18 sous de moneda melgoresa per la cinquena deguda al rei. Fa aquesta concessió amb la condició que Ramon Morató i els seus successors tinguin aquests béns en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers o religiosos i que cada vegada que els alienin a altres persones paguin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Ramon Morató reconeix que té aquestes possessions en feu pel rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: 9. – Raimundus Moratoni. – F.

[f. 85*v*] Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis et ab eodem datus exseccutor in negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, Rivipollesii, viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, ex potestate plenaria michi a domino rege tradita componendi, transigendi, laudandi et confirmandi omnes honores in partibus supradictis subjacentes feudo suo, laudo, concedo et confirmo tibi, Raimundo Moratoni de *Jullols*, filio Berengarii Moratoni quondam, et tuis successoribus, illas duas terras, quas Amicus Prepositi et uxor ejus vendiderunt prenominato patri tuo in villa et termino de *Jullols*, quarum una est ad Torrentem de Valle, et affrontat in terra Salveti *deç Bag* et Bernardi de Fonte; altera est *treus*, que affrontat in via et in terra Guilelmi de Gironela; et illam clausam terre, quam prenominati Amicus Prepositi et uxor sua dederunt in accapitum predicto patri tuo in predicta villa de *Jullols*, ad Pedronum, retento sibi annuatim pro censu uno sterio ordei venali, que affrontat in via et in area tua; et illam vineam, quam Poncius de Canavellis, miles, et Berengarius et Saurina, filii sui, vendiderunt prefato patri tuo in villa et termino de Flaciano, que affrontat in vinea Arnalli Caynnoti quondam et in via. Que due terre et clausa fuerunt de milicia de Insula apud *Jullols*, que tenebatur a domino de Mosseto in feudum, qui illam tenebat et tenere debebat pro domino rege in feudum. Juxta formam igitur a domino rege editam, ipsius nomine, recipio a te decem et octo solidos melguriensium pro quinta parte precii quod ipsi honores nunc habbent[a], et auctoritate qua fungor predicta omnia laudo, ut ipsa pro domino rege et suis successoribus tu et tui teneatis in feudum; et nunquam eadem vel aliquid ex

eisdem possitis alienare in militem, religionem seu ecclesiam; et quocienscumque in alias personas alienaveritis, sit salva domino regi et suis successoribus pro laudimio quinta pars precii eorumdem; ipsis tamen possessionibus perpetuo remanentibus feudum suum; et nullam aliam servitutem, nisi jam consuetam, teneamini tu aut successores tui prestare pro predictis domino regi et successoribus suis, nec possit tibi vel successoribus tuis obesse vel prejudicare, licet tu aut tui cessaveritis a domino rege vel successoribus suis exigere vel obtinere investituram predicti feudi juxta usaticum Barchinone, cum de uno in alium pervenerint successive. Promito etiam, auctoritate qua fungor, quod dominus rex et sui successores faciant inperpetuum predicta et singula, seccundum[a] formam predictam, te et tuos habere et tenere et pacifice possidere contra quamlibet personam; te et tuis in posse suo facientibus inde justicie complementum. Unde ego, Raimundus Moratoni prenominatus, recipiens prenominatam concessionem et laudimium a vobis, Bertrando Egidii supradicto, recognosco et profiteor me tenere et debere tenere inperpetuum a domino rege et successoribus suis ad feudum omnia predicta et singula, juxta formam et condiciones superius conprehensas; promitens domino regi inde fidelitatem facere et servare, et predicta omnia attendere et complere sub ypotheca rerum mearum. Quod est actum XVI° kalendas decembris, anno Domini millesimo CC° LX° quarto. S+num Bertrandi Egidii, portarii domini regis et exseccutoris negocii feudorum, qui hec firmo et auctoritatem domini regis presto. S+num Raimundi Moratoni, qui hec firmo.

S++++na Raimundi de Sancta Leocadia, decani Confluentis, Petri *Vinyogoll*, et Bernardi Fabri, et Jo(hannis) *Ponçia* de *Jullols*, testium. Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hec scripsit et hoc consilime instrumentum apposuit in registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

246

1264, 16 novembre

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Bernat Fabre, de Júlols, en la possessió de tres parcel·les de terra situades dins el territori de Júlols que havia comprat a Amic Prebost, de Vilafranca, i a la seva esposa. Abans, aquestes possessions depenien del feu del cavaller d'Illa, que les tenia pel senyor de Mosset, el qual les tenia en feu pel rei. Per aquesta concessió, Bertran Gil rep 11 sous de moneda melgoresa per la cinquena deguda al rei. Fa aquesta concessió amb la condició que Bernat Fabre i els seus successors tinguin aquests béns en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers o religiosos i que cada vegada que els alienin a altres persones paguin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Bernat Fabre reconeix que té aquestes possessions en feu pel rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: 9. – Bernardus Fabri. – F.

[f. 86] Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis et ab eodem datus exseccutor in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollesii, viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, ex potestate plenaria michi a domino rege tradita componendi, transigendi, laudandi et confirmandi omnes honores in partibus supradictis, ratione ejusdem negocii laudo, concedo et confirmo tibi, Bernardo Fabri de *Jullols*, et tuis successoribus, quandam terram, quam Amicus Prepositi et uxor ejus tibi vendiderunt in terminis de *Jullols*, ad Palmam, que terminatur in terra Arnalli de *Franch villa* de *Jullols* de duabus partibus; et illas duas pecias terrarum, quas idem Amicus Prepositi et uxor sua tibi vendiderunt in predicta villa de *Jullols*, quarum una est ad Palmam, et aliam est ad Erolam de *Cher long;* et illam que est ad Palmam affrontat in terris domus Sancte Marie de Oleta et Sancti Laurencii; et alia affrontat in terris Petri *Pedro* et Johannis *Bergo*. Qui predicti honores fuerunt de milicia de Insula apud *Jullols*, que milicia tenebatur in feudum a domino de Mosseto, qui ipsam tenebat pro domino rege in feudum. Unde, juxta formam a domino rege, recipio a te undecim solidos melguriensium pro quinta parte precii quod

predicti honores nunc habent. Auctoritate qua fungor, sub illa condicione predicta omnia laudo, ut eadem pro domino rege et suis successoribus tu et tui inperpetuum teneatis in feudum; et nunquam eadem vel aliquid eorumdem possitis alienare in militem, religionem seu ecclesiam; et quocienscumque in alias personas alienaveritis, sit salva domino regi et suis successoribus pro laudimio quinta pars precii eorumdem; ipsis tamen possessionibus perpetuo remanentibus feudum suum; et nullam aliam servitutem, nisi jam consuetam, teneamini tu aut successores tui prestare pro predictis domino regi et successoribus suis, nec possit tibi vel successoribus tuis obesse vel prejudicare, licet tu et tui cessaveritis a domino rege vel successoribus suis exigere vel obtinere investituram predicti feudi juxta usaticum Barchinone, cum de uno in alium pervenerint successive. Promito siquidem, auctoritate qua fungor, quod dominus rex et sui successores facient inperpetuum predicta et singula, sicut predictum est, te et tuos habere et tenere et perpetuo possidere contra quamlibet personam; te inde et tuis facientibus in posse suo justicie complementum. Unde ego, Bernardus Fabri prenominatus, recipiens prenominatam concessionem et laudimium a vobis, Bertrando Egidii supradicto, recognosco et profiteor me tenere et debere tenere inperpetuum a domino rege et successoribus suis ad feudum omnia predicta et singula, juxta formam et condiciones superius conprehensas; promitens domino regi inde fidelitatem facere et servare, et predicta omnia attendere et complere sub ypoteca rerum mearum. Quod est actum XVI° kalendas decembris, anno Domini millesimo CC° LX° IIII°. S+num Bertrandi Egidii, portarii domini et exseccutoris negocii feudorum, qui hec firmo et auctoritatem domini regis presto. S+num Bernardi Fabri prenominati, qui hec firmo.

S++++na Raimundi de Sancta Leocadia, decani Confluentis, et Petri *Vinyogol*, et Johannis *Ponçia* de *Jullols*, et Raimundi Moratoni, testium. Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hec scripsit et hoc consilime instrumentum apposuit in registro (SM) die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

247

1264, [18 octubre][1]

Bertran Gil, porter del rei d'Aragó i comissari encarregat de la investigació sobre els feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, confirma Pere Duran, de Júfols, en la possessió de cinc peces de terra situades dins el territori de Júfols que havia comprat a la difunta Alamanda, esposa d'Amic Prebost, de Vilafranca. Abans, aquestes possessions depenien del feu del cavaller d'Illa, que les tenia pel senyor de Mosset, el qual les tenia en feu pel rei. Per aquesta concessió, Bertran Gil rep 18 sous de moneda melgoresa per la cinquena deguda al rei. Fa aquesta confirmació amb la condició que Pere Duran i els seus successors tinguin aquests béns en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers o religiosos i que cada vegada que els alienin a altres persones paguin al rei la cinquena part del seu preu pel dret de lluïsme. Pere Duran reconeix que té aquestes possessions en feu pel rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: 9. – Jugols. – P. Durandi. - F.

[f. 86*v*] Pateat universis quod ego Bertrandus Egidii, portarius domini regis et ab eodem datus exseccutor in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollesii, viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, ex potestate plenaria michi a domino rege tradita componendi, transigendi, laudandi et confirmandi, ratione ipsius negocii, omnes honores feudo subjacentes suo, nomine domini regis laudo, concedo et confirmo tibi, Petro Durandi de *Jullols*, et tuis successoribus, quinque pecias terrarum, in villa et termino de *Jullols*, quas Alamanda, uxor Amici Prepositi quondam, de voluntate ejusem viri sui, tibi vendidit; quarum prima est ad Fontem frigidum, terminata in torrente; secunda est ad Montelianum, terminata in taschalibus Poncii Bernardi quondam; tercia est ad *Cher forcad*, terminata in terra

1. L'acta porta la data del 15 de les calendes de setembre (18 d'agost), cosa que sembla sospitosa si es compara amb la sèrie d'actes precedents que fan referència a la mateixa senyoria de Júfols i en les quals figuren els mateixos testimonis, datades respectivament el 15 de les calendes de novembre (18 d'octubre) i el 16 de les calendes de desembre (16 de novembre). L'acta està datada el 15 de calendes, i es pot imputar a un error de l'escrivà el fet que hagi escrit *setembre* en comptes de *novembre*. Proposem, doncs, corregir la data a 18 d'octubre.

Guilelme Nicholae; quarta est ad *Sauç de tron*s, terminata in terra Petri de Fonte; quinta est ad Cacolines, terminata in terra Petri *Leyrir*. Que predicte possessiones fuerunt de milicia de Insula apud *Jullols*, que milicia tenebatur in feudum a domino de Mosseto, qui ipsam tenebat a domino rege in feudum. Juxta formam igitur a domino rege editam, nomine ejusdem recipiens a te decem et octo solidos melguriensium pro quinta parte precii quod predicti honores modo valent. Auctoritate michi a domino rege concessa cum rescripto sui sigilli pendentis munimine roborato, qua auctoritate fungor, sub illa condicione omnia predicta tibi laudo, ut eadem pro domino rege et suis successoribus tu et tui inperpetuum teneatis in feudum; et nunquam eadem vel aliquid eorumdem possitis alienare in militem, religionem seu ecclesiam; et quocienscumque in alias personas alienaveritis, salva sit domino regi et suis successoribus quinta pars precii eorumdem; ipsis tamen possessionibus perpetuo remanentibus feudum suum; et nullam aliam servitutem, nisi jam consuetam, teneamini tu aut successores tui prestare pro predictis domino regi et successoribus suis, nec possit tibi vel successoribus tuis obesse vel prejudicare, licet tu aut tui cessaveritis a domino rege vel successoribus suis exigere vel obtinere investituram predicti feudi juxta usaticum Barchinone, cum de uno in alium pervenerint successive. Promito etiam quod dominus rex et sui successores facient te et tuos, sicut predicitur, tenere et habere predicta contra quamlibet personam; te et tuis inde facientibus in posse suo justicie complementum. Unde ego, P. Durandi prenominatus, recipiens dictam concessionem a vobis, predicto Bertrando Egidii, recognosco me tenere et debere tenere inperpetuum a domino rege et successoribus suis in feudum omnia predicta et singula, modo et condiciones predictis; promitens inde domino regi et successoribus suis fidelitatem observare, sub obligacione rerum mearum. Quod est actum quintodecimo kalendas septembris, anno Domini millesimo CC° LX° quarto.

S+num Bertrandi Egidii prenominati, qui hec firmo et auctoritatem domini regis presto. S+num Petri Durandi predicti, qui hec firmo.

S++++na Raimundi de Sancta Leocadia, decani Confluentis, et Petri *Vinyogol*, et Raimundi *Poncia*, et Raimundi Moratoni de *Jullols*, testium. Petrus Ripolli, datus notarius publicus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum, hec scripsit et hoc consilime instrumentum aposuit[a] in hoc registro die et anno prefixis.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

248

1283, 17 setembre

Ramon de Banyuls, cavaller, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Baridà i la Vall de Ribes, amb el consentiment de Joan Gras, jutge de feus, confirma Pere de Cots i Elisenda, fills i hereus d'Arnau de Cots, i Ramon Barra, d'Acs, marit d'Elisenda, i els seus successors en la possessió dels béns que el difunt Arnau de Cots tenia a Cortvassill i dins el vilar de Quers, a la vall de Querol, d'acord amb l'acta de confirmació mitjançant la qual Bertran Gil els havia confirmat en feu a aquest darrer. Fa aquesta concessió amb la condició que tinguin aquests béns en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers, centres religiosos o esglésies i que cada vegada que els alienin a altres persones donin al rei de Mallorca el terç del seu preu. També confirma la concessió de la batllia d'aquests béns que van fer a Guillem d'Iravals. Abandona totes les causes que havia iniciat en contra seu pels motius següents: perquè ells no havien demanat la investidura d'aquest feu al rei Jaume II de Mallorca després de la mort de Jaume I, sinó a la mort d'Arnau de Cots; perquè Pere de Cots era clergue quan se'l va instituir hereu, al mateix temps que era casat, i també perquè Elisenda, com a dona, no podia heretar dins aquest feu. També confirma la venda a títol vitalici que Berenguer, capellà de Querol, havia fet a Arnau de Cots, a la seva esposa Ermengarda i a la seva filla Elisenda de vuit cafissos de blat a percebre cada any sobre el delme i les tasques de la vall de Querol que Jaume de Santa Eulàlia té en feu pel rei. Per aquesta confirmació, Ramon de Banyuls reconeix que ha rebut 350 sous de moneda melgoresa. Pere de Cots, Ramon Barra i Elisenda prometen observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: P. de Chotz. – F.

[f. 87] Pateat universis quod ego, Raimundus de *Baynnulls*, miles, datus exsecutor a domino rege Majoricarum in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Baritani et Vallis de Rippis, de voluntate et assensu discreti Johannis Grassi, judicis in eo-

dem negocio a predicto domino rege assignati, laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, Petro de *Chotz* et Elissendi, uxori Raimundi *Barra* de *Achs*, heredibus Arnalli de *Chotz* quondam, patris vestri, et vobis Raimundi *Barra* predicto, totum illud feudum, cum omnibus suis juribus et pertinenciis, hominibus, mulieribus, et cum prole eorumdem, et cum honoribus, possessionibus, terris, pratis, plantis, et cum omnibus aliis eidem pertinentibus et pertinere debentibus, quod Arnallus de *Quotz* predictus quondam habebat et tenebat et habere et tenere debebat pro illustri domino rege Majoricarum apud *Chortvassill*, et in villario de *Chers* in Valle de *Cheroll*, et vos modo tenetis et tenere debetis successive; ita quod predicta omnia et singula habeatis et teneatis in feudum pro predicto domino rege et successoribus suis, sicut per Bertrandum Egidii quondam portarium dominu regis et datum exsecutorem in negocio feudorum, de auctoritate et assensu Guilelmi Karuli, tunc judicis in eodem negocio assignati, cum publico instrumento Arnallo de *Quotz* predicto fuit in feudum laudatum et concessum. Et non possitis predicta, vel aliqua eorumdem, vendere seu alienare in militem, religionem sive ecclesiam. Et quocienscumque predicta, vel aliqua eorumdem, in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis tercia pars precii eorumdem, predictis tamen omnibus perpetuo remanentibus suum feudum. Laudo etiam et confirmo, de voluntate dicti judicis, illam bajuliam, quam in dictis feudis Guilelmo de *Isavalls* et suis fecistis et constituistis et assignastis inperpetuum, ut in instrumento publico inde confecto plenius continetur, ipsum Guilelmum de *Isavalls* per vos in dictis feudis assignatum admitentes ut bajulum vestrum in dictis feudis; remitentes etiam vobis expresse, scienter et consulte, de voluntate dicti judicis, omnem peticionem et demandam et comissionem, quam a vobis faciebamus de dictis feudis et pertinenciis et juribus eorumdem, pro eo quia, post mortem domini Jacobi quondam regis Aragonum, nullam investituram seu fidelitatem feceratis seu petieratis a domino rege Majoricarum, ejus successore, pro predictis; et mortuo dicto Arnallo de *Quotz*, [...] Petrus de *Quotz* et Elissendis, filii ejusdem, inpredictis successerunt. Item, pro eo quia dictus Petrus de *Quotz*, tempore institucionis dicti patris suis, erat clericus, licet modo sit uxoratus. Item, pro eo quia ego dicebam predictam Elissendem, cum sit femina et persona a jure prohibita, non posse succedere in feudis predictis. Item, propter inabitudinem personarum. Item, laudo et confirmo, de

voluntate dicti judicis, vobis predictis, illam vendicionem quam Berengarius, capellanus de *Cheroll*, fecit dicto Arnallo de *Quotz* et Ermengardi, ejus uxore, et Elissendi, filie eorumdem, ad eorum violarium de illis VIII° modios bladi habendis et percipiendis annuatim in decima et taschis vallis de *Cheroll*, quam decimam et taschas Jacobus de Sancta Eulalia tenet et tenere debet pro domino rege in feudum. Que omnia habeatis et habere possitis ad predictum tempus, ut in instrumento dicte vendicionis plenius continetur; hoc salvo et retento, quod per presens laudimium seu concessionem non intendimus jus dicti Berengarii, capellani de *Cheroll*, in aliquo confirmare nec laudare, sed remaneat domino regi et michi in predictis VIII° modiis bladi sua actio et demanda; investituram de dicto feudo et suis pertinenciis et juribus vobis et cuilibet vestrum, auctoritate michi concessa, integre concedens, nec non et fidelitatem per vos promissam, ut juris est, recipiens; non recedens pro hiis a condicionibus et pactis pro vobis facientibus in instrumento feudali dicti Bertrandi Egidii, sed ea volo totaliter in suo robore duratura; et specialiter si casus occurrent de investitura successive non petendo; salvo tamen quod loco quinte de precio predictorum, si vendantur vel alienentur, tercium precii eorumdem domino regi et suis successoribus detur. Et pro hiis habui et recepi a vobis, nomine domini regis, CCCL solidos melgoriensium, quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Unde nos, Petrus de *Quotz*, Raimundus *Barra* et Elissendis, uxor ejus, recipientes a vobis, domino Raimundo de *Baynnulls*, exsecutore predicto, predictam infeudacionem et concessionem sub pactis et condicionibus supradictis, promitimus, sub ypotheca omnium bonorum nostrorum, predicta omnia atendere et complere et non contravenire. Et est manifestum. Quod est actum anno Domini M° CC° LXXX° tercio, die XV° kalendarum octobris. S+num Raimundi de *Baynnulls*, exsecutoris predicti, qui hec firmo et laudo. S+num Johannis Grassi, judicis supradicti, qui hec laudo et firmo. S+++na Petri de *Quotz*, Raimundi *Barra* et Elissendis, uxoris ejusdem, qui hec laudamus et firmamus. S+++++na Jacobi Catelli, Bernardi *Tascher*, Arnalli *Ameill*, Bernardi de Guarano et Raimundi *Salamo*, testium.

249

1284 (nou estil), 11 març

Ramon de Banyuls, cavaller, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Baridà i la Vall de Ribes, amb el consentiment de Joan Gras, jutge de feus, confirma Pere Seguí, de Niula, i el seu fill Ramon en la possessió d'un prat situat al lloc anomenat el Querforadat que van comprar a Guillem de Das, de Saga, i pel qual han de donar 6 diners melgoresos a Guillem de Das en contribució del cens que aquest fa al rei. Fa aquesta concessió amb la condició que tinguin aquest prat en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, centres religiosos o esglésies i que cada vegada que l'alienin a altres persones donin al rei de Mallorca el terç del seu preu. Pere Seguí i el seu fill prometen observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: P. Segui. – F.

[f. 87*v*] Pateat universis quod ego, Raimundus de *Baynnulls*, miles, datus exsecutor a domino rege Majoricarum in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Baritani et Vallis de Rippis, de voluntate et assensu discreti Johannis Grassi, judicis in eodem negocio assignati a predicto domino rege, laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum vobis, Petro Segui de Aniula et Raimundo, filio vestro, et vestris, quoddam pratum, quod emistis a Guilelmo de *Adaz* de Saga, loco vocato *Cher foradad;* quod pratum affrontat in terra Guilelmi *Adrouer* de Altejo et in terris Bernardi *dez Ort* et Bernardi *dez Colomer;* pro quo quidem prato debetis facere annuatim dicto Guilelmo de *Adaz* et suis VI denarios melguriensium in adjutorium census quem facit domino regi, ut in instrumento inde confecto plenius continetur; ita quod dictum pratum habeatis et teneatis vos et vestri successores perpetuo ad feudum domini regis et suorum successorum, et fidelitatem diligentem eisdem de predictis perpetuo observetis. Et non possitis predictum pratum, vel aliquid de eodem, vendere seu alienare in militem, religionem sive ecclesiam. Et quandocumque et quocienscumque in alias personas predictum pratum, vel aliquid de eodem, alienaveritis, prestetur domino regi et suis pro laudimio predictorum tercia pars precii ejusdem, predicto tamen prato perpetuo remanente suum feudum. Unde nos, Petrus Segui et Raimundus, filius ejus, recipientes predictam infeudacionem et laudimium sub

pactis et condicionibus supradictis a vobis, domino Raimundo de *Baynnulls*, promitimus, per nos et successores nostros, sub obligacione omnium bonorum nostrorum, predicta omnia et singula atendere et complere et non contravenire in aliquo. Actum est hoc v° idus marcii, anno Domini m° cc° lxxx° tercio. S+num Raimundi de *Baynnulls*, predicti, qui hec firmo et laudo. S+num Johannis Grassi, judicis supradicti, qui hec firmo et laudo. S++na Petri Segui et Raimundi, filii ejus, predictorum, qui hec firmamus.

S+++na Arnalli *Ameill*, Guilelmi de *Adaz* et Bernardi *Tascher*, testium.

ABC DEF GHI

250

1283, 17 setembre

Ramon de Banyuls, cavaller, procurador reial de feus a la Cerdanya, el Baridà i la Vall de Ribes, amb el consentiment de Joan Gras, jutge de feus, confirma Bernat Borrell, de Puigcerdà, en la possessió d'un camp situat al pla de Pallerols. Fa aquesta concessió amb la condició que ell i els seus successors tinguin aquest camp en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, centres religiosos o esglésies i que cada vegada que l'alienin a altres persones donin al rei el terç del seu preu. Per aquesta concessió, Ramon de Banyuls ha rebut 40 sous de moneda melgoresa. Bernat Borrell promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: F. - Bernardus Borrel.

Pateat universis quod ego, Raimundus de *Baynnulls*, miles, datus exsecutor a domino rege in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Baritani et Vallis de Rippis, de voluntate et assensu discreti Johannis Grassi, judicis in eodem negocio assignati a predicto domino rege, laudo, concedo, corroboro et confirmo inperpetuum[a] tibi, Bernardo Borrelli de Podioceritano, et tuis, quendam campum, quem habes et tenes in plano de *Paillerols*, in terminis et adjacencia Sancte Eugenie, qui affrontat in terra Guilelmi Catelli et in terra Petri de Areis de *Pallerols* et in terra Bernardi *Tascher* quondam et in via; ita quod predictum campum habeatis et teneatis tu et tui successores inperpetuum

ad feudum domini regis et suorum successorum, et fidelitatem diligentem eisdem de predictis perpetuo observetis. Et non possitis predictum campum, vel aliquid de eodem, vendere seu alienare in militem, religionem sive ecclesiam. Et quandocumque et quocienscumque in alias personas predictum campum, vel aliquid de eodem, alienaveritis, prestetur domino regi et suis pro laudimio predictorum tercia pars precii ejusdem, predicto tamen campo perpetuo remanente suum feudum. Et pro hac confirmacione et laudimio habui et accepi a te, nomine domini regis, XL solidos melguriensium; quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Unde ego, Bernardus Borrelli predictus, recipiens predictam infeudacionem sub pactis et condicionibus supradictis a vobis, domino Raimundo de *Baynnulls*, promito, sub obligacione omnium bonorum meorum, predicta omnia atendere et complere et non contravenire in aliquo. Quod est actum XV° kalendas octobris, anno Domini M° CC° LXXX° tercio. S+num Raimundi de *Baynnulls*, predicti, qui hec firmo. S+num Johannis Grassi, judicis supradicti, qui hec laudo et firmo. S+num Bernardi Borrelli predicti, qui hec firmo.

S+++na Raimundi de Sorede, Bernardi *Embretad* et Bernardi *Tascher*, testium.

ABC DEF GHI

a. inperpetuum *afegit a l'interlineat*.

251

1284, 8 maig

Ramon de Banyuls, cavaller, procurador reial de feus a la Cerdanya i a la Vall de Ribes, amb el consentiment de Joan Gras, jutge de feus, confirma Romeu d'Enveig, fill del difunt Ramon d'Enveig, en la possessió de dues parts de tots els delmes de la parròquia de Sant Esteve de la Tor de Querol i de tot allò que percep de les dècimes de Quers i de Riutès. Fa aquesta concessió amb la condició que ell i els seus successors els tinguin en feu pel rei, salvant els drets de Ramon Guillem d'Enveig i d'Arnau de Saga, senyors intermediaris; que no els alienin mai a cavallers, centres religiosos o esglésies, i que cada vegada que els alienin a altres persones donin al rei el terç del seu preu. També confirma a Juliana,

mare de Romeu, la deixa testamentària que li ha fet el seu fill Bernat d'Enveig de la seva part d'aquests delmes. Per aquesta concessió, Ramon de Banyuls ha rebut 120 sous de moneda melgoresa. Romeu d'Enveig promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: Romeus de Invidio. – F.

[f. 88] Noverint universi quod ego, Raimundus de *Baynuls*, datus exsecutor ab illustri domino rege Majoricarum in negocio feudorum in partibus Ceritanie et Vallis de Rippis, de voluntate et assensu discreti Johannis Grassi, judicis a predicto domino rege in eodem negocio assignati, laudo et confirmo ad feudum domini regis et suorum vobis, Romeuo de Invidio, filio quondam Raimundi de Invidio, et successoribus vestris, illas duas partes integre omnium decimarum Sancti Stephani villarum de Turri, et quicquid percipitis et percipere et habere debetis in decimali de *Chers* et de *Riautes* et in terminis eorumdem; ita quod predicta omnia et singula habeatis et teneatis vos et successores vestri in feudum pro domino rege et successoribus suis, salvo jure Raimundi Guilelmi de Invidio et Arnaudi de Saga, dominorum mediorum in predictis. Et non possitis predicta, vel aliquid de eisdem, alienare seu vendere in militem, religionem sive ecclesiam. Et quandocumque predicta, vel aliquid de eisdem, in alias personas alienaveritis, prestetur domino regi et successoribus suis terzia pars precii omnium predictorum, predictis tamen omnibus perpetuo remanentibus suum feudum. Item, laudo et concedo, de voluntate dicti judicis, vobis, Juliane, matri dicti Romeui, illud legatum quod Bernardus de Invidio quondam, filius vester et frater dicti Romeui, vobis fecit super decimis supradictis in vita vestra, ut in testamento dicti Bernardi inde confecto plenius continetur; remitens vobis et diffiniens, de voluntate dicti judicis, omnem questionem, peticionem et demandam, quam vobis facere possemus usque ad diem presentem racione alicujus alienacionis facte de omnibus supradictis. Et pro hac confirmacione et concessione habui et recepi a vobis, nomine domini regis, CXX solidos melguriensium; quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Unde ego, Romeus predictus, recipiens a vobis, domino Raimundo de *Baynuls*, predictam infeudacionem sub pactis et condicionibus supradictis, promito per me et meos, sub obligacione omnium bonorum meorum, predicta omnia atendere et complere et non contravenire. Quod est

actum die VIII° idus madii, anno Domini millesimo CC° LXXX° quarto. S+num Raimundi de *Baynuls*, predicti, qui hec firmo et laudo. S+num Johannis Grassi, judicis supradicti, qui hec firmo et laudo. S+num Romeui predicti, qui hec firmo et laudo.

S+++na Bernardi *Tascher*, Jacobi *Rocher* et Mathei de Oliana, testium.

ABC DEF GHI

252

1293, 12 octubre

Vidimus per Llorenç Plasença, notari públic instituït pel rei de Mallorca per instrumentar les actes que informen dels feus de la Cerdanya i el Conflent, de l'acta del 16 de gener de 1283 per la qual Jaume de Mora, batlle de Perpinyà i veguer del Rosselló i el Vallespir, procurador i lloctinent del rei de Mallorca, confirma a Guillem Calví, de Puigcerdà, la venda que li va fer Bernat, prior del monestir del Camp, de dos cortals i dos orris tinguts pel rei de Mallorca i que havien pertangut a Joan de Queralbs, donat d'aquest priorat, pel preu de 112 sous i 6 dines de moneda barcelonesa. Jaume de Mora reconeix que per aquesta venda ha rebut el dret de lluïsme i foriscapi degut al rei i reserva tots els drets deguts al rei en cas de canvi. Fa aquesta confirmació amb la condició que Guillem Calví tingui aquests béns en feu pel rei i que li sigui fidel.

Postil·les la marge intern: G. Calvi. – F.

FUNDACIÓ NOGUERA

Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam instrumento cujus tenor talis est:

«Notum sit cunctis quod nos, Jacobus de Mora, miles, bajulus Perpiniani et vicarius Rossilionis ac Vallispirii pro illustrissimo domino rege Majoricarum, et procurator et tenens locum dicti domini regis, nomine dicti domini regis, laudamus et confirmamus tibi, Guilelmo Calvi de Podiocerdano, et tuis, et cui volueris perpetuo, exceptis sanctis et militibus et eorum uxoribus et domibus religionum et clericis, totam illam vendicionem duorum cortalium et duorum orreorum, que quondam fuerunt fratris Johannis de *Queralbs*, donati, ut dicitur, monasterii de Campo, quam vendicionem tibi fecit Bernardus, Dei gracia

prior monasterii de Campo predicti, precio CXII solidorum VI denariorum barchinonensium coronatorum, cum instrumento inde facto dicte vendicionis per manum Petri Carbonelli de Furchis, scriptoris publici. Que dicta duo cortalia et orrea tenentur in feudum pro domino rege predicto Majoricarum. Et de foriscapio seu laudimio dicto domino regi pertinenti racione dicte vendicionis perpaccatos nos tenemus Et hec facimus salvo jure dicti domini regis in dicto feudo, et laudimio et foriscapio si venderetur vel inpignoravetur vel alienaretur, et in omnibus aliis juribus dicto domino regi pertinentibus et per omnia in dicto feudo. Et salvo quod omnia predicta teneas in feudum pro dicto domino rege; et sis fidelis et legalis pro dicto feudo dicto domino regi. Actum est hoc XVII° kalendas febroarii, anno Domini M° CC° LXXX° secundo. Sig+num Jacobi de Mora predicti, qui hec omnia laudamus et firmamus. Sig+++na Jacobi Bordeti, judicis Perpiniani, et Guilelmi de Volono, et Arnaldi *Rayners*, ganterii, testium. Ego, Arnaldus Ysarni, hanc cartam scripsi mandato Arnaldi Mironi. Arnaldus Mironi, scriptor publicus Perpiniani, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.»

Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, legaliter hoc translatum translatavit a dicto originali suo, nichilo addito vel remoto quod censum[a] mutet vel corrumpat intellectum, videntibus ac legentibus tribus testibus convocatis, videlicet Arnaldo Vole, jurisperito, et Bernardo Taschерii et Petro de *Onzes*, literatis, qui omnes hoc translatum et dictum originale instrumentum viderunt et legerunt et bene convenire invenerunt quarto idus octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio, et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. *Sic*.

FUNDACIÓ NOGUERA

253

1288, 12 juny

Ramon de Banyuls, cavaller, procurador reial de feus a la Cerdanya, confirma Arnau Amell, de Cortvassill, fill de Bernat Amell, en la possessió d'uns molins fariners situats al Cortal de Portè, sobre el riu de Vall-llobera, amb la condició que ell i els seus successors els tinguin en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers, centres religiosos o esglésies i

que cada vegada que els alienin a altres persones donin al rei el terç del seu preu. Promet que no s'autoritzarà cap altra persona a construir molins sobre els rierols compresos entre la Torre Cerdana, Fontviva i l'estany de Lanós. Per aquesta concessió, Ramon de Banyuls ha rebut 120 sous de moneda melgoresa.

Postil·les al marge extern: Arnallo Amelli. – F.

[f. 88*v*] Pateat universis quod nos, Raimundus de *Baynnulls*, miles, exsecutor datus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum in partibus Ceritanie, nomine et ex parte dicti domini regis, per nos et successores nostros exsecutores dicti negocii et ex potestate nobis concessa, laudamus semper et concedimus Arnallo *Ameill de Chortvassill*, filio Bernardi *Ameill* quondam, licet absenti, et suis, et tibi, notario infrascripto nomine illius stipulanti et recipienti, illa molendina farineria, que habet ad Chortale de Porteti in rivo de *Vallobera*; ita quod ipse Arnallus *Ameill* et sui habeant et teneant, cum suis pertinencii, in feudum pro domino rege et suis; et non possint dicta molendina vendere, transfere vel alienare in militem, religionem sive ecclesiam sine voluntate, laudimio et consensu dicti domini regis et suorum. Et quandocumque et quocienscumque contingerit predicta molendina veni vel alienari in alias personas, detur tercia pars precii eorumdem domino regi et suis pro laudimio eorumdem, predictis molendinis remanentibus semper feudum domini regis et suorum. Et sic dominus rex et nos et nostri successores faciemus dictum Arnallum *Ameill* et suos predicta molendina habere et tenere, cum ingressibus et egressibus, aqueductu, resclausa, exaguatorio, cabedagio, pertinenciis, adempriviis et juribus suis; volentes et concedentes dicto Arnallo *Ameill* et suis, quod aliquis alius vel aliqui alii non possint facere, construere vel hedifficare molendinum vel molendina de Turri Cerdana superius versus Fontem vivum vel stagnum *Lanos*, in aliquo flumine vel aqua. Et pro hac laudacione et concessione accepimus et habuimus a dicto Arnallo *Ameill* centum viginti solidos melguriensium; quibus contenti, renunciamus excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc IIe kalendas idus junii, anno Domini M° CC° LXXX° octavo. S+num Raimundi de *Baynnulls*, militis, exsecutoris predicti, qui hec firmamus. S+++na Petri *Cerda*, Arnalli *Ameill* de Podiocerdano et Bernardi Capellani de *Ans*, testium.

254

1293, 24 setembre

Còpia autenticada per Llorenç Plasença, notari públic instituït pel rei de Mallorca per instrumentar les actes referents als feus de la Cerdanya i el Conflent, de l'acta del 16 d'agost de 1263 per la qual Arnau de Gavarret, d'Alp, prevere, en nom propi i del seu fill Joan, reconeix Ponç Guillem de Vilafranca, comissari de feus al Conflent, la Cerdanya, el Ripollès i la vegueria de Camprodon, que ell i el seu fill tenen en feu honrat pel rei d'Aragó i els seus successors un habitatge, amb les seves cases, els seus edificis i les seves dependències, situat a la vila d'Alp.[1]

Postil·les al marge extern: Arnaldo de Gavaret. – F.

Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam instrumento per alpabetum[a] diviso, cujus tenor talis est:

«Pateat universis quod ego, Arnallus de Gavarreto de *Alp*, presbiter, nomine meo et nomine Johannis, filii mei, cujus sunt subscripti honores, et quia ego emi illos ad opus ipsius a Raymundo de Alp, milite, cujus predecessores in ipsius honoribus apud *Alp* propriam habebant mantionem[a] militarem, ex certa sciencia recognosco vobis, Poncio Guilelmi de Villafrancha, habenti locum et vicem domini regis in petendo, inquirendo, transigendo et componendo super negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii et viccarie Campi rotundi, me et prenominatum filium meum Johannem, et successores nostros, tenere et debere tenere in feudum honoratum pro domino rege Aragonum et successoribus suis in villa et terminis de *Alp* et parrochia Sancti Petri ejusdem, mansionem cum domibus, hedifficiis et honores et possessiones, quos et quas emi a prenominato Raimundo de *Alb*, milite, ad opus dicti Johannis, filii mei, sub illis condicionibus quas edixit dominus rex, decidendo et determinando negocium antedictum, ut in rescripto ejusdem sigillo majori pendenti sigilla[b] dinoscitur contineri, videlicet quod incontinenti persolvo et trado prenominato Poncio Guilelmi nomine domini regis recipienti, quintam partem illius precii quod prefati honores costiterunt,[a] videlicet quadraginta solidos; promitens domino regi et vobis nomine ipsius recipienti quod nunquam prefati honores vel alique pertinencie eorumdem ven-

1. Vegeu *supra* l'acta núm. 232.

dantur seu alienentur in clericos, seu religiosos vel milites, et quandocumque in alias alienati fuerint et quocienscumque, detur domino regi et successoribus suis quinta pars precii eorumdem. Dico etiam et protestor quod predicti honores nunquam fuerunt censuales domino regi, vel predecessoribus suis, nec detur eidem vel successoribus suis inde aliquis census. Unde nos, Poncius Guilelmi de Villa francha predictus, habens locum et vicem et comissionem domini regis in partibus supradictis super negocio feudorum, recipientes nomine et auctoritate domini regis predictam confessionem a te prenominato Arnallo, nomine proprio et nomine filii tui, Johannis, profitente, concedimus, laudamus et confirmamus tibi et dicto Johanni, filio tuo, et successoribus vestris ad feudum honoratum, sub formis et condicionibus antedictis, prefatos honores cum omnibus et singulis pertinenciis eorumdem, accipientes a te in presenti pro quinta parte precii eorumdem XL solidos barchinonensium nomine domini regis, de quibus sumus paccati, renunciantes excepcioni peccunie non numerate. Preterea si predictos honores esse censuales domino regi tempore preterito poterit amodo reperiri, faciatis tu et dictus Johannes, filius tuus, et successores vestri, domino regi censum antiquitus consuetum. Quod est actum anno Domini millesimo CC° sexsagesimo tercio, die XVII° kalendarum septembris. S+num Arnaldi de Gavarreto prenominati, qui nomine meo et nomine Johannis, filii mei, hec firmo. S+num Poncii Guilelmi de Villa francha, gerentis vicem domini regis in negocio feudorum, qui hec firmo et auctoritatem domini presto. S++++a Johannis *Poch*, et Bernardi de Podio, fabri, et Arnaldi Lobeti et Petri Fornerii, testium. Petrus Ripolli, publicus Podiiceritani notarius, et datus notarius a domino rege in conficiendis instrumentis in negocio feudorum, hec scripsit, cum dictione "barchinonensium" aposita XIII[a] linea, (SM) die et anno prefixis.»

Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficienis instrumentis et aliis scripturis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc translatum fideliter translatavit octavo kalendas octobris, anno Domini M°CC° LXXXX° tercio, et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. *Sic*. b. *Sic per* sigillato.

255

1293, 5 octubre

Arnau Vola, jurisperit de Perpinyà, procurador del rei de Mallorca encarregat dels feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Beatriu i el seu marit Bartomeu de Capdevila, de Bellver, en la possessió d'una terra situada a la parròquia de Santa Maria de Talló que Beatriu ha heretat de la seva mare Bernarda, vídua de Pere Burguès, de Bellver, que l'havia comprat el 28 de febrer de 1269 al cavaller Bernat d'Er i als seus fills, amb l'acord del cavaller Guillem Bernat, de Prullans, pel preu de 275 sous de moneda barcelonesa. Els fa aquesta concessió amb la condició que tinguin aquesta terra en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, religiosos o clergues, i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Per aquesta concessió, Arnau Vola ha rebut 110 sous de moneda melgoresa. Beatriu i el seu marit prometen observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: Biatrix et Bartolomeus Capiteville. – F.

[f. 89] Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terris Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et confirmo vobis, Beatrici et Bartholomeo de Capiteville, marito ejus, de Pulcrovisu, et vestris, illam vendicionem que facta fuit de terra inferius affrontata Bernarde, uxori quondam Petri Burgesii de Pulcrovisu, matri tui dicte Beatricis, per Bernardum de *Eder*, militem, et filios illius Raymundum atque Philippum et Petrum et Berengarium et Bernardum et Petrum, cum laudamento et voluntate domino domini Guilelmi Bernardi de *Prulans*, militis, precio ducentorum septuaginta quinque solidorum barchinonensium coronatorum, prout de dicta vendicione constat per publicum instrumentum inde factum per Raymundum, presbiterum canonicum Tolone, anno dominice Incarnacionis millesimo ducentesimo sexsagesimo octavo, II[e] kalendas marcii; que terra est et debet esse et fuit de feudo domini regis, licet dicta terra vendita fuisset dicte Bernarde franche et libere et nulla facta mencione de dominio domini regis. Quam terram dicta Bernarda, uxor quondam Petri Burgesii, gratis et donacione que dicitur inter vivos dedit vobis, dictis Beatricis et Bartholomeo de Capiteville, marito ejus, cum

publico instrumento inde hodie confecto. Et nomine domini regis laudo et confirmo vobis dicta donacionem, sic quod dictam terram habeatis vos et vesti in feudum pro domino rege et suis, et illam nunquam vendere, inpignorare seu alio modo obligare possitis sanctis, nec militibus vel eorum uxoribus, nec domibus religionum, nec clericis, nec aliquid inde facere, quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici Et quandocumque et quocienscumque dicta terra, quocumque modo vel racione, alienetur in personas licitas et non prohibitas, vos et vestri successores semper procuretis et tractetis cum effectu quod dominus rex et sui habeant inde suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et pro hoc laudimio habui, nomine domini regis, a vobis centum et decem solidos melguriensium bonorum, quibus contentus, renuncios omni excepcioni peccunie non numerate. Et si plus dicta peccunia racione dicte terre competit vel potest competere racione foriscapii vel alia ractione usque ad presentem diem, illud plus totum, nomine domini regis, vobis et vestris diffinio et remito, salvis semper domino regi et suis omnibus et singulis supradictis, et jure et dominio in omnibus et per omnia. Nos igitur Beatrix et Bartholomeus de Capiteville, maritus ejus, approbantes predicta, promitimus vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti, nos et nostros successores in dicta terra procurare cum effectu et tenere ac observare omnia et singula supradicta, et nunquam contravenire; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, nos et nostros successores et dictam terram, cum omni melioramento quod in ea factum fuerit per nos et nostros. Est autem dicta terra in terminis castri de Pulcrovisu, in adjacencia Sancte Marie de Telono, loco vocato *Toreyl*, et affrontat in terra ecclesie de Telono, et in terra Guilelmi Bocherii, et in terra Guilelmi de Solerio de Pulcroviso, et in via publica qua itur de Pulcrovisu apud villam de Pinu, et in torrente. Actum est hoc tercio nonas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig+++na Arnalli Vole et Beatricis et Bartholomei de Capiteville predictorum, qui hec omnia laudamus. Sig+++na Bernardi *Soler*, sacerdotis, et Bernardi de Mornacho et Petri de *Ginyent*, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus dictorum feudorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

256

1293, 14 setembre

Pere Jover, de Puigcerdà, rep en feu del rei la borda de les Colomines, situada a la parròquia de Sant Julià de Pedra, que va comprar en alou a Pere Sagristà, de Pedra, i als seus pel preu de 325 sous de moneda barcelonesa el 21 d'agost de 1293, abans de donar-la en acapte a ells mateixos el 27 d'agost pel cens anual de dos cafissos i mig de forment segons la mesura de Bellver. També rep en feu tots els censals que va comprar en alou el 17 de gener de 1284 a Arnau d'en Bernat, de Bellver, pel preu de 32 sous i 6 diners, a saber: un sester de sègol de cens que li fa Guillem de Vilella del Portal, de Bellver, per set peces de terra que té a la parròquia de Talló; un sester de sègol que li fa Bernat Pilosa, de Bellver, per nou peces de terra; un sester d'ordi que Bernat de Cardils li fa per una terra situada al prat de Talló; una aiminada de civada que els terratgers del mas de Pere de Saig li fan cada any, i una hemina de civada del cens anual que li fa Ermessenda Pellicera, vídua de Ramon de Mogrony. Promet a Arnau Vola, procurador del rei de Mallorca, que per totes aquestes possessions serà fidel al rei, que no les alienarà mai a cavallers, clergues o religiosos i que el rei percebrà el foriscapi cada vegada que aquests béns siguin alienats a altres persones en tot o en part. Arnau Vola confirma Pere Jover en la possessió d'aquests béns perquè els tingui en feu pel rei. Reconeix que per aquesta confirmació Pere Jover li ha pagat 20 sous de moneda melgoresa.

Postil·les al marge extern: F. – P. Joverii.

[f. 89*v*] Notum sit omnibus quod ego, Petrus Joverii de Podiocerdano, non inductus dolo vel vi, set gratis ac spontanea voluntate, per me et per omnes meos, in presencia et posse vestri, Arnaldi Vole, jurisperiti de Perpiniano, procuratoris constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, recipio et me et meos volo abinde tenere in feudum pro dicto domino rege et suis successoribus quandam bordam vocatam de *les Conomines*, cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis, que est in terminis Sancti Juliani de *Pedra*, quam emi pro francho et libero alodio a Petro *Sagrista* de *Pedra* et Elicssende, filia ejus, et Arnaldo, marito dicte Elicssendis, et Maria, matre dicti Petri, precio trecentorum

viginti quinque solidorum barchinonensium coronatorum, prout de dicta empcione mea constat per publicum instrumentum factum in scribania Podiicerdani duodecimo kalendas septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio; quam bordam, cum possessionibus et pertinenciis suis, dedi ad accapitum sive in emphiteosim dicto Petro *Sagrista*, sub annuo censu inde michi et meis prestando in festo sancti Michaelis septembris quolibet anno, scilicet duorum modiorum et dimidii furmenti[a] ad rectam mensuram de Pulcrovisu, cum suis turnis, prout de dicta donacione ad accapitum est certum per publicum instrumentum inde confectum in scribania Podiicerdani sexto kalendas septembris, anno predicto. Item, recipio et me et meos amodo volo tenere in feudum pro eodem domino rege et suis unum sextarium segalis censualem, quem ibi facit et facere ac solvere tenetur pro censu quolibet anno Guilelmus de Villella de Portali, de Pulcrovisu, racione septem peciarum terre quas tenet et possidet in parrochia de Telono. Item, alium sextarium segalis, quem Bernardus Pilosa de Pulcrovisu facit michi et tenetur facere quolibet anno pro censu, racione novem terrarum quas tenet et possidet in parrochia de Thelono. Item, unum sextarium ordei, quem Bernardus de *Cardils* facit michi et facere tenetur pro quadam terra quam tenet et possidet in dicta parrochia, apud pratum Tholone. Item, unam eyminam de civata, quam detentatores mansi Petri de *Sag* michi et meis faciunt et tenentur facere pro censu quolibet anno. Item, unam eyminam de civata quam Ermessendis Pelicera, uxor Raimundi de Mogron quondam, michi facit et facere consuevit annuatim pro censu. Que omnia censualia proxime dicta michi vendidit pro francho et libero alodio Arnaldus *d'en Bernat* de Pulcrovisu precio triginta duorum solidorum sex denariorum barchinonensium coronatorum de terno, ut plenius continetur in quodam instrumento publico ipsius vendicionis scripto per Petrum de Rivo, notarium Tholone publicum, anno Domini M CC LXXX tercio, XVI° kalendas febroarii. Et supradictam bordam, cum omnibus possessionibus, juribus et pertinenciis suis, et dictos duos modios et dimidium furmenti, quos accipere debeo et accipio singulis annis pro censu pro ipsa borda et pertinenciis suis, et dictos omnes alios census michi venditos per dictum Arnaldum *d'en Bernat*, cum proxime dicto instrumento, obligo et astringo ad feudum domini regis et suorum, et licet ea emerim pro libero et francho alodio, ut in instrumentis dictarum

mearum emptionum liquide continetur, eadem omnia et singula volo et ordino, cum hoc presenti publico instrumento, feudo domini regis et suorum perpetuo subjacere; promitens vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis stipulanti et recipienti, quo pro omnibus et singulis supradictis, ego et mei observabimus fidelitatem predicto domino regi et suis, sincere in eternum. Et dictam bordam, vel aliquid de pertinenciis suis, vel dictos duos modios et dimidium furmenti[a] censuales, vel dictos alios census michi venditos per dictum Arnaldum *d'en Bernat*, seu aliqua eorum partem, ego vel mei nunquam alienabimus, submitemus vel aliquo modo obligabimus sanctis, nec militibus vel eorum uxoribus, nec domibus religionum, nec clericis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium quod dominum regem et suos perpetuo habere volo in predictis, ut in rebus suis feudalibus minus valeat vel possit minui vel deterioris condicionis effici. Et ego et mei successores in predictis tractabimus et procurabimus cum effectum quod, quandocumque et quocienscumque predicta vel aliquid predictorum, in totum vel in parte, quocumque modo, causa vel racione, alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde integre semper suum foriscapium, ut de alienatione rerum feudalium haberi debetur; imponendo michi et meis successoribus in predictis quod supradicta vel aliquam partem eorum nunquam possimus distrahere, minuere vel alienare, sine speciali licencia et laudamento predicti domini regis et suorum. Et ad omnia et singula supradicta attendenda firmiter et complenda ac etiam observanda predicto domino regi et suis perpetuo, obligo et astringo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in predictis que in feudum recipio pro domino rege, et eadem omnia et singula supradicta, cum omni melioramento quod in eis factum fuerit. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, nomine procuratorio domini regis recipiens predicta sub pactis predictis, laudo et confirmo tibi, dicto Petro Joverii, et tuis, ad feudum dicti domini regis et suorum, omnia et singula supradicta, salvis predicto domino regi et suis foriscapio et dominio et omnibus aliis et singulis supradictis, que tu et tui teneamini observare, attendere et complere predicto domino regi et suis perpetuoo, ut superius continetur; recognoscens tibi, eidem Petro Joverii, quod pro predictis habui a te in servicium domini regis viginti

solidos melguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo et contentum; renunciando inde omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc octavodecimo kalendas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Petri Joverii de Podiocerdano et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Raymundi Moxeti et Bernardi Tascherii de Podiocerdano, et Raymundi Batalerii, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

a. *Sic*.

257

1304, 26 abril

Vidimus autentificat per Arnau Ysarn, escrivà públic de Perpinyà, d'una acta del 29 de març de 1304 per la qual el rei Jaume II de Mallorca infeuda a Ponç de Caramany el castrum de Coma i el vilar d'Estenills que el rei havia comprat al difunt Carner de Mosset. El rei li infeuda tots els drets que depenen d'aquesta senyoria, amb l'escrivania i el dret de nomenar notaris i la jurisdicció i totes les causes civils i criminals, amb la competència i la facultat de castigar els robatoris. Amb tot, el rei es reserva les causes criminals dependents del mer i mixt imperi el càstig de les quals impliqui la pena de mort, la mutilació de membres o altres penes de sang, la deportació o l'exili. També es reserva la competència dels delictes comesos dins la seva senyoria pels homes dependents de la seva jurisdicció, que Ponç de Caramany o el batlle d'aquest lloc hauran de capturar i citar sense dilació davant la justícia reial. En cas de litigi que enfronti a la cort del batlle de Vilafranca de Conflent els habitants d'aquest lloc amb els habitants de Coma i d'Estenills, les dues parts seran eximides de les despeses de jutge i d'escrivà. Així mateix, els habitants de Coma i d'Estenills que estiguin obligats d'alguna manera envers els cristians o els jueus de Vilafranca a causa de deutes o altres contractes relacionats

amb Ponç de Caramany o els seus successors hauran de pledejar davant la justícia reial o a la cort del veguer de Conflent. Ponç de Caramany li haurà de tornar el poder sobre aquest castrum cada vegada que se li demani. El rei investeix d'aquest feu Ponç de Caramany amb la remesa simbòlica dels seus guants. Per aquesta concessió, el rei reconeix que ha rebut 10.000 sous de moneda barcelonesa. El rei també reserva l'usatge veïnal dels habitants del seu castrum d'Eus amb la facultat de fer pasturar el seu bestiar dins el territori de Coma i de tallar-hi fusta i herba, excepte a les deveses habituals, i l'usatge recíproc dels habitants de Coma dins el territori d'Eus. Igualment, confirma la facultat dels habitants d'aquestes dues senyories de tenir els seus cortals als llocs de costum de conformitat amb l'arbitratge fet pel difunt jutge Pere Roig. El rei també es reserva el seu dret de pasquera sobre tot el bestiar estranger, com als altres castra del Conflent. Ponç de Caramany promet al rei ser el seu fidel vassall i li fa homenatge i jurament de fidelitat.

Postil·la al marge superior: Castell de Coma.
Postil·les al marge intern: 9. - F. – Poncius de Caramano.

[f. 90] Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam publico instrumento, sigillo cereo majori illustrissimi domini regis Majoricarum in eodem pendenti, ut prima facie apparebat, sigillato, cujus tenor talis est:

«Noverint universi quod nos, Jacobus, Dei gracia rex Majoricarum, comes Rossilionis et Ceritanie et dominus Montispessulani, per nos et nostros, bono animo et gratuita voluntate, propter multa grata servicia que tu, Ponci de Caramanno, miles, nobis fecisti et adhuc facere non desistis, damus et concedimus tibi, eidem Poncio de Caramanno, militi, et tuis, in feudum, totum castrum nostrum de Coma situm in terra Confluentis, quod emimus a Carnerio de Mosseto quondam, cum villari *d'Estenills*, quod est infra terminos ipsius castri; quod castrum, cum suis terminis, affrontat ex una parte in terminis castri nostri de Encio, et ex alia in terminis castri nostri de *Paracolls*, et ex alia parte in terminis de Palmis, et cum aliis affrontacionibus, si que sunt; quod castrum de Coma, cum dicto villari *d'Estenills*, et cum suis terminis et pertinenciis omnibus, ac cum hedifficiis, fortitudinibus factis et faciendis, hominibus, feminis, mansis, mansatis, bordis, censibus, usaticis, taschis, agrariis, terremeritis, pascuis, pasturis, nemoribus,

guarricis, venationibus, pratis, heremis et condirectis, aquis, pischationibus et aliis juribus universis et singulis hic expressis ad dictum castrum de Coma et villarium *d'Estenills* et ejus terminos et pertinencias ac appendicia pertinentibus et debentibus pertinere, et cum scribania seu *notaria*, et jure creandi et constituendi ibi notarios, et cum jurisdictione et omnibus justiciis civilibus, et hominibus et feminis ibidem habitantibus et habitaturis, presentibus et futuris, et omnibus etiam justiciis criminalibus de quibus tibi et tuis cognitionem et punitionem concedimus, scilicet furtorum omnium in quibus et pro quibus possit vel debeat infligi pena fustigationis vel minor, et aliorum criminum et vulnerum comissorum et comitendorum in dicto castro et villa de Coma et villario *d'Estenills*, et terminis suis, exceptis tamen illis justiciis criminalibus que pertinent ad merum et mixtum imperium, in quibus vel pro quibus possit vel debeat infligi mors, vel membri abscisio, vel pena sanguinis aliqua seu deportatio vel exilium, quas nobis et nostris penitus retinemus. Retinemus etiam quod si homines nostri et nostrorum de delinquerent infra predictum castrum et terminos ejusdem, quod non teneantur respondere pro aliquo delicto seu delictis in posse tuo et tuorum, vel bajuli vestri dicti castri, nisi in posse curie nostre et nostrorum; set volumus quod tu et tui, vel bajulus ipsius castri, possitis homines nostros et nostrorum in predicto castro et villa de Coma et villari *d'Estenills* et terminis suis deliquentes capere, et ipsos captos ad curiam nostram et nostrorum incontinenti mitere et tradere teneamini Atque etiam retinemus quod si homines predicti castri seu ville de Coma et *d'Estenills*, presentes et futuri, comiterent aliquid contra nos vel nostros, vel contra vicarius, bajulos seu alios officiales nostros, aut contra familiam nostram et nostrorum, quod teneantur respondere pro talibus delictis et offenssis[a] in posse curie nostre et nostrorum, et salva et retenta nobis et nostris semper omni juridictione et plena potestate si in te vel tuis aut bajulis vestris dicti castri et ville de Coma et loci *d'Estenills* deffectus justicie inveniretur. Item, retinemus quod si homines Villefranche Confluentis haberent causam seu causas contra homines dicti castri et ville de Coma et *d'Estenils* in curia ejusdem loci, non teneantur solvere aliquas expensas pro judice vel scriptore, nec homines similiter ipsius castri de Coma et villarii *d'Estenills* teneantur solvere aliquas expensas pro judice vel scriptore curie bajuli Villefranche. Item, retinemus

quod si homines predicti castri seu ville de Coma et *d'Estenills* sunt, vel predecessores eorum erant, vel successores eorum erunt in futurum in aliquo, ratione mutui seu alicujus contractus, aliquibus christianis seu judeis Villefranche obligati pro te vel tuis successoribus dominis dicti castri, principaliter vel secundario aut accessorie, quod teneantur respondere inde et placitare in posse nostri et nostrorum, seu curie vicarii Confluentis. Quam donationem et concessionem in feudum de dicto castro de Coma et villari *d'Estenills*, cum suis pertinenciis et juribus supradictis, tibi et tuis facimus integriter et generaliter, sicut melius et plenius dici ac intelligi potest[b] ad utilitatem tuam et tuorum; ita etiam et sub hoc pacto quod tu et tui, qui dictum castrum de Coma et villarium *d'Estenills* habebitis et tenebitis, irati et paccati dabitis nobis et nostris et quibus voluerimus potestatem de ipso castro quandocumque et quocienscumqe per nos et nostros, vel per literas aut nuncium seu nuncios nostros, inde fueritis requisiti; et eritis inde homines et vassalli fideles nostri et nostrorum successorum, et sacramentum fidelitatis prestabitis nobis et nostris pro predictis. Et in presenti te de dicto feudo per nostras cirothecas investimus. Pro hac autem donatione, infeudatione et concessione, habuimus et recepimus a te decem millia solidos barchinonensium, de qua moneta LXV solidi valent unam marcham argenti fini recti pensi Perpiniani, de quibus perpaccatos nos tenemus et contentos; renunciantes exceptioni peccunie non numerate. Et cum constet dictum feudum, cum villari *d'Estenills* et terminis et pertinenciis suis et juribus supradictis, que tibi et tuis in feudum damus et concedimus valere longe plus dictis decem millibus solidibus, illud totum plus valens gratis et ex certa sciencia in signum dilectionis tibi et tuis damus et remitimus in eternum; promitentes tibi, stipulanti pro te et tuis, quod nos et nostri faciemus te et tuos dictum castrum de Coma cum villari *d'Estenills* et aliis omnibus suis pertinenciis et omnia et singula supradicta, que tibi et tuis in feudum damus et concedimus, habere, tenere et possidere ac eis uti pasciffice[a] et quiete adversus quascumque personas; et super omnibus et singulis supradictis tenebimur tibi et tuis de evictione et sumptibus, si quos in causa evictionis tu vel tuos facere contigerit pro predictis; obligantes inde tibi et tuis omnia bona nostra. Et incontinenti constituimus nos dictum castrum, cum dicto villari *d'Estenills* et aliis omnibus terminis et pertinenciis

suis et juribus supradicti, que tibi et tuis in feudum damus et concedimus, tuo nomine possidere vel quasi, donec inde nactus fueris plenam et corporalem possessionem vel quasi, quam quidem possessionem [f. 90*v*] vel quasi possis apprehendere tua propria auctoritate quandocumque tibi placuerit, nostris predictis retentionibus semper salvis. Et insuper salvo et expresse retento nobis et nostris successorius quod homines castri nostri de Encio, presentes et futuri, possint licite vicinare et inmitere ac depascere animalia sua quecumque in terminis et paschuis predicti castri de Coma, et scindere ibi et inde portare ligna et erbas, exceptis devesiis consuetis dicti castri de Coma. Et similiter homines dicti castri de Coma possint licite vicinare et inmitere ac depascere animalia sua quecumque in terminis et pascuis castri predicti de Encio, et scindere ibi ac inde portare ligna et erbas, exceptis devesiis consuetis ipsius castri de Encio. Et ipsi homines hinc et inde possint habere et tenere sua cortalia in locis consuetis, ut nunc utuntur et prout continetur in quodam instrumento compositionis super hiis olim face per Petrum Rubei, judicem nostrum quondam. Item, retinemus expresse nobis et nostris pascherium de quibuscumque bestiariis extraneis prout illud habemus et habere consuevimus in aliis castris terre Confluentis et terminis eorumdem. Et ad majorem firmitatem horum omnium presens publicum instrumentum sigillo nostro jussimus comuniri. Et ego, Poncius de Caramano predictus, recipiens a vobis, predicto domino nostro rege, predictum castrum de Coma cum villari *d'Estenills* et aliis omnibus pertinenciis suis et juribus supradictis in feudum, et investituram ejusdem feudi, promito vobis quod pro ipso castro et ejus pertinenciis et juribus supradictis, ego et mei erimus fideles vassalli vestri et vestrorum successorum; et de ipso castro, irati et paccati, dabimus vobis et vestris successoribus, aut certo mandato vestro, potestatem quandocumque et quocienscumque per vos vel vestros aut vestras literas seu nuncium inde fuerimus requisiti. Et pro hiis omnibus et aliis ad que fidelis vassallus pro vero feudo suo domino tenetur vobis et vestris successoribus servandis, atendendis et conplendis[a] fideliter, per me et meos, facio vobis homagium ore et manibus comendatum; et ita totum, ut in hac carta continetur, me et meos observaturos, bona mea fide et sollempne stipulatione, vobis promito; et inde presto vobis corporaliter sacramentum fidelitatis per Deum, tactis corporaliter sacro

sanctis IIIIor Dei Evangeliis. Et ad faciendum et prestandum simile homagium fidelitatis juramentum vobis et omnibus vestris successoribus, obligo et astringo me et omnes successores meos in castro predicto. Acta sunt hec in camera regia castri Perpiniani domini nostri regis predicti, IIII° kalendas aprilis, anno Domini millesimo trecentesimo quarto, presentibus testibus Jacobo de Muredine et Berengario de Calderiis, militibus, Raimundo Guilelmi, sacrista Elnensis, Jacobo Catelli, jurisperito, et Arnaldo de Codaleto. Ego, Laurencius Plasensa, publicus notarius creatus auctoritate preffati domini nostri regis ubique terrarum sue dictioni subjectarum, predictis omnibus interfui et, mandatus ac requisitus a domino nostro rege et Poncio de Caramanno predicto, premissa omnia scripsi et inde confessi presens publicum instrumentum quod mandato domini nostri regis suo sigillo majori pendenti sigillavi et clausi et subsignavi meo publico et solito signo (SM).»

Ego, Jacobus Bocanova, fideliter ac legaliter mandato Arnaldi Ysarni hoc translatum translatavi a suo originali instrumento puncto ad punctum, verbo ad verbum, nichil addens vel minuens, videntibus et legentibus tribus testibus advocatis, videlicet Petro Querubi, et Andrea Mirii et Bertrando Torrati, qui omnes una mecum hoc translatum et orginale instrumentum viderunt et legerunt, et ita bene convenire invenerunt, sexto kalendas madii, anno Domini millesimo trecentesimo quarto, et suprascripsi in XXXIIIa linea «potest».

Arnaldus Ysarni, scripto publicus Perpiniania, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. *Sic*. b. potest *afegit a l'interlineat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

258

1304, 26 maig

Vidimus autentificat per Arnau Ysarn, escrivà públic de Perpinyà, de l'acta del 26 de març de 1304 per la qual el rei Jaume II de Mallorca dóna en acapte a Jaume Cadell, jutge reial, un local de 20 canes de Montpeller d'amplada, situat a Puigcerdà, sobre el Reür, a prop dels seus antics molins, per edificar-hi molins drapers o bladers, així com les cases, portes i altres coses necessàries per al funcionament d'aquests molins. Li concedeix la facultat d'agafar del Segre tota l'aigua

que necessiti, amb la condició de fer-ho més avall dels molins del Temple i de fer indemnitzar els propietaris de les terres per on faci passar la canal de derivació pel veguer de Cerdanya sota l'arbitratge dels prohoms de Puigcerdà. També li concedeix la facultat d'agafar l'aigua del Reür si es demostra que serà útil. L'autoritza a plantar arbres i a clavar estaques al voltant d'aquest local a fi de protegir-lo. Amb aquesta concessió el rei no deroga els drets d'usatge dels homes que utilitzen l'aigua d'aquests rius per a regar les seves terres. Jaume Cadell i els seus successors hauran de pagar-li 5 sous de moneda barcelonesa de cens anual el dia de Sant Miquel de setembre i el foriscapi cada vegada que el local sigui venut o empenyorat. Jaume Cadell promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Castell de Coma. – Jacobus Catelli.

Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam publico instrumento sigillo cereo illustrissimi domini regis Majoricarum in eodem pendenti ut prima facie apparebat sigillato, cujus tenor talis est:

«Noverint universi quod nos, Jacobus, Dei gracia rex Majoricarum, comes Rossilionis, Cerritanie et dominus Montispessulani, per nos et nostros damus et tradimus sive quasi tradimus ad accapitum sive in emphiteosim tibi, Jacobo Catelli, judici nostro, et tuis, et quibus volueris perpetuo, exceptis personis et locis religiosis et clericis, unum locale que fuit pati inferius designatum, ad construendum ibi molendinum et molendina draperia et bladeria quandocumque (et) quocienscumque et prout tibi et tuis placuerit, atque domos et porticus et alia omnia apta et necessaria ac spectancia et que spectare possunt ad dicta molendina, domus et porticus; concedentes ex certa sciencia et dantes tibi et tuis plenam licenciam et potestatem quod ad dictum locale et molendina que ibidem construxerit tu et tui possitis divertere, ducere et labi facere ac dirivare de flumine Sigoris aquam quantam tibi et tuis placuerit ad necessitatem dictorum molendinorum per quecumque loca tibi et tuis placuerit; ipsam tamen aquam tu et tui recipiatis et habeatis recipere ex dicto flumine subtus molendina Templi satisfaciendo illis personis per quarum possessiones aqua dirivabitur ad noticiam et arbitrium trium proborum hominum de Podio Ceritano per vicarium Ceritanie qui pro tempore fuerit eligendorum. Et eodem modo damus et concedimus tibi et

tuis licenciam recipiendi aquam de flumine de *Regur*, si tibi vel tuis ad opus dictorum molendinorum fuerit oportunum. Est autem dictum locale sive patuum juxta villam Podii Cerdani, juxta flumine de Regur, affrontat ex parte superiori in molendinis tuis et turri que consuevit ibi esse, salvo camino publico quod ibi est, et ex alia parte affrontat in prato de *Palarols*, et in prato Guilelmi de *Onçes*, et in prato Petri Lobeti, et in prato quod fuit olim Petri *Gisclavar* et a parte inferiori affrontat in flumine de Segre, et ex alia parte in exaugatorio tuorum molendinorum predictorum antiquorum, et ex alia parte in tuo recho per quem discurrit aqua que labitur seu emanat de tuis antiquis molendinis predictis. Predictum autem locale sive patuum continet et debet continere in amplitudine incipiendo a parte inferiori viginti cannas Montispessulani, et postea assendendo constringitur [f. 91] et determinatur sicut predicte affrontationes includunt et sicut distingit recatura dictorum tuorum molendinorum ubi affrontat dictum locale quod tibi damus recho tuo antiquo quem jam habebas inperpetuum tibi et tuis remanente. Preterea damus et concedimus tibi et tuis inperpetuum licenciam et facultatem plantandi arbores et figendi palos per loca circumvicina et contigua locali seu patuo supradicto ad tuicionem et deffencionem dicti localis seu patui molendinorum et aliorum hedificiorum que construentur ibidem. Hoc tamen facimus et facere volumus et intendimus, salvo et reservato expresse juris illorum omnium hominum qui habent et habere consueverunt jus et possessionem rigandi terras de aqua dictorum fluminum, quibus per hec vel alia nolumus nec intendimus derogare. Et hac donationem ad accapitum et concessiones predictas tibi et tuis facimus facimus[a] hoc pacto quod tu et tui, qui predicta habebitis et tenebitis et predictis utemini, dabitis et solvetis nobis et nostris de censu quolibet anno in festo sancti Michaelis septembris quinque solidos barchinonensium, de qua moneta LXV solidi valent unam marcham argenti fini recti pensi Perpiniani; et quandocumque predicta que tibi et tuis ad accapitum damus et concedimus in totum vel in parte vendantur vel inpignorentur, nos et nostri habeamus inde nostrum foriscapium; promitens tibi quod nos et nostri faciemus te et tuos predicta omnia que tibi et tuis damus ad accapitum damus et concedimus in totum vel in parte vendantur vel inpignorentur, nos et nostri habeamus inde nostrum foriscapium; promitens tibi quod nos et nostri faciemus te et tuos predicta

omnia que tibi et tuis damus ad accapitum et concedimus habere, tenere et eis uti pacifice et quiete adversus quascumque personas; mandantes vicariis, bajulis et aliis officialibus nostris presentibus et futuris quod premissa omnia teneant, compleant et observent et faciant ab omnibus inviolabiliter observari. Ad majorem autem horum omnium firmitatem presens publicum instrumentum sigillo nostro pendenti jussimus comuniri. Predictam autem donationem et concessionem de predictis tibi et tuis facimus ex certa sciencia, non obstante lege dicente ne quid in loco publico fiat, et non obstante lege ultima si contra jus vel utilitatem publicam vel aliquo alio jure in contrarium veniente. Ego igitur Jacobus Catelli predictus promito vobis, illustrissimo domino nostro regi, quod ego et mei qui predicta que michi dedistis ad accapitum et concessistis habebimus et tenebimus, prestabimus et solvemus vobis et vestris omnibus successoribus quolibet anno in dicto festo sancti Michaelis septembis dictos quinque solidos barchinonensium censuales, et in predictis omnibus que michi ad acapitum dedistis et concessistis, servabimus vobis et vestris sincere directum dominium, laudimium et foriscapium; obligando inde vobis et vestris predicta omnia que michi ad accapitum dedistis et concessitis, et omnes meliorationes que ibi facte fuerint per me et meos. Acta et laudata fuerunt hec in castro Perpiniani predicti domini nostri regis septimo kalendas aprilis, anno Domini millesimo trecentesimo quarto, presentibus testibus Jacobo de Muredine et Berengario de Calderiis, militibus, Raymundo Guilelmi, sacrista Elne, et Guilelmo de Podio de Orphila et ffratre Jacobo de Oleriis de ordine Templariorum. Ego, Guilelmus Castelli hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense et suprascripsi in VII[a] linea tuo. Ego Laurencius Plasensa, publicus notarius creatus auctoritate prefati domini nostri regis ubique terrarum sue dicioni subjectarum subscripsi et hoc sig-(SM)-num feci.»

Ego Bartolomeus *Prese*s, mandato Arnaldi Ysarni, fideliter atque legaliter hoc translatum translatavi ab originali instrumento puncto ad punctum, verbo ad verbum, nichil addens vel minuens, videntibus et legentibus tribus testibus advocatis, videlicet Jacobo Bocanova et Guilelmo Radulfi et Bernardo Jaufredi, qui omnes una mecum hoc translatum et originale instrumentum viderunt et legerunt et bene convenire invenerunt septimo kalendas junii, anno Domini millesimo trecentesimo quarto.

Arnaldus Ysarni, scriptor publicus Perpiniani, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. *Sic*.

259

1247, 27 agost

Còpia autentificada per Ramon d'Iravals, notari públic de Puigcerdà, de l'acta del 13 de setembre de 1175 per la qual Guillem Bernat de Paracolls, la seva esposa Blanca i la seva germana Berenguera donen al monestir de Santa Maria de Poblet i a l'abat Hug tots els ports, pastures i ús de boscos i aigua que tenen a la vall de Maurà i als límits de Subirà, Roda i Angostrina, de tal manera que el bestiar de l'abadia pugui pasturar-hi lliurement sense pagar cap dret. Cap altra persona no hi podrà fer pasturar el seu bestiar, fora dels seus homes que hi visquin a prop. Demana que el rei Alfons i els seus vetllin perquè ningú exigeixi censos o drets d'ús per aquestes pastures, de manera que els monjos en gaudeixin com si fossin béns propis. Per aquesta concessió, Guillem Bernat de Paracolls ha rebut 100 sous barcelonesos nous i una mula d'un valor equivalent.

Postil·la al marge extern: Fuit cor(rectum) per me P. Vitalis, notarium, cum ejus originali carta XXI[a] augusti anno LXXXVII, et ex post dicta carta fuit restituta Bernardo Sicardi de Angostrina dicta die.

[f. 91*v*] Hoc est translatum fideliter translatatum quod sic incipit:

«In Dei nomine. Manifestum sit quod ego, Guilelmus Bernardi de *Paracolls* et ego Blancha, uxor ejus, et Berengaria, soror Guilelmi Bernardi predicti, nos omnes pariter per nos et pro omnibus nostris heredibus, pro Dei amore et beate virginis Marie, et pro redemptione animarum nostrarum et omnium parentum nostrorum, cum hac presenti carta donamus et vendimus et tradimus domino Deo et monasterio Sancte Marie Populeti et tibi Ugoni, abbati ejusdem loci, omnibusque confratribus tuis, presentibus et futuris, omnes portus et omnes pasturas et *boschages* et aquas, que habemus et ulla voce hebere debemus in valle Marani et suis terminis, et in Subirano ejusque terminis, et in Roda et suis terminis, de Angostrina, cum exitibus et regressibus, libere et quiete, quantum ibi habemus et ulla voce

habere debemus, tali condicione quod omne vestrum *bestiar* in perpetuum ibi pascat ibique semper omnem vestram voluntatem faciatis sine censu et usatico, et sine laudamento cujuslibet persone ecclesiastice vel secularis, nec liceat alicui mittere illuc aliquod *bestiar* ad pascendum, nisi solum modo nostrorum hominum juxta portus habitancium; quod siquis presumpserit, erimus inde vobis deffensores contra omnes homines. Et hoc totum plivimus Deo et vobis per nostras fides rectas. Quod si aliquis e(x) meis propinquis (a)ut ulla persona a vobis inde aliquid pecierit pro censu, vel usatico, vel servicio, rogamus dominum nostrum regem Ildeffonsum ejusque propinquos, ut inde sint vobis deffensores, faciantque vobis semper omnes illos portus bonos, et habere et tenere sicut proprium honorem Sancte Marie Populeti. Insuper recipimus vos et omne vestrum *bestiar* in nostra bajulia et nostra custodia, et deffensione, sicut nostrum proprium, dum venerit ibi. Et propter hoc donum et hanc vendicionem dedistis michi, Guilelmo Bernardo, centum solidos barchinonensium novorum et unam mulam que valebat sine dubio centum solidos barchinonensium. Factum fuit hoc ydus septembris, anno Domini M° C° LXX° V°. S+ignum Guilelmi Bernardi supradicti. S+ignum Blanche, uxoris ejus, S+ignum Berengarie, sororis Guilelmi Bernardi, nos laudamus et propriis manibus firmamus hoc totum. S+ignum Guilelmi de *Furnols*. S+ignum Ademari de *Mosset*. S+ignum Bernardi de Morerio. S+ignum Petri de Morerio. S+ignum Raimundi Arriari, capellani de *Colnats*. S+ignum Petri de *Aguils*, bajuli. Stephanus rogatus scripsit.»

Signum Arnaldi *Scriba*, qui hanc translatum scripsit. Raymundus de Ysavalle, publicus Podiicerdani notarius, hoc translatum scripsit et hoc suum ~~signum~~ sig-(SM)-num hic aposuit[a] anno dominice Incarnacionis M CCXL° VII, die VI kalendas septembris.

a. *Sic*.

260

1295 (nou estil), 20 febrer

Pere Mercader, fill del difunt Guillem Mercader, i Ramon Ferrer, tots dos de Puigcerdà, prometen als habitants d'Angostrina que no donaran a ningú el dret de tallar fusta al bac de Morera, ni al bac de Vivers, dins la vall de Vilamerans, ni al bac de Grua sense el seu acord.

Postil·la al marge extern: Idem fuit cor(rectum) ut supra et dicto Bernardo restituta.

Notum sit omnibus quod nos, Petrus Mercatoris, filius Guilelmi Mercatoris quondam de Podioceritano, et Raimundus Fferrarii de eadem villa, promittimus vobis, Bernardo de *Lagunes*, Berengario *Verderguer*, Raymundo de *Corts*, Arnaldo *Bover*, Raymundo *Bells*, Jacobus Baladosa, Petro de Sala, Bernardo Pardinella, Petro de Riu, filio Bernardi de Riu, Petro de Riu, filio Berengarii de Riu quondam, Bernardo *Borrell*, Bernardo Bajuli, Petro de *Vich*, Perpiniana *Texidor*, Bernardo *Mayllol*, Bernardus *Aleu*, Berengario de G. Arnallo, Raymundo Fabri, Bernardo Calomera, Guilelmo Pelegri, Arnaldo Oliba, Simoni Oliba, Johanni *Palau*, Bernardo *Paschal*, Guilelmus de *Eguils*, Petro de Tressera, Petro *Batle*, Arnaldo *Sicards* et Guilelmo *Guirouard*, omnibus de Angostrina, bona fide et firma stipulacione, quod nos et nostri non dabimus, nec dare possimus alicui vel aliquibus talliam lignorum vel fustorum in bacho de Morera, in bacho de *Vivers* in valle de *Vilamerans* nec in bacho de Grua; ymmo illa loca habeatis et teneatis vos et vestri et alii homines de Angostrina ad usum vestrum et vestrorum, ita quod predicta loca possitis vos et vestri et alii homines de Angostrina et sui deffendere et deffenssare ab omni persona que ibi talliare voluerit ligna vel fustes sine vestra voluntate; promittentem predicta servare et firma habere et non contravenire in judicio sive extra; renunciantes omni juri quo contra hec venire possimus. Actum est hoc x kalendas marcii, anno Domini M° CC° XC° IIII°. S+na Petri Mercatoris et Raymundi Fferrarii predictorum, qui hec laudamus. Testes hujus rey sunt: Guilelmus *Çabater*, Petrus Jacobi et Guilelmus Mauri. Guilelmus Cog, publicus Podiiceritani notarius, hec scrip-(SM)-sit.

261

1231, 14 maig

Còpia feta per fra Bartomeu d'Agramunt d'una acta del 30 de juliol de 1179 en virtut de la qual Pere de Domanova dóna a Santa Maria de Santes Creus i al seu abat, Pere, les pastures del Carlit i d'altres llocs de la muntanya d'Angostrina. Ermessenda, esposa de Pere de Domanova, i Pere de Prullans aproven i confirmen aquesta donació.

Postil·la al marge extern: V[a] septembris anno LXXXVII fuit per me P. Vitalis correctum et tra(ditum) Jacobo Urus de Podio Ceritano, procuratori abbatis Sanctarum Crucium.

Hoc est translatum fideliter translatatum cujus series sic ordinatur:

«Universis notum sit hominibus quod ego, Petrus Domenoda[a] dono domino Deo et Sancte Marie de Sanctis Crucibus et domino Petro, gracia Dei abbati ejusdem loci, et omnibus ffratribus, presentibus et futuris, et conventui illius loci, pascua in *Cardid* et in Rocha Colomera, in Conjesta, in Ventola et in Plana de Tramos Rivos et de *Castelar* insubtus, et sicut terminatur in calm Petri de *Prulans* et in via de *Cardid* insus et usque ad *Gaud de Roda*, sicut via vadit, et usque ad Stagnum Latum, sicut aqua dividit, et insuper donec ad *canals* Stagni Lati, et usque ad terminos de *Lanos*. Sicut predictum est, sic habeatis et teneatis et possideatis ad vestram utilitatem, sicut melius potest dici vel intelligi ac nominari, pro amore Dei et remissione peccatorum meorum et animabus patris et matris mee; et omnem vestrum *haver*, et cabanas et ~~guenatum~~ ~~gannacum~~ gannatum, cum omnibus vestris rebus, accipio in mea garda et proteccione, ut ita salvum et securum sicut meum dominium. Siquis (contra) hec evenire voluerit, agere nequeat, set secundum legem componat, et carta firma permaneat. Actum est hoc III° kalendas augusti ab incarnacione Christi anno M° C° LXX° VIIII°, regnante Ludovico rege. Sig+num Petri Domenoda[a], Sig+num Ermessende, uxoris mee, qui hec laudavimus et firmavimus firmarique rogavimus. Et in omnibus predictis locis ullus *haver* de religione non habebat pascua, nisi vobis placuerit. Sig+num Petri de *Pruillas*, qui hec laudo et firmo. Sig+num Petri, capellani de Angostrina. Sig+num Bernardi de Odelo, bajuli. Sig+num Petri Bega. Sig+num Berengarii de Suzvilla. Sig+num Bernardi de Gallo. Sig+num Petri *deç Palad*. Sig+num Petri de Narbona. Petrus scripsit hoc die et anno (SM) prefixo.»

Actum est hoc translatum II° idus madii, anno Domini M° CC° XXX° primo. Ego ffrater (SM) Bartholomeus de Acrimonte hoc fideliter translatavi.

a. *Sic pour* Domenova.

262

1180, 13 setembre

Alfons I, rei de Catalunya-Aragó, dóna al monestir de Santes Creus tots els censos en truites fresques i salades que li corresponen dins el comtat de Cerdanya. Amb tot, n'exceptua la possibilitat de reservar-se'n per a la consumició pròpia quan ell i la reina sojornin a la Cerdanya.

Postil·la al marge intern: V[a] septembris anno LXXXVII fuit cor(rectum) per me P. Vitalis et per me traditum Jacobo Urus de Podioceritano.

[f. 92] In Christi nomine. Sit notum cunctis quod ego Ildeffonsus, Dei gracia rex Aragonensis, comes Barchinone et marchio Provincie, pro salute et remedio anime mee et omnium parentum meorum, dono, concedo et cum hac presenti cartula trado domino Deo et toti conventui monasterii Sancte Crucis in perpetuum omnes truytas recentes et salsas, que michi exeunt et proveniunt per totam Ceritaniam in omnibus locis, ita tamen quod quando ego vel regina in illis locis Ceritanie presentes fuerimus, accipiamus de eis ad expensam nostram quantum fuerit necessarium. Hoc donum maneat firmum et perempniter inconvulsum, ita quod nullus homo nec eciam bajulus meus potestatem habeat aliquid ibi violenter accipiendi, nisi per mandatum nostrum quando ego prius ibi fuero. Et mando et constituo ut omnes ~~quibus~~ quilibet[a] censum faciunt deinceps semper vobis respondeant et predictum censum persolvant. Actum est hoc idus septembris, anno M° C° LXXX° dominice incarnacionis. Sig-(SM)-num Ildefonsi regis Aragonensium, comitis Barchinonensium et marchionis Provincie. Sig+num Arnaldi de Villa Mulorum. Sig+num Poncii de Mata plana. Sig+um Berengarii de Cerritania. Sig+num Petri de Berga. Sig+num Gaucerandi de Pinos, qui omnes hujus rey testes sunt. Sig+num Sancii comitis. Sig+num Geraldi de Jorba. (crux) Berengarius Dei dignatione Terrachonensis archiepiscopus. (SSS) Ego Bernardus Barchinonensis episcopus subscribo. Raymundus, Barchinonis decanus atque levita (SSS). Ego Petrus de Terrachona, Terrachonensis[b] notarius, hec scribi mandato regis die et anno predicto (SM). Sig+num Raimundus[c] monachi. Sig+num Bernardi sacriste. Sig+num Poncii prioris. Sig+num Berengarii monachi. Sig+num Henrici, monachi. Sig+num Berengarii monachi, qui hec fideliter translatum scripsi die et anno quo supra.

a. quilibet *afegit a l'interlineat.* b. Terrachonensis *afegit a l'interlineat*. c. *Sic per* Raimundi.

263

1324, 3 maig - Vilafranca de Conflent, al monestir dels frares menors

Sanç, rei de Mallorca, després d'examinar les actes que ha presentat davant seu, accedeix a la súplica del cavaller Guerau de Breses, fill i hereu de Guillem de Breses, que reclamava l'anul·lació de l'homenatge i del jurament de fidelitat que Guillem de Conillac, el seu fill Ponç de Conillac i més tard el seu nét Joan de Conillac van fer al rei per un mas situat a Anglars, al Capcir, i per un cafís de forment sobre la meitat del delme d'Esposolla. El rei ordena conseqüentment que Joan de Conillac faci homenatge d'aquest feu a Guerau de Breses, que el té en feu per Guillem de Rocafort, el qual el té pel noble Bernat de So, el qual el té pel comte de Foix, que el té per ell.

Postil·les al marge extern: Comlach. – Anglars. – Decima de Sposolla.

[f. 92*v*] Noverint universi quod coram nobis, Sancio, Dei gracia rege Majoricarum, comite Rossilionis et Ceritanie et dominus Montispessulani, proposuit supplicando Gueraldus de Bredis, miles, filius et heres Guilelmi de Bresis quondam, quod dictus pater suus dedit in feudum Guilelmo de Conilacho quendam mansum, quem habebat in terra Capcirii, in villari de *Anglars*, et unum modium siliginis super medietate sua decime de Sposola terre Capcirii, prout in instrumento publico inde facto hec asseruit contineri, quodquidem feudum ipse tenebat et tenere debebat in mediate a Guilelmo de Sono de Rochaforti, qui illud tenet et tenebat pro nobili Bernardo de Sono, et idem nobilis feudum ipsum tenet et debet tenere pro nobili comite Fuxensis, et idem nobilis comes illud tenet et tenere debet a nobis. Quodque, cum ipse Gueraldus de Bresis peteret a Johanne de Conilacho, nepote et successores dicti Guilelmi de Conilacho in dicto feudo, recognicionem sibi fieri de ipso feudo, et recusaret eidem Johanni dare dictum modium siliginis, quia non recognoscebat sibi feudum predictum, Guilelmus Querubi, procurator noster in feudis, mandavit ipsi Geraldo de Bresis ut dictum modium siliginis solveret dicto Johanni de Conilacho, cum idem Guilelmus et Poncius de Conilacho, ejus filius quondam, et dictus Johannes, filius et heres ipsius Poncii, recognovissent dictum feudum tenere a nobis in mediate. Quare suplicavit nobis ut, cum ipse ignoraverit usquequaque dictas

recogniciones nobis factas fuisse de dicto feudo per dictum quondam Guilelmum de Conilacho et per dictos ejus successores in dicto feudo, dignaremur feudum ipsium reducere ad statum pristinum et antiquum. Nos igitur, dicti Geraldi de Bresis dicta supplicacione benigne admissa comperto primitus per instrumenta antiqua quod ipse Geraldus de Bresis debet dictum feudum tenere a dicto Guilelmo de Sono de Rochaforti, et quod ipse Guilelmus de Sono illud debet tenere a dicto Bernardo de Sono, et ipse Bernardus a dicto nobili comite Fuxensis, et idem comes a nobis, viam veritatis potius quam sancti juris in hiis sequi volentes, per hanc cartam nostram volumus, statuimus atque mandamus quod non obstantibus recognicionibus de dicto feudo factis nobis per dictum Guilelmum de Conilacho quondam et per dictos ejus successores in illo qui confessi fuerant et recognoverant dictum feudum a nobis in mediate tenere, idem Johannes de Conilacho et sui perpetuo habentes et tenentes dictum feudum teneant et tenere debeant ipsum feudum a dicto Geraldo de Bresis in mediate et suis perpetuo, et ipse Geraldus de Bresis illud teneat et tenere debeat a dicto Guilelmo de Sono de Rochaforti, et iste a dicto Bernardo de Sono, et dictus Bernardus de Sono a dicto nobili comite Fuxensi, et idem comes a nobis inmediate; absolventes per hanc cartam dictum Johannem de Conilacho, successorem dicti Guilelmi de Conilacho in dicto feudo, ab homagio et fidelitatis juramento per eum prestitis, vel alii nomine nostro, pro dicto feudo, quod, ut predicitur, recognoverat a nobis tenere in mediate, eique mandantes ut illud recognoscat dicto Geraldo de Bredis et ei et pro illo faciat que pro dicto feudo facere est astrictus. Mandamus itaque locum nostrum tenentibus, vicariis, bajulis et aliis officialis nostris, presentibus et futuris, quatenus hanc cartam nostram et omnia contenta in ea dicto Geraldo de Bresis et suis observent firmiter et faciant observari inviolabiliter. In quorum omnium testimonium et firmitatem presenti carte sigillum nostrum jussimus apponendi. Quod est actum in monasterio fratrum minorum Villefranche Confluentis, quinto nonas madii, anno Domini millesimo ccc° vicesimo quarto.

Signum (SM) nostri Sanccii, Dei gracia regis Majoricarum, comitis Rossilionis et Ceritanie et domini Montispessulani, qui hec omnia predicta laudamus atque firmamus.

Testes sunt: [*1a*] nobilis Petrus de Fenolleto, vicecomes Insule, Berengarius Maynardi, canonicus Narbone, cancellarius, [*2a*] Dalmacius de Banyullis, Fferrarius de Caneto, majordo-

mus, Petrus de Pulcro castro, milites, [*3a*] et Jacobus Scuderii, notarius, omnes consiliarii preffati domini regis.

Ego, Jacobus Scuderii, notarius preffati domini regis et ejus auctoritate publicus, ipsius speciali mandato hec scribi feci et clausi meo publico solito sig-(SM)-no.

264

1293, 3 juny

Sibil·la, vídua de Joan Mir, de Puigcerdà, amb el consentiment del seu pare, Ramon Franc, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus, que té en nom dels seus fills Pere, Ramon i Jaume una peça de terra situada a la parròquia de Santa Eugènia de Pallerols, al Llinars. Arnau Vola confirma Sibil·la i els seus fills en la possessió d'aquesta terra, amb la condició que la tinguin en feu pel rei i que no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos. També confirma la compra d'aquesta terra que el seu difunt marit Joan Mir havia fet pel preu de 62 sous i 6 diners de moneda melgoresa de tern, i reconeix que ha rebut 15 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei per aquesta venda.

Postil·la al marge superior: Tempore Arnaldi Vole.
Postil·les al marge intern: F. – Sibilia, uxor Jo. Mirii.

[f. 93] Noverint universi quod ego, Sibilia, uxor quondam Johannis Mir de Podiocerdano, cum consilio et assensu Raymundi Franchi, patris mei, nomine Petri et Raymundi et Jacobi, pupillorum filiorum meorum et dicti viri mei quondam, confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori a domino rege constituto in negociis feudorum terre Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis stipulanti et recipienti, quod ego, nomine dictorum filiorum meorum ut gubernatrix eorum, una cum eisdem filiis meis teneo in feudum pro dicto domino rege quandam peciam terre, quam dictus vir meus quondam emit a Petro *Blanch* de Pociocerdano, et est in terminis Sancte Eugenie de *Payllerols*, loco vocato *Linars*, et affrontat in terra que fuit Petri de Areis quondam, et in tenencia Bernardi Taschерii de Podiocerdano, et in via et in terra residua vestra que fuit *d'en Serradeyl*; promitens vobis eidem Arnaldo Vole, exsecutori predicto nomine domini regis, quod pro dicta pecia terre ego et dicti filii mei servabimus dicto domino regi

et suis fidelitatem et illam vel aliquam ejus partem nunquam alienabimus in clericos vel religiosos vel milites seu uxores eorum, nec de eadem seu aliqua ejus parte aliquid faciemus quominus infeudacio dicte pecie terre valeat domino regi vel suis. Et quocienscumque dicta pecia terre in totum vel in parte alienetur quoquomodo in personas non prohibitas, procurabimus et tractabimus cum effectu ego et dicti filii mei et nostri successores perpetuo quod dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium debitum ut de feudo suo. Et pro omnibus et singulis supradictis attendendis semper et fideliter observandis, nomine meo proprio ac nomine ipsorum filiorum meorum, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis et eidm domino regi et sui, dictam terram et omnem melioramentum quod in ea factum fuerit. Et ego Raymundus Franchi, pater dicte Sibilie, omnia et singula supradicta approbo et concedo. Ego igitur Arnaldus Vole predictus, approbans predicta nomine domini regis et successorum suorum, laudo et confirmo tibi, dicte Sibilie, nomine tuo et nomine dictoru filiorum tuorum recipienti et stipulanti, et eisdem filiis tuis dictam peciam terre ad feudum domini regis et suorum. Laudo insuper et confirmo nomine quo supra emptionem quam dictus Johannes Mir quondam maritus tui dicte Sibilie fecit de dicta pecia terre precio sexsaginta duorum solidorum et sex denariorum barchinonensium coronatorum de terno. Et pro foriscapio dicte empcionis habui et accepi a te michi tradente nomine domini regis quindecim solidos malguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo; renunciando excepcioni peccunie non numerate et dicti foriscapii non accepti. Hec tamen facio salvo jure dicti domini regis et suorum, scilicet foriscapio predicto quandocumque et quocienscumque dicta pecia terre alienetur quocumque modo, causa vel racione; et salvo quod non possit alienari nec aliquo modo subici vel obligari sanctis, nec militibus vel eorum uxoribus, nec domibus religionum, nec clericis; et salvo jure dicti domini regis in omnibus et per omnia. Actum est hoc tercio nonas junii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig+++na Sibilie et Raymundi Franchi, patris ejus, et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Jacobi Taltendre, rectoris ecclesie de *Err*, et Petri Ferrari et Bernardi Taschерii de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum

suorum terre Ceritanie et Confluentis, hanc cartam scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit, et rasit et emendavit in septima linea «residua nostra que fuit d'en Serradeyl.»

ABC ABC ABC

265

1293, 11 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Ramon de Cabrera, d'Ur, en la possessió d'una terra situada a la parròquia de Sant Martí d'Ur, als Pradells, que li va vendre Guillem Comdor, de Florí, que té en feu pel rei un mas del qual depenia aquesta terra. Pel foriscapi degut al rei, Arnau Vola reconeix que ha rebut 7 sous de moneda melgoresa. Li fa aquesta concessió amb la condició que tingui aquesta terra en feu pel rei i que no l'alieni mai a cavallers, clergues o religiosos.

Postil·les al marge intern: F. – R. de Capraria. - (...) jornal de (...) Lo camp d'en Casadayll.

Noverint universi quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum terre Ceritanie et Confluentis, nomine dicti domini regis et suorum successorum, laudo et confirmo ad feudum ejusdem domini regis et suorum tibi, Raymundo de Capraria de Ur, et tuis, quandam terram que est in terminis Sancti Martini de Ur, loco vocato *Pradeyls*, et affrontat in terra Petri *Laureta*, et in terra Guilelmi *Comdor*, et in terra Petri de *Ayll*, et in terra Bernardi *Examena*, quam terram tibi vendidit Petrus *Comdor de Flori*, qui tenet in feudum pro domino rege quendam mansum, de tenedone cujus fuit dicta terra. Et ob hoc pro foriscapio dicte vendicionis tibi facte de dicta terra, nomine domini regis, habui et accepi a te septem solidos malguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo et contentum; renunciando inde omni excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo semper domino regi et suis foriscapio quocienscumque et quandocumque dicta terra in totum vel in parte alienetur; et salvo quod nunquam possit alienari vel submiti seu obligari sanctis, nec militibus nec eorum uxoribus, nec domibus religionum, nec clericis; et salvo

semper domino regi et suis jure et dominio in omnibus et per omnia. Ego igitur Raymundus de Capraria predictus, approbans predicta, scio et recognosco omnia et singula supradicta esse vera. Et pto eisdem omnibus et singulis supradictis attendendis firmiter et complendis, ut superius continentur, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dicta pecia terre et eandem peciam terre et omnem melioramentum quod in ea faciemus ego et mei. Actum est hoc tercio idus junii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Raymundi de Capraria predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Raymundi de Nava et Bernardi Tascherii et Jacobi de Serraclerano de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

266

1293, 9 juny

Guillem Adroer, d'Altejó, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei cinc peces de terra situades a la parròquia de Santa Eugènia de Saga per les quals ha de donar el dia de Sant Miquel de setembre dos quartans de sègol al rei, així com una gallina, un sester de vi, una fogassa d'un diner i un sester de civada al batlle reial del castrum de Prats. Jura fidelitat al rei i promet no alienar mai aquestes terres a clergues, religiosos o cavallers i que cada vegada que les alieni a altres persones pagarà el foriscapi degut al rei. Arnau Vola confirma Guillem Adroer en la possessió d'aquestes terres amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei i respectin les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·la al marge superior: Totes aquestes terres son en la masada d'en Johan d'Altayo e (...) la los consols de Pugcerda (...) e es del spital de Ix transvila.

Postil·les al marge extern: F. – G. Adrouerii.

[f. 93*v*] Noverint universi quod ego, Guilelmus Adrouerii de Altejo, confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum terre Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et possideo quinque pecias terre que sunt et esse debent et fuerunt et esse consueverunt feudum et de feudo domini regis; et pro eisdem quinque peciis terre facio et facere teneor et debeo et ego et mei predecessores fecimus et facere consuevimus pro censu dicto domino regi et suis predecessoribus quolibet anno in festo sancti Michaelis mensis septembris duos quartallos segalis ad mensuram censualem; item, bajulo castri de Pratis pro domino rege ibi existenti unam gallinam domesticam bonam et recipiendam, et unam cesteratam vini, et unam fogassiam panis valentem unum denarium, et unum sextarium villanum civate. Unde, per me et per omnes meos promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis, quod ego et mei, qui dictas quinque pecias terre habebimus et tenebimus, prestabimus dicto domino regi aut cui voluerit dictos duos quartallos segalis quolibet anno perpetuo in festo sancti Michaelis septembris, et dicto bajulo de Pratis predicta omnia que facere teneor et debeo ac solvere pro dictis quinque peciis terre. Et insuper pro infeudacione hujusmodi observabimus ego et mei fidelitatem domino regi et suis tanquam fideles feudatarii debent et tenentur servare domino suo. Et dictas quinque pecias terre vel aliqua earum nunquam alienabimus in religiosos vel clericos seu milites sive uxores eorum, nec aliquid inde faciemus quo dictum feudum minus valeat seu valere possit dicto domino regi aut suis. Promitens me et meos tractaturos cum effectu quod, quocienscumque dicte quinque pecie terre in totum vel in parte quoquomodo alienentur in personas non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium. Et ad predicta omnia et singula observanda et complenda, ut dictum est, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole nomine domini regis, et eidem domino regi et suis me et omnes successores meos in dictis quinque peciis terre et easdem omnes quinque pecias terre et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Sunt autem dicte pecie terre in terminis et adjacencia Sancte Eugenie de Sagua; quarum prima est loco vocato Escassana, et affrontat in via publica qua itur de Sagua apud nemus et in devesia Petri Seguini de Aniula; secunda est loco

vocato *Velers*, et affrontat in dicta via publica et in tenencia dicti Petri Seguini; tercia est in eodem loco vocato *Velers*, et affrontat in terra Boneti de Torrente et in dicta via publica et in tenencia Johannis Aravoni de Altejo; quarta est loco vocato *Quer Foradat*, et affrontat in prato Petri Seguini de Aniule et in via vocata de *Rieyl* de Sagua et in terra de *na Robaneylla* de Torrentibus; quinta est loco vocato *Serres*, et affrontat in terra Petri Durandi de *Ger* et in terra Martini de Aniule. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator predictus, nomine predicti domini regis et suorum laudo et confirmo ad feudum dicti domini regis et suorum tibi, dicto Guilelmo Adrouerii, dictas quinque pecias terre, salvo semper dicto domino regi et suis quod tu et tui, qui dictas pecias terre habebitis et tenebitis, servetis et teneamini servare dicto domino regi et suis successoribus in eternum fidelitatem; et salvo eciam predicto domino regi et suis foriscapio quocienscumque dicte quinque pecie terre in totum vel in parte alienentur; et salvo quod non possint alienari nec aliquo modo submiti vel obligari sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis; et salvo in omnibus et per omnia jure et dominio domini regis et suorum. Actum est hoc quinto idus junii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Guilelmi Adrouerii de Altejo et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Bernardi Tascherii et Raymundi de Nava de Podiocerdano et Raymundi Batalerii, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum terre Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

FUNDACIÓ NOGUERA

ABC ABC ABC

267

1293, 3 juny

Bernat Joan, amb el consentiment del seu pare Bernat Joan, de Puigcerdà, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei una peça de terra situada a la parròquia de Santa Eugènia de Pallerols que va comprar a Bernat Sala, de Puigcerdà, pel preu de 125 sous de moneda barcelonesa de tern. Jura fidelitat al rei i

promet no alienar mai aquesta terra a clergues, religiosos o cavallers i que cada vegada que l'alienarà a altres persones pagarà el foriscapi degut al rei. Arnau Vola confirma Bernat Joan en la possessió d'aquesta terra, amb la condició que ell i els seus successors la tinguin en feu pel rei i respectin les estipulacions d'aquest contracte. Reconeix que Bernat Joan li ha pagat 28 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei per la compra d'aquesta terra.

Postil·les al marge extern: F. – Bernardus Johannis.

Noverint universi quod ego, Bernardus Johannis, filius Bernardi Johannis de Podioceritano, concilio et laudamento dicti patris mei, per me et per omnes meos profiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori ab illustrissimo domino rege Majoricarum constituto in negociis feudorum terre Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro domino rege et suis quandam peciam terre que est in terminis Sancte Eugenie de *Payllerols*, loco vocato Coma, quam emi a Bernardo *Salat*, filio Bernardi *Salat* quondam de Podioceritano precio precio[a] centum viginti quinque solidorum barchinonensium coronatorum de terno; que terra affrontat in recho qui dicitur de Orta et in terra Berengarie Come et in terra Guilelmi Johannis et in terra Raymundi *Argemir* et in prato Petri de *Villa Lobent*; promitentes vobis, eidem Arnaldo Vole, exsecutori predicto nomine domini regis, quod pro dicta pecia terre ego et mei observabimus dicto domino regi et suis fidelitatem, et ipsam peciam terre vel aliqua ejus partem nunquam alienabimus in clericos vel religioso aut milites seu eorum uxores, nec de eadem pecia terre seu aliqua ejus parte aliquid faciemus quominus infeudacio ejusdem pecie terre domino regi aut suis in aliquo valeat. Et quocienscumque dicta pecia terre in totum vel in parte alienetur quoquomodo in personas non prohibitas, procurabimus et tractabimus cum effectu ego et mei quo dictus dominus rex et sui habebunt semper suum foriscapium inde debitum ut de feudo suo. Et pro omnibus et singulis supradictis attendendis semper et fideliter observandis, obligo me et omnes successores meos in dicta [f. 94] pecia terre et eandem peciam terre et omnem melioramentum quod in ea faciemus ego et mei vobis, dicto Arnaldo Vole nomine dicti domini regis recipienti et stipulanti, et eidem domino regi et suis. Ego igitur Arnaldus Vole, exsecutor predictus, nomine

domini regis et successorum suorum, laudo, ratifico et confirmo tibi, dicto Bernardo Johannis, et tuis perpetuo, ad feudum dicti domini regis et suorum, dictam peciam terre. Et insuper laudo, corroboro et approbo tibi, eidem Bernardo Johannis, et tuis, empcionem predictam, quam fecisti de dicta pecia terre a dicto Bernardo *Salat*, precio predicto. Et pro foriscapio dicte tue empcionis, nomine domini regis habui et accepi a te viginti octo solidos melguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate et dicti foriscapii non habiti et accepti. Hec tamen facio et intendo facere salvo semper domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque predicta pecia terre alienetur quocumque modo, causa vel racione; et salvo quod non possint alienari nec aliquo modo sub(m)iti seu obligari sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis; et salvo jure domini regis et suorum in omnibus et per omnia. Actum est hoc tercio nonas junii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig+++na Bernardi Johannis et Bernardi Johannis, patris ejus, et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Jacobi *Taltendre*, rectoris ecclesie de *Err*, et Petri Ferrarii et Bernardi Taschерii de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum suorum terre Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

a. *Sic*.

FUNDACIÓ NOGUERA

268

1293, 10 juny

Guillem de Ger, de Puigcerdà, fill del difunt Bertran de Ger, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei un camp situat dins el territori de Pallerols que va comprar a Jaume Orig, de Puigcerdà. Promet pagar 6 diners melgoresos de cens anual el dia de Sant Miquel de setembre i no alienar mai aquest camp a clergues, religiosos o cavallers i que cada vegada que l'alieni a altres persones pagarà el foriscapi degut al rei. Arnau Vola confirma Guillem de Ger en la possessió

d'aquesta terra, amb la condició que ell i els seus successors la tinguin pel rei i respectin les estipulacions d'aquest contracte. Reconeix que per aquesta transacció Guillem de Ger li ha pagat 20 sous de moneda melgoresa.

Postil·les al marge intern: G. de Ger. – F. – Transportatum est in Johannem de Massaners de Podio Ceritano. – VI denarios de censu.

Noverint universi quod ego, Guilelmus de *Ger*, de Podioceritano, filius quondam Bertrandi de *Ger*, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, executori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum constituto super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine ejusdem domini regis stipulanti et recipienti, quod, licet Jacobus *Orig* de Podiocerdano quondam vendidisset michi quendam campum terre inferius affrontatum et retinuisset sibi et suis in ipso campo sex denarios melgurienses censuales quolibet anno, et nullum jus in ipso campo salvasset dicto domino regi, est verum quod dictus campus tenetur et tenere debet in feudum pro dicto domino rege, et est et esse debet et fuit de feudo ejusdem domini regis. Et dicti sex denarii melgurienses censuales quos dictus Jacobus *Orig* quondam sibi et suis retinuerat in dicto campo sunt et esse debent dicti domini regis et eidem domino regi et suis fieri, et soliti debent. Unde, cum vos, dicte domine Arnalde Vole, nomine dicti domini regis velletis agere contra me ad dictum campum, petendo illum nomine dicti domini regis, et eidem domino regi in comissum adjudicari. Ego, timens in judicio experiri vobiscum, nomine domini regis, periculum sentencie evitando, composui vobiscum super predictis. Hin(c) est igitur quod ego, per me et meos, scio et recognosco ac confiteor me et meos tenere ac debere tenere dictum campum in feudum pro dicto domino rege et suis; promitens vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis, quod ego et mei, qui dictum campum terre habebimus et tenebimus, prestabimus dicto domino regi et suis perpetuo dictos sex denarios melgurienses censuales quolibet anno in festo sancti Michaelis septembris. Promito insuper vobis quod dictum campum ego vel mei nunquam alienabimus sanctis nec militibus nec eorum uxoribus, nec domibus religionum, nec clericis, nec illum aliqua causa seu modo obligabimus seu submitemus sub manu mortua, nec aliquid de eo faciemus quominus hec infeudacio campi predicti valeat, vel possit minus valere dicto domino regi vel suis. Et quocienscumque dictus campus

alienetur in personas non prohibitas, ego et mei successores in dicto campo procurabimus et tractabimus cum effectu quod dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium. Et pro omnibus et singulis supradictis fideliter attendendis et complendis, ut superius continentur, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole nomine domini regis, et eidem domino regi et suis me et successores meos in dicto campo et eundem campum et omnem melioramentum quod in eo faciemus ego et mei. Et nichilominus racione dicte composicionis et transactionis facte super predictis, dedi et solvi vobis, eidem Arnaldo Vole, recipienti nomine domini regis, viginti solidos melguriensium bonorum. Est autem dictus campus in terminis de *Payllerols*, loco vocato *Coma Gautzes*, et affrontat in terra Raymundi *Argemir*, et in terra Petri de Ecclesia, et in terra Arnaldi Macellarii, et in clausa Guilelmi Johannis et in terris hominum de Ventajola. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, nomine domini regis et suorum, laudo tibi, dicto Guilelmo de *Ger*, dictum campum ad feudum domini regis et suorum, salvis semper dicto domino regi et suis dictis sex denariis malguriensibus censualibus quolibet anno in festo sancti Michaelis septembris et laudimio et foriscapio et aliis omnibus et singulis supra contentis, et salvo jure ejusdem domini regis et suorum in omnibus et per omnia. Et pro hac laudacione et pro composicione et transaccione factis [f. 94*v*] inter me nomine domini regis, ex parte una, et te, dictum Guilelmum de Ger, ex altera, super predictis nomine domini regis habui et accepi a te viginti solidos malguriensium supradictos, de quibus perpaccatum me teneo et contentum, renunciando excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc quarto idus junii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Guilelmi de *Ger* et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Bernardi *Tascher* et Raymundi de Nava de Podiocerdano, et Raymundi *Bataler*, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege super conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

a. *Sic*.

269

1293, 11 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Pere Brangolí, d'Ur, en la possessió d'una terra situada a la parròquia de Sant Martí d'Ur, al Castellar, que va comprar a Guillem Comdor, de Florí, al seu fill Joan i a l'esposa d'aquest últim, Ramona. Li fa aquesta concessió amb la condició que tingui aquesta terra en feu pel rei i no l'alieni mai a cavallers, clergues o religiosos. Arnau Vola reconeix que ha rebut 7 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei. Pere Brangolí jura fidelitat al rei i promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: F. – P. Vilangoli. Ur.

Noverint universi quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, exsecutor constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum successorum, laudo et confirmo tibi, Petro Vilangoli de Uro, et tuis et quibus volueris perpetuo, exceptis sanctis et militibus et eorum uxoribus et domibus religionum et clericis, ad feudum domini regis et suorum successorum, quandam terram inferius affrontatam, quam tibi vendidit Guilelmus *Comdor de Flori* et Johannes, filius ipsius, et Raymunda, uxor ipsius Johannis; ita quod tu et tui, qui dictam terram habebitis et tenebitis, servetis inde domino regi et suis fidelitatem; et quocienscumque dicta terra quocumque modo alienetur in personas non prohibitas in totum vel in parte, dictus dominus rex et sui habeant inde suum foriscapium, ut de feudo ipsius domini regis haberi debetur, eadem terra remanente perpetuo feudum ejusdem domini regis et suorum, salvo tamen et retento quod dicta terra nunquam possit alienari, nec aliquo modo submiti vel obligari sub aliqua manu mortua, nec aliquid de ipsa terra fiat vel possit fieri quominus infeudacio dicte terre domino regi aut suis valeat seu valere possit. Et pro presenti laudacione et confirmacione, confiteor me a te habuisse et recepisse pro foriscapio dicte vendicionis tibi facte de dicta terra septem solidos melguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo; renunciando excepcioni peccunie non numerate. Ego igitur Petrus Vilangoli predictus, recognosco vobis, dicto Arnaldo Vole, quod dicta terra est et esse debet et consuevit esse feudum et de feudo dicti domini

regis et suorum; promitens eciam vobis quod pro dicta terra ego et mei servabimus fidelitatem dicto domino regi et sui. Et omnia et singula supra dicta ego et mei semper servabimus, attendemus et complebimus, et nunquam contraveniemus occulte vel manifeste; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dicta terra et eandem terram et omnem melioramentum quod in ea faciemus ego et mei. Est autem dicta terra in termini de *Ur*, loco vocato *Castelar*, et affrontat in alia terra nostri dicti Petri Vilangoli, et in prato Arnaldi de Podio, et in terra Petri Medici. Actum est hoc tercio idus junii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, exsecutoris constituti a domino rege super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, et Petri Vilangoli de *Ur* predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Raymundi de Nava et Bernardi *Tascher* et Jacobi de *Serraclera* de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege predicto super conficiendis instrumentis negocii feudorum predictorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

270

1293, 12 juny

Cerdà de Bolvir, fill del difunt Arnau Cerdà, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que és un home propi i soliu del rei i que té per ell en feu un mas situat a la vila i parròquia de Santa Cecília de Bolvir. Reconeix que totes les possessions que té dins aquesta parròquia depenen d'aquest mas. Promet pagar 12 diners melgoresos de cens anual el dia de Sant Miquel de setembre. Promet ser fidel al rei i no alienar mai aquest camp a clergues, religiosos o cavallers i que cada vegada que l'alieni a altres persones pagarà el foriscapi degut al rei. Arnau Vola confirma Cerdà de Bolvir en la possessió d'aquest mas, amb la condició que ell i els seus successors el tinguin en feu pel rei i respectin les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Cerdanus de Bolvir. – F. – Bolvir. Mas.

Noverint universi quod ego, Cerdanus de *Bolvirr,* filius quondam Arnaldi Cerdani, non vi dolo vel fraude aliqua inductus, set gratis ac spontanea et gratuira voluntate, per me et per omnes meos confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito, exsecutori constituto ab illustrissimo domino meo rege Majoricarum, nomine ejusdem domini regis stipulanti et recipienti, quod sum et esse debeo homo proprius dicti domini et suorum, et quendam mansum cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis teneo et tenere debeo in feudum pro ipso domino rege et suis in villa et terminis Sancte Cecilie de *Bolvirr*; promitens vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, quod pro dicto manso et possessionibus et pertinenciis ejusdem prestabo dicto domino regi et suis pro censu semper quolibet anno in festo sancti Michaelis septembris duodecim denarios malguriensium bonorum; et insuper pro dicta manso et possessionibus et pertinenciis ejusdem ego et mei successores in predicto manso et possessionibus et pertinenciis ejusdem servabimus semper predicto domino regi et suis fidelitatem, ut fideles vassalli debent et tenentur servare domino suo; nec dictum mansum vel aliquid de possessionibus et pertinenciis ejusdem alienabimus vel obligavimus seu alio modo subjugabimus [f. 95] in clericos, milites vel uxores eorum, vel religiosos, nec aliquid inde faciemus quominus hec infeudacio ipsius mansi et possessionum et pertinenciarum ejusdem domino regi et suis valeat, vel ejus dominium minuatur vel deterioretur in aliquo. Et ego et mei predicti successores efficiemus et tractabimus cum effectu quod quocienscumque et quandocumque dictus mansus et possessiones ejusdem in totum vel in parte quocumque modo, causa vel racione alienentur in personas non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde integre et fideliter suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur et debebitur; imponendo michi et meis in predictis quod ego aut mei de dicto manso et possessionibus ac pertinenciis ejusdem nunquam aliquid vendamus, distrahamus seu alio modo alienemus vel minuamus sine speciali licencia et voluntate ac laudimio predicti domini regis aut suorum successorum, sciens et recognoscens esse verum quod omnes possessiones culte et inculte quas habeo et teneo in villa et terminis Sancte Cecilie de *Bolvirr* sunt et esse debent de dicto manso, et easdem omnes teneo et debeo tenere in feudum pro dicto domino rege et suis, et eadem omnes astringo et obligo ad predicta omnia. Et pro

omnibus et singulis supradictis servandis, attendendis firmiter et complendis per me et omnes successores meos predicto domino regi et suis successoribus perpetuo, ut superius continetur, obligo et astringo me et omnes predictos successores meos in dicto manso et terminis ac possessionibus et pertinenciis suis, et eundem predictum mansum cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis, et omnem melioramentum quod ibi faciemus ego et mei successores. Predictam quidem obligacionem facio de predictis in manu et posse vestri, dicti Arnaldi Vole, nomine dicti domini regis stipulanti et recipienti, et eidem domino regi et suis. Et ad majorem securitatem omnium predictorum habendam, in presenti facio vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, homagium, mitendo manus meas inter vestras et, flexis genibus meis, do vobis osculum in signum fidelitatis. Ego igitur Arnaldus Vole, exsecutor predictus, nomine dicti domini regis et suorum successorum, laudo et confirmo tibi, dicto Cerdano de *Bolvirr*, dictum mansum, cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis, ad feudum dicti domini regis et suorum successorum, salvis et semper retentis et reservatis dicto domino regi et suis successoribus omnibus et singulis supradictis. Actum est hoc pridie idus junii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Cerdani de *Bolvirr* et Arnaldi Vole, exsecutoris feudorum pro domino rege, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Petri de Riupullo, sacerdotis, et Bernardi Maurini et Raymundi de Nava de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege super conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum predictorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit, et suprascripsit in quarta linea «regis.»

ABC ABC ABC

271

1293, 12 juny

Joan Aravó, d'Altejó, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei una terra situada a la parròquia de Santa Eugènia de Saga que va comprar a Bernat Oliba, de Saga, i a la seva esposa Ermessenda. Promet ser fidel al rei i no alienar mai aquest

camp a clergues, religiosos o cavallers i que cada vegada que l'alieni a altres persones pagarà el foriscapi degut al rei. Arnau Vola confirma Joan Aravó en la possessió d'aquesta terra.

Postil·les al marge extern: Jo. Aravoni. – F. – Credunt que sia entre Alteyo e Niula.

Noverint universi quod ego, Johannes Aravoni de Altajo, per me et per omnes meos confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis quandam terram, quam Bernardus Oliba de Sagua et Ermessendis, uxor illius, michi vendiderunt, que est in terminis Sancte Eugenie de Sagua, loco vocata *Joueyl*, et affrontat in terra Petri Sobirani et in terra Bernardi Gombaldi et ex duabus partibus in viis. Unde, per me et omnes meos, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis, quod ego et mei qui dictam terram habebimus et tenebimus, pro eadem terra servabimus domino regi et suis fidelitatem; et dictam terram vel aliquam ejus partem nunquam alienabimus in religiosos vel clericos seu milites vel uxores eorum, nec aliquid inde faciemus quo dictum feudum minus valeat seu valere possit domino regi aut suis; promitens me et meos effecturos et curaturos cum effectu quod quocienscumque dicta terra in totum vel in parte quoquo modo alienetur in personas non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et ad omnia et singula supradicta tenenda firmiter et servanda perpetuo, ut superius continetur, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dicta terra et eandem terram cum omni melioramento quod in ea faciemus ego et mei. Ego igitur Arnaldus Vole, exsecutor dictorum feudorum pro dicto domino rege, nomine ejusdem domini regis et suorum successorum, laudo et confirmo ad feudum domini regis et suorum successorum tibi, dicto Johanni Aravoni, dictam terram, salvo et semper domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dicta terra in totum vel in parte alienetur quocumque modo, causa vel racione in personas tamen non prohibitas, et salvo etiam et retento quod tu et tui

qui dictam terram habebitis et tenebitis, servetis et teneamini servare, attendere et complere omnia et singula supradicta. Actum est hoc pridie idus junii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Johannis Aravoni et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Raymundi *Saura* et Raymundi de Nava et Jacobi Catelli, omnium de Podiocerdano testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege super conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

272

1293, 17 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Pere Moreta, de Puigcerdà, en la possessió d'una terra situada a la parròquia de Santa Eugènia de Pallerols, a les Comelles, que havia comprat a Bernat d'Armancies, de Puigcerdà. Li fa aquesta concessió amb la condició que tingui aquesta terra en feu pel rei i que no l'alieni mai a cavallers, clergues o religiosos. Pel foriscapi degut al rei, Arnau Vola reconeix que ha rebut 30 sous de moneda melgoresa. Pere Moreta promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: P. Moreta. – F. – Berengarius Mercer.

[f. 95*v*] Noverint universi quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus, exsecutor constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine predicti domini regis et suorum successorum, laudo, confirmo et approbo tibi, Petro Moreta de Podiocerdano, et tuis perpetuo, illam empcionem quam fecisti a Bernardo de Armançiis de Podiocerdano de quadam terra cum suo expleto, que est in terminis Sancte Eugenie de *Payllerols*, ad *Comeyles*, et affrontat in terris Raymundi *Tascher* et in terris Raymundi *Argemir* et in quodam rivo et in via; que terra est et esse debet et fuit de feudo dicti domini regis et pro eodem domino rege et suis tenetur et debet ac consuevit teneri in feudum. Ideo, laudo et confirmo tibi et tuis dictam terram ad feudum dicti domini regis et suorum, et empcionem tuam quam de eadem terra

fecisti, ut dictum est, prout plenius continetur in instrumento ejusdem tue empcionis. Hec tamen facio salvo et expresse retento predicto domino regi et suis quod tu vel tui nunquam possitis dictam terram vendere, inpignorare vel alienare nec ullo alio modo submitere sive obligare sanctis nec militibus nec domibus religionum nec clericis, nec de eadem terra aliquid faciatis quominus infeudacio ejusdem terre domino regi vel suis valeat vel condicio dicti domini regis possit minui vel deteriorari. Et quandocumque et quocienscumque dicta terra in totum vel in parte alienetur in personas non prohibitas, dictus dominus rex et sui successores perpetuo habeant inde suum foriscapium, ut de alienacion rei feudalis haberi debetur. Et ratione hujus laudacionis et confirmacionis, pro foriscapio dicte tue empcionis fecte de dicta terra, habui et accepi nomine domini regis a te triginta solidos melguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Et si usque ad presentem diem domino regi aut suis pro dicta pecia terre competit vel competere potest ratione foriscapii vel alio modo plus dictis triginta solidibus, illud plus, nomine domini regis et suorum, tibi et tuis in eternum diffinio et remito. Ego igitur Petrus Moreta predictus, approbans predicta, scio et recognosco omnia et singula supradicta esse vera. Et pro eisdem omnibus et singulis attendendis et complendis et servandis, ut superius sunt expressa, predicto domino regi et suis perpetuo, per me et per omnes successores meos obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis stipulanti et recipienti, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dicta terra et eandem terram et omnem melioramentum quod in ea faciemus ego et mei. Actum est hoc quintodecimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, exsecutoris dictorum feudorum pro domino rege, et Petri *Moreta* predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Arnaldi *Florensa* et Petri de *Onzes*, clericorum de Podiocerdano, et Raymundi Batalerii, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a predicto domino rege super conficiendis instrumentis publicis dictorum predictorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

273

1293, 18 juny

Ramon Ricard, de Vall Sadolla, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei cinc peces de terra situades al vilar de Vall Sadolla, dins el territori de Santa Llocaia. Aquestes terres, que abans depenien de la senyoria del difunt Pere de les Torres, fill del difunt Artal d'Espasèn, van retornar a possessió del rei, al qual promet pagar un quartà de sègol de cens anual el dia de Sant Miquel de setembre. Promet ser fidel al rei i no alienar mai aquestes terres a clergues, religiosos o cavallers i que cada vegada que les alieni a altres persones pagarà el foriscapi degut al rei. D'altra banda, promet no obligar-les mai al monestir de Ripoll, pel qual ell té el seu mas. Arnau Vola confirma Ramon Ricard en la possessió d'aquestes terres reservant-ne els drets del rei.

Postil·les al marge extern: Raymundus de Vaylle Sadoyla. - F.

Noverint universi quod ego, Raymundus Ricardi de Valle Sadoyla, per me et per omnes meos, profiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum, nomine ipsius domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis quinque pecias terre que fuerunt de dominio Petri de Turribus quondam, filii Artaldi *Despasen* quondam, que sunt in terminis de Sancta Leocadia, in villario de Valle Sadoyla; quarum prima est ad Solanum, et affrontat in aliis tribus terris nostris et in terra Petri *Ermemir*; secunda est ad Rotam, et affrontat de duabus partibus in aliis terris nostris et in orto Petri *Tixedor* et in orto Petri Guarnerii; tercia est ad Closam, et affrontat in prato ville et in terra Petri *Ermemir*; quarta est ad Lanam, et affrontat in terra Raymundi Guarnerii et in terra Petri *Tixedor*; quinta est Ortellus, et affrntat in orto Raymundi Guarnerii et in orto Petri *Tixedor* et in duabus viis. Pro quibus quinque terris facio et facere teneor et debeo pro censu dicto domino regi et suis annuatim in festo sancti Michaelis septembris unum quartallum segalis villanum, quem censum dicto Petro de Turribus quondam faciebam. Unde, cum dictus dominus rex successerit in omnibus que dictus Petrus de Turribus habebat sub dominio ipsius domini regis, pro dictis terris promito esse fidelis et

legualis dicto domino regi et suis, et pro eisdem terris ego et mei successores servabimus predicto domino regi et suis successoribus fidelitatem. Et ipsas quinque terras vel aliquam partem earum nunquam ego vel mei obliguabimus seu submitemus vel ullo modo alienabimus sanctis nec militibus nec domibus religionum nec clericis, nec de eisdem quinque terris aliquid faciemus quo directum dominium et jus quod dictus dominus rex habet et habere debet in eisdem quinque terris possit minui vel deterioris condicionis fieri, quod si faceremus, volo et michi et meis impono quod nullam obtineat roboris firmitatem. Et quandocumque et quocienscumque dicte quinque pecie terre in totum vel in parte quoquo modo, causa vel ratione alienentur, ego et mei tractabimus et procurabimus cum effectu quod dictus dominus rex et sui habebunt semper inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Specialiter autem promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis stipulanti et recipienti, quod dictas quinque terras vel aliquam partem earum ego vel mei nunquam obligabimus vel submitemus nec eas volo submiti vel obligari monasterio de Riupullo, pro quo teneo mansatam. Et pro omnibus et singulis supradictis attendendis et complendis et servandis per me et omnes successores meos predicto domino regi et suis perpetuo, ut superius continentur, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine [f. 96] predicti domini regis recipienti, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos et dictas quinque terras et omnem melioramentum quod in eis faciemus ego et mei. Ego igitur Arnaldus Vole, exsecutor predictus, nomine predicti domini regis et suorum successorum, laudo et confirmo tibi, dicto Raymundo Ricardi, et tuis, dictas quinque pecias terre ad feudum predicti domini regis et suorum, salvo semper dicto domino regi et suis dicto censu et foriscapio, ut superius continetur, et salvo etiam et expresse retento quod dicte quinque pecie terre nunquam possint submiti vel obligari dicto monasterio Riupullensis, vel alii monasterio seu religioni vel clericis nec militibus nec domibus hospitalitatis, et salvo jure dicti domini regis et suorum in omnibus et per omnia. Actum est hoc quartodecimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Raymundi Ricardi et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Bernardi Tascherii et Raymundi de Cuguls de Podiocerdano et Raymundi Batalerii, testium. Laurencius

Plasensa, scriptor publicus constitutus a predicto domino rege super conficiendis instrumentis publicis dictorum predictorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

274

1293, 22 juny

Bernat Guarners, de Vall Famelga, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei onze peces de terra que abans depenien de la masada de Magarots de Vall Famelga, dins el territori de Santa Llocaia. Aquesta masada era tinguda pel difunt Artal d'Espasèn, pare del difunt Pere de les Torres, al qual el rei va succeir per raó del crim de lesa majestat comès en contra seu pel dit Pere de les Torres. Per aquestes onze peces de terra, Bernat Guarners promet donar al rei per Sant Miquel de setembre un quartà de sègol de cens anual i el terç d'una alberga que fa amb Guillem Ysern i Ramon Ermemir, de Vall Famelga, per un prat que tenen en comú. Promet ser fidel al rei i no alienar mai aquestes terres a clergues, religiosos o cavallers i que cada vegada que les alieni a altres persones pagarà el foriscapi degut al rei. D'altra banda, promet no obligar-les mai al monestir de Sant Martí del Canigó, pel qual té la masada. Arnau Vola confirma Bernat Guarners en la possessió d'aquestes terres.

Postil·les al marge extern: Bernardus Garners. – F.

FUNDACIÓ NOGUERA

Notum sit omnibus quod ego, Bernardus *Guarners* de Valle Famelgua confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, exsecutori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis undecim pecias terre inferius affrontatas, que olim fuerunt de mansata que vocabatur de *Maguarotz* de Valle Famelgua, que mansata tenebatur et debebat teneri pro Artaldo *Despasen* quondam, patre Petri de Turribus quondam, cui Petro de Turribus dominus rex succedit ratione criminis lese magestatis quod, ut dicitur, ipse Petrus de Turribus comisit

contra dictum dominum regem. Pro quibusquidem XI peciis terre faciebam et facere tenebar et consuevi dicto Petro de Turribus pro censu quolibet anno unum quartallum vilanum segalis, et terciam partem unius alberge, quam dicto Petro de Turribus faciebamus ego et Guilelmus Yserni et Raymundus *Ermemir* de Valle Famelgua pro quodam prato communi inter me et dictos Guilelmum Yserni et Raymundum *Ermemir*. Unde per me et per omnes meos promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et mei successores, qui dictas undecim pecias terre habebimus et tenebimus, prestabimus dicto domino regi et suis dictum unum quartallum segalis et terciam partem predicte unius alberge semper quolibet anno in festo sancti Michaelis septembris; et quod dictas terras vel aliquam earum nunquam alienabimus seu submitemus vel aliquo modo obligabimus sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis nec aliquid inde faciemus quominus infeudacio dictarum terrarum dicto domino regi vel suis valeat, vel ejus jus et dominium minuatur vel fiat deterioris condicionis. Et quandocumque et quocienscumque dicte terre in totum vel in parte quoquo modo, causa vel ratione alienentur in personas non prohibitas, ego et mei tractabimus et procurabimus cum effectu quod dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et pro omnibus et singulis supradictis firmiter attendendis et complendis predicto domino regi et suis perpetuo, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, dictas XI terras et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Promito insuper vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine quo supra stipulanti et recipienti, quod predictas terras vel aliquam illarum nunquam submitam vel obligabo monasterio Canigonensis pro quo teneo mansatam. Et nichilominus in presenti pro dictis XI terris facio vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine quo supra, homagium, flexis genibus meis, mitendo manus meas inter vestras, dans vobis osculum fidelitatis. Sunt autem omnes predicte undecim terre in terminis Sancte Leochadie de Palacio, quarum prima est loco vocato Prato de Villa, et affrontat in terra Guilelmi Ysarni et in prato comuni; secunda est in eodem loco, et affrontat in terra Guilelmi Ysarni et in torrente; tercia est loco vocato Lana, et affrontat in terra Guilelmi Yserni et in alia terra mea quam

teneo pro monasterio Sancti Martini Canigonensis; quarta est in eodem loco vocato Lana et affrontat in terra Guilelmi Yserni et in terra Raymundi *Ermemir;* quinta est loco vocato *Beylescuyt* et affrontat in terra Guilelmi Yserni et in alia terra mea quam teneo pro dicto monasterio Sancti Martini; sexta est in eodem loco vocato Lana et affrontat in terra Guilelmi Yserni et in terra Petri de Areis de Palaciolo; septima est loco vocato *Planeyles* et affrontat in terra Guilelmi de Capite ville et in tenencia Petri de Areis et Petri *Aldran*; octava est loco vocato Serra et affrontat in terra Guilelmi Yserni et in terra mea quam teneo pro dicto monasterio Sancti Martini; nona est in eodem loco vocato Serra et affrontat in terra Raymundi *Ermemir* et in terra Guilelmi Yserni; decima est loco vocato *Picassoles* et affrontat in terra Guilelmi Ysarni et in terra Petri *Aldran*; undecima est loco vocato Sola et affrontat in alia terra mea quam teneo pro dicto monasterio Sancti Martini. Ego igitur Arnaldus Vole, exsecutor dictorum feudorum pro domino rege, nomine ejusdem domini regis et suorum laudo et confirmo tibi, dicto Bernardo *Guarners* et tuis, dictas undecim terras ad feudum dicti domini regis et suorum, salvis semper et retentis dicto domino regi et suis omnibus et singulis supradictis, et salvo etiam et expresse retento dicto [f. 96*v*] domino regi et suis jure suo in omnibus et per omnia. Actum est hoc decimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Bernardi *Guarners* et Arnaldi Vole, exsecutoris dictorum feudorum pro domino rege, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Raymundi *Anglada* de Palaciolo et Bernardi Taschern et Raymundi de Serraclerano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege super conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

275

1293, 6 juliol

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Pere Jover, de Puigcerdà, en la possessió de la renda anual d'un cafís de blat percebut sobre els delmes

de Travesseres i de la batllia d'aquests delmes que va comprar a Guillem Vilella, de Prullans, pel preu de 93 sous i 9 diners de moneda barcelonesa de tern, tal com en dóna fe l'acta pública d'aquesta venda datada el 8 de setembre de 1279. Arnau Vola reconeix que ha rebut 20 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei. Fa aquesta concessió amb la condició que Pere Jover i els seus successors tinguin aquesta renda en feu pel rei i no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Pere Jover promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: P.Joverii. – F.

Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, exsecutor constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo, ratifico, confirmo et approbo tibi, Petro Joverii de Podiocerdano, et tuis, illam empcionem tuam, quam fecisti a Guilelmo Vilella de *Pruyllans* precio nonaginta trium solidorum novem denariorum barchinonensium coronatorum de terno, ex illo modio bladi quem dictus Guilelmus Vilella habebat et recipiebat et tu nunc habes et recipis annuatim titulo dicte tue empcionis in decimis de Travesserolis. Laudo nichilominus tibi, eidem Petro Joverii, et tuis, empcionem quam ab eodem Guilelmo fecisti precio jamdicto de bajulia et de omni jure quod dictus Guilelmus Vilella habebat in dictis decimis, prout de dicta tua empcione omnium predictorum liquide constat per publicum instrumentum inde confectum anno Domini millesimo ducetesimo septuagesimo nono, die sexto idus septembris, scriptoque per Raymundum de *Cuguls* et subscripto per manum Raymundi Maurini, publici Podiicerdani notarii. Et quia predcita tibi vendita cum dicto instrumento sunt et esse debent et consueverunt esse feudum et de feudo dicti domini regis; ideo habui nomine dicti domini regis a te pro foriscapio dicte vendicionis tibi facte de predictis viginti solidos melguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo et contentum; renunciando inde omni excepcioni peccunie non numerate. Et hec facio salvo semper dicto domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque predicta vel aliqua de predictis a te emptis cum dicto instrumento in totum vel in parte alienentur quocumque modo, causa vel racione; et salvo eciam et expresse retento dicto domino regi

et suis quod quocienscumque predicta vel aliqua de predictis quocumque modo alienentur, requiratur laudimium dicti domini regis vel suorum; et quod nunquam possint alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis; et salvo jure dicti domini regis in omnibus et per omnia. Ego igitur Petrus Joverii predictus, approbans predicta, scio et recognosco predicta omnia a me empta a dicto Guilelmo Vilella cum dicto instrumento esse et fuisse ac debere esse feudum et de feudo dicti domini regis et suorum predecessorum. Ideo promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis stipulanti et recipienti, me et meos semper tenere, attendere et complere predicto domino regi et suis omnia et singula supradicta. Promito insuper me et meos curaturos cum effectu quod quocienscumque predicta vel aliquid predictorum in totum vel in parte quoquomodo causa vel racione alienentur in personas non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et ad predicta omnia et singula tenenda firmiter et servanda perpetuo, obligo me et omnes successores meos et omnia et singula supradicta a me empta cum predicto instrumento, ut superius continetur, et omnem melioramentum quod in eisdem factum fuerit per me et meos. Et facio predictam obligacionem vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis et eidem domino regi et suis. Actum est hoc pridie nonas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, exsecutoris dictorum feudorum pro domino rege, et Petri Joverii predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Guarsie Romei et Johannis Romei, ejus filius, et Raymundi de Pinos, militis, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus per dictum dominum regem super conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum predictorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

276

1293, 26 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, ha reclamat a Guillem Vilella, de Prullans, les cases, diversos

censos i les possessions que va comprar al cavaller Guillem Bernat de Prullans, i a la seva esposa Berenguera dins la parròquia de Sant Esteve de Prullans els anys 1268, 1273 i 1274. Ha reclamat un camp situat dins el territori de Bellver que va comprar al cavaller Bernat d'Er i que de seguida va revendre a Arnau de Caselles, de Bellver, així com la cinquena rebuda sobre una vinya situada a la parròquia de Prullans que Ponç de la Tor, fill de Bernat d'Er, li va donar el 1275. També ha reclamat dues terres situades a la mateixa parròquia que va comprar a Pere del Mas el 1274. Ha reclamat tots aquests béns perquè es tracta de béns dependents del rei de Mallorca que van ser venuts sense el seu consentiment. En la seva defensa, Guillem de Vilella ha afirmat que Ramon Fort, senyor de Bellpuig i antic procurador de feus, li havia confirmat la possessió d'aquests béns mitjançant el pagament d'un dret de lluïsme de 80 sous de moneda melgoresa. Amb tot, com que no ha conservat cap acta pública que doni fe d'aquesta confirmació, ha pactat amb Arnau Vola i li ha pagat 45 sous. En conseqüència, Arnau Vola el confirma en la possessió de tots aquests béns, amb la condició que ell i els seus successors els tinguin en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones. Guillem Vilella reconeix aquest feu i en fa homenatge al representant del rei.

Postil·la al marge extern del foli 96v: G. Vilela de Prulans.
Postil·la al marge intern del foli 97: F.
Postil·la al marge extern del foli 97: Nunc tenet Bernardus Arquimbau senior.

Noverint universi quod cum ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, exsecutor constitutus per illustrissum dominum regem Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine predicti domini regis peterem a te, Guilelmo Vilella de *Prulans* quendam modium ordei rectum cum amostis et quandam guallinam domesticam et unum pullum guallinacium domesticum censuales, quos precio centum viginti quinque solidorum barchinonensium coronatorum emisti a Guilelmo Bernardi de *Prulans*, milite, et uxore illius, domina Berengaria, quibus tu et tui faciebatis et facere ac solvere tenebamini pro censu quolibet anno pro quinque terris seu canemariis quas emisti a quibusdam hominibus de Ertz, prout predicta vendicio de predictis continetur in quodam publico instrumento inde scripto per Raymundum, presbiterum cano-

nicum Tholone, anno dominice incarnacionis millesimo ducentesimo septuagesimo tercio, quinto kalendas aprilis. Peterem etiam nomine domini regis a te, eodem Guilelmo Vilella, unum modium mercadale furmenti censualem quem precio centum viginti quinque solidorum barchinonensium coronatorum emisti a Guilelmo Bernardi de *Prulans*, milite, et uxore illius, domina Berengaria, quem modium furmenti Raymundus Michaelis de *Prulans* et sui faciebant [f. 97] et debebant facere pro censu annuatim dictis Guilelmo Bernardi de *Prulans* et uxori ejus pro quadam terra et vinea, quas idem Raymundus Michaelis pro ipsis conjugibus tenebat prout hec et alia plenius continentur in quodam instrumento publico inde confecto per Raymundum, presbiterum canonicum Tholone predictum, anno dominice Incarnacionis millesimo ducentesimo septuagesimo quarto. Et etiam peterem nomine quo supra a te eodem Guilelmo Vilella quendam honorem et domos et possessiones heremas et condirectas et pertinencias et jura universa que fuerunt Catalane de parrochia Sancti Stephani de *Prulans*. Quem honorem, domos et possessiones et jura predicta emisti pro centum triginta solidibus barchinonensium coronatorum a predicto Guilelmo Bernardi de *Prulans*, milite, et uxore illius, domina Berengaria, prout de hac empcione tua constat per publicum instrumentum inde confectum per dictum Raymundum, presbiterum canonicum Tholone, anno dominice Incarnacionis millesimo ducentesimo sexsagesimo octavo, septimodecimo kalendas junii. Peterem nichilominus nomine quo supra a te, Guilelmo Vilella, quandam closam quam particulariter a pluribus et diversis personis emisti in terminis de *Prulans*, loco vocato *Escanilt*, et affrontat in torrente et in via publica et in domibus tuis, prout de empcionibus per te diversi mode factis de dicta closa plene constat per plura et diversa instrumenta inde confecta. Peterem eciam a te eodem Guilelmo Vilella precium seu valore cujusdam campi quem emeras a Bernardo de *Err*, milite, in terminis de Pulcrovisu, loco vocato *Corner*, et affrontat in via publica et ex alia in rigato, prout de empcione tua ipsius campi tu asseris plene constare per instrumentum publicum, et ipsum campum, ut asseris, vendidisti Arnaldo de Casellis de Pulcrovisu. Peterem eciam a te, eodem Guilelmo Vilella, illud quintum quod recipis de expletis cujusdam vinee, quam Michael de *Prulans* tenet in parrochia de *Prulans*, loco nominato ad Cumbam, quod quintum de dictis expletis tibi et

tuis dedit gratis et donacione que dicitur inter vivos Poncius de Turre, filius Bernardi de *Ederr* militis quondam, prout dicta donacio plenius continetur in quodam publico instrumento inde scripto per dictum Raymundum, presbiterum canonicum Tholone, anno dominice Incarnacionis millesimo ducentesimo septuagesimo quinto, pridie kalendas novembris. Et etiam peterem a te, eodem Guilelmo Villella, duas terras, quas precio XLV solidorum barchinonensium coronatorum, emisti a Petro de Manso, que due terre sunt in parrochia Sancti Stephani de *Prulans*, prout de dicta empcione tua per te facta de dictis duabus terris constat per publicum instrumentum inde confectum per dictum Raymundum, presbiterum canonicum Tholone, anno dominice Incarnacionis millesimo ducentesimo septuagesimo quarto. Que omnia et singula supra contenta et expressata, nomine predicti domini regis, a te petebam, eo quia cum predicta omnia et singula sint et esse debeant et consueverint esse de feudo dicti domini regis. Dicebam in te fore alienata sine laudimio et consensu dicti domini regis et suorum. Tu autem concessisti et asseruisti predicta omnia et singula emisse et acquisivisse ut in dictis tuis instrumenti plenius continetur; et eadem omnia esse et debere esse de feudo domini regis et suorum. Dixisti tamen et asserui quod acquisiciones per te factas de omnibus et singulis supradictis tibi laudavit nobilis Raymundi Fortis, dominus de Pulcropodio, olim exsecutor dictorum feudorum qui, ut affirmasti, pro laudimio predictorum, nomine domini regis, habuit a te octuaginta solidos melgurienssium, et ex ipso laudimio asseruisti fuisse factum publicum instrumentum per Guilelmum Clementis quondam, notarium a domino rege constitutum super negocio feudorum, set nichilominus timebas mecum, ut procuratore domini regis, super predictis in judicio experiri, eo quia penes te non habebas dictum instrumentum dicti laudimii tibi facti per dictum nobilem Raymundum Fortis. Ideo composuisti mecum super peti(ti)one quam tibi faciebam de predictis et ob hoc, ut laudarem tibi omnia et singula supradicta ad feudum domini regis et suorum, dedisti michi, nomine domini regis et suorum, quadraginta et quinque solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Ideo, per dictum dominum regem et successores suos, laudo tibi et tuis predictas omnes acquisiciones quas de predictis fecisti, ut superius continetur, ita quod omnia et singula su-

pradicta tu et tui habeatis et teneatis in feudum pro dicto domino rege ac pro eisdem fidelitatem dicto domino regi et suis perpetuo observetis; et quod predicta vel aliquid predictorum non possitis alienare, submitere vel obligare sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciatis vel facere possitis quo jus vel dominium domini regis possit minui vel deteriorari in aliquo; et quod tu et tui successores in predictis perpetuo procuretis et tractaretis cum effectu quod quandocumque et quocienscumque predicta vel aliquid predictorum in totum vel in parte quoquo modo, causa vel racione alienentur in personas non prohibitas, dictus dominus rex et sui habeant inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Ego igitur Guilelmus Vilella predictus, approbans predicta, scio et recognosco vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis stipulanti et recipienti, omnia predicta et singula esse et debere esse feudum et de feudo dicti domini regis et suorum, et eadem omnia et singula supradicta teneo et tenere debeo ac volo me et meos tenere in feudum pro domino rege et suis. Promito insuper vobis, eidem Arnaldo Vole, nomine domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod pro eisdem omnibus supra contentis, ego et mei semper observanimus predicto domino regi et suis fidelitatem; et omnia alia et singula supradicta ego et mei semper inviolabiliter attendemus, servabimus et complebimus, ut superius continentur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in predictis, et eadem omnia et singula supradicta et omnem melioramentum quod in eisdem factum fuerit per me et meos. Et ad majorem securitatem super omnibus et singulis supradictis habendam, in presenti facio vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine predicti domini regis stipulanti et recipienti, homagium, flexis genibus meis, mitendo manus meas inter vestras, dans vobis osculum fidelitatis. Actum est hoc sexto kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, exsecutoris dictorum feudorum pro domino rege, et Guilelmi Vilelle de *Prulans* predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig++++na Bernardi Taschерii et Petri *Vilella* et Jacobi Coqui de Podio Cerdano et Raymundi Batalerii, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus a predicto domino rege super conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum spectantibus in terra

Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

277

1293, 25 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Simó d'Ambret, de Bellver, la venda d'una vinya situada dins el territori de Bellver que Pere de Canal va fer a Guillem Sa Ribera, de Beders, el 13 de gener de 1282 pel preu de 47 sous i 6 diners de moneda barcelonesa de tern. També confirma la venda que Guillem Sa Ribera i els seus li van fer d'aquesta mateixa vinya el 12 de novembre de 1282 pel preu de 40 sous. Arnau Vola reconeix que ha rebut 15 sous pel foriscapi degut al rei per aquestes dues vendes. En conseqüència, confirma Simó d'Ambret en la possessió d'aquesta vinya, amb la condició que ell i els seus successors la tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Simó d'Ambret promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Symon de Breet. – F.

[f. 97*v*] Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum successorum, laudo, ratifico, approbo et confirmo tibi, Simoni *Dembreet* de Pulcrovisu, et tuis, totam illam vendicionem et tradicionem vel quasi, quam Petrus de Canali de Pulcrovisu fecit Guilelmo *Sa Ribera de Bederrs* precio XLVII solidorum VI denariorum barchinonensium coronatorum de terno, ex quadam vinea que est in terminis de Pulcrovisu, loco vocato *Torrent de Corner*, et affrontat in torrente et in vinea Petri *Torreles* que fuit Guilelmi de *Navascart*, et in vinea Petri Ysarni de Anis et in vinea Poncii de Vilella, prout dicta vendicio continetur in quodam publico instrumento scripto per Petrum de Rivo, notarium publicum de Tholono, anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo primo, idus januarii. Item, laudo, ratifico

et approbo et confirmo tibi, eidem Simoni *Dembreet*, et tuis perpetuo, totam illam empcionem tuam quam de predicta vinea superius affrontata fecisti a dicto Guilelmo de Ripparia de *Bederrs* et Arssende, uxore illius, et Raymundo, eorum filio, precio quadraginta solidorum barchinonensium coronatorum de terno, prout de dicta tua empcione constat per publicum instrumentum scriptum per Petrum de Rivo, notarium supradictum, pridie idus novembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo. Et quia dicta vinea tenetur et teneri debet et consuevit teneri pro domino rege in feudum, habui ego, nomine domini regis, et accepi pro foriscapio dicte vendicionis de dicta vinea facte per dictum Petrum de Canali et pro foriscapio eciam dicte tue empcionis facte per te de eadem vinea quindecim solidos barchinonensium coronatorum; quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo et expresse retento quod dicta vinea in totum vel in parte non possit obligari, submiti vel aliquo modo alienari sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid ex ipsa vinea vel alicuus partis ejusdem fiat vel possit fieri quo dominium predicti domini regis possit ledi vel minui aut deteriorari in aliquo. Et quandocumque et quocienscumque dicta vinea in totum vel in parte quoquo modo, causa vel racione alienetur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habeant inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur, salvo semper domino regi et suis jure et dominio in omnibus et per omnia. Et ego, dictus Simon *Dembreet*, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, me et meos successores in dicta vinea effecturos et curaturos cum effectu quod, quocienscumque et quandocumque dicta vinea in totum vel in parte quoquo modo, causa vel racione alienetur, dictus dominus rex et sui habeant inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis debet haberi. Promito insuper vobis, eidem Arnaldo Vole, nomine quo supra stipulanti et recipienti, quod ego et dicti mei successores in eternum attendimus, complebimus et servabimus firmiter omnia et singula supradicta, et nunquam contra veniemus aliquo modo, causa vel racione; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in predicta vinea et eandem vineam et omnem melioramentum quod in ea factum

fuerit per me et meos. Actum est hoc septimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Simonis *Dembreet* predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig++++na Bernardi Taschерii et Petri Teloni et Petri de *Sag*, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege super conficiendis instrumentis publicis negocio feudorum pertinentibus in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

278

1293, 20 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Bernat de Fígols, de Bellver, la venda d'una vinya situada dins el territori de Santa Maria de Talló que li va fer Berenguer Clergue pel preu de 5 sous de moneda barcelonesa de tern. Arnau Vola reconeix que ha rebut 20 diners pel foriscapi degut al rei per aquesta venda. En conseqüència, confirma Bernat de Fígols en la possessió d'aquesta vinya, amb la condició que ell i els seus successors la tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Bernat de Fígols promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Bernardus Figols. – F.

FUNDACIÓ NOGUERA

Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum successorum, laudo, ratifico, approbo et confirmo tibi, Bernardo de *Figols* de Pulcrovisu, et tuis perpetuo, totam illam empcionem, quam fecisti de quadam vinea infrascripta a Berengario Clerici precio quinque solidorum barchinonensium coronatorum, prout in instrumento dicte tue empcionis continetur. Que vinea est et esse debet et consuevit esse de feudo dicti domini regis et suorum. Ideo, habui a te pro foriscapio dicte tue empcionis viginti denarios barchinonenses coronatos; quibus contentus,

renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo et retento domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dicta vinea in totum vel in parte, quoquo modo, causa vel racione alienetur in personas licitas et non prohibitas; et salvo etiam et expresse retento quod nunquam possit submiti, obligari seu alienari sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis; et salvo semper domino regi et suis jure et dominio in omnibus et per omnia. Est autem dicta vinea in terminis Beate Marie de Tholono, loco vocato Reclusa, et affrontat in vinea Riupulli de Pulcrovisu et in vinea Bernardi *Costella* et in flumine Sigoris. Ego igitur Bernardus de *Figols* predictus, approbans predicta, recognosco vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, dictam vineam esse et debere esse de feudo domini regis et suorum. Ideo promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, me et meos successores in dicta vinea effecturos et curaturos cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicta vinea in totum vel in parte quoquo modo vel racione alienetur, dictus dominus rex et sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Promito etiam vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, quod ego et predicti mei successores attendemus, complebimus et servabimus perpetuo omnia et singula supradicta, ut supra continentur, et nunquam contraveniemus; obligando inde vobis, eidem Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, me et omnes predictos successores meos in dicta vinea, et eandem vineam et omnem melioramentum quod in ea factum fuerit per me et meos. Actum est hoc duodecimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Bernardi de *Figols* predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig++++na Bernardi Taschерii de Podiocerdano et Jacobi *Mir* et Raymundi *Desconça* de Pulcrovisu, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege super conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

279

1293, 20 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Bernarda, vídua de Guillem de Rocaverd, de Bellver, la venda d'un prat i tres terres situats a la parròquia de Sant Serni de Coborriu que els va fer Ramon de Coborriu, fill del cavaller Bernat d'Er, i la seva esposa Blanca pel preu de 82 sous i 3 diners de moneda barcelonesa de tern. Arnau Vola reconeix que ha rebut 20 diners pel foriscapi degut al rei per aquestes dues vendes. En conseqüència, confirma Bernarda en la possessió d'aquestes terres, amb la condició que ella i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que les alienin a altres persones. Bernarda promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·la al marge superior: Dicta Bernarda dedit predicta Sibilie, filie sue, et maritus ipsius Sibilie vendidit predicti Bernardi Castelli.
Postil·les al marge intern: Bernarde, uxori quondam Guilelmi de Rochavert. – F. – Bernardus Castel tenet nunc.

[f. 98] Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum successorum, laudo, ratifico, approbo et confirmo tibi, Bernarde, uxori quondam Guilelmi de *Rochavert* de Pulcrovisu, et tuis, totam illam empcionem, quam dictus maritus tuus quondam et tu fecistis de quodam prato et tribus terris infrascriptis, quas vobis vendiderunt Raymundus de Caborrivo, filius Bernardi de *Ederr* militis quondam, et uxor illius domina Blancha, precio LXXX[a] duorum solidorum trium denariorum barchinonensium coronatorum, prout de dicta vendicione constat per publicum instrumentum. Que tres terre sunt et esse debent et consueverunt esse de feudo domini regis et suorum. Ideo, pro foriscapio predicte vendicionis facte de dictis tribus terris, habui et accepi a te viginti solidos barchinonensium coronatorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dicte tres terre in totum vel in parte, quoquo modo, causa vel racione alienentur; et salvo et expresse retento quod nunquam possint alienari,

obligari seu submiti sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis; et quod de ipsis tribus terris nichil fiat quo jus et dominium domini regis possit minui vel deteriorari in aliquo; et salvo semper jure et dominio domini regis in omnibus et per omnia. Sunt autem dicte tres terre in terminis et adjacencia Sancti Saturnini de Caborrivo; quarum prima vocatur Clausa Romane et affrontat in rivo et in tenencia Arnaldi *Sabater* et in dicto prato, quod similiter venditum fuit tibi et dicto marito tuo quondam; secunda affrontat in tenencia dicti Arnaldi *Sabater* et in tenencia que fuit Raymunde de Prato et in alia tenencia tua; tercia est in dicto loco vocato Clausa Romane, et affrontat in prato Raymundi Sicardi et in tenencia Arnaldi *Sabater* et in alia tenencia que fuit dictorum venditorum tuorum et dicti mariti tui quondam. Ego igitur Bernarda, uxor quondam Guilelmi de *Rochavert* predicta, profiteor et recognosco vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, dictas tres terras per dictum maritum meum quondam et me simul cum dicto prato emptas, ut dictum est, esse et debere esse de feudo domini regis et suorum; promitens vobis, eidem Arnaldo Vole, nomine domini regis, quod ego et mei successores in dictis tribus terris semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quocienscumque dicte tres terre in totum vel in parte quoquo modo vel racione alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt semper inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et omnia et singula supradicta attendemus, complebimus et servabimus, ut superius continentur, et nunquam contraveniemus; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes predictos successores meos in predictis tribus terris, et easdem omnes predictas tres terras et omnem melioramentum quod in eisdem factum fuerit per me et meos. Actum est hoc XII° kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Bernarde, uxoris Guilelmi de *Rochavert* quondam predictorum, qui hec omnia laudamus et firmamus. Sig+++na Bernardi *Tascher* de Podiocerdano et Jacobi *Mir* et Raymundi *Desconça* de Pulcrovisu, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis,

hoc instrumentum scripsit et alteri consimile apposuit in hoc registro et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

280

1293, 20 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Pere Dolsa la venda d'una terra situada a la parròquia de Sant Marcel de Bor que li van fer el cavaller Bernat d'Er i els seus fills Ramon i Felip pel preu de 15 sous de moneda barcelonesa de tern, així com la venda d'una altra terra que Felip de Coborriu, fill de Bernat d'Er, li va fer pel preu de 12 sous i sis diners. Arnau Vola reconeix que ha rebut 7 sous pel foriscapi degut al rei per aquestes vendes. En conseqüència, confirma Pere Dolsa en la possessió d'aquestes terres, amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que les alienin a altres persones. Pere Dolsa promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: Petrus Dolza. – F.

Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, exsecutor seu procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et confirmo tibi, Petro *Dolça*, illam empcionem, quam fecisti a Bernardo de *Ederr,* milite, et filiis suis Raymundo et Philippo, precio quindecim solidorum barchinonensium bonorum, de quadam terra que est in parrochia Sancti Marcelli de *Borr*, loco vocato Prato Jos, et affrontat in terris Petri Gualini de Petra et in terra Petri Fabri de *Borr*, prout de dicta empcione tua constat per publicum instrumentum. Item, totam illam empcionem quam fe(ci)sti precio XII solidorum VI denariorum a Philippo de *Caborriu*, filio Bernardi de *Ederr* quondam militis, de quadam terra que est apud *Borr*, et affrontat in alia terra tui, ejusdem Petri *Dolça*, et in terra Petri Gisberti, et ex duabus partibus in via. Et quia dicte due terre per te empte sunt et debent esse de feudo domini regis, pro foriscapio dictarum

duarum tuarum emptionum habui, nomine domini regis, a te septem solidos barchinonensium coronatorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Et hec facio salvo domino regi et suis perpetuo foriscapio quandocumque et quocienscumque dicte due terre in totum vel in parte alienentur; et salvo quod non possint alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus nec (eorum)[a] uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid ex ipsis duabus terris fiat vel possit fieri quo jus et dominium domini regis in aliquo possit minui vel deteriorari; et salvo et retento domino regi et suis jure suo et dominio in omnibus et per omnia. Et ego, dictus Petrus *Dolça*, approbans predicta, recognosco vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod dicte due terre sunt et debent ac consueverunt esse de feudo dicti domini regis et suorum. Ideo promito vobis, eidem Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, quod ego et mei successores in predictis duabus terris efficiemus et tractabimus semper cum effectu quod, quocienscumque dicte due terre in totum vel in parte quoquo modo, causa vel racione alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et omnia et singula supradicta attendemus, servabimus et complebimus, ut superius sunt contenta; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores [f. 98*v*] meos in dictis duabus terris, et easdem duas terras, cum omni melioramentum quod in eisdem factum fuerit per me et meos. Actum est hoc XII° kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Petri *Dolça* predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Bernardi *Tascher* de Podiocerdano et Jacobi *Mir* et Raymundi *Desconça* de Pulcrovisu, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

a. *mot omès*.

281

1293, 20 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Arnau de Soler, de Bellver, fill del difunt Pere de Soler, la venda de dues terres situades a la parròquia de Pi, al lloc dit Riu de Pi, que li va fer Bernat Gilat, d'Anes, pel preu de 15 sous de moneda barcelonesa de tern. Arnau Vola reconeix que ha rebut 7 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei per aquesta venda. En conseqüència, confirma Arnau de Soler en la possessió d'aquestes terres, amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que les alienin a altres persones. Arnau de Soler promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Arnaldus de Solerio. – Alienatum est in P. Senlies de Pulcrovisu. – F.

Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terre Ceritanie, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et confirmo tibi, Arnaldo de Solerio de Pulcrovisu, filio Petri de Solerio quondam, illam empcionem, quam fecisti a Bernardo *Gilat de Anes* de duabus terris precio vigintiquinque solidorum barchinonensium. Que due terre sunt in parrochia de Pinu, loco vocato *Riu* de Pinu; quarum duarum terrarum prima affrontat in via et in terra Raymunde Mire et in terra Petri *Dolia*, secunda affrontat in terra *d'en Terrago* et in terra Raymunde Mire et in terra de *na Bescherana*. Et quia dicte due terre sunt et debent esse feudum et de feudo domini regis, ideo habui et recepi a te pro foriscapio dicte tue emptionis quatuor solidos malguriensium, de quibus perpaccatum me teneo, renunciando inde omni excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo semper domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dicte due terre in totum vel in parte quoquo modo, causa vel racione alienentur; et salvo quod non possint alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid fiat vel possit fieri de dictis duabus terris quominus infeudacio dictarum terrarum domino regi aut suis valeat, vel quo dominium ipsius domini regis pos-

sit minui vel deteriorari in aliquo; et salvo jure domini regis et suorum in omnibus et per omnia. Ego igitur, Arnaldus de Solerio predictus, approbans predicta, recognosco et confiteor vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, quod dicte due terre sunt et debent ac consueverunt esse de feudo domini regis et suorum. Unde promito vobis, eidem Arnaldo Vole, vice et nomine dicti domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et successores mei in dictis duabus terris procurabimus semper et tractabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicte due terre in totum vel in parte quoquo modo alienentur in personas tamen licitas et non prohibitas, dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et omnia alia et singula supradicta attendemus, complebimus et servabimus, ut superius contenta sunt, et non contraveniemus; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes predictos successores meos in predictis duabus terris, et easdem duas terras, et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Actum est hoc duodecimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Arnaldi de Solerio predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Bernardi *Taschер* de Podiocerdano et Jacobi *Mir* et Raymundi *Desconça* de Pulcrovisu, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

FUNDACIÓ NOGUERA

282

1293, 20 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Ramon Amill la venda d'una faixa de terra situada a la parròquia de Sant Marcel de Bor, al lloc anomenat les Femades, que Felip de Coborriu, fill del cavaller Bernat d'Er, va fer al seu difunt pare Amill. Arnau Vola reconeix que ha rebut 18 diners de Barcelona pel foriscapi degut al rei per aquesta venda. En conseqüència, confirma Ramon Amill en la possessió d'aquesta terra, amb la condició que

ell i els seus successors la tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Ramon Amill promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: F. – Raymundus Amiyl.

Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et confirmo tibi, Raymundo Amil de *Borr*, et tuis, illam vendicionem, quam Philippus de Caborrivo, filius Bernardi de *Err* militis quondam, fecit Amilio, patri tuo quondam, de quadam faxia terre que est in parrochia Sancti Marcelli de *Borr*, loco vocato *a les Femades*, et affrontat in terra Bernardi de Serra et in via qua itur apud *Borr* et in quodam campo tuo et in via. Et quia dicta terra est et consuevit esse de feudo domini regis, habui et accepi a te pro foriscapio dicte vendicionis facte de ipsa terra decem octo denarios barchinonenses, de quibus perpaccatum me teneo, renunciando excepcioni peccunie non numerate. Et hec facio salvo semper domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dicta terra quoquo modo, causa vel racione alienetur; et salvo quod nunquam possit alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec inde aliquid possit fieri quo jus et dominium domini regis possit minui vel deteriorari. Ego igitur, Raymundus *Amil* predictus, approbans predicta, recognosco vobis, predicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, dictam terram esse et fuisse de feudo domini regis; promitens vobis, eidem Arnaldo Vole, quod ego et mei successores in dicta terra semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicta terra in totum vel in parte quocumque modo alienetur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et omnia alia et singula supradicta attendemus, complebimus et servabimus, ut superius continetur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et dictos successores meos in dicta terra, et eandem terra, et omnem melioramentum quod in ea factum fuerit per me et meos. Actum est hoc duodecimo kalendas

julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Raymundi *Amil* predictorum, qui hec omnia laudamus. Sig+++na Bernardi *Tascher* de Podiocerdano et Jacobi *Mir* et Raymundi *Desconça* de Pulcrovisu, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus per dominum regem in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

283

1293, 20 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, ha reclamat contra Pere de Saig, de Bellver, el comís d'una de les set peces de terra situades a la parròquia de Santa Maria de Talló que Berenguer Sicard, cavaller de Talló, i la seva esposa Berenguera van vendre al seu pare, Guillem de Saig, pel preu de 65 sous de moneda melgoresa, segons una acta datada el 17 de novembre de 1249. Seguidament, el difunt procurador reial Bertran Gil va confirmar el seu pare en la possessió de sis d'aquestes set peces de terra. En la seva defensa, Pere de Saig ha dit que es tractava d'un error d'escriptura i que el seu pare havia pagat a Bertran Gil el foriscapi degut al rei per aquestes set peces de terra. Ha afegit que dues d'aquestes set parcel·les són contigües, cosa que explica que fossin comptades com una de sola. No havent pogut demostrar el seu dret, Pere de Saig ha acceptat pactar i ha pagat 3 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut per aquesta setena peça de terra. En conseqüència, Arnau Vola el confirma en la possessió d'aquesta terra, amb la condició que ell i els seus successors la tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Pere de Saig promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: Petrus de Sag. – F.

[f. 99] Notum sit omnibus quod cum ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissi

domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, peterem michi, nomine domini regis, et eidem domino regi in comissum adjudicari quandam terram tui, Petri de *Sag* de Pulcrovisu, ex illis septem peciis terre que sunt in terminis Beate Marie de Tholono, quas Berengarius Sicardi, miles de Tholono, et uxor sua, domina Berengaria, vendiderunt precio LXV solidorum malguriensium bonorum Guilelmo de *Sag*, patri tuo quondam, cujus tu, ut asseris, es heres universalis, prout de dicta vendicione constat per publicum instrumentum scriptum per Raymundum, presbiterum canonicum Sancte Marie Tholone, anno dominice Incarnacionis millesimo ducentesimo quadragesimo nono, XV° kalendas decembris. Et ex predictis septem peciis terre dicto patri tuo quondam venditis, Bertrandus Egidii quondam portarius illustrissimi domini Jacobi bone memorie regis Aragonum, exsecutor dictorum feudorum, dicto patri tuo quonam laudavit sex pecias terre, ut in quodam instrumento laudimii dicti patris tui et plurimum aliorum hominum de Pulcrovisu continetur. Et cum septima terra non esset laudata; ideo, nomine domini regis, petebam a te ipsam septimam peciam terre ut comissam. Tu autem ad deffensionem tuam dicebas quod ob errorem scriptoris fuerat obmissum laudimium dicte septime terre et, tempore quo dicte sex pecie terre dicto patri tuo quondam laudate fuerunt a dicto Bertrando Egidii, dictus pater tuus solvit foriscapium pro omnibus dictis septem terris. Dicebas eciam quod due ex ipsis septem terris sunt contigue, et ideo in instrumento dicti laudimii non fuit facta mentio nisi de sex terris. Set nichilominus timebas mecum, ut procuratore domini regis, super predictis in judicio experiri, et fecisti mecum composicionem. Et ex causa ipsius composicionis et racione foriscapii dicte septime pecie terre que non fuerat laudata, ut dictum est, habui, nomine domini regis, a te tres solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Ideo, nomine domini regis et suorum, laudo et confirmo tibi et tuis dictam empcionem ex dicta pecia terre factam per dictum patrem tuum quondam, et eandem terram ad feudum dicti domini regis et suorum, salvo semper domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dicta terra in totum vel in parte quoquo modo alienetur; et salvo quod non possit alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec

de ipsa terra aliquid fiat quo jus et dominium domini regis in aliquo minuatur vel deterioretur; et salvo jure dicti domini regis in omnibus et per omnia. Ego igitur, Petrus de *Sag* predictus, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, quod ego et mei successores semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicta septima terra et relique sex terre empte per dictum patrem meum quondam, ut dictum est, in totum vel in parte alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et omnia alia et singula supradicta attendemus, servabimus et complebimus, ut superius continentur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos, et omnes predictas septem terras, et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Actum est hoc duodecimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Petri de *Sag* predictorum, qui hec omnia laudamus. Sig+++na Bernardi Tascherii et Simonis *Dembreet* et *Riu Samola*, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a dicto domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

FUNDACIÓ NOGUERA

284

1293, 16 juliol

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Arnau de Caselles, de Bellver, la venda d'un camp situat dins el territori del castrum de Bellver, al lloc anomenat Corner, que li va fer Guillem Vilella, de Prullans, pel preu de 150 sous i 3 diners de moneda barcelonesa de tern. Arnau Vola reconeix que ha rebut 30 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei per aquesta venda. En conseqüència, confirma Arnau de Caselles en la possessió d'aquest camp, amb la condició que ell i els seus successors el tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei

cada vegada que l'alienin a altres persones. Arnau de Caselles promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: Arnaldus de Caseles. - F.

Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus per illustrissimum dominum regem Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, per ipsum dominum regem et successores suos, laudo et confirmo tibi, Arnaldo de Casellis de Pulcrovisu, et tuis, empcionem illam, quam fecisti a Guilelmo Vilella de *Prulans* pro centum quinquaginta solidibus et tribus denariis barchinonensium coronatorum de quodam campo qui est in terminis castri de Pulcrovisu, loco vocato *Corner*, et affrontat in via qua itur apud *Prulans* et in terra Ermengaudi Sicardi et in reguerio qui est inter ipsum campum et tenenciam Fferrarii Petri Guilelmi, prout de dicta empcione tua constat per publicum instrumentum inde scriptum per Petrum de Rivo, notarium Tholone publicum. Et quia dictus campus est et consuevit esse de feudo domini regis et suorum predecessorum, habui a te pro foriscapio dicte tue empcionis triginta solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio excepcioni peccunie non numerate. Et hec facio salvo semper domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dictus campus quoquo modo, causa vel racione alienetur; et salvo quod non possit alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid fiat vel possit fieri quominus jus et dominium domini regis valeat vel possit fieri deterioris condicionis; et salvo jure dicti domini regis in omnibus et per omnia. Ego igitur, Arnaldus de Casellis predictus, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, vice ac nomine domini regis et suorum, quod ego et mei successores in dicto campo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dictus campus quoquo modo, causa vel racione, in totum vel in parte alienetur in personas non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et omnia et singula supradicta attendemus, complebimus et servabimus, ut superius continentur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, dictum campum et omnem melioramentum quod in eo factum fuerit per me et meos. Actum est hoc septimodecimo kalendas augusti, anno Domini millesimo ducentesimo

nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Arnaldi de Casellis predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig++++na Petri Joverii et Bernardi Taschерii et Jacobi *Amil* de Podiocerdano et Raymundi *Trulars*, jurisperiti, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

285

1293, 20 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, ha reclamat contra Pere Talló, de Bellver, el comís d'una de les tres peces de terra situades a la parròquia de Santa Maria de Talló que el cavaller Bernat d'Er, la seva esposa Ramona i el seu fill Ramon van vendre al seu pare, Pere Talló, canonge de Talló, pel preu de 280 sous de moneda barcelonesa, segons una acta datada el 21 de juliol de 1253. Seguidament, el difunt procurador reial Bertran Gil va confirmar el seu pare en la possessió de dues d'aquestes tres peces de terra. En la seva defensa, Pere Talló ha dit que es tractava d'un error d'escriptura i que el seu pare havia pagat a Bertran Gil el foriscapi degut al rei per aquestes tres peces de terra. No havent pogut demostrar el seu dret, Pere Talló ha acceptat pactar i ha pagat 3 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut per aquesta tercera peça de terra. En conseqüència, Arnau Vola el confirma en la possessió d'aquesta terra, amb la condició que ell i els seus successors la tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Pere Talló promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: P. Telo. – Sibilia filia sua, uxor P. Fabri tenet. – F.

[f. 99*v*] Notum sit omnibus quod cum ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, peterem michi, nomine predicti domini

regis, et eidem domino regi in comissum adjudicari quandam terram tui, Petri Telo de Pulcrovisu, ex illis tribus peciis terre que sunt in terminis Beate Marie de Tholono, quas Bernardus de *Ederr*, et uxor sua, domina Raymunda, et filius eorum Raymundus vendiderunt Petro Telo, canonico Tholone, patri tuo quondam, pro ducentis octuaginta solidibus barchinonensium coronatorum, prout de dicta vendicione constat per publicum instrumentum scriptum per Raymundum, presbiterum canonicum Tholone, anno dominice Incarnacionis millesimo ducentesimo quiquagesimo tercio, duodecimo kalendas augusti. De quibus tribus terris dicto patri tuo quondam duas laudavit Bertrandus Egidii quondam portarius illustrissimi domini Jacobi bone memorie regis Aragonum et exsecutor dictorum feudorum, ut in quodam instrumento ipsius laudimii dicti patris tui et plurimum aliorum hominum de Pulcrovisu continetur. Et cum dicta tercia terra non esset laudata; ideo, nomine domini regis, petebam a te dictam terciam terram ut comissam. Tu autem ad deffensionem tuam dixisti quod dictus pater tuus quondam persolvit totum foriscapium ipsarum trium terratum dicto Bertrando Egidii, qui debuisset laudasse omnes predictas tres terras, sicut laudavit duas earumdem; et hoc asseruisti fuisse obmissum negligencia scriptoris vel alterius. Set nichilominus timebas racione predictorum mecum, ut procuratore domini regis, in judicio experiri, et composuisti mecum super predictis. Et ex causa dicte composicionis ac racione foriscapii dicte tercie terre que nondum laudata fuerat, ut dictum est, persolviti michi, nomine domini regis, tres solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Unde, per dominum regem et suos, laudo et confirmo tibi, eidem Petro Telo, et tuis, empcionem predictam factam per dictum patrem tuum de dicta tercia terra, et eandem terram ad feudum predicti domini regis et suorum, salvo semper domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dicta tercia terra quocumque modo alienetur; et salvo quod non possit alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus nec domibus religionum nec clericis; et salvo jure domini regis et suorum in omnibus et per omnia. Ego igitur, Petrus Telo, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et mei successores in dictis tribus terris tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicta tercia terra que nondum laudata fuerat, ut dictum est, et

relique due terre empte per dictum patrem meum quondam, in totum vel in parte quoquomodo alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et nunquam comitemus aliquid quo dominium domini regis et jus quod habet et habere debet in dictis tribus terris minuatur vel deterioretur in aliquo. Et pro omnibus et singulis supra contentis attendendis et complendis per me et successores meos, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et meos successores et dictas tres terras, et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Actum est hoc duodecimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Petri Telo predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Bernardi Tascherii et Simonis *De Embreet* et Rivi *Samola*, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a dicto domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

286

1293, 20 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Guillem Joan, de Bellver, la venda d'un quart i un braçatge percebuts sobre una terra situada al riu de Santa Maria de Talló que el difunt cavaller Berenguer Sicard, de Talló, i la seva esposa Berenguera van fer al seu difunt avi Berenguer Joan i a la seva esposa Guillema pel preu de 5 sous de moneda barcelonesa, així com la venda del sòl d'una casa que ara és un camp a la parròquia de Santa Maria de Talló, pel preu de 6 sous. Arnau Vola reconeix que ha rebut 3 sous pel foriscapi degut al rei per aquesta venda. En conseqüència, el confirma en la possessió d'aquesta terra i d'aquest camp, amb la condició que ell i els seus successors els tinguin en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei

cada vegada que els alienin a altres persones. Guillem Joan promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: G. Johannis. – F. – Bernardus Johannis Vives tenet nunc.

Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus per illustrissimum dominum regem Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et confirmo tibi, Guilelmo Johannis de Pulcrovisu, et tuis, illam vendicionem, quam Berengarius Sicardi, miles de Tolono quondam, et uxor ejus, domina Berengaria, fecerunt Berengario Johanni de Pulcrovisu, avo tuo quondam, et uxori ejus Guilelme, precio quinque solidorum barchinonensium, de quarto et braciatico quod recipiebant de expletis cujusdam terre que est ad Rivum Sancte Marie de Tolono. Item, nomine domini regis laudo et confirmo tibi, eidem Guilelmo Johannis, et tuis totam illam vendicionem quam dictus Berengarius Sicardi, miles, et domina Berengaria, uxor ejus, fecerunt precio sex solidorum barchinonensium de quodam solo domus, quod nunc est campus, et est in terminis Sancte Marie de Tolono, et affrontat in terra Stephanie Mathee et in via et in terra Bernardi de Sancta Maria. Et quia dicta terra et dictus campus sunt et consueverunt esse de feudo dicti domini regis et suorum predecessorum, habui a te Guilelmo pro foriscapio dictarum vendicionum factarum de predictis tres solidibus barchinonensibus, quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Et hec facio salvo et retento domino regi et suis perpetuo foriscapio quandocumque et quocienscumque dicta terra et campus predictus in totum vel in parte quoquo modo, causa vel racione alienetur; et salvo quod non possint alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid fiat vel possit fieri ex predictis terra et campo, quo jus et dominium domini regis possit minui vel deteriorari. Et salvo jure dicti domini regis in omnibus et per omnia. Ego igitur, Guilelmus Johannis predictus, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et mei successores semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicta terra et campus predictus in totum vel in parte quocumque modo alienetur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum

foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et omnia alia et singula supradicta attendemus, complebimus et servabimus, ut superius continentur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et dictos successores meos et dictam terram et campum predictum et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Actum est hoc duodecimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Guilelmi Johannis predictorum, qui hec omnia laudamus. Sig+++na Bernardi Tascherii de Podiocerdano et Jacobi *Mir* et Raymundi *Desconça* de Pulcrovisu, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

287

1293, 26 juny

Bernat Costella, fill i hereu d'Arnau Costella, de Bellver, després que alguns testimonis hagin atestat davant el jutge Ramon de Trullars que té quinze anys i després que s'hagi posat en el seu coneixement una acta pública datada l'1 de juliol de 1272 continguda dins un protocol de la procuració reial de feus en virtut de la qual el difunt Ramon Fort, aleshores procurador de feus, havia infeudat al seu pare una vinya situada a la parròquia de Sant Martí d'Anes, reconeix a Arnau Vola, procurador de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té aquesta vinya en feu pel rei. Jura sobre els evangelis no alienar-la mai a cavallers, clergues o religiosos i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Bernat Costella en la possessió d'aquesta vinya i reconeix que ha rebut 15 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge intern: Bernardus de Costeyle. – Filius ejus tenet. – F.

[f. 100] Notum sit omnibus quod ego, Bernardus Costeyla, filius et heres universalis Arnaldi Costeyle quondam de Pucrovisu, constitutus in etate quindecim annorum, auctoritate

discreti Raymundi *Trulars*, judicis ab illustrissimo domino rege Majoricarum constituti super negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, qui me in ejus presencia constituto, habita deliberacione cum testibus insfrascriptis qui de etate mea eidem domino judici plenam fidem fecerunt, decrevit me esse constitutum in etate quindecim annorum, instructus et certificatus plenarie de jure meo ac facta michi plena fide de notula seu protocollo cujusdam publici instrumenti confecti et inventi inter notas publicas negocii feudorum domini regis terre Ceritanie et Confluentis, in quo instrumento continetur dictum patrem meum quondam recepisse in feudum pro dicto domino rege vineam inferius affrontatam; que notula fuit confecta tempore quo computabatur anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo secundo, die qua intitulabatur kalendis julii; et eodem tempore erat exsecutor dictorum feudorum nobilis Raymundus Fortis, dominus de Pulcro podio. Confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, constituto per dominum regem in negocio dictorum feudorum in terris Ceritanie et Confluentis, vice ac nomine dicti domini regis stipulanti et recipienti, quod ego successione dicti patris mei teneo vel quasi et possideo dictam vineam, quam scio et recognosco esse et debere esse feudum et de feudo dicti domini regis et suorum. Et ob hoc promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, quod ego vel mei successores dictam vineam nunquam alienabimus, submitemus vel aliquo modo obligabimus sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid ex ipsa vinea faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deteriorari; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicta vinea quocumque modo, causa vel ratione alienetur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rx et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et pro ominibus et singulis supra contentis attendendis firmiter et complendis per me et meo, obligo vobis predicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dicta vinea et ipsam vineam et omnem melioramentum quod in ea factum fuerit. Est autem dicta vinea in terminis et adjacencia Sancti Martini de Anis, et affrontat in vinea Guilelmi *Costurer* de Pulcrovisu et in vinea Ricolfi de *Sobiror* et in via publica. Que omnes predicte vinee sunt loco vocato Vineto de Codina. Et quod omnia et singula

supradicta firmiter teneamus, compleamus et observemus ego et mei, et nunquam contraveniamus, juro per Deum et sancta quatuor Dei Euvangelia a me corporaliter tacta. Et per idem juramentum renuncio omni juri minoris etatis et beneficio restitucionis in integrum et omnia alii juri et auxilio michi vel meis competenti seu competituro in predictis seu aliquo predictorum. Et nos, Raymundus *Trulars*, judex predictis, habita plenaria deliberacione super predictis, dicto Bernardo Costeyla super predictis auctoritatem nostram judiciariam concedimus et prestamus. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, per dominum regem et suos, laudo et confirmo tibi, Bernardo Costeyle, et tuis, dictam vineam ad feudum predicti domini regis et suorum, salvis et expresse retentis domino regi et suis omnibus et singuis a te supra promissis, et salvo domino regi et suis jure et dominio in omnibus et per omnia. Et pro hoc laudimio habui et accepi a te quinque solidos malguriensium bonorum, quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc sexto kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig+++na Bernardi Costeyle et Raymundi *Trulars*, judicis feudorum, et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia laudamus et firmamus. Sig+++na Petri de *Beliu*, capellani de *Bederrs*, et Guilelmi de *Cardils* et Bernardi Cerdani de Caborrivo, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

FUNDACIÓ NOGUERA

288

1293, 16 juliol

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Arnau Olivella, de Bellver, la venda d'una vinya situada dins el territori del castrum de Bellver que el clergue Berenguer de la Torre, fill del cavaller Bernat d'Er, va fer a ell i a la seva esposa Gentila pel preu de 15 sous de moneda barcelonesa el 20 de febrer de 1278. Igualment, confirma la venda que també els va fer d'un erm situat dins el mateix territori pel preu de 3 sous el 22 de desembre de 1277. Arnau

Vola reconeix que ha rebut 3 sous pel foriscapi degut al rei per aquestes vendes. En conseqüència, confirma Arnau Olivella en la possessió d'aquesta vinya i d'aquest erm, amb la condició que ell i els seus successors els tinguin en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones. Arnau Olivella promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: Arnaldus Oliveylle. – F.
Postil·la al marge extern: Hanc vineam que est a Carreus tenet hodie Taltendre Font de Taltendre.

Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo, ratifico, approbo et confirmo tibi, Arnaldo Oliveyle de Pulcrovisu, et tuis, illam emptionem, quam fecistis tu et Gentilis, uxor tua, pro XV solidibus barchinonensium coronatorum a Berengario de Turri, clerico, filio Bernardi de *Ederr* militis quondam, de quadam vinea que est in terminis castri de Pulcrovisu, loco vocato Carreus, et affrontat in vinea Guilelmi de *Navascart* et in vinea Petri de Canali et in vinea Petri Teloni, prout de predicta emptione constat per publicum instrumentum inde factum per Raymundum presbiterum, canonicum Telone, anno Incarnacionis Domini M° CC° LXX° VII°, decimo kalendas marcii. Item, laudo et confimo tibi, eidem Arnaldo Oliveyle, et tuis, illam emptionem quam tu et dicta uxor tua fecistis a dicto Berengario de Turre, clerico, precio trium solidorum barchinonensium, de quodam heremo quod est in terminis castri de Pulcrovisu, in Vineto de Monte Auriol, et affrontat in vinea Petri Teloni, laboratoris, et in heremo Bernardi Archimbaudi, prout hec emptio plene continetur in quodam publico instrumento inde scripto per dictum Raymundum presbiterum, canonicum Tholone, anno dominice Incarnacionis M° CC° LXX° VII°, XI kalendas januarii. Et quia dicta vinea et dictum heremum tuum sunt et esse debent de feudo domini regis, habui et accepi a te pro foriscapio dictarum emptionum tres solidos barchinonensium bonorum, quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Et hec facio salvo domino regi et suis perpetuo foriscapio quandocumque et quocienscumque dicta vinea et dictum heremum in totum vel in parte quocumque

modo, causa vel racione alienentur; et salvo quod non possint alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis. Et salvo jure domini regis in omnibus et per omnia. Ego igitur, Arnaldus Oliveyle predictus, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et successores mei in dictis vinea et heremo tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicta vinea et dictum heremum in totum vel in parte quocumque modo, causa vel racione alienentur in personas licitas et non prohibitas, dominus rex et sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et omnia et singula supradicta attendemus, complebimus et servabimus, ut superius continentur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine dicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dictis vinea et heremo, et dictas vineam et heremum et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Actum est hoc XVII° kalendas augusti, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Arnaldi Oliveyle predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Petri Joverii et Bernardi Tascherii et Jacobi *Amil* de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

FUNDACIÓ NOGUERA

289

1293, 25 agost

Ramon de Quers, de Quers, dins la vall de Querol, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que el seu difunt pare, Ramon de Quers, va comprar al difunt cavaller Ramon Guillem, d'Enveig, el cens de sis quartans de civada que aquest darrer tenia sobre un mas situat a Quers que tenia per ell. Com que Ramon Guillem d'Enveig tenia aquest cens en feu pel rei, el seu pare de seguida en va fer reconeixement al rei. En conseqüència,

reconeix que té aquest cens en feu pel rei. També reconeix que té aquest mas en feu pel rei i que ell és home propi, soliu i afocat seu. Promet ser-li fidel i no alienar mai aquest mas a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Ramon de Quers en la possessió d'aquest mas i reconeix que ha rebut 10 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge extern: Raymundus de Quers. – Querol. – F.

[f. 100*v*] Notum sit omnibus quod ego, Raymundus de *Quers* de *Quers* de Valle de *Querol*, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, pro ipso domino rege et suis stipulanti et recipienti, quod Raymundus de *Quer*s, pater meus quondam, emit a Raymundo Guilelmi de Invidio, militer quondam, sex quartallos civate censuales, quos quolibet anno idem Raymundus Guilelmi de Invidio recipiebat et recipere consuevit in manso qui fuit dicti patris mei pro ipso manso et possessionibus ac pertinenciis suis. Quem mansum successione dicti patris mei ego nunc teneo cum possessionibus suis apud *Quers* in Valle de *Querol*. Et dictus Raymundus Guilelmi de Invidio quondam tenebat et tenere debebat dictos sex quartallos civate censuales in feudum pro dicto domino rege. Et post dictam empcionem factam per dictum patrem meum quondam de dictis sex quartallis censualibus, idem pater meus recognovit se tenere dictos sex quartallos civate censuales pro dicto domino rege et suis in feudum. Et eodem modo ego scio ac confiteor et recognosco vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis dictos sex quartallos censuales, et sum et esse debeo homo proprius et solidus et affocatus dicti dominis regis; et eciam pro eodem domino rege et suis teneo et tenere debeo in feudum predictum mansum, cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis; promitens vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod pro dicto manso et possessionibus ac pertinenciis suis ego et mei successores observabimus semper domino regi et suis successoribus fidelitatem sincere, et ipsum mansum vel aliquid de possessionibus ac pertinenciis suis nunquam alienabimus, submitemus seu aliquo modo obligabimus sanctis nec militi-

bus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis nec inde aliquid faciemus quominus infeudacio dicti mansi et pertinenciarum suarum domino regi vel suis valeat, vel ejus jus et dominium ipsius domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici. Imponendo michi et meis successoribus in predictis quod de dicto manso vel possessionibus seu pertinenciis suis nichil possimus vendere, distrahere seu alio modo alienare sine speciali licencia dicti domini regis vel suorum. Et quandocumque et quocienscumque dictus mansus vel aliquid de possessionibus et pertinenciis suis quocumque modo, causa vel racione alienetur in per personas licitas et non prohibitas, ego et mei successores in predictis tractabimus et procurabimus cum effectu quod dictus dominus rex et sui successores habebunt semper inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et pro omnibus et singulis supradictis firmiter attendendis, complendis firmiter et servandis per me et omnes successores meos, ut superius sunt contenta, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos et dictum mansum cum omnibus possessionibus, juribus et pertinenciis suis et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et successores meos. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis, per ipsum dominum regem et suos laudo et confirmo tibi, dicto Raymundo de *Quers*, emptionem predictam factam per dictum patrem tuum quondam de dictis sex quartallis censualibus civate, ut superius dictum est. Laudo eciam, nomine quo supra, tibi, eidem Raymundo de *Quers*, ad feudum domini regis et suorum, dictum mansum cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis, salvis et expresse retentis domino regi et suis omnibus et singulis a te supra promissis, et salvo jure et dominio domini regis et suorum in omnibus et per omnia. Et pro hoc laudimio et confimacione, nomine domini regis, habui et recepi a te decem solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc nono kalendas septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Raymundi de *Quers* et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Guilelmi *Querol* de *Quers* et Petri Blanchi et Petri de *Villalobent* de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis

publicis negocii dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

290

1293, 20 agost

Guillem del Pont, de la Tor de Querol, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei un casal de molins de blat situat a la riera d'Aravó, dins la parròquia de Sant Esteve de la Tor, prop del mas de la Ribera. En conseqüència, promet ser-li fidel i no alienar mai aquest casal a clergues, religiosos o cavallers i que cada vegada que l'alieni a altres persones pagarà el foriscapi degut al rei. Arnau Vola confirma Guillem del Pont en la possessió d'aquest casal i reconeix que ha rebut 10 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge extern: F. – G. de Ponte. – Querol.

Notum sit omnibus quod ego, Guilelmus de Ponte de Turri de Valle de *Querol*, per me et per omnes meos confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto per illustrissimum dominum regem Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis quoddam casale molendinorum bladeriorum, in quo sunt due rote molendinorum, quod est in ripparia Aravonis, in terminis et adjacencia Sancti Stephani de Turri, prope mansum de Ripparia; et affrontat ex duabus partibus in flumine Aravonis. Unde promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod pro dictis molendinis ego et mei successores in ipsis molendinis servabimus domino regi et suis successoribus perpetuo fidelitatem, et ipsa molendina in totum vel in parte nunquam alienabimus, obligabimus vel aliquo modo submitemus sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciemus quominus infeudacio predictorum molendinorum domino regi aut suis successoribus valeat, vel ejus dominium et jus possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo tractabimus et procurabimus semper cum effectu quod,

quandocumque et quocienscumque dicta molendina in totum vel in parte, quocumque modo, causa vel racione, alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dictis molendinis et eadem molendina et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis, per dominum regem et suos laudo et concedo tibi, dicto Guilelmo de Ponte, et tuis, dicta molendina ad feudum dicti domini regis et suorum, salvo quod tu et tui semper teneamini servare, attendere et complere omnia et singula supra contenta; et salvo jure et dominio domini regis in omnibus et per omnia. Et pro hac laudacione et confimacione, habui et accepi a te decem solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc terciodecimo kalendas septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio Sig++na Guilelmi de Ponte de Turri et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Raymundi *Trulars*, jurisperiti, et Queroli, capellani de Villanova, filii dicti Guilelmi de Ponte, et Raymundi Saura de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

FUNDACIÓ NOGUERA

291

1293, 26 juny

Pere Bofill, de Quers, a la vall de Querol, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei quatre terres situades a la parròquia de Sant Esteve de la Tor, entre el molí de Riutès i el riu de Riutès. Promet pagar-li mitja aiminada de sègol i un diner melgorès de cens anual el dia de Sant Miquel de setembre. Promet ser-li fidel i no alienar mai aquestes terres a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que

les alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Pere Bofill en la possessió d'aquestes terres i reconeix que ha rebut 12 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge intern: F. – G. de Ponte. – Querol.

[f. 101] Notum sit omnibus quod ego, Petrus Bonifilii de *Quers* de Valle de *Querol*, per me et meos confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro ipso domino rege et suis quatuor terras in terminis Sancti Stephani de Turri, inter molendinum de *Rialtes* et rivum de *Rialtes*; prima quarum affrontat in camino publico et in terra Johannis Molnerii; secunda affrontat in camino publico et in terra Petri Durandi de *Rialtes*; tercia est loco vocato *Vexigoleres,* et affrontat in camino publico et in terra *d'en Clergues* de Invidio; quarta affrontat in camino publico et in terra Bernardi Rigata de *Rialtes*. Pro quibus quatuor terris facio et facere teneor, et ego et mei predecessores consuevimus facere pro censu quolibet anno in festo sancti Michaelis septembris mediam eyminam segalis, ad mensuram censualem, et unum denarium malguriensis predicto domino regi et suis; promitens vobis, dicto Arnaldo Vole, quod ego et mei successores semper pro dictis quatuor terris prestabimus domino regi et suis quolibet anno in dicto festo predictum censum, nec dictas quatuor terras alienabimus, submitemus vel obligabimus sanctis nec militibus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicte terre in totum vel in parte, quocumque modo alienentur in personas licitas et non prohibitas, dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos et dictas quatuor terras et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Ego igitur Arnaldus Vole predictus, nomine domini regis et suorum laudo et confirmo tibi, dicto Petro Bonifilii, et tuis, dictas quatuor terras ad feudum domini regis et suorum, salvo semper dicto domino regi et suis predicto censu annuo et

foriscapio et omnibus et singulis supradictis, et jure et dominio in omnibus et per omnia. Et pro hoc laudimio, nomine domini regis, habui et accepi a te duodecim solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc sexto kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Petri Bonifilii et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Queroli, capellani de Villanova, et Guilelmi *Querol de Quers* et Bernardi de Mornacho Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hanc cartam scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

292

1293, 26 agost

Bartomeu de Prat, de Riutès, a la vall de Querol, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei dues terres situades a la parròquia de Sant Esteve de la Tor de Querol. Promet pagar-li mitja aiminada més dues parts d'una altra aimina de sègol i un diner melgorès de cens anual el dia de Sant Miquel de setembre, ser-li fidel i no alienar mai aquestes terres a clergues, religiosos o cavallers, i que pagarà el foriscapi degut al rei cada vegada que les alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Bartomeu de Prat en la possessió d'aquestes terres i reconeix que ha rebut 5 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge intern: Bartholomeus de Prato. – [juris directi] tenetur.

Notum sit omnibus quod ego, Bartholomeus de Prato de *Rialtes* de Valle de *Querol*, confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum et aliis juribus ad ipsum dominum regem spectantibus in terra Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo pro dicto domino rege et suis duas terras in Valle de *Querol*, in terminis et parro-

chia Sancti Stephani de Turri; quarum prima est loco vocato *Closes*, et affrontat in terra Guilelmi Fornerii et in terra Arnaldi *Tartera*; secunda est loco vocato *Pla de Rialtes*, et affrontat in alia terra mea et in terra Petri *Duran*. Pro quibus dictis duabus terris facio et facere teneor et debeo pro censu, et mei predecessores fecerunt et consueverunt facere et solvere quolibet anno in festo sancti Michaelis septembris dicto domino regi et suis predecessoribus unum denarium malguriensis bonum et mediam eyminam segalis et duas partes unius eymine segalis. Unde, pro dicto censu semper quolibet anno solvendo per me et meos predicto domino regi et suis successoribus, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis dictas duas terras et omnem melioramentum quod in eis faciemus ego et mei. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo tibi, dicto Bartholomeo de Prato, dictas duas terras, salvo semper dicto domino regi et suis predicto censu quolibet anno in dicto festo sancti Michaelis septembris; et salvo quod dicte due terre nunquam possint obligari, submiti vel alienari sanctis nec militibus nec domibus religionum nec clericis. Et pro hoc laudimio, nomine domini regis, accepi et habui a te quinque solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc septimo kalendas septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Bartholomei de Prato et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Petri Cerdani et Petri Blanchi de Podiocerdano et Raymundi *Trulars*, jurisperiti, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis que fiunt cum dicto Arnaldo Vole, procuratore suo, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

293

1293, 26 juny

Berenguera, filla dels difunts Joan Borrell i Arsenda, esposa de Bernat Borrell de Riutès, a la Vall de Querol, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent,

que té en feu pel rei dues terres situades a la parròquia de Sant Esteve de la Tor de Querol. Promet pagar-li un sester de sègol i quatre diners melgoresos de cens anual el dia de Sant Miquel de setembre. Promet ser-li fidel i no alienar mai aquestes terres a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi cada vegada que les alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Berenguera en la possessió d'aquestes terres i reconeix que ha rebut 8 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge intern: Jo. Borrelli. – F.

Notum sit omnibus quod ego, Berengaria, filia quondam Johannis Borrelli et Arssendis, uxoris ejus quondam, ac uxor Bernardi Borrelli de *Rialtes* de Valle de *Querol*, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine dicti domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis duas terras que sunt in terminis Sancti Stephani de Turri, loco vocato Plano de Rialtes; quarum prima affrontat in camino publico et in terra Arnaldi Durandi; secunda affrontat in camino publico et in prato communi. Pro quibus duabus terris facio et facere teneor et debeo pro censu, et mei predecessores fecerunt et facere consueverunt pro censu dicto domino regi et suis predecessoribus annuatim in festo sancti Michaelis septembris unum sextarium segalis ad mensuram censualem et quatuor denarios malgurienses. Unde, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et mei successores prestabimus dicto domino regi et suis perpetuo dictum censum annuatim in dicto festo pro dictis duabus terris; et eas nunquam alienabimus, submitemus vel obligabimus sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis in aliquo possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicte due [f. 101*v*] in totum vel in parte quocumque modo, causa vel racione alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me

et successores meos in dictis duabus terris et easdem duas terras et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, per dictum dominum regem et suos, laudo et confirmo ad feudum dicti domini regis et suorum dictas duas terras, salvo domino regi et suis semper foriscapio et omnibus et singulis supradictis, ut superius continetur. Et pro hoc laudimio habui et accepi a te, nomine domini regis, octo solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc sexto kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Berengarie et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Queroli, capellani de Villanova, et Guilelmi *Querol* de *Quers* et Bernardi de Mornacho de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

294

1293, 20 juny

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Guillem de Serinyà, de Coborriu, i a la seva esposa Margarida la venda del cens de dos quartans d'ordi percebuts sobre una era i dos closos situats a Coborriu i a Talló que el difunt Felip de Coborriu, fill del cavaller Bernat d'Er, havia venut a Guillem de Serinyà, avi de Margarida, i al seu fill Pere. El difunt Guillem de Serinyà va donar aquestes terres i aquest cens a Guillem de Serinyà de seguida que es va casar amb la seva néta. Arnau Vola reconeix que ha rebut 10 sous pel foriscapi degut al rei per aquesta venda. En conseqüència, confirma Guillem de Serinyà i Margarida en la possessió d'aquestes terres i d'aquest cens, amb la condició que ells i els seus successors els tinguin en feu pel rei i no els alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada

que els alienin a altres persones. Guillem de Serinyà promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: G. de Serinyano. – En Riu Mara nomine uxoris tenet nunc. – F.

Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine dicti domini regis et suorum, laudo et confirmo tibi, Guilelmo de Cerinyano de Caborrivo, presenti, et Marguerita, uxori tue, licet absenti tanquam presenti, in posse et presencia tui, notarii infrascripti, nomine dicte Marguarite absentis stipulanti et recipienti, et vestris, ad feudum dicti domini regis et suorum possessiones inferius affrontatas, et illos duos quartallos ordei censuales quos Philippus de Ceriniyano de[a] Caborrivo, filius Bernardi de *Err* militis quondam, vendidit Guilelmo de Cerinyano de Caborrivo et Petro filio ejus quondam, qui dictus Guilelmus de Caborrivo est avus dicte Marguarite. Et ipse Guilelmus de Cerinyano et dictus Petrus filius ejus quondam faciebant et facere ac solvere tenebantur quolibet anno dicto Philippo de Canorrivo dictos duos quartallos ordei pro possessionibus infrascriptis, quas ipse Guilelmus de Cerinyano et dictus Petrus filius ejus quondam tenebant pro eodem Philippo. Et dictus Guilelmus de Cerinyano dedit tibi, Guilelmo de Cerinyano presenti, cum dicta Marguarita, uxore tua, nepte sua, omnia bona sua; titulo cujus donationis, ut asseris, tenes dictas possessiones pro quibus fiebant dicti duo quartalli ordei censuales. Unde, cum dicti duo quartalli ordei censuales et dicte possessiones sint et esse consueverunt de feudo domino rege, pro foriscapio dicte emptionis facte de dictis duobus quartallis ordei censualibus, nomine domini regis, habui et recepi a te decem solidos malguriensium bonorum, quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dicte possessiones in totum vel in parte quoquo modo, causa vel racione alienentur; et salvo quod non possint alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde possit fieri quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici. Ego igitur, Guilelmus de Cerinyano predictus, approbans predicta nomine proprio ac nomine dicte Marguarite uxoris mee absentis, promito vobis, dicto Arnaldo

Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et dicta uxor mea et nostri successores in possessionibus inferius affrontatis semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicte possessiones in totum vel in parte alienentur, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et omnia et singula supradicta attendemus, complebimus et servabimus, ut superius continentur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, possessiones predictas et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Sunt autem predicte possessiones quedam area et closa eidem contiqua, que sunt in villa de Caborrivo, et affrontant in terra Ferrarii Teloni et in alia mea tenencia. Item, quedam terra que est in terminis de Telono, loco vocato Coma de Sancta Maria, et affrontat in reguerio et in alia terra mea. Item, quedam closa, que est in villa de Caborrivo, juxta aream et closam predictas contiguas, sic quod est quedam via tantum inter dictas closas, et affrontat in reguerio et in alia terra mea. Actum est hoc duodecimo kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Guilelmi de Cerinyano predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Bernardi Taschерii de Podiocerdano et Jacobi *Mir* et Raymundi *Desconça* de Pulcrovisu, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit, consimile apposuit in registro regio, et hoc sig-(SM)-num fecit, et suprascripsit in quinta linea: «Caborrivo de.»

FUNDACIÓ NOGUERA

ABC ABC

a. Cerinyano de *afegit a l'interlineat*.

295

1293, 1 setembre

Berenguer Bescaran, de Nas, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei quatre vinyes i nou terres situades a la parròquia de Santa Eulàlia de Pi, entre el camí de Gallissà i el Segre. En

conseqüència, promet ser-li fidel i no alienar mai aquestes vinyes i aquestes terres a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que les alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Berenguer Bescaran en la possessió d'aquestes terres i reconeix que ha rebut 10 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge intern: F. – Berengarius Bescheran. Filia ejus uxor Petri Besqueran tenet.

[f. 102] Notum sit omnibus quod ego, Berengarius Bescheran *d'Anaç*, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, quod teneo et tenere debeo in feudum pro predicto domino rege et suis vineas et terras inferius affrontatas, que sunt in terminis et adjacencia Sancte Eulalie de Pinu, a camino de Gualissa inferius usque ad flumine Sigoris, scilicet quatuor vineas que sunt in vineto vocato de Gualisa, quarum prima affrontat in vinea Guilelmi *Querola* de Pinu et in vinea Jacobi de Nalda de Pinu; secunda affrontat in vinea Guilelmi de Gualissano et in vinea Arnaldi Gilaberti de Gualissano; tercia affrontat in vinea Guilelmi *Querola* de Pinu et in vinea Bernardi *de Narssen* de Pinu; quarta affrontat in vinea Guilelmi *Querola* de Pinu et in vinea Bernardi *Ferrera d'Anaç*. Item, novem terras, quarum prima affrontat ex una parte in terra Bernardi de Arssende de Pinu et ex alia in terra Jacobi de Alda de Pinu; secunda affrontat in terra Arnald*i Gilabert* de *Gualissa* et in terra Bernardi de Arssende de Pinu; tercia affrontat in terra Guilelmi de *Gualissa* et in terra Arnaldi Gilaberti de *Gualissa*; quarta affrontat in terra Guilelmi de *Gualissa* et in terra Berengarii *Mir de Gualissa*; quinta affrontat in terra Bernardi de Arssende de Pinu et in terra Guilelmi de *Gualissa;* sexta affrontat in terra Jacobi de Nauda et in terra Berengarii *Ferrera* de *Anaç*; septima affrontat in terra Arnaldi *Gilabert de Gualissa* et in terra Jacobi de Nauda de Pinu; octava affrontat in terra Guilelmi de *Gualissa* et in terra Berengarii *Mir de Gualissa*; nona affrontat in terra Arnaldi Gilaberti de *Gualissa* et in rivo de *Gualissa*. Confiteor insuper et recognosco vobis, eidem Arnaldo Vole, nomine domini regis, quod si plures vineas et terras teneo vel habeo a camino de *Gualissa* usque ad flumen Sigoris intra terminos et adjacencia Sancte Eulalie de Pinu preter supra affrontatas, illas teneo et tenere debeo

in feudum pro dicto domino rege et suis; nam constat michi quod quicquid habeo et teneo a dicto camino de Gualissa citra usque ad flumen Sigoris est et debet esse feudum et de feudo dicti domini regis et suorum; promitens vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod dictas quatuor vineas et dictas novem terras superius affrontatas, vel plures, siquas habeo a dicto camino de *Gualissa* usque ad flumen Sigoris, nunquam alienabimus, submitemus vel obligabimus ego vel mei sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec de illis vel aliqua illarum aliquem contradictum faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici. Et semper tractabimus et procurabimus et procurabimus[a] cum effectu quod, quandocumque et quocumque alienentur quoquo modo in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et ad omnia et singula supradicta attendenda firmiter et complenda, ut supra contenta sunt, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis, me et successores meos in dictis possessionibus et omnes predictas possessiones et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, approbans predicta, per dictum dominum regem et suos successores, laudo et concedo tibi, Berengario *Bescheran* et tuis dictas quatuor vineas et novem terras superius affrontatas et omnes alias vineas et terras, siquas plures habeas et teneas in dictis terminis Sancte Eulalie de Pinu de camino de Gualissa usque ad flumen Sigoris, salvo domino regi et suis foriscapio et omnibus aliis et singulis supra contentis, et jure et dominio in omnibus et per omnia. Et pro hoc laudimio, nomine domini regis, habui et accepi a te decem solidos malguriensium bonorum; de quibus perpaccatum me teneo, renunciando omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc kalendis septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Berengarii *Bescheran* et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Baldachi Rotlandi de Majorice et Raymundi de *Cuguls* et Petri *Gaamir* de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instru-

mentum scripsit et aliud consimile tradidit dicto Berengario *Bescheran* et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

a. *Sic*.

296

1293, 28 agost

Bernat de Fontcoberta reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei onze terres i un hort situats a la parròquia de Santa Coloma de Ger. Reconeix haver de pagar al rei 3 diners i un òbol de cens anual el dia de Sant Miquel de setembre per les terres i 3 diners per l'hort, per l'alberga que percep Bernat Maurí. Precisa haver fet ja el reconeixement d'aquestes terres a Ramon Fort, procurador dels feus temps enrere. Promet ser fidel al rei i no alienar mai aquestes terres i aquest hort a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que les alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Bernat de Fontcoberta en la possessió d'aquestes terres i reconeix que ha rebut 10 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge intern: Bernardus de Fonte Cohoperto. - F.

Notum sit omnibus quod ego, Bernardus de Fontechoperto de *Ger*, per me et per omnes meos, confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto per illustrissimum dominum regem Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis decem pecias terre inferius affrontatas et quendam ortum qui fuit olim patuum, in quo consueverunt esse domus, pro quibus dictis decem terris facio et facere teneor et debeo et mei predecessores fecerunt et consueverunt facere ac solvere pro censu quolibet anno in festo sancti Michaelis septembris dicto domino regi et suis predecessoribus tres denarios et obolum malgurienses bonos, et etiam pro dicto orto facio et facere teneor et debeo et mei predecessores consueverunt facere ac solvere predicto domino regi et suis ratione albergue quam Bernardus Maurini recipere consuevit pro domino rege tres denarios

malgurienses bonos. Unde promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et mei successores perpetuo persolvemus predicto domino regi et suis quolibet anno in dicto festo sancti Michaelis septembris totum predictum censum qui pro dictis decem terris et pro dicto orto fieri ac solvi debet et consuevit predicto domino regi et suis, ut dictum est. Et est verum quod ego jam recognoveram dictas decem terras et ortum ubi consueverunt esse domus me tenere in feudum pro domino rege sub censu supradicto, que recognicio fuit per me facta nobili Raymundo Forti de Pulcropodio olim exsecutori dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis. Quapropter promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine et vice domini regis, quod ego aut mei dictas decem terras et ortum predictum in totum vel in parte nunquam alienabimus, submitemus seu obligabimus sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religiosorum nec clericis, nec aliquid ex ipsis faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioriari; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque in totum vel in parte alienentur [f. 102*v*] in personas licitas et non prohibitas, dominus rex et sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et pro omnibus et singulis supradictis firmiter servandis et complendis, ut superius continetur, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dictis terris et orto et ipsas terras et ortum predictum et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et successores meos. Sunt autem omnes predicte terre in terminis et adjacencia Beate Columbe de Ger, quarum prima est loco vocato *Estrades* et affrontat in camino et in terra Petri Durandi; secunda est in eodem loco vocato *Estrades* et affrontat in terra Petri Durandi et in terra Raymundi de Prato et in via; tercia est loco vocato *Beyl Loreyl* et affrontat in terra Guilelmi Cerdani et in alia terra mea que fuit *d'en Malet* quondam; quarta est loco vocato *Sauç* et affrontat in terra Petri de Ventajola et in alia terra mea que fuit *d'en Malet* quondam; quinta est loco vocato *Serradal* et affrontat in alia terra mea que quondam fuit *d'en Malet* et in reguerio; sexta est loco vocato Seguera et affrontat in alia terra mea que fuit quondam *d'en Malet* et in terra Bernardi Pelicerii; septima est loco vocato *Pomera* et affrontat in alia terra mea et in rippa

et in heremo; octava est loco vocato Malg[uer], et affrontat in terra Petri Durandi et in terra Raymunde de Sancto Petro et in reguerio; nona est loco vocato *Campmanya* et affrontat in alia terra mea que fuit olim *d'en Malet* et in terra Petri *Duran* et in camino; decima est loco vocato *Cubeyl* et affrontat ex duabus partibus in terra mea. Item est et debet esse de dicto feudo quedam alia terra que simul cum predictis decem est et esse debet obligata ad dictum censum et ad omnia et singula supradicta, que est in eisdem terminis loco vocato *Seyles* et affrontat in terra Bernardi Hugonis et in alia terra mea que quondam fuit *d'en Malet*. Dictus vero ortus ubi fuerunt olim domus est in predictis terminis et afftontat ex duabus partibus in tenencia Petri Durandi et in via. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, nomine predicti domini regis et suorum, laudo et concedo ad feudum domini regis et suorum tibi, dicto Bernardo de Fontechoperto, et tuis omnes predictas undecim terras et ortum predictum, salvo domino regi et suis perpetuo dicto cnesu et foriscapio predicto, et salvis et expresse retentis predicto domino regi et suis perpetuo dicto censu et aliis omnibus et singulis supradictis et jure et dominio in omnibus et per omnia. Et pro hoc laudimio, nomine domini regis, habui et accepi a te decem solidos malguriensium bonorum; de quibus perpaccatum me teneo et contentum, renunciando inde omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc quinto kalendas septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Berengarii de Fontechoperto et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Raymundi de Taltendre et Petri Lobeti de Podiocerdano et Raymundi Batalerii de Perpiniano, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

a. *Sic*.

297

1293, 26 juny

Pere Bernat de Corts, de Sanavastre, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei una terra situada dins el territori de Sanavastre. Precisa que el seu avi, Ponç de Corts, havia reconegut aquesta terra a Bernat Fareix, de Vilafranca, com ho demostra l'acta pública enregistrada al Liber feudorum. En conseqüència, promet ser fidel al rei i no alienar mai aquesta terra a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Pere Bernat de Corts en la possessió d'aquestes terres i reconeix que ha rebut 4 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge intern: Bernardus de Curtibus. – F.

Notum sit omnibus quod ego, Petrus Bernardi de Curtibus de *Sanavastre*, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis quandam terram que est in terminis de Sanavastre, loco vocato *Fexes*, et affrontat in via mercadali et in terra Stephani de Capdevila et in terra Sclarmunde subtus ecclesiam; quam terram Poncius de Curtibus, avus meus quondam, recognovit Bernardo *Farex* de Villafrancha Confluentis olim exsecutori dictorum feudorum tenere in feudum pro domino rege, prout de dicta recognitione constat per publicum instrumentum inde notatum in libris dictorum feudorum, de quibus libris nondum fuerat abstractum publicum instrumentum ut videtur per notulam ejusdem. Unde promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod dictam terram ego vel mei nunquam alienabimus, submitemus vel obligabimus sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis possit deterioris condicionis effici; set tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque in totum vel in parte quocumque modo alienetur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et

pro omnibus et singulis supradictis attendendis firmiter et complendis, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dicta terra et eandem terra et omnem melioramentum quod in ea factum fuerit per me et meos. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, nomine predicti domini regis et suorum, laudo et concedo tibi, dicto Petro Bernardi de Curtibus, et tuis, ad feudum domini regis et suorum, dictam terram, salvis et expresse retentis domino regi et suis omnibus et singulis a te supra promissis; et salvo jure dicti domini reis in omnibus et per omnia. Et pro hoc laudimio habui nomine domini regis, et accepi a te quatuor solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc sexto kalendas julii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Petri Bernardi de Curtibus et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Queroli, capellani de Villanova, et Guilelmi *Querol de Quers* et Bernardi de Mornacho de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis dictorum feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

FUNDACIÓ NOGUERA

298

1293, 10 setembre

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Ramon Tasquer, de Puigcerdà, fill del difunt Bernat Tasquer, en la possessió de tots els censos, albergues i altres drets que té a la parròquia de Sant Serni de Prats i dins el territori de Tartera que el seu pare va comprar al difunt Ramon de Sant Serni per 1.000 sous de moneda barcelonesa el 21 de desembre de 1260. En el testament, el seu pare llegava una renda anual de tres cafissos de blat assignada sobre aquests béns a Pere Tasquer, germà de Ramon, que la hi va recomprar pel preu de 375 sous de moneda barcelonesa. Tot seguit, el rei va confirmar aquesta compra mitjançant un foriscapi de 150 sous de moneda melgoresa. Arnau Vola

també el confirma en la possessió del mas de l'Anglada, a Soriguera, que té en indivís amb Guillem d'Oncès, de Puigcerdà; d'un camp situat a la parròquia de Santa Eugènia de Pallerols, pel qual ha de pagar un cens de dos sous de moneda melgoresa; de quatre masos, actualment dividits en set focs, situats a Fórnols, al Conflent, amb els seus censos i possessions, que el seu pare havia comprat a Jaume de Prunet, i de la part dels delmes de Fórnols que el seu pare havia comprat també a Jaume de Prunet amb l'acord de Galceran d'Urtx i Guillem de So, senyors intermediaris. Ponç Guillem de Vilafranca, aleshores procurador de feus, havia confirmat el pare de Ramon Tasquer en la possessió d'aquests feus mitjançant un dret de lluïsme de 380 sous de moneda barcelonesa el 20 de juny de 1264.[1] *Ramon també va comprar als seus germans, Guillem Bernat Tasquer i Joan Tasquer, el dret que tenien en indivís sobre el camp de Pallerols, venda que fra Jaume d'Ollers, de la milícia del Temple, procurador reial, va confirmar el 23 de novembre de 1290 mitjançant un dret de foriscapi de 160 sous de moneda melgoresa. Arnau Vola també el confirma en la possessió de dues terres situades a la parròquia de Santa Eugènia de Pallerols que va comprar als tutors dels fills de Bernat Baralla, compra que li va ser confirmada el 25 de març de 1282 per Bernat Esquilat, veguer de la Cerdanya i el Baridà, temps enrere procurador de feus, mitjançant un dret de lluïsme de 100 sous de moneda melgoresa. També el confirma en la possessió d'una sisena dels delmes de Porcinyans que va heretar de la seva mare Ramona i que Bernat Fareix havia confirmat a aquesta darrera mitjançant 45 sous de moneda melgoresa el 5 d'agost de 1268.*[2] *A fi de pal·liar la dificultat ocasionada pel gran nombre d'actes que ha de presentar per demostrar els seus drets sobre aquests feus, Ramon Tasquer ha demanat a Arnau Vola que els hi confirmi en aquesta acta única, raó per la qual li ha pagat 40 sous de moneda melgoresa. En conseqüència, Arnau Vola confirma totes aquestes possessions en feu amb la condició que Ramon Tasquer i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers, clergues o*

1. Vegeu *supra* l'acta núm. 236.
2. Vegeu *supra* l'acta núm. 212.

religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que les alienin a altres persones. Ramon Tasquer promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: F. - Raymundus Taschерii. – Jacobus Estephani tenet nunc illam terram d'en Orden.
Postil·les al marge extern: Valielles tenet dictum campum quod nunc est pratum. - Tenet Raymundus Salut et en Salt.

[f. 103] Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo, ratifico, approbo et confirmo tibi, Raymundo Taschерii de Podiocerdano, filio Bernardi Taschерii, et tuis perpetuo, ad feudum domini regis et suorum, omnes census et alberguas, et alia jura omnia et singula que tu et tui habetis et tenetis et recipitis et recipere debetis in villa de Pratis et in parrochia et terminis Sancti Saturnini ejusdem loci, et in villa de Tarteria et in terminis Sancte Dominice ejusdem loci, prout predicta omnia Raymundus de Sancto Saturnino quondam vendidit dicto Bernardo Taschерii quondam patri tuo pro mille solidibus barchinonensium, prout predicta vendicio plenius continetur in quodam publico instrumento scripto et subsignato per Petrum Ripolli, olim notarium publicum ville Podiicerdani et Ceritanie, anno Domini millesimo ducentesimo sexsagesimo die duodecimo kalendarum januarii. Super quibus censibus et albergis predictis dictus Bernardus Taschерii, pater tuus quondam, dedit et assignavit seu legavit in suo ultimo testamento tres modios bladi Petro Taschерii, fratri tuo, ei dandos quolibet anno; a quo dicto Petro Taschерii, fratre tuo, tu emisti dictos tres modios bladi annuos precio trecentorum septuaginta quinque solidorum barchinonensium coronatorum. Et dominus rex predictus cum instrumento suo sigillato sigillo suo majori pendenti, de quo michi fecisti fidem plenariam, laudavit tibi dictam tuam emptionem per te factam de dictis tribus modiis bladi; et pro foriscapio dicte laudacioni habuit a te dominus rex centum quinquaginta solidos malguriensium bonorum, ut in dicto instrumento suo sigillo cereo pendenti sigillato lacius continetur. Item, laudo et confirmo ad feudum dicti domini regis et suorum tibi, eidem Raymundo *Tascher*, illum dimidium mansum vocatum de Lenglada, quem totum mansum tu et Guilemus de *Onzes* de Podiocerdano simul pro indivio habetis et tenetis apud Sorigueriam. Item, quendam campum quem habes et

tenes in terminis Sancte Eugenie de *Payllerols*, et affrontat ex duabus partibus in viis publicis et in terra Bernardi Stephani, filii quondam Arnaldi Stephani; pro quo campo tu et tui facitis et facere tenemini pro censu quolibet anno duos solidos malguriensium bonorum. Item, quatuor mansos cum honoribus et pertinenciis, censibus et omnibus juribus eorumdem, quos dictus pater tuus quondam emit a Jacobo de Pruneto et quos tu nunc tenes et possides, et sunt apud *Fornols* in terra Confluentis, qui quatuor mansi nunc divisi sunt per septem *fochs*, quorum unum tenet Raymundus de Area, et alium Guilelmus Vitalis, et alium Guilelmus *Colomer*, et alium Johannes Genre, et alium Petrus Pastoris, et alium Perpinianus Olibe, et alium Johannis Molnerii. Item, illam partem decimarum de *Fornols* quam dictus Bernardus *Tascher*, pater tuus quondam, emit a dicto Jacobo de Pruneto cum laudimio Gaucerandi de Urgio et Guilelmi de Sono, dominorum mediorum dicte partis tue predicte decime. Predictum autem dimidium mansum vocatum de Lenglada et dictum campum qui est in terminis de *Payllerols* et dictos quatuor mansos nunc diviso per VII *fochs* et dictam partem tuam decimarum predictarum de *Fornols* Poncius Guilelmi de Villafrancha quondam exsecutor feudorum predictorum dicto Bernardo Taschерii, patri tuo quondam, laudavit ad feudum domini regis et suorum; et pro ipso laudimio ipse Poncius Guilelmi habuit a dicto patre tuo trecentos octuaginta solidos barchinonensium, prout hec et alia plenius continetur in quodam publico instrumento inde scripto per Petrum Ripolli, publicum Podiicerdani et Ceritanie notarium, anno Domini millesimo CC° LX° quarto, die XI kalendarum julii. Et est verum quod Guilelmus Bernardi Taschерii et Johannes Taschерii, fratres tui, habebant in dicto tuo campo superius affrontato qui est in terminis Sancte Eugenie de *Payllerols* aliquod jus una tecum pro indiviso successione parentum tuorum et suorum; et tu emisti a dictis fratribus tuis quicquid juris habebant in predicto campo tuo; et ipsam empcionem tibi laudavit et confirmavit nomine domini regis frater Jacobus de Oleriis ordinis milicie Templi, procurator dicti domini regis, qui nomine ejusdem domini regis habuit et recepit a te pro dicto laudimio centum sexsaginta solidos malguriensium, prout inde plene constat per publicum instrumentum per te michi ostensum scriptum per Raymundum de Caborrivo, publicum Podiicerdani notarium, VIIII° kalendas decembris anno Domini

M° CC° LXXXX°. Item, nomine quo supra laudo et confirmo tibi, eidem Raymundo Taschерii, et tuis, ad feudum dicti domini regis et suorum, illas duas terras quas Bartolomeus Dena, tutor Petri et Jacobi, pupillorum filiorum Bernardi *Barayla* quondam, et Berengarius *Mulner*, tutor Stephani, pupilli filii ejusdem Bernardi *Barayla* quondam, tibi dendiderunt; et ipsam vendicionem tibi et tuis laudavit Bernardus Esquillati, vicarius Ceritanie et Baritani, olim exsecutor dictorum feudorum pro domino rege, qui pro ipso laudimio a te habuit centum solidos barchinonensium, ut hec plenius possunt videri in quodam publico instrumento inde facto anno Domini M CC LXXX° secundo, die octavo kalendas aprilis, scriptoque per Raymundum de *Cuguls* et subscripto per manum Raymundi Maurini, olim publici Podiicerdani notarii. Que due terre sunt in terminis Sancte Eugenie de *Payllerols*, quarum prima affrontat in via et in terra Raymundi *Argemir*; secunda affrontat in terra Bernardi de *Orden* et in terra Cerdani de Rivo. Item, laudo et confirmo ad feudum dicti domini regis et suorum duas partes tercie partis decimarum de *Porcinyas* et tocius parrochie et decimalis ejusdem loci, quas duas partes ejusdem tercie partis dictarum decimarum tu tenes successione Raymunde, matris tue quondam, cui dictas II partes dicte tercie partis decimarum predictarum laudavit et confirmavit ad feudum domini regis et suorum Bernardus *Farex* de Villafrancha olim exsecutor dictorum feudorum, salvo tamen jure nobilis Guilelmi de Caneto, domini medii dictarum terrarum parcium predicte tercie partis sepedictarum decimarum; qui dictus Bernardus *Farex* pro laudimio per eum facto dicte matri tue de dictis duabus partibus tercie partis dictarum decimarum habuit ab eadem matre tua quadraginta quinque solidos malguriensium bonorum, prout de dicto laudimio facto a dicto Bernardo *Farex* constat per publicum instrumentum inde scriptum per Raymundum Amelli, olim notarium publicum, nonas augusti, anno Domini MCCLX octavo. Set quia suprascripta omnia singulariter continebantur in diversis predictis instrumentis, et cum inquirebatur contra te, predictum Raymundum Taschерii, ratione dictorum feudorum, erat tibi confusio et labor ostendere tanta et tam diversa instrumenta quanta erant eo que expectabant ad predicta feuda; ob hoc, ut ea omnia tibi laudarem et confirmarem nomine domini regis et suorum ad feudum [f. 203*v*] in hoc unico presenti publico instrumento et concederem tibi investituram de

predictis, dedisti et solvisti michi, nomine domini regis, quadraginta solidos malguriensium bonorum. Ideo laudo, nomine domini regis, ad feudum suum, tibi et tuis omnia et singula supradicta, salvis semper domino regi et suis duobus solidibus malguriensium censualibus, qui domino regi et suis fieri et solvi debent annuatim pro dicto campo qui est in terminis Sancte Eugenie de *Payllerols*, et salvo jure Guilelmi de Sono de *Rochavert* et heredum et successorum Gaucerandi de Urgio quondam, dominorum mediorum dicte partis dictarum decimarum de *Fornols*, et salvo jure heredum Guilelmi de Caneto quondam, domini medii in dictis decimis de *Porcinyas*. Et cum de dictis XL solidibus malguriensium sim a te contentus et paccatus, renunciando omni excepcioni peccunie non numerate, nomine predicti domini regis et suorum, remito et diffinio tibi et tuis quicquid plus domino regi et suis, aut michi nomine ejus, competit pro dictis feudis ratione investiture vel alia ratione usque ad presentem diem. Hec tamen facio salvo et expresse retento domino regi et suis quod tu et tui pro dictis feudis semper teneamini observare predicto domino regi et suis fidelitatem sincere; et salvo et expresse imposito in predictis quod dicta feuda vel aliquid de eisdem numqua possint alienari sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis nec de substancia seu fructibus vel proventibus dictorum feudorum vel alicujus eorum possit fieri aliqua institucio sacerdotalis seu ecclesiastica vel alius contractus quibus jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; et salvo nichilominus et retento domino regi et suis quod nichil de dictis feudis possit detrahi, minui vel alienari sine speciali licencia et postestate domini regis et suorum. Et quandocumque et quocienscumque dicta feuda in totum vel in parte quoquo modo alienentur, dictus dominus rexet sui habeant inde suum foriscapium debitum et consuetum, ut de alienatione rerum feudalium haberi debetur, salvo semper jure dictorum dominorum mediorum, et salvo jure et dominio domini regis in omnibus et per omnia. Ego igitur Raymundus Taschерii predictus, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, procuratori domini regis, nomine ipsius domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et mei successores in predictis feudis et quolibet eorum attendemus et servabimus et complebimus predicto domino regi et suis integre et fideliter omnia et singula supra contenta et

nunquam contraveniemus, obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis recipienti, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in predictis feudis, et eadem feuda omnia et singula, cum omni melioramento quod in eis factum fuerit. Actum est hoc quarto idus septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Raymundi Taschерii, filii Bernardi Taschерii quondam, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++++na Bernardi Taschерii de Podiocerdano, fratris dicti Raymundi Taschерii, et Petri *Moles* et Berengarii Alegre, amborum de Livia, et Raymundi Dominici, clerici, et Raymundi Batalerii, testium. Laurencius Plasensa, scriptor publicus a domino rege constitutus in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

299

1293, 3 setembre

Guillema, filla del difunt Pere Crosells, amb el consentiment del seu marit Bernat Crosells, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei un prat situat a la parròquia de Santa Eugènia de Sallagosa. Precisa que el seu avi, Guillem de Croells, havia fet reconeixement d'aquest prat a Ramon Fort, de Bellpuig, temps enrere procurador de feus, com ho atesta una acta pública trobada enmig dels libri feudorum. *En conseqüència, promet ser fidel al rei i que no alienarà mai aquest prat a clergues, religiosos o cavallers, i que pagarà el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Guillema i Bernat Crosells en la possessió d'aquest prat i reconeix que ha rebut 5 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.*

Postil·les al marge intern: Guilelma Croseyls. – F.

Notum sit omnibus quod ego, Guilelma, filia quondam Petri *Croseyls*, filii quondam Guilemi *Croseyls*, avi mei, ac ejusdem Guilelmi *Croseyls* heres universalis, voluntate, consensu ac

laudamento Bernardi *Croseyls*, mariti mei, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, quod ego unacum dicto marito meo teneo et tenere debeo in feudum pro domino rege et suis pratum inferius affrontatum quod dictus Guilelmus *Croseyls*, avus meus quondam, successione cujus ego teneo idem pratum, recognovit nobili Raymundo Forti de Pulcropodio, olim exsecutori dictorum feudorum, se tenere in feudum pro domino rege, de qua recognitione fuit notatum publicum instrumentum quod inventum est inter libros dictorum feudorum, tamen de notula dicti instrumenti non fuit abstractum aliquod instrumentum in formam publicam. Et quia michi constat plenarie, tam per notulam dicti instrumenti quam per alia certa indicia, dictum pratum esse et fuisse et debere esse feudum et de feudo domini regis, promito vobis, eidem Arnaldo Vole, nomine domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod dictum pratum ego vel mei non alienabimus, obligabimus vel aliquo modo submitemus sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dictum pratum quocumque modo, causa vel ratione alienetur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis et suorum stipulanti et recipienti, me et omnes successores meos in dicto prato et idem pratum, cum omni melioramento quod in eo factum fuerit per me et meos. Egoque dictus Bernardus *Croseyls*, maritus dicte Guilelme, predicta et singula laudo et concedo. Unde ego, Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, per dictum dominum regem et suos, laudo tibi, dicte Guilelme, et tuis, ad feudum dicti domini regis et suorum, predictum pratum, salvo domino regi et suis perpetuo foriscapio et omnibus aliis et singulis supradictis. Et pro hoc laudimio habui et accepi a te quinque solidos malguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo et contentum, renunciando inde omni excepcioni peccunie non numerate. Est autem dictum pratum in terminis Sancte Eugenie de Salegosa, et affrontat in torrente vocato de *les Bolcheres* et in prato Petri

Stephani et in prato Ferrarius Alegre, amborum de Bolchera, et in terra meo dicte Guilelme. Actum est hoc tercio nonas septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig+++na Guilelme et Bernardi *Croseyls*, mariti ejus, et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Berengarii de Prato et Bernardi de Mornacho de Podiocerdano et Petri Carbonelli de Livia, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

300

1293, 22 setembre

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Bernat des Verdeguer, d'Alp, la compra que va fer al difunt Joan Gavarret, d'Alp, d'una terra situada dins el territori d'Alp, al lloc anomenat torrent Eguer, pel preu de 62 sous i 6 diners de moneda barcelonesa. Arnau Vola reconeix que ha rebut 12 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei per aquesta venda. En conseqüència, confirma Bernat des Verdeguer en la possessió d'aquesta terra, amb la condició que ell i els seus successors la tinguin en feu pel rei, que no l'alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Bernat des Verdeguer promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: Bernardus dez Verdeguer. – F.

[f. 104] Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negocio feudorum terrarum Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et confirmo tibi, Bernardo *deç Verdeguer de Alb*, et tuis, emptionem illam quam fecisti a Johanne *Guavarret de Alb* quondam, precio LXII solidorum VI denariorum barchinonensium coronatorum, de quadam terra que est in terminis de *Alb*, loco vocato *Torrent Eguer*, et affrontat in via et in terra

Arnaldi Guilelmi de Lordat et in torrente et in alia terra tua, prout de dicta emptione tua constat per publicum instrumentum. Que terra est et consuetum esse de feudo domini regis. Et pro foriscapio predicte tue emptionis, habui et accepi a te, nomine domini regis, duodecim solidos malguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo, renunciando excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo domino regi et suis foriscapio quandocumque et quocienscumque dicta terra in totum vel in parte quacumque causa alienetur; et salvo quod non possit alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, et salvo jure et dominio predicti domini regis in omnibus et per omnia. Ego igitur, Bernardus *deç Verdeguer* predictus, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, quod ego vel mei de dicta terra non faciemus aliquid quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; et quandocumque et quocienscumque dicta terra in totum vel in parte quoquo modo alienetur in personas licitas et non prohibitas, ego et mei successores in dicta terra tractabimus et procurabimus cum effectu quod dictus dominus rex et sui successores habebunt inde semper suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et omnia alia et singula supradicta et complebimus ac servabimus, ut superius continetur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dicta terra et eandem terram et omnem melioramentum quod in ea factum fuerit per me et meos. Actum est hoc decimo kalendas octobris, anno Domini M° CC° LXXXX° tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Bernardi *deç Verdeguer de Alb* predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig++++na Arnaldi *d'en Bort* et Bartolomei de *Alb*, sacerdotum, et Jacobi *Pages*, sutoris, et Raymundi Batalerii, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terris Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

301

1293, 27 setembre

Guillema, filla de Guillem Adroer i esposa de Pere Adroer, de la Tor de Querol, amb el consentiment del seu pare i del seu home, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que, juntament amb el seu marit, té en feu pel rei un mas situat a la vila de la Tor de Querol. Precisa que els seus predecessors van comprar al difunt Ramon Guillem d'Enveig tres cafissos de blat i 3 sous de moneda melgoresa de cens que aquest darrer percebia sobre aquest mas i que tenia en feu pel rei. En conseqüència, promet ser fidel al rei i no alienar mai aquest mas a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Guillema en la possessió d'aquest mas i reconeix que ha rebut 20 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei.

Postil·les al marge intern: Guilelma, filia Guilelmi Adroverii. – F.

Notum sit omnibus quod ego, Guilelma, filia Guilemi Adroverii ac uxor Petri Adroverii de Turri Vallis de *Querol*, concilio[a] et laudamento et auctoritate dicti patris mei et dicti mariti mei, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, quod teneo una cum dicto marito meo apud villam de Turri quendam mansum, cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis. et predecessores mei in dicto manso emerunt a Raymundo Guilelmi de Invidio quondam tres modios bladi et tres solidos malguriensium censuales, quos dictus Raymundus Guilelmi de Invidio quondam recipiebat pro censu singulis annis in manso meo predicto et possessionibus ac pertinenciis suis. Qui dictus Raymundus Guilelmi quondam tenebat in feudum pro domino rege dictos tres modios bladi et tres solidos censuales. Unde, cum dictum feudum fuerit alienatum et constet michi quod dicti tres modii bladi et tres solidi malguriensium censuales fiebant et debebant fieri et solvi annuatim dicto Raymundo Guilelmi de Invidio pro toto dicto manso et omnibus possessionibus et pertinenciis suis, scio et recognosco atque confiteor vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, dictum mansum et omnes possessiones et pertinencias ejusdem esse et debere esse feudum et de feudo domini regis

et suorum. Unde promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod dictum mansum seu aliquid de possessionibus et pertinenciis suis ego vel mei nunquam alienabimus, submitemus seu obligabimus sanctis nec militibus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis possit effici deterioris condicionis; imponendo expresse michi et meis successoribus in predictis quod de dicto manso seu possessionibus ac pertinenciis suis nichil ego vel mei aliquo tempore possimus distrahere, vendere aut alienare sine speciali licencia et laudimio domini regis et suorum. Et quandocumque et quocienscumque dictus mansus seu aliquid de possessionibus et pertinenciis suis quoquo modo, causa vel ratione alienentur in personas licitas et non prohibitas, ego et mei procuremus et habeamus procurare et tractare quod dictus dominus rex et sui habeant inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et insuper pro dicto manso et possessionibus ac pertinenciis suis ego et mei semper teneamur domino regi et suis observare fidelitatem sincere in eternum. Et ad omnia et singula universa observanda firmiter et complenda per me et per omnes successores meos, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis me et omnes successores meos in dicto manso et dictum mansum, cum omnibus pertinenciis suis et cum melioramento quod in eo factum fuerit per me et meos. Et nos Guilelmus Adroverii, pater dicte Guilelme, et Petrus Adroverii, maritus ejusdem Guilelme, omnia et singula supradicta laudamus, concedimus et approbamus. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, per dominum regem et suos, laudo et concedo tibi, dicte Guilelme, mansum predictum cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis ad feudum domini regis et suorum, salvis semper domino regi et suis foriscapio et omnibus aliis et singulis supradictis, et jure et dominio in omnibus et per omnia. Et pro hoc laudimio habui et accepi a te viginti solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc quinto kalendas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++++na Guilelme et Guilelmi Adroverii, patris ejus, et Petri Adroverii, mariti predicte Guilelme, et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Raymundi Petri, jurisperiti,

et Raymundi *Cayll* de *Cereja* et Messiani de Pratis, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

a. *Sic*.

302

1293, 22 setembre

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Guillem Arnau, d'Alp, la compra que va fer al seu germà, Bernat de Font, de tres terres situades dins el territori d'Alp pel preu de 50 sous de moneda melgoresa. Precisa que el seu germà havia comprat aquestes terres a Bernat d'Encontrella, transacció que el procurador també confirma amb aquesta acta. Arnau Vola reconeix que ha rebut 15 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei per aquesta venda. En conseqüència, confirma Guillem Arnau en la possessió d'aquestes terres amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei, no les alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que les alienin a altres persones. Guillem Arnau promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: Guilelmus Arnaldi de Alb. – F.

FUNDACIÓ NOGUERA

[f. 104*v*] Notum sit omnibus quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et confirmo tibi, Guilelmo Arnaldi de *Alb*, et tuis, emptionem illam quam fecisti a Bernardo de Fonte, fratre tuo, precio quinquaginta solidorum barchinonesium de tribus terris que sunt in terminis de *Alb,* quarum due sunt loco vocato *Vier*, altera quarum affrontat in terra Bernardi Bajuli et in terra Jacobi Petri Arnaldi, altera affrontat in terra Guilelmi Joverii et in terra dicti Jacobi Petri Arnaldi; tercia est loco vocato *Bilella*, et affrontat in terra Bernardi Bajuli et in terra Petri Bandoni.

Que emptio per te facta de dictis tribus terris plene continetur, ut asseris, in quodam publico instrumento inde confecto in scribania Podiicerdani. Et dictas tres terras, ut asseris, dictus frater tuus emerat a Bernardo Dencontreyla quondam. Et ipsam emptionem que facta fuerat de dictis tribus terris per dictum fratrem tuum similiter nomine domini regis laudo et confirmo. Et quia dicte tres terre sunt et consueverunt esse de feudo domini regis, pro foriscapio dicte tue emptionis et pro foriscapio dicte alterius vendicionis facte de dictis terris predicto fratri tuo, habui et accepi a te quindecim solidos malguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo, renunciando inde excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo et expresse retenti domino regi et suis laudimio et foriscapio quandocumque et quocienscumque dicte tres terre in totum vel in parte quocumque modo, causa vel ratione alienentur; et salvo quod non possint alienari, submiti vel obligari sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid ex ipsis tribus terris vel earum aliqua fiat vel possit fieri quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici, et salvo jure dicti domini regis in omnibus et per omnia. Et ego dictus Guilelmus Arnaldi de *Alb*, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis stipulanti, quod ego et mei successores in dictis tribus terris tractabimus et procurabimus cum effectu quod quandocumque et quocienscumque dicte tres terre in totum vel in parte quoquo modo, causa vel ratione alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium integre, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et omnia et singula supradicta attendemus, complebimus et servabimus, ut superius continetur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dictis tribus terris et easdem omnes tres terras cum omni melioramento quod in eis factum fuerit per me et meos. Actum est hoc decimo kalendas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, et Guilelmi Arnaldi de *Alb* predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig++++na Arnaldi *d'en Bort* et Bartolomei de *Alb*, sacerdotum, et Jacobi *Pages*, sutoris, et Raymundi Batalerii, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis

publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

303

1293, 27 setembre

Berenguera Vives, filla del difunt Berenguer Vives, i el seu espòs Ponç Vives, de la Tor de Querol, reconeixen a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que tenen en feu pel rei un mas situat a la vila de la Tor de Querol. Precisen que els seus predecessors havien comprat al difunt Ramon Guillem d'Enveig el cens anual de 70 truites que percebia sobre aquest mas. Reconeixen que, per aquest mas, són homes propis, solius i afocats del rei. Però, com que aquest cens ha estat alienat, en contrapartida obliguen al rei una terra situada a la parròquia de Sant Esteve de la Tor per tal de tenir-la en feu per ell. En conseqüència, prometen ser fidels al rei i no alienar mai aquesta terra a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Arnau Vola confirma els esposos en la possessió d'aquest feu i reconeix que ha rebut 5 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge intern: Berengaria Vives. – F.

Notum sit omnibus quod ego, Berengaria *Vives*, filia quondam Berengarii *Vives* ac uxor Poncii *Vives* de Turri de Valle de *Querol*, et ego dictus Poncius Vives, marito ejusdem Berengarie, utrique nostrum in solidum per nos et per omnes nostros confitemur et recognoscimus vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in terris Ceritanie et Confluentis, nomine ipsius domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod predecessores nostri in manso nostro cum pertinenciis suis, quem tenemus et habemus apud Turrim in Valle de *Querol*, emerunt a Raymundo Guilelmi de Invidio quondam septuaginta truytes censuales, quas idem Raymundus Guilelmi recipiebat singulis annis a dictis predecessoribus nostris in dicto manso; et ipse Raymundus Guilelmi de Invidio tenebat dictas

septuaginta truytes censuales in feudum pro domino rege. Unde, cum dictum feudum dictarum XX truytarum fuerit alienatum, licet dictus mansus cum possessionibus et pertinenciis suis sit censualis domino regi, et nos et nostri successores in dicto manso simus et esse debeamus homines proprii et solidi et affocati domini regis, loco et vice ac in compensationem dicti feudi assignamus vobis, dicto Arnaldo Vole nomine domini regis, et eidem domino regi et suis terram inferius affrontatam, quam obligamus ad feudum domini regis et suorum, sic quod semper sit astricta, obnoxia et effecta domino regi et suis, ut res feudalis sui et suorum; promitentes vobis, dicto Arnaldo Vole, quod dictam terra nos vel nostri nunquam alienabimus, submitemus vel obligabimus sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid ex ipsa terra faciemus quo jus et dominium domini regis possit effici vel deteriorari; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectum quod quandocumque et quocienscumque dicta terra quoquo modo, causa vel ratione alienetur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et ad omnia et singula universa observanda et complenda per nos et nostros successores, obligamus utrique nostrum in solidum vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis nos et omnes successores nostros et dictam terram et omnem melioramentum quod in ea factum fuerit per nos et nostros. Est autem dicta terra in terminis et adjacencia Sancti Stephani de Turri, loco vocato Rocha Cuscha, et affrontat in terra Petri Tascherii inferioris et in camino publico et in terra Petri Adroverii. Ego igitur Arnaldus Vole, procurator domini regis predictus, nomine predicti domini regis et suorum, laudo et approbo omnia et singula supradicta, salvis domino regi et suis foriscapio et omnibus aliis et singulis supradictis. Et pro hoc laudimio habui et accepi a vobis, dictiis Berengaria et Poncio marito ejus, quinque solidos malguriensium bonorum; quibus contentus, renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc quinto kalendas octobris, anno Domini M° CC° nonagesimo tercio. Sig++++na Berengarie et Poncii *Vives*, mariti ejus, et Arnaldi Vole, procuratoris domini regis, predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+++na Bernardi Tascherii et Petri Fabri de Podiocerdano et mei, Laurencii Plasense, notarii

publici constituti a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, qui hanc cartam scripsi et hoc sig-(SM)-num feci.

ABC ABC ABC

304

1294 (nou estil), 25 gener

Pere Mercader, de Perpinyà, fill del difunt Guillem Mercader, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei la sisena dels delmes de la parròquia de Santa Maria de Llívia que va heretar del seu pare i del seu oncle, Bernat Mercader. En conseqüència, promet ser vassall del rei i no alienar mai aquesta porció de delmes a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alieni a altres persones. Fa homenatge d'aquest feu a Arnau Vola, el qual li'n dóna la investidura i, per una gràcia especial del rei, abandona totes les demandes començades en contra seu pel fet que, ni a la mort del rei Jaume I, ni a la mort del seu pare i oncle, no havia demanat la investidura d'aquest feu.

Postil·les al marge intern: F. – P. Mercaderii.

[f. 105] Noverint universi quod ego, Petrus Mercaderii de Podiocerdano, filisu quondam Guilelmi Mercaderii, per me et omnes meos confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori constituto per illustrissimum dominum regem Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, nomine ejusdem domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis et mei predecessores tenuerunt in feudum pro predecessoribus ejusdem domini regis sextam partem decimarum de Livia et terminorum et tocius adjacencie Beate Marie ejusdem loci. Que sexta pars dictarum decimarum michi pervenit successione predicti patris mei et Bernardi Mercaderii, patrui mei quondam. Unde, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis stipulanti et recipienti omnia et singula supradicta et etiam infrascripta, quod ego et mei successores in dicto feudo erimus fideles vassalli dicto domino regi et suis pro dicto feudo; et eidem

domino regi et suis observabimus sincere fidelitatem tanquam fideles vassalli tenentur et debent vero suo domino observare. Et dictam sextam partem decimarum predictarum seu aliquam ejus partem nunquam alienabimus, submitemus vel obligabimus domibus religionum vel clericis, nec de substancia vel fructibus ejusdem feudi aliquid faciemus quo jus et directum dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici. Et quandocumque et quocienscumque dicta sexta pars decimarum predictarum in totum vel in partem vendatur vel inpignoretur vel alio quocumque modo, causa vel ratione alienetur in personas licitas et non prohibitas, ego et successores mei in dicto feudo tractabimus et procurabimus cum effectu quod dictus dominus rex et sui successores habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et ad majorem securitatem super predictis habendam, in presenti facio pro dicto feudo et aliis predictis homagium vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis, mitendo manus meas inter vestras, dans vobis osculum fidelitatis. Et ad faciendum domino regi et suis successoribus perpetuo similem recognicionem et homagium pro dicto feudo, obligo et astringo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis successoribus me ipsum et omnes successores meos in dicto feudo et idem feudum cum omnibus juribus suis. Ego igitur Arnaldus Vole, exsecutor dictorum feudorum, nomine domini regis recipiens supradicta, per dictum dominum regem et suos, laudo, approbo et confirmo tibi, dicto Petro Mercaderii dictam sextam partem decimarum predictarum ad feudum predicti domini regis et successorum suorum; investiendo te de eodem feudo. Et insuper, de mandato ac speciali gracia predicti domini regis ob eo tibi facta super hiis, remito et diffinio tibi, eidem Petro Mercaderii, accionem et totum jus que et quod domino regi et michi, nomine ejus, competebat et competere potebat contra te et tuos et in dicto feudo et aliis bonis tuis ratione quia, post mortem dictorum patris et patrui tuorum, et post mortem illustrissimi domini Jacobi bone memorie regis Aragonum quondam, patris dicti domini regis, tu, dictus Petrus Mercaderii,et et dicti pater et patruus tui non obtinueratis laudimium seu investituram de dicto feudo a dicto domino rege nunc viventem, vel a dicto domino patre suo quondam, faciendo, nomine quo supra, inde tibi et tuis finem perpetuum et pactum de aliquid non petendo et de non movendo aliquam decetero questionem,

salvis et expresse semper retentis predicto domino regi et suis successoribus omnibus et singulis supra a te promissis, que tu et tui successores in dicto feudo eidem domino regi et successoribus suis attendere et complere et obsevare teneamini sincer, ut superius promisisti. Actum est hoc octavo kalendas febroarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Petri Mercaderii et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig++++na Petri Cerdani de Podiocerdano et Petri de Corniliano et Guilelmi Querubi et Berengarii Pelliparii, testium. Laurencius Plasense, notarius publicus constitutus a sepedicto domino rege Majoricarum in conficiendis instrumentis publicis ad feuda sua spectantibus in partibus Ceritanie et Confluentis, hoc consimile instrumentum apposuit in registro presenti et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

305

1294 (nou estil), 9 febrer

Ponç d'Ur, de Puigcerdà, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei un mas, que Guillem Molner té per ell a Ur, i la borda d'en Duran, a All, possessions que va heretar del seu pare, Ponç d'Ur. En conseqüència, promet ser fidel vassall del rei i no alienar mai aquest mas i aquesta borda a clergues o religiosos i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que els alieni a altres persones. Fa homenatge d'aquest feu a Arnau Vola, el qual li'n dóna la investidura i, per una gràcia especial del rei, abandona qualsevol demanda començada en contra seu perquè, ni a la mort del rei Jaume I, ni a la mort del seu pare, no havia demanat la investidura d'aquest feu.

Postil·les al marge intern del foli 105: F. – Poncius de Uro.
Postil·la al marge extern del foli 105v: P. Duran d'Ayll.

Noverint universi quod ego, Poncius de Uro de Podiocerdano confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, quod teneo et tenere debeo pro domino rege quendam mansum apud *Ur*, quem pro me nunc

tenet Guilelmus Mulnerii et quandam [f. 105*v*] bordam apud *Ayll* que vocatur *d'en Duran*, cum omnibus possessionibus et pertinenciis dicti mansi qui est apud *Ur* et borde predicte que est apud *Ayll*. Qui mansus et borda predicta michi pervenerunt successione Poncii de Uro, patris mei quondam. Unde, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine predicti domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et omnes successores mei in dicto manso et borda predicta erimus fideles vassali domino regi et suis successoribus pro eodem manso et borda et predicto domino regi et suis successoribus observabimus in omnibus et per omnia fidelitatem, ut fideles vassalli tenentur et debent vero suo domino observare. Et dictum mansum sive bordam vel aliquid de eisdem nunquam vendemus obligabimus seu alio modo alienabimus sanctis nec militibus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciemus quo directum dominium et jus domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici. Et quocienscumque dictus mansus et borda predicta in totum vel in partem vendantur vel inpignorentur seu alio quocumque modo alienentur in personas licitas et non prohibitas, ego et successores mei tractabimus et procurabimus cum effectu quod dictus dominus rex et successores sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Ad que omnia et singula suprascripta attendenda, observanda firmiter et complenda predicto domino regi et suis successoribus perpetuo, obligo et astringo vobis, predicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis, et eidem domino regi et suis me et omnes successores meos et dictum mansum et bordam predictam, cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis, et cum omni melioramento quod in eis factum fuerit per me et omnes successores meos. Et insuper, ad faciendam similem recognicionem et obligacionem de predictis per me et omnes successores meos predicto domino regi et suis successoribus quandocumque et quocienscumque directum dominium et utile dominium dicti mansi et borde predicte et utriusque eorumdem transferatur, obligo et astringo me ispum et omnes successores meos in dictis manso et borda vobis, predicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis et eidem domino regi et suis. Ego Arnaldus Vole, exsecutor dictorum feudorum pro domino rege, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et concedo tibi, dicto Poncio de Uro, dictum mansum et bordam predictam cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis ad feudum ejusdem

domini regis et successorum suorum. Et de speciali gracia ab eodem domino rege super hoc tibi facta remito et diffinio tibi, eidem Poncio de Uro, et tuis perpetuo totum quicquid juris et actionis dicto domino regi et michi nomine ejus competebat et competit seu competere potest contra te et tuos et in manso et borda predictis et aliis bonis tuis, eo quia post mortem illustrissimi domini Jacobi bone memorie regis Aragonum quondam patris dicti domini regis Majoricarum, nec etiam post mortem Poncii de Uro quondam patris tui dicti Poncii de Uro non fuit obtenta investitura sive laudimium de dictis manso et borda per habentes utile dominium de eisdem; faciendo inde tibi et tuis finem perpetuum et pactum de non petendo. Hec tamen facio salvis et expresse retentis domino regi et suis successoribus in eternum omnibus et singulis supradictis que tu, dictus Poncius de Uro, et successores tui teneamini domino regi et suis successoribus observare, attendere et complere, ut superius promisisti. Actum est hoc quinto idus febroarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Poncii de Uro et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig++++na Raymundi *Trulars*, jurisperiti, et Bernardi Fusterii et Raymundi Borcerii de Podiocerdano et Petri Capelli, testium. Laurencius Plasense, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et aliud consimile tradidit dicto Poncio de Uro et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

FUNDACIÓ NOGUERA

306

1293, 15 octubre

Pere Colomer, de Niula, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei una terra que abans era una concessió del mas de Joan de Canal, de Saga, que és un feu dependent del rei. Aquesta terra, situada a la parròquia de Santa Eugènia de Saga, havia estat venuda a Pere de Berga, predecessor seu, per Joan de Canal i la seva esposa Guillema. En conseqüència, promet ser fidel vassall del rei i no alienar mai aquesta terra a clergues, religiosos o cavallers, i pagar el foriscapi degut

al rei cada vegada que l'alieni a altres persones. Arnau Vola confirma Pere Colomer en la possessió d'aquest feu i reserva els drets del rei així com els 6 diners que Pere Colomer ha de pagar en contribució al cens que Pere Mascarós ha de pagar al rei pel mas de Joan Canal. Arnau Vola reconeix que Pere Colomer li ha pagat 10 sous de moneda melgoresa pel dret de lluïsme degut al rei.

Postil·les al marge extern: P. Colomer de Aniula. – F.

Noverint universi quod ego, Petrus Colomer de Aniula, per me et omnes meos, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis nomine ejusdem domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege quandam terram que fuit de tenedone mansi Johannis Canali de Sagua, qui mansus est et debet esse et fuit feudum et de feudo predicti domini regis et suorum predecessorum. Et dictam terram vendiderunt Johannes de Canali de Sagua et Guilelma, uxor ejus, Petro de Berguia, predecessori meo quondam. Que terra est in terminis Sancte Eugenie de Sagua, loco vocato *Torrent de Aniula*. Unde, promito vobis, dicto Arnaldo [f. 106] Vole, vice et nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod ego aut mei successores dictam terram vel aliquam ejus partem nunquam vendemus, obligabimus, submitemus vel aliquo modo alienabimus religiosis vel clericis vel militibus nec eorum uxoribus vel filiis, nec de ipsa terra seu aliqua ejus parte aliquid faciemus quo jus et directum dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo ego et successores mei tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicta terra in totum vel in parte vendatur vel inpignoretur, seu alio quocumque modo, causa vel ratione alienetur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt semper inde suum integrum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et ad omnia et singula suprascripta attendenda firmiter et complenda, astringo et obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis recipienti, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in dicta terra et eandem terram et omnem melioramentum quod in ea factum fuerit per me et omnes meos. Et ego dictus Arnaldus Vole, exsecutor feudorum domini regis in partibus Ceritanie et

Confluentis, nomine ejusdem domini regis et suorum, laudo et concedo tibi, dicto Petro *Colomer*, et tuis, dictam terram ad feudum ejusdem domini regis et suorum. Laudo insuper et confirmo, nomine quo supra, tibi, eidem Petro *Colomer*, et tuis perpetuo, vendicionem que facta fuit de dicta terra dicto Petro de Berguia, predecessori tuo; salvis semper predicto domino regi et suis successoribus perpetuo directo dominio, laudimio et foriscapio et omnibus et singulis supradictis que tu, dictus Petrus *Colomer*, et tui successores semper teneamini observare, attendere et complere, ut superius promisisti; et salvis Raymundo *Mascharos* et suis sex denariis melguriensibus censualibus quolibet anno, qui eidem fieri debent pro dicta terra in adjutorium illius census quem ipse Raymundus *Mascharos* et sui tenentur prestare domino regi pro manso quem apud Saguam idem Raymundus *Mascharos* in feudum tenet pro domino rege. Et pro hac laudacione habui ego, idem Arnaldus Vole, nomine domini regis, a te, dicto Petro *Colomer*, decem solidos malguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo et contentum; renunciando inde excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc idus octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Petri *Colomer* et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig++++na Bernardi *Tascher* et Fferrarii *Torrent* de Valle de *Alb* et Petri *Palaol* de Sagua, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc consimile instrumentum apposuit in presenti registro regio et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

FUNDACIÓ NOGUERA

307

1294 (nou estil), 24 gener

Arnau Muntaner, habitant de Puigcerdà, fill del difunt Arnau Muntaner, de Toses, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei el terç dels delmes de la parròquia de Sant Martí de Saltèguet que va heretar del seu pare i que per això és home propi i soliu del rei. Promet ser fidel vassall del rei i no alienar mai aquesta porció de delmes a clergues, religiosos o cavallers,

i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alieni a altres persones. Fa homenatge d'aquest feu a Arnau Vola, el qual li'n dóna la investidura i, per una gràcia especial del rei, abandona qualsevol demanda endegada en contra seu perquè, ni a la mort del seu pare, ni a la mort de Jaume I, no va demanar la investidura d'aquest feu.

Postil·les al marge extern: Arnaldus Montanerii. – F.

Sit omnibus notum quod ego, Arnaldus *Muntaner*, habitator Podiicerdani, filius quondam Arnaldi *Muntaner de Toses*, per me et omnes meos, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis nomine ipsius domini regis recipienti et stipulanti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro eodem domino rege et suis terciam partem decimarum ville de *Sateguel* et tocius parrochie et terminorum omnium Sancti Martini ejusdem loci. Que tercia pars decimarum predictarum michi pervenit successione dicti patris mei. Et pro dicta tercia parte dictarum decimarum sum et esse debeo homo proprius et solidus dicti domini regis et suorum successorum. Unde, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis stipulanti, quod ego et mei successores in dicto feudo erimus fideles vassalli predicto domino regi et suis successoribus et eidem domino regi et suis successoribus observabimus sincere fidelitatem tanquam fideles vassalli tenentur et debent vero suo domino observare. Et dictam partem decimarum predictarum nunquam vendemus, inpignorabimus seu submitemus vel aliquo modo alienabimus sanctis vel militibus aut eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec de substancia seu fructibus ejusdem feudi aliquid faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quocienscumque dictum feudum in totum vel in parte quoquo modo alienetur in personas licitas et non prohibitas, dominus rex et sui successores habebunt inde integre suum [f. 106*v*] foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Ad majorem autem securitatem super omnibus et singulis habendam, ut superius continentur, in presenti facio homagium vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis recipienti, mitendo manus meas inter vestras, dans vobis osculum in signum fidelitatis. Et ad faciendum similem recognicionem et homagium predicto

domino regi et omnibus successoribus suis pro dicto feudo, obligo et astringo omnes successores meos in dicto feudo et idem feudum cum omnibus juribus suis. Ego igitur, Arnaldus Vole predictus exsecutor dictorum feudorum pro domino rege, nomine et auctoritate ejusdem domini regis, laudo et concedo tibi, predicto Arnaldo Muntanerii, dictam terciam partem decimarum predictarum ad feudum predicti domini regis et successorum suorum. Et insuper de speciali gracia ab eodem domino rege super hoc tibi facta, nomine et auctoritate ejusdem domini regis, diffinio et remito tibi, eidem Arnaldo Muntaner, et tuis perpetuo, totum quicquid juris et actionis predicto domino regi et michi, nomine ejus, competebat et competit ac competere potest contra te et tuos et in dicto feudo et aliis bonis tuis ratione quia, post mortem predicti patris tui et post mortem illustrissimi domini Jacobi felicis recordacionis regis Aragonum, patris dicti domini regis Majoricarum, tu nec dictus pater tuus non obtinueratis laudimium sive investituram de dicto feudo; ffaciendo nomine et auctoritate quibus supra inde tibi et tuis finem perpetuum et pactum de non petendo et de non movendo aliquam decetero questionem, salvis semper et expresse retentis predicto domino regi et omnibus successoribus suis omnibus et singulis supra a te promisssis, que tu et omnes successores tui in dicto feudo predicto domino regi et suis successoribus perpetuo teneamini attendere et complere ac inviolabiliter observare. Actum est hoc nono kalendas febroarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi *Muntaner* et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig++++na Guilelmi Poncii de *Ger,* domicelli, et Guilelmi Querubi, scriptoris, et Arnaldi Curritoris et Guilelmi Corniliani de Perpiniano, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in terra Ceritanie et Confluentis, hoc consimile instrumentum apposuit in presenti registro regio et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

308

1294 (nou estil), 24 gener

Guillem Ponç de Ger, donzell, fill del difunt cavaller Bernat de Ger, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei el bosc de Ger. Promet ser fidel vassall del rei i no alienar mai aquest bosc a clergues o religiosos, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alieni a altres persones. Fa homenatge d'aquest feu a Arnau Vola i reconeix que ell i els seus successors que tinguin aquest bosc han de ser homes propis i solius del rei. Arnau Vola l'investeix d'aquest feu i, per una gràcia especial del rei, abandona qualsevol demanda endegada en contra seu pel fet que, ni a la mort del seu pare, ni a la mort del rei Jaume I, no va demanar la investidura d'aquest feu.

Postil·les al marge extern: G. Poncii de Ger. – F.

Noverint universi quod ego, Guilelmus Poncii de *Ger*, domicellus, filius quondam Bernardi de *Ger* militis, per me et omnes meos, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto per illustrissimum dominum regem Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis nomine ipsius domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege quoddam nemus vocatum de *Ger*, quod michi pervenit successione dicti patris mei. Quod nemus est in terminis de *Ger* et affrontat ex una parte in nemore de *Eguils* et ex alia in ruppe de Nivo malo et ex alia in collo vocato de Leguna et ex alia in plano vocato Fontanera. Promito vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et mei successores in dicto feudo erimus fideles vassalli dicto domino regi et suis, et eidem domino regi et suis observabimus sincere fidelitatem in omnibus tanquam fideles vassalli tenentur et debent suo vero domino observare. Et dictum nemus seu aliquam ejus partem nunquam alienabimus, submitemus vel obligabimus domibus religionum nec clericis, nec de substancia vel fructibus ipsius nemoris aliquid faciemus quo directum dominium et jus domini regis minus valere possit vel deterioris condicionis effici; ymmo tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dictum nemus vendatur, inpignoretur vel quocumque alio modo alienetur in personas licitas in totum sive

in parte, dictus dominus rex et sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et ad majorem securitatem super predictis habendam, pro dicto feudo et aliis supradictis in presenti facio homagium vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis recipienti, mitendo manus meas inter vestras, dans vobis osculum in signum fidelitatis; recognoscens me et omnes successores meos in dicto nemore esse et debere esse homines proprios et solidos domini regis et successorum suorum. Et ad faciendum similem recognicionem et homagium pro dicto feudo successoribus predicti domini regis, obligo et astringo omnes successores meos in dicto feudo. Ego igitur, Arnaldus Vole predictus exsecutor dictorum feudorum pro domino rege, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et concedo tibi, dicto Guilelmo Poncii dictum nemus ad feudum domini regis et [f. 107] suorum successorum; investiendo te de eodem feudo. Et insuper de speciali gracia a domino rege super hoc tibi facta, remito et diffinio tibi et tuis totum quicquid juris et actionis domino regi et michi, nomine ejus, competebat et competit seu competere potest contra te et tuos et in dicto feudo et aliis bonis tuis ratione quia, post mortem dicti patris tui et post mortem illustrissimi domini Jacobi inclite recordacionis regis Aragonum, patris dicti domini regis, tu nec dictus pater tuus non obtinueratis laudimium sive investituram de dicto feudo; ffaciendo inde, nomine et auctoritate quibus fungor in hac parte, tibi et tuis finem perpetuum et pactum de non petendo et de non movendo amodo aliquam decetero questionem, salvis semper et expresse retentis predicto domino regi et suis omnibus et singulis supra a te promisssis, que tu et omnes successores tui in dicto feudo predicto domino regi et suis successoribus firmiter teneamini attendere et complere, ut superius continetur, et inviolabiliter observare. Actum est hoc nono kalendas febroarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Guilelmi Poncii de *Ger* et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Guilelmi Querubi, scriptoris, et Arnaldi Curritoris et Guilelmi Corniliani de Perpiniano, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit et aliud consimile tradidit dicto Guilelmo Poncii et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

309

1294 (nou estil), 9 febrer

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma Bernat Esteve, de Puigcerdà, la compra que va fer a Faure Ermengau, capellà de Vilallobent, de diverses cases i una cort contigües a les situades a Puigcerdà, sota el pont d'en Cadell, pel preu de 812 sous i 6 diners de moneda barcelonesa. Arnau Vola reconeix que ha rebut 9 lliures de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei per aquesta venda. En conseqüència, confirma Bernat Esteve en la possessió d'aquestes cases i d'aquesta cort, amb la condició que ell i els seus successors les tinguin en feu pel rei, que no les alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin al rei 8 diners de cens anual el dia de Nadal i el foriscapi cada vegada que les alienin a altres persones. Bernat Esteve promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge intern: Bernardus Stephani. – F.

Noverint univeri quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, exsecutor constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, per dictum dominum regem et suos successores, laudo, ratifico, approbo et confirmo tibi, Bernardo Stephani de Podiocerdano et tuis perpetuo, empcionem illam quam, precio octingentorum duodecim solidorum et sex denariorum barchonensium fecisti a Ffauro Ermengaudi, capellano de *Villalobent*, de quibusdam domibus et patuo eisdem contiguo, que sunt in villa Podiicerdani, subtus pontem vocatum *d'en Cadeyl*, et affrontat in dicto ponte et in via publica vocata de Agia, et in alia via et in domibus tui, ejusdem Bernardi Stephani que fuerunt Paschalis de *Tolariu*, prout de dicta empcione tua plene constat per publicum instrumentum inde confectum in scribania Podiicerdani. Que domus tibi vendite per dictum Ffaurum Ermengaudi et dictum patum eisdem domibus contiguum sunt et esse debent feudum et de feudo domini regis, et in ipsis domibus et patuo eisdem contiguo dominus rex et sui habent et habere et recipere debent pro censu singulis annis in festo Natalis Domini octo denarios censuales et directum dominium, laudimium et foriscapium. Et predicta facio et intendo facere salvis et expresse retentis domino regi et suis dictis octo denarios censualibus quolibet anno semper in dicto festo Natalis

Domini et directo dominio, laudimio et foriscapio quandocumque et quocienscumque dicte domus et patuum eisdem contiguum in totum vel in partem vendantur, inpignorentur seu alio quocumque modo alienentur; et salvo quod non possint vendi, obligari vel alienari sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis; et salvo quod de dictis domibus et patuo predicto eisdem domibus contiguo nichil possit fieri quo directum dominium et jus domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici, et salvo jure et dominio domini regis et suorum successorum in omnibus et per omnia. Pro foriscapio autem dicte tue empcionis per te facte de dictis domibus et patuo eisdem contiguo, ut predictum est, nomine domini regis habui et accepi a te novem libras malguriensium bonorum, de quibus a te perpaccatum me teneo et contentum, renunciando inde omni excepcioni peccunie non numerate. Ego igitur Bernardus Stephani de Podiocerdano predictus, asserens predicta omnia esse vera, recognosco vobis, predicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod dictum patuum et domus predicte eidem patuo contigue, sicut ea emi a dicto Ffauro Ermengaudi, ut in instrumento dicte empcionis mee continetur, sunt et debent esse feudum et de feudo predicti domini regis et suorum successorum. Unde promito vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis stipulanti, quod ego aut mei successores in dicto patuo et domibus predictis eidem patuo contiguis dictum patuum sive domos predictas eidem contiguas numquam vendimus, obligabimus seu alio modo alienabimus sanctis nec militibus sive eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deteriorari, ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod quandocumque et quocienscumque dictum patuum et domus eisdem patuo contigue, quas [f. 107v] ut dictum est emi a dicto Ffauro Ermengaudi, in totum sive in parte vendantur, inpignorentur seu quocumque modo alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui successores habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et pro omnibus et singulis supradictis attendendis firmiter et complendis predicto domino regi et successoribus suis, ut superius continetur, obligo inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis stipulanti et recipienti, et eidem domino regi et suis, me et omnes successores meos in

dictis domibus et patuo eisdem contiguo et easdem domos et patuum eisdem contiguum et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et omnes meos. Actum est hoc quinto idus februarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole, jurisperiti, et Bernardi Stephani predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na, Bernardi de Mornarcho et Raymundi Clementis de Podiocerdano et Petri Capelli, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis feudorum predictorum, hoc consimile instrumentum apposuit in presenti registro et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

310

1294 (nou estil), 10 febrer

Andreu d'en Marc, de Puigcerdà, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei quatre masos situats a Oceja. Promet ser fidel vassall del rei i no alienar mai aquests masos a cavallers, clergues o religiosos, i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que els alieni a altres persones. Arnau Vola l'investeix d'aquest feu i, per una gràcia especial del rei, abandona qualsevol demanda endegada en contra seu per no haver demanat la investidura d'aquest feu a la mort de Jaume I.

Postil·les al marge extern: Andreas d'en March. – F.

Noverint universi quod ego, Andreas *d'en March* de Podiocerdano, per me et per omnes meos, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori constituto per illustrissimum dominum regem Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis nomine ipsius domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege apud Olcejam quatuor mansos, cum omnibus possessionibus et pertinenciis eorumdem mansorum et cum hominibus et mulieribus in ipsis mansis existentibus nunc et in futurum et progeniebus eorumdem natis et nascituris. De quibus quatuor mansis, unum tenet Cerdana, soror quondam Guilelmi Aguloni, uxor Guilelmi *Seta*, et alium tenet Bernardus *Seta*, filius dicti

Guilelmi *Seta*, et alium tenet Guilelmus *Malet,* et alium tenet Guilelmus Fabregua. Unde promito vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et omnes mei successores in predictis quatuor mansis erimus fideles vassalli predicto domino regi et suis successoribus, et eidem domino regi et successoribus suis observabimus sincere fidelitatem in omnibus et per omnia tanquam fideles vassalli tenentur et debent suo vero domino observare. Et dictos quatuor mansos seu aliqua eorum partem nunquam vendemus, obligabimus seu aliquo modo alienabimus sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec de substancia seu fructibus, exitibus seu proventibus dictorum mansorum vel alicujus eorumdem aliquid faciemus quo directum dominium et jus domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quocienscumque dicti quatuor mansi in totum vel in parte vendantur vel inpignorentur vel alio quocumque modo alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et successores sui habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et ad omnia et singula supradicta observanda, attendenda firmiter et complenda, ut superius continentur, obligo et astringo vobis, Arnaldo Vole, nomine predicti domini regis, et eidem domino regi et suis successoribus, me et omnes predictos successores meos in predictis quatuor mansis et eosdem dictos quatuor mansos, cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis et cum omni melioramento quod in eis et corca eos factum fuerit per me et omnes successores meos. Et insuper, ad faciendam similem recognicionem et obligacionem de predictis, obligo et astringo in presenti omnes predictos successores meos. Ego igitur, Arnaldus Vole predictus exsecutor dictorum feudorum, nomine et auctoritate predicti domini regis et suorum, laudo, concedo et confirmo tibi, dicto Andree *d'en March* ad feudum predicti domini regis et successorum suorum predictos quatuor mansos, cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis; investiendo te de eisdem. Et nichilominus, de speciali gracia facta tibi super hiis a domino rege, nomine et mandato ejusdem domini regis, remito et diffinio tibi, eidem Andree *d'en March*, et tuis perpetuo, totum quicquid juris et actionis predicto domino regi et michi, nomine ejus, competebat et competit ac competere potest contra te et tuos et in dictis quatuor mansis et reli-

quis bonis tuis, ideo quia, post mortem preclarissimi domini Jacobi inclite recordacionis regis Aragonum quondam, patris dicti domini regis Majoricarum, non obtinuisti laudimium sive investituram de dictis quatuor mansis a predicto domino rege Majoricarum, successore in predictis dicti domini patris sui; ffaciendo inde tibi et tuis, nomine et auctoritate quibus supra, finem perpetuum et pactum de non petendo et de non movendo aliquam decetero questionem. Hoc tamen facio et facere volo et intendo salvis et expresse retentis predicto domino regi et suis successoribus omnibus et singulis a te supra promisssis, que tu et omnes successores tui semper attendere et complere teneamini et inviolabiliter observare, et salvo semper domino regi et suis successoribus jure et directo dominio in omnibus et per omnia. Actum est hoc quarto idus febroarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na [f. 108] Andree *d'en March* et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++na Arnaldi Veciati et Raymundi de Casellis de Podocerdano et Petri Capelli, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum suorum in partibus Ceritanie et Confluentis, hoc consimile instrumentum apposuit in presenti registro et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

311

1293, 15 octubre

Maria Messeguera, vídua de Pere Messeguer, de Ger, i tutora dels seus fills Guillem, Ramon i Ramona, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que ella i els seus fills tenen en feu pel rei una terra situada a la parròquia de Santa Coloma de Ger, al lloc anomenat Campmanya, que el seu marit havia comprat pel preu de 33 sous i 9 diners de moneda barcelonesa a Berenguer Ferrer, de Saga, i a la seva esposa Guillema, els quals tenien una masada en feu pel rei. Promet que ella i els seus fills seran fidels vassalls del rei, que no alienaran mai aquesta terra a cavallers, clergues o religiosos i que pagaran el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Arnau Vola investeix Maria Messeguera i els seus fills d'aquest

feu i reconeix que ha rebut 8 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei per aquesta venda.

Postil·les al marge intern: Maria Messeguera. – F.

Noverint universi quod ego, Maria Messeguera, uxor quondam Petri *Messeguer de Ger*, gubernatrix Guilelmi, Raymundi et Raymunde, filiorum meorum et filiorum et heredum universalium dicti mariti mei quondam, nomine meo proprio et nomine dictorum filiorum meorum, confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsecutori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis nomine ipsius domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod ego et dicti filii mei tenemus et tenere debemus in feudum pro dicto domino rege quandam terram que fuit Berengarii Ferrarii de Sagua et Guilelme Ferrarie, uxoris ejus, qui tenent quandam mansatam in feudum pro dicto domino rege, quam terram dictus maritus meus quondam a predictis conjugibus emit precio triginta trium solidorum novem denariorum barchinonensium, prout de dicta empcione constat per publicum instrumentum factum in scribania Podiicerdano, que terra est in terminis et adjacencia Sancte Columbe de *Ger*, loco vocato *Campmanya*, et affrontat in terra Arnaldi Cerdani et in terra Raymundi Mascharos et in reguerio; promitens tam nomine proprio quam nomine dictorum filiorum meorum vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod ego aut dicti filii mei vel successores nostri dictam terram nunquam vendemus, obligabimus sive aliquo modo alienabimus sanctis nec militibus vel eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec de ea aliquid faciemus quo directum dominium et jus domini regis possit minui vel deteriorari; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicta terra vendatur vel inpignoretur vel alio modo alienetur, dictus dominus rex et successores sui habebunt semper inde suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, dictam terram et omnem melioramentum quod in ea factum fuerit per me et dictos filios meos et omnes successores nostros. Ego igitur, Arnaldus Vole predictus exsecutor dictorum feudorum, nomine domini regis, laudo et concedo ac confirmo tibi, dicte Marie Messeguere, nomine tuo proprio ac nomine dictorum filiorum

tuorum stipulanti et recipienti, ac etiam in posse et presencia tui, notarii infrascripto stipulanti et recipienti nomine dictorum Guilelmi et Raymundi et Raymunde filiorum predicte Marie et dicti mariti sui quondam, dictam terram ad feudum predicti domini regis et successorum suorum. Laudo etiam et confirmo, nomine quo supra, empcionem predictam factam per dictum maritum predicte Marie nomine Petrum *Messeguer* quondam de dicta terra. Et pro hac laudacione et confirmacione habui et accepi a te dicta Maria solvente nomine tuo proprio et nomine dictorum filiorum tuorum octo solidos malguriensium bonorum, quibus contentus renuncio omni excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio et facere volo et intendo salvo semper domino regi et suis successoribus directo dominio, laudimio et foriscapio, et omnibus et singulis supra a te dicta Maria promissis salvis et expresse retentis predict domino regi et suis successoribus in eternum. Actum est hoc idus octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Marie Messeguere et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig++++na Bernardi *Tascher* et Jacobi *Pages* de Podiocerdano et Raymundi *Saura* et Bernardi Maurini, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum suorum in partibus Ceritanie et Confluentis, hoc consimile instrumentum apposuit in registro regio et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

FUNDACIÓ NOGUERA

312

1294 (nou estil), 13 febrer

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Pere Climent, fill de fra Pere Climent de l'orde dels frares predicadors, i a Ramon Climent, fill de Sibil·la Gueraua Spurio, tots dos de Puigcerdà, la meitat indivisa de vuit masos situats a Niula i a Montmalús, així com tots els censos, rendes i drets que ells i Arnau Mercader, fill i hereu universal d'Arnau Mercader, perceben sobre tres altres masos, i també els drets sobre els fills de Bernat Esteve, de Montmalús, i la seva descendència. Tots aquests drets havien estat comprats pel difunt Guillem Climent, fill de Guillem

Climent, de Puigcerdà, que de seguida els havia llegat en testament a Ramon Climent i a Mateu Climent, germà de Pere Climent, al qual va succeir aquest darrer. Arnau Vola reconeix que ha rebut 200 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei per aquesta venda i per aquest llegat. En conseqüència, els investeix d'aquestes possessions, amb la condició que ells i els seus successors els tinguin en feu pel rei, que no els alienin mai a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones. Pere Climent, amb el consentiment del seu pare, fra Pere Climent, i Ramon Climent prometen ser fidels al rei i observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·la al marge superior: Tenent Ferrer de Ger est ospitalis majoris.
Postil·les al marge extern: F. – Aques te en Jacme Oliba de Ger. – P. Climentis. Est de Niula tenet Soldevila de (...).
Postil·la al marge intern: Tenet Ja. Urus de (P...).

[f. 108*v*] Noverint univeri quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, exsecutor constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, nomine et auctoritate ejusdem domini regis ac per ipsum dominum regem et omnes successores suos, laudo, concedo et confirmo ad feudum domini regis et successorum suorum vobis, Petro Climentis, filio fratris Petri Climentis de ordine Fratrum Predicarorum, et Raymundo Climentis, filio Sibilie Geralde Spurio, ambobus de Podiocerdano, medietatem pro indiviso mansi sive *alberch* Arnaldi Stephani, et mansi sive *alberch* Guilelmi *Comella*, et mansi sive *alberch* Petri Olibe, et mansi sive *alberch* Fferrarii *Domenec*, et mansi sive *alberch* Arnaldi Gualli de Mumuluç, et mansi sive *alberch* Bernardi *Colomer,* et mansi sive *alberch* Bernardi *deç Ort*, et mansi sive *alberch* Guilelmi Marti de Aniula, et medietatem pro indiviso omnium censuum, exituum et proventuum et jurium, que et quos vos ambo et Arnaldus Mercatoris, filius et heres universalis Arnaldi Mercatoris quondam, habetis et accipitis et accipere debetis in manso sive *alberch* Petri Segui, et in manso sive *alberch* Petri *Lebrer*, et in manso sive *alberch*, et in manso sive alberch Jacobi de *Cheralbell* de Aniula, et medietatem pro indiviso omnium jurium et dominacionum, quas vos et dictus Arnaldus Mercatoris habetis pro indiviso in personis filiorum Bernardi Stephani de Mumuluç et bonis eorumdem, cum omnibus hominibus et mulieribus presentibus et futuris et prole eorum nata et nascitura, cum censibus, usaticis, terremeritis, agrariis,

serviciis, servitutibus, dominacionibus et jurisdiccionibus et aliis omnibus spectantibus et debentibus spectare ad predicta, prout melius et plenius omnia et singula supradicta vobis competunt et competere debent ac possunt titulo empcionis inde facte per Guilelmum Climentis quondam filium Guilelmi Climentis de Podiocerdano quondam, et titulo etiam legati de predictis pro indiviso facti per dictum Guilelmum Climentis quondam, filium Guilelmi Climentis quondam, in suo ultimo testamento tibi, dicto Raymundo Climentis et Matheo Climentis, fratri tui dicti Petri Climentis, cui Matheo Climentis tu, dictus Petrus Climentis, et dictus frater Petrus Climentis, pater tuus, successistis in parte ipsum Matheum Climentis quondam contingente in predictis ex testamento dicti Guilelmi Climentis quondam; Laudo nichilominus et confirmo, nomine et auctoritate quibus supra, alienacionem inde te dictum Raymundum Climentis et dictum Matheum Climentis deffunctum quondam de predictis factam. Item, nomine et auctoritate predictis, laudo et concedo ac etiam confirmo legatum seu donacionem factam tibi, dicto Petro Climentis, per dictum fratrem Petrum Climentis, patrem tuum, de parte sibi eidem patri tuo competenti in supradictis. Et pro hiis laudaccionibus, concessionibus et confirmacionibus, habui et accepi, nomine et ad opus domini regis, a vobis, dictis Raymundo Climentis et Petro Climentis, ducentos solidos malguriensium bonorum, quibus contentus renuncio excepcioni peccunie non numerate. Unde, nomine et auctoritate quibus supra, diffinio et remito vobis et vestris omnem questionem, peticionem et demandam, quas et que nomine domini regis ego vel alius vobis aut vestris facere seu movere possemus in predictis feudis et racione eorumdem racione foriscapii non soluti et racione laudimii seu investiture non petite et racionec comissionis vel alia quacumque causa vel racione usque ad presentem diem; ffaciendo inde vobis et vestris finem perpetuum et pactum de non petendo. Hec tamen facio et facere volo et intendo salvis et expresse retentis domino regi et sui perpetuo in predictis et quolibet predictorum directo dominio, laudimio et foriscapio quocienscumque predicta seu aliquid predictorum vendantur, inpignorentur seu quocumque alio modo alienentur; et salvo quod non possint vendi, seu alienari, submiti vel obligari religiosis vel clericis seu militibus, nec de substancia seu fructibus predictorum aliquid fieri possit quo dominium et jus domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici. Nos

igitur Petrus Climentis, voluntate, auctoritate et concensu dicti fratris Petri Climentis, patris mei, et Raymundus Climentis, filius Sibilie Geralde, predicti, approbantes predicta, promitimus vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod pro predictis nos ambo et uterque in solidum erimus fideles et legales domino regi et successoribus suis, et eidem domino regi et successoribus suis observabimus sincer fidelitatem in omnibus et per omnia. Et nichil faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici, ymmo tractabimus et procurabimus cum effectu quod quandocumque et quocienscumque predicta vel aliquid predictorum vendantur, inpignorentur seu alio quocumque modo alienentur in personas licitas et non prohibitas, dominus rex et sui successores habebunt inde semper suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Et omnia et singula supradicta attendemus, complebimus [f. 109] et servabimus nos et omns successores nostri inviolabiliter, ut superius continetur; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, nos et omnes successores nostros et omnia et singula supradicta. Actum est hoc idus februarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig+++na Petri Climentis et fratris Petri Climentis, patris ejus, et Raymundi Climentis predictorum, qui hec omnia predicta laudamus et firmamus. Sig+num Arnaldi Vole predicti, qui hec omnia predicta laudo, concedo et confirmo. Sig++++na, Guarsie Romei et Petri Ferrarii et Raymundi *Gisclavar* et Petri *Gisclavar* de Podiocerdano, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum suorum in partibus Ceritanie et Confluentis, hoc consimile instrumentum apposuit in presenti registro et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

313

1294 (nou estil), 9 febrer

Pere Jover, de Puigcerdà, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei cinc cafissos de sègol de cens sobre els delmes d'Isòvol i un mas situat a Oceja que Pere Arnau, d'Oceja, té per ell.

Promet que ell i els seus fills seran fidels vassalls del rei, que no alienaran mai aquests béns a cavallers, clergues o religiosos i que cada vegada que els alienin a altres persones pagaran el foriscapi degut al rei. Arnau Vola investeix Pere Jover d'aquest feu i, per una gràcia especial del rei, abandona qualsevol demanda endegada en contra seu pel fet de no haver demanat la investidura d'aquest feu a la mort del rei Jaume I.

Postil·les al marge intern: P. Joverii. – F. – Isogol.
Postil·les al marge extern: Jo. Maranges de Concellabre. – Ostege.

Noverint universi quod ego, Petrus Joverii de Podiocerdano, per me et per omnes meos confiteor et in veritate recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori constituto per illustrissimum dominum regem Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis nomine ipsius domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis successoribus quinque modios segalis, quos singulis annis recipio et recipere debeo censuales in decimis de *Ysogol*; item, quendam mansum apud Olcejam, quem pro me tenet Petrus Arnaldi de Olceja, cum omnibus possessionibus et pertinenciis ejusdem mansi. Unde promito vobis, dicto Arnaldo Vole, vice et nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod ego et omnes successores mei dictis quinque modiis segalis censualibus et manso predicto erimus domino regi et successoribus suis fideles vassalli, et eidem domino regi et successoribus suis observabimus sincere fidelitatem in omnibus et per omnia tanquam fideles vassalli tenentur et debent suo vero domino observare. Et dictos v modios segalis censuales seu mansum predictum in totum sive in partem nunquam vendemus, alienabimus, submitemus sive obligabimus sanctis nec militibus sive eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicti v modii segalis censuales et mansus predictus in totum sive in parte vendatur, inpignoretur vel quocumque alio modo alienentur, scilicet in personas licitas et non prohibitas, dominus rex et successores sui perpetuo habebunt inde integre suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur. Imponendo michi et omnibus successoribus meis in

predictis quod ego et omnes dicti mei successores perpetuo teneamur facere similem recognicionem de predictis domino regi et omnibus suis successoribus quocienscumque directum dominium quod dominus rex habet et habere debet in dictis v modiis bladi censualibus et manso predicto, et etiam utile dominium eorumdem V modiorum bladi censualium et mansi predicti et utrumque eorumdem dominorum quoquo modo, causa vel racione transferantur. Et, translato directo dominio vel utili dominio predictorum, incontinenti infra annum et diem ex tunc sequentem, teneamur ego et omnes successores mei in predictis petere cum ea instancia qua convenit laudimium seu investituram de predictis a domino rege vel successoribus suis. Et pro omnibus et singulis supradictis observandis, attendendis firmiter et complendis per me et omnes successores meos, obligo et astringo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis recipienti et stipulanti, et eidem domino regi et successoribus suis, me et omnes successores meos in dictis feudis et eadem feuda cum omnibus pertinenciis et melioramentis eorumdem. Ego igitur, Arnaldus Vole predictus exsecutor dictorum feudorum pro domino rege, nomine ipsius domini regis et suorum, laudo et concedo tibi, dicto Petro Joverii, dictos v modios segalis censuales et mansum predictum ad feudum predicti domini regi(s) et successorum suorum, investiendo te de eisdem. Et insuper, de mandato domini regis ac de speciali gracia ab eodem domino super hiis tibi facta, remito et diffinio tibi et tuis totum quicquid juris et accionis domino regi et michi nomine ejus competebat et competit seu competere potest contra te et tuos et in dictis feudis [f. 109*v*] et aliis bonis tuis racione quia post mortem serenissimi domini Jacobi inclite recordacionis regis Aragonum quondam patris dicti domini regis Majoricarum, non obtinuisti laudimium seu investituram de dictis feudis; ffaciendo, nomine quo supra, inde tibi et tuis finem perpetuum et pactum de non petendo et de non movendo aliquam questionem. Hec tamen facio et facere volo et intendo salvis et expresse retentis predict domino regi et suis successoribus in predictis directo dominio, laudimio et foriscapio, et omnibus et singulis supra a te dictis, que tu et omnes dicti successores tui teneamini inviolabiliter attendere, complere et servare, ut superius promisisti. Actum est hoc quinto idus febroarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Petri Joverii et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus.

Sig++++na Raymundi *Trulars*, jurisperiti, et Bernardi Taschерii et Petri Guilelmi ascherii, filii ejus, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis feudorum suorum in partibus Ceritanie et Confluentis, hoc consimile instrumentum apposuit in presenti registro regio et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

314

1293, 26 març

Jaume Amell, fill del difunt Arnau Amell, de Puigcerdà, ha comparegut davant de Ramon de Banyuls, veguer de la Cerdanya i batlle de Puigcerdà, procurador de feus, afirmant que el seu pare tenia en feu pel rei la meitat indivisa de sis masos situats a Niula i de tots els drets i possessions que en derivaven, i ha suplicat que se li confirmin aquests béns en feu.[1]

Postil·la al marge extern: Jacobus Amiyl. F.

Noverint universi quod die septimo kalendas aprilis, anno Domini millesimo cc° nonagesimo tercio, Jacobus *Amyl*, filius quondam Arnalli *Amyl* de Podiocerdano, comparuit coram presencia Raymundi de Banullis, militis, vicarii Ceritanie et bajuli Podiicerdani pro illustrissimo domino rege Majoricarum, exsecutorisque ab eodem domino rege constituti super negocio feudorum in partibus Ceritanie, asserens quod dictus Arnallus *Amyl*, pater ejus quondam tenebat in feudum pro dicto domino rege medietatem pro indiviso mansorum *d'en Segui* et *d'en Lebrer* et *d'en Cheralbel* de Aniula et mansi *d'en Colomer* et mansi Bernardi *dez Ort* et mansi Martini de Aniula, cum medietate pro indiviso omnium hominum et mulierum in eisdem mansis habitancium presencium et futurorum cum prolis eorumdem presentibus et futuris, et cum medietate pro indiviso omnium honorum, possessionum, domorum videlicet et terrarum erermarum[a] et condirectarum, et cum medietate pro indiviso arborum fructiferarum et infructiferarum aquarum nemorum, silvarum

1. Es tracta d'una lliçó inacabada d'aquesta acta que es reprodueix íntegrament just després. Vegeu *infra* l'acta núm. 315.

et pasturarum et omnium aliarum pertinenciarum et jurium spectancium ad mansos predictos. Et suplicavit dicto Raymundo de Banullis ut gerenti vices in hac parte dicti domini regis ut laudaret ei et concederet alienacionem.

a. *Sic*.

315

1293, 26 març

Jaume Amell, fill del difunt Arnau Amell, de Puigcerdà, ha comparegut davant de Ramon de Banyuls, veguer de la Cerdanya i batlle de Puigcerdà, procurador de feus, afirmant que el seu pare tenia en feu pel rei la meitat indivisa de sis masos situats a Niula i de tots els drets i possessions que en derivaven, i, afirmant haver heretat del seu pare per testament, li ha suplicat que li confirmi aquests béns en feu. Jaume Amell ha fet reconeixement d'aquest feu fent homenatge al procurador reial i prestant-li jurament de fidelitat. En conseqüència, Ramon de Banyuls ha investit Jaume Amell d'aquest feu, amb la condició que ell i els seus successors no alienin mai aquests béns a cavallers, clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones.

Postil·la al marge extern: Jacobus Amiyl. F.
Postil·la al marge inferior: Alienatam est in Jacobum Stephani de Podio Serdano.

Noverint universi quod die septimo kalendas aprilis, anno Domini millesimo[a] cc° nonagesimo tercio, Jacobus *Amyl*, filius quondam Arnalli *Amyl* de Podiocerdano, comparuit coram presencia Raymundi de Banyullis, militis, vicarii Ceritanie et bajuli Podiicerdani pro illustrissimo domino rege Majoricarum, exsecutorisque ab eodem domino rege constituti super negocio feudorum in partibus Ceritanie, asserens quod dictus Arnallus *Amyl*, pater ejus quondam tenebat in feudum pro dicto domino rege medietatem pro indiviso mansorum *d'en Segui* et *d'en Lebrer* et *d'en Cheralbel* de Aniula et mansi *d'en Colomer* et mansi Bernardi *dez Ort* et mansi Martini de Aniula, cum medietate pro indiviso omnium hominum et mulierum in eisdem mansis habitancium presencium et futurorum cum prolis eorumdem presentibus et futuris, et cum medietate pro indiviso omnium

honorum, possessionum, domorum videlicet et terrarum erermarum[b] et condirectarum, et cum medietate pro indiviso arborum fructiferarum et infructiferarum, aquarum, nemorum, silvarum et pasturarum et omnium aliarum pertinenciarum et jurium spectancium ad mansos predictos, videlicet cum agrariis, terremeritis, censibus et omnibus aliis hic expressis et non expressis ad predictos mansos pertinentibus et pertinere debentibus. Asseruitque predictus Jacobus *Amyl* quod ipse successit dicto patri suo ut heres universalis ejusdem cum testamento nuncupativo in scriptura redacto. Et suplicavit dicto Raimundo de Banullis ut gerenti vices in hac parte dicti domini regis ut laudaret ei et concederet alienacionem in eo factam de dicto feudo a dicto patre ejus, et de ipsis feudis ut procurator dicti domini regis eundem investire. Et nichilominus idem Jacobus *Ameyl* pro predictis feudis fecit recognicionem et homagium dicto Raymundo de Banullis prestando sibi juramentum fidelitatis pro ut in fevoda declarant. [f. 110] Ego Jacobus *Amyl* predictus confiteor et in veritate recognosco vobis, Raymundo de Banullis, militi predicto, vice et nomine domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege medietatem integre pro indiviso mansorum predictorum et hominum et possessionum et aliorum omnium ad mansos predictos pertinencium et pertinere debencium. Pro quibus promito vobis, dicto Raymundo de Banullis stipulanti et recipienti nomine domini regis, quod ego et omnes successores mei observabimus dicto domino regi et suis successoribus in eternum observabimus sinceram fidelitatem in omnibus et per omnia tanquam fideles vaxalli[c] tenentur et debent pro talibus et similibus feudis suo domino vero observare; nec de dictis feudis vel aliqua eorum parte aliquid alienabimus in religiosos, clericos vel milites vel alias similes persona per quas[d] posset juri vel dominio domini regis in aliquo derogare, nec aliquid inde faciemus quo jus seu dominium domini regis posit[e] deterioris condicionis effici; ymmo semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod quocienscumque et quandocumque predicta feuda seu aliquid de eisdem vendantur, inpignorentur seu alio quocumque modo alienentur, exceptis semper[f] tamen personis supra prohibitis quibus michi et meis successoribus perpetuo sit prohibitum et illicitum alienare aliquid de predictis, dominus rex et sui successores habebunt inde integre et fideliter suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debetur.

Et insuper, ad majorem securitatem super predictis habendam et eisdem omnibus et singulis suprascriptis atendendis et inviolabiliter observandis in presenti facio homagium vobis, predicto Raymundo de Banullis tanquam vices gerenti dicti domini regis in hac parte, sic quod flecis genibus meis mito manus meas inter vestras, dans vobis oscculum[g] in signum fidelitatis. Necnon ad faciendum similem recognicionem et homagium pro predictis quocienscumque directum dominium domini regis et utile dominium meum et utrumque[h] dictorum dominorum de predictis transferatur, astringo et obligo me et omnes successores meos predictos. Juro etiam[i] per Deum, tactis corporaliter a me sacrosanctis IIII^or^ Dei Euvangeliis, omnia et singula supradicta atendere et complere et in aliquo non contravenire. Nos igitur Raymundus de Banullis acceptantes supradicta, auctotitate domini regis qua fungimur in hac parte, concedimus, laudamus ac etiam confirmamus tibi, predicto Jacobo *Amyl*, omnia et singula predicta[j] ad feudum dicti domini regis et suorum successorum, investiendo te de eisdem; salvis et expresse retentis domino regi et suis successoribus omnibus supradictis et singulis que tu, dictus[k] Jacobus *Amyl*, et omnes tui successores predicto domino regi et suis successoribus observetis et atendere et observare teneamini sincere, ut superius promisisti. Actum fuit die et anno predictis in presencia et testimonio Jacobi Catelli, judicis terre Ceritanie pro dicto domino rege, Raymundi Segui de Aniula et Petri Mercatoris et Mathei de Oliana.

Bernardus de Pratis, notarius publicus datus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in scribania curie Podiicerdani hec scribi fecit et suum sig-(SM)-num hic apposuit die et anno prefixis, dictionibus suprapositis in VIII^a^ linea ubi dicitur per quas, et in XI^a^ linea ubi dicitur semper, et in XVII^a^ ubi dicitur non, et in XVIII^a^ ubi dicitur utrumque, et in XVIIII^a^ ubi dicitur etiam, et in XX^a^II^a^ ubi dicitur predicta.

a. millesimo *afegit a l'interlineat*. b. *Sic*. c. *Sic*. d. per quas *afegit a l'interlineat*. e. *Sic*. f. semper *afegit a l'interlineat*. g. *Sic*. h. utrumque *afegit a l'interlineat*. i. etiam *afegit a l'interlineat*. j. predicta *afegit a l'interlineat*. k. dictus *afegit a l'interlineat*.

316

[1294, 24 març]

Ponç de Conillac, de Fullà, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té un feu pel rei dins el territori de Fullà.[1]

Postil·les al marge intern: 9. - Pons de Conilach.
Postil·la al marge inferior: Alibi et mutatum in presenti folio.

Noverint universi quod ego, Poncius de Conilacho de Foliano terre Confluentis, per me et per omnes meos confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsqutori[a] constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis nomine ejusdem domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege omnia que habeo et teneo apud Folianum et intra terminos et adjacenciam Sancte Eu-[...][a]

a. *La transcripció de l'acta s'acaba aquí.*

317

1293, 9 octubre

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Guillem Adroer, habitant de Puigcerdà, la compra que va fer a Joan Sifre Pere, de Bolquera, i a la seva esposa Estefania, d'un prat situat dins el territori de Sallagosa, al lloc anomenat Comabella, pel preu de 225 sous de moneda barcelonesa. Joan Sifre Pere havia reconegut que tenia aquest prat en feu pel rei per una acta datada l'any 1273 inscrita en els llibres de feus. I com que Joan Sifre Pere li va vendre aquest prat sense tenir en compte el domini directe del rei, Arnau Vola autoritza Guillem Adroer a perseguir-lo davant la justícia perquè li indemnitzi els 40 sous de moneda melgoresa que ha pagat pel dret de lluïsme del rei per tal d'obtenir aquesta concessió. Arnau Vola fa aquesta concessió amb la condició que Guillem Adroer i els seus successors tinguin aquest prat en feu pel rei, no l'alienin mai

1. Es tracta d'una lliçó inacabada d'aquesta acta que es reprodueix íntegrament després. Vegeu *infra* l'acta núm. 318.

a cavallers, clergues o religiosos i paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones. Guillem Adroer promet observar les estipulacions d'aquest contracte.

Postil·les al marge extern: F. – Guilelmus Adroverii.

[f. 110*v*] Noverint univeri quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, exsecutor constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, nomine domini regis et suorum, laudo, concedo, approbo et confirmo tibi, Guilelmo Adroverii, habitatori de Podiocerdano, et tuis perpetuo, empcionem illam quam fecisti a Johanne Sifre Petri de Bolchera et Stephania, uxore ejus, de prato inferius affrontato precio ducentorum viginti quinque solidorum barchonensium coronatorum. Quod pratum est et esse debet de feudo domini regis. Et etiam dictus Johannes Sifre Petri recognovit dictum pratum esse et debere esse de feudo domini regis, prout de dicta recognicione constat per publicum instrumentum inde notatum in libris feudorum domini regis anno quo computabatur millesimo ducentesimo septuagesimo tercio. Et quia dictus Johannes Sifre Petri vendidit tibi una cum dicta uxore sua dictum pratum nulla facta mencione de dominio domini regi, ideo, auctoritate et potestate michi concessa super hiis a domino rege, dono et concedo tibi, eidem Guilelmo Adroverii, et tuis, licenciam et potestatem experiendi in judicio contra dictum Johannem Sifre Petri et suos et ejus bona et detinentes ea bona usque ad id quod dictum pratum minus valet pro directo dominio quod dictus dominus rex habet et habere debet in dicto prato et usque etiam ad quantitatem quadraginta solidorum malguriensium, quas nomine domini regis a te habui pro presenti laudimio et concessione; de quibus dictis quadraginta solidibus perpaccatum me teneo et contentum; renunciando inde omni excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio et facere volo et intendo salvo et expresse retento domino regi et suis directo dominio, laudimio, laudimio[a] et foriscapio quandocumque et quocienscumque dictum pratum vendatur, inpignoretur seu quocumque alio modo alienetur; et salvo quod non possit vendi, inpignorari seu aliter alienari religiosis nec clericis nec militibus sive uxoribus eorum, nec de ipso prato aliquid fiat quo dominium et jus domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici. Ego igitur Guilelmus Adroverii predictus, approbans predicta, promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine et

vice domini regis et stipulanti et recipienti, quod ego et omnes successores mei in prato predicto tractabimus et procurabimus cum effectu quod quandocumque et quocienscumque dictum pratum in totum vel in parte vendatur, inpignoretur seu alio quocumque modo seu racione alienetur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et successores sui habebunt inde semper suum foriscapium, ut de alienacione rei feudalis haberi debetur. Et omnia alia et singula supradicta attendemus, complebimus et observabimus sincere, prout superius sunt contenta; obligando inde vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis, et eidem domino regi et suis, dictum pratum et omnem melioramentum quod in eo factum fuerit. Est autem dictum pratum in terminis de *Sallagosa*, loco vocato *Coma Beyla*; et affrontat in prato Petri Baroni et in prato dicti Johannis Sifre Petri et in terris quas tenet capellanus de Bolchera nomine Guilelmus Maura. Actum est hoc septimo idus octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole et Guilelmi Adroverii predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++++na, Bernardi de Mornarcho et Guilelmi *d'en Pere Arnau* et Raymundi *Saura* de Podiocerdano et Raymundi Rulli de Urgio et Raymundi Batalerii, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis negocii feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, hoc instrumentum scripsit in posuit in hoc presenti registro regio et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC DEF GHI

a. *Sic*.

FUNDACIÓ NOGUERA

318

1294 (nou estil), 24 març

Ponç de Conillac, de Fullà, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei tot allò que té dins el territori i la parròquia de Santa Eulàlia de Fullà; és a dir, dues parts dels delmes de tota aquesta parròquia, els masos i les masades amb tots els qui hi viuen i els seus seus descendents, els censos, els usos i la reserva, excepte allò que té pel monestir de Sant Miquel de Cuixà i pel priorat de Serrabona, salvant el dret d'Arnau

de Cassanyes, senyor intermediari de les dues parts dels delmes. També té en feu pel rei tot allò que té dins la vila i la parròquia de Sant Julià de Júfols, a la vila i a la parròquia de Sant Marcel de Flaçà i dins el vilar dels Horts, al Conflent, és a dir, el terç dels delmes de la parròquia de Júfols i els masos, les masades i les bordes, els homes i les dones, els censos i altres drets i justícies civils i tot allò que li pugui pertànyer en aquestes localitats, excepte el dret del noble Ponç de Guàrdia, senyor intermediari a la vila de Júfols. Igualment, té en feu pel rei una part dels delmes de Paracolls i de Santa Maria de Molig que els seus predecessors havien comprat al difunt Pere Ramon, de Breses, salvant el dret de Guillem de So, de Santa Coloma. També té en feu pel rei un cafís de sègol que percep cada any sobre els delmes d'Esposolla, al Capcir, i un mas a Anglars, al Capcir, salvant el dret de Gillem de So, de Santa Coloma, senyor intermediari. Promet que ell i els seus successors seran fidels vassalls del rei i que no alienaran mai aquests béns a clergues o a religiosos i que cada vegada que els alienin a altres persones pagaran el dret de lluïsme degut al rei. Arnau Vola investeix Ponç de Conillac d'aquest feu i renuncia a qualsevol demanada que hagi endegat en contra seu per tal d'obtenir el comís d'aquests béns pel fet de no haver pagat el foriscapi degut i per no haver-ne fet homenatge al rei.

Postil·les al marge extern del foli 110v: 9. - Poncius de Conilacho. – F. *Postil·les al marge extern del foli 111:* Orts. - Decimas.

Noverint universi quod ego, Poncius de Conilacho de Foliano terre Confluentis, per me et per omnes meos confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exsequtori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis nomine ejusdem domini regis stipulanti et recipienti, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege omnia que habeo et teneo apud Folianum et intra terminos et adjacenciam Sancte Eulalie ejusdem loci, videlicet duas partes decimarum omnium ejusdem loci de Foliano et adjacencie et terminorum predictorum Sancte Eulalie de Foliano, et mansos seu mansatas, et homines in eisdem existentes nunc et in futurum, et proles eorum, et cum censibus, usaticis et terremeritis et cum tota laboracione panis et vini et aliis omnibus hic expressis et non expressis, que habeo et teneo infra villam de [f. 111] Foliano

et terminos et adjacenciam ejusdem loci, exceptis tamen inde hiis que intra villam et terminos de Foliano teneo et debeo tenere pro abbate et monasterio Sancti Michaelis de Cuxano, et exceptis eciam quibusdam que in dictis villa et terminis de Foliano teneo pro domo de Serrabona, salvo semper et expresse retento jure Arnaldi de Cassaneis, domini medii in predictis duabus partibus decimarum predictarum. Item, teneo et debeo tenere pro dicto domino rege in feudum omnia que habeo et teneo et habere debeo intra villa seu villare de *Julols* et de Flassiano et de Ortis, et intra terminos et adjacenciam Beati Juliani de *Julols* et Sancti Marcelli de Flassiano et de Ortis in terra Confluentis, videlicet terciam partem decimarum omnium terminorum et parrochie de *Julols*, et cum mansis, mansatis et bordis et hominibus et mulieribus, censibus et terremeritis, pascuis, silvis, terris cultis et incultis et arboribus fructiferis et infructiferis, et justiciis civilibus et aliis omnibus que habeo et teneo et michi competunt et possunt ac debent competere in villis de *Julols* et de Flassiano et de Ortis et terminis eorumdem locorum, salvo semper et expresse retento nobili Poncio de Guardia et suis jure suo in hiis que pro ipso nobili Poncio de Guardia teneo tanquam pro medio domino aliquorum que teneo intra vilam seu villare de Julols et terminos ejusdem. Item, teneo et debeo tenere in feudum pro dicto domino rege partem illam decimarum de Paracollis et terminorum Sancte Marie de Moligio, prout dictam partem decimarum de Paracollis et Sancte Marie de Moligio mei predecessores emerunt a Petro Raymundo de Bredis quondam, salvo semper et expresse retento Guilelmo de Sono de Sancta Columba et suis jure quod habet et habere debet tanquam dominus medius in proxime dicta parte decimarum de Paracollis et Sancte Marie de Moligio. Item, teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege unum modium segualis quem recipio singulis annis super decimis de Esposolla in terra Capcirii. Teneoque ac tenere debeo in feudum pro eodem domino rege quendam mansum seu bordam, quem seu quam habeo apud *Anglars* in terra Capcirii, salvo et expresse retento dicto Guilelmo de Sono de Sancta Columba et suis jure suo, cum sit dominus medius in dicto modio segalis quem recipio in decimis de Esposolla et in dicto manso sive borda de *Anglars*. Promitens vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine domini regis et suorum stipulanti et recipienti, quod pro omnibus et singulis supradictis, ego et omnes

successores mei in eisdem et singulis supradictis erimus fideles predicto domino regi et suis successoribus perpetuo, et eidem domino regi et omnibus suis successoribus observabimus sincere fidelitatem in omnibus et per omnia tanquam fideles vassalli tenentur et debent suo vero domino observare. Et predicta vel aliquid predictorum nunquam vendemus, alienabimus, submitemus vel obligabimus clericis nec religiosis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque predicta seu aliquid predictorum vendantur vel alio quocumque modo alienentur in personas licitas et non prohibitas, dominus rex et sui habebunt inde suum laudimium et totum suum jus integre, reservato et retento predictis dominis mediis jure suo in omnibus et per omnia. Nos igitur, Arnaldus Vole procurator seu exsequtor feudorum domini regis in partibus Ceritanie et Confluentis, nomine ejusdem domini regis, laudamus et concedimus vobis, dicto Poncio de Conilacho, ad feudum dicti domini regis et suorum, omnia et singula supradicta, salvo et reservato dictis domini mediis jure quod eis competit in predictis et singulis, et salvo quod predicta seu aliqua de predictis non possint vendi seu alienari clericis nec religiosis, nec aliquid inde fieri possit quo dominium et jus domini regis possit minui vel deteriorari, et salvo domino regi et successoribus suis jure et dominio in omnibus et per omnia. Preterea, nomine et auctoritate dicti domini regis quibus fungimur in hac parte, diffinimus et remitimus vobis, dicto Poncio de Conilacho, et vestris, quicquid dicto domino regi competebat pro predictis et singulis usque ad presentem diem racione foriscapii non soluti vel racione homagii non facti et racione comissionis et alia qualibet ractione; ffaciendo, nomine quo supra, vobis, dicto Poncio de Conilacho, et vestris perpetuo, inde finem perpetuum et pactum de non petendo, salvis et expresse retentis predicto domino regi aliis omnibus juribus et dominiis, ut superius continetur. Actum est hoc nono kalendas aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Poncii de Conilacho et Arnaldi Vole, procuatoris domini regis [f. 111*v*] predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++++na Raymundi Vitalis, jurisperiti, et Guilelmi Esquillati et Bernardi Mironi et Bernardi Jordani et Nicholay Camoti, testium. Laurencius Plasensa, notarius publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis

negocii feudorum suorum in partibus Ceritanie et Confluentis, hoc consimile instrumentum apposuit in presenti registro regio et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

319

1295, 22 agost

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Pere Jover, de Bellver, fill de Guillem Jover, de Nas, la compra d'una parcel·la de terra situada a la parròquia de Santa Eugènia de Nerellà que ha fet a Juliana, filla de Ramon Desmolins, de Nerellà, i esposa de Pere Rabassa, de Mallorca, pel preu de 71 sous de moneda barcelonesa. Aquesta parcel·la ha estat separada del condomini que Vidal Desmolins, oncle de Juliana, té en feu pel rei. Arnau Vola reconeix que ha rebut el terç del preu de venda pel foriscapi degut al rei.

Postil·les al marge extern: P. Joverii. – Sibilia, filia dicti P. Joverii tenet. – F.

Noverint univeri quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator et exsecutor constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, per ipsum dominum regis et suos, laudo et concedo et confirmo Petro *Jover* de Pulcro visu, filius Guilelmi Joverii de *Anaç*, licet absenti tanquam presenti, et suis, in posse tui scriptoris publici infrascripti, nomine ipsius stipulantis et recipientis, totam illam emptionem quam ipse Petrus *Jover* fecit de quodam trocio terre inferius conffrontato[a] a Juliana, filia Raymundi *Desmolins* quondam de Parrochia Sancte Eugenie de Nerelia, uxore Petri Rabacie de Mayorice, seu vendicionem quam dicta Juliana, laudamento et voluntate dicti mariti sui, fecit de dicto trocio terre dicto Petro *Jover* precio septuaginta unius solidorum barchonensium coronatorum de terno, prout in instrumento ex ipsa vendicione confecto melius et plenius continetur. Quod trocium terre fuit de quadam condomina quam Vitalis *Desmolins*, avunculus dicte Juliane, modo tenet, que est et esse debet feudum et de feudo domini regis; recognoscens tibi, scriptori publico infrascripto stipulanti et recipienti nomine dicti Petri *Jover*, et aliorum quorum interest et poterit interesse,

quod pro fforiscapio[a] domino regi contingenti ex vendicione seu alienacione predicta facta de dicto trocio, habui et recepi nomine[b] et ad opus dicti domini regis terciam partem precii supradicti, de quo fforiscapio[a] perpaccatum me teneo, renuncians excepcioni dicti fforiscapii[a] non accepti. Hec tamen facio salvo domino regi et suis perpetuo fforiscapio[a] quandocumque et quocienscumque dictum trocium terre vendatur, inpignoretur vel aliter alienetur; et salvo jure eidem domino regi in omnibus et per omnia. Est autem dictum trocium terre in terminis Sancte Eugenie de Nerelia, in ripparia[c] de Pi et de Gualiça, et affrontat in aquali molendinorum mansi de la Cavaleria, que olim fuerunt in dicta ripparia de Pi, et in terra Guilelmi de Gualiça et in dicta condomina de duabus partibus. Actum est hoc undecimo kalendas septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto. Sig+num Arnaldi Vole predicti, qui hec omnia laudo. Sig+++na, Raymundi *Trulars*, jurisperiti, et Nicholay Camoti et Petri Trulars, filii dicti Raymundi *Trulars*, testium. Ego Petrus Solerii hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense, et suprascripsi in XV[a] linea «in ripparia», et rasi et emendavi in prima linea ubi dicitur «constitutus ab illustrissimo», et in XI[a] linea «alienacione». Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis ad feuda sua pertinentibus in partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et suprascripsit in duodecima linea «nomine», et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC ABC

a. *Sic*. b. nomine *afegit a l'interlineat*. c. ripparia *afegit a l'interlineat*.

FUNDACIÓ NOGUERA

320

1294 (nou estil), 25 gener

Pere Cerdà, de Puigcerdà, fill del difunt Cerdà de Querol, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei un mas dividit en tres focs, amb totes les altres possessions, que va heretar del seu pare a la vila de la Tor de Querol. Promet que ell i els seus successors no alienaran mai aquests tres focs a clergues o religiosos i que cada vegada que els alienin a altres persones pagaran el foriscapi degut al rei. Arnau Vola investeix Pere

Jover d'aquest feu i abandona qualsevol demanda endegada en contra seu pel fet de no haver demanat la investidura del feu després de la mort del seu pare ni després de la del rei Jaume I.

Postil·les al marge intern: P. Cerdani. – F.

[f. 112] Noverint universi quod ego, Petrus Cerdani de Podiocerdano, filius Cerdani de *Querol* quondam, per me et meos confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori illustrissimi domini regis Majoricarum in negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, quod teneo et tenere debeo in feudum pro eodem domino rege quendam mansum divisum per tres *fochs*, cum pertinenciis et juribus eorum, et sunt in villa de Turri in valle de *Querol*, quorum trium fochorum unum tene(n)t Petrus Riupulli et Raymundi ejus filius de Turri, et Bartolomeus de Prato tenet secundum, et tercium consuevit tenere Guilelma de Podio quondam, et illum tercium fochum ego nunc teneo ad manum meam. Que omnia michi pervenerunt successione dicti patris mei quondam. Unde, per me et per omnes successores meos, promito vobis, eidem Arnaldo Vole, quod dictos tres fochos vel aliquid de possessionibus vel pertinenciis suis nunquam vendam, alienabo vel transferam in religiosos vel clericos, nec aliquid inde faciam quo minus jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; ymmo faciemus et tractabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumque dicti tres *fochs* vel possessiones ad eos pertinentes in totum vel in parte vendantur vel alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium, ut de alienacione rerum feudalium haberi debet. Et ad hec omnia obligo et astringo me et omnes successores meos in dictis tribus fochis et eosdem tres fochos et omnes possessiones et pertinencias eorumdem ac omnem melioramentum quod in eisdem factum fuerit. Ego igitur, predictus Arnaldus Vole, predictus procurator domini regis, nomine procuratorio predicto, concedo et confirmo tibi, dicto Petro Cerdani, dictos tres fochos ad feudum domini regis et suorum, salvo in omnibus et per omnia jure et dominio domini regis et suorum. Et insuper, per dictum dominum regem et suos, remito et diffinio tibi et tuis omnem questionem, peticionem et demandam, siquam facere vel movere possem ego vel dictus dominus res seu alius ejus nomine contra te et in dictis tribus fochis, eo quia de dicto

feudo non obtinuisti investituram post mortem dicti patris tui nec post mortem illustrissimi domini Jacobi bone memorie regis Aragonum quondam, patris dicti domini regis Majoricarum, ffaciendo inde tibi et tuis remissionem et pactum de non petendo. Actum est hoc octavo kalendas febroarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Petri Cerdani et Arnaldi Vole predictorum, qui hec omnia predicta laudamus. Sig+++++na Mercaderii Cerdani et Petri Mercaderii de Podiocerdano et Petri de Corniliano et Guilelmi Querubi et Berengarii Pelliparii, testium. Laurencius Plasense, scriptor publicus datus a domino rege ad conficienda instrumenta pertinencia ad feuda domini regis in partibus Ceritanie et Confluentis, hanc cartam scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

321

1294 (nou estil), 30 gener

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Pere Cerdà, de Puigcerdà, la compra que va fer el 12 de gener de 1278 pel preu de 625 sous de moneda barcelonesa a Bernat de Castelló, de Vilafranca, de la persona de Ramon de Corts, d'Angostrina, i de tota la seva descendència, i del mas que Pere Guadamir tenia dins el territori d'Angostrina, més les dotze canes de draps i tres sous de cens anual que Ramon de Corts feia a Bernat de Castelló per aquest mas. Arnau Vola reconeix que, pel foriscapi d'aquesta venda, Pere Cerdà ha pagat a petició seva 8 lliures i 6 sous de moneda melgoresa a fra Jaume de Perers, tresorer del rei. Li fa aquesta concessió amb la condició que ell i els seus no alienin mai aquests béns a clergues o religiosos i que paguin el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones. Pere Cerdà promet fidelitat al rei i li fa homenatge.

Postil·les al marge intern: P. Cerdani. – F.
Postil·la al marge extern: Jo. Cerdani filius cujus [...]. Ja. Mercatoris est tutot ejus. Laudatum est [...].

Noverint univeri quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, procurator illustrissimi domini regis Majoricarum in negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, per

dictum dominum regem et suos, ratifico, approbo et confirmo tibi, Petro Cerdani de Podiocerdano, et tuis perpetuo, totam illam empcionem tuam quam fecisti a Bernardo de Castilione de Villafrancha cum voluntate et assensu Alissendis, uxoris ejus, de persona Raymundi de Curtibus de Angostrina, cum omnibus ex ipso descendentibus et de manso quem tenebat in terminis de Angostrina Petrus Guadamirii, cum tenedonibus, juribus et pertinenciis suis, et duocedcim alnis panni dicti *benç* et de tribus solidibus quos et quas dictus Raimundus de Curtibus prestabat et prestare tenebatur dicto Bernardo de Castilione annuatim pro dicto manso, quam empcionem de predictis fecisti [f. 112*v*] precio sexcentorum viginti quinque solidorum barchinonensium coronatorum, prout de dicta empcione constat per publicum instrumentum factum pridie januarii anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo. Dictus autem mansus, quem tempore tue empcionis predicte tenebat dictus Petrus Guadamirii, nunc tenet Johannes *Palau* de Angostrina. Hec tamen facio et facere volo et intendo salvo et expresse retento quod predicta vel aliqua de predictis non possint vendi vel alienari, submiti vel obligari clericis vel religiosis, nec aliquid inde fieri possit quo jus seu dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici. Et quocienscumque vendantur vel alienentur personis licitis et non prohibitis, dictus dominus rex et sui habeant inde suum foriscapium integre, et salvis in omnibus et per omnia juribus domini regis et suorum; recognoscens tibi, eidem Petro Cerdano, quod pro foriscapio dicte tue empcionis mandato mei persolvisti et tradidisti fratri Jacobo de Pirariis, thesaurario domini regis octo libras et sex solidos malguriensium bonorum; et sic de dicto foriscapio perpaccatum me teneo, renunciando excepcioni dictarum octo librarum et sex solidorum racione foriscapii predicti per te mandato mei non traditarum dicto fratri Jacobo et per ipsum non receptarum. Ego igitur Petrus Cerdani predictus promito vobis, Arnaldo Vole, procuratori predicto quod ego et mei successores attendemus, complebimus et servabimus omnia et singula supradicta et pro eisdem observabimus sincer eidem domino regi et suis fidelitatem in omnibus, et insuper pro eisdem in presenti vobis, eidem Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis recipienti, facio in presenti homagium ore et manibus comendatum. Et ad hec omnia et singula supradicta obligo et astringo me et meos successores et omnia predicta que in feudum teneo pro domino rege. Actum est hoc tercio kalen-

das februarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole et Petri Cerdani predictorum, qui hec omnia laudamus. Sig+++na Petri Mercaderii et Raymundi Petri, jurisperiti de Podiocerdano, et Arnaldi Ysarni, testium. Laurencius Plasense, scriptor publicus datus a domino rege super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, hanc cartam scripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

322

1293, 11 octubre

Bernat Gavarret reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei dos patis que abans eren cases situats a la vila d'Alp i tretze terres situades a la parròquia de Sant Pere d'Alp. Precisa que Ferrer Seïllà té empenyorada la seva meitat indivisa d'aquestes terres. Bernat Gavarret també té en feu pel rei la meitat indivisa de quatre terres que Felip d'en Bord, d'Alp, té empenyorades. Igualment, té la meitat indivisa d'un prat i una terra que Bartomeu d'Alp té empenyorats i la meitat indivisa de quatre terres que Mateu Quintana té empenyorades. L'altra meitat indivisa de totes aquestes terres és tinguda per Elisenda, vídua del seu germà Joan Gavarret, pel seu dot. També té en feu pel rei quatre terres que la seva germana Ermessenda, esposa de Pere de Torrent, té empenyorades. Promet que ell i els seus successors no alienaran mai aquestes terres a cavallers, clergues o religiosos i que pagaran el foriscapi degut al rei cada vegada que les alienin a altres persones. Arnau Vola confirma Bernat Gavarret en la possessió d'aquestes terres i reconeix que ha rebut 40 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei.

Postil·les al marge extern: F. – Bernardus Gavarreti.

Noverint universi quod ego, Bernardus Garraveti de Alb confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exeutori feudorum pro domino rege in partibus Ceritanie et Confluentis, quod teneo et tenere debeo in feudum pro domino rege et suis medietatem pro indiviso possessionum inferius affrontatarum, que sunt in villa et terminis de Alb, in

adjacencia Sancti Petri ejusdem loci, scilicet quorumdam patuorum que sunt intus villam de *Alb*, in quibus olim fuerunt domus, et affrontant in cimiterio ecclesie Sancti Petri de *Alb* et in orto Jacobi *Casteyls* et in orto Bartholomei *Saylla*. Item, quatuor terrarum que sunt loco vocato *Johan*, quarum prima affrontat in via et in terra Bernardi de Encontrella, secunda affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in terra Guilelmi Cerdano, tercia affrontat in terra Bernardi Bajuli et in terra Guilelmi de Noguerio, quarta affrontat in terra Bernardi Bajuli et in terra Guilelmi Cerdani. Item, trium terrarum que sunt loco vocato *Cativeyl*, quarum prima affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in terra Guilelmi Cerdani; secunda [f. 113] affrontat in terra Bernardi de Noguerio et in via; tercia affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in terra Perpiniani Rigati. Item, cujusdam terre que est loco vocato Porrea, et affrontat in terra Guilelmi Cerdani et in terra Bernardi de Encontrella. Item, unius terre que est loco vocato *Conomina d'en Sala*, et affrontat in terra Guilelmi *Sasala* et in terra Bernardi de Encontrella. Item, cujusdam terre que est loco vocato *Closeyls*, et affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in terra Guilelmi Cerdano. Item, cujusdam terre que est loco vocato *Perafita*, et affrontat in terra Guilelmi Cerdani et in terra Bernardi de Encontrella. Item, cujusdam terre que est loco vocato *Prat Donigua*, et affrontat in terra Bartholomei de *Alb* et in terra Bernardi de Encontrella. Item, duarum terrarum, quarum prima est loco vocato Tolorda, et affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in terra Bonimancipii de *Alb*; secunda est loco vocato *Tras lo prat*, et affrontat in terra Perpiniani Rigati et in prato communi. Et medietatem meam pro indiviso dictarum terrarum proxime affrontatarum tenet racione pignoris obligatam Fferrarius *Saylla de Alb*. Item, teneo et tenere debeo in feuum pro domino rege medietatem pro indiviso quarumdam terrarum, que terre sunt quatuor, quam medietatem meam dictarum quatuor terrarum nunc tenet a me Philippus *d'en Bort de Alb* racione pignoris obligatam, pro quadam peccunie quantitate, et dictarum quatuor terrarum prima est loco vocato *Coyl de Adas*, et affrontat in terra Bernardi Encontrella et in terra Jacobi Petri Arnaldi; secunda est loco vocato *Ayguals Doneyac*, et affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in via; tercia est in eodem loco vocato *Ayguals*, et affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in terra Guilelmi Cerdani; quarta est loco vocato Coma, et affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in terra

Guilelmi Cerdano. Item, medietatem pro indiviso cujusdam prati et cujusdam pecie terre, quam medietatem nunc tenet Bartholomeus de *Alb* obligatam pro pignore pro quadam summa peccunie, et dicta terra est in loco vocato *Comes*, et affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in via; et dictum pratum est in ripparia, et affrontat in prato Petri *Caborriu* et in prato Bernardi de Noguerio. Item, medietatem pro indiviso quatuor terrarum, quas racione pignoris tenet obligatas Matheua Quintana, ex quibus quatuor terris prima est loco vocato *Cativeyl*, et affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in terra Guilelmi Cerdani; secunda est loco vocato *Pradeyl*, et affrontat in terra Guilelmi Cerdani et in terra Bernardi de Encontrella; tercia est loco vocato *Ffont Trials*, et affrontat in terra Petri Berengarii et in terra Guilelmi Cerdano; quarta est in eodem loco vocato *Font Trials*, et affrontat in terra Johannis Borradani et in terra Guilelmi Joverii. De quibus omnibus supradictis possessionibus superius affrontatas habet et tenet aliam medietatem pro indiviso Alicssendis, uxor quondam Johannis Garraveti, fratris mei, pro dote sua et sponsalicio. Item, teneo in fedum pro dicto domino rege et suis quatuor terras in dictis terminis, quas racione pignoris tenet obligatas Ermessendis, soror mea, uxor Petri de Torrente de *Alb*, quarum uatuor terrarum prima est loco vocato Daldena, et affrontat in terra Bernardi de Encontrella et in terra Guilelmi Cerdano; secunda est loco vocato *Tras lo prat* et affrontat in terra Guilelmi Cerdano et in reguerio; tercia est quoddam pratum quod est in ripparia, et affrontat in prato Bernardi de Encontrella et in prato Petri *Caborriu*; quarta est loco vocato Tolorda et affronat in terra Guilelmi Cerdani et in terra Guilelmi de Area. Unde, per me et meos omnes presentes et futuros promito vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis, quod de dictis terris vel earum aliqua ego vel mei nunquam aliquid alienabimus, submitemus seu aliquo modo obligabimus sanctis, militibus, religiosis vel clericis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; immo tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quandocumque et quocienscumqe dicta medietas terrarum predictarum in quibus, ut dictum est, Elicssendis, cognata mea, habet alteram medietatem pro indiviso, et dicte quatuor terre quas tenet obligatas Ermessendis, soror mea predicta, quocumque modo alienentur in personas licitas et non prohibitas, dictus dominus rex habebit semper inde suum foriscapium. Ad hec omnia obligo vobis, dicto Arnaldo

Vole recipienti nomine dicti domini regis, me et meos omnes successores et dictam medietatem meam dictarum terrarum [f. 113*v*] ac dictas quatuor terras et omnem melioramentum quod in eis factum fuerit per me et meos et successores meos, et dictas quatuor terras meas et medietatem meam pro indiviso omnium illarum possessionum in quibus dicta Elicssendis, cognata mea, habet et tenet alteram medietatem et omnem melioramentum. Et ego, dictus Arnaldus Vole, laudo predicta omnia nomine domini regis et concedo tibi, dicto Bernardo Gavarreti quod, quandocumque volueris, recuperes et recuperare possis dictas quatuor terras et dictas medietates omnium dictarum terrarum, quas, ut dictum est, supranominati tenent a te racione pignoris obligatas, sine requisicione laudimii domini regis et suorum et sine prestacione alicujus foriscapii. Nam recuperacionem quam facturus es de dictis quatuor terris et de dictis tuis medietatibus aliarum dictarum terrarum pro indiviso impignoratis, ut superius continetur, auctoritate et postestate michi super hiis a domino rege concessis, laudo tibi et tuis extunc ut nunc et exnunc ut extunc. Et pro hujusmodi laudimio, habui nomine domini regis a te quadraginta solidos malguriensium bonorum, de quibus contentum me teneo, renuncians excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo et retento expresse domino regi et suis perpetuo laudimio et foriscapio quandocumque et quocienscumque predicta alias quocumque modo alienentur in personas licitas et non prohibitas; et salvis domino regi et suis omnibus et singulis supradictis a te promissis et jure et dominio in omnibus et per omnia. Actum est hoc quinto idus octobris, anno Domini millesimo CC° XC° tercio. Sig+na Bernardi Gavarreti de *Alb* predicti, qui hec laudo et firmo. Sig+num Arnaldi Vole predicti, qui hec laudo nomine domini regis. Sig++++na Jacobi *Pages*, sutoris, et Ffrancischus *Palaol* et Bernardi *Palaol*, pelliparіorum de Podio Cerdano, et Raymundi Batalerii, pelliparii de Perpiniano, testium[a]. Ego Jacobus de *Malferit* hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense, et rasi et emendavi in linea XXX[a] I[a] ubi dicitur *Cativeyl*, et suprscripsi in linea LX[a] VII testium. Laurencius Plasense, scriptor publicus constitutus a domino rege ad conficiendum instrumenta feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, hec scribi fecit et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. testium *afegit a l'interlineat*.

323

1293, 28 desembre

Dalmau de Coborriu, donzell, fill del difunt Ramon de Coborriu i nét del cavaller Bernat d'Er, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei, com abans el seu pare i el seu avi, cinc masos situats a la parròquia de Sant Serni de Coborriu. I per aquests masos ell ha de ser home propi i soliu del rei. Jura fidelitat al rei i promet que ell i els seus successors no alienaran mai aquests masos a cavallers, clergues o religiosos i que pagaran el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones. Fa homenatge d'aquest feu a Arnau Vola, el qual li n'investeix. Arnau Vola abandona qualsevol demanda endegada en contra seu pel fet que el seu pare no en va demanar la investidura després de la mort del seu avi, ni ell després de la mort del seu pare ni de la del rei Jaume I.

Postil·les al marge extern: F. – Dalmacius de Caborrivo.

Noverint universi quod ego, Dalmacius de Caborrivo, domicellus, filius quondam Raymundi de Caborrivo filii Bernardi de *Err* militis quondam, profiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, nomine domini regis, quod teneo et tenere debeo, et dictus pater meus quondam ac dictus avus meus Bernardus de *Err* quondam tenebant et tenere consueverunt in feudum pro dicto domino rege et suis predecessoribus manssum meum, quem habeo et teneo apud Caborrivum, cum omnibus possessionibus et pertinenciis suis que sunt in villa et terminis Sancti Sernini de Caborrivo; item, manssum quem Bernardus Cerdani nomine mei nunc tenet apud Caborrivum; item, manssum quem nunc ad manum meam teneto, qui consuevit vocari Manssus *d'en Cayl*; item, manssum quem pro me tenet Arnaldus Sabaterii; item, mansum quem pro me tenet Raymundus Sicardi. Qui omnes predictis manssi, cum possessionibus et pertinenciis suis, sunt in villa de Caborrivo et in terris sive terminis Sancti Sernini ejusdem loci. Et pro ipsis mansis dictus avus meus ac dictus pater meus quondam erant et fuerunt homines proprii et solidi dicti domini regis et predecessorum suorum; et ego pro eisdem manssis sum et esse debeo homo proprius et solidus dicti domini regis. Unde promito vobis, dicto Arnaldo Vole nomine dicti domini regis, quod pro dictis manssis ego et

meis servabimus dicto domino regi et suis sincere fidelitatem; et dictos mansos vel aliquid de eisdem nunquam ego vel mei alienabimus, submitemus sive obligabimus sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid inde faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; immo ego et mei semper tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quocienscumque dicti mansi vel aliquid ex eisdem quoquo modo vel racione vendantur vel impignorentur seu alias alienentur in personas licitas et non prohibitas, dominus rex antedictus et sui habebunt inde suum foriscapium. Et pro hiis attendendis, complendis et observandis, obligo vobis nomine dicti domini regis et eidem domino regi et suis predictos manssos, cum omni melioramento quod [f. 114] ego et mei ibi fecerimus. Et ad majorem securitatem super predictos habebam, facio vobis, dicto Arnaldo Vole recipienti nomine dicti domini regis, homagium ore manibus comendatum. Et ego, dictus Arnaldus Vole, approbans et laudans omnia et singula supradicta tibi, Dalmacio de Caborrivo, ad feudum domini regis prenominati et suorum, sub pactis et condicionibus supradictis, nomine dicti domini regis remitto tibi, eidem Dalmacio, questionem et demandam quam nomine dicti domini regis tibi faciebam pro dictis mansis, eo quia dictus pater tuus quondam post mortem dicti Bernardi de *Err*, nec eciam post mortem illustris domini felicis recordacionis regis Aragonum patris dicti domini regis Majoricarum, nec tu eciam idem Dalmacius, non obtinuistis laudimium a dicto domino rege Majoricarum. Hec tamen facio salvis et retentis domino regi et suis omnibus et singulis supradictis que tu, idem Dalmacius, attendere, servare et complere promisisti predictis domino regi et suis, et salvis domino regi et suis juribus et dominio in omnibus et per omnia. Actum est hoc quinto kalendas januarii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Dalmacii de Caborrivo, domicelli, et Arnaldi Vole predictorum, qui hec laudamus et firmamus. Sig++++na Raymundi Cauleres et Bernardi Raymundi, pelliparii, et Arnaldi *Correter*, omnium de Perpiniano, et Martinus Toloni de Pulcro visu, testium. Ego, Jacobus de *Malferit*, hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense. Laurencius Plasense, scriptor publicus constitutus a domino rege super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

324

1293, 22 setembre

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Joan Borredà, d'Alp, la compra que va fer pel preu de 31 sous i 3 diners de moneda barcelonesa al difunt Joan Gavarret, d'Alp, d'una terra situada a la parròquia de Sant Pere d'Alp. Arnau Vola reconeix que pel foriscapi d'aquesta venda Joan Borredà li ha pagat 7 sous de moneda melgoresa. Joan Borredà jura fidelitat al rei i promet que ell i els seus no alienaran mai aquesta terra a cavallers, clergues o religiosos i que pagaran el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones.

Postil·les al marge intern: F. – Jo. Borradani.

Notum sit cunctis quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, exequtor et procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negociis feudorum terre Ceritanie et Confluentis, nomine ejusdem domini regis, laudo, approbo et confirmo tibi, Johanni Borradani de *Alb*, et tuis, totam illam empcionem quam fecisti a Johannis Gavarreti de Alb quondam precio triginta unius solidorum et trium denariorum barchinonensium de quadam terra inferius affrontata, quem est et consuevit esse de feudo domini regis antedicti et suorum predecessorum, prout de dicta empcione tua constat per publicum instrumentum inde confectum in scribania Podii cerdano. Et pro hoc laudimio habui et accepi a te septem solidos malguriensium, de quibus perpaccatum me teneo, renuncians excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo jure dicti domini regis et suorum in omnibus et per omnia. Est autem dicta terra in terminis et adjacencia Sancti Petri de *Alb*, et affrontat in via que est inter dictam terram et hospicium vocatum de la Sala de duabus partibus, et de aliis duabus partibus in alia tenedone tua. Et ego, dictus Johannes Borradani, recognosco vobis, dicto Arnaldo Vole, quod teneo dictam peciam terre in feudum pro dicto domino rege. Unde promito vobis, dicto Arnaldo Vole, quod dictam peciam terre non vendemus ego vel mei, nec alienabimus sanctis nec militibus aut eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis nec aliquid faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; immo tractabimus et procurabimus cum effectu quod quocienscumque dicta pecia terre vendatur vel alienetur dictus

dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium. Et pro hiis obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine quo supra, dicta peciam terre et omnem melioramentum quod in ea fecerimus ego et mei. Actum est hoc decimo kalendas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole jurisperiti et Johannis Borradani predictorum, qui hec laudamus et firmamus. Sig+++na Arnaldi *d'en Bort* et Bartholomei de Alb, sacerdotis, et Jacobi *Pages*, sacerdotis[a], testium. Ego Jacobus de *Malferit* hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense. Laurencius Plasense, scriptor publicus constitutus a domino rege super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. *Sic per* sutoris.

325

1293, 22 setembre

Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, confirma a Pere Caborriu, d'Alp, la compra que va fer el 14 de setembre de 1280 pel preu de 68 sous i 9 diners de moneda barcelonesa al difunt Joan Gavarret, d'Alp, d'un prat situat dins el territori d'Alp, vora el riu. Arnau Vola reconeix que pel foriscapi d'aquesta venda Pere Caborriu li ha pagat 11 sous de moneda melgoresa. Pere Caborriu jura fidelitat al rei i promet que ell i els seus no alienaran mai aquest prat a cavallers, clergues o religiosos i que pagaran el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alienin a altres persones.

Postil·la al marge intern del foli 114: P. Caborriu.
Postil·la al marge extern del foli 114v: F.

Notum sit cunctis quod ego, Arnaldus Vole, jurisperitus de Perpiniano, exequtor et procurator constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negociis feudorum terre Ceritanie et Confluentis, nomine ejusdem domini regis, laudo, approbo et conffirmo[a] tibi, Petro *Caborriu Alb*, et tuis, totam empcionem quam fecisti a Johannis Gavarreti de *Alb* quondam precio sexaginta octo solidorum et novem denariorum barchinonensium [f. 114*v*] coronatorum de quodam prato quod est in terminis de *Alb*, juxta rippariam, et affrontat in prato Guilelmi Joverii et in quadam terra et in casali molendinorum Petri *Gavarret*, prout

de dicta empcione tua constat per publicum instrumentum inde confectum in scribania Perpiniani, anno Domini ducentesimo octuagesimo, die octavodecimo kalendas octobris. Et quia dictum pratum est et consuevit esse de feudo domini regis, pro foriscapio dicte vendicionis tibi facte de dicto prato habui a te undecim solidos malguriensium bonorum, de quibus perpaccatum me teneo, renuncians excepcioni peccunie non numerate. Hec tamen facio salvo jure dicti domini regis et suorum in omnibus et per omnia. Et ego, dictus Petrus *Caborriu*, recognosco vobis, dicto Arnaldo Vole, quod teneo dictum pratum in feudum pro dicto domino rege. Unde promito vobis quod dictum pratum non vendemus ego vel mei, nec alienabimus sanctis nec militibus aut eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; immo tractabimus et procurabimus cum effectu quod quocienscumque dictum pratum vendatur vel alienetur dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium. Et pro hiis obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine quo supra, dictum pratum et omnem melioramentum quod in eo fecerimus ego vel mei. Actum est hoc decimo kalendas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Arnaldi Vole jurisperiti et Petri de Caborrivo predictorum, qui hec laudamus et firmamus. Sig++++na Arnaldi *d'en Bort*, Bartholomei de *Alb*, sacerdotis, et Jacobi *Pages*, sutoris, et Raymundi Batalerii, testium. Ego Jacobus de *Malferit* hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense.

Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus ab illustrissimo domino rege Majoricarum in conficiendis et subscribendis instrumenti publicis spectantibus ad feuda sua in partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. *Sic*.

326

1293, 20 agost

Guillem Ballester, d'Oceja, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei unes cases situades a Oceja, una peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere d'Oceja, al lloc anomenat Pòpia, i una altra peça de terra sobre la qual Guillem de Riu rep

cada any mitja aiminada de sègol. Precisa que Bernat Malet va tenir aquestes cases i aquestes terres per ell sota un cens que li va llegar de seguida. Guillem Ballester jura fidelitat al rei i promet que ell i els seus succcessors no alienaran mai aquests béns a cavallers, clergues o religiosos i que pagaran el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones. Fa homenatge d'aquest feu a Arnau Vola, el qual li n'investeix.

Postil·les al marge extern: G. Balesterii. - F. - Hoc tenet P. Guiter.

Noverint universi quod ego, Guilelmus Balesterii de Olceya, per me et omnes meos confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito, nomine domini regis Majoricarum, cujus exequtor estis et procurator in partibus Ceritanie et Confluentis, quod teneo in feudum pro dicto domino rege et suis quasdam domos apud Olceyam, que affrontant in via publica que est inter ipsas domos et cimiterium ecclesie de Olceya et in domibus Bernardi Villani de Olceya et in domibus Guilelmi Sabaterii. Item, quandam peciam terre que est in terminis et adjacencia Sancti Petri de Olceja, loco vocato Popia, et afrotat[a] in terra Guilelmi Vendrias de Olceja et in terra Guilelme Aviane. Item, quandam aliam terram in qua Guilelmus de Rivo recipit mediam eyminam segalis censualem quolibet anno. Que terra est in dictis terminis Sancti Petri de Olceja, et affrontat in terra Vitalis *Gorc* et in terra Bernardi de Rivo. Quas domos et dictas duas terras Bernardus Maleti tenebat pro me sub certo censu, qui dimisit michi predicta que nunc ego teneo et possideo. Promitens vobis, dicto Arnaldo Vole nomine dicti domini regis stipulanti, quod pro predictis erimus ego et mei fideles et legales dicto domino regi et suis; et predicta vel aliquid de predictis non vendimus ego vel mei, nec alienabimus sanctis nec militibus aut eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; immo tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quocienscumque predicti honores et possessiones vendantur vel alienentur, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium. Et pro hiis obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine quo supra, omnes predictos honores et possessiones et omnem melioramentuum quod in eisdem fecerimus ego vel mei. Et ego, dictus Arnaldus Vole, approbans et laudans omnia et singula supradicta tibi, dicto Guilelmo Balesterii, ad feudum dicti domini regis et suorum,

sub pactis et condicionibus supradictis, nomine dicti domini regis remitto tibi, dicto Guilelmo, questionem siqua tibi fieri posset in predictis possessionibus racione foriscapii non soluti vel alia racione usque ad presentem diem, salvis domino regi et suis pactis et condicionibus supradictis et foriscapio et laudimio et jure suo in omnibus et per omnia. Actum est hoc terciodecimo kalendas septembris, anno Domini millesimo cc° nonagesimo tercio. Sig++na Guilelmi Balesterii de Olceja et Arnaldi Vole predictorum, qui hec laudamus et firmamus. Sig+++na Raymundi de Invidio, domicelli, et Poncii de Uro et Raymundi de *Trulars*, jurisperiti, testium. Ego, Jacobus de *Malferit*, hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis et subscribendis instrumentis publicis spectantibus ad feuda sua in partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. *Sic*.

327

1293, 2 setembre

Ramon de Morer, canonge d'Urgell i d'Elna, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que va heretar del seu difunt germà, Bernat de Morer, el feu que aquest tenia a Envalls, dins la parròquia de Talló, és a dir, masos, bordes, censos i altres drets, i que el rei li ha concedit per una gràcia especial el dret de tenir aquest feu mentre visqui malgrat la seva condició de clergue. Promet no alienar mai aquests béns a cavallers, clergues o religiosos i pagar el foriscapi degut al rei cada vegada que l'alieni a una persona laica.

Postil·les al marge intern: R. de Morerio. - F.

[f. 115] Notum sit cunctis quod ego, Raymundus de Morerio, canonicus Urgellencis et Elne, sciens et recognoscens in veritate vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exequtori et procuratori constituto ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negociis feudorum terre Ceritanie et Confluentis nomine ejusdem domini regis, quod feudum quod Bernardus de Morario quondam frater meus tenebat pro dicto domino rege in parrochia de Tolono, loco vocato *Envayls*, videlicet manssos,

bordas, census et omnia alia jura et terremerita que ipse Bernardus, frater meus quondam, habebat apud *Envayls* pervenit ad me successione ipsius fratris mei, habita gracia speciali a dicto domino rege quod ego possim dictum feudum habere et tenere in vita tantum, non obstante [clericatu] meo. Et promito illud non alienare in clericos vel religiosos, set habeam et tenear si contingat illud me alienare in vita mea vel relinquere seu legare in fine, vel alio modo alienare in personam laycam que teneatur facere et faciat domino regi antedicto et suis pro ipso feudo omnia que sunt consueta et debent fieri pro eodem. Impono etiam michi quod dictum feudum non possim alienare in milites seu eorum uxores vel filios vel filias seu religiosos vel clericos; et si contra facerem, alienand dictum feudum et omnia jura michi competencia in eodem, ad jus et dominium dicti domini regis deveniat et revertatur. Et pro hiis omnibus supradictis, obligo vobis dicto Arnaldo Vole, nomine quo supra, totum predictum feudum et omnem melioramentum quod in eodem fecerimus ego vel mei. Actum est hoc quarto nonas septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig+num Raymundi de Morario, canonici antedicti, qui hoc laudo et confirmo. Sig++++++na Johannis Grassi et Raymundi *Trulars* et Raymundi Petri et Jacobi de Taltendre, jurisperitorum, et Petri Mercaderii et Bernardi de Mornacho de Podio cerdano, testium. Ego, Jacobus de *Malferit*, hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis et subscribendis instrumentis publicis spectantibus ad feuda sua in partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

FUNDACIÓ NOGUERA

a. *Sic*.

328

1293, 12 setembre

Pere Llobet, de Puigcerdà, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei la meitat de la borda de Quinto, situada a la vila de Palau, borda que té en indivís amb Ramon de Sureda, així com dos quartans de sègol i 12 diners melgoresos de cens anual, mig quartà de civada cada dos anys i la quèstia que

li donen els habitants d'aquesta borda. Precisa haver comprat tots aquests béns a Bernat Ballester, d'Oceja, l'1 d'abril de 1274. Pere Llobet jura fidelitat al rei i promet que ell i els seus no alienaran mai aquests béns a cavallers, clergues o religiosos i que pagaran el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones. Arnau Vola confirma Pere Llobet en la possessió d'aquest feu i reconeix que li ha pagat 15 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei.

Postil·les al marge intern: P. Lobeti. - F.

Notum sit cunctis quod ego, Petrus Lobeti de Podiocerdano, confiteor et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, exequtori et procuratori constituo ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negociis feudorum terre Ceritanie et Confluentis, nomine dicti domini regis, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis medietatem cujusdam borde quam ego et Raymundus de Sorea habemus pro indiviso in villa de Palacio, que borda vocatur de Quinto, et duos quartallos segalis et duodecim denarii malguirencium[a] quos habitantes in illa borda michi debent facere pro censu annuatim et medium quartallum civate quem habitantes in dicta borda michi et meis facere et solvere tenentur pro censu de biennio in biennium, et questam quam michi et meis facere et solvere tenentur habitatores dicte borde et omnes honores et possessiones et omia alia jura et singula quos et que habeo et habere debeo et michi competunt et debent aut possunt competere in dicta borda. Que omnia teneo et habeo titulo empcionis mee quam inde feci a Bernardo Ballesterii de Olceja, prout de dicta empcione mea constat per publicum instrumentum inde subsignatum per Raymundum Maurini olim notarium publicum Podii Cerdano anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo quarto, die kalendas aprilis. Et per me et meos promitto vobis, dicto Arnaldo Vole nomine dicti domini regis, quod pro predictis ego et mei observabimus dicto domino regi et suis perpetuo fidelitatem; et predicta vel aliquid predictorum nunquam obligamus, submitemus vel alienabimus sanctis nec militibus nec eorum uxoribus nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid faciemus quo jus vel dominium possit minui domini regis vel deterioris condicionis effici; immo tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quocienscumque predicti honores et possessiones vendantur vel alienentur, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium. Et pro hiis

obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine quo supra, omnes predictos honores et possessiones et omnem melioramentuum quod in eisdem fecerimus ego vel mei. Et ego, dictus Arnaldus Vole, laudo et concedo tibi, dicto Petro Lobeti, et tuis, predicta omnia et singula ad feudum dicti domini regis et suorum, sub pactis et condicionibus supradictis, totam predictam empcionem per te factam de predictis cum de dicto instrumento a dicto Bernardo Balesterii [f. 115v] Et pro foriscapio dicte empcionis habui et recepi a te quindecim solidos malguirencium[a] bonorum, renuncians excepcioni peccunie non numerate. Actum est hoc quarto idus septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Petri Lobeti de Podio Cerdano et Arnaldi Vole predictorum, qui hec laudamus et firmamus. Sig+++na Bernardi *Tascher* et Raymundi *Tascher*, fratrum, et Petri Aurerii de Podio Cerdano et Laurencii Plasense, testium. Ego, Jacobus de *Malferit*, hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis feudorum suorum in partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

a. *Sic*.

329

1293, 18 agost

Ramon de Talltendre, de Puigcerdà, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei una borda anomenada mas d'en Carribot, situada a Sanavastre, i un quartà de civada i una oca de cens anual que percep per Sant Miquel de setembre sobre el mas de Ponç de Corts, de Sanavastre. Precisa que ha comprat tots aquests béns a Guillem Mercader, fill del difunt Arnau Mercader, de Puigcerdà, i a la seva esposa Mabília. Ramon de Talltendre jura fidelitat al rei i promet que ell i els seus successors no alienaran mai aquests béns a cavallers, clergues o religiosos i que pagaran el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones. Arnau Vola confirma Ramon de Talltendre en la possessió d'aquest feu

i reconeix que li ha pagat 10 sous de moneda melgoresa pel foriscapi degut al rei.

Postil·les al marge extern: R. de Taltendre. - F. – Domini regis est.

Notum sit cunctis quod ego, Raymundus de Taltendre de Podiocerdano, conffiteor[a] et recognosco vobis, Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori et exequtori constituo ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negociis feudorum terre Ceritanie et Confluentis, nomine dicti domini regis, quod teneo et tenere debeo et mei predecessores tenuerunt et tenebant in feudum pro dicto domino rege quandam bordam apud Sanavastre, que vocatur Manssus[a] *d'en Carribot*, cum censibus et terremeritis et hominibus et feminis et possessionibus et omnibus pertinenciis ejusdem ac cum omnibus spectantibus ad ipsum manssum et possessiones ejusdem, et unum quartallum civate censualis et unam aucham, quem et quam recipio annuatim pro censu in manso Poncii de Curtibus de Senavastre in festo sancti Michaelis septembris, prout predicta emi a Guilelmo Mercatoris, filio Arnaldi Mercatoris de Podio Cerdano quondam, et Mabilia uxore ejus. Unde prmitto vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis et suorum successorum, quod pro dicto mansso[a] et pertinenciis suis ego et meii servabimus semper fidelitatem dicto domino regi et suis successoribus; et dictam bordam nec aliquid de possessionibus ejusdem nunquam alienabimus in religiosos vel clericos seu milites aut eorum uxores, nec aliquid inde faciemus quominus infeudacio hujusmodi domino regi vel suis valeat necque possit minui vel deterioris condicionis effici; imponendo inde michi et meis quod de dicto mansso vel aliquibus possessionibus seu pertinenciis ejusdem nunquam aliquid dividamus, vendamus et distrahamus vel alio modo alienemus sine speciali licencia et voluntate dicti domini regis et suorum successorum, et quocienscunque dictus manssus[a] in totum vel in parte quoquo modo, causa vel racione alienetur in personas tamen non prohibitas, ego et mei successores tractabimus et procurabimus cum effectu quod dictus dominus rex et sui successores habebunt inde suum foriscapium. Et pro hiis omnibus sic firmis habendis, obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine quo supra, omnes predictos honores et possessiones et omnem melioramentuum quod in eisdem fecerimus ego vel mei ullo modo. Ego igitur dictus Arnaldus Vole, exequtor predictus, nomine dicti domini regis laudo et conffirmo[a] predicta[b] tibi, dicto Raymundo de

Taltendre, ad feudum dicti domini regis et suorum, sub pactis antedictis. Et pro predicto laudimio concedo me a te habuisse et recepisse nomine dicti domini regis decem solidos malguriensium bonorum, de quibus per paccatum me teneo; renuncians excepcioni peccunie non numerate. Et ideo, ex parte domini regis et suorum, diffinio ac remitto tibi et tuis, siquid juris vel accionis dictus dominus rex usque ad presentem diem habebat in dicto mansso[a], eo quia non petieras investituram de eodem, bel racione comissionis vel alio modo, salvis domino regi et suis perpetuo omnibus et singulis supradictis. Actum est hoc quintodecimo kalendas septembris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Raymundi de Taltendre de Podio Cerdano et Arnaldi Vole predictorum, qui hec laudamus et firmamus. Sig+++na Guilelmi de Onzes, sacerdotis, et Bernardi *Tascher* et Bernardi Rossi de Podio Cerdano. Ego, Jacobus de *Malferit*, hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense. Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis feudorum suorum in partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

ABC ABC

a. *Sic*. b. predicta *afegit a l'interlineat*.

330

1293, 22 setembre

Bernat Ballester, d'Oceja, fill del difunt Ponç Ballester, reconeix a Arnau Vola, procurador reial de feus a la Cerdanya i el Conflent, que té en feu pel rei dos masos situats a Oceja. També té el mas d'en Domenge, les possessions del qual va recuperar en morir els seus habitants sense hereus legítims, i que són un prat, cinc terres situades a la parròquia de Sant Pere d'Oceja i unes cases contigües dins la vila d'Oceja. Com que no va demanar la investidura d'aquestes possessions després de la mort del rei Jaume I, suplica a Arnau Vola que la hi concedeixi. Promet que ell i els seus successors seran fidels al rei, que no alienaran mai aquests béns a cavallers, clergues o religiosos i que pagaran el foriscapi degut al rei cada vegada que els alienin a altres persones. Arnau

Vola confirma Bernat Ballester en la possessió d'aquest féu i reconeix que li ha pagat 70 sous de moneda melgoresa per aquesta confirmació.

Postil·la al marge extern del foli 115v: Bernadus Balesterii.
Postil·la al marge intern del foli 116: F.

Notum sit cunctis quod ego, Bernardus Ballesterii de Olceja, filius quondam Poncii Ballesterii, confiteor et recognosco vobis [f. 116], Arnaldo Vole, jurisperito de Perpiniano, procuratori et exequtori constituo ab illustrissimo domino rege Majoricarum in negociis feudorum terre Ceritanie et Confluentis, nomine dicti domini regis, quod teneo et tenere debeo in feudum pro dicto domino rege et suis duos manssos[a] apud Olcejam, quorum alterum pro me tenet Guilelmus Seta et alterum pro me tenet Raymundus Seta, cum omnibus possessionibus et pertinenciis ac juribus universis. Et eciam tenebam pro dicto domino rege in feudum apud Olcejam quendam mansum qui vocabatur *d'en Domenge*, heredes et detentatores omnes cujus mansi decesserunt sic quod non remansit ibi aliquis legitimus detentator cui dictus mansus legitime pertineret, et ego recepi ad manum meam propriam omnes possessiones que fuerunt ipsius mansi, scilicet quoddam pratum quod est in terminis et parrochia Sancti Petri de Olceja, loco vocato Sola, et affrontat in prato Guilelmi Agulo et in ripparia de Solano, et ex alia in quodam alio prato meo quod emi a Nicholaua femina. Item, quandam terram que est in dictis terminis, loco vocato Pug Sech, et affrontat in tenencia Bernardi de Rivo et in torrente vocato *de la Vinya*. Item, aliam terram que est in dictis terminis, loco vocato *Comes*, et affrontat in terra Jacobi de Vicho et in torrente vocato *dels Mortz*. Item, aliam teram que est in dictis terminis, loco vocato *Pujals*, et affrontat in via qua itur de Olceja apud Anahugiam et in terra Jacobi de Vicho. Item, quandam terram que est in dictis terminis, loco vocato Cistelas, et affrontat in terra Guilelme de Aviano et in camino quo itur de Olceja apud Podium Cerdanum. Item, quandam terram que est in dictis terminis, loco vocato *Sotz villa*, et affrontat in terra Poncii de Furno et in terra Raymundi de Columbariis. Item, quasdam domos contiguas, que sunt intus villam de Olceja, et affrontant in viis de duabus partibus. Unde, cum de occupacione quam feci de dictis possessionibus que fuerunt dicti mansi qui vocabatur *Domenge* non habueram aliquod laudimium a dicto domino rege vel ejus procurator, nec eciam de dictis mansis

quod, ut dictum est superius, teneo in feudum pro dicto domino rege, concessa fuit michi aliqua investitura seu laudimium post mortem illustrissimi Jacobi inclite recordacionis regis Aragonum, suplico vobis, dicto Arnaldo Vole, vice ac nomine dicti domini regis Majoricarum, ut omnia et singula michi laudetis ac de eisdem investituram atque confirmacionem, si placuerit, concedatis; promittens vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine dicti domini regis stipulanti, quod pro predictis erimus ego et mei fideles et legales dicto domino regi et suis, et predicta vel aliquid de predictis non vendimus ego vel mei nec alienabimus sanctis nec militibus aut eorum uxoribus, nec domibus religionum nec clericis, nec aliquid faciemus quo jus et dominium domini regis possit minui vel deterioris condicionis effici; immo tractabimus et procurabimus cum effectu quod, quocienscumque dicti honores et possessiones vendantur vel alienentur, dictus dominus rex et sui habebunt inde suum foriscapium. Et pro hiis obligo vobis, dicto Arnaldo Vole, nomine quo supra, omnes predictos manssos[a], honores et possessiones et omnem melioramentuum quod in eisdem fecerimus ego vel mei. Ego Arnaldus Vole predictus, laudans et confirmans tibi, dicto Bernardo Ballesterii, omnia et singula supradicta ad feudum dicti domini regis et suorum, sub pactis et condicionibus supradictis, et pro laudimio isto concedo me nomine dicti domini regis a te habuisse septuaginta solidos malguriensium, de quibus per paccatum et contentum me teneo, et super quibus renuncio omni excepcioni peccunie non numerate; remitens etiam tibi, dicto Bernardo Ballesterii, omnes questiones, peticiones et demandas quas contra te vel predictos honores nomine dicti domini regis facere seu intemptate possem aliquo jure vel modo usque ad hunc presentem diem, salvis tamen dicto domino regi et suis pactis et condicionibus supradictis et foriscapio et laudimio et jure suo in omnibus et per omnia. Actum est hoc decimo kalendas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio. Sig++na Bernardi Ballesterii et Arnaldi Vole predictorum, qui hec laudamus et firmamus. Sig+++na ffratris[a] Mathei, prioris Fratrum Penitencie de Podiocerdano, et Bernardi Galli, sacerdotis, et Bernardi de Mornacho de Podio Cerdano, testium. Ego, Jacobus de *Malferit*, hanc cartam scripsi mandato Laurencii Plasense.

Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis instrumentis publicis feudorum suorum in

partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. *Sic*.

331

1297 (nou estil), 5 març

Vidimus *de l'acta del 12 de gener de1296 pel qual Ramon Escuder, de Naüja, i el seu fill Pere Escuder reconeixen a Ramon de Pallerols, veguer de la Cerdanya i batlle de Puigcerdà, que tenen en feu pel rei el mas de n'Escuder, a Naüja, del qual ja tenien abans una meitat per Guillem Ballester i l'altra meitat per Bernat Galaup, de Puigcerdà. Precisen que van recomprar aquestes dues meitats i que per això són homes propis i solius i afocats del rei. Prometen no alienar mai aquest mas ni les possessions que en deriven sense el consentiment del rei i pagar-li el foriscapi cada vegada que el venguin o l'alienin. Reconeixen que li han de fer dues lliures de pebre de cens anual el dia de Nadal. Prometen fidelitat al rei i li fan homenatge en les mans del seu veguer.*

Postil·la al marge extern: R. Scuderii de Nahuja.

[f. 116*v*] Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam instrumento per alphabetum diviso: «Notum sit omnibus quod nos, Raymundus *Scuder* de Anahuya et Petrus *Escuder*, filius ipsius, confitemur et in veritate recognoscimus illustri domino Jacobo, Dei gracia regi Majoricarum, licet absenti, et vobis, domino Raymundo de *Pallerols*, vicario Ceritanie et bajulo Podiiceritani pro eodem domino rege, et tibi notario publico infrascripto nomine dicti domini regis recipientibus, nos tenere et habere pro dicto domino rege totum mansum nostrum de Anahuya vocatum *d'en Escuder*, et omnes terras, honores, possessiones, tenedones, jura et pertinencias ejusdem mansi nos solebamus tenere medietatem pro Guilelmo *Balester*, et illam medietatem dictus Raymundus emi a dicto Guilelmo *Balester*, et alteram medietatem solebamus tenere pro Bernardi *Galaub* de Podio Ceritanie, qui Bernardus illam vendidit Petro *Jover*, et dictus Petrus Jover postea vendidit nobis jus et accionem quod habebat in dicto manso racione dicte vendicionis ei facte a dicto Bernardo *Galaub*; et quod sumus et esse debemus nos et nostri homines proprii, solidi et affocati dicti domini regis,

subdentes nos et dictum mansum et omnes terras, honores, possessiones et pertinencias ejus et omnia alia bona nostra et prolem nostram natam et nascituram jugo et imperio dominacionis dicti domini regis et suorum; eligentes dictum dominum regem et suos in verum dominum nostrum. Et promitimus dicto domino regi et vobis, dicto vicario et notario suprascripto recipientibus nomine illius, quod non vendemus vel alienabimus dictum mansum[a] vel aliquid de pertinenciis ejus sine laudimio et voluntate dicti domini regis et suorum, et quandocumque vendantur vel alienentur, detur foriscapium de precio illorum dicto domino regi. Et confitemur quod facimus dicto domino regi et facere debemus pro censu et suis duas libras piperis ad libram ville Podii Ceritanie, scilicet unam libram quam jam ei faciebamus et facere debebamus ac consuevimus pro dicta medietate que fuit dicti Guilelmi *Balester*, et altram libram ei facimus et promitimus facere pro altera medietate que fuit dicti Bernardi *Galaub*. Quas duas libras piperis promitimus dare, facere et solvere dicto domino regi annuatum perpetuo in festo Natalis Domino. Et promitimus dicto domino regi et suis esse boni et fideles et fidelitatem et obedienciam observare in omnibus. Et pro hiis obligamus dicto domino regi, licet absenti, et vobis dicto domino vicario et notario subscripto nomine ipsius domini regis stipulantibus et recipientibus et suis dictum mansum et omnes honores, possessiones et pertinenciis ejus. Et pro hiis facimus vobis[b] dicto domino vicario recipienti dicti domini regis nomine in presenti homagium hore[c] et manibus comendatum. Actum est hoc IIII idus januarii, anno Domini M° CC° XC quinto. Sig++na Raymundi *Escuder* et Petri *Escuder*, filii ejus, predictorum, qui hec laudamus. Testes hujus rei sunt: Bernardus de *Mornach*, G. Mauri, Matheus *Adaz* et Guilelmus de Agia. Ego Bernardus *Blanch* mandato notarii subscripti hec scripsi literis rasis et emendatis in XIIII linea ubi dicitur dare. Sig-(SM)-num Raymundi de Caborrivo, publici Podii Ceritanie notarii, qui hec subscribo.»

Ego Jacobus Cereti mandato Laurencii Plasense hoc translatum translatavi a suo originali instrumento predicto, puncto ad punctum, verbo ad verbum, nichil addito, mutato vel remoto, videntibus et legentibus tribus testibus convocatis, scilicet Petrum de Geronda et Petro Querubi et Bernardo de Podio, qui omnes una mecum hoc presens translatum cum suo originali instrumento predicto examinaverunt et in omnibus bene con-

venire invenerunt tercio nonas marcii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo sexto, et suprascripsi in dudecima linea mansum et in vicesima linea vobis.

Laurencius Plasensa, scriptor publicus constitutus a domino rege in conficiendis et subsignandiss instrumentis publicis feudorum suorum in partibus Ceritanie et Confluentis, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

a. mansum *afegit a l'interlineat*. b. vobis *afegit a l'interlineat*. c. *Sic*.

332

1200, juny - Barcelona

Ponç de Vernet dóna la seva vila d'Hortolanes al rei Pere I de Catalunya-Aragó, perque la tingui en feu per ell; en contrapartida, el rei l'autoritza a construir-hi una força que tindrà en feu per ell, amb la condició que Ponç de Vernet i els seus successors es comprometin a tornar el comandament al rei sempre que els ho demani, directament, per emissaris o per cartes. El rei promet assistir i defensar Ponç de Vernet cada vegada que algú el vulgui perjudicar dins les dites vila i força.

Infeudació d'Hortolanes

Manifestum sit omnibus quod ego, Poncius de Verneto, per me et successores meos dono et concedo vobis, domno Petro, Dei gracia regi Aragonum et comiti Barchinone, villam meam de Ortolanes, que est alodium meum, tali scilicet modo ut ego et successores mei habeam et teneam predictam villam in feudum per vos et successores vestros in perpetuum, ad servicium et fidelitatem vestram et vestrorum. Ego vero, Petrus, Dei gracia rex Aragonum et comes Barchinone, propter hoc donum, quod tu, Poncius de Verneto, michi et meis facis, dono tibi et tuis plenam licenciam construendi et hedifficandi forciam in predicta villa. Quam, siquidem, forciam et villam tu et successores tui per me et successores meos teneas et habeas in feudum ad servicium etiam et fidelitatem meam; et tu et successores tui dones inde potestatem michi et meis, iratus sive paccatus, quocienscumque tibi vel tuis demandata fuerit per me vel per nuncium aut nuncios meos vel per literas. Si vero forte aliquis in predicta villa et forcia aliquid dampni tibi vel tuis forisfecerit, convenio me tibi esse adjutor et deffensor.

Datum Barchinone, mense junii, anno Domini M°CC°. Sig+num Poncii de Verneto, qui hec laudo et firmo. Sig+num (SM) Petri, regis Aragonum et comitis Barchinone, qui hec laudo et firmo. Sig+num Jofredi de Rocabertino. Signum Raymundi de T(er) mes. Sig+num Poncii de *Totzon*. Sig+num Arnaldi de Fuxano. Sig+num Dalmacii de Crexello. Sig+num Guilelmi de Corsone, domini regis notarii, qui hec scripsit mense et anno quo supra.

333

1273, 13 agost - València

Jaume I, rei de Catalunya-Aragó, investeix Ramon Fort, de Bellpuig, com el seu procurador de feus davant de Ramon de Morer, jutge de feus a la Cerdanya, el Conflent, el Ripollès, la vegueria de Camprodon, la Vall de Prats i la vegueria del comtat de Besalú, amb facultat d'actuar contra els clergues, religiosos, cavallers i altres persones que tinguin feus reials i que no s'hagin acordat encara amb ell.

[f. 117] Hec sunt translata ab originalibus domini regis fideliter translatata quorum tenor talis est: «Noverint universi quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, per nos et nostros constituimus et ordinamus vos Raymundum Fortis de Pulcro podio certum et specialem procuratorem nostrum in negotio feudorum coram Raymundo de Morerio, judice a nobis in eodem negocio deputato ad cognoscendum feuda nostra que habemus et habere debemus in Ceritania, Conflenti et in Ripollesio et in vicaria Campi rotundi et in valle de Pratis et in vicaria de comitatu Bisulduni et pertinentiis tuis, exceptis illis qui sunt pacificati nobiscum, et agendum contra omnes et singulos clericos vel religiosas personas, milites et quoscumque alios qui in predictis locis tenent feuda vel tenere debent pro nobis, et ad deffendendum, excipiendum, replicandum, standum in judicio et sentenciam ac sentencias audiendum, et ad composicionem et composiciones faciendas ad utilitatem nostram, consilio tamen Raymundi de Morerio supradicti, et ad recipiendum foriscapia loco nostri et alia jura nostra ad nos expectancia et ad omnia alia facienda que verus et legitimus procurator facere potest et debet; promitentes habere firmum quicquid per vos in predictis, ut dictum est, actum fuerit vel

etiam procuratum. Datum Valencie, idus augusti, anno Domini M° CC° LXX° tercio.»

334

1266, 13 octubre - Narbona

Jaume I, rei de Catalunya-Aragó, ordena a Ramon de Morer, prebost de Lillet, que escolti i pronunciï una sentència en totes les demandes que Bernat Fareix, batlle de Vilafranca de Conflent i procurador de feus, vulgui presentar davant seu, i rebi els juraments de calúmnia dels qui en siguin acusats.

Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comesque Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, ffideli nostro Raimundo de Morerio, preposito Lilitensis, salutem et graciam. Volumus et concedimus vobis quod omnes peticiones et demandas quas Bernardus *Farex*, bajulus Ville ffranche Conflentis et datus executor in negocio feudorum, vice et nomine nostro movet vel movere voluerit coram vobis auctoritate nostra possitis audire et sentencialiter terminare, ut vestre discrecioni videbitur faciendum, et sacramenta calumpnie recipere ab illis etiam quos per dictum Bernardum *Farex* mota fuerit questio vel demanda in dicto negocio coram vobis. Nam super hiis et aliis ad expedicionem dicti negocii pertinentibus vobis et sepedicto Bernardo comittimus vices nostras. Datum Narbone III° idus octobris, anno Domini M° CC° LX° sexto.

FUNDACIÓ NOGUERA

335

1269, 16 abril – Perpinyà

Jaume I, rei de Catalunya-Aragó, dóna a Guillem Climent, de Puigcerdà, l'escrivania dels feus de la Cerdanya i d'altres llocs en els quals ha instituït Bernat Fareix com a procurador, perquè la tingui mentre visqui, amb la condició que exerceixi fidelment i correctament el seu ofici i que doni forma pública a totes les actes referides als afers dels feus. El rei ordena a tots els homes dels territoris afectats que el tinguin com a únic escrivà públic lligat al tribunal dels feus.

Noverint universi quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comesque Barchinone et Urgelli

et dominus Montispessulani, per nos et nostros damus tibi, Guilelmo Clementis de Podioceritano in vita tua scribaniam negocii feudorum Ceritanie et omnium aliorum locorum in quibus Bernardus *Farex* est a nobis exsecutor constitutus, dum bene et fideliter in dicto negocio te habebis; volentes et concedentes tibi quod tu scribas omnia acta, instrumenta et quelibet alia que in dicto negocio fuerint conficienda, et quod omnia illa que in dicto negocio tu scribes pupblicis[a] et tanquam per manum publicum penitus habeantur; mandantes hominibus dictorum locorum quod te in scriptorem publicum habeant in scribania predicta et nullum alium dum tibi fuerit vita comes et bene et legaliter in dicto officio te habebis. Datum in Perpiniano, XVI° kalendas madii, anno Domini M° CC° LXVIIII°.

Guilelmus Clementis, notarius publicus datus a domino rege in negocio feudorum predicta translata fideliter translatavit ab originalibus (SM).

a. *Sic*.

336

1264, 7 juny

Salvador, canonge de Barcelona i procurador de feus encarregat de transigir amb el consentiment d'Arnau del Bosc, notari del rei, i de Bernat de Vic, jutge ordinari de Girona i jutge delegat, de part del rei confirma Pere, prior de Santa Maria d'Espirà, en la possessió de tota la vila d'Hortolanes que el difunt Ponç de Vernet, pare de Ponç de Vernet, mort fa poc, havia donat a aquest monestir i que és un feu reial. Per aquesta confirmació, el procurador ha rebut 875 sous de moneda barcelonesa.

Confirmació del feu d'Hortolanes

Notum sit cunctis quod ego Salvator, canonicus Barchinone et procurator a domino rege Aragonum constitutus super inquisitionem feudorum et laudandis feudis et composicionibus faciendis assensu et voluntate Arnaldi de Bosco, notarii dicti domini regis, et interveniente consensu Bernardi de Vico, judicis ordinarii Gerunde et judicis delegati a dicto domino rege super inquisitionem feudorum, ex parte dicti domini regis laudo et concedo vobis Petro, priori Sancte Marie de Aspirano et monasterio vestro et successoribus vestris in perpetuum,

totam villam de Ortolanis, cum pertinentiis suis, prout melius et plenius Poncius de Verneto quondam pater istius Poncii de Verneto nunc defuncti, predictam villam dedit et concessit predicte domui de Aspirano, et sicut melius dictam villam habetis nunc et tenetis et habere debetis usque in hunc diem, que villa cum pertinentiis suis est feudum domini regis predicti, ita quod predictam villam vos et successores vestri habeatis et teneatis in perpetuum in feudum pro dicto domino rege et habeatis predictam villam cum pertinentiis et juribus suis et terminis et melioramentis que ibi feceritis, salvo semper jure feudi dicti domini regis. Et pro hac laudacione et concessione habui et accepi a vobis DCCCLXXV solidos barchinonensium bonos coronatos [f. 107*v*] de qua moneta LXII solidis VI denarii valent I marcham argenti fini recti pensi Perpiniani, de quibus perpaccatum me teneo et contentum, renuncians inde excepcioni pecunie non numerate. Actum est hoc VII° idus junii, anno Domini M° CC° LX° IIII°. Sig+num Salvatoris predicti, qui hec omnia laudo et firmo. Sig+num Arnaldi de Boscho, notarii domini regis predicti, qui hec omnia laudo et firmo. Sig+++++na Guilelmi Caroli et Guilelmi de Genseto et Petri Toacha de Salsis et Arnaldi de *Godor*, militis, et Bernardi, filii ejus, testium. Arnaldus Mironi scripsit hoc vice Petri Calveti et hoc sig-(SM)-num fecit. Ego Bernardus de Vico judex predictus (SM) subscribo. Eg-(SM)-o Salvator, Barchinone canonicus et domini regis procurator super omnibus, laudo et firmo et propria manu subscribo. Petrus Calvetus, scriptor publicus Perpiniani, subscripsit et hoc sig-(SM)-num fecit.

FUNDACIÓ NOGUERA

337

1260, 17 setembre - Puigcerdà

L'infant Pere, hereu de Catalunya, concedeix a Guillem Esquilat que ningú no pugui pescar sense el seu consentiment a l'Aixecada de la Madró, que té per ell dins els territoris de Real i Formiguera, al Capcir, sota pena de 20 sous per cada infracció. Mana al batlle de Puigbalador que condemni els contraventors a pagar aquesta multa.

Nos Petrus, illustris regis Aragonum filius, heres Cathalonie, concedimus vobis Guillermo *Squilat* et vestris, quod in illa execata que vocatur *Execada de la Madro*, quam pro nobis tenetis

in Capcirio, in termino de Regali et de Formiguera, nullus sit ausus piscare sine vestra propria voluntate. Quibuscumque autem ibi piscaverit sine voluntate vestra volumus quod habeatis ab ipsis pro pena viginti solidos quandocumque et quotienscumque ibi ipsos inveneritis piscantes. Mandantes bajulo Podii baledorii, presenti et futuro, quod compellat illos quos invenerit ibi piscantes sine voluntate vestra ad solvendum dictam penam. Datum apud Podium Ceritanum XV° kalendas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo.

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

DOCUMENTS COMPLEMENTARIS

FUNDACIÓ
NOGUERA

I*a*

1262, 25 agost - Barcelona

Jaume I ordena a Ramon de Pompià, veguer de la Cerdanya, el Conflent i Camprodon, que no procedeixi a la investigació sobre els feus dins la seva vegueria fins que n'hagi rebut l'ordre.

A. ACA, Cancelleria Reial, perg. de Jaume I, apèndix núm. 18.

Jacobus Dei gratia rex Aragonum, Maioricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispesulani, fideli suo R. de Pompiano vicario nostro, salutem et gratiam. Mandamus vobis quatenus in facto inquisicionis feudorum vestre vicarie non procedatis donec a nobis mandatum aliud habeatis. Et hoc aliquatenus non mutetis.

Datum Barchinone VIII° kalendas septembris anno Domini M° CC° LX° secundo.

NOGUERA

I*b*

1263 (nou estil), 24 febrer - Saragossa

Jaume I informa Ramon de Pompià, veguer de la Cerdanya i el Conflent, que ha expedit als homes de Besalú i d'altres llocs les lletres en les quals els exigeix en el seu nom que tots els feudataris, clergues, religiosos i altres compareguin, bé en persona, bé per procuradors interposats, davant seu, en el lloc on es trobi, dins els quinze dies següents a la

propera festa de Pasqua per tal de justificar els seus drets sobre aquests feus.

A. ACA, Cancelleria Reial, Cartes reials de Jaume I.

Jacobus Dei gratia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispesulani. Fideli suo R. de Pompiano, vicario Ceritanie et Confluentis, salutem et gratiam. Sciatis quod mitimus literas nostras universis hominibus Busuldunensis et aliorum locorum in quibus vos peticionem de feudis fecistis pro nobis, quod illi qui sunt in dominio dictorum feudorum tam clerici religiosi quam alii compareant coram presentia nostra ad quindecim dies post proximum venturum festum Pasche Resurreccionis Domini per se vel per procuratores suos ubique nos fuerimus [...][a] hostendere nobis jus quod habent in feudis antedictis. Quare mandamus vobis habere ad [...][a] vos personaliter ubicumque nos fuerimus personaliter [...][a] et omnia [...][a] scripta ac alias [...][a] que et quas de predictis feudis universis vel de cetero invenietis ad proficium nostri vobis cum modis omnibus differatis. Et hoc racione aliqua non mutetis. Datum Cesarauguste VI[o] kalendas marcii anno Domini M[o] CC[o] LX[o] secundo.

a. *mots il·legibles*.

II

1263, 10 maig – Lleida

Jaume I confirma a Bernat, prior del monestir de Cornellà de Conflent, totes les possessions, drets i rendes que el seu monestir té al Rosselló, el Conflent, la Cerdanya i el Capcir. Precisa que el prior ha obtingut aquesta confirmació després de la investigació sobre els feus alienats sense el consentiment reial a la Cerdanya i el Conflent feta pels seus fidels Ponç Guillem de Vilafranca, Ramon Vidal, jurisperit, i Pere Ripoll, de Puigcerdà, En el futur, el priorat tindrà prohibit adquirir possessions o drets dependents del domini sense autorització especial del rei o dels seus.

α. ACA, Reial Cancelleria, reg. 12, f. 31-32.

A. Original, pergamí en altre temps proveït del gran segell reial penjant amb fils de seda vermella i groga, amplada 415 mm, alçada 315 mm, ADPO, 1B10.

B. *Vidimus* de la fi del segle XIV o del XV, pergamí mutilat, ADPO, G477, pres d'*A*.[1]

C. Còpia autèntica del 28 de gener de 1722, ADPO, 1B10, presa d'un *vidimus* del 5 de juliol de 1549 establert a partir d'un altre *vidimus* del 30 de juliol de 1316.[2]

Noverint universi quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, per nos et nostros laudamus et ex certa scientia concedimus et confirmamus vobis venerabili et

1. «Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam publico instrumento [...] Aragonum, Majoricarum, Valencie, comitis Barchinone et Urgelli, domini [...] in filis ciricis rubei burelli croceyque coloris. Cujusquidem instrumenta tenor [talis est] [*Segueix la transcripció de l'acta del 10 de maig de 1263*]. Sig-(SM)-num mei Johannis Robini, camerarii monasterii Beate Marie de Corneliano et notarii publici ipsius monasterii hoc translatum scripsi et translatavi bene et fideliter a suo originali publico instrumento nichilque in eo addidi, minui seu mutavi quod sensum mutet vel [...] intellectum, sed in omnibus et per omnia secutus sui seriem dicti sui originalis instrumenti, videntibus et legentibus tribus testibus clericis literatis videlicet venerabili et discreto fratre Anthonio Lezda, monaco et helemosinario sancti Martini de Canigone et Johanne [Thyoes], diachono beneficiato in dicto monasterio de Corniliano, et clausi.»

2. «Hoc est translatum publicum quod ego Petrus Fabri, notarius publicus monasterii de Corneliano authoritate domini Berengarii de Barutell, camerarii ejusdem, scripsi et translatavi bene et fideliter ab originali suo privilegio p^to^ sigillo plumbeo cum filis cerici vermelli et crocei impendenti sigillato, nihilque in eo addidi, minui seu mutavi, videntibus et legentibus tribus testibus infra scripstis, videlicet Guillermo Magistri, Petro Floresint et Joanne de Rivis, clericiis litteratis Ville Franchae, qui hoc translatum et ejus privilegium praedictum viderunt, legerunt, tenuerunt et in omnibus bene convenire invenerunt die quae dicebatur tercio kalendas augusti, anno Domini millessimo trecentessimo sexto decimo, et rasi et emendavi in XVIII linea castro et alibi in XX linea petra, et fecit hoc sig+num. Sig+num Petri Cristophori, judicis ordinarii Confluentis qui huic transumpto sumpto a suo originali privilegio authoritatem suam judiciariam interposuit et decretum ut puram vim obtineat in judicio et extra cum dicto originali. Sig+num Raphaelis Joannis Cellares, notarii publici Barcinone, testis. Sig+num Francisci Reverte, regia authoritate notarii publici Barcinone, testis. Sig+num meum Francisci Pastor cujus honorati apostholica regiaque authoritatibus notarii publici Barcinone, qui hujusmodi exemplum a suo originali praedicto fideliter sumptum et cum eodem veraciter comprobatum testificatumque ut supra patet in his cebinis papirei foleis scribi feci et clausi rogatus et requisitus V julii MDCXXXXVIIII. Sig+num meum Vivicentii Felip authoritate regia notary publici villae Pratae viccariae Confluentis Elnensis diocaezis hujus exempli testis. Sig+num meum Bernardini Vilar et Bertran authoritate regia notarii publici villae Pratae viccariae Confluentis Elnensis dioecezis huic exemplo testis. Sig+num Meum Francisci Hogueras regia authoritate notarii public oppidi Perpiniani, Elnensis dioecezis nunc vero in villa Villaefranchae capitalis viccariae Confluentis et Capciry degentis qui hujusmodi exemplum ab alio exemplo sumptum et cum eodem legitime comprobatum testificatumque ut supra patet sumere feci et in fidem hic me subscripsi et rogatus clausi in dicta villa Villaefranchae die XXVIII januarii anno a Nativitate Domini MDCCXXII. Collationné sur l'original ecrit sur papier clos et signé de trois nottaires a moy nottaire souzne exhibé et deue collation faitte a l'instant rendu. J. Bosch nottaire. Collationné a Perpinyà le huit mars 1722. Recu six (*Signatura*).»

dilecto Bernardo, priori Corneliani et vestris omnibus successoribus prioribus dicti monasterii ac ipsi monasterio et conventui ejusdem imperpetuum omnes hereditates possessiones et alia quelibet jura et quasi et etiam redditus ac proventus que ex donacione nostra vel antecessorum nostrorum vel aliarum quarumlibet personarum sive racione emptionum vel quorumlibet aliorum contractuum a vobis vel ab antecessoribus vestris factorum habetis, tenetis vel possidetis vel habere, tenere aut possidere debetis in universis et singulis locis, ut ea habeatis, teneatis et possideatis integre et sine diminutione aliqua et inquietacione nostra vel nostrorum successorum perpetuo pleno jure, et specialiter quicquid habetis vel habere debetis in terra Rossilionis videlicet in castro et villa de Pontiliano et ejus terminis, et in villa de Tuyrio et ejus terminis, et in tota terra Confluentis, scilicet in villa de Corneliano et ejus terminis decimam ejusdem ville et terminorum suorum, et taschas de blado et quintum vindemie et census et omnia que usque nunc ibidem adquisivistis vos et antecessores vestri quolibet contractu a nobis sive ab antecessoribus nostris, et in Villa Francha et ejus terminis, scilicet lezdam et omnia alia que ibidem usque nunc ibidem adquisivistis et percepistis, et villam de Pulcro loco cum suis terminis, et omnia que habetis et adquisivistis usque nunc in valle de Foliano, et decimam de Saorra et omnia alia que ibi habetis vel adquisivistis usque nunc, et quicquid habetis et adquisivistis usque nunc in castro de Pinu et valle ipsius et eorum terminorum et in montaneis et montibus, et quicquid habetis et adquisivistis usque nunc in villa et in valle de Menteto et in eorum terminis, et in villa de *Fullols* et ejus terminis, scilicet decimam et mansum Decimarii et alios mansos et jura que ibi habetis, et in villa de Ciraco et ejus terminis, et in villa de Arriano et ejus terminis, et in valle de Paracollis et mansis de *Crosels*, et in castro et villa de Encio et ejus terminis, et in Castlano et ejus terminis, et quicquid habetis et adquisivistis usque nunc in villa de Vinçano et ejus terminis, et medietatem tocius pasquerii et decimam tocius medietatis nostre dicti pasquerii sicut consuevit per nos et vos et predecessores nostros recipi in villa de Vinçano et aliis locis assuetis, et in braciatico quod dominus de Conato ibi recipit et recipere consuevit, et illas domnegueras et penturagium que recipitis et usque nunc recepistis in pascuis terre de Capcirio, et in quibuslibet montaneis terre Confluentis, et totum castrum et villam de Sançano cum hedifficiis et terminis et juribus suis,

et quicquid habetis, possidetis et adquisivistis in villa de *Julols* et ejus terminis, et in villa de Flaciano et ejus terminis, et in villis de Secdenyano et de Junceto, et in villa vel valle de Aynerrio, et in villa de Cerola et ejus terminis, et censum quem recipitis sicut consuevistis recipere in redditibus de Ascarono et in castro et villa de Saltono et in villario de *Fetges*, et villam de *Ceners* cum suis terminis, et quicquid habetis et adquisivistis in villis de Astoerio, de Aspirano et de Joc, de Fenestreto et de Tauriynano[a], et quicquid habetis et adquisivistis usque nunc in tota terra Ceritanie, videlicet totum castrum et villam de Hena cum hedifficiis suis, possessionibus et terminis et juribus universis, et villam de Roseto, et quicquid habetis et adquisivistis usque nunc in castro et villa de Allono et ejus terminis et in villariis de Gurguja, scilicet omnes mansos, bordas et census, et in villa de Livia et de Estavario et de Calasile et Baiande, et villam de *Paladol* cum suis terminis, et mansum de Coma et de *Palmanil*, et quicquid habetis in villis de Targasona, de Vilalta et de Cereia, et in villa de *Edores* et de Florisis, et in villis de *Enveig* et de *Isavals*, et in villa Sancte Eulalie et quicquid habetis aut adquisivistis usque nunc in villa Podii Cerdani, et in villa de *Ger* et ejus terminis, et in villis de Olcegia et de Aneuja et de Onses et de Caldegues et de Ixio, et bordam de *Sorribes* et villam de *Linars* et de *Sedret* cum suis terminis, et quicquid habetis in villis de *Eguils* et de *Senillers* et eorum terminis, et mansos de Corbera cum juribus suis, et mansos de Garsia cum juribus et pertinenciis suis, et retrodecimam quam comes quondam Ceritanie dedit vobis in redditibus suis de Rippis de *Querol* et de Livia, et in aliis omnibus locis suis, et quicquid habetis aut adquisivistis usque nunc in villa de Albo et ejus terminis, et villam de *Sansort* cum terminis et juribus suis, et quicquid habetis et habere debetis in villa et castro de Pratis et ejus terminis, et in *Ysogol* et in Tartera et in Sanavastres et in Adaçi et in rivo de Petra, et in parrochia Sancte Leochadie et in villa de Pulcro Visu sive castro et terminis eorum, et in parrochia de Tolono et ejus terminis et villarem de Mayneriu cum omnibus juribus suis, et mansos quos habetis in Villa nova de Capcirio cum juribus suis et pertinenciis, et botaticum quod consuevistis accipere in Confluenti, et omnia alia que habetis et habere debetis ubique hic expressa vel non expressa, generaliter et specialiter, cum instrumentis et sine instrumentis sive fuerint de feudo vel aliarum ad jus nostrum pertinencium sive non; approbantes etiam et laudantes vobis et vestris successoribus

omnia instrumenta et privilegia que de predictis habetis pro publicis et veris imperpetuum a nobis vel a predecessoribus nostris sive ab aliis quibuslibet personis; asserentes etiam vos omnia supradicta coram nostra presencia sentencialiter obtinuisse, intellecta inquisicione et processu ejusdem, quam fieri mandaveramus per fideles nostros Poncium Guilelmi de Villa Francha et Raimundum Vitalem, jurisperitum, et P. Ripollo de Podio Ceritanio, super feudis nostris alienatis sine nostro et nostrorum predecessorum in Ceritania et Confluenti. Verum quoniam vobis et monasterio vestro sic vestra volumus jura servare ut nostra negligere nullatenus videamus, vobis firmiter et districte presenti privilegio inibemus ne possessiones et jura nostra seu ad dominium nostrum spectancia aliquo titulo emetis nec emere permitatis ab aliquo occasione quacumque sine voluntate nostra vel nostrorum et licencia speciali. Datum Ilerde VI° idus madii, anno Domini M° CC° LX° tercio.

Sig-(SM)-num Jacobi, Dei gracia regis Aragonum, Majoricarum et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispessulani.

Testes sunt: [*1a*] P. de Monte Catheno [*2a*] R. de Monte Catheno, G. de Caneto, [*3a*] Bn. G. de Entença, R. Za Guardia.

Sig-(SM)-num Petri de *Capellades*, qui mandato domini regis hec scribi fecit et clausit die et anno prefixis.

(a) *Sic A*.

III

1263, 22 maig – Lleida

Jaume I, rei de Catalunya-Aragó, mana al seu fidel Ramon de Pompià, comissari encarregat de la investigació sobre els feus al Gironès, el Besalunès i el Peraladès, embargar i confiscar tots els masos, bordes, honors i altres censos situats dins els territoris dels castra que són tinguts en feu per ell, si no és que hagin estat alienats amb el seu consentiment o el dels seus predecessors, i això malgrat el dret de prescripció que podrien al·legar els prelats i els eclesiàstics atès que res no pot prescriure contra el príncep sense un motiu just, de la mateixa manera que els venedors, compradors i altres beneficiaris de feus alienats sense el consentiment reial n'han de ser privats. També li ordena embargar els béns situats

fora dels territoris dels castra tinguts per ell, però que en depenguin des de fa trenta anys o més que constati que han estat alienats sense el consentiment reial pels senyors o barons que tenen aquests castra per ell. Atès que tots els llocs, masos i honors que li paguen el cens depenen de la seva jurisdicció feudal, ordena a Ramon de Pompià que els embargui i hi procedeixi com en tots els seus altres feus. Igualment, com que tots els delmes del domini i dels feus reials han de ser tinguts per ell, li ordena embargar els delmes que trobi en mans de laics si no és que es pugui demostrar que antigament eren tinguts per l'Església. I si es dóna el cas que els qui tenen aquests delmes han de pagar el servei d'host, considera que aquest servei s'haurà de pagar quan convoqui el seu exèrcit a Espanya.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 12, f. 80*v*.[1]

Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani,[a] fideli suo Raymundo de Pompiano, salutem et graciam. Cum vobis inquisicionem feudorum nostrorum et honorum, censualium in partibus Gerundensibus et Bisuldunensis et Petralatensis comiserimus faciendam et fine debito terminandam, vobis dicimus firmiter et mandamus quatenus omnes mansos, bordas, honores et alios quoslibet census qui sint infra terminos et de terminis quorumlibet castrorum que pro nobis tenentur et debentur teneri in feudum, cujuscumque condicionis persone fuerint, emparetis auctoritate nostre et recipiatis racione comissionis a nobis vobis facta in partibus supradictis, nisi cum consensu nostro et antecessorum nostrorum predicti mansi, borde et alii honores fuerint alienati, venditi seu distracti, non obstante prescriptiones aliqua ab ecclesia vel suis prelatis allegata vel alleganda, cum contra principem nullus possit prescribere justo titulo non precedente et ipso maxime ignorante. Item, cum de jure privari debeant venditores et alienatores et emptores et receptatores honorum feudalium qui tamen sine consensu et voluntate domini feudi distraxerunt et receperunt, volumus etiam et mandamus ut illos privetis de rebus et honoribus venditis et receptis sine voluntate et consensu nostro et antecessorum nostrorum, cum illud penitus in posse nostro confiscari intelle-

1. Una mà moderna va afegir-hi aquest títol: *Comissio super feudis facta R. De Ponpiniano*.

xerimus, ut est juris. Item, vobis dicimus et mandamus quod si dominus vel baro alicujus castri quod pro nobis teneatur quoquo modo alienaverit mansos, villaria seu aliquos honores extra terminos alicujus castri, dum predicti mansi, villaris et honores fuerint et steterint sub dominio et possesione domini vel baronis alicujus castri per spacium triginta annorum vel amplius, incontinenti emparetis et recipiatis auctoritate nostra, cum de jure non possint nec debeant extrahere seu ejichi a possesione baronie seu castri feudi nostri sine consensu nostro vel antecessorum nostrorum. Item, cum intelleximus et certum et manifestum nobis est quod omnes ville, mansi seu honores aliqui de quibus nobis census aliqui prestentur sint specialis [dominiis] nostre et juris feudalis nostri, volumus eciam et mandamus quod illa omnia emparetis et recipiatis tanquam illa que esse mandamus feudi nostri. Item, cum intelleximus et certum et manifestum nobis sit quod omnes decime reyalenchi nostri et feudorum nostrorum pro nobis teneantur et debeant teneri si tamen hostendi non poterit quod pro ecclesia antiquitus teneantur, dicimus vobis et mandamus ut illas, auctoritate nostra vobis comissa, emparetis et recipiatis, illas videlicet quas ad manus laycas videbitis teneri, nisi hostendi poterit quod pro ecclesia antiquitus teneantur. Et si forte pro ipsis decimis servicium de *ost* prestari debuerit, dum nos *host* faceremus in Yspaniam cum illam servitutem nobis prestari intelligimus. Dicimus vobis et mandamus ut illis qui racione hujus modi cognosceritis alienatis possideri, emparetis et recipietis cum fructibus eorumdem. Mandantes vicariis, bajulis, curiis et aliis officialibus et subditis nostris, presentibus et futuris, quo predicta omnia et singula firma habeant et observent et contra ipsa non veniant nec aliquem venire permittant aliqua racione.[b] Datum Ilerde XI° kalendas junii, anno Domini millesimo ducentissimo sexagesimo tertio.

a. *La relació de títols reials ha estat afegida posteriorment a l'interlineat per una altra mà que ha esborrat l'abreviatura* etc. b. *La fórmula* vicariis... aliqua racione *ha estat afegida posteriorment per una altra mà.*

IV

1263, 22 maig – Lleida

Jaume I mana a Ponç Guillem de Vilafranca prohibir i impedir dins el territori de la Cerdanya, el Conflent i el Rosselló tot

allò que jutgi susceptible de perjudicar els interessos i la jurisdicció de la Corona. I també que s'esforci a revocar tot allò que descobreixi que ha estat alienat i ho restableixi a la seva situació anterior de tal manera que sigui reintegrat al domini reial tot allò que en va ser sostret indegudament o ocupat de forma tàcita. Per a aquesta comissió, li delega tot el poder per poder actuar en nom seu.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 12, f. 83*v*.

a. Francis DARWIN SWIFT, *The life and times of James the first the Conqueror, king of Aragon, Valencia and Majorca,* Oxford, Clarendon Press, 1894, doc. 13a, p. 299-300.

Carta comissionis facte Poncii Guilelmi de Villa francha super hiis que sunt vel fuerint in Ceritanie et Confluenti et Rossilione in prejudicium domini regis

Fideli suo Poncio Guilelmi etc. Dicimus vobis et mandamus quatenus ~~emparetis~~ auctoritate nostra in villis et locis que sunt in Ceritania, Confluenti et Rossilione prohibeatis et impediatis fieri modis quibus poteritis omnia que in dampnum et prejudicium nostrum et jurisdictionis nostre indebite contrahi indebitis et fieri ab aliquibus; et etiam illa que cognoveritis manifeste fore contracta seu alienata in prejudicium et [...][a] nostram in partibus supradictis revocetis in quantum poteritis et reducere nitamini ad statum pristinum atque modum, ita quod omnia que amisimus in predictis partibus vel nobis sunt substracta, vel alias tacite occupata, reducetis et remitatis jurisdictioni et dominacioni nostre, pro ut consuetudinis extiterit atque juris. Nam super premissis que facta sunt revoccandis et super premissis que facienda forte restant impediendis et proibendis, vobis plenarie commitimus vices nostras. Mandantes etc. Datum Ilerde, XI kalendas junii, ano Domini MCC sexagesimo tercio.

a. *Mot il·legible.*

V

1263, 22 maig – Lleida

Jaume I mana a Ponç Guillem de Vilafranca embargar totes les honors i les possessions situades en els llocs reials de la Cerdanya i el Conflent que trobi que han estat alienades a clergues o religiosos per qualsevol home laic i per les quals han de pagar la quèstia. Li ordena tenir aquests béns sota segrest i percebre'n les rendes fins que li siguin pagades les

quèsties i els altres impostos reials i tornar-los al seu estat anterior.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 12, f. 83*v*.
B. Còpia de la segona meitat del segle XVIII per François de Fossa, ADPO, 12J27, núm. 30.
a. Francis DARWIN SWIFT, *The life and times of James the first the Conqueror, king of Aragon, Valencia and Majorca*, Oxford, Clarendon Press, 1894, p. 299.
b. Alberto HUICI MIRANDA i María Desamparados CABANES PECOURT, *Documentos de Jaime I de Aragón,* Saragossa, Anubar, 1988, vol. V, doc. núm. 1326.

Carta comissionis ipsius Poncius Guilelmi super honoribus qui dare debent inde questiam et non dant.

Fideli suo Poncio Guilelmi de Villafrancha, dicimus vobis et mandamus quatenus emparetis auctoritate nostra in villis et castris ac locis nostris Ceritanie et Confluentis omnes honores et possessiones, quos et quas inveneritis fore distractas ab homine nostro layco, qui consueverit inde questiam pro illis et aliis bonis suis dare, in clericum aut religiosum cujuscumque sit condicionis, et eosdem honores tantum et tamdiu teneatis emparatos quousque totam illam quantitatem que pro eisdem deberet solvi, dum a layco possidentur, in questiis et exactionibus nostris habueritis et extorseritis ab eisdem; et ad condicionem pristinam et modum prestandi in predictis questiis et exactionibus nostris reduxeritis, quem habebant, dum a manu layca possiderentur, fructus et expleta eorumdem interim recipiendo. Et hoc non mutetis aliqua racione. Datum Ilerde, XI° kalendas junii, ano Domini MCC sexagesimo III°.

FUNDACIÓ NOGUERA

VI

1263, 23 maig – Lleida

Havent sabut que a la Cerdanya i el Conflent nombroses albergues, joves d'homes i de feines i altres censos en fusta i en palles inscrits en els antics capbreus han estat espoliats i actualment li són ocultats, Jaume I mana a Ponç Guillem de Vilafranca recuperar aquests drets i reintegrar-los al domini de conformitat amb el tenor d'aquests capbreus.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 12, f. 83*v*.

Carta mandati facti Poncio Guilelmi de Villa francha super recipiendis alberguis et operis, jovis et censibus antiquis in Ceritanie et Confluenti.

Intelleximus quod quamplurime albergue et opere et jove et alii census lignorum et palearum que in antiquis caputbreviis continentur sunt retente sive retenti et abscegati in Ceritania et Confluenti, quare dicimus et mandamus vobis quatenus predictas alberguas et operas et jovas et alios census lignorum et palearum exigatis auctoritate nostra et recipiatis, et ad nostram dominacionem reducatis, prout in antiquis capudbreviis inveneritis contineri. Datum Ilerde X° kalendas junii, anno Domini M° CC° LX° tercio.

VII

1263, 23 maig - Lleida

Jaume I, rei d'Aragó, mana al seu fidel Ponç Guillem de Vilafranca que, seguint el procés de la investigació relativa als feus dependents de la Corona que ja li ha notificat en un mandat precedent, procedeixi a fer-se càrrec de totes les rendes dels feus que ha trobat i que trobi que han estat alienats sense el seu consentiment o el dels seus predecessors al Conflent, la Cerdanya, el Ripollès, a tota la vegueria de Camprodon i a la Vall de Prats. El rei li dóna plens poders i autoritat per a rebre de tots, llevat dels monestirs, religiosos i clergues, per als quals li dóna un altre mandat, la cinquena del preu de tots els feus dels quals s'hagi fet càrrec. Un cop sostreta aquesta cinquena, restituirà aquests feus i absoldrà els feudataris, amb la condició que reconeguin per acta pública tenir aquests feus pel rei en feu honrat i que no poden alienar-los a cavallers o a membres del clergat sense el consentiment reial. Per contra, podran alienar-los a d'altres que els tindran pel rei i que li pagaran el cens consuetudinari per les honors i els censals, excepte la cinquena del preu que ha de ser pagada al rei cada vegada que els feus siguin alienats.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 12, f. 82.

B. Vidimus del 20 de maig de 1401, ADPO, 1B10, a partir d'*α.*[1]

1. «Hoc est translatum cujusdam carte sive declarationis regie sumptum fideliter a quodam regestro illustrissimi domini Jacobi, felicis memorie regis Aragonum, in archivo regio Barchinone recondito, cujus carte sive declarationis tenor dinoscitur esse talis: [*Segueix la transcripció de l'acta del 23 de maig de 1263*]. Sig-(SM)-num mei Martini de Anfu[f]olis de scribania domini regis Aragonum, autoritateque ejusdem notarii publici per totam terram et dominationem suam, testes. Sig-(SM)-num mei Petri de Capitis

C. Còpia efectuada cap a l'any 1786 per François de Fossa, ADPO, 12J27, núm. 29, a partir de B.

Carta decisionis negocii feudorum in Ceritanie, Confluente, Rivipollesio et viccaria Campi rotundi et Valle de Pratis.

Nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, mandamus vobis fideli nostro Poncio Guilelmi de Villa francha quod, juxta processum inquisitionis feudorum nostrorum jam coram vobis de mandato nostro habitum et adhuc habendum, in Confluente et Ceritania et Rivipollesio et in tota viccaria Campi rotundi et in Valle de Pratis recipiatis et emparetis et emparata teneatis, recipiendo fructus, exitus, redditus et proventus, omnia illa que de feudis nostris quocumque titulo sine nostro vel nostrorum predecessorum laudimio vel consensu invenistis, vel amodo invenietis, alienata, vel in aliquos transportata, in partibus supradictis, non obstante prescriptione aliqua, vel etiam laudimio aliquorum dominorum mediorum in dictis feudis qui sint inter nos et illos, qui ipsa feuda teneant ad manus suas cum laudimia feudorum ad majorem dominum debeant ut jura innuunt pertinere, presertim ut ea que emparanda sunt in dictis partibus clarius innotescant et ne sub obscuritatis scrupulo in hiis emparandis injustum aliquod comitatur, declarando et discernendo dicimus et interpretamur omnia illa intelligere de feudo nostro esse que continentur infra terminos castrorum que a nobis in feudum tenentur et debent teneri, et illas villas, villaria, mansos et mansatas et honores in quibus vel de quibus nobis vel aliquibus feudatariis nostris racione castrorum nostrorum seu alterius cujuslibet feudi nostri aliqui census prestantur, vel prestari consueverunt, cum ratione dominacionis hujusmodi illi census prestari debere videantur, nisi probabitur alia ratione speciali illos census nos vel nostros feudatarios predictos debere recipere in eisdem. Item, intelligimus illos honores, mansos et mansatas de feudo nostro esse, qui sunt in villis, villariis seu locis de realencho, vel de quibus

Ville, autoritate regia notarii publici, qui pro teste me subscripsi. Sig-(SM)-num Gabrielis Segarra, illustrissimi domini regis Aragonum scriptoris et autoritate regia notarii publici per totam terram et dominacionem suam ac tenentis claves dicti archivi sui, qui hoc translatum a dicto regestro sumptum et cum eodem legaliter comprobatum scripsit in civitate Barchinone vicesima die madii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo primo. Constat autem de rasis et correctis in lineis quinta "nostro", octava "do" et septimadecima "eadem", et clausit.»

villis, villariis seu locis nos vel nostri antecessores majorem partem eorumdem dedimus vel distraximus monasteriis, vel aliis quibuscumque. Verum licet omnia predicta sic alienata de jure tam emptores (et) alienatores quam venditores et receptatores amitere deberent, et nobis deberent omnia aplicari. Pietatis intuitu, in hiis volentes facere graciam specialem, damus vobis et concedimus plenariam potestatem et licenciam recipiendi ab omnibus in dictis partibus constitutis, exceptis monasteriis et religiosis et clericis, de quibus vobis aliud damus mandatum, quintam partem precii omnium feudorum per vos emparatorum et emparandorum auctoritate nostra qualitate reddituum et precii eorumdem legitime circumspecta, retenta nobis tamen potestate laudandi predicta; qua quinta parte vobis nomine nostro persoluta, desemparetis et absolvatis auctoritate nostra detentatoribus predictorum feudorum omnia eisdem sub forma predicta emparata, ita tamen quod cum instrumento publico confiteantur et constituant illa feuda se et suos nunc et inperpetuum pro nobis et nostris tenere in feudum honoratum; et quod non possint eadem alienare in aliquos milites, monasteria, religiosos vel clericos sine nostro vel nostrorum consensu, set in alios alienare illa valeant qui eadem pro nobis et nostris teneant; et censum consuetum de honoribus censualibus nobis solvant; salva tamen nobis quinta parte precii eorumdem que nobis et nostris prestari debeat quocienscumque alienari seu distrahi feuda contigerit antedicta. Datum Ilerde, X° kalendas junii, anno Domini M° CC° LX° tercio.

FUNDACIÓ NOGUERA

VIII

1263, 27 maig – Lleida

Jaume I reconeix que deu 850 sous a Ponç Guillem de Vilafranca per un cavall que li ha donat, quantitat que s'haurà de cobrar de les rendes de la investigació sobre els feus que porta a terme per ordre seva al Conflent, la Cerdanya, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 14, f. 21*v*.

Nos Jacobus Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, confitemur nos debere vobis, fideli nostro Poncio Guilelmi de Villa francha DCCC quinquaginta solidos pro quodam equo,

quem vobis damus, quos assignamus vobis habendos et recipiendos in negocio feudorum quod de mandato nostro ducitis in Confluenti, Ceritania, Rivipollesio et viccaria Campi rotundi et valle de Pratis. Datum Ilerde, VI° kalendas junii, anno eodem.

IX

1263, 4 juliol - Barcelona

Jaume I ordena a Ramon de Pompià, veguer de la Cerdanya i el Conflent, [tenir en segrest] les rendes dels feus embargats als prelats de la diòcesi de Girona fins al final del termini.

A. ACA, Cancelleria Reial, Cartes reials de Jaume I.

Jacobus Dei gratia rex Aragonum, Maioricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispesulani, fideli suo Raimundo de Pompiano, vicario Ceritanie et Confluentis, salutem et gratiam. Cum nos mandaverimus elongare et elongaverimus factum feudorum que emparari feceramus episcopo et prelatorum [episcopatus] Gerundensis, nichilominus vobis dicimus et mandamus quod fructus ipsorum feudorum faciatis [...] et poni in manu comuni usque in fine termini ipsius elongamenti. Et hoc aliquot non mutetis. Datum Barchinone IIII° nonas julii anno Domini M° CC° LX° tercio.

X

1263, 15 juliol - Barcelona

Jaume I dóna al seu fill l'infant Jaume, hereu de Mallorca i de Montpeller, la procuració del Rosselló, la Cerdanya, el Conflent, el Vallespir i Cotlliure perquè la tingui tant de temps com vulgui. Amb tot, es reserva l'exclusivitat dels judicis. Mana a tots els nobles, cavallers i a tots els subjectes d'aquests territoris que el tinguin com a procurador i l'obeeixin fidelment i amb devoció.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 12, f. 96v.

Damus et concedimus vobis karissimo filio nostro infanti Jacobo, heredi Majoricarum et Montispessulani, procurationem Rossilionis, Cerritanie, Confluentis et Vallis Aspirii et Caquiliberi, ita quod ipsam habeatis et teneatis quamdiu mee placuerit voluntati, promitentes nos habere ratum et firmum

perpetuo quicquid per vos in dicta procuratione actum fuerit seu etiam procuratum; appellationes tamen nobis penitus retinemus. Mandantes nobilibus, militibus et universis hominibus et subditis nostris locorum predictorum quod vos habeant et teneant per procuratorem et vobis obediant in omnibus et per omnia fideliter et devote. Datum Barchinone idus julii, anno Domini M° CC° LX° tercio.

XI

1263, 15 juliol - Barcelona

Jaume I mana a tots els nobles, cavallers i a tots els subjectes del Rosselló, la Cerdanya, el Conflent, el Vallespir i Cotlliure que rebin honorablement l'infant Jaume, a qui acaba de nomenar procurador, i l'obeeixin fidelment com si es tractés d'ell.

α ACA, Cancelleria Reial, reg. 12, f. 96*v*.

Dilectis et fidelibus suis nobilibus, militibus et universis hominibus villarum, castrorum et aliorum locorum Rossilionis, Cerritanie, Confluentis et Vallis Aspirii et Cauquiliberi, salutem et graciam. Noveritis nos dedisse et concessisse karissimo filio nostro infanti Jacobo procuratione omnium locorum predictorum. Quare vobis firmiter dicimus et mandamus quatenus recipientes ipsum bene et honorifice et eidem omnimodam reverenciam exibere curetis et eidem obediatis tanquam nobis et quod ipso faciatis in omnibus et per omnia prout per procuratorem nostrum consuevistis hactenus facere, et hoc taliter faciatis quod fidelitatem vestram possimus inde merito comendare.

Datum Barchinone idus julii, anno Domini M° CC° LX° tercio.

XII

1264, 6 abril – Eixea

Jaume I dóna poder al seu fidel Ramon de Pompià, batlle de Besalú, per a rebre en lloc seu les composicions dels laics que, sense comparèixer davant la justícia, acceptin reconèixer allò que tenen en feu per ell, paguin la cinquena deguda per la seva adquisició i els en sigui confirmada la possessió. Promet ratificar i confirmar tots els feus que siguin reconeguts d'aquesta manera.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 13, f. 160.

Per nos et nostros damus licenciam et plenum posse vobis, fideli nostro Raimundo de Pompiano, bajulo Bisulduni, recipiendi loco nostri compositiones ab illi laycis qui sine strepitu judiciali voluerunt recognoscere ea que sunt de feudo nostro, et dare vobis quintam de ipsis, et dicta feuda auctoritate nostra firmandi eisdem; promitentes vobis et dictis laycis habere ratum et firmum quicquid cum ipsis sub forma predicta de predictis feudis a vobis factum fuerit vel firmatum, et nunquam in aliquo contravenire. Datum Exee, VIII° idus aprilis, anno Domini M° CC° LX° quarto.

XIII

1264, 4 maig – Calataiud

Havent procedit Ponç Guillem de Vilafranca, comissari reial a la Cerdanya, el Conflent i el Ripollès, dins la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, a una investigació sobre els feus dependents de la Corona alienats per religiosos, clergues o laics, Jaume I, rei de Catalunya-Aragó, mana a Bernat de Vic, jutge de Girona delegat en la qüestió dels feus, que jutgi basant-se en els processos, confessions i disposicions fetes durant aquesta investigació i conclogui aquests afers amb sentències conformes a les interpretacions i a la regla que ell va publicar sobre el procediment inquisitorial, sense admetre cap excepció. Li ordena que atorgui fe plena i crèdit de veritat a les informacions contingudes en els registres i capbreus reials, la majoria dels quals conservats en el seu arxiu públic de Barcelona, fins i tot si alguns d'aquests registres li han estat amagats fraudulentament. A més, atès que Ponç Guillem, segons una ordre especial seva, ha embargat les rendes d'algunes honors preses en feu i les ha gastat per a dur a terme la seva investigació, ordena a Bernat de Vic que procedeixi malgrat aquestes espoliacions reservant el dret de cadascú sobre les seves rendes en el moment que una sentència o una composició raonable posi fi al procediment. Tement que, per desconfiança, nombroses persones neguin la veritat al jutge, el rei li mana exigir que els acusats prestin jurament cada vegada que Ponç Guillem ho requereixi en nom seu.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 13, f. 168.

a. Rafael CONDE Y DELGADO DE MOLINA, *Reyes y archivos en la Corona de Aragón. Siete siglos de reglamentación y praxis archivística (siglos XII-XIX)*, Saragossa, 2009, doc. 9, p. 220-221.

Indicat: Carlos LÓPEZ RODRÍGUEZ, «Orígenes del Archivo de la Corona de Aragón (en tiempos, Archivo Real de Barcelona)», *Hispania. Revista Española de Historia,* vol. LXVII, núm. 226 (2007), p. 427.

Jacobus, Dei gracia etc., fideli suo Bernardo de Vicco, Gerunde judici a nobis constituto in negocio feudorum, salutem et dileccionem. Cum fidelis et dilectus noster Poncius Guilelmi de Villafrancha, de mandato nostro et comissione nostra in partibus Ceritanie et Confluentis, Rivipollensi et vicarie Campirotundi et valle de Pratis inquisicionem fecerit super hiis que de feudis nostris alienata fuerunt seu distracta in quoslibet religiosos, clericos seu laicos, mandamus vobis quatenus juxta processum et confessiones et deposiciones in ipsa inquisicione seu negocio factas et habitas, ipsam inquisicionem, questionem seu peticionem ejusdem secundum interpretaciones et formam a nobis editas in modum inquisicionis pro ubi inquirendo inceptum sentencialiter terminetis, non admitentes quorumlibet excepciones qui velint dicere quod sine libelli oblacione in hujusmodi judicio sit minime procedendum. Verum cum registra et caputbrevia nostra que de nostro publico archivio Barchinone pro majori parte hodie etiam vera existunt et nos illa credimus esse vera, licet aliqua nobis furtim fraudulenter subtracta que in registro et predictis capudbrevis continentur, volumus et mandamus quatenus ad ea que in eisdem continetur adhibeatis ut veris et practicis probacionibus fidem plenam. Item, cum idem Poncius Guilelmi de speciali mandato nostro susceperit fructus de aliquibus honoribus pro feudo emparatis et eosdem fructus expenderit circa ipsum negocium producendum, volumus et mandamus quatenus ad ea que in eisdem continentur fructibus spoliacionis excepciones ipsis spoliacionibus non obstantibus super dictis fructibus a quibuslibet propositis vel proponendis in dicto negocio procedatis, reservato tamen cuilibet jure in dictis fructibus ne tempore sentencie sive composicionis de eisdem debita racio habeatur. Preterea cum a pluribus timeamus veritatem vobis negari de nostra probacione forte diffidentibus, mandamus vobis quatenus super negociis sacramentum et calumpnia recipiatis et fieri faciatis a negantibus quociens idem Poncius Guilelmi nomine nostro illud sacramentum duxerit exigendum, licet a vobis vel Poncio

Guilelmi nostro nomine non prestetur. Datum Calatajubii, IIII° nonas madii, ano quo supra.

XIV

1264, 17 maig – Calataiud

Jaume I informa als prelats, cavallers i habitants de Perpinyà i d'altres llocs del Rosselló i del Vallespir que ha instituït Salvador, canonge de Barcelona, com el seu procurador encarregat de la qüestió dels feus, els alous, els foriscapis i els altres drets dependents de la Corona, a propòsit dels quals ha enllestit una investigació confiada a la direcció de Salvador i Guillem Carles de Perpinyà. Ha donat a Salvador poder per a procedir dins aquests afers de conformitat amb el seu mandat i amb el mandat adreçat a Bernat de Vic. Promet validar totes les transaccions i les composicions que Salvador efectuï a aquest propòsit amb el consell del notari reial Arnau del Bosc. Per la present, revoca la procuració que havia donat a l'infant Jaume, amb el qual ha pactat a propòsit d'allò que li havia assignat sobre aquesta investigació.

α ACA, Cancilleria Reial, reg. 13, f. 172.

Universis prelatis, militibus et hominibus Perpiniani et aliorum locorum terre Rossillionis et Vallis Asperii, salutem et dilectionem. Noveritis quod nos constituimus procuratorem nostrum Salvatorem, canonicum Barchinone, in facto feudorum et peticione alodiorum et foriscapiorum et aliorum jurium nostrorum nobis quoquomodo spectancium de quibus inquisicionem fieri fecimus per predictum Salvatorem et Guilelmum Caroli de Perpiniano; dantes predicto Salvatori potestatem ut in dictis negociis procedat juxta mandatum directum eidem Salvatori etiam juxta mandatum directum Bernardo de Vico; promitentes quod quicquid per predictum Salvatorem procuratorem nostrum cum consilio Arnaldi de Boscho, notarii nostri, fuerit in predictis negociis componendo, transigendo et nomine nostro firmando et concedendo solucionem sive satisfactionem recipiendo vel alio modo, ratum et firmum habeamus. Et rata et firma habeamus omnia que per predictum Salvatorem facta sunt et inquisitura robur habere decernimus firmitatem; revocantes enim procurationem quam usque odie[a] fecerimus infanti Jacobo, filio nostro, vel alicui alii. Nos enim recuperavimus

procurationem quam ipsi filio nostro infanti Jacobo feceramus et secum composuimus super eis que sibi assignavimus in predictis. Datum in Calatajubo, XVI° kalendas junii, anno Domini M° CC° LX° quarto.

a. *Sic*.

XV

1264, 19 juliol - Barcelona

Jaume I regula el contenciós que s'ha elevat entre ell i els seus oficials, d'una part, i els homes de la universitat o comunitat de Vilafranca de Conflent, d'una altra, respecte als feus i foriscapis deguts per les compres o les vendes d'alous. El rei disposa que, en aquesta matèria, s'haurà de procedir de la manera següent. En primer lloc, entén que tot allò que es troba dins els territoris dels castra és tingut per ell. Eximeix del pagament del lluïsme i el foriscapi tots els qui puguin demostrar legalment que tenen possessions alodials dins la jurisdicció d'un castrum tingut en feu per ell, amb la condició que no hagin estat comprades a un batlle, un castlà o un altre feudatari; amb tot, aquests darrers hauran de contribuir als serveis o imposicions com els altres habitants d'aquestes localitats tingudes en feu. El mateix s'aplica per a les possessions situades dins el territori de viles directament sotmeses al seu domini. Quant als castra que no depenien del seu domini abans que ell o el seu hereu els compressin, entén que tots aquells qui hi van comprar béns alodials abans d'aquesta compra continuen posseint-los en alou. S'aplica el mateix a les propietats alodials comprades legalment després que ell hagi adquirit aquestes localitats, però els seus propietaris hauran de contribuir a tots els serveis o impostos locals. I com que moltes persones ignoren què és el domini reial, precisa que es tracta de possessions situades a les seves viles per les quals els seus homes l'han de servir. Per a tots els altres casos, qüestions i reclamacions, el rei ordena als seus comissaris que procedeixin seguint el dret i de conformitat amb la raó.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg 13, f. 201.

B. Còpia del 1274 sobre pergamí per Berenguer de Déu.[1]

1. «Hoc est translatum quod Berengarius de Deo scripsit fideliter mandato Petri de Ortis, notarii publici infrascripti, VIII° idus junii, anno Domini M°CC° LXX° quarto, et

C. Còpia del 1328, Arxiu Comunal de Vilafranca de Conflent, Cartulari municipal dit *Livre des quatre clous*, f. 12, copiat de *B*.
D. Traducció catalana del segle XIV, Registre intitulat trasllat de privilegis, f. 10, Arxiu municipal de Vinçà.
E. Còpia de la segona meitat del segle XVIII per François de Fossa, ADPO, 12J27, núm. 31, copiada de *B*.
G. Julià Bernat ALART, Cartulari manuscrit, t. III, p. 76-77.
a. Julià Bernat ALART, *Privilèges et titres relatifs aux franchises, institutions et propriétés communales de Roussillon et de Cerdagne depuis le XIe siècle jusqu'à l'an 1660... Première partie, 100-1276*, Perpinyà, Latrobe,1874, p. 256-257.
b. Alberto HUICI MIRANDA i María Desamparados CABANES PECOURT, *Documentos de Jaime I de Aragón,* Saragossa, Anubar, 1988, vol. V, doc. núm. 1410.

Noverint universi quod cum controversia verteretur inter nos, Jacobum, Dei gracia regem Aragonum, Majoricarum et Valencie, comitem Barchinone et Urgelli et dominum Montispessulano, seu officiales nostros, ex una parte, et homines universitatis seu comunis aut juramenti Villefranche Confluentis, ex altera, super facto feudorum et foriscapiis adquisitionum seu vendicionum alodiorum. Nos, Jacobus, Dei gracia rex predictus, per nos et nostros eisdem per perpetuo concedimus et duximus statuendum debere procedi super predictis sub forma inferius comprehensa. In primis enim intelligimus quod omnia que sunt infra terminos castrorum que pro nobis tenentur fore de feudo nostro. Hoc tamen excepto, quod si aliquis homo noster vel quilibet alius emerit aliquas possessiones vel hereditatem, que sint infra terminos castri quod pro nobis tene(n)tur ab aliquo milite vel quolibet alio homine qui illam hereditatem vel possessionem tenuerit et habuerit pro alodio, excepto illo qui pro nobis teneat castrum vel castlano vel bajulo, intelligimus quod dicti emptores habeant pro alodio suo francho dictas possessiones et hereditatem, ita quod non teneantur nobis laudimium seu foriscapium dare, venditore tamen seu emptore probantibus quod pro alodio justo titulo tenuerint et habuerint illud ipse et sui antecessores verum tamen teneantur inde facere nobis et nostris semper omne servicium vicinale simul cum vicinis suis et in eo ponere partem suam. Illud idem sit eodem modo in-

translatavit a quadam carta domini regis suo sigillo majori pendenti sigillata nichilque in eo addidit, minuit vel mutavit set per omnia secutus est verba et seriem sui originalis quod sic incipit: [*Segueix la còpia de l'acta del 1264*]. Sig+++na Petri Aranoneti, Petri Beluga et Raimundi Mata, scriptorum, testium hujus translationis. Sig-(SM)-num Petri de Ortis, notarii publici Villefranche Confluentis, qui hoc translatum scribi feci. Sig-(SM)-num mei Guilelmi Peregrini, judicis ordinarii Confluentis, qui huic transcripto legitime ab originali suo sumpto decretum meum et auctoritatem meam judiciariam interpono.»

telligimus de hereditatibus et possessionibus sitis et constitutis infra terminos villarum et castrorum nostrorum que nos habemus et ad nostram proprietatem tenemus. Item, si nos vel aliquis de genere nostro emit aliquod castrum in quo nos vel genus nostrum potestatem non haberemus et homines nostri servicii vel alii ante emptionem de ipso castro per nos vel genus nostrum factam in eodem castro seu terminis ejus emerint vel acquisierint aut dono vel adquisicione habuerint aut aliquis ab alio quocumque jam emerit vel acquisierit hereditatem aliquam seu possessionem, intelligimus quod justo titulo illud habeant pro alodio, si tamen illud acquisierunt pro alodio seu emerunt. Et si post emptionem a nobis vel nostro genere ex ipso castro factam aliquis emit de ipso castro et suis terminis aliquid ab alio qui illud pro alodio justo titulo haberet, intelligimus quod habeat pro alodio illud emptor, serviendo tamen inde cum vicinis suis et ponendo partem suam in omni servicio vicinali. Et quia plures dubitant quid sit realenchum, intelligimus de illis hereditatibus et possessionibus que sunt de propriis villis nostris de quibus nostri homines inde nobis servierunt. In omnibus autem predictis volumus et mandamus quod procedatur et judicetur secundum formam superius comprehensam. In omnibus aliis vero casibus et questionibus et demandis procedatur secundum juris tramitem et prout fuerit consonum rationi. Datum Barchinone XIIII° kalendas augusti, anno Domini M° CC° LX° quarto.

Sig-(SM)-num Jacobi, Dei gracia regis Aragonum, Majoricarum et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispessulani.

Testes sunt Gaucerandus de Pinos, G. de Rochafolio, G. de Caneto, Garcia Ortiz de Azagra, A. de Lerz.

Sig-(SM)-num Simonis de Sancto Felice, qui de mandato domini regis predicti hec scribi fecit et clausit loco, die et ano prefixis.

XVI

1264, 19 juliol – Barcelona

Jaume I, rei de Catalunya-Aragó, regula el contenciós que s'havia elevat entre els seus oficials, d'una part, i els homes de la universitat o comunitat de Puigcerdà, d'altra part, sobre els feus i els foriscapis per les compres o vendes d'alous.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg 13, f. 200*v*-201.

B. Còpia del segle XIV, Arxiu Comarcal de Puigcerdà, *Llibre verd* de Puigcerdà.
C. Còpia de la segona meitat del segle XVIII per François de Fossa, ADPO, 12J27, núm. 32.
a. Jaume MARTÍ SANJAUME, *Dietari de Puigcerdà amb sa vegueria de Cerdanya i sotsvegueria de Vall de Ribes,* Lleida, Impremta Mariana, 1928, vol. I, doc. núm. XXXVI, p. 538-539.

Noverint universi quod cum controversia verteretur inter nos, Jacobum, Dei gracia regem Aragonum, Majoricarum et Valencie, comitem Barchinone et Urgelli et dominum Montispessulani, seu officiales nostros, ex una parte, et homines universitatis seu communis aut juramenti Podiiceritani, ex altera, super facto feudorum et foriscapii adquisitionum, seu venditionum alodiorum. Nos, Jacobus, Dei gracia rex predictus, per nos et nostros eisdem perpetuo concedimus et ducimus statuendum debere procedi super predictis sub forma inferius comprehensam. In primis enim intelligimus quod omnia que sunt infra terminos castrorum que pro nobis tenentur fore de feudo nostro, hoc tamen excepto quod si aliquis homo noster, vel quilibet alius emerit aliquas possessiones vel hereditatem que sint infra terram nostri castri, quod pro nobis tenetur ab aliquo milite vel quolibet alio homine qui illam hereditatem vel possessionem tenuerit et habuerit pro alodio, excepto illo qui pro nobis teneat castrum, vel castlano, vel bajulo, intelligimus quod dicti emptores habeant pro alodio suo francha dictas possessiones et hereditatem, ita quod non teneantur nobis laudimium seu foriscapium dare, venditore tamen seu emptore probantibus quod pro alodio justo titulo tenuerint et habuerint illud ipse et sui antecessores; verum tamen teneantur inde facere nobis et nostris semper omnem proventum vicinale simul cum vicinis suis et in eo ponere partem suam. Illud idem, et eodem modo intelligimus de hereditatibus et possessionibus sitis et constitutis infra terminos villarum et castrorum nostrorum que nos habemus et ad nostram proprietatem tenemus. Item si nos vel aliquis de genere nostro emit aliquod castrum in quo nos vel genus nostrum potestatem non haberemus, et homines nostri servitii vel alii ante emptionem de ipso castro per nos vel genus nostrum factam in eodem castro seu terminis ejus emerint vel adquisierint, aut dono vel adquisitione jam habuerint, aut aliquis ab alio quocumque jam emerit vel adquisierit hereditatem aliquam seu possessionem, intelligimus quod justo titulo illud habeant pro alodio, si tamen illud adquisierunt pro alodio, seu

emerint. Et si post emptionem a nobis vel nostro genere ex ipso castro factam, aliquis emerit de ipso castro, et suis terminis aliquid ab alio qui illud pro alodio justo titulo haberet, intelligimus quod habeat pro alodio illud emptor; serviendo tamen cum vicinis suis, et ponendo partem suam in omni servitio vicinali. Et quia partes dubitant quid sit realenchum, intelligimus de illis hereditatibus et possessionibus que sunt de propriis villis nostris de quibus nostri homines inde nobis servierunt. In omnibus autem predictis volumus et mandamus quod procedatur et judicetur secundum formam superius comprehensam. In omnibus aliis vero casibus et questionibus et demandis, procedatur secundum juris tramitem, et prout fuerit consonum rationi. Datum Barchinone, decimo quarto kalendas augusti, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto.

Sig+num Jacobi, Dei gracia regis Aragonum, Majoricarum et Valencie, comitis Barchinone et Ugelli, domini Montispessulani.

Testes sunt: Gaucerandus de Pinos, G. de Rochafolio, G. de Caneto, Garcia Ortis de Açagra, A. de Lers.

Sig-(SM)-num Simonis de Sancto Felicio, qui de mandato domini regis predicti hec scribi fecit et clausit, loco, die et anno prefixis.

XVII

1264, 23 setembre - Ceret

Jaume I mana a Guillem Carles, jurisperit de Perpinyà, jutge de feus al Conflent, la Cerdanya, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, que es pronunciï en la matèria de conformitat amb el tenor de l'ordenança de Martorell que ha enviat als homes de Vilafranca, i independentment de la manera que li sembli justa i raonable. Li mana que admeti a la seva cort el seu porter Bertran Gil, que ha delegat especialment per a representar-lo.

ACA, Cancelleria Reial, reg. 13, f. 224*v*.

Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Mayoricarum, Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, fideli suo Guilelmo Caruli, jurisperito Perpiniani, salutem et graciam. Cum de discretione et fidelitate vestra merito [confide-.....–itimus] ut auctoritate propria vestra diffiniendo discernatis et etiam exsequamini super negocio feudorum in partibus Confluentis,

Ceritanie, Rivipollensis, vicarie Campi rotundi et vallis de Pratis, prout a nobis in quadam carta que fuit data apud Martorellum hominibus Ville franche extitit ordinatum [...] interpretacio non suficeret, prout [justum] et racioni consonum fuerit sentencialiter discernatis; mandantes vobis quatenus [nomine nostro] agentem admitatis Bertrandus Egidii, portarium nostrum, in judicio a nobis in hoc specialiter subrogatum. Datum apud Ceretum VIIII kalendas octobris, anno Domini M° CC° LX° IIII°.

XVIII

1264, 23 setembre - Ceret

Jaume I mana al seu porter Bertran Gil que actuï en nom seu en tots els afers relatius als feus que porta a terme al Conflent, la Cerdanya, el Ripollès, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats, sota l'examen de Guillem Carles, jutge de feus, el qual ha de pronunciar-se de conformitat amb el tenor de l'ordenança de Martorell adreçada als homes de Vilafranca de Conflent.

ACA, Cancelleria Reial, reg. 13, f. 224*v*.

Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Mayoricarum, Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, fideli suo portario Bertrando Egidii, salutem et graciam. Volumus et mandamus quatenus in judicio et extra judicium petatis et agetis nomine nostro in omnibus questionibus quas pro nobis facitis et facere habetis super negocio feudorum nostrorum in partibus Confluentis et Ceritanie et Rippollezii et vicarie Campi rotundi et Vallis de Pratis, sub examine Guilelmi Caruli de Perpeynano, judicis a nobis dati in eodem negocio in partibus supradictis, qui judex super premissis exsequatur et eciam diffiniat sentenciando secundum modum et tenorem a nobis datas apud Martorellum hominibus Ville franche Confluenti cum carta nostra sigilli nostri mayoris munimine roborata, et si ipsa interpretacio seu diffinicio nostra non suficeret, difiniat predictus Guilelmus sentenciando prout fuerit consonum racioni. Datum apud Ceretum VIIII° kalendas octobris, anno Domini M° CC° LX° IIII°.

XIX

1264, 9 novembre – Barcelona

Jaume I concedeix al seu porter Bertran Gil plens poders per a pactar i transigir amb els homes de la Cerdanya, el Conflent i Camprodon dins el marc de la investigació que va dur a terme Ponç Guillem de Vilafranca i que Bertran condueix actualment sobre els foriscapis impagats de tots els alous, i sobre els que són censats, amb la facultat de dissoldre tots els censos que hagin estat imposats sense el seu consentiment sobre les possessions que es tenen en feu per ell. Li dóna poder per a confirmar les actes, vendes, compres i tots els altres contractes que facin referència a les possessions situades dins aquests territoris. El rei promet confirmar totes les transaccions que faci Bertran en aquest respecte.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 13, f. 237.

[...] damus et concedimus tibi Bertrando Egidii, portario nostro, plenam et liberam potestatem componendi et transigendi [...] Ceritanie et Confluentis ac etiam Campi rotundi et aliorum locorum super inquisitione et petitione quam nostro nomine Poncius Guilelmi de Villa francha fecit, et tu facis et facies tam de foriscapiis non solutis alodiorum omnium et illorum etiam [...] impositus est census quam etiam de solvendis nobis in posterum de eisdem et de removendis scensibus sine voluntate nostra impositis in eisdem de possessionibus alienatis quocumque modo que pro nobis ad feudum vel alio modo teneantur vel debeant teneri; dantes tibi cum hoc publico instrumento plenam et liberam potestatem laudandi et confirmandi eorum instrumenta et venditiones ac emptiones factas et quoscumque alios contractus factos de quibuscumque honoribus et possessionibus infra terminos dictorum locorum et omnia alia facienda in conponendo et transigendo, remitendo et laudando et in solutione pro nobis recipienda; promitentes quod composicionem vel composiciones sive transaciones quas de predictis faceritis cum hominibus antedictis ratas semper habebimus atque firmas et nunquam in aliquo contraveniemus. Datum Barchinone V° idus novembris, anno Domini M° CC° LX° quarto.

XX

1265, 25 març – Girona

Jaume I passa comptes amb el seu notari Arnau del Bosc, al qual ha de reemborsar un total de 20.011 sous menys 3 diners de moneda barcelonesa per diverses compres de vestits i roba que va fer a Saragossa per a la família reial així com per la compra de tres àncores i tres ruixons per a les seves galeres. Se li han reemborsat 15.375 sous de la manera següent: 500 sous de Melguèlh que Bernat Durfort, aleshores batlle de Perpinyà, li va pagar sobre l'herbatge que va col·lectar al Rosselló; 2.000 sous de Melguèlh que el seu porter Adam li va pagar sobre l'herbatge que va col·lectar a Puigcerdà; 800 sous de Jaca que li va pagar Miquel d'Alagó sobre l'herbatge del merinat d'Osca; 1.000 sous de Jaca que Roderic Seixà li va pagar sobre l'herbatge de Sariñena; 1.000 sous de Jaca que Joan López li va pagar sobre l'herbatge de Daroca; 1.000 sous de Jaca que Perico López li va pagar sobre l'herbatge del merinat de Barbastre; 1.370 sous de Jaca que Miquel de Saragossa li va pagar sobre l'herbatge de Lleida; 500 sous de Jaca que el seu porter Guillem li va pagar sobre l'herbatge de Farissa; 2.800 sous de Melguèlh que Salvador, canonge de Barcelona, li va pagar sobre les rendes de la investigació sobre els feus a més dels 200 sous que li va donar de salari; 1.000 sous de Barcelona que Jaume de Ralleu li va pagar sobre l'herbatge de Ripoll; 1.355 sous de Barcelona i 400 sous de Melguèlh que Ramon de Pompià i Domènec Monsó li van pagar sobre l'herbatge de Besalú, i 1.650 sous de Melguèlh que Ponç Guillem de Vilafranca li va pagar sobre les rendes de la investigació sobre els feus del Conflent, a més dels 200 sous que li va donar com a salari quan va anar al Conflent per a col·lectar aquestes rendes. En conseqüència, el rei reconeix que encara deu a Arnau del Bosc 4.636 sous menys 3 diners de Jaca, deute que li assigna percebre'ls de les rendes de la investigació sobre els feus que el seu porter Bertran Gil fa per ell a la Cerdanya, el Conflent i el Rosselló.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 14, f. 71*v*.

Recognoscimus et confitemur quod debebamus vobis fideli notario nostro Arnaldo de Boscho decem et novem millia et quingentos solidos jaccensium pro [..-is] et pannis quos et quas

tradidistis et mutuastis nobis in Cesarauguste ad induendum familiam nostram, de quibusdem a nobis albaranum habebatis, quas a vobis albaranum recuperavimus et habuimus et debebamus vobis cum alio albarano nostro tantum viginti solidos jacensium pro pannis quas mandato nostro dederatis domne Philippe et domne Orie uxori Sancii Martini de Oblitis, quem similiter albaranum a vobis recuperavimus et habuimus; et debebamus vobis in alio albarano pro tribus ancoribus et tribus rossons quos emistis ad opus galearum nostrarum trecentos nonaginta et unum solidos minus tribus denariis barchinonensium, quem autem albaranum a vobis recuperavimus et habuimus; et sic debebamus vobis in summa viginti millia et undecim solidos minus tres denariis, de quibus recepistis pro nobis a Bernardo Durfortis, tunc bajulo Perpiniani, quingentos solidos malguriensium de erbagio quod pro nobis colligebat in Rosselione; et ab Adam, portario nostro, de erbagio quod pro nobis colligebat in Podio Ceritano duo millia solidos malguriensium; item a Michael de Alagone de erbagio merinam Osce octingentos solidos jaccensium; item a Roderico Sexano de erbagio Saraynane mille solidos jaccensium; item a Johanne Luppi de erbagio Daroce mille solidos jaccensium; item a Perico Luppi de erbagio merinam Barbastri mille solidos jaccensium; item a Michaele de Cesarauguste de erbagio Ilerde mille trecentos septuaginta solidos jaccensium; item a Guilelmo portario de erbagio de Fariça quingentos solidos jaccensium; item a Salvatore canonico Barchinone de negocio feudorum duo millia et octingentos solidos malguriensium ultra illos ducentos solidos quos vobis pro porcione vestra dedit. Item a Jacobo *d'Araleu* de Erbagio Rivipollensis mille solidos barchinonensium; item a Raymundo de Pompiano et Dominico Monsone de erbagio Bisulduni mille trescentos quinquaginta et quinque solidos barchinonensium et quadringentos solidos malguriensium; item a Poncio Guilelmi de Villa francha de negocio feudorum Confluentis mille sexcentos quinquaginta solidos malguriensium ultra ducentos solidos quos vobis pro porcione vestra dedit dum in Confluente pro ipsis denariis fuistis. Et sic est suma quod recepistis quindecim millia trecentos septuaginta et quinque solidos et sic quoequata recepto cum data debemus vobis tornare quatuor millia sexcentos triginta et sex solidos minus tribus denariis jaccensium quos assignamus vobis habendos et percipiendos super eo quod habebimus de peticione feudorum quam Bertrandus Egidii,

portarius noster, pro nobis facit in Ceritanie et Confluente et in Rossilione; mandantes eidem Bertrando Egidii quod de ea quod de dicta peticione recipiet pro nobis vobis respondeat et cui volueritis loco vestri donec de dictis denariis sitis plenarie persolutus. Datum Gerunde, VIII kalendas aprilis, anno Domini M° CC° LX° quinto.

XXI

1265, 27 març – Girona

Jaume I dóna poder al seu porter Bertran Gil per a pactar i transigir en els afers relatius als feus dependents de la Corona al Conflent, la Cerdanya, la vegueria de Camprodon i la Vall de Prats. Li ordena que actuï sempre amb el consell i l'acord de Guillem Carles, jutge de feus.

a. ACA, Cancelleria Real, reg. 13, f. 260.

A. Original, pergamí, amplada 200 mm, alçada 315 mm, ADPO, 1B10.[1]

Procuratorium Bertrandi Egidii

Noverint universi quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, per nos et nostros damus et concedimus tibi Bertrando Egidii, portario nostro, plenam potestatem et licenciam componendi, transigendi in questionibus feudorum motis nostro nomine et movendis in terris Confluentis, Ceritanie et vicarie Campirotundi et vallis de Pratis, laudandi ac confirmandi honores de quibus questio fuerit mota, vel movebitur, pro francho alodio et libero ad eorum voluntates faciendas, hoc salvo quod si aliqui honores vel possessiones seu jura sita in terminis castrorum, villarum et locorum que pro nobis tenentur et nostris antecessoribus in feudum nobis et predecessoribus nostris irrequisitis alienata inveniantur a dominis sive castlanis qui pro nobis ea tenent in feudum de feudo nostro remaneant semper illa. Item eciam in alio casu quod si in villis, villariis, mansatis et locis aliis, tam modo nostris quam aliorum res alienatas fore de feudo nostre liquido probari poterit, volumus ea semper de feudo nostro remanere. In quibus duobus casibus

1. Tot seguit de l'acta, una altra mà ha copiat la procuració donada a Bernat Fareix, de Vilafranca, en substitució de Bertran Gil el 26 de febrer de 1266. Vegeu el doc. núm. XXIII.

nolumus quod ea possis pro alodio laudare nec concedere, set pro feudo. Promitimus insuper quod concessiones, confirmaciones et laudimia per te nomine nostro facta quibuscumque personis, ut superius dictum est, ratas, firmas et inconcussas habebimus nos et nostri successores, et nunquam in aliquo contraveniemus nec venire aliquem permitemus. Et quicquid facias in predictis, facias de consilio et assensu Guilelmi Karoli, judicis a nobis in dicto negocio assignati. Datum Gerunde sexto kalendas aprilis, anno Domini MCCLX quinto.

Sig-(SM)-num Jacobi, Dei gracia regis Aragonum, Majoricarum et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispessulani.

Testes sunt: [*1a*] Poncius Ugo, comes Ympuriarum, [*2a*] Jaufridus de Ruppebertino, Bernardus de Sancta Eugenia, *[3a*] G. de Castronovo, Raimundus de Guardia.

XXII

1265, 27 març – Girona

Jaume I concedeix a Berenguer, bisbe d'Elna, i als abats, priors i tots els religiosos i clergues de la seva diòcesi que en el procés que els seus oficials obriran sobre la qüestió dels feus, el jutge haurà de jutjar segons els Usatges de Barcelona i, si no, segons el dret; el jutge no percebrà cap salari de part seva i els béns encausats no seran embargats mentre el judici no s'hagi fet.

B. Còpia del segle XIV, *Liber feudorum B*, f. 53, perdut.
C. Còpia de la segona metitat del segle XVIII per François de Fossa, ADPO, 12J27, núm. 29 bis i núm. 39, copiat de *B*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Noverint universi quod nos, Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, per nos et nostros concedimus vobis Berengario, per eadem episcopo Elnensi et abbatibus, prioribus et omnibus religiosis et clericis vestre diocesis, et vestris, quod super petitionibus quas modo facimus vel nos aut nostri decetero faciemus super facto feudorum, judicet judex qui ad hoc fuerit constitutus secundum usaticos Barchinone; et nisi usatici sufficerent ad ipsas petitiiones determinandas, judicet secundum jus. Et si forte interpretationes quas fecimus super facto feudorum sint contra usaticos Barchinone et contra jus, volumus quod judex non judicet per ipsas interpretationes, sed

per jus et usaticos Barchinone, ut superius continetur. Volumus etiam quod judex qui judicabit nullas a vobis accipiat missiones, tamen possessiones vel honores vel redditus de quibus mota est vel movebitur, petitio non emparentur, donec fuerit judicatum; mandantes vicariis, bajulis et aliis officialibus nostris, presentibus et futuris, quod predicta omnia et singula firma habeant et observant et faciant observari et non contraveniant, nec aliquem contravenire permittant aliquo tempore, aliqua ratione. Datum Gerunda sexto kalendas aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto. Signum Jacobi, Dei gracia regis Aragonum, Majoricarum et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispessulani.

Testes sunt: Guilelmus de Caneto, Poncius de Turricella, Gaufredus de Crudilis, Poncius Hugo, comes Impuriarum, Guilabertus de Crudilis.

Signum Bartholomei de Porta, qui mandato domini regis hec scribi fecit et clausit die et anno prefixis.

XXIII

1266 (nou estil), 26 febrer - Múrcia

Jaume I dóna procuració a Bernat Fareix, de Vilafranca de Conflent, per a transigir i pactar sota l'autoritat de Guillem Carles, jurisperit de Perpinyà i jutge de feus, amb els habitants de la Cerdanya, el Conflent i Camprodon dins el marc de la investigació relativa als feus dependents de la Corona iniciada pel difunt Ponç Guillem de Vilafranca o per Bertran Gil. Per la present, revoca les procuracions que havia donat a Bertran Gil.

A. Original, pergamí, amplada 200, alçada 315 mm, ADPO, 1B10.

Noverint universi quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum, Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, damus et concedimus vobis Bernardo *Farex* de Villafrancha Confluentis plenam et liberam potestatem componenda et transigenda, concilio Guilelmi Caroli, jurisperiti Perpiniani a nobis in hoc judicis deputati, cum hominibus videlicet Ceritanie et Confluentis ac etiam Campirotundi et aliorum locorum super inquisitione et petitione quam Poncius Guilelmi de Villafrancha quondam vel Bertrandus Egidii fecerunt, et vos facietis, tam de foriscapiis alodiorum omnium non solutis et

illorum etiam in quibus impositus est census, quam etiam de solvendis nobis in posterum de eisdem et de possessionibus alienatis quocumque modo que pro nobis ad feudum vel alio modo teneantur vel debeant teneri. Dantes vobis plenam et liberam potestatem laudandi et confirmandi, consilio dicti Guilelmi Caroli, eorum instrumenta et vendiciones ac emptiones factas et quoscumque alios contractus factos de quibusdam honoribus et possessionibus infra terminos dictorum locorum, et omnia alia faciendi in componendo, transhigendo atque laudando, consilio predicti Guilelmi Caroli, et in solucione pro nobis recipienda. Promitens quod compositionem vel compositiones sive transactiones, quas de predictis feceritis, consilio dicti Guilelmi Caroli, cum hominibus antedictis, ratas semper habebimus atque firmas, et nunquam in aliquo contraveniemus. Revocantes cartam quam super hiis fecimus Bertrando Egidii antedicto, ita quod non valeat decetero carta ipsa nec ipse ea possit uti. Datum Murcie, IIII kalendas marcii, anno Domini MCCLXV°. Signum (*monograma*) Jacobi, Dei gracia regis Aragonum, Majoricarum et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli, et domini Montispessulani.

Testes sunt: Guilelmus de Caneto, Exemenis P. de Arenoso, Jau(bertus), vicecomes de Castro Novo, Atho de Focibus, R(aymundus) de Urgio.

Sig-(SM)-num Simonis de Sancto Felicio, qui mandato domini regis predicti hec scripsit et clausit loco, die et anno prefixis.

XXIV

1266, 1 setembre - Girona

Jaume I confirma l'acord pres entre Bertran Gil, el seu procurador de feus, d'una banda, i l'abat de Sant Pere de la Portella, d'altra banda, a propòsit dels drets i possessions que el monestir de la Portella té a la vila i la parròquia de Dorres. També confirma la sentència pronunciada sobre aquesta qüestió pel jutge de feus Bernat Botí.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 15, f. 27*v*.

a. Regina SÁINZ DE LA MAZA, «Notícies documentals sobre l'abadia de Sant Pere de la Portella (segles XIII-XIV)», *Urgellia*, núm. XIII (1996-1997), doc. 1, p. 383.

b. Jordi BOLÒS (ed.), *Diplomatari del monestir de Sant Pere de la Portella,* Barcelona, Fundació Noguera, 2009, doc. 89, p. 332-333.

Per nos et nostros laudamus, confirmamus et concedimus composicionem quam Bertrandus Egidii, datus gerens vices nostras in negocio feudorum, fecit cum abbate de Portella et conventu ejusdem monasterii super peticione quam eis faciebat nomine nostro et questione quam movebat in mansis, honoribus, possessionibus, hominibus et mulieribus, censibus, usaticis, terrameritis, decimis, dominacionibus et aliis omnibus juribus que habent et tenent in villa de Edorrs et terminis adajacenciis[a] suis, ut in carta ab ipso Bertrando Egidii inde confecta continetur Laudamus insuper et confirmamus sentenciam latam super predicta peticione per Bernardum Butini, a nobis judicem in ipsa causa delegatum, ut in carta dicte sentencie melius et plenius continetur; promitentes quod contra predictam composicionem et sentenciam non veniemus, nec aliquam venire faciemus aut permitemus, ymo easdem observabimus et observari faciemus. Mandantes etc. Datum Gerunde, kalendis septembris, anno Domini M° CC° LX° sexto.

a. *Sic*.

XXV

1266, 7 desembre – Montpeller

Jaume I mana a Arnau de Grevalosa, ciutadà de Manresa, que embargui els fruits i les rendes dels feus que va trobar que eren alienats sense el seu consentiment o el dels seus predecessors dins la diòcesi de Vic.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 15, f. 36.

B. *Vidimus* del 20 de maig de 1401, per Gabriel Segarra, notari reial, ADPO, 1B10.[1]

FUNDACIÓ NOGUERA

1. «Hoc est translatum cujus carte sive declaracionis regie sumptum fideliter a quodam regestro illustrissimi domini Jacobi recordacionis eximie regis Aragonum, in archivo regio Barchinone recondito, cujus carte sive declaracionis tenor in omnibus sic habetur: [*Segueix la transcripció de l'acta del 7 de desembre de 1266*]. Sig-(SM)-num Raymundi Baroni, scriptoris illustrissimi domini regis Aragonum et auctoritate regia notarii publici per totam terram et dominacionem ejusdem, hujus translati testis. Sig-(SM)-num mei Petri Darto, oriundi civitatis Jacce, auctoritate regia notarii publici per totam terram et dominacionem illustrissimi domini regis Aragonum qui hic pro testes me subscribo. Sig-(SM)-num Gabrielis Segarra, illustrissimi domini regis Aragonum scriptoris et auctoritate regia notarii publici per totam terram et dominacionem suam ac tenentis claves dicti archivi sui, qui hoc translatum a dicto regestro sumptum et cum eodem legaliter comprobatum scripsit in civitate Barchinone vicesima die madii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo primo; constat autem de rasis

Nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montispessulani, mandamus tibi, fideli nostro Arnaldo de Gravalosa, civi Minorise, quod, juxta mandatum a nobis per alias litteras nostras tibi factum super inquisicione feudorum in episcopatu Vicensis, recipias et empares et emparata teneas, recipiendo fructus, exitus, redditus et proventus et omnia illa que feudis nostris quocumque titulo sine nostro vel nostrorum predecessorum laudimio vel consensu invenisti, vel amodo invenies alienata vel in aliquos transportata in toto episcopatu supradicto, non obstante prescripcione aliqua vel laudimio aliquorum dominorum mediorum in dictis feudis qui sunt inter nos et illos qui ipsa feuda teneant ad manus suas cum laudimia feudorum ad majorem dominum debeant pertinere ut jura innuunt, presertim ut ea que emparanda sunt in dicto episcopatu clarius innotescant et ne sub obscuritatis scrupulo in hiis emparandis injustum aliquod comitatur declarando et discernendo. Dicimus et interpretamur omnia illa intelligere de feudo nostro esse que continentur infra terminos castrorum que a nobis in feudum tenentur et debent teneri, et illas villas, villaria, mansos et mansatas et honores in quibus vel de quibus nobis vel aliquibus feudatariis nostris ratione castrorum nostrorum seu alterius cujuslibet feudi nostri aliqui census prestantur vel prestari consueverunt, cum ratione dominacionis hujusmodi illi census prestari debere videantur, nisi probabiliter alia ratione speciali illos census nos vel nostros feudatarios predictos debent recipere in eisdem. Item, intelligimus illos honores, mansos et mansatas de feudo nostro esse qui sunt in villis, villariis seu locis de realenco vel de quibus villis, villariis seu locis nos vel nostri antecessores majorem partem eorumdem dedimus vel distraximus monasteriis vel aliis quibuscumque. Verum licet omnia sic alienata de jure tam emptores, alienatores quam venditores et receptatores amittere deberent et nobis deberent omnia applicari, pietatis intuitu, in hiis volentes facere graciam specialem, damus tibi et concedimus plenariam potestatem et licenciam recipiendi ab omnibus in ipsis partibus constitutis quintam partem precii omnium feudorum per te emparatorum et emparandorum auctoritate nostra qualitate reddituum et precii eorumdem legittime

et emendatis in lineis prima "declaracionis" et ibidem in eadem "decla", in secunda "rationis", et in quartadecima "ea"; et clausit.» La peça porta una signatura del segle XIX: «NÚM. X».

circumspecta, retenta nobis tamen potestate laudandi predicta illa feuda se et suos nunc et imperpetuum pro nobis et nostris in feudum honoratum et quod non possint eadem alienare in aliquos milites, monasteria, religiosos vel clericos sine nostro vel nostrorum consensu, set in alios alienare illa valeant qui eadem pro nobis et nostris teneant, et censum consuetum de honoribus censualibus solvant, salva tamen nobis quinta parte precii earumdem que nobis et nostris prestari debeant quocienscumque alienari seu distrahi feuda contigerit antedicta. Datum in Montepessulano, VII° idus decembris, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo sexto.

XXVI

1267 (nou estil), 3 febrer – Montpeller

Jaume I institueix el jurisperit Joan Blanc com a procurador general encarregat de buscar, recuperar, reunir i enregistrar totes les actes que facin referència als drets i als béns dependents de la Corona, investigar i reclamar els reconeixements d'aquells que tenen feus per ell dins la vila de Montpeller així com arreu on posseeix drets dins les diòcesis de Magalona, Agde, Usès i Nimes, i pertot arreu dins i fora de la província de Narbona. Mana que aquesta procuració sigui vàlida durant tant de temps com Pere de Sant Just[1] *exerceixi l'ofici de lloctinent del rei a Montpeller.*

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 15, f. 44*v*-45.

a. Francesc de BOFARULL i SANS, «Don Jaume i l'Arxiu Reyal», *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, t. 4 (1907-1908), p. 254-255 (edició parcial).

FUNDACIÓ NOGUERA

Notum facimus universis presentem paginam inspecturis quod nos fecimus et facimus nostrum generalem procuratorem fidelem nostrum Johannem Bla(n)cum, jurisperitum, ad registrandum seu faciendum registrari nostra instrumenta, et querenda, petenda et recuperanda ea omnia et singula instrumenta a quibuscumque detinentur vel possidentur; et ad recipiendum et investigandum et inquirendum bona nostra et jura, et ad petendum recogniciones feudorum nostrorum et alodiorum et omnium generaliter bonorum et jurium que a nobis et pro

1. Aquest capellà apareix com a testimoni en dues actes del cartulari de Magalona el 1262 i el 1264.

nobis et sub nostra dominacione et jurisdictione tenentur vel teneri debent a quibuscumque personis, prelatis et regularibus, clericis et secularibus personis, ville, castris, mansis et monasteriis et quibuscumque domibus religiosis et secularibus, et ad petendum bona nostra et jura ab omnibus universis et singulis detinentibus et possidentibus ea, et ad omnia bona nostra tuenda et deffendenda et conservanda nec alicujus fraude pareant vel dissipentur seu alienentur in villa Montispessulani et extra ubique, tam in ejus territorio quam in villis, castris et mansis et territoriis ad nos pertinentinentibus in diocesi Magalonensis et in diocesibus Agathensis et Ucetensis et Nemausensis, vel aliis quibuscumque locis in provinca Narbonensis vel extra. Cui nostro procuratori damus generalem et liberam potestatem in omnibus et singulis suprascriptis agendi et faciendi omnia et singula in judicio et extra quecumque pro nobis neccessarie vel utiliter fuerint facienda, et que causarum merito desiderant et requirunt, et etiam in judiciis et extra potestatem, si opus fuerit, apellandi a sentenciis diffinitivis et interlocutoriis, et a gravaminibus illatis et inferendis et cominatis et non cominatis nobis et officialibus nostris et contra nos et ipsos officiales et judicem vel judices apellacionis petendi et faciendi pro nobis omnia generaliter que pro dictis apellacionibus faciendis et prosequendis fuerint neccessaria, et componendi et transigendi pro nobis dum modo consensus nostri subsequatur cum quibuscumque personis et universitatibus et collegiis quibuscumque; volentes etiam et mandantes quod locum nostrum tenens in Montepessulano et in alia terra nostra et bajulus Montispessulano non [..-dent alicui][a] vel concedant que de nostra dominacione et jurisdictione alienabuntur clericis vel religiosis personis vel in quibus nostri dominacione, jurisdictione et jura periclitari possent nec aliis quibuscumque personis sine presencia dicti nostri procuratoris, cujus presenciam ad ea requiri volumus ob hoc ne de alienacionibus sive de instrumentis que inde fient ad opus nostri faciat fieri, et retineat instrumenta publica, et custodiat, et consilium et cautelam adhibeat ne jura nostra possint deperire in approbacionibus que per ipsos fient, dum modo non sit in prejudicium nostrum, ratum et firmum perpetuo habituri quicquid in predictis et circa ea factum fuerit per eundem Johannes, procuratorem nostrum. Qui dictus procurator, dictam procurationem recipiens, promisit nobis et ad sancta Dei Evangelia juravit suum officium bene et fideliter exercere, et restituere bona fide omnia instrumenta nostra et etiam alia

bona que in eum pervenerint occasione predicte procuracionis. In cujus rei testimonium presentem paginam fecimus nostri sigilli pendentis munimine roborari. Hanc autem procuracionem durare volumus per totum tempus per quod Petrus de Sancto Justo debet esse locum nostrum tenens in Montepessulano. Mandates locum nostrum tenenti et bajulo curie nostre Montispessulano et universis aliis officialibus et subditis nostris, quod hec firma habeant et observent ac faciant observari et non contraveniant nec aliquem contravenire permitant aliqua racione. Datum in Montepessulano III° nonas febroarii, anno Domini M° CC° LX° sexto.

a. *Fragment alterat.*

XXVII

1267 (nou estil), 17 març – Barcelona

Jaume I dóna a Arnau de Grevalosa plens poders per a pactar i transigir sobre els feus dependents de la Corona dins la diòcesi de Vic, amb el consell i el consentiment del jutge de feus Bernat d'Artés.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 15, f. 50.

a. Francis DARWIN SWIFT, *The life and times of James the first the Conqueror, king of Aragon, Valencia, and Majorca*, Oxford, Clarendon Press, 1894, doc. 13*b*, p. 300 (edició parcial).

Per nos et nostros damus et concedimus tibi, Aranldo de Grevalosa, plenam potestatem et licenciam componendi et transigendi in questionibus feudorum [...s] a nostro nomine ac movendis in terris episcopatus Vicensis et laudandi ac confirmandi honores de quibus questio mota fuerit vel movebitur pro francho et libero alodio ad eorum voluntates faciendas. Hoc salvo quod si aliqui honores vel possessiones seu jura sita in terminis castrorum, villarum et locorum, que pro nobis et antecessoribus nostris in feudum teneantur, et predecessoribus nostris irrequisitis alienata inveniantur a castlanis sive dominis qui pro nobis ea tenent in feudum, de feudo nostro remaneant semper illa. Item, similiter in alio casu quod si in villis, villariis, mansatis et locis aliis, tam modo nostris quam aliorum, res alienatas fore de feudo nostro liquido probari poterit, volumus ea semper de feudo nostro remanere. In quibus duobus casibus nolumus quod ea possis pro alodio laudare nec concedere sed pro feudo. Promitimus insuper quod concessiones, confirma-

ciones et laudimia per te nomine nostro factas quibuscumque personis, ut superius dictum est, ratas et firmas et inconcussas haberemus nos et successores nostris, et nunquam in aliquot contraveniemus nec contravenire aliquem permitemus. Et quicquid facias in predictis facias de consilio et assensu Bernardi de Artes, judicis a nobis in dicto negocio assignati. Datum Barchinone, XVI° kalendas aprilis, anno Domini M° CC° LX° sexto.

XXVIII

1267 (nou estil), 21 març – Barcelona

Jaume I reconeix que deu a Arnau de Grevalosa 1.000 sous de moneda barcelonesa que li ha prestat, quantitat que li assigna a percebre sobre els primers diners que provinguin de la investigació sobre els feus dins la diòcesi de Vic que li ha confiat.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 14, f. 86.

Recognoscimus et confitemur debere vobis Arnaldo de Grevalosa mille solidos barchinonensium, quos nunc in Barchinona nobis numerando [ex causa] mutui tradidistis, quos quidem denarios assignamus vobis habendos et percipiendos in primis denariis quos pro nobis perciperietis de negocio feudorum episcopatus Vicensis, de quo negocio vos estis procurator a nobis constitutus; promitentes vobis quod in predictis aliquid non tangemus nec tangi ab aliquo faciemus nec etiam permitemus donec sit vobis de predictis millibus solidibus integre et plenarie satisfactum. Datum Barchinone, X° kalendas aprilis, anno Domini millesimo CC° LX° sexto.

FUNDACIÓ NOGUERA

XXIX

1269 (nou estil), 11 març – Barcelona

Jaume I confirma la transacció per la qual Bertran Gil, temps enrere procurador dels feus a la Cerdanya i el Conflent, va confirmar en el seu nom tot allò que Pere de Riba, de Puigcerdà, tenia en feu a la vila i la vall de Pi i a tota la parròquia de Santa Eulàlia de Pi i del vilar de Vilella i la parròquia de Santa Maria de Talló. D'altra banda, concedeix que per aquestes possessions Pere de Riba i els seus no hauran

d'aportar les fiances judicials, llevat de les que estiguin directament en poder seu.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 16, f. 145*v*.

Quod cum Bertrandus Egidii, exsecutor olim datus in negocii feudorum Ceritanie et Confluentis a nobis Jacobo, Dei gracia etc. peticionem faceret quod nobis et nomine nostro vobis, P. de Rippa de Podio Cerdano, super villa et valle de Pinu et terminis, juribus ac pertinenciis omnibus ejusdem loci et in tota parrochia et terminis Sancte Eulalie de Pinu et in villario de Villella et parrochia Sancte Marie de Tellone, que omnia dicebat dictus Bertrandus feudum nostrum esse; et tandem idem Bertrandus Egidii nomine nostro composicionem vobiscum fecerit super predictis et in feudum vobis et vestris confirmaverit predicta et ea etiam que B. d'en Arnalda de Podi Cerdano et quilibet alius tenent vel possident in villario de Villella vel in aliis locis predicte ville et vallis cum carta scilicet quam inde vobis fecit, ut in ea plenius continetur. Idcirco nos, Jacobus, Dei gracia rex predictus, per nos et nostros predictam composicionem et cartam confirmacionis predictam, quam dictus Bertrandus Egidii inde vobis nomine nostro fecit, ex certa sciencia laudamus, concedimus et confirmamus in omnibus et per omnia prout in dicta carta plenius et latius continetur; concedentes etiam vobis et vestris quod pro predictis que a nobis in feudum teneatis ut in dicta carta continetur non teneamini firmare nec facere jus vos vel vestri nisi in posse nostro si super ipsis vobis vel vestris peticio fieret vel demanda. Mandantes etc. Datum Barchinone, V idus marcii, anno Domini M° CC° LX° octavo.

FUNDACIÓ NOGUERA

XXX

1269, 19 abril – Girona

Jaume I confirma a Berenguer, bisbe d'Elna, a l'abat de la Grassa i a tots els abats, priors i prelats de la diòcesi d'Elna totes les seves possessions actuals i totes les adquisicions que hagin pogut fer durant els darrers quaranta anys que estiguin situades dins les viles i castra reials o que hagin pertangut a castlans, batlles, feudataris o altres, i reconeix que ni ell ni els seus successors a partir d'ara no podran percebre-hi usatges o joves. El rei instituirà un jutge que instruirà els processos que el seu procurador inicii sobre

aquestes possessions i els religiosos continuaran gaudint d'aquests béns mentre el judici no sigui resolt.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 16, f. 154.
B. Còpia de la segona meitat del segle XVIII per François de Fossa, ADPO, 12J27, núm. 102, copiat del *Liber Feudorum B*, f. 54.

Noverint universi quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum, Majoricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli, dominus Montispessulani, per nos et successores nostros, damus, laudamus, concedimus et confirmamus ex certa scientia vobis, venerabili Berengario, episcopo Dei gracia Elnensis, et abbati Crassensis, et aliis abbatibus, prioribus et prelatis dicte diocesis Elnensis, et vestris successoribus in perpetuum, omnia castra et villas, mansatas, possessiones et honores, cum hominibus et feminis illic habitantibus, vel alibi, ad nos pertinentibus ratione predictorum, cum omnibus juribus et proprietatibus eorumdem, que et quas nunc possidetis et habetis in diocesi Elnensis et que obtinuistis titulo emptionis, donationis vel legati vel concambii, aut alio modo circa a quadraginta annis supra, sive predicta vel aliqua ex ipsis sint infra terminos villarum seu castrorum nostrorum, vel extra, sive eadem fuerint a castellanis, vel bajulis, seu feudatariis nostris aut aliis quibuscumque, recognoscentes nos vel nostros successores nullum usaticum vel servitium debere recipere in predictis, in eis vero que a quadraginta annis citra adquisivistis vel obtinuistis a bajulis vel castellanis, que sint infra limites villarum seu locorum nostrorum. Taliter volumus et ordinamus quod nos ponimus unum judicem, qui prestet corporaliter juramentum, quod de jure et fideliter tractet et determinet omnes causas et questiones, quas moverit noster procurator super possessionibus infra quadragenarum adquisitis; et vos interim habeatis et possideatis libere et pacifice omnes predictas possessiones et expleta et redditus eorumdem, donec predicte questiones et cause ad cognitionem dicti judicis fuerint terminate, vel ad cognitionem dicti judicis de jure processum fuerit. Et nos promittimus quod in predictis vel aliquo ipsorum non tangamus vel accipiamus aliquid, per nos vel per alios, nec etiam permittamus, donec predicte questiones et cause in posse dicti judicis finem debitum sortiantur, ut superius continetur. Et procurator et etiam defensores ex parte vestra prestent juramentum quod legaliter et fideliter dicant et tractent omnes causas et questiones predictas, tam pro nobis quam pro vobis. Et volumus quod predictus judex vel procurator noster nichil recipiant vel habeant a vobis vel ab hominibus vestris, ratione

salarii predicte cognitionis vel alia ratione, de predictis causis. Si vero aliqui clerici seculares aliqua adquisiverint de bajulis vel castellanis aut etiam feudatariis nostris, et ea voluerint donare monasteriis vestris, vel etiam aliquod stabilimentum facere in eisdem, possint libere facere ut de aliis possessionibus est dictum, antequam predicte questiones sint terminate; alias sit totum jus vestrum salvum contra vos et predicta possessiones, non obstante concessione per nos facte. Mandantes firmiter vicariis, bajulis, curiis, inquisitoribus feudorum nostrorum et universis aliis officialibus et subditis nostris quod predicta firma habeant et observent ac faciant observare ut superius continetur, et non contraveniant, nec aliquem contravenire permittant aliqua ratione. Datum in Gerunda XIII kalendas maii, anno Domini M° CC° LX° VIIII°. Sig+num Jacobi, Dei gracia regis Aragonum, Majoricarum et Valencie, comitis Barchinone et Urgelli et domini Montispessulani.

Testes sunt: Gaucerandus de Pinos, Jauffredus de Crudilis, Gueraldus, vicecomes Caprarie, Bernardus de Gardia, Gueraldus de Cerviano.

Sig+num Simonis de Sancto Felicio, qui, mandato domini regis predicti, hec scribi fecit et clausit, loco, die et anno prefixis.

XXXI

1269, 25 agost - Barcelona

Jaume I ven per un període de tres anys a Bernat Fareix, veguer, i a Ramon de Morer, prebost de Lillet, les seves batllies de Puigcerdà i de Cerdanya, de Vilafranca de Conflent i de tot el Conflent, de Puigbalador i de la terra del Capcir, amb totes les rendes i drets corresponents. Amb tot, el rei es reserva els tresors descoberts i els béns dels condemnats a mort i a penes de mutilació, així com tot allò que deriva de la qüestió dels feus. Aquesta venda tindrà efecte després de l'assignació feta al difunt Roger, comte de Foix. Fa aquesta venda pel preu de 6.000 sous de moneda melgoresa per a cadascun dels tres anys, és a dir, per un total de 18.000 sous, que reconeix que ha rebut íntegrament de la manera següent: 14.153 sous i 9 diners que els devia, més 800 sous que ells van pagar en nom seu al seu capellà per un cavall, més 1.200 sous que van pagar a Bertran de Bellpuig per un cavall, més 800 sous que van pagar a Huguet de Bellpuig per

un cavall, més 300 sous per la compra de vestits per a sis dels seus palafreners, i la resta que li van pagar a Barcelona.

α. ACA, Cancelleria Reial, reg. 16, f. 188*v*.

Per nos et nostros vendimus vobis, Bernardo *Fareix*, vicario nostro, et Raimundo de Morerio, preposito Lilitensis, et vestris et cui vel quibus volueritis bajulias nostras Podii Ceritani et Ceritanie et Ville franche Confluentis et tocius Confluentis et Podii Valedos et terre Capcirii, cum omnibus redditibus, exitibus, pertinenciis, mercato, laudimiis, foriscapiis, justiciis civilibus et criminalibus et aliis omnibus juribus nostris ad easdem pertinentibus et debentibus pertinere quoquomodo, exceptis inde thesauro invento et illis qui ad mortem vel mutilationem membrorum fuerint condempnati, de quibus nolumus quod peccunia recipiatur. Et si forte ad nos vel nostros venirent et eis veniam pro peccunia [fac-..] illam totam peccuniam vos et vestri habeatis; et excepto etiam inde negocio feudorum, quod nobis et nostris penitus retinemus. Predicta omnia et singula vobis vendimus per tres annos primos venturos et completos computandos a die inantea quo quitia erant ab obligacione quam fecimus Rotgerio quondam comiti Fuxensis, precio videlicet sex milium solidorum malguriensium quolibet dictorum trium annorum; de quibus omnibus denariis bene paccati sumus in hunc modum: primo videlicet de XIIII millia CLIII solidibus et IX denariis quod vobis debebamus cum albarano nostro quem a vobis recuperavimus et habuimus. Item, dedistis inde pro nobis et mandato nostro capellano nostro octingentos solidos, quos sibi dedimus pro uno equo. Item, Bertrando de *Bell puig* mille CC solidos, quos sibi dedimus pro uno equo. Item, Hugoni de *Bell puig* DCCC solidos, quos sibi dedimus pro uno equo. Item, sex trotariis nostris CCC solidos, quos eis dedimus pro vestibus. Residuum in Barchinona dedistis nobis et solvistis ad quitandam familiam nostrum. Et sic sumus inde vestri bene paccati ad voluntatem, renunciantes exceptioni peccunie non numerate; dantes et concedentes vobis, si quid predicta que vobis vendimus plus modo valebunt in posterum precio supradicto, ad faciendum inde vestras proprias voluntates; promitentes insuper vobis quod bajulias que vobis vendimus cum omnibus et singulis supradictis faciemus vos et quem vel quos volueritis loco vestri tenere et pacifice possidere contra quascumque personas per totum terminum antedictum, et non contraveniemus nec aliquem contravenire faciemus aliqua ratione, immo vos et

vestri et quem vel quos volueritis loco vestri habeatis, teneatis et percipiatis omnia et singula supradicta, prout melius et plenius ipsa vobis vendimus, ut superius continetur, et ut melius dici potest et intelligi ad bonum et sincerum intellectum; renunciantes quantum ad hec legi que subvenit deceptis ultra dimidiam justi precii et omni aliis fori et consuetudini quibus contra predicta vendicionem in aliquo venire possemus; dantes insuper vobis licenciam et plenium posse mutandi et mitendi bajulum et bajulos in bajulie predictis, qui vobis respondent et cui volueritis loco vestri de omnibus que vobis, ut est dictum, per totum terminum antedictum. Concedimus etiam vobis quod possitis auctoritate nostra stabiliere et dare ad censum [omnia que] ibidem ad utilitatem nostram inveneritis stabilienda; promitentes nos habere rata et firma omnia stabiliemnta que facta fuerint ibidem, dum modo fiant ad utilitatem nostram; mandantes etc. Datum Barchinone, VIII kalendas septembris, anno Domini M° CC° LX° nono.

XXXII

1272, 16 desembre – Montpeller

Jaume I concedeix a Martí del Trillar, batlle de Perpinyà, plens poders per a investigar, identificar, reclamar i recuperar els feus i tots els drets que té sobre les cases i altres possessions a Perpinyà i dins les altres localitats del Rosselló, el Vallespir i el Capcir prop dels cavallers, els clergues i qualsevol altra persona. Li dóna poder per a embargar les possessions tingudes en feu per ell o segrestar les que siguin tingudes injustament fins que Bernat Dalmau, jutge que ha instituït per a aquests afers, es pronunciï sobre elles.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 21, f. 78.

Noverint universi quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum etc. damus et concedimus vobis Martino *del Trillar*, bajulo nostro Perpiniani, plenam licenciam et potestatem inquirendi et recognoscendi ac demandandi feuda et jura nostra omnia que habemus et habere debemus in quibuslibet domibus et aliis hereditatibus ac possessionibus ville nostre Perpiniani cujuscumque persone sint et in quibuslibet castris, villis et locis terre Rossilionis et Vallispirii ac Capcirii, tam militum quam clericorum quam quorumlibet aliorum sive predicta teneantur

seu teneri debent pro nobis in feudum vel alio quocumque modo et recuperandi ea ad opus nostri; constituentes etiam vos procuratorem nostrum in predictis ad cogendum, agendum, defendendum et reconveniendum, excipiendum et replicandum et ad omnia et singula alia facienda que nos facere possemus ac si presentes essemus ratum et firmum habentes seu habituri quicquid per vos actum fuerit in predictis ac si a nobis personaliter esset factum. Insuper etiam damus et concedimus vobis plenam licenciam et potestatem emparandi memorata castra et villas et loca et domos ac alias hereditates et possessiones predictas que pro nobis ad feudum vel alio modo tenentur seu debent teneri aut de quibus injuria nobis fuerit et etiam exigendi et recipiendi vice nostra potestatem seu potestates predictorum castrorum et villarum ac aliorum locorum que pro nobis tenentur seu debere teneri in feudum et ea tenendi emparata donec jus nostrum quod in eis habemus et habere debemus sit cognitum et determinatum per Bernardum Dalmacii quem judicem nostrum constituimus in predictis. Datum in Montepessulano, XVII° kalendas januarii, anno Domini M° CC° LXX° secundo.

XXXIII

1273 (nou estil), 11 gener – Montpeller

Jaume I concedeix a Ramon Fort, de Bellpuig, veguer de la Cerdanya i el Conflent, plens poders per a investigar, identificar, reclamar i recuperar els feus i tots els drets que té a les localitats de la Cerdanya i el Conflent prop dels cavallers, els clergues i qualsevol altra persona. Li dóna poder per a embargar les possessions tingudes en feu per ell o segrestar les que siguin tingudes injustament fins que Ramon de Morer, jutge de feus, es pronunciï sobre elles.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 21, f. 81.

Noverint universi quod nos Jacobus, Dei gracia rex Aragonum etc. damus et concedimus vobis Raymundo Fortis de Bello podio, vicario nostro Ceritanie et Confluentis, plenam licenciam et potestatem inquirendi et recognoscendi ac demandandi feuda et jura nostra omnia que habemus et habere debemus in quibuslibet castris, villis et locis et aliis hereditatibus [...] Ceritanie et Confluentis, tam militum quam clericorum et

ordinum et quorumlibet aliorum, et recuperandi ea ad opus nostri ac emparandi etiam [...] contradiceretur in ipsis et ea tenendi emparata donec jus nostrum sit cognitum in eisdem per Raimundum de Morerio, quem judicem constituimus in predictis. Et nos promittimus habere ratum et firmum quicquid super predictis [...] et nostrorum jurium salvamentum; mandantes firmiter universis ad quos presens carta pervenerit quod [...] juribus nostris in omnibus respondeant sicut nobis et predicta firma habeant et non contraveniant aliqua racione. Datum in Montepessulano, III° idus januarii, anno Domini M° CC° LXX° secundo.

XXXIV

1273, 18 abril – Lleida

Jaume I autoritza Ramon Fort, veguer de la Cerdanya i el Conflent, a retirar els 4.000 sous de moneda melgoresa que li deu de les rendes de la investigació sobre els feus de la Cerdanya i el Conflent.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 21, f. 124*v*.

Nos Jacobus Dei gracia rex Aragonum etc. damus licenciam vobis Raymundo Fortis, vicario Ceritanie et Confluentis, quod possitis manulevare illos IIII^{or} millia solidos malguriensium quod vobis debemus cum albarano nostro ut in eodem continetur super eo quod proveniet de inquisicione feudorum Ceritanie et Confluentis; promitentes quod obligacionem quam faciatis de eo quod inquisicione predictorum feudorum proveniet observabimus tamdiu donec in eo sit illi vel illis cui et quibus ea obligabatis plenarie satisfactum de dictis IIII^{or} millibus solidibus malguriensium quos, ut dictum est, vobis debemus. Datum Ilerde, XIIII kalendas madii, anno Domini M° CC° LX° tercio.

XXXV

1273, 18 abril – Lleida

Jaume I autoritza Ramon Fort, veguer de la Cerdanya i el Conflent, a vendre i obligar les rendes de Puigbalador, Formiguera i Saorra a qui vulgui durant els dos anys següents a la propera festa de Sant Joan Baptista.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 21, f. 124*v*.

Nos Jacobus etc. damus licenciam et plenum posse vobis Raymundo Fortis etc., quod possitis vendere et obligare redditus et exitus de Podio valledos, de Fromiguera et de Saorra, quos a nobis tenetis, cui et quibus volueritis a proxime venturo festo sancti Johannis Babtiste usque ad duos annos primos venturos et completos; promittentes etc. Datum Ilerde, XIIII° kalendas madii, anno Domini M° CC° LX° tercio.

XXXVI

1274, 8 juliol – Perpinyà

Jaume I ha assignat Pere Roig, jutge de Perpinyà, per a jutjar les reclamacions interposades per Ramon Fort, veguer de la Cerdanya i el Conflent i procurador dels feus, contra Bernat Guillem de Vilafranca, fill del difunt Ponç Guillem de Vilafranca, i contra els béns que van pertànyer al seu pare a la Cerdanya, al Conflent i al Capcir, referides al castrum de Coma, a la fortalesa de la Quillana i a altres possessions, reclamant la cinquena deguda al rei per les vendes de feus dependents de la Corona. El rei ha ordenat que en el termini dels dos mesos que segueixin el retorn de Pere Roig de Montpeller, Ramon Fort haurà de presentar-li els instruments i els altres documents que justifiquin la seva acusació, i que Pere Roig pronunciï la seva sentència dins el termini d'un mes després d'aquesta presentació. En conseqüència, Jaume I concedeix a Bernat Guillem de Vilafranca que si la sentència no es dicta durant aquest termini de tres mesos serà plenament absolt de qualsevol demanda relativa a aquest afer.

a. ACA, Cancelleria Reial, reg. 19, f. 146.

Noverint universi quod cum nos, Jacobus, Dei gracia rex Aragonum etc. assignaverimus in judicem Petrum Rubei, judicem nostrum Perpiniani, super questionibus et peticionibus quas contra te, Bernardum Guilelmi de Villa francha, filium Poncii Guilelmi de Villa francha quondam, et contra bona que fuerunt dicti patris tui sita in Ceritania, Conflenti seu Cabcirio movit et facere intendit Raimundus Fortis, vicarius noster Ceretanie et Conflentis et exsequtor negocii nostri feudorum in partibus illis racione castri de Coma et fortitudinis de Quillana

et aliorum tum super eo quod dicit eam in parte esse de feudo nostro cum super quinta quam de vendicionibus de dictis [bonis] factis usque modo, petit nobis dari, dederi, cum eciam super eo quod ipsa bona vel parte ipsorum asserit nobis esse incursa; nosque [jam] mandaverimus quod ipse Raimundus loco nostri infra duos menses postquam dictus Petrus Rubei redierit de Montepessulano quo iturus est et quas dictus Petrus Rubei assignabit dicto Fortis teneatur idem Raimundus ostendere et ostendat instrumenta et alia omnia documenta nostra [...] predictis, et quod dictum factum infra unum mensem postea continue numerandum per dictum Petrum Rubei sentencialiter terminetur. Idcirco, per nos et nostros concedimus tibi, dicto Bernardo Guilelmi de Villa francha quod, si predicta completa et facta non fuerint infra predictos tres mensos ut superius continetur, tu vel tui extunc ipsis tribus mensibus transactis non teneamini nobis vel nostris nec exsecutori nostro negocii feudorum in terris predictis de predictis vel earum aliquo respondere nec inde tibi vel tuis possimus nos vel nostri peticionem aliquam facere seu demandam, immo de peticionibus predictis sis penitus absolutus. Datum Gerunde VIII idus julii, anno Domini M° CC° LXX° quarto.

XXXVII

1275, 22 juny - Perpinyà, a la casa d'Estela, esposa de Dalmau de Castellnou

Ramon Fort, veguer de la Cerdanya i el Conflent i procurador dels feus, d'una banda, i Bernat Guillem, fill del difunt Ponç Guillem de Vilafranca, d'altra banda, han comparegut davant del rei Jaume I. Ramon Fort ha afirmat que ha endegat un procés contra Bernat Guillem davant Pere Roig, jutge de feus, a propòsit de la Roca de Villerac i el seu territori amb la pretensió que es tracta d'un feu reial, per tal d'obligar Bernat Guillem a reconèixer aquest feu i demanant al rei que el condemni a pagar la cinquena deguda per totes les alienacions relatives a la Roca de Villerac i el seu territori que ha comissat. També acusa Bernat Guillem d'utilitzar sense autorització reial l'aigua de la Tet per a alimentar els seus molins drapers i bladers dits de la Torre, els molins bladers de la Penera i els que té en indivís amb Pere de Serabeu. Igualment, acusa Bernat Guillem d'utilitzar l'aigua de la riera

de Cornellà per a alimentar els molins anomenats del Pont de l'Hospital. En conseqüència, ha demanat que Bernat Guillem sigui condemnat a no utilitzar més aquestes aigües per a alimentar els seus molins. Igualment reclama que Bernat Guillem reconegui tenir pel rei els molins dits d'en Jaubert i els que eren de Jaume de la Roca, tots situats sobre la Tet, sota els censos anuals respectius de dos cafissos i mig de forment i dos cafissos i mig de sègol pels primers i 10 sous de moneda melgoresa pels segons, i que pagui els drets de lluïsme o cinquena deguts per les alienacions d'aquests molins. Per la seva banda, Bernat Guillem ha reconegut que el rei rebia aquests censals sobre aquests molins. Havent conegut aquestes acusacions, el procés endegat davant Pere Roig, les declaracions dels testimonis presentats per Ramon Fort i les defenses de Bernat Guillem, i havent examinat els instruments produïts per Bernat Guillem, Jaume I pronuncia una sentència absolent aquest darrer de totes les acusacions i confirmant-li el dret d'ús de les aigües per a alimentar els seus molins com els seus predecessors en van gaudir abans que ell, proscrivint el comís dels béns incriminats i la percepció de la cinquena i reservant-se únicament els censos de 10 sous i en cafissos de forment i de sègol.

ACA, Cancelleria, reg. 20, f. 268*v*-269.

Noverint universi quod coram nobis, Jacobo dei gracia rege Aragonum, Majoricarum et Valencie, comite Barchinone et Urgelli et domino Montepessulani, comparuerunt Raimundus Fortis, vicarius Ceritanie et Confluentis et exsequtor negocii feudorum, ex una parte, et Bernardus Guilelmi, filius quondam Poncii Guilelmi de Villa francha, ex altera. Qui Raimundus Fortis asseruit et proposuit coram nobis jam dicto rege se movisse questionem coram Petro Rubei, judice constituto per nos in causis infra scriptis, contra jam dictum Bernardum Guilelmi super rocha videlicet de Bileraco, cum terminis ac pertinenciis suis. Quam quidem rocham dixit et asseruit coram dicto Petro Rubei esse feudum nostrum sive de feudo nostro esse, et idcirco petebat per nos pronunciari prout coram dicto Petro Rubei petierat predictam rocham cum suis terminis esse de feudo nostro et dictum Bernardum Guilelmi compelli ad recognoscendum [...] feudo predictam rocham cum suis terminis, nomine nostro, et sentencialiter etiam ipsum condempnari ad solvendum quintam seu quintas [de] alienacionibus factis de predicta rocha, cum

suis terminis et de quibusdam aliis bonis prout in peticione coram dicto Petro Rubei proposita plenius continetur. Quam predictam rocham etiam coram dicto Petro Rubei in alia peticione nobis asseruit esse in cursam sive comissam [...] asseruit et proposuit coram nobis se movisse questionem coram dicto Petro Rubei contra dictum Bernardum Guilelmi dicendo quod dictus Bernardus Guilelmi sua propria auctoritate utitur aqua Tetis que est nostri jamdicti regis ducendo eam ad molendina que vocantur de Turre draperia et bladeria et ad molendina de la Penera *bladers* et ad molendina que tenet pro indiviso cum Petro de Serabeo cum jus ducendi dictam aquam ad predicta molendina et utendi non habeat sine consensu vestro. Dixit etiam quod dictus Bernardus Guilelmi utebatur aqua riparie de Corneliano que est nostra ducendo eam ad molendina que vocantur de Ponte *del Hospital*, cum jus ducendi dictam aquam eadem utendi non haberet. Et idcirco petebat dictum Bernardum Guilelmi prohiberi et condempnari, ut decetero utatur dictis aquis nec eas ducat ad predicta molendina prout plenius predicta continetur in quandam peticionem coram dicto Petro Rubei proposita. Item, asseruit et proposuit coram nobis quod dictus Bernardus Guilelmi tenet et possidet in riparia Tetis predicta molendina que vocantur *d'en Jazbert* et molendina que fuerunt Jacobi de Ruppe, que molendina asseruit teneri pro nobis in acapitum sive in feudum sub annuo censu, videlicet decem solidos malguriensium pro molendinis que fuerunt dicti Jacobi de Ruppe et duorum modiorum et dimidii frumenti et duorum modiorum et dimidii siliginis pro molendinis que fuerunt *d'en Jazbert*. Et idcirco petebat dictum Bernardum Guilelmi compelli ad recognoscendum dicta molendina teneri pro nobis et ad prestandum laudimium sive quintam vel quintas de alienacionibus factis de dictis molendinis prout predicta plenius continentur in quadam alia peticione coram dicto Petro Rubei proposita et eciam predicta molendina coram eodem asseruit nobis esse incursa sive comissa. Dictus vero Bernardus Guilelmi credidit quod nos recipiebamus in dictis molendinis annuatim dictos decem solidos et dictos modios frumenti et siliginis. Unde nos jam dictus rex visis et diligenter intellectis omnibus supradictis peticionibus et demandis ac eciam diligenter inspecto processu coram dicto Petro Rubei facto attestacionibus a testium productorum in dicta causa per dictum Raymundum Fortis coram dicto Petro Rubei diligenter inspectis et deffensionibus dicti

Bernardi Guilelmi diligenter intellectis, visis eciam et diligenter circumspectis instrumentis et cartis que dictus Bernardus Guilelmi habet super predictis tam a nobis et predecessoribus nostris quam ab aliis, dictum Bernardum Guilelmi ab omnibus supradictis et singulis peticionibus et demandis contra ipsum propositis ratione dictorum bonorum coram dicto Petro Rubei judice per nos dato in predictis omnibus observatis que observari debeat sentencialiter duximus absolendum perpetum silencium imponendo dicto Raymund Fortis et nobis et sucsecoribus[a] nostris; pronunciantes insuper dictum Bernardum Guilelmi habere jus ducendi predictas aquas ad predicta molendina et eisdem aquis utendi, prout melius et plenius ipse et antecessores suis hactenus usi fuerunt et dicta molendina ac eciam alia bona predicta nobis non fore incursa sive comissa nec dictum Bernardum Guilelmi teneri ad solvendum aliquod laudimium sive quintam vel quintas ratione dictorum bonorum, salvo et retento nobis et successoribus nostris dictis decem solidibus et modiis predictis frumenti et siliginis, que omnia recipimus et recipere debemus in jam dictis molendinis superius specificatis. Lata sentencia in Perpiniano in domibus dompne Stelle, uxoris nobilis Dalmacii de Castro novo, decimo kalendas julii, anno Domini millesimo cc° septuagesimo quinto, presentibus Dalmacio de Castro novo predicto, Petro Ferrioli, Bonanato de Pomario de domo domini regis, Bernardo Dalmacii, jurisperito Perpiniani, Guilelmo Sale, bajulo Saorre, Germano, jurisperito Perpiniani, Artaldo, scriptore, et pluribus aliis.

a. *Sic*.

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

ÍNDEXS

FUNDACIÓ
NOGUERA

ÍNDEX ONOMÀSTIC

Les remissions es fan als números de les actes.

Abreviacions: act. = actualment; ant. = antic; cant. = cantó; cap. = capital; cast. = castell; com. = comarca; dep. = departament; esgl. = església; indr. = indret; mon. = monestir; mun. = municipi; nuc. = nucli; par. = parròquia.

A

A(rnallus) de Boss, 21.
A(rnallus) de Sexano, 18.
Achs, *v*. Acs-dels-Tèrmes.
Acs-dels-Tèrmes (Achs), cap. cant., dep. Arieja, *v*. *Arnaldus de Coçio*, *Guilelmus* Barra, *Raimundus* Barra.
Ada Durandi, 102.
Adaç, Adaz, *v.* Das.
Adam, *portarius regis*, XX.
Adelaida (Aladayz), *uxor Bernardi de* Valels, 57.
Ademarius de Mosseto, *filius Marchesie de Mosseto*, 45, 259; *v*. Mosset.
Ademarius, 140; *v*. Dorres.
Adremars, mas situat al terme del Catllar, mun. Vilallonga de Ter, - *mansus* dez Adremars, 20.
Adzemarius de Fornels, *miles*, 18, 120, 202; *v*. Fornells de la Muntanya.
Agaça, *v.* Ogassa.
Agde (Agatha), mun., dep. Erau, - *diocesis*, XXVI.
Age (Agia), nuc., mun. Puigcerdà, com. Cerdanya, - *parrochia*, 194, 201; - *prepositus*, 151; - *via publica*, 309; *v*. *Bernardus de Monte Falcone*.
Agnès de Serabou, *uxor Raimundi de Serabove*, 144, 233.
Agnès, *uxor Guilelmi de* Asteguell, 190.
Agramunt (*Acrimons*), mun., com. Urgell, *v*. *Bartholomeus de Acri-monte*, *Petrus de Acrimonte*.
Agraz, mas, mun. Camprodon, - *mansus* d'en Agraz, 23.
Aguaza, *v*. Ogassa.
les Aiades, ços Ayllades (indr. els Aiaders, mun. Prats de Molló, Vallespir), - *villarium*, 1.
Aiguatèbia (*Aqua tepida*), mun. Aiguatèbia i Talau, cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *castrum*, 226; - *via* dels Pugals *qua itur ad Aquam tepidam*, 90; *v*. Pujals.

FUNDACIÓ NOGUERA

Aituà (Haytesanum), nuc., mun. Escaró, 191.
Aixecada de la Madró, indr. situat als termes de Formiguera i de Real, 82, 337.
Alamanda, *mater Berengarie*, 243.
Alamanda, *uxor Amicus Prepositi*, 247.
Alb, *v*. Alp.
Albet, potser ant. mun. Camprodon, com. Ripollès, 18.
Albós, *v*. Alp.
Alcanyís (*Alcaniç*), mun., prov. Terol, Aragó, *v*. *F. de Alcaniç*.
Alexandre, papa, 226.
Alf, act. Mas Revetllat, mun. Isòvol, com. Cerdanya, - *villa*, 42, 203.
Alicssendis, *uxor Johannis* Gavarret de Alb, 322; *v*. Alp.
Alió, *v*. Llo.
Alissendis, 124; *v.* Fullà.
Alissendis, *uxor Bernardi de Castilione*, 321; *v*. Vilafranca de Conflent.
All (Al, Ayl, Ayll), nuc., mun. Isòvol, com. Cerdanya, 15, 191, 305; - *condemina*, 193; - *ecclesia*, 193; - *ripparia*, 42; - *terminis Sancte Marie*, 168, 238; - *villa*, 42, 193, 238; *v*. Arnauda, *Bernardus* Cog, *Bernardus Geralli*, Borda d'en Duran, *Mansus de Fonte*, *Michael* de Zammaiso, *Molendini de Quintana*, *Petrus de Ayll*, *Petrus Geralli*, *Petrus* Gisclavar, *Raimundus Sala*.
Alo, *Alonum*, *v*. Llo.
Alonus Gerull, - *mansus de*, 17; *v*. Llo.
Alp (Alb), mun., com. Cerdanya, - *adjacentia Sancti Petri*, 322, 324; - *cimiterium*, 322; - *decima*, 226; - *ecclesia Sancta Crucis*, 194; - *ecclesia Sancti Pe*tri, 322; - *molendinis*, 325; - *parrochia Sancti Petri*, 195, 232, 254; - *pratum communis*, 322; *Sanctus Stephanus*, 228; - *terminis*, 300, 302, 325; - *vallis*, 228, 306; - *villa*, 99, 106, 123, 191, 201, 232, 254, 322, II; *v*. *Arnaldus de Gavarreto*, Ayguals Doneyac, *Bartholomeus* de Alb, *Bartholomeus* Saylla, *Bernardus Bajuli*, *Bernardus* de Encontrella, *Bernardus de Fonte*, *Bernardus Gavaretti*, *Bernardus de Noguerio*, *Bernardus* deç Verdeguer, *Bertrandus de* Alb, *Bonusmancipus de* Alb, Cativeyl, Closells, Coll de Das, Coma, Comes, Coromina d'en Sala, Daldena, *Ferrarrius* Saylla, *Ferrarius torrent*, Font-trials, Gavarreda, *Guilelmus de Area*, *Guilelmus Arnaldi*, *Guilelmus Cerdani*, *Guilelmus Joverii*, *Guilelmus de* Noguerio, *Guilelmus* Sasala, *Jacobus* Casteyls, *Jacobus Petri Arnaldi*, Joan, *Johannes Borradani*, *Johannes* Gavarret, *Matheua* Quintana, Perafita, *Perpinianus Rigati*, *Petrus de Arnalda*, *Petrus Berengarii*, *Petrus de Caborrivo*, *Petrus* Gavarret, *Petrus de Torrente*, *Philippus d'en bort*, Porrea, Pradeyl, Prat Donigua, *Raimundus* de Alb, *Raimundus ermegou*, Santa Maria d'Ovella, Tolorda, Torrent Eguer, Tras lo prat, Vilella.
Altejó (Altajo, Altejo), nuc., mun. Ger, *v*. *Guilelmus* adrouer, *Johannes Aravoni*.
Amalricus, 203.
Ambronii, 137, 196, 198.
Amicus Prepositi, *de Villa francha*, *maritus Alamande*, 243-247; *v*. Vilafranca de Conflent.
Amilius, *pater Raimundi* Amil, 282.
Anaç, Anaz, *v*. Nas.
Anahuya, Anauja, *v*. Naüja.
Andreas d'en March, *de Podiocerdano*, 112, 123, 166, 167, 241, 310.
Andreas de Eldiarde, 203.
Andreas de Isogol, 227; *v.* Isòvol.
Andreas de Solerio, 210.
Andreas Diagol, 171.
Andreas Mirii, 257.
Andreas Radulfi, *homo amansatus apud Folianum*, 14.
Anes (*Anis*), ant. nuc., mun. Bellver de Cerdanya, com. Cerdanya, - *adjacentia Sancti Martini*, 287; - *parrochia*, 64, 100, 101, 146; - *terminis*, 287; - *villarium*, 64; *v*. *Bernar-*

dus GILAT, *Petrus YSARNI*, *Vinetum de Codina*.
Anglars, indr., mun. Real, cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, - *villarium*, 66, 263, 318.
els Angles (*Podium Angulorum*), mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, - *capellanus*, 99-101; - *castrum*, 203; - *parrochia Sancti Salvatoris*, 203; *v*. *Arnaldus de* GRANOILLERS, Vallsera.
Angostrina, mun. Angostrina i Vilanova de les Escaldes, cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 2, 123, 259; - *capellanus*, 261; - *decima*, 147; - *parrochia*, 147, 203; - *terminis*, 208, 209, 321; - *villa*, 147; *v*. *Arnaldus* BOVER, *Arnaldus* MAILLOL, *Arnaldus OLIBA*, *Arnaldus* SICARDS, Bac de Grua, Bac de Morera, Bac de Vivers, *Berengarius de GUILELMO ARNALDO*, *Berengarius de* RIU, *Berengarius* de SOVILA, *Berengarius VERDEGUER*, *Bernardus* ALEU, *Bernardus BAJULI*, *Bernardus* BORRELL, Bernardus CALOMERA, *Bernardus de LAGUNES*, *Bernardus* MAYLLOL, *Bernardus PARDINELLA*, *Bernardus* PASCHAL, *Bernardus de* RIU, *Bernardus SICARDI*, Cabanes, Carlit, Castellar, Cebresmeu, Congesta, Estany Llat, *Guilemus de CURTIBUS*, *Guilelmus de* EGUILS, *Guilelmus* GUIROUARD, *Guilelmus PELEGRI*, *Jacobus BALADOSA*, *Johannes* PALAU, Lanós, Mas d'en Bonadona, *Mansus* d'en Terrul, *Perpiniana* TEXIDOR, *Petrus* BATLE, *Petrus FABRI*, *Petrus GUADAMIR*, *Petrus de* RIU, *Petrus de RIVO*, *Petrus de SALA*, *Petrus de TRESSERA*, *Petrus de* VICH, *Plana de Tramos rivos*, *Raimundus* BELLS, *Raimundus de CORTS*, *Raimundus FABRI*, Roca Colomera, Roda, *Simo OLIBA*, *Vallis de* Vilamerans, Ventola.
Aniula, *v*. Niula.
Ans, ant. nuc., mun. Sallagosa, 203; *v*. *Bernardus CAPELLANI*, *Petrus* d'ANS.
Anyà (*Annyana*), indr., mun. Escaró, *v*. *Bonifacius de Annyana*.
Anyerr, Annyerr, *v*. Nyer.
Aprilis, *episcopus Urgelli*, 226.
Aqua tepida, *v*. Aiguatèbia.
Aquis, act. Banys de Sant Tomàs, mun. Fontpedrosa, - *villa*, 203.
Aragó (*Arago*), regne, - *rex*, pàssim.
Aragolisa, *v*. Rigolisa.
Aravó, riu, *flumen*, 211; - *ripparia*, 211, 290; *v*. Sant Martí d'Aravó.
Arbert, 18.
Arboçols (Arbosçols, Arbozols), mun., cant. Sornià, dep. Pirineus Orientals, Fenolhedés, 71; - *parrochia*, 201; - *villarium*, 203; *v*. *Petrus de ARBOSÇOLI*.
Arçiones, *v*. Arsós.
Areleu, *v*. Ralleu.
Arenyanes (Araynanes, Areynanes), ant. nuc., mun. Glorianes, 203.
Argelaguer (*Argilageriis*), mun., com. Garrotxa, *v*. *Berengarius Guilelmi de ARGILAGERIIS*.
Arihes Yvanyes, 231.
Arles (Arulis), seu d'un mon. benedictí, cap. cant., dep. Pirineus Orientals, Vallespir, - *abbas*, 193; *v*. *Petrus de ARULIS*.
Arletes, indr., mun. Conat, 201; - *villarium*, 83.
Arma Remesii, indr., mun. Újols, 244.
Armàncies, nuc., mun. Ribes de Freser, com. Ripollès, *v*. P. de ARMANCIES.
Arnalda de MOSOYLL, *uxor Poncii RUBEI*, *mater Ermessendis*, 109; *v.* Mosoll.
Arnaldus ADROVER, 306.
Arnaldus AMBRONI, 44.
Arnaldus AMEILL, de Chortvassill, *filius Bernardi* AMELL, 253; *v*. Cortvassill.
Arnaldus AMELL, *sive* AMEILL, *sive* AMEYLL, *sive* AMYL, *de Podioceritano*, *pater Jacobi* AMIL, 7, 41, 81, 96, 138, 157, 163, 164, 182, 197, 248, 249, 253, 314, 315; *v*. Puigcerdà.
Arnaldus Argenti, 219.
Arnaldus ARNALDI, 203.
Arnaldus AUJER, 235.

Arnaldus Auzina, *v. Arnaldus de Sauzina*.
Arnaldus Bernardi de Foliano, *pater Arnaldi de Foliano et Raimundi de Foliano*, 91, 219.
Arnaldus Borch, 23.
Arnaldus Bover, d'Angostrina, 260.
Arnaldus Ça Cavaleria, *de Mosseto*, 120; *v*. Mosset.
Arnaldus Cannyot, *sive* Caynnot, 244, 245; *v*. Újols.
Arnaldus Capellani, *de Porcinanis*, 36; *v*. Porcinyans.
Arnaldus Carbonell, 136.
Arnaldus Casalonis, 78; *v*. Calaons, Catllà.
Arnaldus Castla, *sive de Castlano*, *de Saorra*, 39, 169; *v*. Saorra.
Arnaldus Cava Rippas, 74; *v*. Eus.
Arnaldus Cerdani, 311.
Arnaldus Cerdani, *pater Cerdani* de Bolvirr, 270.
Arnaldus Cheralbs, 206.
Arnaldus Clementis, 171.
Arnaldus Correter, *de Perpiniano*, 323; *v*. Perpinyà.
Arnaldus Costa, *jurisperitus*, 193.
Arnaldus Costeyla, *de Pulcrovisu*, *pater Bernardi Costeyle*, 287; *v*. Bellver de Cerdanya.
Arnaldus Curritoris, 307, 308.
Arnaldus d'en Bernad, *de Pulcrovisu*, 102, 256; *v*. Bellver de Cerdanya.
Arnaldus d'en Bort, *presbiter*, 300, 302, 324, 325.
Arnaldus d'Olot, *sive* de Oloth, 83, 191, 192; *v*. Olot.
Arnaldus de Aragallo, 153.
Arnaldus de Arnaldo, 102.
Arnaldus de Bardollio, *fundator helemosie de Villafrancha Confluentis*, 234; *v*. Bordoll; Vilafranca de Conflent.
Arnaldus de Boscho, *notarius domini regis*, 65, 67, 147, 148, 233, 234, 236, 237, 336, XIV, XX.
Arnaldus de Capite Ville, *maritus Elicssendis*, 102.
Arnaldus de Cascails, de Berga, 103; *v*. Berga.
Arnaldus de Casellis, *de Pulcrovisu*, 276, 284; *v*. Bellver de Cerdanya.
Arnaldus de Cassaneis, 318; *v*. Cassanyes.
Arnaldus de Castlar, 18; *v*. el Catllar.
Arnaldus de Chotz, *sive* de Quotz, *maritus Ermengardis*, *pater Elissendis et Petri* de Chotz, 248.
Arnaldus de Coçio, *de Achs*, 7, 43, 138, 140, 142, 196; *v*. Acs-dels-Tèrmes.
Arnaldus de Codaleto, 257; *v*. Codalet
Arnaldus de Conillacco, *de Villa francha Confluentis*, 3.
Arnaldus de Cophaliis, *filius Johannis de Cophaliis*, 234; *v*. Vilafranca de Conflent.
Arnaldus de Cortibus, 102.
Arnaldus de Foliano, *filius Arnaldi Bernardi de Foliano*, 91; *v*. Fullà.
Arnaldus de Franch Villa, de Jullols, 246; *v*. Újols.
Arnaldus de Fuxano, 332; *v*. Foixà.
Arnaldus de Gavarreto, *de Alb*, *presbiter*, *pater Bernardi*, *Ermessendis et Johannis*, 232, 254; *v*. Alp.
Arnaldus de Godor, *miles*, *pater Bernardi*, 336.
Arnaldus de Granoillers, *capellanus de Podio Anglorum*, 99-101; *v*. els Angles, Granollers.
Arnaldus de Grevalosa, *cives Minorise*, XXV, XXVII, XXVIII; *v*. Manresa.
Arnaldus de Lerz, XV, XVI.
Arnaldus de Mazana, 79, 151; *v*. Sallagosa.
Arnaldus de Mentet, *canonicus Corneliani*, 118; *v*. Cornellà de Conflent, Mentet.
Arnaldus de Mornach, 87, 102, 150.
Arnaldus de Nefell, de Nefell, - *mansus*, 180; *v*. Nèfol.
Arnaldus de Podio, 269.
Arnaldus de Ponte, *miles*, 39.
Arnaldus de Prato, de Cortvassill, *pater Raimunde*, 79, 151, 173; *v*. Cortvassill.
Arnaldus de Prato, *sacerdos*, 188.
Arnaldus de Ramerio, 169; *v*. Saorra.
Arnaldus de Rippa, de *Belveser*, 102, 176, 183; *v*. Bellver de Cerdanya.

FUNDACIÓ NOGUERA

Arnaldus de RUPPE, filius Guilelmi de RUPPE de Villa francha Confluentis, 12, 144, 234; *v*. Vilafranca de Conflent.
Arnaldus de SAGA, 251; *v*. Saga.
Arnaldus de SALSIS, 203*; v.* Salses.
Arnaldus de SAUZINA, sive AUZINA, sive ULZINA, de Vilela, 34, 38, 55; *v*. Vilella.
Arnaldus de SEGARANO, 18.
Arnaldus de SERRA, frater Petri de SERRA, 129, 143.
Arnaldus de SOLERIO, de Pulcrovisu, filius Petri de SOLERIO, 281; *v*. Bellver de Cerdanya.
Arnaldus de SONO, 82; *v*. Usson.
Arnaldus de VALLESPIRANS, *camerarius Campirotundi*, 18, 19, 33, 132, 202; *v*. Sant Esteve de Vallespirans.
Arnaldus de VILLA MULORUM, 262; *v*. Vilademuls.
Arnaldus de VILLALONGA, frater Berengarii de VILLALONGA, 200.
Arnaldus de VILLARI, 124; *v*. Fullà.
Arnaldus DURANDI, 293; v. Riutès.
Arnaldus ERMEMIR, de Foliano, 14.
Arnaldus ESTEPHANI, 207.
Arnaldus FLORENSA, *clericus de Podiocerdano*, 272; *v*. Puigcerdà.
Arnaldus GALIN, 208.
Arnaldus GELI, *de Podiocerdano*, 107; *v*. Puigcerdà.
Arnaldus GILABERTI, de Gualissano, 295; *v*. Gallissà de Talló.
Arnaldus GUALLI, de Munuluç, - mansus, 312.
Arnaldus Guilelmi de CHERALBS, 112; *v*. Queralbs.
Arnaldus Guilelmi de LORDAT, 300; *v*. Lhordat.
Arnaldus GUILELMI, miles, 167.
Arnaldus JACOBI, de Vinciano, 48, 52.
Arnaldus JANOER, *de Enço*, 76.
Arnaldus LOBETI, 88, 123, 131, 145, 220, 232, 254.
Arnaldus MACELLARII, de Podioceritano, 194, 268; *v*. Puigcerdà.
Arnaldus MAGISTRI, 243.
Arnaldus MAGISTRI, de Enço, pater Sebilie, 72; *v*. Eus.
Arnaldus MAILLOL, *de Angostrina*, 209.
Arnaldus MERCATOR junior, filius Arnaldi MERCATORIS, 62, 147, 163, 197, 199, 220, 312.
Arnaldus MERCATOR, de Podioceritano, pater defunctus Arnaldi MERCATORIS, 147, 312; *v*. Puigcerdà.
Arnaldus MERCATOR, de Podioceritano, pater Guilelmi MERCATORIS, 224, 329; *v*. Puigcerdà.
Arnaldus MIRONI, scriptor publicus Perpiniani, 252, 336.
Arnaldus MUNTANER, de Toses, *pater Arnaldi MUNTANERII*, 135, 307; *v*. Toses.
Arnaldus MUNTANERII, filius Arnaldi MUNTANERII de Toses, *habitator Podiicerdani*, 307.
Arnaldus OLIBA, d'Angostrina, 260.
Arnaldus OLIBA, de Eguils, filius Guilelme, 235; *v*. Guils de Cerdanya.
Arnaldus OLIVEYLA, de Pulcrovisu, maritus Gentilis, 288; *v*. Bellver de Cerdanya.
Arnaldus PEIRO, *de Capiteville*, 101, 102; *v*. Capdevila.
Arnaldus PELICER, 60-62, 134, 165-167, 170, 175.
Arnaldus PELOS, 102.
Arnaldus PERSONA, de Astoverio, 56; *v*. Estoer.
Arnaldus PETRI, 92, 135, 181, 199.
Arnaldus PONCII, de Porcinanis, 36; *v*. Porcinyans.
Arnaldus RAYNERS, *ganterius Perpiniani*, 252; *v*. Perpinyà.
Arnaldus SABATER, 279, 323; *v*. Coborriu.
Arnaldus SAYOLA, *de Campo rotundo*, 30.
Arnaldus SCRIBA, scriptor, 259.
Arnaldus SEGUINI, miles, 21, 22, 27-31.
Arnaldus SERRADEL, 207.
Arnaldus SICARDS, d'Angostrina, 260.
Arnaldus STEPHANI, - mansus, 312; *v*. Niula.
Arnaldus STEPHANI, pater Bernardi STEPHANI, 298.
Arnaldus TARTERA, 292; *v*. la Tor de Querol.

FUNDACIÓ NOGUERA

Arnaldus Textoris, sive Tixidor, 56, 57; *v*. Vilella.
Arnaldus Tort, *frater Ferrarii* Tort, *commorans intus castrum de Enço*, 69; *v*. Eus.
Arnaldus Ulzina, v. Arnaldus de Sauzina.
Arnaldus Veciat, *de Podioceritano*, 210, 310; *v*. Puigcerdà.
Arnaldus Vitalis, 119.
Arnaldus Vola, jurisperitus de Perpiniano, procurator constitutus a domino rege Majoricarum super negocio feudorum in partibus Ceritanie et Confluentis, 252, 255, 256, 264-313, 317-329; *v*. Perpinyà.
Arnaldus Ysarni, scriptor publicus Perpiniani, 252, 257, 258, 321.
Arnaldus, abbas Sancti Petri de Portella, 162, 195; *v*. Sant Pere de la Portella.
Arnaldus, filius Marie, maritus Elicssendis, 256; *v*. Pedra.
Arnaldus, filius Raimundi Berengarii comitis Ceritanie, 226.
Arnaldus, frater Guiffredi Guilelmi, 79.
Arnaldus, maritus Ermessendis, 96.
Arnaldus, presbiter de Bolvir, 122, 229; *v.* Bolvir.
Arnallus, v. Arnaldus.
Arnauda, uxor Bernardi Cog, 167; *v*. All.
Arnaudus, v. Arnaldus.
Arrianum, v. Rià.
Arronum, v. Ro.
Arsendis de Corts, - *mansus*, 123; *v*. Cortàs.
Arsendis Ermengauda, 102.
Arsendis, 203.
Arsendis, filia et heres Petri Geralli, uxor Bernardi Geralli, 15.
Arsendis, uxor Guilelmi Sa Ribera de Bederrs, *mater Raymundi*, 102, 277; *v*. Beders.
Arsendis, uxor Johannis Borrelli, mater Berengarie, 293.
Arsendis, uxor Paladoli de Coma, 128.
Arsós (*Arçiones*), esgl., mun. Bula d'Amunt, cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *parrochia Sancti Johannis*, 192; - *villa*, 192.
Artaldus Despasen, *pater Petri de Turribus*, 273, 274.
Artaldus, scriptor, XXXVII.
Artiga dels Aiaders, indr. mun. Prats de Molló, Vallespir, 1.
Arulis, v. Arles.
Ascaro, *v.* Escaró.
Aspiran, *Aspiranum, v*. Espirà de Conflent.
Astoerium, Astoverium, v. Estoer.
Atçiatum, Atziatum, v. Atsat.
Atho de Focibus, XXIII; *v.* Foces.
Atsat (*Atçiatum, Atziatum*), cap. cant., dep. Aude, Fenolhedés, *v*. *Berengarius de Atçiato, Guiraldus de Atçiato, Rogerius de Atçiato, Ugo de Atçiato*.
Aude, riu, - *flumen*, 82.
Aurellyanum, v. Orellà.
Ausona, - *comitatus*, 195.
Ava, *comitissa* [*Ceritanie*], 202, 203.
Avelanedellum, mas, nuc. Rocabruna, mun. Camprodon, - *mansus*, 18.
Avellanet (*Avellanetum*), nuc., mun. els Masos, - *villarium*, 152, 191, 203.
Avia, v. Vià.
Avidanum, Avisa, *v*. Vià.
Avol, nuc., potser mun. Lles de Cerdanya, - *villarium*, 226.
Ayguals Doneyac, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Ayl, Ayl, *v*. All.

B

Bac de Fornells (*Baccum de* Fornells, *Bachum de Fornellis*), act. indr., nuc. Fornells de la Muntanya, mun. Toses, 19, 31.
Bac de Grua, indr., mun. Angostrina, 260.
Bac de Morera, indr., mun. Angostrina, 260.
Bac de Vivers, indr., mun. Angostrina, 260.

FUNDACIÓ NOGUERA

Bac Llarder, mas situat al terme de Santa Maria de la Cot, - *mansus de* Bach Larder, 23.
Bac, indr., mun. Júpols, 243; *v*. *Raimundus de BACHO*.
Baccum de Fornells, *Bachum de Fornellis*, *v*. Bac de Fornells.
Badabany (*Bedavanin*), indr., mun. Fullà, 124.
Bajanda, nuc., mun. Estavar, cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 191, 203; - *parrochia Sancti Bartholomei*, 148, 218; - *villa*, 218, II.
Balçium, *v*. Baus.
BALDACHUS ROTLANDI, de Majorice, 295; *v*. Mallorca.
Balsareny, mun., com. el Bages, *v*. *Poncius de BALCAREYNIS*.
Baltarga (Baltargua), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, 123, 127; - *parrochia*, 131; - *villarium*, 203; *v*. *Bernardus* BALTARGA, Mas de Caselles, 7.
Banyuls dels Aspres, mun., cant. Ceret, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, *v*. *Dalmacius de BANYULLIS*, *Raimundus de* BAYNNULS.
Bar, *v*. el Pont de Bar.
Barbadell (*Barbadellum*), *v*. Sant Nazari de Barbadell.
Barbastre (*Barbastrum*) mun., Aragó, prov. Osca, Hoya de Barbastro, - *merina*, XX.
Barcelona (*Barchinona*), mun., com. Barcelonès, Catalunya, IX-XI, XIX; - *archivium*, XIII; - *canonicus*, 14, 17, 147, 156, 191; - *comes*, 29, 194, 201, 203; - *decanus*, 262; - *domus Sancte Anne ordinis Sancti Sepulcri*, 194, 201; - *episcopus*, 159, 195, 262; - *scriptor domini regis*, 147; - pàssim.
Barchinona, *v.* Barcelona.
Baridà (*Baritanum*), 190, 248; - *vicarius*, 298; *v*. *Sancta Eugenia de Baritano*.
Baritanum, *v.* Baridà.
Baronus de PRATO, 92; *v*. la Tor de Querol.
Bartholomeua, 37; *v*. Vilella.
Bartholomeus ARMAYN, 62; *v*. Sant Feliu de Pallerols.
Bartholomeus BASTID, *de Perpiniano*, 12, 13.
Bartholomeus CAROLI, clericus, 9, 11, 83, 152, 153; - *canonicus Perpiniani*, 191.
Bartholomeus de ACRIMONTE, scriptor, 261; *v.* Agramunt.
Bartholomeus de ALB, *presbiter*, 110, 300, 302, 322, 324, 325; *v*. Alp.
Bartholomeus de CANALI, de Podioceritano, 110, 207, 236; *v.* Canals, Puigcerdà.
Bartholomeus de CAPITEVILLE de Pulcrovisu, *maritus Beatrice*, 255; *v*. Bellver de Cerdanya
Bartholomeus de ENBREET, *de Pulcrovisu*, 102; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bartholomeus de PORTA, *scriptor regis*, XXII.
Bartholomeus de PRATO, de Rialtes de Valle de Querol, 292, 320; *v*. Riutès.
Bartholomeus DENA, 298.
Bartholomeus FROBIDOR, 110.
Bartholomeus GUIFREDI, de Porcinanis, 36; *v*. Porcinyans.
Bartholomeus MAGISTRI, de Ençio, 70, 75; *v*. Eus.
Bartholomeus OROALDUS, OROALLDUS, sive Oroallus, de Villa francha Confluenti, 12, 13, 212; *v*. Vilafranca de Conflent.
Bartholomeus PRESES, 258.
Bartholomeus SAYLLA, 322; *v*. Alp.
Bas (Bass), *v*. la Vall d'en Bas.
Baus (*Balçium*), mun., cant. Sant Romieg de Provença, dep. Boques del Roine, *v*. *Ugo de BALÇIO*.
Beata Margarita, *v*. Santa Margarida de Bianya.
Beatrix de CABANES, 2; *v*. Cabanes.
Beatrix, *filis Petri* BURGUES *et Bernarde*, *uxor Bartholomei de CAPITEVILLE de Pulcrovisu*, 255; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bedavanin, *v*. Badabany.
Beders (Bederrs), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, - *capellanus*, 287;

- *parrochia*, 131, 203; *v. Arsendis*, *Guilelmus* SA RIBERA, *Petrus* de BELIU.

Beget (Beyet), nuc., mun. Camprodon, coma. Ripollès, - *parrochia*, 18; - *vallis*, 18; *v*. Casa daval de Oliva, *Malpertus*, *Paradellum*, *Solanum*.

Begudà (*Begudanum*), nuc., mun. Sant Joan les Fonts, com. Garrotxa, *v*. *Johannes de BEGUDANO*.

Bèlcastèl (*Pulcrum castrum*), mun. Bèlcastèl e Buc, cant. Sant Ilari, dep. Aude, *v*. *Petrus de PULCRO CASTRO*.

Belliracum, *v*. Villerac.

Bell-lloc (*Pulcrum locum*), indr., mun. Vilafranca de Conflent, - *villa*, II.

Bellpuig (*Pulcrum podium*), cast., mun. Sant Julià de Vilatorta, com. Osona, - *dominus*, 34, 43, 166-169, 172-176; *v*. *Raimundus FORTIS*, *Raimundus de PULCRO PODIO*.

Bellpuig, mun. Prunet i Bellpuig, cant. Arles, dep. Pirineus Orientals, Aspres, - *parrochia Sancti Petri de Serra*, 192.

Bellver de Cerdanya (Belveser, *Pulcrum visum*), mun., com. Cerdanya, - *bajulia*, 102; - *castrum*, 255, 284, 288, II; - *homini*, 102; - *mensura*, 256; - *terminis*, 175, 176, 255, 276, 277, 284, 288; - *villa*, 175, II; *v*. Anes, *Arnaldus d'en BERNAD*, *Arnaldus de Casellis*, *Arnaldus COSTEYLA*, *Arnaldus OLIVEYLA*, *Arnaldus de RIPPA*, *Arnaldus de SOLERIO*, Baltarga, *Bartholomeus de CAPITEVILLE*, *Bartholomeus de* ENBREET, Beders, *Berengarius FABRI*, *Berengarius JOHANNIS*, *Bernardus* BURGUES, *Bernardus ÇA MORA*, *Bernardus Costeyla*, *Bernardus de* Figols, *Bernardus* Messeger, *Bernardus PILOSA*, Bor, Cardils, Carreus, Coborriu, Corner, *Ermengaudus SICARDI*, *Guilelmus COSTURER*, *Guilelmus FABRI*, *Guilelmus JOHANNIS*, *Guilelmus* JUNCHERA, *Guilelmus* de ROCHAVERT, *Guilelmus* de SAG, *Guilelmus de VILLELLA de PORTALI*, *Martinus TOLONI*, Nèfol, Olià, Ordèn, Pedra, *Petrus BAJULI*, *Petrus* BURGUES, *Petrus de CANALI*, *Petrus JOVERII*, *Petrus* de SAG, *Petrus de SOLERIO*, *Petrus TELO*, Pi, *Portus de Cadins*, *Raimundus* DESCONÇA, *Raimundus* de NA STEPHANIA, *Riupullus de PULCROVISU*, Saig, *Sancta Eugenia de Baritano*, Santa Eugènia de Nerellà, Sant Martí dels Castells, *Simo DEMBREET*, *Solanum*, Talló, Talltendre, Torel, Torrent de Corner, Torrent del Pal, Vilella, *Vinetum de Monte Auriol*.

Belveser, *v*. Bellver de Cerdanya.

Benedictus, *abbas Serratex*, 123; *v*. Serrateix.

Benedictus, *prior et procurator episcopi et capituli Urgellensis*, 226, 228; *v*. la Seu d'Urgell.

Bera, *comes* [*Confluentis*], 203.

Berengaria COMA, 267.

Berengaria de CAPITE VILLE, *de Ençio*, 71, 72; *v*. Eus.

Berengaria de LIVIA, 128; *v*. Llívia.

Berengaria GOALDA, 102.

Berengaria NICHOLAE, 244; *v*. Újols.

Berengaria VIVES, *filia Berengarii* VIVES, *uxor Poncii VIVES de Turri de Valle de Querol*, 303; *v*. la Tor de Querol.

Berengaria, *filia Alamande*, *uxor Raimundi de* ZA YLA.

Berengaria, *filia Johannis BORRELLI et Arsendis*, *uxor Bernardi BORRELLI* de Rialtes, 293.

Berengaria, *filia Raimundi de* SALÇ, *uxor Raimundi de PINOSA*, 238.

Berengaria, *soror Guilelmus Bernardi de* PARACOLLS, 259.

Berengaria, *uxor Berengarii* SICARDS, 283, 286.

Berengaria, *uxor Guilelmi Bernardi de* PRULLANS, 276.

Berengaria, *uxor Petri DURANDI*, 167; *v*. Ger.

Berengarius ALEGRE, *de Livia*, 298; *v*. Llívia.

FUNDACIÓ RUBIRALTA

Berengarius Arnaldi de INSULA, miles, 3; *v*. Illa.
Berengarius BESCHERAN, d'Anaç, 295; *v*. Nas.
Berengarius BIANYA, *de Campo rotundo*, 186; *v*. Camprodon.
Berengarius CANNYOTH, 69; *v*. Eus.
Berengarius CLERICI, 278.
Berengarius d'en SANÇ, *sive Berengarius* SANZ, 104, 207.
Berengarius de ALBARS, *judex regis*, 220.
Berengarius de ARRO, 204; *v*. Ro.
Berengarius de ATÇIATO, sive de ACCIATO, sive de ATZIATO, 8, 39, 66, 73, 216; *v*. Atsat.
Berengarius de CALDERIIS, miles, 257, 258.
Berengarius de CANAVELLIS, filius Poncii de CANAVELLIS, 245; *v*. Canavelles.
Berengarius de CERRITANIA, 262; *v*. Cerdanya.
Berengarius de CUGUNNYANA, 221; *v.* Cucunhan.
Berengarius de EN, 217; *v*. En.
Berengarius de GUILELMO ARNALDO, d'Angostrina, 260.
Berengarius de MAGEROLA, procurator regis, 175.
Berengarius de MONTE ACCUTO, 19; *v*. Montagut.
Berengarius de PODIOALTO, sacrista Sancti Michaelis Cuxanensis, 8, 9, 74, 76, 81, 141, 149, 193; - *abbas*, 203; *v*. Pujalt, Sant Miquel de Cuixà.
Berengarius de PRATO, 299.
Berengarius de RIERA, *decanus Ripollensis*, 186; *v*. Ripoll.
Berengarius de RIU, *pater Petri de* RIU, d'Angostrina, 260.
Berengarius de RIVO TORT, 170; *v.* Riutort.
Berengarius de SAGA, miles, 3; *v*. Saga.
Berengarius de SANCTA EULALIA, miles, 203.
Berengarius de SOLERIO, sive SOLARIO, d'Ur, *miles, avunculus Raimundi* XATMAR *de Invidio*, 89, 90, 114, 136, 142, 163, 164, 197, 204, 207, 223, 224, 231.
Berengarius de SOVILA, d'Angostrina, 208.
Berengarius de SUZVILLA, 261.
Berengarius de TURRE, clericus, filius Bernardi de EDERR, 255, 288.
Berengarius de VALLIS DE ESTAZDIA, miles, 11; *v*. Vallestàvia.
Berengarius de VILLA, 25.
Berengarius de VILLALONGA, frater Arnaldi de VILLALONGA, prior altarii Sancte Katerine in monasterio et ecclesia Sancte Marie Rivipolli, 200; *v*. Ripoll.
Berengarius de VILLARIO, miles, 14.
Berengarius FABRI, de Pulcrovisu, 175; *v*. Bellver de Cerdanya.
Berengarius FABRI, sive ZAFRABREGUA, - *mansus*, 166, 188; *v*. Oceja.
Berengarius FERRARII, de Sagua, *maritus Guilelme*, 311; *v*. Saga.
Berengarius GUADALLI, 80; *v*. Vinçà.
Berengarius Guilelmi de ARGILAGERIIS, 231, *v*. Argelaguer.
Berengarius JOHANNIS, 102.
Berengarius JOHANNIS, de Ęherr, 17; *v*. Er.
Berengarius JOHANNIS, de Pulcrovisu, maritus Guilelme avus Guilelmi JOHANNIS, 286; *v*. Bellver de Cerdanya.
Berengarius MARTINI, de Corneliano, 118, 119; *v*. Cornellà de Conflent.
Berengarius MATHEI, 78; *v*. Eus.
Berengarius MAYNARDI, canonicus Narbone, cancellarius regis Majoricarum, 263; *v*. Narbona.
Berengarius MIR, de Gualissa, *295*; *v*. Gallissà de Talló.
Berengarius MORATONI, pater Raimundi MORATONI, 244, 245; *v*. Újols.
Berengarius MULNER, 298.
Berengarius PEIRONA, 102.
Berengarius PELLIPARII, 320.
Berengarius SABBATI, sive SAPTE, *de Codaleto*, 9, 11, 69, 71-73, 75-77, 152, 193.
Berengarius SAPTE, de Vinsano, 239; *v*. Vinçà.
Berengarius SICARDS, *sive* SICHARDS, *miles de Tholone, maritus Berengarie*, 102, 283, 286; *v*. Talló.

FUNDACIÓ NOGUERA

Berengarius VERDEGUER, *de Angostrina*, 260.
Berengarius VIVES, *pater Berengarie* VIVES, *de Turri de Valle de Querol*, 303; *v*. la Tor de Querol.
Berengarius, capellanus de Cheroll, 248; *v*. Querol.
Berengarius, episcopus Elne, XXII, XXX; *v*. Elna.
Berengarius, judex, 203.
Berengarius, monachus Sanctarum Crucium, 262; *v*. Santes Creus.
Berengarius, prior de Letone, 31; *v*. Lladó.
Berga, mun., com. Berguedà, - *hospitalis*, 130; *v*. *Arnaldus de* CASCAILS, *Bernardus de* CASCAILS, *Geralda de* BERGA, *Martinus, Petrus de* BERGA.
Berguedà (*Berguita*), antic comtat, com., - *comitatus*, 195.
Bernarda, uxor Guilelmi de ROCHAVERT, *de Pulcrovisu*, 279; *v.* Bellver de Cerdanya.
Bernarda, uxor Petri BURGUES *de Pulcrovisu, mater Beatricis*, 255; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bernardus ADAM, 84.
Bernardus ADYLL, - *mansus*, 188.
Bernardus ALEU, d'Angostrina, 260.
Bernardus AMELL, de Cortvassill, *pater Arnaldi* AMEILL, 44, 253; *v*. Cortvassill.
Bernardus ANDREE, *civis Gerundensis*, 237; *v*. Girona.
Bernardus ARCHIMBAUDI, 288.
Bernardus BAJULI, 302, 322; *v*. Alp.
Bernardus BAJULI, d'Angostrina, 260.
Bernardus BAJULI, *de Foliano*, 219; *v*. Fullà.
Bernardus BALESTER, de Oceya, *maritus Cerdane* BALESTERA, 188, 328; *v*. Oceja.
Bernardus BALESTER, *sive* BALISTERII, *filius Poncii* BALESTER, 97, 98, 143, 330.
Bernardus BALESTER, *sive* BALLISTARII, *de Olceya, pater Bernardi* BALESTER *et Guilelmi* BALESTER, 96, 97, 153, 158; *v*. Oceja.
Bernardus BALTARGA, 131; *v*. Baltarga.
Bernardus BARAILLA, *sive* BARAYLA, *de Podiocerdano, pater Stephani, Petri et Jacobi*, 104, 125, 298.
Bernardus Berengarii de VILLA FRANCHA, *procurator prioris* de Marzevol, 201; *v*. Vilafranca de Conflent.
Bernardus BLANCH, scriptor, 331.
Bernardus BOCHER, 102.
Bernardus BONMANCIPII, *de Podiocerdano, pater Bonmancipii*, 141.
Bernardus BORRELL, d'Angostrina, 260.
Bernardus BORRELLI *de Rialtes, maritus Berengarie*, 293; *v*. Riutès.
Bernardus BORRELLI, 139; *v*. Dorres.
Bernardus BORRELLI, *de Podioceritano*, 250; *v*. Puigcerdà.
Bernardus BOTINUS, *sive Butinus, de Minorisa, jurisperitus, judex a domino rege assignatus in territorio Ceritanie*, 82, 85, 87, 91, 92, 96, 137, 150, 162-164, 194-199, XXIV; *v*. Manresa.
Bernardus BOVET, 87, 205; *v*. Gorguja
Bernardus BURGUES, *de Belveser, pater Bernardi* BURGUES, 102, 175; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bernardus BURGUES, *filius Bernardi* BURGUES, 175; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bernardus ÇA MORA, *de Pulcro visu*, 102; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bernardus CALOMERA, d'Angostrina, 260.
Bernardus CANTAMESSA, *pater Guilelmi* Cantamessa, 9.
Bernardus CAPDEVILA, 76; *v.* Eus.
Bernardus CAPELLANI, d'Ans, 253.
Bernardus CATELLI, 47, 64, 127, 204.
Bernardus ÇEBOLERA, 180.
Bernardus CERDA, *de Villa libera*, 89, 90; *v.* Vilafranca de Conflent.
Bernardus CERDANI, *de Caborrivo*, 287, 323; *v*. Coborriu.
Bernardus COBAU, 190.
Bernardus COG, *maritus Arnaude*, 167; *v*. All.
Bernardus COSTEYLA, *sive* COSTELLA, *filius Arnaldi* COSTEYLE *de Pulcrovi-*

FUNDACIÓ NOGUERA

su, 278, 287; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bernardus CROSEYLS, *maritus Guilelme*, *299*.
Bernardus d'en ARNALDA, *sive de* ARNALDA, *sive* d'en ARNAUDA, *de Podiocerdano*, 81, 165, 205, 206, XXIX; *v*. Puigcerdà.
Bernardus d'en JAQUIERES, capellanus ecclesie Sancti Stephani de Bar, 106; *v*. el Pont de Bar.
Bernardus DALMACII, jurisperitus Perpiniani, judex feudorum, XXXII, XXXVII.
Bernardus de ALIONO, 82; *v*. Llo, So.
Bernardus de ARAGOLISA, 140; *v*. Rigolisa.
Bernardus de ARMANÇIIS, de Podiocerdano, 272; *v*. Puigcerdà.
Bernardus de ARTES, judex feudorum in episcopatu Viccensis, XXVII.
Bernardus de AVIA, miles, 35; *v*. Vià.
Bernardus de BARBARANO, abbas
Bernardus de BONNO ANNO, 4.
Bernardus de Ça Faia, miles, 236.
Bernardus de CABORRIVO, canonicus Sancte Marie de Tolone, 102; *v*. Coborriu, Talló.
Bernardus de CANALI, 123.
Bernardus de CARDILS, 102, 256; *v*. Cardils.
Bernardus de CASCAILS, 103; *v*. Berga.
Bernardus de CASTILLIONE, de Villa francha, filius Bernardi de CASTILLIONE, maritus Alissendis, 2, 3, 321; *v*. *Castillio*.
Bernardus de CASTILIONE, de Villa francha, pater Guilelmi de CASTILIONE et Bernardi de CASTILIONE, 2; *v*. *Castillio*.
Bernardus de CASTLANO, 174; *v*. Saorra.
Bernardus de CELLA, 200.
Bernardus de CODINES, - *mansus*, 123.
Bernardus de COLLE, filius Petri de COLLE, 32.
Bernardus de CORTACANIS, 200.
Bernardus de CURBIACCO, maritus Bertrande, 2; *v*. Corbiac.
Bernardus de ECCLESIA, de Anahugia, - *mansus*, 196; *v*. Naüja.
Bernardus de EDERR, *sive de* EDZERR, sive de ERR, *miles, matirus Raimunde, pater Raimundi de CABORRIVO, Philippi de Caborrivo, Petri de TURRE, Berengarii de TURRE, Bernardi*, 79, 102, 133, 255, 276, 279, 280, 282, 285, 288, 294, 323; *v*. Er.
Bernardus de ELER, 102.
Bernardus de ENCONTRELLA, 322; *v*. Alp.
Bernardus de ESTOLL, *de Podiocerdano*, 88*; v*. Estoll, Puigcerdà.
Bernardus de FENERS, 123; *v*. Feners.
Bernardus de FIGOLS, *canonicus Sancte Marie de Tolone*, 101; *v*. Figols, Talló.
Bernardus de FIGOLS, *de Pulcrovisu*, 278; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bernardus de FONTE, 245; *v.* Júpols.
Bernardus de FONTE, frater Guilelmi ARNALDI, 302; *v*. Alp.
Bernardus de FONTECHOPERTO, de Ger, 296.
Bernardus de FURNO, civis Ylerdensis, 233, 237; *v*. Lleida.
Bernardus de GALLO, 261.
Bernardus de GAUSACHS, 18, 20, 32, 202; *v*. Gausacs.
Bernardus de GER, miles, pater Guilelmi de GER, 10, 308; *v*. Ger.
Bernardus de GRAHA, sive de GRAA, sive de GRADA, 1, 3, 4, 94, 95, 99-101, 158, 235, 238.
Bernardus de GUARANO, 248.
Bernardus de GUARDIA, XXX.
Bernardus de INVIDIO, filius Raimundi de INVIDIO et Juliane, 251; *v*. Enveig.
Bernardus de ISOGOL, *de Podioceritano*, maritus Sibilie, 62, 94, 95; *v*. Isòvol, Puigcerdà.
Bernardus de LAGUNES, de Angostrina, 260.
Bernardus de MONTE FALCONE, prepositus de Age, 151; *v*. Age.
Bernardus de MORERIO, de Podioceritano, frater Raimundi de MORERIO, 103, 124, 131, 212, 259, 327; *v*. Puigcerdà.
Bernardus de MORNACHO, de Podiocerdano, 35, 255, 291, 293, 297, 299,

309, 317, 327, 330, 331; *v*. Puigcerdà.
Bernardus de NARSSEN, *de Pinu*, 295; *v*. Pi.
Bernardus de NEVA, 227.
Bernardus de NOGUERIO, 322; *v*. Alp.
Bernardus de ODELO, *bajulus*, 261; *v*. Odelló.
Bernardus de ODELO, *de Podioceritano*, 180; *v*. Puigcerdà.
Bernardus de ORDEN, 298; *v*. Ordèn.
Bernardus de ORSERES, *miles, consanguineus Guilelmi ESQUILLATI*, 82; *v*. Orseres.
Bernardus de ORTO, sive dez ORT, 249, 306, 312, 314, 315; *v*. Niula.
Bernardus de PODIO, 331.
Bernardus de PODIO, faber, 232, 254.
Bernardus de PONTE, capellanus ecclesie Sancti Stephani de Bar, 106, 115; *v*. el Pont de Bar.
Bernardus de PORTALI, de Vinciano, 201; *v*. Vinçà.
Bernardus de PORZINANS, 36; *v*. Porcinyans.
Bernardus de PRATO, de Podioceritano, frater Guilelmi de PRATO, 42; *v*. Puigcerdà.
Bernardus de RIPPA, 131; *v*. Envalls.
Bernardus de RIU, *pater Petri de* RIU, d'Angostrina, 260.
Bernardus de RIVO TORTO DE CAPCIRIO, 230; *v*. Riutort.
Bernardus de RIVO, 326, 330; *v*. Oceja.
Bernardus de SANCTA COLUMBA, 169; *v*. Santa Coloma de Queralt.
Bernardus de SANCTA EUGENIA, XXI.
Bernardus de SANCTA MARIA, 286.
Bernardus de SANCTO FELICE, filius Bernardi de SANCTO FELICE, 16, 17, 156; *- gener et manumissor testamentarius Raimundi de* TALTENDRE, 146.
Bernardus de SANCTO FELICE, pater Bernardi de SANCTO FELICE, 146.
Bernardus de SANCTO JOHANNE, 123.
Bernardus de SAUT, 168.
Bernardus de SERRA, 282.
Bernardus de SONO, nobilis, 263; *v*. So.
Bernardus de TARTERA, 84, *- mansus*, 123; *v*. Tartera.
Bernardus de TELO, 175.
Bernardus de VALELS, *sive* VALES, *maritus* Adalayz, 56, 57; *v*. Vilella.
Bernardus de VICO, sive de VICCO, notarius publicus Gerundensis et judex ordinarius domini regis, 28, 29; *- judex in negocio feudorum*, 233, 234, 236, 237, 336, XIII, XIV.
Bernardus de VILAPLANA, 195.
Bernardus deç VERDEGUER, de Alp, 300; *v*. Alp.
Bernardus DENCONTREYLA, 302.
Bernardus dez COLOMER, 249, 312; *v*. Ger.
Bernardus DURFORTIS, bajulus Perpiniani, XX.
Bernardus EMBETAD, *sive* EMBRETAD, 36-38, 61, 129, 134, 180, 187, 205, 220, 226, 230, 250; *v*. Sant Feliu de Pallerols.
Bernardus ESQUILLATUS, de Vilafrancha, filius Guilelmi ESQUILLATI, 82, 85, 86, 91, 160; *- vicarius Ceritanie et Baritani, exsecutor feudorum*, 298; *v*. Vilafranca de Conflent.
Bernardus ESTEPHANI, de Camporotundo, 20.
Bernardus EXAMENA, 265.
Bernardus FABRI, 77; *v*. Eus.
Bernardus FABRI, de Jullols, 243-246; *v*. Újols.
Bernardus FAREX, *sive* FAREIX, *de Villafrancha Confluentis, datus a domino rege Aragonum exsecutor in negocio feudorum in partibus Confluentis, Ceritanie, Rivipollesii, Valle de Prats et vicarie Campirotundi*, 18-33, 39, 41, 42, 64, 80, 88-90, 93, 104-136, 145, 155, 157, 161, 165, 170, 171, 181, 188, 189, 200-229, 233, 234, 236, 297, 335, XXIII, XXXI; *- bajulus Ville franche et collector feudorum regis Ceritanie et Confluentis*, 132, 334.
Bernardus FERRARII, de Pardinis, 186; *v*. Pardines.

Bernardus FERRERA, d'Anaç, 295; *v*. Nas.
Bernardus FONELLET, 174.
Bernardus FORNERII, 113.
Bernardus FRENER, 55-57, 221.
Bernardus FUSTERII, 305.
Bernardus GALAUB, *de Podiocerdano*, 331; *v*. Puigcerdà.
Bernardus GALLI, sive GUALLI, sacerdos, 131, 157, 189, 224, 330.
Bernardus GASALDI, - mansus, 187; *v*. Prats.
Bernardus GAVARETTI, de Alb, *filius Arnaldi GAVARRETI*, 322; *v*. Alp.
Bernardus GERALLI, de All, maritus Arsende, 15.
Bernardus GILAT, d'Anes, 281.
Bernardus GISCAFRE, *de Vinçàno*, 59; *v*. Vinçà.
Bernardus GOMBALDI, 271.
Bernardus GOTMAR, 208.
Bernardus GUARNERS, *de Valle Famelgua*, 274.
Bernardus Guilelmi de ENTENÇA, II.
Bernardus Guilelmi de VILLAFRANCHA, filius Poncii Guilelmi de VILLAFRANCHA, XXXVI, XXXVII; *v*. Vilafranca de Conflent.
Bernardus GUILELMI, bajulus, 159.
Bernardus Guilelmi, comes Ceritanie, 147, 195, 198.
Bernardus GUISAU, 123; *v*. Nas.
Bernardus GUIZFREDI, homo ecclesie Sancte Marie de Bello loco, 140; *v*. Dorres, Santa Maria de Bell-lloc.
Bernardus HUGONIS, 296.
Bernardus JACOBI, de Vinçiano, 239, 240; *v*. Vinçà.
Bernardus JAUFREDI, 258.
Bernardus JEÇOLINI/JEYÇOLINI, de Villa francha, 5, 8.
Bernardus JOHANNIS, de Podioceritano, pater Bernardi JOHANNIS, 18, 105, 133, 210, 267; *v*. Puigcerdà.
Bernardus JOHANNIS, filius Bernardi JOHANNIS, 267; *v*. Puigcerdà.
Bernardus JORDANI, 318.
Bernardus LAURETA, de Porcinanis, 36; *v*. Porcinyans.
Bernardus MALET, 236; - *mansus*, 188; *v*. Oceja.
Bernardus MAURA, 143.
Bernardus MAURINI, 5, 93, 99, 102, 106, 108, 114, 129, 133, 235, 270, 296, 311.
Bernardus MAYLLOL, d'Angostrina, 260.
Bernardus MERCATOR, sive MERCADER, *de Podiocerdano, patruus Petri MERCATOR*, 15, 69, 74, 76-78, 158, 193, 241, 242, 304; *v*. Puigcerdà.
Bernardus MERCER, 124, 230.
Bernardus MESSEGER, *de Pulcrovisu*, 102; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bernardus MIRO, 318.
Bernardus MIRO, de Evol, 4.
Bernardus MULNERA, 102.
Bernardus OLIBA, de Sagua, maritus Ermessendis, 271; *v*. Saga.
Bernardus PALAOL, *frater Francischi* PALAOL, *pelliparius de Podiocerdano*, 322; *v*. Puigcerdà.
Bernardus PARDINELLA, d'Angostrina, 260.
Bernardus PASCHAL, d'Angostrina, 260.
Bernardus PELICER, 112, 296.
Bernardus PILOSA, de Pulcrovisu, 256; *v*. Bellver de Cerdanya.
Bernardus PRIM, 54.
Bernardus RAIMUNDI, pelliparius de Perpiniano, 323; *v*. Perpinyà.
Bernardus RENARDI, sive RENART, *de Foliano*, 14, 219.
Bernardus RIGATA, de Rialtes, 291; *v.* Riutès.
Bernardus ROSSELLO, *de Vinçiano*, 239; *v*. Vinçà.
Bernardus ROSSI, de Podiocerdano, 329; *v.* Puigcerdà.
Bernardus SAGUARRA, *sive* SAGUERRA, *sive* SAGERRA, de Edzerr, 26, 153, 165, 206, 208, 209, 230; *v*. Er.
Bernardus SALAT, *de Podioceritano, filius Bernardi* SALAT, 267; *v.* Puigcerdà.
Bernardus SALAT, *de Podioceritano, pater Bernardi* SALAT, 267; *v.* Puigcerdà.
Bernardus SALVETI, 243; *v*. Újols.

FUNDACIÓ MOGUERA

Bernardus SANZA, 102.
Bernardus SEGUINI, 22.
Bernardus SERRAD, *sive* SERRAT, 58, 119, 201.
Bernardus SETA, *sive* ECHA, *filius Guilelmi* SETA, 98, 301; *v*. Oceja.
Bernardus SICARDI, de Angostrina, 259.
Bernardus SIFRE, *clericus*, *presbiter*, 47, 63; *v*. Finestret.
Bernardus SOBREVILA, 218.
Bernardus SOLER, *sacerdos*, 255.
Bernardus STEPHANI, de Mumuluç, 312.
Bernardus STEPHANI, de Podiocerdano, 309; *v*. Puigcerdà.
Bernardus STEPHANI, filius Arnaldi STEPHANI, 298.
Bernardus SUNNYER, de Eyxeneja, 143; *v.* Saneja.
Bernardus TASCHER, *de Podioceritano*, *filius Bernardi TASCHERII*, *pater Petri Guilelmi* TASCHER, 252, 256, 298, 303, 306, 313, 328, 329; *v*. Puigcerdà.
Bernardus TASCHER, *sive TASQUERII*, *de Podioceritano*, *maritus Raimunde*, *pater Bernardi* TASCHER, *Raymundi* TASCHER et *Petri* TASCHER, 40, 104, 110, 157, 181, 183, 207, 210, 212, 236, 241, 248-251, 264-269, 273, 274, 276-286, 288, 298, 311; *v*. Puigcerdà.
Bernardus TOLO, 102.
Bernardus TOMAS, 119.
Bernardus TORRENT, 72; *v.* Eus.
Bernardus TORT, 46, 50, 51, 68.
Bernardus VILELA, 55; *v*. Vilella.
Bernardus VILLANI, de Olceya, 326; *v*. Oceja.
Bernardus VINCENCII, 78; *v*. Eus.
Bernardus VITALIS, de Porcinanis, 36; *v*. Porcinyans.
Bernardus, *abbas monasterii Sancti Michaelis de Coxano*, 203; *v*. Sant Miquel de Cuixà.
Bernardus, *abbas monasterii Sancti Saturnini de Tavernolis*, 228; *v*. Sant Serni de Tavèrnoles.
Bernardus, *camerarius Serratexensis*, 202; *v*. Serrateix.
Bernardus, *comes Besuldunensis*, 29; *v*. Besalú.
Bernardus, *episcopus Barchinonensis*, 262; *v.* Barcelona.
Bernardus, *filius Arnaldi de* GODOR, 336.
Bernardus, *filius Bernardi de* EDZERR, 255.
Bernardus, *filius Guilelmi de* VALLYLS, 235.
Bernardus, *filius Raimundi CAPELLANI*, 187.
Bernardus, *preceptor hospitalis de Insula*, 237; *v*. Illa.
Bernardus, *prepositus Sancti Michaelis de Coxano*, 171, 203; *v*. Sant Miquel de Cuixà.
Bernardus, *prior monasterii de Campo*, 252; *v*. Monestir del Camp.
Bernardus, *prior monasterii Sancte Marie de Serra bona*, 192.
Bernardus, *sacrista Sanctarum Crucium*, 262; *v*. Santes Creus.
Bernardus, *vice comes* [*Ceritanie*], 202, 203.
Bertranda, *uxor Bernardi de CURBIACCO*, 2.
Bertrandus de ALB, 17; *v*. Alp.
Bertrandus de BELLPUIG, XXXI.
Bertrandus de GER, *pater Guilelmi de* GER, 163, 268; *v*. Ger.
Bertrandus de INSULA, 237; *v*. Illa.
Bertrandus de MATAMALA, 85, 121; *v*. Matamala.
Bertrandus de SOREDE, 18, 82, 85, 86, 91, 120, 160, 202.
Bertrandus EGIDII, *sive Bertrandus* GIL, *portarius domini regis Aragonum et datus ab eo exsecutor in negocio feudorum in partibus Ceritanie*, *Confluentis*, *Rivipollensii*, *viccarie Campi rotundi et Vallis de Pratis*, 1-16, 39, 65-67, 69-79, 81-86, 91, 92, 94-103, 105, 110, 111, 117, 131, 137-144, 146-156, 158, 160-164, 191-199, 203, 212, 214, 215, 235, 238-248, 283, 285, XVIII, XIX-XXI, XXIII, XXIV, XXIX.
Bertrandus MARTINI, - *mansus*, 138.

FUNDACIÓ NOGUERA

Bertrandus SARTRE, 92; *v*. la Tor de Querol.
Bertrandus TORRATI, 257.
Bertrandus TORT, *de Ençio*, *maritus Sebilie*, 72; *v*. Eus.
Bertrandus VILELA, 55; *v*. Vilella.
Bertrandus, *capellanus de* Ur, 230.
Bertrandus, *prior domus Sancte Marie de* Marcevol, 194, 201; *v*. Marcèvol.
Bertrandus, *prior Sancti Johannis de Fontibus*, 27; *v*. Sant Joan les Fonts.
Besalú (*Bisulldunum*), mun., com. Garrotxa, XX; - *bajulus*, XII; - *comes*, 29; - *comitatus*, 333; - *homines*, I; - *vicaria*, 333; *v*. *Guilelmus de* BOXOLS, *Johannes de BEGUDANO*, *Raimundus de COMA*.
Besalunès (*Beisuldunensis*), III.
BESCHERANA (na), 281.
Beyet, *v*. Beget.
Beyl Loreyl, indr. situat al terme de Ger, 296.
Beylescuyt, indr., mun. Santa Llocaia, 274.
Bilella, *v*. Vilella.
Bileracum, *Billerachum Confluentis*, *v*. Villerac.
Bisulldunum, *v*. Besalú.
Blanca [de BERGA], *abbatissa monasterii Sancte Marie de Vallis Laure*, 220; *v*. Santa Maria de Valldaura.
Blancha, *uxor Guilelmus Bernardi de* PARACOLLS, 259.
Blancha, *uxor Raimundi de CABORRIVO*, 279.
Blaschus, *bajulus Podiiceritanie et vicarius Ceretanie*, 15.
Bocabertella (Bocha betela), mas situat al terme de Rocabruna, mun. Camprodon, com. Ripollès, - *mansus*, 31.
Bóixols, nuc., mun. Abella de la Conca, com. Pallars Jussà, *v*. *Guilelmus de* BOXOLS.
Bolchera, *v*. Bolquera.
Bolòs (Bolos), nuc., mun. Camprodon, 28; - *nemus*, 23; - *parrochia Sancte Marie*, 18, 23, 32; *v*. Casa sobirana, Casals, Feixa, Geral, *Jordanus*, Pinosa, Planter, Pug, Romengós.
Bolquera (Bolchera), mun., cant. Angostrina, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 203; - *capellanus*, 317; v. *Ferrarius ALEGRE*, *Johannes SIFRE PETRI*, *Petrus STEPHANI*.
les Bolqueres, indr. mun. Sallagosa, - *torrens*, 299.
Bolvir (*Bolvirrium*, Bolvirr), mun., com. Cerdanya, 123; - *miles*, 4, 235; - *parrochia*, 194, 201; - *presbiter*, 122, 229; - *terminis Sancte Cecilie*, 270; - *villa*, 203, 270; *v*. *Cerdanus* de BOLVIRR, *Guilelmus* de BOLVIR, *Guilelmus CLERICUS*, Mas de n'Oliba, *Raimundus OLIBA*, Talltorta.
Bolvirrium, *v*. Bolvir.
Bonanatus de POMARIO, XXXVII.
Bonetus de TORRENTE, 266; *v*. el Torrent.
Bonifacius de ANNYANA, 234; *v*. Anyà.
Bonifacius de XATIVA, 9, 192; *v*. Xàtiva.
Bonmacip, *Bonusmancipius*, *de Podiocerdano*, *filius Bernardi BONMANCIPII*, 6, 10, 81, 94, 95, 141-143, 149.
Bonsenyor, *de Villa francha*, 99; *v*. Vilafranca de Conflent.
Bonus homo, 203.
Bonusmancipus de ALB, 322; *v*. Alp.
Bor (*Borr*), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, 226; - *parrochia Sancti Marcelli*, 280, 282; *v*. Femades, *Petrus FABRI*, Prato Jos, *Raimundus* AMIL.
Borda d'en Duran, borda situada al terme d'All, 305.
Borda d'en Gal, borda situada al terme de Gallissà de Talló, 183.
Borda de les Colomines, borda situada al terme de Pedra, 256.
Borda de *Sorribes*, II.
Borda dels Martins, borda situada al terme d'Envalls, 131.
Borda Raolfa, borda situada al terme del Catllar, mun. Vilallonga de Ter, 20.

FUNDACIÓ NOGUERA

Bordoll (*Bardollium*, *Bardolyum*), nuc., mun. Orellà, *v*. *Arnaldus de* BARDOLLIO.
Borriela, indr., mun. Das, 203.
Brangolí (Vilangoli), nuc., mun. Enveig, 123, 241; - *villarium*, 157, 192; *v*. *Guilelmus* ESTEPHANI, *Petrus* BONETA, *Petrus MARIA*, *Petrus* PELEGRINI, *Petrus* VILANGOLI.
Breses (*Bredis*, *Bresis*), nuc., mun. Mosset, *v*. *Gueraldus de* BREDIS, *Guilelmus de Bresis*, *Petrus Raimundus de* BREDIS.
Bruc, indr., mun. Pi de Conflent, 202.
Bruguera, nuc., mun. Ribes de Freser, com. Ripollès, - *parrochia Sancti Felicis*, 130, 200.
Bug, indr. situat al terme de Florí, 128.
Bula d'Amunt (*Bula Superior*), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *parrochia Sancti Saturnini*, 192; *v*. Arsós, Serrabona.
Bulaternera (Bula Inferior), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *parrochia Sancti Suplicii*, 192, 203; *v*. Barbadell.
Bulella, indr., mun. Fullà, *v*. *Petrus* de BULELA.
Burg, indr., mun. Talló, com. Cerdanya, 102.
Byannia, *v*. la Vall de Bianya.

C

Cabanes, indr., mun. Angostrina, 208, 209.
Cabanes, indr., mun. Eus, Conflent, *v*. *Beatrix de* CABANES.
Cabarrivum, *v*. Coborriu de la Llosa.
Caborrivum, *v*. Coborriu.
Cabrils (Cambrils), nuc., mun. Aiguatèbia i Talau, - *villa*, 203; *v*. la Vall del Feu.
Cacolines, indr., mun. Júpols, 247.
Cadrum accutum, *v*. Queragut.
Caillastre, *v*. Callastre.
Calaons (Casalons, *Casalonis*), nuc., mun. Catllà, - *domus Sancti Jacobi*, 216: - *ecclesia Sancti Jacobi*, 216; - *prior*, 216: - *rector*, 216; *v*. *Arnaldus* CASALONIS, *Guilelmus de* CASALONIS.
Calasile, *v*. Callastre.
Calataiud, mun., Aragó, XIV.
Càldegues (Callegues), mun. la Guingueta d'Ix, cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 126, 191, 203; - *parrochia*, 194, 201; - villa, II; *v*. *Ermengaudus* de CALLEGUIS, Mas de Capdevila.
Calders, *v*. Caudiers de Conflent.
Callastre (Callascre, Calasile, Callyastre, Caillastre, Cayllastre), nuc., mun. Estavar, cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, - *villarium*, 126, 148, II.
Callegues, *v*. Càldegues.
Calonge (Colonicum), mun., Baix Empordà, *v*. *Petrus de* COLONICO.
Calvera, indr. situat al terme de Talló, 102.
Camareg, indr., mun. Júpols, 243.
Cambrils, *v*. Cabrils.
Campelles (Campeylles, Campilyas, *Campiliis*), esgl., mun. Vilafranca de Conflent, cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 191; - *decima*, 40; - *parrochia*, 40; *v*. *Raimundus de* CAMPILIIS.
Campelles (*Campiliis*, Campeilles, Campelyes), mun., com. Ripollès, - *adjacentia*, 130; - *decima*, 186, 190; - *parrochia Sancti Martini*, 122, 130, 186, 190; *v*. *Mansus de* Rayolf, Mas de Coma, Mas d'Engelats, Mas de Mitjavila.
Campiliis, *v*. Campelles.
Campllong (Camplong), mun., com. Gironès, *v*. *Raimundus de* CAMPLONG.
Campmanya, indr. situat al terme de Ger, 296, 311.
Campoma, *v*. Campome.
Campome (*Campoma*), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 2, *v*. Croells, Fórnols, *Paracollis*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Campossí, mun., cant. Sornian, dep. Pirineus Orientals, Fenolhedés, *v*. Palmas.

Camprodon (*Campum rotundum*), mun., com. Ripollès, - *abbas*, 18, 19, 33, 202; - *camerarius*, 18, 19, 33, 132, 202; - *clericus*, 19; - *conventus*, 18, 202; - *monachus*, 18; - *monasterium*, 18, 202; - *parrochia Sancte Marie*, 18, 19, 23, 32; - *vicaria*, pàssim; *v*. Agraz, *Arnaldus* SAYOLA, *Arnaldus de* VALLESPIRANS, *Avelanedellum*, Beget, *Berengarius* BIANYA, *Bernardus ESTEPHANI*, Bolòs, Caselles, Creixenturri, *Guilelmus de FORNELLIS*, *Jauzbertus PASCALIS*, *Matheus*, *P. de ARMANCIES*, Pujol, *Raimundus de POMERIO*, Ricolf, sa Roca, Rocabruna, *Ulmus*, Vernedes.

Campum rotundum, *v*. Camprodon.

sa Canal, mas situat al terme de la Guàrdia de Ripoll, mun. les Llosses, - *mansus*, 24.

Canalilles, indr. situat al terme de Mosset, 120.

Canals, nuc., mun. Riu de Cerdanya, com. Cerdanya, *v*. *Bartholomeus de CANALI*.

Canavelles (Canaveles, Canaveylles), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *terminis sancti Martini*, 46, 58; *v*. *Berengarius de CANAVELLIS*, Erola, Exalada, *Guilelmus BRUNI*, *Guilelmus de* CANAVELES, *Johannes DOMINICI*, Lanzenera, Llar, Oriola, *Perpinianus SOANIES*, *Petrus BARO*, *Petrus CLERICI*, *Petrus* JOVER, *Poncius de CANAVELLIS*, *Raimundus de* CANAVELES, *Raimundus* VOLO, Volo.

Canet de Rosselló (*Canetum*), mun., cant. Canet de Rosselló, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, *v*. *Ferrarius de CANETO*, *Guilelmus de CANETO*, *Raimunda de CANETO*.

Canoà, ant. nuc., mun. Prada, - *villarium*, 216.

Capcir (*Capçirium*), antic *pagus*, dep. Pirineus Orientals, - *caminum quo itur ad Capcirium*, 89, 90; - *decima*, 132; - *terra*, 82, 263, II, XXXI, XXXII; - *territorium*, 91, 201; *v*. Font-rabiosa, Odelló, Réal, Villeneuve.

Capdevila (*Caput ville*), nuc., mun. Prats i Sansor, *v*. *Arnaldus PEIRO*, *Bartholomeus de CAPITEVILLE*, *Ferraria de CAPITEVILLE*, *Guilelmus de CAPITEVILLE*, *Raimundus de CAPITEVILLE*.

Capdevila, mas, mun. Llanars, - *mansus de* Capdevila, 23.

sa Capellera, mas situat al terme de Rocabruna, mun. Camprodon, - *mansus*, 20.

Capoleg, mun. Capoleg e Junac, dep. Arieja, - *commendator sive preceptor domus Hospitalis Sancti Johannis Jherosolimitani*, 198; *v*. *Petrus VASCO*.

Caput ville, *v*. Capdevila.

Caramany (*Caramannum*), mun., cant. la Tor de França, dep. Pirineus Orientals, Fenolhedés, *v*. *Poncius de CARAMANNO*.

Carcassona, cap. dep. Aude, - *episcopus*, 195.

Cardaynech, mas, mun. Llanars, - *mansus qui dicitur* dez Cardaynech, 23.

Cardid, *v*. Carlit.

Cardils, indr. situat al terme de Bellver de Cerdanya, *v*. *Bernardus* de CARDILS, *Guilelmus de* CARDILS.

Carlit (Cardid), puig, mun. Angostrina, 261.

Carnerius de MOSSETO, 257; *v*. Mosset.

Carregues, indr., mun. Rigardà, Conflent, - *torrens de*, 61; *v*. Rigardà.

Carreria qua itur ad Rigardanum, 11.

Carreus, indr. situat al terme de Bellver de Cerdanya, 288.

Casa daval de Oliva, indr., nuc. Beget, - *mansus*, 18.

Casa sobirana, mas situat al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *mansus*, 23.

FUNDACIÓ JOAN GUERA

Casafabre, mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Aspres, - *parrochia Sancti Martini*, 192.
Casalons, *Casalonis*, *v*. Calaons.
Casals de Prumyena, indr. situat al terme de Talló, 102.
Casals, mas situat al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *mansus* dez Casals, 23.
Caselles, mas, mun. Camprodon, - *mansus* de Caseles, 23.
Cases (*Casis*, *Casis de Prato*, çes Cases), nuc. situat al terme de Feners, mun. Enveig, 203;- *villarium*, 138, 192; *v*. *Bertrandus* MARTINI, Mas d'en Pomeria, *Mansus Andree*, *Mansus* deç Guiffrens, *Petrus* MARTINI, *Raimundus* MARTINI.
Casis, *Casis de Prato*, *v*. Cases.
Cassaneis, *v*. Cassanyes.
Cassanyes (*Cassaneis*), mun., cant. la Tor de França, dep. Pirineus Orientals, Fenolhedés, *v*. *Arnaldus de* CASSANEIS, *Guilelmus de* CASSANEIS.
Casserres, mun., com. Berguedà, *v*. Ferrarius *de* CASSERRIS.
Castannerium, *v. Poncius de Castannerio*.
Castelar, v. Castellar.
Castellar (*Castelar*), indr., mun. Angostrina, 261.
el Castellar, indr., mun. Ur, 269.
Castellàs, indr. situat al terme d'Oceja, 330.
Castellbò, mun. Montferrer i Castellbò, com. Alt Urgell, - *v*. *Petrus de* CASTILIONE, *Sebilia*.
Castellnou dels Aspres (*Castrum novum*), mun., cant. Tuïr, dep. Pirineus Orientals, Aspres, - vicecomes, XXIII; *v*. *Dalmacius de* CASTRO NOVO, *Guilelmus de* CASTRO NOVO, *Jausbertus*.
el Castelló, indr., mun. Vinçà, 213.
Castilio, 102.
Castillio (potser Castelló d'Empúries, com. Alt Empordà), *v*. *Bernardus de* CASTILIONE, *Guilelmus de* CASTILIONE, *Johannes de* CASTILIONE.
Castlar, *v*. el Catllar.
Catalana, de Prullans, 276.
Catalanus SPAA, 178.
Cativeyl, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Catllà (*Castlanum*), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, II; - *castrum*, 203; - *villa*, 203; *v*. *Arnaldus* CASALONIS, *Guilelmus de Casalonis*, Santa Maria de Riquer.
el Catllar (Castlar), cast., mun. Vilallonga de Ter, com. Ripollès, - *castrum*, 18, 30; - *terminis*, 20, 30; *v*. Adremars, *Arnaldus de* CASTLAR, *Borda Raolfa*, ses Cortades, Cortal Guifre, *Gaucerandus* DE CASTLAR, *Petrus* dez CROS, Vallvigil.
Caudiers de Conflent (Calders), mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 203.
Cavallera, indr., mun. Eus, 9.
Cayllastre, *v*. Callastre.
Cebresmeu, indr., mun. Angostrina, 208.
Celrà (*Cleranum*), nuc. desaparegut, mun. Orellà, - *villarium*, 191.
Ceners, *v*. Seners.
Censà (*Sancianum*, *Sançianum*), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *castrum*, 192, 214, II; - *parrochia Sancti Johannis*, 214; - *terminis*, 214; - *villa*, 192, II; *v*. *Johannes de* ANGLADA, Mas d'en Martí, *Petrus de* ANGLADA.
Cercetus, miles, 219.
Cerdana BALESTERA, *uxor Bernardi* BALESTER de Oceya, 188; *v*. Oceja.
Cerdana, *soror Guilelmi* AGULONI, *uxor Guilelmi* SETA, 301; *v*. Oceja.
Cerdanus de BOLVIRR, *filius Arnaldi* CERDANI, 270; *v*. Bolvir.
Cerdanus de RIVO, 104, 111, 133, 145, 298.
Cerdanus deç QUEROLL, *de Podiocerdano*, *maritus Esperte*, *pater Petri* CERDANI, 92, 199, 320; *v*. Puigcerdà, Querol.
Cerdanus OLER, 109.

FUNDACIÓ GUERA

Cerdanya (*Ceritania*, *Cerritania*), antic comtat, com. Cerdanya i dep. Pirineus Orienals, pàssim; - *comes*, 79, 81, 91, 100, 123, 146, 147, 153, 156, 191, 193, 195, 197, 198, 201, 203, 226, 257, 258, 263, II; - *comitatus*, 195; - *comitissa*, 226; - *decanus*, 100, 101; - *dominus*, 130, 162; - *sajonia*, 143, 147, 197; - *territorium*, 82, 150, 162, 191, 194, 195, 201; - *vicarius*, 193, 258, 298, 314, 315, 331, I, IX, XXXIII; - *vice comes*, 192, 202; - *vice comitissa*, 192; - *vicecomitatus*, 149, 192, 196; *v*. *Berengarius de* CERRITANIA.

Cereja (Cereya), nuc., mun. Llívia, com. Cerdanya, II; *v*. *Mansus* d'en Terrul, *Petrus* JULIANI, *Raimundus* CAYLL.

Ceret (*Ceretum*), mun., dep. Pirineus Orientals, Vallespir, XVIII.

Ceritania, *v.* Cerdanya.

Cerola, *v*. l'Erola.

Cervià de Ter (*Cervianum*), mun., com. Gironès, *v*. *Gueraldus de* CERVIANO, *Guilelmus de* CERVIANO.

Cervianum, *v*. Cervià de Ter.

Cesaraugusta, *v*. Saragossa.

Cher de Balaig, *v*. Quer de Balaig.

Cher foradad, *v*. Querforadat.

Cher forcad, *v.* Quer Forcat.

Cheralbs, *v*. Queralbs.

Cherol, *v*. Querol, la Tor de Querol.

Cherols, *v*. Querols.

Chers, *v*. Quers.

Chexans, *Chexanis*, *v.* Queixans.

Chorts, *v*. Cortàs.

Cirac (Cirachum), mun. Rià i Cirac, cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *villa*, 201, II; - *villarium*, 203.

Clarà (*Cleranum*), mun. Clarà i Villerac, cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *castrum Sancti Stephani*; - *villa*, 203; *v*. *Guilelmus de* CLERANO, *Raimundus de* CLERANO.

Clausa dez Vilar, *v.* Closa del Vilar.

Clausa Romane, indr. situat al terme de Coborriu, 279.

Clemens [IV], *papa*, 203.

Cleranum, *v*. Clarà.

CLERGUES (en), *de Invidio*, 291; *v*. Enveig.

Clops *canonice*, indr. situat al terme de Talló, 102.

Closa del Vilar (Clausa dez Vilar), indr. situat al terme de Mosoll, 109.

Closa, indr. situat al terme de Vall Sadolla, 273.

Closa, *v. Guilelmus de* CLOSA, *Raimundus de* CLOSA.

Closells (*Closeyls*), indr. situat al terme d'Alp, 322.

Closes, indr. situat al terme de la Tor de Querol, 292.

ses Closes, indr., mun. Vinçà, 240.

Closeyls, *v.* Closells.

Clotes, indr., mun. Rigardà, Conflent, 61.

Clotum, indr. situat al terme de Talló, 102.

Coborriu (*Caborrivum*, *Caborrivum de Tolono*), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, 123, 242; - *terminis Sancti Saturnini*, 177, 179, 279, 323; - *villa*, 294, 323; - *v*. *Arnaldus* SABATER, *Bernardus de* CABORRIVO, *Bernardus* CERDANI, *Clausa Romane*, Coma, Coma de Caborriu, *Dalmacius de* CABORRIVO, *Guilelmus de* AREYNA, *Guilelmus de* CERINYANO, *Guilelmus* MERALA, *Johannes de* CABORRIVO, *Mansus d'en Cayl*, Mas d'en Cerdà, Mas de Sala, *Petrus de* CABORRIVO, *Philippus de* CABORRIVO, *Petrus de* SERINYA, *Raimundus de* CABORRIVO, *Raimundus SICARDI*, Sant Serni.

Coborriu de la Llosa (*Cabarrivum*), nuc., mun. Lles de Cerdanya, com. Cerdanya, - *villarium*, 226; *v*. Llosa.

Coçium, *v*. *Arnaldus de* COÇIO.

Codalet (*Codaletum*), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - capellanus, 11; - villa, 156,

FUNDACIÓ NOGUERA

203; *v*. *Arnaldus de* CODALETO, *Berengarius* SABBATI, *Guilelmus* CANTAMESSA, *Guilelmus Raimundi de* CODALETO, *Petrus* CANTAMESSA, Sant Miquel de Cuixà.
Codaletum, *v.* Codalet.
Codina, indr. situat al terme de Talló, 102.
Coguls, indr., potser al Ripollès, 229.
el Coll d'Ares (*Collum de Aris*), indr., mun. Prats de Molló i la Presta, dep. Pirineus Orientals, - *hospitalis*, 1, 221; - *rector hospitalis*, 221.
Coll de Das (*Coyl de Adas*), indr. situat al terme d'Alp, 322.
Collum de Leguna, indr. situat al terme de Ger, 308.
Colomina d'Ans, indr. situat al terme de Gorguja, 206.
la Colònia de Ripoll (*Colonicum*), indr., mun. Ripoll, *v*. *Petrus de* COLONICO.
Colonicum, *v.* Calonge.
Coma de Caborriu, indr. situat al terme de Talló, 102; *v.* Coborriu.
Coma de Calvera, indr. situat al terme de Talló, 102.
Coma de les Peres, indr. situat al terme de Talló, 102.
Coma de Llonat, indr., mun. els Masos, cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, 69; *v*. Llonat.
Coma de Santa Maria, indr. situat al terme de Talló, 102, 294.
Coma Ermada, indr., mun. Sautó, 89, 90.
Coma Gautzes, indr. situat al terme de Pallerols, 268.
Coma, act. indr. les Comes, mun. Santa Llocaia, 191; - *mansus*, II; - *terminis*, 115, 188; *v*. Guilelmus NOGUERA, Seth.
Coma, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Coma, indr. situat al terme de Coborriu, 177.
Coma, indr. situat al terme de Pallerols, 267.
Coma, nuc. desaparegut, com. Ripollès, la Vall de Ribes, 191.
Coma, nuc., mun. Eus, 70, 191; - *castrum*, 257, XXXVI; - *jurisdictio*, 257; - *justicias civiles et criminales*, 257; - *scribania*, 257; - *villa*, 192, 257; *v*. Estenills, *Raimundus* ROCHA.
Comabella, Coma Beyla, indr. situat al terme de Sallagosa, 317.
Comba de Quelio, indr., mun. Rigardà, Conflent, 61.
Comba *Reguerii*, indr. situat al terme de Santa Eugènia de Pallerols, 104.
Comelles, indr. situat al terme de Pallerols, 272.
Comes, indr. situat al terme d'Oceja, 330.
Comes, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Conamarí (*Conamarinum*), indr., mun. Fullà, 17.
Conamarinum, *v*. Conamarí.
Conat (Colnats), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *capellanus*, 259; - *dominus*, II; *v*. Arletes, Exclarmonda de CONAT, Nabilles.
Concellabre, nuc., mun. Santa Llocaia, - *villarium*, 195.
Conchum, indr., mun. Eus, 69, 77.
Conflent (*Confluens*) antic comtat, dep. Pirineus Orientals, pàssim; - *comes*, 201, 203; - *comitatus*, 195; - *decanus*, 243-247; - *territorium*, 69, 152, 201, 236; -*vicarius*, 257, I, IX, XXXIII; - *vicecomes*, 202.
Confluens, *v*. Conflent.
Congesta, indr., mun. Angostrina, 261.
Conillac (*Conillacum*, *Conillachum*, *Conillach*), indr., mun. Vinçà, Conflent, *v. Arnaldus de* CONILLACCO, *Guilelmus de* CONILLACO, *Johannes de* CONILACHO, *Poncius de* CONILLACH.
Corbera, indr., com. Cerdanya, - *mansi*, II.
Corbiac (*Curbiaccum*), nuc. i esgl., mun. Mosset, Conflent, *v*. *Bernardus de* CURBIACCO.

FUNDACIÓ NOGUERA

Corçà (*Corcianum*), nucl. mun. Àger, com. Noguera, *v*. *Guilelmus de* CORCIANO.
Cornellà de Conflent (*Cornellianum*), mun. cant. Vilafranca de Conflent, dep. Pirineus Orientals, seu d'un priorat augustinià, - *adjacentia Sancte Marie*, 119; - *canonicus*, 118, 227; - *conventus*, 197, II; - *decima*, II; - *monasterium Sancte Marie*, 9, 80, 118, 197, II; - *prior*, 197, II; - *ripparia*, XXXVII; - *terminis*, 118, 119, 191; - *villa*, II; *v*. *Arnaldus de* MENTET, *Berengarius* MARTINI, *Johannes* d'en AMIG, la Pinosa, Querins, *Raimundus* TODO, 119; *Ripparia de Sancto Vincencio*, Torrent de Camola.
Cornellianum, *v*. Cornellà de Conflent.
Corner, indr. situat al terme de Talló, 102.
Corner, indr., mun. Bellver de Cerdanya, 276, 284; *v*. Torrent de Corner.
Coromina d'en Sala, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Corones, indr. situat al terme de Llívia, 128.
ses Cortades, mas situat al terme del Catllar, mun. Vilallonga de Ter, - *mansus dezes Cortades*, 30.
Cortal de Portè, 253.
Cortal Guifre, indr. al terme del Catllar, mun. Vilallonga de Ter, 20.
els Cortals de la Llaguna (Chortals de Quillana), nuc., mun. la Llaguna, 126.
Cortàs (Chorts, Corts), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, 123, 229; - *villa*, 203; *v*. *Arssendis* de CORTS.
Corts (Cortis), nuc., mun. Taurinyà, - *villa*, 203.
Corts, nuc., potser mun. Ripoll, 229.
Corts, *v*. Cortàs.
Cortsaví (*Cortsevinum*), mun., cant. Arles, dep. Pirineus Orientals, Vallespir, *v*. *Raimundus de* CORTSEVINO.
Cortvassill (Chortvassill, *Cortvassillum*, Cortvessyll), nuc., mun. Porta, 44, 173, 203, 248; - *adjacencia Sancti Quintini*, 7, 43; - *terminis*, 7, 43; *v*. *Arnaldus* AMEILL, *Arnaldus de* PRATO, *Bernardus* AMELL, *Maria* RIBERA.
Cots, *v*. *Arnaldus* de CHOTZ, *Petrus* de CHOTZ.
Covilsec (*Cuvilsech*), indr. situat al terme d'Ogassa, 113, - *parrochia*, 200.
Coyl de Adas, *v*. Coll de Das.
Crassa, *v*. la Grassa.
Creixell, indr., mun. Borrassà, com. Alt Empordà, *v*. *Dalmacius de* CREXELLO.
Creixenturri (*Grexanturi*), nuc., mun. Camprodon, com. Ripollès, - *parrochia Sancti Christofori*, 22; *v*. Porrerols, Solans.
Croells (Crosells), indr., mun. Campome, Conflent, 2.
Croells, Crosels, Croseyls, act. Mas Rondola, mun. Sallagosa, Cerdanya, 87; - *mansi*, II; - *villarium*, 171; *v*. *Bernardus* CROSEYLS, *Guilelmus* CROSEYLS, *Petrus* CROSEYLS.
Crosells, *v*. Croells.
Croses, ant. nuc., mun. Glorianes, 203.
la Crou, indr., mun. Fullà, 219.
Cruïlles, mun., com. Baix Empordà, *v*. *Gaufredus de* CRUDILIS, *Guilabertus de* CRUDILIS.
Cubell, indr. situat al terme de Ger, 296.
Cucunhan (*Cugunyanum*), mun., cant. Tuissan, dep. Aude, *v*. *Berengarius de* CUGUNNYANA.
Cumba, indr., mun. Prullans, 276.
Curbiaccum, *v*. Corbiac.
Curtes, indr., mun. Angostrina, *v*. *Guilelmus de* CURTIBUS.
Cuvilsech, *v*. Covilsec.
Czalosa, *v*. Llosa.

D

Daldena, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Dalmacius de BANYULLIS, *miles*, 263; *v*. Banyuls dels Aspres.

FUNDACIÓ SEGUERA

Dalmacius de CABORRIVO, *domicellus, filius Raimundi de* CABORRIVO, 326; *v*. Coborriu.
Dalmacius de CASTRO NOVO, *maritus Stelle*, XXXVII; *v*. Castellnou dels Aspres.
Dalmacius de CREXELLO, 332; *v*. Creixell.
Dalmacius de PETRA TAILLATA, *canonicus Gerundensis*, 19; *v*. Peratallada.
Dalmacius de SANCTO MARTINO, 226; *v*. Sant Martí dels Castells.
Dalmacius de VILARASA, *de Perpiniano*, 194; *v*. Perpinyà.
Dalmacius, abbas Sancti Johannis de Abbatissas, 171; *v*. Sant Joan de les Abadesses.
Daroca, mun., Aragó, prov. Saragossa, Campo de Daroca, XX.
Das (Adaç, Adaz), mun., com. Cerdanya, 191, II; - *parrochia Sancti Laurencii*, 192, 203; *v.* Borriela, *Guilelmus de* ADAZ, *Johannes* de ADAZ, *Petrus CARBONELLI*, Sanavastre.
Deus lo salv COMITIS, 117.
Deuvosal, *prior ac rector ecclesie Sancti Jacobi de* Casalons, 216; *v*. Calaons.
Doda, *uxor Seniofredi* LEOPARDI, 123.
Domanova, indr., mun. Rodès, *v*. *Petrus de* DOMANOVA.
Domenge, de Olceya, 98; *v*. Oceja.
Dominicus BARDAXI, 99-101.
Dominicus MONSONE, XX.
Dominicus TASCHER, 207.
Dorres (*Edorrs*), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 226; - *adjacencia Sancti Johannis*, 140, 162; - *capellanus*, 4, 139; - *parrochia*, 194, 201, 203, XXIV; - *terminis Sancti Johannis*, 139; - *villa*, 94, 139, 140, 162, 194, 201, II, XXIV; *v*. *Ademarius*, *Bernardus BORRELLI*, *Bernardus GUIZFREDI*, *Ferraria* PALMES, *Ferrarius* CORELL, *Guilelmus RAIMUNDI*, *Johannes* de CASAFRANCHA, *Petrus* DEUSDE, *Raimundus* de CASAFRANCHA, Santa Maria de Bell-lloc, *Vitalis*.

E

Ederr, Edzerr, *v*. Er.
Edorrs, *v*. Dorres.
Edzerr de VILELA, 205.
Edzerr *DOMINICI*, - *mansus*, 79; *v*. Er.
Èguet (Egeth, Egued, Eguet), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 191; - *decima*, 100, 101; - *parrochia*, 195; - *villa*, 100; *v*. Obag.
Eguils, *v*. Guils de Cerdanya.
Eherr, *v*. Err.
Eina (Hena), mun., cant. Sallagosa, com. Cerdanya, - *castrum*, II; - *parrochia*, 191, 194, 201, 203; - *villa*, II.
Elicssendis, *filia Petri* SAGRISTA, *uxor Arnaldi*, 256.
Elicssendis, *uxor Arnaldi de CAPITE VILLE*, 102.
Elisabeth, 203.
Elissendis, *filia Arnaldi de* CHOTZ *et Ermengardis*, *uxor Raimundi* BARRA de Achs, 248.
Elissendis, *soror Petri STEPHANI* GOMBAU, 207.
Elna, cap. cant., Rosselló, dep. Pirineus Orientals, antiga seu de diòcesi, - *canonicus*, 327; - *diocesis*, 191, 192, 194, 201, 202, 218, XXX; - *ecclesia*, 17, 156; - *episcopus*, 192, 194, 201, 203, XXII, XXX; - *sacrista*, 257, 258.
Empúries (*Ympuriae*), - *comes*, XXI; *v*. *Poncius Ugo*.
En CASTLAR, - *borda*, 17; *v*. Llo.
En, nuc., mun. Nyer, - *villarium*, 203; *v*. *Berengarius de* EN.
Ençium, *v.* Eus.
Ennego, 203.
Ennego, *sacer*, 18.
Entrevalls, nuc., mun. Toès i Entrevalls, cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *villarium*, 203.
Envalls, Envayls, nuc., mun. Bellver de Cerdanya, 237; - *villarium*, 131; *v*. *Bernardus de RIPPA*, Borda dels

FUNDACIÓ NOGUERA

Martins, Esteve *RIPPA*; *Guilelmus* de ENVALS, *Guilelmus de RIPPA*, Mas de Salguera, *Vitalis* JOVER.

Enveig (*Invidium*, Emveig), mun., cant. Angostrina, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 92, 156, 191, 199; - *castrum*, 107, 199; - *dominus*, 199; - *parrochia Sancti Andree*, 107, 194, 201, 203; - *villa*, 194, 199, 201, II; *v*. *Bernardus de INVIDIO*, CLERGUES, Feners, *Guilelmus de INVIDIO*, Mas dels Sabaters, *Raimundus Guilelmi de INVIDIO*, *Raimundus de INVIDIO*, *Raimundus* XATMAR, *Romeus de INVIDIO*.

Er (Ederr, Eherr, Edzerr, Ezderr, Ezherr), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 151, 191; - *alberga*, 79; - *decima*, 226; - *parrochia Sancti Genesii*, 17, 194, 201, 203; - *rector ecclesie*, 264, 267; - *rivus*, 136; - *terminis*, 205; - *villa*, 17, 79, 153, 194, 201; *v*. *Berengarius JOHANNIS*, *Bernardus de* EDERR, *Bernardus* SAGUARRA, Edzerr *DOMINICI*, Marunynosa, Mas de Portaví, *P.* OLIVER, *Petrus JOHANNIS*.

Ermengardis, *uxor Arnaldi* de CHOTZ, *mater Elissendis et Petri* de CHOTZ, 248.

Ermengaudus de CALLEGUIS, - *mansus*, 189; *v*. Càldegues.

Ermengaudus de FONTIBUS, *frater Guilelmi de FONTIBUS*, 215; *v*. les Fonts.

Ermengaudus de RUPIS, 203.

Ermengaudus de URGIO, 231; *v*. Urtx.

Ermengaudus SICARDI, 284; *v*. Bellver de Cerdanya.

Ermengaudus, *abbas Sancti Jacobi de Jocono*, 132; *v*. Jocon.

Ermengaudus, *episcopus Urgellensis*, 195; *v*. Urgell.

Ermessendis MIRA, 109.

Ermessendis PELICERA, *uxor Raimundi de* MOGRON, 256.

Ermessendis POCHA, *mater Raimundi* POCH, 62; *v*. Sant Feliu de Pallerols.

Ermessendis, 18.

Ermessendis, *comitissa* [*Ceritanie*], 203.

Ermessendis, *filia Arnaldi de GAVARRETO de Alb*, *uxor Petri de TORRENTE*, 322; *v*. Alp.

Ermessendis, *filia Poncii RUBEI et Arnalde de MOSOYLL*, *uxor Ferrarii ARNALDI*, 109; *v.* Mosoll.

Ermessendis, *uxor Arnaldi*, 96.

Ermessendis, *uxor Bernardi OLIBA de Sagua*, 271.

Ermessendis, *uxor* Gotmar, 96.

Ermessendis, *uxor Petri* de MADIROLES, 186.

Ermessendis, *uxor* Petrus *de DOMANOVA*, 261.

l'Erola (Cerola, Ezerola, Serola, Zerola), indr., mun. Canavelles, Conflent, 201, 203; - *villa*, II; *v. Sancia MARTINA*.

Erola de Cher long, *v.* Erola de Quer Llong.

Erola de Quer Llong (Erola de Cher long), indr., mun. Újols, 246

Ertz, nuc. no identificat, Cerdanya, - *homines*, 276.

Escales, indr., mun. Vernet, - *nemus*, 45.

Escalivat, indr. situat al terme de la Quillana, mun. de la Llaguna, 125.

Escanilt, indr., mun. Prullans, 276.

Escaró (Ascaro), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 191, II; - *villa*, 203; *v*. Aituà, Anyà.

Escassana, indr. situat al terme de Saga, 266.

Esperta, *uxor Cerdani* deç QUEROLL, *mater Petri CERDANI*, 92, 199.

Espinalba (Spinalba), nuc., mun. Llanars, com. Ripollès, 18, 33; *v*. Mas Bonet, Mas del Puig.

Espirà de Conflent (Aspiran, *Aspiranum Confluentis*), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 159; - *parrochia Sancte Marie*, 191, 192; - *villa*, II; *v*. Penedes.

FUNDACIÓ JOGUERA

Espirà de l'Aglí (*Aspiranum*), mun., cant. Ribesaltes, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *monasterium Sancte Marie*, 336; - *prior*, 336.
Esponellà (Espoynola), mun., com. Pla de l'Estany, *v*. *Guilelmus de Esponoyla*.
Esposolla (Esposolla *in terra Capcirii*, Espolla, Espoylla, Spoilla), nuc., mun. Font-rabiosa, cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, - *decima*, 263, 318; - *villarium*, 66, 184, 201.
Espoylla, *v*. Esposolla.
Estany Llat (Stagnum Latum), indr., mun. Angostrina, 261.
Estavar, mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 191; - *villa*, II; *v*. *Romeus de* Estavar.
Estenills, nuc. disparu, mun. Eus, 191; - *villa*, 192; - *villarium*, 257.
Estephania Matheua, 102.
Esteve *Rippa*, 131, *v*. Envalls.
Estoer (*Astoerium*, *Astoherium*, *Astoverium*), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 203; - *parrochia Sancti Stephani*, 192; - *villa*, II; *v*. *Arnaldus Persona*, *Guilelmus* Sifre, el Llec, *Petrus* Sifre, *Raimundus de Astoerio*, Seners.
Estoll, nuc., mun. Fontanals de Cerdanya, com. Cerdanya, 203, 226; - parrochia, 227; - *villarium*, 227; *v*. *Bernardus de* Estoll.
Estrades, indr. situat al terme de Ger, 296.
Estrata, indr., mun. Eus, 69.
Eus (*Ençium*), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *adjacentia Sancti Vincencii*, 69-71, 75, 215; - *bajulus*, 77; - *capella*, 191; - *castrum*, 9, 69, 76, 257, II; - *decima*, 191; - *Sanctus Vincencius*, 191; - *terminis*, 3, 9, 70, 71, 74, 75, 77, 78, 191, 203, 215; - *viccaria*, 69, 71, 72, 74-76, 78; - *villa*, 73, II; *v*. *Arnaldus Cava Rippas*, *Arnaldus* Janoer, *Arnaldus Magistri*, *Arnaldus* Tort, *Bartholomeus Magistri*, *Berengaria de Capite Ville*, *Berengarius* Cannyoth, *Berengarius Mathei*, *Bernardus* Capdevila, *Bernardus Fabri*, *Bernardus* Torrent, *Bernardus Vincencii*, *Bertrandus* Tort, Cabanes, Cavallera, Coma, *Conchum*, Estenills, Estrata, Ferrades, *Ferrarius* Tort, *Guilelmus de bacchо*, *Guilelmus* Cannyot, *Guilelmus Egidii*, *Guilelmus Fabri*, *Guilelmus* Janoer, *Guilelmus* Rocha, *Jacobus* Janoer, *Johannes Gueralla*, *Lescchonum*, Llinars, *Matheus Comitis*, *Meserachum*, *Olivum*, *Orta vetera*, *Parata*, *Petrus* Bona, *Petrus Ermengaudi*, *Petrus de Junçeto*, *Petrus Maria*, *Petrus* Pujol, *Petrus* Rocha, *Petrus Vincencii*, *Petrus* Ysern, Pla de Sant Vicenç, Porçel ronnyos, *Raimundus de Clerano*, *Raimundus* Janoer, *Raimundus Magistri*, *Raimundus* Sebilla, Reliquier, *Sebilia*, Terrades, Torrent de Nabiners, Torrent de Vidal, *Vinetum caminorum*.
Èvol (*Evoll*), nuc., mun. i cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 2; - *terminis*, 4; - *villa*, 4; *v*. *Bernardus Miro*, *Guilelmus Çabater*, *Jovarii*, *Madrid*, *Trillea*.
Exalada, indr., mun. Canavelles, - *villarium*, 203.
Exclarmonda de Conat, *uxor Raimundi de* Urg, 217; *v*. Conat.
Exeneya, Eyxeneja, *v*. Saneja.
Eximenis Petri de Arenoso, XXIII.
Eymericus de Ila, 159; *v*. Illa.
Ezderr, Ezherr, *v*. Err.
Ezerola, *v*. Erola.

F

F. de Alcaniç, 1, 29; *v*. Alcanyís.
Faixa de Rua, indr., mun. Vinçà, 5.
Farissa (*Fariça*), indret prov. Saragossa, Aragó, XX.
Faurus Ermengaudi, *capellanus de* Villalobent, 309.

FUNDACIÓ GUERA

sa Feixa, borda situada al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *Borda de* za Feixa, 23.
les Feixes, indr. situat al terme de Sanavastre, 114.
les Femades, indr. situat al terme de Bor, 282.
Fenals, indr., mun. Llívia, 205.
Feners, nuc., mun. Enveig, - *villarium*, 107; *v*. *Bernardus* de FENERS, Cases, Mas d'en Jover, TEIXIDOR.
Fenestretum, *v*. Finestret.
Fenollet (*Fonolletum*, *Fonoletum*), mun., cant. Sant Pau de Fenollet, dep. Pirineus Orientals, Fenolhedés, - *dominus*, 16; *Hualgerius de FONOLETO*, *Petrus de FENOLLETO*.
Ferrades, indr., munc. Eus, - *vinearium*, 215.
Ferrao, indr. situat al terme de Santa Eulària, 211.
Ferraria de CAPITEVILLE, 102.
Ferraria PALMES, 139; *v*. Dorres.
Ferraria SANZA, 102.
Ferrarius ALEGRE, de Bolchera, 299; *v*. Bolquera.
Ferrarius ARNALDI, de Mosoyll, *maritus Ermessendis*, 109; *v*. Mosoll.
Ferrarius CORELL, *homo proprius prioratu Sancti Jacobi de Frontiniano*, 139; *v*. Dorres.
Ferrarius d'en PERE GUILLEM, *canonicus Sancte Marie de Tolone*, 102, 179, 284; *v*. Talló.
Ferrarius de CANETO, *majordomus regis Majoricarum* 263; *v*. Canet de Rosselló.
Ferrarius de CASSERRIS, 105, 111; *v*. Casserres.
Ferrarius de ESCARIVO, 131.
Ferrarius de GLOSIANES, 80; *v*. Glorianes.
Ferrarius de GRANOILLERS, 219; *v*. Granollers.
Ferrarius de RIPPA, 196, 208, 209.
Ferrarius de RUPPE, 58.
Ferrarius de SOLDEVILA, 102; *v*. Talló.
Ferrarius de TELO, 179, 294; *v*. Talló.
Ferrarius de ULMO, 123.
Ferrarius de VICH, de Exeneya, - *mansus*, 123.
Ferrarius DOMENEC, - *mansus*, 312; *v*. Niula.
Ferrarius FAREIX, *sive* FAREX, 20, 23-25, 32, 80, 119, 126, 224.
Ferrarius LOBETI, d'Eguils, *maritus Sebilie*, 235; *v*. Guils de Cerdanya.
Ferrarius REGIS, 243; *v*. Júgols.
Ferrarius TORRENT, *de Valle de* Alb, 306; *v*. Alp.
Ferrarius TORT, *frater Arnaldi* TORT, *commorans intus castrum de Ençio*, 69; *v*. Eus.
Ferrarrius SAYLLA, de Alb, 322; *v*. Alp.
Ferreria, indr. situat al terme de Pallerols, 129.
Fetges, nuc., mun. Sautó, - *villarium*, II.
Fígols, mun., com. Berguedà, *v. Bernardus de* FIGOLS.
Filipus, *rex Francorum*, 132.
Fillols (Fuillols, Fullolls), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 191; - *decima*, II; - *villa*, 203, II.
Finestret (*Fenestretum*), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 203; - *parrochia Sancte Columbe*, 192, 201; - *terminis Sancte Columbe*, 63; - *villa*, II; *v*. *Bernardus* SIFRE, *Raimundus* VOLO, Seïllà.
Fitaner, indr. sitat al terme de Pallerols, 129.
Fitur, riu, act. riberal de Feitús, mun. Llanars, - *ripparia*, 19.
Flaçà (*Flaçianum*), nuc., mun. Serdinyà, 191, 201; - *adjacentia Sancti Marcelli*, 318; - *terminis*, 245; - *villa*, 245, 318, II.
Flaçianum, *v*. Flaçà.
Florí (*Floridi*), nuc., mun. Ur, Cerdanya, 158, 203; - *decima*, 191; - *terminis*, 128, 150; - *villa*, 150, 231, II; - *villarium*, 137, 195; *v*. Bug, *Guilelmus* COMDOR, *Johannes* ROCHA, *Petrus* COMDOR, *Petrus* LAURET.
Floridi, *v*. Florí.

FUNDACIÓ SUGUERA

Foces, Sant Miquel de Foces, mun. Ibieca, prov. Osca, Aragó, XXIII, *v*. *Atho de Focibus*.
Foix (*Fuxum*), cap. dep. Arieja, - *comes*, 82, 86, 91, 153, 185, 263, XXXI; *v*. *Rogerius Bernardi*.
Foixà (*Fuxanum*), mun., com. Baix Empordà, *v*. *Arnaldus de Fuxano*.
Folianum, *Follianum*, *v.* Fullà.
Folianus de Fonte, 219; *v*. Fullà.
Fonolletum, *v*. Fenollet.
Fonolletus, *de Podioceritano*, 95.
Fons Canela, indr., mun. Saga, 93.
Fons frigidum, *v*. Fontfreda.
Fons vivum, *v.* Fontviva.
Font de Talló, indr. situat al terme de Talló, 102.
Fontanals de Cerdanya, mun., com. Cerdanya, *v.* Estoll, Queixans, Sant Esteve de les Pereres, Soriguera, Soriguerola, Torrent, Urtx.
sa Fontanella, mas, mun. Llanars, - *mansi de* za Fontanela, 23.
les Fontanelles, nuc., mun. la Tor de Querol, - *mansi*, 203.
Fontfreda (*Fons Frigidis*), mon. cistercenc, mun. Narbona, dep. Aude, 154; - *abbas*, 203; - *monasterium Sancte Marie*, 203.
Fontfreda (*Fons frigidum*), indr., mun. Újols, 247
Fontpedrosa, mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Conflent, *v*. *Aquis*, Prats de Balaguer.
Font-rabiosa (*Fons rabiosa*), mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, - *decima*, 91; - *parrochia Sancti Sabastiani*, 91; - *villa*, 91; *v*. Esposolla, Galba.
les Fonts (*Fontes*), nuc., mun. Calce, cant. Sant Esteve, Rosselló, *v*. *Ermengaudus de Fontibus*, *Guilelmus de Fontibus*.
Font-trials, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Fontviva (*Fons vivum*), indr., mun. Portè, 253.
Formiguera (Fromiguera, *Fromigueria*), mun., cant. Montlluís, Capcir, dep. Pirineus Orientals, 132; - *decima*, 35; - *parrochia*, 8, 35; - *redditus*, XXXV; - *terminum*, 8, 337; - *villa*, 8, 82; *v*. Aixecada de la Madró.
Fornells de la Muntanya (Fornels), nuc., mun. Toses, com. Ripollès, 25; *v*. *Adzemarius* de Fornels, *Baccum de* Fornells, *Guilelmus de Fornellis*, *Solerium*.
Fornells, indr., mun. Ripoll, 25.
Fórnols (Furnols), ant. nuc., mun. Campome, Conflent, 2, 201, 298; - *decima*, 236, 298; - *villa*, 236; *v*. *Guilelmus* Colomer, *Guilelmus* de Furnols, *Guilelmus Vitalis*, *Johannes Genre*, *Johannes Molnerii Perpinianus* Oliba, *Petrus* Pastor, *Raimundus de Area*.
Forques (*Furchis*), mun., cant. Tuïr, dep. Pirineus Orientals, Rosselló; *v*. *Petrus Carbonelli*.
Forques, indr., mun. Llívia, - *via de*, 136.
Foylla, *v*. Fullà.
Francischus Palaol, *frater Bernardi* Palaol, *pelliparius de Podiocerdano*, 322; *v*. Puigcerdà.
Fromiguera, *v*. Formiguera.
Frontinianum, *Frontihianum*, *v*. Sant Jaume de Frontanyà.
Fruila, *presbiter*, 18.
Fullà (*Folianum*, *Follianum*, Foilla, Foylla), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *adjacentia Sancte Eulalie*, 318; - *castrum*, 12, 14, 17, 219; *decima*, 12, 68, 318; - *decimalis Sancte Eulalie*, 12, 17; - *forcia*, 14; - *parrochia*, 203; - *ripparia*, 219; - *terminis*, 14, 68, 124, 191, 192, 219, 222, 318; - *vallis*, II; - *villa*, 12, 17, 65, 68, 124, 203; *v*. *Alissendis*, *Andreas Radulfi*, *Arnaldus Ermemir*, *Arnaldus de Foliano*, *Arnaldus Bernardi de Foliano*, *Arnaldus de Villari*, Badabany, *Bernardus Bajuli*, *Bernardus Renardi*, Bulella, Conamarí, la Crou, *Folianus de Fonte*, Hort de

FUNDACIÓ JOAN GUERA

sa Masó, *Guilelmus de* CLOSA, *Jacobus* ADROUER, *Johannes BAJULI*, Mas dels Baus, Mas del Molí, *Michael de* ANGLADA, *Petrus* ELISSENDIS, *Petrus de* FOLIANO, *Petrus* GERALDI, *Petrus* SAUNER, *Petrus* VITALIS, *Poncius de* CASTANNERIO, *Poncius de* CONILACHO, *Radulfus* ELISSENDIS, *Radulfus de* FOLIANO, *Raimundus de* CLOSA, *Raimundus* ERMEMIR, *Raimundus* FABRI, *Raimundus de* FOLIANO, *Raimundus de* PRATIS, *Raimundus* VITALIS, Tors, Vinyar de Sant Andreu.

Furchis, *v*. Forques.

Fustanyà (Fusteynna), nuc. mun. Queralbs, com. Ripollès, - *parrochia*, 112, 113; - *terminis*, 112; *v*. Vilamanya.

Fusteynna, *v*. Fustanyà.

Fuxum, *v*. Foix.

G

Galba, indr. i riu, mun. Font-rabiosa, 203.

Gallissà de Talló (Galeza, Galiza, Gualiça, Gualissa), indr., mun. Bellver de Cerdanya, 41, 183, 203, 295; - *ripparia*, 319; *v*. *Arnaldus GILABERTI*, *Berengarius* MIR, Borda d'en Gal, *Guilelmus de* GUALISSANO, *Mansus* d'en Gal.

Garcia Ortiz de AZAGRA, XV, XVI.

Garinus, *abbas Sancti Michaelis de Coxano*, 203.

Garsia ROMEU, 165, 205, 206.

Garsia, indr., com. Cerdanya, - *mansi*, II.

Gaucerandus DE CASTLAR, 30, 31; *v*. el Catllar.

Gaucerandus de PINOS, 24, 81, 142, 231, 236, 262, XV, XVI, XXX; *v*. Pinós.

Gaucerandus de URGEO, *predecessor Gaucerandi de* URGEO, 196; *v*. Urtx.

Gaucerandus de URGEO, *sive de* URGIO, 86, 147, 196, 231, 234, 236, 298; *v*. Urtx.

Gaufredus de CRUDILIS, XXII, XXX; *v*. Cruïlles.

Gaufredus, 203.

Gausacs, indr. Campdevànol, *v*. *Bernardus de* GAUSACHS.

Gauzbertus de CHEXANIS, *28; v.* Queixans.

Gavarreda, mas situat al terme d'Alp, - *mansus de* na Gavarreda, 106.

Genciana, 213.

Gentilis, *uxor Arnaldi* OLIVEYLE *de Pulcrovisu*, 288; *v*. Bellver de Cerdanya.

Ger, mun., com. Cerdanya, 195, 228; *adjacentia Sancte Columbe*, 296, 311; - *nemus*, 172, 308; - *parrochia*, 197; - *terminis*, 167, 197, 296, 311; - *villa*, 163, 197, II; *v*. Altejó, *Bernardus de* GER, *Bernardus de* FONTECHOPERTO, *Bertrandus de* GER, Beyl Loreyl, Campmanya, *Collum de Leguna*, Cubell, Estrades, *Guilelmus de* GER, *Guilelmus Poncii de Ger*, *Maria* MESSEGUERA, Mas de Cellers, Mas de Sant Pere de Ger, Montmalús, *Petrus* DURANDI, *Petrus* Galin, *Petrus* JOHANNIS, *Petrus* MESSEGUER, *Planum de Fontanera*, Pomera, *Raimundus Ug de* GER, *Raimundus de* SALA, *Rupes de Nivo malo*, Saga, Saguerra, Sala, Sauç, Seguera, Serradal, Seyles.

Geral, mas situat al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *mansus Geraldi*, 23.

Geralda de BERGA, *domina*, 93; *v*. Berga.

Geraldus de JORBA, 262; *v*. Jorba.

Gerardus, *vicarius et bajulus regis*, 220.

Germanus, *jurisperitus Perpiniani*, XXXVII.

Gerunda, *v*. Girona.

Girona (*Gerunda*), 85, 87, 94, 103, 138-141, 143, 144, 146-149, 152, 154, 162, 163, XX-XXII, XXIV, XXX; - *canonicus*, 19; - *capitulum*, 19; - *cives*, 237; - *civitas*, 18, 19; - *diocesis*, 18, 27-29; - *ecclesia*, 19; - *episco-*

FUNDACIÓ NOGUERA

pus, 18, 19, 28, IX; - *episcopatus*, 18, 19, IX; - *judex ordinarius*, 29, 336, XIII; - *notarius publicus*, 28, 29; - *prelati*, 28, 29; *v*. *Bernardus Andree*, *Bernardus de Vico*, *Dalmacius de Petra Taillata*, *Guilelmus Gaufredi*, *Petrus de Gerunda*.

Gironès (*Girundensis*), III.

Glorianes (Glosianes), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 203; - *parrochia Sancti Stephani*, 192, 201; *v*. Arenyanes, Croses, *Ferrarius de* Glosianes.

Glosianes, *v*. Glorianes.

Gorguja (Gurguja, Gurguya, Gurguyha), nuc., mun. Llívia, com. Cerdanya, - *terminis*, 205, 206, II; – *villaria*, II; *v*. *Bernardus* Bovet, Colomina d'Ans, *Guilelmus* de Cases, *Petrus Calii*, *Petrus de* Zes Cases, *Raimundus* de Zes Cases.

Gotmar, indr. situat al terme de Pallerols, 207.

Gotmar, *maritus Ermessendis*, 96.

Granollers (Granoillers), potser Granollers de la Plana, mun. Gurb, com. Osona, *v*. *Arnaldus de* Granoillers, *Ferrarius* de Granoillers, *Michael* de Granoilers.

la Grassa *(Crassa)*, mon. benedictí, cap. cant., dep. Aude, - *abbas*, XXX.

Grexanter, indr. situat al terme de Talló, 102, 177.

Grexanturi, *v.* Creixenturri.

Guardia, *v.* la Guàrdia de Ripoll.

sa Guàrdia, indr. situat al terme de Marinyans, 121.

la Guàrdia de Ripoll (*Guardia*), cast., mun. les Llosses, com. Ripollès, - *castlanus*, 25; - *castrum*, 24, 25, 122; *v*. Campelles, Fornells, *Poncius de Guardia*, *Raimundus* Za Guardia, Reixacs, Ricolf, sa Canal, sa Llobera, sa Querosa.

Guarsia Romei, *pater Johannis Romei*, 275, 312.

Gueraldus de Bredis, *miles*, *filius Guilelmi de Bredis*, 263; *v*. Breses.

Gueraldus de Cerviano, XXX; *v*. Cervià de Ter.

Gueraldus, *vicecomes Caprarie*, XXX.

Guiffredus Guilelmi, *frater Arnaldi*, 79.

Guiffredus, *archiepiscopus Narbonensis*, 195; *v*. Narbona.

Guiffredus, *episcopus Carcassonensis*, 195; *v*. Carcassona.

Guifredus, *comes* [*Bisuldunensis*], 18.

Guifredus, *comes* [*Ceritanie*], 203.

Guifredus, *sive Guiffredus*, *comes Ceritanie*, *maritus* Helisabeth, 123; - *fundator monasterii Sancti Martini Canigonensis*, 191.

Guilabertus de Crudilis, XXII; *v*. Cruïlles.

Guilabertus, *episcopus Barchinone*, 195; *v*. Barcelona.

Guilelma Amalrica, *de Pinu*, 174; *v*. Pi de Conflent.

Guilelma Aviana, *sive de Aviano*, 326, 330; *v*. Oceja.

Guilelma de Castro, - *domina*, 130.

Guilelma de Podio, 92, 320; *v*. la Tor de Querol.

Guilelma Ferraria, *uxor Berengarii Ferrarii de Sagua*, 311; *v*. Saga.

Guilelma Nicholae, 247; *v*. Júpols.

Guilelma Taschería, 143; *v*. Santa Llocaia.

Guilelma, *filia Guilelmi Adroverii*, *uxor Petri Adroverii*, 301; *v*. la Tor de Querol.

Guilelma, *filia Petri* Croseyls, *uxor Bernardi* Croseyls, 299.

Guilelma, *mater Arnaldi Oliba de Eguils*, 235; *v*. Guils de Cerdanya.

Guilelma, *uxor Berengarii Johannis de Pulcrovisu*, 286; *v*. Bellver de Cerdanya.

Guilelma, *uxor Johannis de Canali*, 306; *v.* Saga.

Guilelmus (de) Bajanda, *clericus*, 18, 120, 122, 202.

Guilelmus (de) Rocha, de Ençio, 65, 67, 78.; *v*. Eus.

Guilelmus Adrouer, de Altejó, 249, 266.

FUNDACIÓ NOGUERA

Guilelmus ADROVERII, de Turri Vallis de Querol, pater Guilelme, 301; *v*. la Tor de Querol.
Guilelmus ADROVERII, habitator Podiicerdani, 317.
Guilelmus AGUILLO, *sive* AGULO, *sive* AGUYLO, frater Cerdane, 330; - *mansus*, 166, 188, 301; *v*. Oceja.
Guilelmus ANDREU, 218.
Guilelmus ARGENTI, 55, 57; *v*. Vilella.
Guilelmus ARNALDI, de Alb, *frater Bernardi de FONTE*, 302; *v*. Alp.
Guilelmus AURIOL, 217.
Guilelmus BAJULI, 55; *v*. Vilella.
Guilelmus BALESTER, *de Olceya, filius Bernardii* BALESTER, 96, 326, 331; *v*. Oceja.
Guilelmus BARRA, de Achs, 153; *v*. Acs-dels-Tèrmes.
Guilelmus BELA, de Lordato, 64, 105, 111; *v.* Lhordat.
Guilelmus BERENGARII, 144, 213.
Guilelmus BERENGARII, de Vilela, 38; *v*. Vilella.
Guilelmus BERGA, 208.
Guilelmus Bernardi de PARACOLLS, *maritus Blanche, frater Berengarie*, 259; *v*. Paracolls.
Guilelmus Bernardi de PRULLANS, *miles, maritus Berengarie*, 146, 255, 276; *v*. Prullans.
Guilelmus Bernardi de SANCTA EULALIA, frater Raimunde, 198; *v*. Santa Eulària.
Guilelmus Bernardi de SANCTO FELICE, scriptor, 16, 17, 82, 218.
Guilelmus BERNARDI, 213.
Guilelmus BERTRANDI, 203.
Guilelmus BOCHER, de Navascart, 102.
Guilelmus BOCHERII, 255.
Guilelmus BRUNI, 58; *v*. Canavelles.
Guilelmus *ÇABATER*, 260.
Guilelmus ÇABATER, 4.
Guilelmus CALVI, de Podiocerdano, 252; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus CANNOTI, sive CANNYOT, *sive* GANNOT, 72, 76, 77; *v*. Eus.
Guilelmus CANTAMESSA *junior*, 11, 152.
Guilelmus CANTAMESSA, *capellanus de Codaleto, filius Bernardi* CANTAMESSA, *frater Petri* CANTAMESSA, 9, 11, 70-73, 75, 76, 152, 193.
Guilelmus CAROLI, sive CHAROLI, sive KARULI, de Perpiniano, jurisperitus, judex feudorum, 1-4, 6-16, 65-67, 69-79, 81-86, 91, 94, 95, 97-103, 138-144, 146-149, 151-154, 156, 158, 160, 191-193, 203, 212, 238, 241, 242, 249, 336, XIV, XVII, XVIII, XXI, XXIII.
Guilelmus CASTELLI, scriptor, 258.
Guilelmus CATALANI, 201.
Guilelmus CATELLI junior, 92, 96, 147, 148, 163, 197, 199, 250.
Guilelmus CATELLI senior, 40, 64, 88, 92, 104, 110, 115, 129, 145, 194, 195, 199, 211, 236.
Guilelmus ÇEBOLERA, *de Podio Cerdano*, 15, 69-78, 103, 158, 184, 185; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus CERDANI, 296.
Guilelmus CERDANI, 322; *v*. Alp.
Guilelmus CLEMENTIS, sive CLIMENTIS, de Podiocerdano, *notarius publicus in negocio feudorum constitutus*, 26-63, 157, 165, 166, 169-181, 188, 189, 221-229, 276, 335; - *judex feudorum in valle de Rippis*, 186; - *locum tenens Raimundi de MORERIO*, 58, 61; - *testis*, 126, 136, 204, 207; *pater Guilelmi CLIMENTIS*, 312; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus CLERICUS, de Bolvir, 109.
Guilelmus CLIMENTIS, filius Guilelmi CLEMENTIS, 312.
Guilelmus COG, *notarius publicus Podiiceritani*, 260; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus COLOMER, 298; *v*. Fórnols.
Guilelmus COMDOR, *sive* COMPDOR, de Floridi, *pater Johannis*, 4, 15, 137, 150, 158, 265, 269; *v*. Florí.
Guilelmus COMELA, - mansus, 312*; v.* Niula.
Guilelmus CORNILIANI, de Perpiniano, 307, 308; *v*. Perpinyà.
Guilelmus COSTURER, de Pulcrovisu, 287; *v*. Bellver de Cerdanya.
Guilelmus CROSEYLS, *pater Petri* CROSEYLS, 299.
Guilelmus d'en PERE ARNAU, 317.

FUNDACIÓ TAGUERA

Guilelmus Dahuina, 159.
Guilelmus de Ach, 143; *v*. Santa Llocaia.
Guilelmus de Ach, *prior Sancti Jacobi de Frontiniano*, 24, 87, 139, 162, 194, 195, 229; *v*. Sant Jaume de Frontanyà.
Guilelmus de Adaz, *de Saga*, 249; *v*. Das, Saga.
Guilelmus de Agia, 331.
Guilelmus de Anahuya, *sive* Anauja, 34, 152; *v*. Naüja.
Guilelmus de Aragallo, 236.
Guilelmus de Area, 322; *v*. Alp.
Guilelmus de Areyna, *de Caborrivo*, 102; *v*. Coborriu.
Guilelmus de Asteguell, *maritus Agnetis*, 190.
Guilelmus de Baccho, *sive* de Bag, 72; *v*. Eus.
Guilelmus de Bederrs, *v*. *Guilelmus* Sa Ribera.
Guilelmus de Bolvir, *sive de Bolvirrio*, 133, 142; *v*. Bolvir.
Guilelmus de Boxols, *de Bisullduno*, 21; *v*. Bóixols.
Guilelmus de Bresis, *pater Gueraldi de Bredis*, 263; *v*. Breses.
Guilelmus de Canaveles, *frater Raimundi de* Canaveles, 46, 59; *v*. Canavelles.
Guilelmus de Caneto, *filius Raimunde de Caneto*, 12-14, 16, 66, 67, 120, 212, 298, II, XV, XVI, XXII, XXIII; *v*. Canet de Rosselló.
Guilelmus de Capiteville, 102, 274; *v*. Capdevila.
Guilelmus de Cardils, 287; *v*. Cardils.
Guilelmus de Casalonis, 9; *v*. Calaons.
Guilelmus de Cases, de Gurguja, 136; *v*. Gorguja.
Guilelmus de Cassaneis, *miles*, *filius Guilelmi de Cassaneis*, 16; *v*. Cassanyes.
Guilelmus de Cassaneis, *miles*, *pater Guilelmi de Cassaneis*, 16, 154; *v*. Cassanyes.
Guilelmus de Castilione, *filius Bernardi de Castilione*, 2; *v*. *Castillio*.
Guilelmus de Castro Novo, XXI; *v*. Castellnou dels Aspres.
Guilelmus de Cerinyano, *de Caborrivo*, *maritus Marguarite*, 294; *v*. Coborriu.
Guilelmus de Cerinyano, *de Caborrivo*, *pater Petri*, *avus Marguarite*, 294.
Guilelmus de Cerviano, 18; *v*. Cervià de Ter.
Guilelmus de Clerano, *prepositus ecclesie Sancte Marie de* Marinyans, 17, 156; *v*. Marinyans.
Guilelmus de Closa, *sive* Zaclosa, *gener Raimundi de Closa*, *homo amansatus apud Follianum*, 14, 51; *v*. Closa, Fullà.
Guilelmus de Conillaco, sive *de Conillacho*, *de Villafrancha Confluentis*, *pater Poncii de Conilacho*, *avunculus Johannis de Conilacho*, 1-3, 35, 65-68, 263; *v*. Conillac.
Guilelmus de Corciano, 19; *v*. Corçà.
Guilelmus de Corsone, *notarius regis Aragonum*, 332.
Guilelmus de Curtibus, *- mansus*, 2; *v*. *Curtes*.
Guilelmus de Eguils, d'Angostrina, 260.
Guilelmus de Envals, 131; *v*. Envalls.
Guilelmus de Esponoyla, 229; *v*. Esponellà.
Guilelmus de Fonte, 47; *v*. Jóc.
Guilelmus de Fontibus, *miles*, *frater Ermengaudi de Fontibus*, 215; *v*. les Fonts.
Guilelmus de Fornellis / Fornels, *de Campo rotundo*, *clericus*, 19, 23, 33.
Guilelmus de Furnols, 259; *v*. Fórnols.
Guilelmus de Genseto, 336.
Guilelmus de Ger, *de Podioceritano*, *filius Bertrandi de* Ger, 268; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus de Gironela, 245; *v*. Újols.
Guilelmus de Gualissano, *sive de* Gualiza, 295, 319; *v*. Gallissà de Talló.
Guilelmus de Hisavalle, *sive de Ysavalle*, *sive de* Isavals, *de Podiocerda-*

FUNDACIÓ NOGUERA

no, 6, 43, 140, 142, 196, 242, 248; *v*. Iravals.
Guilelmus de ILA, 159; *v*. Illa.
Guilelmus de INVIDIO, 155, 161; *v*. Enveig.
Guilelmus de ISAVALS, *v*. *Guilelmus de HISAVALLE*.
Guilelmus de *ISOGOL, rector hospitalis de Podioceritano*, 157; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus de JOVERRA, archidiaconus Urgellensis, 226.
Guilelmus de JUVINIANO, 18; *v*. Juïnyà.
Guilelmus de LIMOS, *de Villa francha*, 144; *v*. Vilafranca de Conflent.
Guilelmus de MENARGUES, 58.
Guilelmus de MORNACH, 173, 223.
Guilelmus de NAVASCART, 277, 288.
Guilelmus de NEPHAL, 102; *v*. Nèfol.
Guilelmus de NOGUERIO, 123.
Guilelmus de ONÇES, sive de ONDZCES, de Podioceritano, filius Petri de ONZES et Roquerie, 184, 185, 187, 236, 258, 298; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus de ONZES, *sacerdos*, 329.
Guilelmus de PALATIO, de Sancta Maria [*de Tolone*], 101, 102.
Guilelmus de PALERA, maritus Raimunde, *v*. Palera.
Guilelmus de PENA, de Podioceritano, 181; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus de PODIO DE ORPHILA, 258.
Guilelmus de PONTE, de Turri de Valle de Querol, pater Queroli, 290; *v*. la Tor de Querol.
Guilelmus de PORTELLA, 200.
Guilelmus de PRATO, de Podioceritano, frater Bernardi de PRATO, 41, 42, 121, 132, 155; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus de RIPPA, 131; *v*. Envalls.
Guilelmus de RIVO, 236, 326; *v*. Oceja.
Guilelmus de ROCHAFOLIO, XV, XVI.
Guilelmus de ROCHAVERT, *de Pulcrovisu, maritus Bernarde*, 279; *v.* Bellver de Cerdanya.
Guilelmus de RUPPE, Barchinonensis scriptoris domini regis, 147, 148.
Guilelmus de RUPPE, de Villa francha Confluentis, pater Arnaldi de RUPPE et Petri de RUPPE, 144; *v*. Vilafranca de Conflent.
Guilelmus de SAG, *pater Petri de SAG*, 283; *v*. Bellver de Cerdanya.
Guilelmus de SALIS, 130; *v*. Sales de Llierca.
Guilelmus de SALSIS, 153; *v*. Salses.
Guilelmus de SANCTA COLUMBA, 159; *v*. Santa Coloma de Queralt.
Guilelmus de SAYG, 102, *v*. Saig.
Guilelmus de SOLDEVILA, *de Pinu*, 102; *v*. Pi.
Guilelmus de SOLERIO, de Pulcrovisu, 255; *v*. Bellver de Cerdanya.
Guilelmus de SONO, castlanus castri de Sono, 2, 236, 298; *v*. So.
Guilelmus de SONO, de Rochaforti, sive de Rochavert, 263, 298; *de Sancta Columba*, 318; *v*. Ròcafòrt de Saut, Santa Coloma de Rocafort, So.
Guilelmus de TULUGIIS, fili/us Marquesie de RASIGERES, 16.
Guilelmus de VALILLES, 37; *v*. Vilella.
Guilelmus de VALLEÇEBOLERA, de Podioceritano, 193; *v*. Puigcerdà, Vallcebollera.
Guilelmus de VALLYLS, *pater Bernardi*, 235.
Guilelmus de VALSERA, *de Vinçàno*, 48, 53, 54; *v*. Vinçà.
Guilelmus de VICO, sive de VICCO, de Podiocerdano, consanguineus Raimundi de MARINYANS, 16, 17, 84, 156.
Guilelmus de VIDRINNANS, *miles, pater Raimunde*, 143; *v*. Vedrinyans.
Guilelmus de VILATENIM, *camerarius Ville Bertrandi*, 200; *v*. Vilabertran, Vilatenim.
Guilelmus de VILLARIO, de Perpiniano, 192; *v.* Perpinyà.
Guilelmus de VILLELLA DE PORTALI, de Pulcrovisu, 256; *v.* Bellver de Cerdanya.
Guilelmus de VINEA, de Saorra, 169, 174; *v*. Saorra.
Guilelmus de VOLONO, 252; *v*. el Voló.
Guilelmus de YSAVALLE, *v*. *Guilelmus de HISAVALLE*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Guilelmus dez CHEROLS, 220.
Guilelmus DOMINICI, 59; *v*. Vinçà.
Guilelmus DOSONA, 161; *v*. Saga.
Guilelmus EGIDII, 78; *v*. Eus.
Guilelmus ERMENGAUDI, 102.
Guilelmus ESCRIVA, *presbiter*, 191.
Guilelmus ESCUDER, de Olceya, - *mansus*, 166, 188; *v*. Oceja.
Guilelmus ESQUILLATUS, 318.
Guilelmus ESQUILLATUS, *sive* SQUILAT, *de Villafrancha*, *pater Bernardi ESQUILLATI*, *consanguineus Bernardi de* ORSERES, 82, 85, 86, 160, 337; *v*. Vilafranca de Conflent.
Guilelmus ESTEPHANI, - *mansus*, 123; *v*. Brangolí.
Guilelmus Fabregua, 310; *v.* Oceja.
Guilelmus FABRI, 71, 75; *v*. Eus.
Guilelmus FABRI, *de Pulcrovisu*, 102; *v*. Bellver de Cerdanya.
Guilelmus FERRARII, de Saga, 161; *v*. Saga.
Guilelmus FONTE, de Vilanova, 123; *v*. Vilanova de les Escaldes.
Guilelmus FORNER, 292; *v*. la Tor de Querol.
Guilelmus GAILLARDI, 19.
Guilelmus GALLI, 64, 207.
Guilelmus GARRIGA, 196.
Guilelmus GAUFREDI, *canonicus Gerundensis*, 19.
Guilelmus GOAUD, *pater Raimundi* GOAUD, 177; *v*. Prullans.
Guilelmus GOMBAUDI, 62; *v*. Sant Feliu de Pallerols.
Guilelmus GROSS, 215, 219.
Guilelmus GUASALL, *de Sesillano*, 11; *v*. Seïllà.
Guilelmus GUIROUARD, d'Angostrina, 260.
Guilelmus HUALART, 212.
Guilelmus JANOER, *de Ençio*, 72, 75, 76; *v*. Eus.
Guilelmus JOHANNIS, *de Podioceritano*, 105, 133, 188, 267, 268; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus JOHANNIS, *de Pulcrovisu*, *nepos Berengarii JOHANNIS* 286; *v*. Bellver de Cerdanya.
Guilelmus JORDANA, 205.
Guilelmus Jordani, *comes Ceritanie*, 132, 197, 202, 203.
Guilelmus JOVERII, 302, 322, 325; *v*. Alp.
Guilelmus JOVERII, *de Anaç*, *pater Petri JOVERII*, 319; *v*. Nas.
Guilelmus JUNCHERA, *sive* JUNQUERA de Belveser, 88, 108, 122, 145; *v*. Bellver de Cerdanya.
Guilelmus LOBETI, 178.
Guilelmus MALET, - *mansus*, 166, 188, 310; *v*. Oceja.
Guilelmus MARTI, *de Aniula*, 312; - *mansus*, 314, 315; *v*. Niula.
Guilelmus MARTINI, *de Verneto*, 102, 118; *v*. Vernet.
Guilelmus MAURA, 317.
Guilelmus MAURI, 260, 331.
Guilelmus MERALA, *de Caborrivo*, 102.
Guilelmus MERCATOR, *sive* MERCADER, *filius Arnaldi MERCATORIS de Podioceritano*, *maritus Mabilie*, *pater Petri MERCATORIS*, 224, 260, 304, 329; *v*. Puigcerdà.
Guilelmus MIRO, 118, 226.
Guilelmus MULNERII, 305.
Guilelmus NOGUERA, de Seth, - *mansus*, 188; *v*. Coma.
Guilelmus PALADOL, 115.
Guilelmus PASCAL, *clericus*, 23, 29, 31.
Guilelmus PEDROSA, 209.
Guilelmus PEDUÇA, 178.
Guilelmus PELEGRI, d'Angostrina, 260.
Guilelmus Poncii de GER, *domicellus*, *filius Bernardi de* GER, 172, 307, 308; *v*. Ger.
Guilelmus PREPOSITI, 68.
Guilelmus QUEROL, de Quers, 289, 291, 293, 297.
Guilelmus QUEROLA, *de Pinu*, 295; *v*. Pi.
Guilelmus QUERUBI, *procurator feudorum regis*, 263; - *scriptor*, 307, 308, 320.
Guilelmus RADULFI, 258.
Guilelmus Raimundi de CODALETO, 215; *v*. Codalet.
Guilelmus Raimundi de OLCEJA, 87, 90, 125, 162, 194, 195; *v*. Oceja.

FUNDACIÓ NOGUERA

Guilelmus RAIMUNDI, - mansus, 188.
Guilelmus RAIMUNDI, dapifer, 159.
Guilelmus RAIMUNDI, homo proprius prioratu Sancti Jacobi de Frontiniano, 139; *v*. Dorres.
Guilelmus RICHART, 206.
Guilelmus ROCHERII, 241.
Guilelmus SA RIBERA, *sive de RIPPARIA*, de Bederrs, *maritus Arsendis, pater Raymundi*, 102, 277; *v*. Beders.
Guilelmus SABATERII, de Olceya, 326; *v*. Oceja.
Guilelmus SACLA, 86; *v*. Vià.
Guilelmus SALA, 63.
Guilelmus SALA, bajulus Saorre, XXXVII; *v.* Saorra.
Guilelmus SALVETI, 243; *v*. Újols.
Guilelmus SAPTE, 213.
Guilelmus SASALA, 322; *v*. Alp.
Guilelmus SETA, *sive SECHA, maritus Cerdane, pater Bernardi* SETA, *- mansus*, 166, 188, 310, 330; *v*. Oceja.
Guilelmus SIFRE, de Astoerio, frater Petri SIFRE, 47; *v*. Estoer.
Guilelmus SOLER, 176, 179.
Guilelmus SQUILAT, *v*. *Guilelmus ESQUILATI.*
Guilelmus TASCHER, 143; *v*. Santa Llocaia.
Guilelmus TORRENT, 114.
Guilelmus TRAGINER, *de Saorra*, 169; *v*. Saorra.
Guilelmus VALES, 37; *v*. Vilella.
Guilelmus VENDRIAS, de Olceja, 326; *v*. Oceja.
Guilelmus VILELLA, de Pruyllans, 275, 276, 284; *v*. Prullans.
Guilelmus VITALIS, 298; *v*. Fórnols.
Guilelmus YSERNI, 274.
Guilelmus, comes Ceritanie, 79, 191, 193, 195.
Guilelmus, episcopus Barchinone, 159.
Guilelmus, filius Petri MESSEGUER de Ger i Marie, 311.
Guilelmus, portarius regis, XX.
Guilelmus, prior de Luciano, 227; *v*. Lluçà.
Guilelmus, sacerdos et comendator hospitalis de Colle de Aris, 1; *v*. Coll d'Ares.
Guilemus de RIPPARIA, v. Guilelmus SA RIBERA.
Guilemus ZACLOSA, *v. Guilelmus de CLOSA.*
Guils de Cerdanya (Aguils, Eguils), mun., com. Cerdanya, 191; *- nemus*, 308; *- villa*, II; *v*. *Arnaldus OLIBA, Ferrarius LOBETI, Petrus de AGUILS*.
Guiraldus de ATÇIATO, nepos Ugoni de ATÇIATO, 2; *v*. Atsat.
Guixà (*Guixanum*), nuc., mun. Orellà, *- villarium*, 191.
Gurguja, Gurguya, *v.* Gorguja.

H

Hauira, Hauyra, *v*. Sant Pere d'Auira.
Haytesanum, v. Aituà.
Helisabeth, comitissa Ceritanie, uxor Guifredi, 123.
Hena, v. Eina.
Henricus, monachus Sanctarum Crucium, 262; *v*. Santes Creus.
Hisavallis, v. Iravals.
Hix, *v*. Ix.
Homo Dei, de Joch, *- via*, 47; *v*. Jóc.
Hort de sa Masó (*Ortus de* ça Meso), indr., mun. Fullà, 14.
Hortolanes, indr., mun. Pià, Rosselló, *- villa*, 332, 336.
els Horts (Ortis), nuc., mun. Serdinyà, *- adjacentia Sancti Marcelli*, 318; *- villarium*, 191, 318; *v*. *Petrus de ORTIS*.
Hualgerius de FONOLETO, 159; *v*. Fenollet.
Hugo de BELLPUIG, XXXI.
Hugo de MATAPLANA, 130, *v*. Mataplana.

I

Illa (*Insula*, Ila), cap. cant., dep. Pirineus Orientals, Rosselló, 191: *- hospitalis*, 237; *- vicecomes*, 263;

FUNDACIÓ NOGUERA

v. Berengarius Arnaldi de INSULA, *Bertrandus de* INSULA, *Eymericus de* ILA, *Guilelmus de* ILA, *Maria de* INSULA.
s'Illa, mas, mun. Llanars, - *mansus de* za Ila, 23.
Illdefonsus, *Illeffonsus*, *rex Aragonum*, 2, 18, 123, 130, 148, 159, 191, 196, 202, 203, 259, 262.
Illerda, *v.* Lleida.
Insula, *v*. Illa.
Invidium, *v*. Enveig.
Iravals (*Hisavallis*, Isavals, Ysavals, Yssavayls), nuc., mun. la Tor de Querol, Cerdanya, - *villa*, 147, 203, II; *v*. *Guilelmus de* HISAVALLE, Llinars, *Peregrinus de Ysavalle*, *Raimundus de Ysavalle*, Sedret, Senillers.
Isarnus, *vice comes* [*Confluentis*], 18, 202, 203.
Isavals, *v.* Iravals.
Isernus, 226.
Isòvol (Isogol, Ysogol), mun., com. Cerdanya, II; - *decima*, 236, 313; *v*. *Andreas de* ISOGOL, *Bernardus* de ISOGOL, *Guilelmus* de *Isogol*, Olopte.
Ix (Hix), nuc., mun. la Guingueta d'Ix, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 195; - *villa*, II.

J

Jaca, mun. Aragó, - *moneta*, XX.
Jacobus [I], *rex Aragonum*, pàssim.
Jacobus [II], *filius Jacobi* [I], *rex Majoricarum*, *comes Rossilionis et dominus Montispsessulani*, - *infans*, 231, 257, 258, X, XI, XIV.
Jacobus ADROUER, 219; *v*. Fullà.
Jacobus AMIL, *sive* AMYL, *de Podiocerdano*, *filius Arnaldi* AMIL, 284, 288, 314, 315; *v*. Puigcerdà.
Jacobus BALADOSA, d'Angostrina, 260.
Jacobus BOCANOVA, *scriptor*, 257, 258.
Jacobus BORDETI, *judex Perpiniani*, 252.
Jacobus CASTEYLS, 322; *v*. Alp.
Jacobus CATELLI, *jurisperitus*, 166, 168, 174, 182, 183, 185, 190, 248, 257, 271; - *judex regis Majoricarum*, 258; - *judex terre Ceritanie*, 315.
Jacobus CERETI, *scriptor*, 331.
Jacobus CLAYRANI, *de Podioceritano*, 133; *v*. Puigcerdà.
Jacobus COG, *sive COQUI*, *de Podioceritano*, 210, 276; *v*. Puigcerdà.
Jacobus de ARELEU, 34, 93, 155, 161, XX; *v*. Ralleu.
Jacobus de CASADAVALL, de Agaça, *commorans in villa de Rivipullo*, 190; *v*. Ogassa, Ripoll.
Jacobus de CHERALBEL, *de Aniula*, - *mansus*, 312, 314, 315; *v.* Niula.
Jacobus de MALFERIT, *scriptor*, 322-330.
Jacobus de MORA, *sive de MUREDINE*, *miles*, *bajulus Perpiniani et vicarius Rossilionis et Vallispirii*, *procurator et tenens locum regis Majoricarum*, 252, 257, 258.
Jacobus de NALDA, *de Pinu*, 295; *v*. Pi.
Jacobus de OLERIIS, *frater ordinis Templi*, 258; - *procurator regis*, 298.
Jacobus de ONDZES, 89, 120, 132; *v*. Oncès.
Jacobus de PIRARIIS, *frater ordinis Cisterciensis*, - *thesaurarius regis Majoricarum*, 321.
Jacobus de PRUNETO, 236, 298.
Jacobus de RUPPE, XXXVII.
Jacobus de SANCTA EULALIA, 107, 125, 225, 248; *v*. Santa Eulària.
Jacobus de SERRACLERANO, *de Podiocerdano*, 265, 269; *v*. Puigcerdà.
Jacobus de TALTENDRE, 175; *v*. Talltendre.
Jacobus de VICHO, 330; *v*. Oceja.
Jacobus GOALT, 102.
Jacobus JANOER, 71, 77; *v*. Eus.
Jacobus MIR, 278-282, 286.
Jacobus NOGUERA, - *mansus*, 188.
Jacobus ORIG, *de Podioceritano*, 268; *v*. Puigcerdà.
Jacobus PAGES, *sutor de Podiocerdano*, 300, 302, 311, 322, 324, 325; *v*. Puigcerdà.

FUNDACIÓ NOGUERA

Jacobus PETRI ARNALDI, 302.
Jacobus PETRI ARNALDI, 322; *v*. Alp.
Jacobus ROCHER, 251.
Jacobus ROMEU, 59.
Jacobus SCUDERII, notarius publicus, 231, 236.
Jacobus SOLER, 174.
Jacobus TALTENDRE, jurisperitus, rector ecclesie de Err, 264, 267, 327.
Jacobus URUS, de Podioceritano, procurator abbatis Sanctarum Crucium, 261, 262; *v*. Puigcerdà.
Jacobus, abbas Sancti Laurentii de Monte, 29; *v*. Sant Llorenç del Mont.
Jacobus, filius Bernardi BARAILLA, 298.
Jacobus, filius Johannes MIR et Sibilie, 264.
Jaubertus, sive Jaçbertus, abbas Sancti Michaelis de Coxano, 203, 236; *v*. Sant Miquel de Cuixà.
Jaufredus de PARACOLLIBUS, 2; *v*. Paracolls.
Jaufredus de RUPPEBERTINO, Jofredus de ROCABERTINO, 332, XXXI; *v*. Rocabertí.
Jausbertus, vicecomes Castrinovi, XXIII, *v*. Castellnou dels Aspres.
Jauzbertus AMEILL, 119.
Jauzbertus de CAPCIRIO, de Villafrancha Confluentis, 50; *v*. Vilafranca de Conflent.
Jauzbertus *OLIVETA*, 37; *v*. Vilella.
Jauzbertus PASCALIS, de Campo rotundo, 33.
Jerusalem, capital d'Israel, - *canonici Sancti Sepulcri*, 194; - *ordo Hospitalis Jherosolimitani*, 198, 207; - *ordo Sancti Sepulcri*, 194, 201; *v*. Barcelona, Marcèvol.
Jhesus Christus, 18.
Joan (*Johan*), indr. situat al terme d'Alp, 322.
Jóc (Joch), mun., cant. Vinçà, - *castrum*, 11, 192, 201; - *planum*, 47; - *Sanctus Martinus*, 11; - *terminis*, 192; - *via qua itur apud* Joch, 80; - *vice comes*, 192; - *villa*, II; *v*. *Guilelmus de FONTE, Homo Dei, Petrus de CASTILIONE, Raimundus* DOUTRE, *Valla*.
Jocchonum, *v*. Jocon.
Jocon (*Jocchonum*), mun., cant. Atsat, dep. Aude, País de Sault, - *abbas Sancti Jacobi*, 91, 132; - *conventus*, 132; - *monasterium*, 132; *v*. *Ermengaudus*.
Johan, *v*. Joan.
Johannes [XV], *papa*, 203.
Johannes ARAVONI, de Altejó, 266, 271.
Johannes ASTRUCH, 21, 26, 30, 88, 104, 123, 128, 136, 145, 212, 224.
Johannes BAJULI, de Foliano, 14, 219; *v*. Fullà.
Johannes BENEDICTI, 243; *v*. Újols.
Johannes BERGO, 246; *v.* Újols.
Johannes BLANC, jurisperitus, XXVI.
Johannes BLANCH, *de Podiocerdano*, 92; *v*. Puigcerdà.
Johannes BORRADANI, de Alb, 322, 324; *v*. Alp.
Johannes BORRELLI, maritus Arsendis, pater Berengarie, 293; *v*. Riutès
Johannes CALVET, de Arro, 205; *v*. Ro.
Johannes CELARER, 190.
Johannes CLEMENTIS, de Podiocerdano, pater defunctus Raimundi CLEMENTIS, 147, 148; *v*. Puigcerdà.
Johannes d'en AGNES, *de Valmaynna*, 59, 80; *v*. Vallmanya.
Johannes d'en AMIG, canonicus Corneliani, 118; *v*. Cornellà de Conflent.
Johannes de ADAZ, 123; *v*. Das.
Johannes de ANGLADA, *pater Petri de* ANGLADA, 214; *v*. Censà.
Johannes de ANSO, 129.
Johannes de ARRO, 204; *v.* Ro.
Johannes de Begudano, de Bisulluno, 22, 28; *v*. Begudà, Besalú.
Johannes de CABORRIVO, sive CABORRIU, 102; *v.* Coborriu.
Johannes de CANALI, de Sagua, maritus Guilelme, - mansus, 306; *v*. Saga.
Johannes de CASAFRANCHA, *de Edorrs*, 140; *v*. Dorres.
Johannes de CASTILIONE, avus Bernardi de CASTILIONE, 2; *v*. *Castillio*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Johannes de CONILLACHO, *filius Poncii de* CONILLACHO, *nepos Guilelmi de* CONILLACHO, 263; *v*. Conillac.
Johannes de COPHALIIS, *pater Arnaldi de* COPHALIIS, 234; *v*. Vilafranca de Conflent.
Johannes de MEDINANS, 210.
Johannes de MIRLES, *presbiter*, 194; *v*. Mirles.
Johannes de NABARS, *de villa Ripolli*, 25, 26, 113.
Johannes de QUERALBS, *donatus monasterii de Campo*, 252; *v*. Monestir del Camp, Queralbs.
Johannes de VILALOBENT, 137; *v*. Vilallobent.
Johannes DOMINICI, 58; *v*. Canavelles.
Johannes DURANDI, - *mansus*, 188.
Johannes ERMENGAUDI, 77; *v*. Eus.
Johannes FERRARII, *de Saga*, *presbiter*, 93, 155; *v*. Saga.
Johannes GAVARRET, de Alb, 324, 325; *v*. Alp.
Johannes GAVARRET, *filius Arnaldi de GAVARRETO de Alb*, *maritus Alicssendis*, 232, 254, 300, 322; *v*. Alp.
Johannes GENRE, 298; *v*. Fórnols.
Johannes GIRBERGA, 243, 244; *v*. Újols.
Johannes GRASSI, *jurisperitus*, *judex feudorum in partibus Ceritanie*, *Baridani et Vallis de Rippis*, 190, 248-251, 327.
Johannes GUERALLA, *de Enço*, 74; *v*. Eus.
Johannes GUIDONI, *de Rivipollo*, 134; *v*. Ripoll.
Johannes HUC, *de Porcinanis*, 36; *v*. Porcinyans.
Johannes LABIER, 182; *v*. Saga.
Johannes LAURENTII, 19, 21, 22.
Johannes LOBANERII, *de Villafrancha Confluentis*, 214; *v*. Vilafranca de Conflent.
Johannes LOBETI, 82, 85, 86, 91, 130, 160.
Johannes LUPI, XX.
Johannes MIR, *maritus Sibilie*, *pater Petri*, *Raimundi et Jacobi*, 264.
Johannes MOLNERII, 291.
Johannes MOLNERII, 298; *v*. Fórnols.
Johannes PALAU, d'Angostrina, 260, 321.
Johannes PASCAL, *de Verneto*, 118; *v*. Vernet.
Johannes PELICER, 213.
Johannes PELICER, *de Verneto*, 118, 119; *v*. Vernet.
Johannes POCH, 232, 254.
Johannes PONCIA, de Jullols, *filius Petri* PONCIA, 243, 245, 246; *v.* Újols.
Johannes PONZA, *de Verneto*, 117; *v.* Vernet.
Johannes PRESTA, 1.
Johannes PUJOL, *de Capcirio*, 170; *v*. Vilanova.
Johannes RIPOL, 207.
Johannes ROCHA, 137; *v*. Florí.
Johannes ROMEI, *filius Guarsie ROMEI*, 275.
Johannes SICARD, *de Perpiniano*, *jurisperitus*, 65, 67, 145; - *judex subdelegatus*, 102.
Johannes SIFRE PETRI, *de Bolchera*, 317; *v*. Bolquera.
Johannes TOREL, 102; *v.* Torel.
Johannes TORT, *de Villafrancha Confluentis*, 35.
Johannes VITALIS, *de Porcinanis*, 36; *v*. Porcinyans.
Johannes, *capellanus de* Queralbs, 186; *v*. Queralbs.
Johannes, *filius Guilelmi* COMDOR de Flori, *maritus Raimunde*, 269.
Johannes, *prior de Palera*, 28.
Joncet (*Junçetum*, Junçeth), nuc., mun. Serdinyà, cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 17; - *decima*, 3; - *villa*, 192, II; - *villarium*, 191; *v*. *Petrus de JUNÇETO*.
Jorba, mun., com. Anoia, *v. Geraldus de JORBA*.
Jordanus BURGUESA, 102.
Jordanus, mas situat al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *mansus Jordani*, 23.
Joueyl, indr. situat al terme de Saga, 271.
JOVARII, 4.

FUNDACIÓ NOGUERA

JOVERII, 207.
Juià (Junya), mun., com. Gironès, *v*. *Raimundus de* JUNYA.
Juïnyà (*Juvinianum*), nuc., mun. Sant Ferriol, com. Garrotxa; *v*. *Guilelmus de JUVINIANO*.
Júpols (Julols, Jullols, Jullolls), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 191; - *adjacentia Sancti Juliani*, 318; - *cimiterium*, 244; - *decima*, 318; - *justiciae civiles*, 318; - *terminis*, 243-247; - *villa*, 17, 65, 201, 243-245, 247, 318, II; *v*. *Arma Remesii*, *Arnaldus* CANNYOT, *Arnaldus* de FRANCH VILLA, Bag, *Berengaria NICHOLAE*, *Berengarius MORATONI*, *Bernardus FABRI*, Bernardus de FONTE, *Bernardus SALVETI*, Cacolines, Camareg, Erola de Quer Llong, *Ferrarius REGIS*, Fontfreda, *Guilelma NICHOLAE*, *Guilelmus de GIRONELA*, *Guilelmus SALVETI*, *Johannes BENEDICTI*, *Johannes* BERGO, *Johannes* GIRBERGA, *Johannes* PONCIA, Melers, *Montelianum*, Palma, *Pedronum*, *Perpinianus de GIRONELLA*, *Petrus BENEDICTI*, *Petrus DURANDI*, *Petrus de FONTE*, *Petrus* LEYRIR, *Petrus* PEDRO, *Petrus* Poncia, Pedrosa, *Plana Sancti Juliani*, Planedes, *Poncius BERNARDI*, Quer Forcat, *Raimundus AZEMARII*, *Raimundus de BACHO*, *Raimundus MORATONI*, *Raimundus* PONCIA, *Salvetus* deç BAG, Sauç de trons, *Torrens de Valle*.
Juliana, *filia Raimundi* DESMOLINS, *nepota Vitalis* DESMOLINS, *uxor Petri RABACIE*, 319; *v*. Santa Eugènia de Nerellà.
Juliana, *uxor Raimundi de INVIDIO*, *mater Romei de INVIDIO et Bernardi de INVIDIO*, 251*; v.* Enveig.
Julianus BATLESSA, *de Rigardano*, 61; *v*. Rigardà.
Jullolls, *v*. Júpols.
Junçetum, *v*. Joncet, .
en JUNCHERA, 131.
Junquera, *v*. *Petrus ARNALDI*.
Juvinianum, *v*. Juïnyà

K

Karrulus magnus, 226.

L

Laguna, *v*. la Llaguna.
Lana, indr., mun. Santa Llocaia, 273, 274.
Lanars, *v*. Llanars.
Lanós, indr., mun. Angostrina i Vilanova de les Escaldes, 261; - *stagnum*, 253.
Lanzenera, indr., mun. Canavelles, 46.
Lar, *v*. Llar.
Lastenosa, *v*. Llastanosa.
Laurencius PLASENSA, *notarius publicus constitutus a domino rege super negocio feudorum in terra Ceritanie et Confluentis*, 252, 254-258, 264-313, 317-331.
Lech, *v*. el Llec.
Leschonum, indr., mun. Eus, - *planum de*, 72.
Leto, *v*. Lladó.
Lhordat (*Lordatum*), mun., cant. Las Cabanas, dep. Arieja, *v*. *Arnaldus Guilelmi* de LORDAT, *Guilelmus BELA*.
Lillet (Lilliet), mun. la Pobla de Lillet, com. Berguedà, - *prepositus*; *v*. *Petrus de LILLETO*, *Poncius de LILLETO*.
Livia, *v*. Llívia.
Lladó (*Leto*), mun., com. Alt Empordà, - *monasterium*, 31; - *prior*, 31; *v*. *Berengarius*.
la Llaguna (*Laguna*, Ça Laguna), mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *castrum*, 125, 203; - *villa*, 203; *v*. Cortals, Escalivat, la Quillana, Pujals, *Raimundus VITALIS*, Rialer, Riufred.
Llanars (Lanars), mun., com. Ripollès, - *parrochia Sancti Stephani*, 18, 19, 23; *v*. Capdevila, Cardaynech, Espinalba, Fitur, Fontanella, s'Illa, sa Mesada, Meyanyos.

Llar (Lar), nuc., mun. Canavelles, - *villa*, 203.
Llastanosa (Lastenosa), nuc., mun. Ripoll, - *parrochia*, 200.
Llavaneres, indr. situat al terme de Tallló, 102.
el Llec (Lech), ant. nuc., mun. Estoer, - *villarium*, 203.
Lleida (*Illerda*, *Ylerda*), mun., com. Segrià, II-VIII, XX, XXXIV, XXXV; *v*. *Bernardus de* FURNO, *Raimundus* BASTAZ.
Lles de Cerdanya (Les), mun., com. Cerdanya, 226; *v*. Avolt, Coborriu de la Llosa, Llosa, Salent, Travesseres.
Llinars, indr. situat al terme d'Iravals, - *villa*, 191, II.
Llinars, indr. situat al terme de Pallerols, 207, 264.
Llinars, indr., mun. Eus, 76.
Llívia (Livia), mun., com. Cerdanya, - *adjacentia Sancte Marie*, 136, 304; - *cossura*, 125; - *decima*, 226, 304; - *pagus*, 96; - *parrochia*, 87, 191; - *terminis*, 128, 136, 204; - *villa*, II; *v*. *Berengaria de* LIVIA, *Berengarius* ALEGRE, Corones, Fenals, Forques, Gorguja, Maruny d'Arcs, Mas de Coma, *Petrus* CARBONELLI, *Petrus* MOLES, Prat Llong.
Llo (*Alonum*) [nom històric: Alió], mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, - *castrum*, 17, 231, II; - *decima*, 203; - *parrochia Sancti Fructuosi*, 17; - *villa*, 17, II; *v*. *Alonus* GERULL, *Bernardus de* ALIONO, En CASTLAR, *Mansus de Torrentibus*, *Petrus* MOYLLO, *Petrus* SALA, Roet.
sa Llobera, mas situat al terme de la Guàrdia de Ripoll, mun. les Llosses, - *mansus*, 24.
Llonat (*Lonatum*), nuc., mun. els Masos, cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *villarium*, 191; *v*. Coma de Llonat, Pla de Llonat.
Lloncet (*Junçetum*), nuc., mun. els Masos, - *villarium*, 191.
Llosa (Czalosa), cast., mun. Lles de Cerdanya, com. Cerdanya, - *castrum*, 226; - *vallis*, 226; *v*. Coborriu de la Llosa.
les Llosses, mun., com. Ripollès, *v.* la Guàrdia de Ripoll, Sant Sadurní de Sovelles.
Lluçà (*Lucianum*), mun., com. Osona, - *monasterium*, 227; - *prior*, 227.
Llúgols (Lugols), nuc., mun. Rià i Cirac, - *castrum*, 203; - *villa*, 203.
Lucianum, *v*. Lluçà.
Ludovicus, *rex Francorum*, 261.
Lugols, *v*. Llúgols.

M

Mabilia, *uxor Guilelmi* MERCADER, 329.
la Maçana, nuc., mun. Ribes de Freser, coma. Ripollès, 113; *v*. Mas del Prat.
Madiroles, nuc., mun. Manlleu, com. Osona, *v*. *Petrus* de MADIROLES.
sa Madre, *v.* Aixecada de la Madró.
Madrid, indr., nuc. Èvol, mun. Oleta, - *vinea que dicitur*, 4.
Magalona, mun., dep. Erau, - *diocesis*, XXVI.
Magarots, mas, 274.
Majoricis, *v.* Mallorca.
Malanyn, *v*. Milany.
la Mallola, indr., nuc. Sant Sadurní de Sovelles, mun. les Llosses, - *masoveria*, 26.
Mallorca (*Majoricis*), illa i ciutat de les Balears, - *heres*, 231; - *rex*, 186, 190, 248 i pàssim; *v*. *Baldachus ROTLANDI*, *Petrus RABACIE*.
Malpertus, indr., nuc. Beget, - *mansus*, 18.
Manresa (Minorisa), mun., com. Bages, - *cives*, XXV; *v*. *Arnaldus de GREVALOSA*, *Bernardus BOTINUS*.
Mansus Andree, mas situat al terme de Cases, 138.
Mansus d'en Cayl, mas situat al terme de Coborriu, 323.
Mansus d'en Cheralbel, mas situat al terme de Niula, 314, 315.

FUNDACIÓ RAMON MUNTANER

Mansus d'en Czot, mas situat al terme de Talló, 102.
Mansus d'en Gal, mas situat a Gallissà de Talló, al terme de Santa Eulàlia del Pi, 41.
Mansus d'en Gatzo, mas situat al terme de Talló, 123.
Mansus d'en Salich, 123.
Mansus d'en Seguí, mas situat al terme de Niula, 314, 315.
Mansus d'en Terrul de Cereya, mas situat al terme d'Angostrina, 123.
Mansus de Casasus de Urgeo, 192.
Mansus de Fonte, mas situat al terme d'All, 114.
Mansus de Na Err, mas situat al terme de Bolvir, 123.
Mansus de Planello, mas situat al terme de Talló, 102.
Mansus de Rayolf, mas situat al terme de Campelles, com. Ripollès, 122; *v*. Campelles.
Mansus de Ripparia, *v.* Mas de la Ribera.
Mansus de Seles, *v*. Mas de Cellers.
Mansus de Torrentibus, mas situat al terme de Llo, 231.
Mansus de Vicco, *de Eyxeneja*, 138; *v*. Saneja.
Mansus deç Guiffrens, mas situat al terme de Cases, 138.
Mansus Johannis PRESTA, indr. la Presta, mun. Prats de Molló i la Presta, 1.
Maoncles, *v*. Moncles.
Marazans, Masarans, *v*. Marians.
Marcèvol (Marzevol), priorat de l'orde del Sant Sepulcre, mun. Arboçols, cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *conventus*, 194; - *domus Sancte Marie*, 194, 201; - *parrochia*, 201; - *prior*, 194, 201.
Marchesia de MOSSETO, mater Ademarii de MOSSETO, - *domina*, 45; *v*. Mosset.
Marguarita, *nepta Guilemi de* CERINYANO, uxor *Guilelmi de* CERINYANO, 294; *v*. Coborriu.
Maria BERENGARIA, *de Saga*, *uxor Petri* BERENGARII, 93; *v*. Saga.
Maria de INSULA, *domina*, *filia Raimundi de* CORTSEVINO, 237; *v*. Illa.
Maria MESSEGUERA, *uxor Petri* MESSEGUER *de Ger*, *mater Guilelmi*, *Raimundi et Raimunde*, 311; *v*. Ger.
Maria RIBERA, 173; *v*. Cortvassill.
Maria, *mater Arnaldi*, 256.
Maria, *uxor Petri* YSERN *de Ençio*, 73; *v*. Eus.
Marians (Marazans, Marezans, Masarans), nuc., mun. Soanyes, 191; - *villa*, 154, 192, 203; *v*. Soanyes.
Marinyans (Marinnans, Marinnyans, Marinanys, Marynans, *Maurinyanis*), nuc., mun. Serdinyà, cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 84, 203; - *adjacentia*, 121; - *decima*, 17, 156; - *ecclesia Sancte Marie*, 17, 156; - *prepositus*, 17, 156; - *terminis*, 121; - *villa*, 17; - *villarium*, 191; *v*. sa Guàrdia, *Guilelmus de* CLERANO, *Poncius de* SOLERA, Pont Grimall; *Raimundus de* MARINYANS, *Raimundus* SACCHET.
Marqueixanes (Marquixanes), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *decima*, 191; - *villa*, 191.
Marquesia de RASIGERES, *mater Guilelmi de* TULUGIIS, 16.
Marquixanes, *v*. Marqueixanes.
Martinus ÇABATER, *sive* SABATERII, *de Vinçiano*, 239, 240; *v*. Vinçà.
Martinus de ANIULE, 266; *v*. Niula.
Martinus del TRILLAR, *bajulus Perpiniani*, XXXII.
Martinus ROCHA, *de Porcinanis*, 36; *v*. Porcinyans.
Martinus TOLONI, *de Pulcrovisu*, 323; *v*. Bellver de Cerdanya.
Martinus, *comendator hospitalis de Berga*, 130; *v*. Berga.
Martorell, mun., com. Baix Llobregat, XVII, XVIII.
Maruny d'Arcs, indr., mun. Llívia, 205.
Marunynosa, indr., mun. d'Er, 205.

FUNDACIÓ NOGUERA

Mas Bonet, mas situat al terme d'Espinalba, mun. Llanars, Ripollès, 33.
Mas d'en Berguedà, mas situat al terme de Talló, 102.
Mas d'en Bonadona, 123; *v*. Angostrina.
Mas d'en Carribot, mas situat al terme de Sanavastre, 329.
Mas d'en Cerdà, mas situat al terme de Coborriu, 123.
Mas d'en Deulofeu, mas situat al terme de Sallagosa, 165.
Mas d'en Dolça, mas situat al terme de Sallagosa, 87.
Mas d'en Domenge, mas situat al terme d'Oceja, 330.
Mas d'en Foguet, mas situat al terme de Palau, 123.
Mas d'en Frontal, mas situat al terme de Vià, 151.
Mas d'en Jover, mas situat al terme de Feners, 123.
Mas d'en Llebrer, mas situat al terme de Niula, 314, 315.
Mas d'en Llimós, mas situat al terme de Vilamanya, 112, 113.
Mas d'en Martí, mas situat al terme de Censà, 214.
Mas d'en Moles, 131.
Mas d'en Pomeria, mas situat al terme de Cases, 138.
Mas d'en Rossell, mas situat al terme de Dorres, 94.
Mas d'en Vezia, mas situat al terme de Vià, 125.
Mas d'Engelats, mun. Campelles, Ripollès, 122; *v*. Campelles.
Mas de Capdevila, mas situat al terme de Càldegues, 126.
Mas de Caselles, mas situat al terme de Baltarga, 123.
Mas de Cellers (*Mansus de Seles*), mas situat al terme de Ger, 163.
Mas de Coma, act. Can Costa, mun. Campelles, Ripollès, 122; *v*. Campelles.
Mas de Coma, mas situat al terme de Llívia, 191.
Mas de Coma, mas situat al terme de Santa Llocaia, 143.
Mas de l'Anglada, mas situat al terme de Soriguera, 298.
Mas de la Cavalleria, mas situat al terme de Santa Eugènia de Nerellà, 319.
Mas de la Ribera (*Mansus de Rippa-ria*), mas situat al terme de la Tor de Querol, 290.
Mas de Miralles, mas situat al terme de Serdinyà, 116.
Mas de Mitjavila, mas situat al terme de Campelles, com. Ripollès, 122; *v*. Campelles.
*M*as de n'Albert, mas situat al terme de Mosoll, 123.
*M*as de n'Eres, mas situat al terme de Pallerols, 181.
Mas de n'Oliba, mas situat al terme de Bolvir; *v*. *Raimundus Oliba*.
Mas de n'Oliba, mas situat al terme de Saga, 218.
Mas de Portaví, mas situat al terme d'Er, 153.
Mas de sa Canal, 123.
Mas de sa Font, mas situat a la Vall de Ribes, 130.
Mas de Sala, mas situat al terme de Coborriu, 123.
Mas de Salguera, mas situat al terme d'Envalls, 131.
Mas de Sant Pere de Ger, mas situat al terme de Ger, 228.
Mas de Tolosa, mas situat al terme de Saneja, 199.
Mas de Xixols, mas situat al terme de Sallagosa, 79.
Mas del Molí, mas situat al terme de Fullà, 219.
Mas del Prat, mas situat al terme de Maçana, 113.
Mas del Prat, mas situat al terme de Queixans, 192.
Mas del Puig, mas situat al terme d'Espinalba, mun. Llanars, Ripollès, 33.
Mas del Soler, mas situat al terme de Sanavastre, 221.

FUNDACIÓ NOGUERA

Mas dels Baus, mas situat al terme de Fullà, 124.
Mas dels Perers, mas situat al terme de Santa Llocaia, 164.
Mas dels Sabaters, mas situat al terme d'Enveig, 199.
Mascardà (*Mascardanum*), indr., mun. Mosset, 203.
els Masos, mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, *v*. Avellanet, Llonat, Lloncet, Reixac, Roure.
Mata, indr. situat al terme de Talló, 102.
la Mata del Vilar, indr., potser mun. Vernet, - *nemus*, 45.
Matamala, mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, 203; *v*. *Bertrandus* de MATAMALA, *Vitalis de* MATAMALA.
Matanera, indr., mun. Sautó, - *nemus*, 90.
Mataplana, castell, mun. Gombrèn, com. Ripollès, *v*. *Hugo de MATAPLANA*, *Poncius de MATAPLANA*.
Matheua QUINTANA, 322; *v*. Alp.
Matheus ADAZ, 331.
Matheus CLIMENTIS, *filius Petri CLIMENTIS*, 312.
Matheus COMITIS, 75; *v.* Eus.
Matheus de ANAZ, 108; *v*. Nas.
Matheus de OLIANA, 251, 315; *v*. Oliana.
Matheus FERRATER, *de Verneto*, 45; *v*. Vernet.
Matheus, *abbas monasterii Campi rotundi*, 18, 19, 33, 202.
Matheus, *prior domus Fratrum Penitencie*, 330; *v*. Puigcerdà.
Maurà (*Vallis Marani*), indr., mun. Dorres i Enveig, - *terminis*, 259.
Mauriyanis, *v*. Marinyans.
Mayneriu, - *villarium*, II.
Mediavilla, 93.
Melers, indr., mun. Újols, 244.
Melguriensis, de Mauguiò, mun., dep. Erau, *v*. Moneta.
Mentet (*Mentetum*), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 237; - *terminis*, 117; - *vallis*, II; - *villa*, 117, II; *v*. *Arnaldus de* Mentet.
Mentetum, *v*. Mentet.
Mercader CERDANI, 320.
MERCER, *de Vinçàno*, 63; *v*. Vinçà
sa Mesada, mas, mun. Llanars, - *mansus de* za Mesada, 23.
Meserachum, Meserag, indr., mun. Eus, - *planum de*, 71, 78.
Messianus de PRATIS, 301.
Meyanyos, mas, mun. Llanars, - *mansus*, 19.
Michael de ALAGONE, XX.
Michael de ANGLADA, 219; *v*. Fullà.
Michael de GRANOILERS, 219; *v*. Granollers.
Michael de PRULLANS, 276; *v*. Prullans.
Michael de ZAMMAISO, 168; *v*. All.
Michaelis de CESARAUGUSTE, XX, *v*. Saragossa.
Milany (Malanyn), nuc., mun. Vallfogona de Ripollès, com. Ripollès, *v*. *Raimundus de* MALANYN.
Minorisa, *v*. Manresa.
Mir BORREL, 229.
Miralles (Mirailles), ant. nuc., mun. Prats de Molló, - *villarium*, 202.
Mirles, nuc., mun. Serdinyà, - *villarium*, 191; *Johannes de* MIRLES.
Miro de LUSANO, 159.
Miro, 61; *v*. Rigardà.
Miro, *episcopus* [*Urgellensis*], 123.
Molendini de Quintana, molí situat al terme d'All, com. Cerdanya, - 42; *v*. All.
Moletum, antic nom de la Bastida, mun., cant. Arles, dep. Pirineus Orientals, Aspres, - *parrochia Sancti Michaelis*, 192; *villa*, 192.
Molig (*Moligium*), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *adjacentia Sancte Marie*, 2, 318; - *decima*, 318; - *terminium*, 2; *v*. Paracolls.
Moligium, *v.* Molig.
Moncles (Maoncles), nuc., mun. Aiguatèbia i Talau, - *villa*, 203; *v*. la Vall del Feu.

FUNDACIÓ NOGUERA

Monells (Molnels), mun., com. Baix Empordà, *v*. *Raimundus de* MOLNELS.
el Monestir del Camp (*Monasterium de Campo*), priorat agustinià, mun. Paçà, Rosselló, - *donatus*, 252; - *prior*, 252.
Montagut (*Mons Accutum*), mun. Montagut i Oix, com. Garrotxa, - *parrochia Sancti Petri*, 32; *v*. *Berengarius de MONTE ACCUTO*.
sa Montanea, mas situat al terme de la Guàrdia de Ripoll, mun. les Llosses, - *mansus*, 24.
Montanerius de VINÇIANO, miles, 240; *v*. Vinçà.
Montcada (*Mons Cathena*), mun., com. Vallès Occidental, *v*. *Petrus de MONTE CATHENO, Raimundus de MONTE CATHENO*.
Montelianum, indr., mun. Júpols, 247.
Montellà (*Montellianum*), mun. Montellà i Martinet, com. Cerdanya, - *castrum*, 226; - *parrochia*, 153; - *villa*, 226; *v*. Pegueroles, *Raimundus de MONTELIANO*, Villec.
Montellianum, *v*. Montellà.
Montmalús (Mumuluç, Mumuluz), nuc., mun. Ger, 228; *v*. *Arnaldi GUALLI, Bernardus STEPHANI*.
Montpeller (*Mons Pessulani*), cap. dep. Erau, XXXII, XXXIII; - *bajulus*, XXVI; - *dominus*, 257, 258, 263; - *heres*, 231; - *locum tenens*, XXVI; - *villa*, XXVI.
Morerium, *v*. *Raimundus de MORERIO*.
Mosoll (Mosoill, Mosoyll, Mossoyl), nuc., mun. Das, com. Cerdanya, 109, 123, 191, 203; - *decima*, 226; *v*. Arnalda de MOSOYLL, Closa del Vilar, *Ferrarius ARNALDI*, Mas de n'Albert, *Poncius RUBEI*, *Sicardus* de MOSOYL.
Mosset (*Mossetum*), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 203; - *adjacentia Sancti Juliani*, 120; - *castrum*, 120; - *dominus*, 244-247; - *Vallis*, 120, 201, 203; *v*. *Ademarius de MOSSETO, Arnaldus* ÇA CAVALERIA, Breses, Canalilles, *Carnerius de MOSSETO, Curbiacco, Marchesia de MOSSETO, Sancta Maria de Jauo*, sa Rebolleda.
Mossetum, *v*. Mosset.
Mumuluç, Mumuluz, *v*. Montmalús.
MUNTANERII, de Turre, 198; *v*. la Tor de Querol.
Muntanerius de SORROCHA, 112.
Murcia, XXIII.

N

Na Caminera, 119.
Nabilles, esgl., mun. Conat, 201.
Narbona, cap. arr., dep. Aude, 334; - *archiepiscopus*, 195; - *canonicus*, 263; - *ecclesia*, 195; - *provincia*, XXVI.
Nas (Anaç, Anaz), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, 123; - *terminis*, 108; *v*. *Berengarius* BESCHERAN, *Bernardus* FERRERA, *Bernardus* GUISAU, *Guilelmus JOVERII*, *Matheus de ANAZ*, Puig d'Olià.
Naüja (Anahugia, Anahuya, Anauja), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 188, 191, 226; - *forçia lapidea sive terrea*, 96; - *parrochia Sancti Jacobi*, 192, 195; - *via qua itur de Olceja apud Anahugiam*, 330; - *villa*, 192, 196, II; *v*. *Bernardus de ECCLESIA*, *Guilelmus de* ANAHUYA, *Petrus* ESCUDER, *Raimundus* ESCUDER.
Navascart, 102.
Nèfol (Nefell, Nephal), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, *v*. *Arnaldus de* NEFELL, *Guilelmus de* NEPHAL.
Nephal, *v*. Nèfol.
Nicholaua, 330.
Nicholaus CAMOTI, scriptor, 318, 319.
Nimes (*Nemausus*), cap. dep. Gard, - *diocesis*, XXVI.
Niula (Aniula), nuc. mun. Ger, com. Cerdanya, *v*. *Arnaldus STEPHANI*, *Bernardus* de ORTO, *Ferrarius* DOMENEC, *Guilelmus* COMELA, *Guilelmus* MARTI, *Jacobus de* CHERALBEL,

FUNDACIÓ NOGUERA

Mansus d'en Cheralbel, *Mansus* d'en Seguí, *Martinus de ANIULE*, *Petrus* COLOMER, *Petrus* LEBRER, *Petrus SEGUI*, *Raimundus* SEGUI, Torrent de Niula.

Noedes (Noçedes, Nozedes), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, *v*. *Petrus* de NOÇEDES.

Nogardella, Nogardell, indr., mun. Prats de Molló, - *mansi*, 202.

Noguera, indr., mun. Saga, 93.

Noguerium, mas situat al terme de Rocabruna, mun. Camprodon, - *mansus*, 19.

Noguerium, mas situat al terme de Santa Maria de la Cot, - *mansus de Nogerio*, 23.

Nozedes, *v.* Noedes.

Nuno Sancii, *dominus Ceritanie*, 130, 162, 203.

Nyer (Anyerr, Annyerr), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 191; - *vallis*, II; - *villa*, 192, II; *v*. En; Porcinyans.

O

Obac, nuc. desaparegut, mun. Èguet, - *villa*, 191.

Oceja (Oceya, *Olcegia*, Olceja, Olceya), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 310, 313, 326; - *cimiterium*, 326; - *ecclesia*, 326; - *parrochia Sancti Petri*, 166, 188, 192, 195, 326, 330, - *villa*, 96-98, II; *v*. *Berengarius FABRI*, *Bernardus* BALESTER, *Bernardus* MALET, *Bernardus de RIVO*, *Bernardus* SETA, *Bernardus VILLANI*, Castellàs, Cerdana BALESTERA, Comes, Domenge, *Guilelma AVIANA*, *Guilelmus* AGUILLO, *Guilelmus* BALESTER, *Guilelmus* ESCUDER, *Guilelmus* FABREGUA, *Guilelmus* MALET, *Guilelmus Raimundi* de OLCEJA, *Guilelmus de RIVO*, *Guilelmus SABATERII*, *Guilelmus* SETA, *Guilelmus VENDRIAS*, *Jacobus de VICHO*, Mas d'en Domenge, *Petrus ARNALDI*, *Poncius* BALESTER, *Poncius de FURNO*, Pòpia, Puig Sec, Pujals, *Raimundus de COLUMBARIIS*, *Raimundus* SETA, Solà, Sotz villa, Torrent dels Mortz, Torrent de la Vinya, *Vitalis* GORC.

Odelló (*Odellonum in Capcirio*), nuc., mun. Real, cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, - *villarium*, 82; *v*. *Bernardus de* ODELO.

Odelló (Odelo), mun. Font-romeu, Odelló i Vià, cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, - *parrochia*, 191; *v*. *Bernardus de* ODELO, *Petrus* de ODELO.

Ogassa (Agaça, Aguaza), mun., com. Ripollès, - *parrochia*, 113; *v*. Covilsec, *Jacobus* de CASADAVALL.

Oix (Oyx), mun. Montagut i Oix, com. Garrotxa, - *parrochia*, 32.

Olceja, Olceya, *v*. Oceja.

Oleta, cap. cant., dep. Pirineus Orientals, - *domus Sancte Marie et Sancti Laurencii*, 246.

Olià, nuc., mun. Bellver de Cerdanya, 123, 226.

Oliana, mun., com. Alt Urgell, *v*. *Matheus de OLIANA*, *Petrus de OLIANA*, *Raimundus de OLIANA*.

Oliba, Oliva, *comes Ceritanie*, 195, 202, 203.

Oliva, 203.

Olivarius ÇA ROVIRA, *de Ripollo*, 19, 112, 113, 200.

Olivum, indr., mun. Eus, 74.

Olopte (Olobde), ind., mun. Isòvol, 203.

Olot (Oloth), mun., com. Garrotxa, - *villa*, 21; *v*. *Arnaldus d'OLOT*.

Oncès (Ondzes, Ondzces), nuc., mun. la Guingueta d'Ix, 191, 203, 241; - *villa*, 125, II; *v*. *Guilelmus de ONDZCES*, *Jacobus de* ONDZES, *Petrus de* ONZES.

Oncinias, ant. nuc., mun. Orellà, - *ecclesia Sancti Stephani*, - *villa*, 203; *v*. la Vall del Feu.

Oneya, lloc. desaparegut, mun. Das, com. Cerdanya, - *villa*, 191.
Ordèn, nuc., mun. Bellver de Cerdanya, *v*. *Bernardus de* ORDEN.
Ordina, mun. Ripoll, com. Ripollès, *v*. *Petrus de ORDINA*.
Orellà (*Aurellyanum*), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *villarium*, 191; *v*. Celrà, Guixà, *Oncinias*, Turol.
Orèn, mun. Prullans, com. Cerdanya, - *parrochia*, 100, 101; - *villarium*, 146.
Oria, *uxor Sancii Martini de OBLITIS*, XX.
Oriola, indr., mun. Canavelles, 46.
Orriola, 128.
Orseres, nuc., mun. Montfòrt, cant. Atsat, dep. Aude, *v*. *Bernardus de* ORSERES.
Orta vetera, indr., mun. Eus, 75, 76.
Ortellus, indr. situat al terme de Vall Sadolla, 273.
Ortus de ça Meso, *v*. Hort de sa Masó.
Osca, mun. Aragó, - *merina*, XX.
Osor, mun., com. la Selva, *v*. *Poncius de OSORE*.
l'Ospitalet, mun., cant. Acs-dels-Tèrmes, dep. Arieja; - *hospitalis Sancte Susanne de Ramerio, sive de Romei*, 60, 198; *v*. Vitalis.
Otho, *abbas monasterii Fontis frigidi*, 203; *v*. Fontfreda.
Oyx, *v.* Oix.

P

P., *archipresbiter*, 18.
P. DE ARMANCIES, *monachus Campirotundi*, 18; *v*. Armàncies.
P. OLIVER, - *mansus*, 79; *v*. Er.
Palaciolum, *v*. Palau.
Palacium, *v*. Palau de Cerdanya.
Palad, *v*. Palau de Cerdanya.
Paladol de COMA, *maritus Arssendis*, 128.
Paladol, *v*. Palau.
Palau (*Palaciolum*, Paladol), nuc., mun. Santa Llocaia, cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 123; - *villa*, II; *v*. Mas d'en Foguet, *Petrus de AREIS*, *Raimundus* ANGLADA.
Palau de Cerdanya (*Palacium*, Palad), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, 97, 98; - *parrochia Sancte Marie*, 192; - *villa*, 328; *v*. *Petrus de PALACIO*, *Raimunda de PRATO*.
Palera (*Paleria*) nuc., mun. Beuda, com. Garrotxa, - *monasterium*, 28; - *prior*, 28; *v*. *Guilelmus de PALERA*, *Johannes*.
Pallerols (Paillerols, Payllerols), ant. par., mun. Puigcerdà, com. Cerdanya, - *adjacentia Sancte Eugenie*, 110, 203, 250; - *ecclesia* 129; - *miles*, 236; - *parrochia Sancte Eugenie*, 203; - *planum*, 110, 210, 250; - *pratum*, 258; - *rechus de Orta*, 267; - *terminis Sancte Eugenie*, 88, 104, 105, 111, 129, 133, 145, 181, 207, 210, 236, 250, 264, 267, 268, 272, 298; - *villarium*, 105, 203; *v*. Coma, Coma Gautzes, Comba *Reguerii*, Comelles, Ferreria, Fitaner, Gotmar, Llinars, Mas de n'Eres, Pedregosa, *Petrus de AREIS*, Querols, *Raimundus* de PALLEROLS, Serradal, Serrat, Vies juntes.
Pallerols, *v*. Sant Feliu de Pallerols
Palma, indr., mun. Újols, 246.
Palmanill (Palmenill), indr., mun. Targasona, - *villarium*, 195, II.
Palmas (*Palmis*), nuc., mun. Camposí, - *terminis*, 257.
Palmis, *v*. Palmes.
Panissars (Panizars), ant. priorat, mun. el Pertús, cant. Ceret, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *prior*, 130.
Paracollis, *v*. Paracolls.
Paracolls (*Paracollis*), cast., mun. Campome, Conflent, - *adjacencia*, 66; - *castrum*, 257; - *decima*, 318; - *terminis*, 66; - *vallis*, II; *v*. *Guilelmus Bernardi de* Paracolls, *Jaufredus de PARACOLLIBUS*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Paradellum, indr. situat al terme de Beget, - *mansus*, 18.
Parata, indr., mun. Eus, 78.
Pardinella, mun. Das, com. Cerdanya, 191.
Pardines (*Pardinis*), mun., com. Ripollès, - *decima*, 130; - *molendinum*, 130; - *parrochia*, 130; *v*. *Bernardus FERRARII*.
Paschalis de TOLARIU, 309; *v*. Toloriu.
Pedra (*Pedreria*, *Petra*), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, 226; - *terminis Sancti Juliani*, 256; *v*. Borda de les Colomines, *Petrus GUALINI*, *Petrus* SAGRISTA.
Pedregosa, indr. situat al terme de Pallerols, 207.
Pedreria, *v*. Pedra.
Pedronum Sotira, indr. situat al terme de Talló, 102.
Pedronum, indr., mun. Júnols, 244.
Pedrosa, indr., mun. Júnols, 244.
Pedrosa, indr., mun. Sant Feliu de Pallerols, 62.
Pedrosa, indr., mun. Vinçà, 48, 49, 53.
Pegueroles, indr., mun. Montellà i Martinet, com. Cerdanya, - *villarium*, 153.
Peiro de SANCTA MARIA, 102.
Pelancà (*Pelencanum*), nuc., mun. Vilallonga de Ter, com. Ripollès, *v*. *Petrus de PALENCO*.
Penedes, nuc. desaparegut, mun. Espirà de Conflent, - *villarium*, 191.
Perafita, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Perafita, indr. situat al terme de Saga, 155.
Peraladès (*Petralatensis*), III.
Peratallada (Petra Taillata), nuc., mun. Forallac, com. Baix Empordà, *v*. *Dalmacius de PETRA TAILLATA*.
Peregrinus de YSAVALLE, 198; *v*. Iravals.
Perer, mas situat al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *mansus* dez Perer, 23.
sa Perera, - *parrochia*, 123; *v*. Mas de sa Canal.
Peres, indr. situat al terme de Talló, 102.
Perico LUPPI, XX.
Perpenianum, *v*. Perpinyà.
Perpiniana TEXIDOR, d'Angostrina, 260.
Perpinianum, *v.* Perpinyà.
Perpinianus de GIRONELLA, 243; *v*. Júnols.
Perpinianus de SORREG, *de Rivopollo*, 103; *v*. Ripoll, Sorreig.
Perpinianus OLIBA, 298; *v*. Fórnols.
Perpinianus RIGATI, 322; *v*. Alp.
Perpinianus RIGATI, 322; *v*. Alp.
Perpinianus SOANIES, 58; *v*. Canavelles.
Perpinyà (*Perpinianum*, *Perpenianum*), cap. dep. Pirineus Orientals, Rosselló, 1, 191-193, 231, XIV, XXXVII; - *bajulus*, 252, XX, XXXII; - *canonicus*, 191; - *castrum regis*, 257, 258; - *judex*, 95, 203, 252; - *pensum*, 257; - *scriptor publicus*, 252; - *villa*, 203; *v*. *Arnaldus* CORRETER, *Arnaldus COSTA*, *Arnaldus* RAYNERS, *Arnaldus VOLA*, *Bartholomeus* BASTID, *Bernardus DALMACII*, *Bernardus RAIMUNDI*, *Dalmacius de VILARASA*, *Guilelmus CAROLI*, *Guilelmus CORNILIANI*, *Guilelmus de VILLARIO*, *Johannes* SICARD, *Petrus* PAUCHI, *Petrus RUBEI*, *Raimundus de CASTELLO*, *Raimundus CAULERES*, el Vernet.
Perronetus de RIVO, 191.
la Perxa, nuc., ant. hospital, mun. la Cabanassa, cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *comendator*, 125, 126; - *domus Sancte Marie*, 125, 126; - *ecclesia Sancte Marie*, 125, 126; - *rector*, 125, 126; *v*. *Raimundus* BARO.
Petra, *v*. Pedra.
Petrus ADROVERII, *de Turri Vallis de Querol*, *maritus Guilelme*, 301, 303; *v*. la Tor de Querol.
Petrus ADZEMAR, *de Verneto*, 118; *v*. Vernet.
Petrus ALDRAN, 274.
Petrus AMALRICI, 155, 161.

FUNDACIÓ NOGUERA

Petrus Amalrici, de Pinu, 174; *v*. Pi de Conflent.
Petrus Amell, 40.
Petrus Angles, *canonicus Corneliani*, 218, 219, 227; *v*. Cornellà de Conflent.
Petrus Aost, *presbiter*, 191.
Petrus Argenti, de Rigardano, 57; *v*. Rigardà.
Petrus Arnaldi, de Junquera, 177.
Petrus Arnaldi, de *Olcegia*, 98, 313; *v*. Oceja.
Petrus Aurerii, de Podiocerdano, 211, 328; *v*. Puigcerdà.
Petrus Bajuli, de Pulcrovisu, 102, 135, 175; *v*. Bellver de Cerdanya.
Petrus Bajuli, de Saltone, 89, 90; *v*. Sautó.
Petrus Bandoni, 302.
Petrus Baro, 317; *v.* Sallagosa.
Petrus Baro, 58; *v*. Canavelles.
Petrus Batle, d'Angostrina, 260.
Petrus Bega, 261.
Petrus Benedicti, 243; *v*. Júfols.
Petrus Berengarii, 102.
Petrus Berengarii, 322, *v*. Alp.
Petrus Berengarii, 61; *v*. Rigardà.
Petrus Berengarii, maritus Marie Berengarie, 93; *v*. Saga.
Petrus Bernardi de Curtibus, de Sanavastre, *nepos Poncii de Curtibus*, 297.
Petrus Bernardi, 123.
Petrus Blanch, de Podiocerdano, 207, 264, 289, 292; *v*. Puigcerdà.
Petrus Bona, 76; *v*. Eus.
Petrus Boneta, - *mansus*, 123; *v*. Brangolí.
Petrus Boni Filii, de Quers *de Valle de* Querol, 291.
Petrus Bord, 159.
Petrus Borrelli, traginerius de Podioceritano, 105, 111, 129; *v*. Puigcerdà.
Petrus Borsser, 136.
Petrus Burgues, *sive Burgesii, de Pulcro visu, maritus Bernarde, pater Beatricis*, 127, 255, *v*. Bellver de Cerdanya.
Petrus calii, de Gurguja, 136; *v*. Gorguja.
Petrus Camel, 102.
Petrus Cantamessa, de Codaleto, frater Guilelmi Cantamessa, 11, 152; *v*. Codalet.
Petrus Capelli, 305, 309, 310.
Petrus Carbonelli, - *mansus*, 228; *v*. Das.
Petrus Carbonelli, de Furchis, scriptor publicus, 252; *v*. Forques.
Petrus Carbonelli, de Livia, 299; *v.* Llívia.
Petrus Carbonelli, de Vinçàno, 53, 54*; v.* Vinçà.
Petrus Castel, 102.
Petrus Catelli, 96, 189, 210, 211.
Petrus Cerdani, de Podiocerdano, filius Cerdani deç Queroll *et Esperte*, 92, 199, 253, 292, 320, 321; *v*. Puigcerdà, Querol.
Petrus Clavetus, scriptor publicus Perpiniani, 336; *v*. Perpinyà.
Petrus Clerici, 58; *v*. Canavelles.
Petrus Climentis, de Podiocerdano, filius Petri Climentis, 312; *v*. Puigcerdà.
Petrus Climentis, frater ordinis Fratrum Predicatorum, pater Mathei Climentis et Petri Climentis, 312.
Petrus Colomer, *de Aniula*, 306, - *mansus*, , 314, 315; *v*. Niula.
Petrus Comdor, de Flori, 265.
Petrus Comes, canonicus Perpiniani, 191.
Petrus Croseyls, *filius Guilelmi* Croseyls, *pater Guilelme*, 299; *v*. Croells.
Petrus d'Ans, 205, 206; *v*. Ans.
Petrus d'en Alamanda, 49, 53, 54; *v*. Vinçà.
Petrus Dalvira, *sive* de Ahvira, *de Verneto*, 118, 119; *v*. Vernet.
Petrus de Acrimonte, 80, 106, 113, 117, 200; *v*. Agramunt.
Petrus de Aguils, bajulus, 259; *v*. Guils de Cerdanya.
Petrus de Anglada, *filius Johannis de Anglada*, - *mansus*, 214; *v*. Censà.

FUNDACIÓ NOGUERA

Petrus de ARAVO, 182; *v.* Sant Martí d'Aravó.
Petrus de ARBOSÇOLI, 71; *v*. Arboçols.
Petrus de AREIS, de Paillerols, 110, 145, 207, 250, 264; *v*. Pallerols.
Petrus de AREIS, de Palaciolo, 274; *v*. Palau.
Petrus de ARNALDA, de Alb, - *mansus*, 106; *v*. Alp.
Petrus de ARULIS, jurisperitus, 14.
Petrus de AYLL, 265; *v*. All.
Petrus de BAUCIO, de Porcinanis, 36; *v*. Porcinyans.
Petrus de BELIU, *capellanus* de Bederrs, 287.
Petrus de BERGA, 262; *v*. Berga.
Petrus de BERGUIA, 306.
Petrus de BULELA, 191; *v*. Bulella.
Petrus de CABORRIVO, de Alb, 80, 99, 117, 322, 325; *v*. Alp, Coborriu.
Petrus de CALIDIS, scriptor infantis Jacobi, 231.
Petrus de ÇAMESO, 71.
Petrus de CANALI, de Pulcrovisu, 102, 127, 277, 288; *v*. Bellver de Cerdanya.
Petrus de CAPELLADES, *scriptor regis*, II.
Petrus de CASIS, 128.
Petrus de CASTILIONE, sive Petrus Raimundi, vice comes Ceritanie et de Joch, 192; - *testamentum*, 192; *v*. Castellbò, Jóc.
Petrus de CHOTZ, *sive* de QUOTZ, *filius Arnaldi de* CHOTZ *et Ermengardis*, 248.
Petrus de COLLE, miles, pater Bernardi de COLLE, 32.
Petrus de COLLE, presbiter, 18, 202.
Petrus de COLONICO, sive de COLONGE, *de Rivopullo*, 25, 87, 162, 194, 195; *v*. Calonge, Ripoll.
Petrus de CORNILIANO, 320.
Petrus *de DOMANOVA, sive* DOMENOVA, *maritus Ermessendis*, 159, 261; *v*. Domanova.
Petrus de ECCLESIA, 268.
Petrus de FENOLLETO, vicecomes Insule, 263; *v*. Illa, Fenollet.
Petrus de FOLIANO, miles, 2, 86; *v*. Fullà.
Petrus de FONTE, 244, 247; *v*. Újols.
Petrus de GERUNDA, 192, 332; *v.* Girona.
Petrus de GINYENT, 255.
Petrus de JUNÇETO, 78; *v*. Eus, Joncet.
Petrus de LILLETO, 63; *v*. Lillet.
Petrus de MADIROLES, *maritus Ermessendis*, 186; *v*. Madiroles.
Petrus de MANSO, 276.
Petrus de MAZANOS, *de Verneto*, 118, 119; *v*. Vernet.
Petrus de MONTE CATHENO, II; *v.* Montcada.
Petrus de MORERIO, 259.
Petrus de NA PONZA, 114.
Petrus de NARBONA, 261.
Petrus de NOÇEDES, *sive* NOZEDES, 23, 212.
Petrus de ODELO, *presbiter*, 79, 188; *v*. Odelló.
Petrus de OLIANA, 36-38, 127; *v*. Oliana.
Petrus de ONZES, clericus de Podiocerdano, 272; *v*. Puigcerdà.
Petrus de ONZES, de Podiocerdano, maritus Roquerie, pater Guilelmi, 236, 241, 252; *v*. Oncès, Puigcerdà.
Petrus de ORDINA, 24; *v*. Ordina.
Petrus de ORTIS, 89, 119; *v*. els Horts.
Petrus de PALACIO, 140, 142, 205, 228; *v*. Palau de Cerdanya.
Petrus de PALENCO, 19; *v*. Pelancà.
Petrus de PRULLANS, 261; *v*. Prullans.
Petrus de PUG, 128.
Petrus de PULCRO CASTRO, miles, 263; *v*. Bèlcastèl.
Petrus de RIPPA / *Petrus* RIBBA, *de Podiocerdano*, 6, 10, 14, 81, 138-143, 149, 183, XXIX; *v*. Puigcerdà.
Petrus de RIU, *filius Berengarii de* RIU, d'Angostrina, 260.
Petrus de RIU, *filius Bernardi de* RIU, d'Angostrina, 260.
Petrus de RIU, *sive de RIVO*, 129, 207; - *mansus*, 123; *v.* Angostrina.
Petrus de RIUPULLO, sacerdos, 270.
Petrus de RIVO, miles, 231.
Petrus de RIVO, notarius publicus Tholone, 256, 277, 284; *v*. Talló.
Petrus de ROIRE, de Vinzano, 48; *v*. Vinçà.

FUNDACIÓ NOGUERA

Petrus de Ruppe, sive de Roccha, *filius Guilelmi de Ruppe de Villa francha Confluentis*, 144, 237; *v*. Vilafranca de Conflent.
Petrus de Ruppeforti, de Villafrancha, 214; *v*. Vilafranca de Conflent.
Petrus de Sag, *de Pulcrovisu, filius Guilelmi* de Sag, 277, 283; - *mansus*, 256; *v*. Bellver de Cerdanya.
Petrus de Sala, d'Angostrina, 260.
Petrus de Sala, Viccensis clericus, 130; *v*. Vic.
Petrus de Salagosa, de Saga, 115; *v*. Saga, Sallagosa.
Petrus de Sancto Justo, locum tenens regis Aragonum in Montepessulano, XXVI.
Petrus de Sancto Stephano, 24.
Petrus de Saragoça, 176, 177, 179.
Petrus de Segur, *frater monasterii Sanctarum Crucum ordinis Cisterciensis, procuratorem dicti monasterii in Ceritania*, 122; *v*. Santes Creus.
Petrus de Seneja, - *mansus*, 123; *v*. Saneja.
Petrus de Serabou, *de Villa francha Confluentis*, 12-14, 68, 124, 201, 234, XXXVII; *v*. Vilafranca de Conflent.
Petrus de Serinya, de Caborrivo, 178; *v*. Coborriu.
Petrus de Serra, frater Arnaldi de Serra, 143.
Petrus de Serraclairano, sive de Serraclerano, de Podiocerdano, 104, 128, 188, 241, 242; *v*. Puigcerdà.
Petrus de Solerio, de Podioceritano, 191; *v*. Puigcerdà.
Petrus de Solerio, pater Arnaldi de Solerio, 281.
Petrus de Soriguera, *de Podioceritano*, 145.
Petrus de Telo, 179; *v*. Talló.
Petrus de Terrachona, Terrachonensis notarius, 262; *v*. Tarragona.
Petrus de Torrente, - de Albos, 123; - *de* Alb, *maritus Ermessendis*, 322; *v*. Alp.
Petrus de Tressera, d'Angostrina, 260.
Petrus de Turribus, filius Artaldi Despasen, 273, 274.
Petrus de Urgio, archidiaconus Urgellensis, 228; *v.* Urtx.
Petrus de Ventajola, 296; *v*. Ventajola.
Petrus de Vich, d'Angostrina, 260.
Petrus de Vilalobent, *de Podiocerdano*, 104, 111, 267, 289; *v*. Puigcerdà, Vilallobent.
Petrus de Zes Cases, 136; *v*. Gorguja.
Petrus deç Palad, 261.
Petrus Deusde, *homo proprius prioratu Sancti Jacobi de Frontiniano*, 139; *v*. Dorres.
Petrus dez Cros, 20.
Petrus Dolça, 280.
Petrus Dolia, 281.
Petrus Dominici, 170; *v*. Vilanova.
Petrus Dosona, 93; *v*. Saga.
Petrus Durandi, 102.
Petrus Durandi, de Ger, *maritus Berengarie*, 167, 266, 296; *v*. Ger.
Petrus Durandi, de Jullols, 247; *v.* Jújols.
Petrus Durandi, de Rialtes, 291, 292; *v*. Riutès.
Petrus Egidii, 153.
Petrus Elissendis, de Foliano, pater Radulfi Elissendis, 124; *v*. Fullà.
Petrus Ermemir, 273.
Petrus Ermengaudi, 72, 74; *v*. Eus.
Petrus Ermengaudus de Prata, maritus Stephanie, 9.
Petrus Escuder, *filius Raimundi* Escuder *de* Anahuya, 331; *v*. Naüja.
Petrus Faber de Podioceritano, 221, 303; *v*. Puigcerdà.
Petrus Fabri, d'Angostrina, 208, 209.
Petrus Fabri, de Borr, 280; *v.* Bor.
Petrus Falcheti, 34, 46, 233.
Petrus Farex, 215.
Petrus Ferrandus, de Podiocerdano, 10, 92, 143, 163, 164, 197, 199, 210; *v*. Puigcerdà.
Petrus Ferrarii, de Podioceritano, 107, 169, 264, 267, 312; *v*. Puigcerdà.
Petrus Ferrioli, XXXVII.
Petrus Fornerii, 232, 254.

FUNDACIÓ SOGUERAT

Petrus GAAMIR, de Podiocerdano, 295; *v*. Puigcerdà.
Petrus GALIN, - *mansus*, 228; *v*. Ger.
Petrus GALLI, 82, 85-87, 91, 137, 150, 160, 196.
Petrus GAREXER, 102.
Petrus GAVARRET, de Alb, 325; *v*. Alp.
Petrus GERALDI, de Foliano, 14.
Petrus GERALLI, 204.
Petrus GERALLI, de All, pater Arsendis, 15.
Petrus GISBERTI, 280.
Petrus GISCLAVAR, 168, 258; *v*. All.
Petrus GISCLAVAR, *de Podiocerdano*, 312.
Petrus GOAUD, 177; *v.* Prullans.
Petrus GOMBAUDI, 182; *v*. Saga.
Petrus GRAMMATICUS, magister, 191.
Petrus GRIMAUDI, 187.
Petrus GUADAIN, 102.
Petrus GUADAMIR, - *mansus de*, 2, 321; *v*. Angostrina.
Petrus GUALINI, de Petra, 280; *v*. Pedra.
Petrus GUARNERII, 273.
Petrus GUIFFREDI, 79.
Petrus Guilelmi TASCHER, *filius Bernardi* TASCHER, 313.
Petrus GUILELMI, 102.
Petrus JACOBI, 260.
Petrus JACOBI, de Vinciano, 5, 48, 49, 52-54, 80, 116, 129, 201, 239, 240; *v*. Vinçà.
Petrus JOHANNIS, de Eherr, 17, 188; *v*. Er.
Petrus JOHANNIS, de Ger, 167; *v*. Ger.
Petrus JOVARII, alias JOVER, 137, 150, 196.
Petrus JOVARII, sive JOVERII, filius Jovarii de Podioceritano, 164, 256, 275, 284, 288, 313, 331; *v*. Puigcerdà.
Petrus JOVER, 58, 64; *v*. Canavelles.
Petrus JOVERII, de Pulcrovisu, filius Guilelmi JOVERII de Anaç, 319; *v*. Bellver de Cerdanya.
Petrus JULIANI, de Cereya, 208, 209.
Petrus LAMBARD, 143; *v*. Santa Llocaia.
Petrus LAURENCII, clericus, 100, 101.
Petrus LAURET, *sive* LAURETA, 83, 137, 217, 264; *v*. Florí.
Petrus LEBRER, - *mansus*, 312, 314, 315; *v.* Niula.
Petrus LEYRIR, 247; *v*. Júpols.
Petrus LOBETI, de Podiocerdano, 258, 296, 328; *v*. Puigcerdà.
Petrus MAÇA, 231.
Petrus MARIA, - *mansus*, 123; *v*. Brangolí.
Petrus MARIA, 72; *v*. Eus.
Petrus MARTINI, - *mansus*, 138.
Petrus MAURI, 55-57, 97, 98, 104, 128, 236.
Petrus MEDICI, 269.
Petrus MERCATOR, 131.
Petrus MERCATOR, sive MERCADER, *filius Guilelmi MERCATORIS de Podioceritano*, 260, 304, 315, 320, 321, 327; *v*. Puigcerdà.
Petrus MESSEGUER *de Ger, maritus Marie MESSEGUERE, pater Guilelmi, Raimundi et Raimunde*, 311; *v*. Ger.
Petrus MIR 93; *v*. Saga.
Petrus MIRO, 226.
Petrus MOLES, *de Livia*, 298.
Petrus MORA, 129.
Petrus MORETA, de Podioceritano, 272; *v*. Puigcerdà.
Petrus MOYLLO, - *borda de*, 17; *v*. Llo.
Petrus ORIG, 210.
Petrus PALAOL, de Sagua, 306; *v*. Saga.
Petrus PASTOR, 298; *v*. Fórnols.
Petrus PAUCHI, 2.
Petrus PEDRO, 246; *v.* Júpols.
Petrus PELEGRINI, - *mansus*, 123; *v*. Brangolí.
Petrus POMA, 129.
Petrus PONCIA, *pater Johannis* PONCIA, 243; *v*. Júpols.
Petrus PUJOL, *commorans in castro de Ençio*, 76; *v*. Eus.
Petrus QUERUBI, scriptor, 257, 332.
Petrus RABACIE, de Mayorice, maritus Juliane, 319; *v*. Mallorca.
Petrus Raimundi Ros, *sive* Ross, *de Podiocerdano*, 103, 146, 153, 236; *v*. Puigcerdà.
Petrus RAIMUNDI, 123.

FUNDACIÓ NOGUERA

Petrus Raimundi, *v. Petrus de* CASTILIONE.
Petrus Raimundus BASSET, 90, 124.
Petrus Raimundus de BREDIS, 66, 318; *v*. Breses.
Petrus RIBBA, *v. Petrus de* RIPPA.
Petrus RIGAT, *de Podioceritano*, 211; *v*. Puigcerdà.
Petrus RIPOLLI, *de Podiocerdano*, *notarius publicus datus a domino rege in conficiendis instrumentis negocii feudorum*, 1-17, 43, 69-73, 79, 81-87, 94-102, 137-144, 146-153, 160, 162-164, 191-199, 230, 231, 233, 235-247, 254, II; – *notarius publicus Podiicerdani et Ceritanie*, 298; *pater defunctus Petri* RIPOLLI, 61; - *maritus defunctus Sibilie*, 131.
Petrus RIPOLLI, *filius Petri* RIPOLLI, 61.
Petrus RIPOLLI, *sive* RIUPULLI, *de Turre*, *pater Raimundi*, 92, 320; *v*. la Tor de Querol.
Petrus ROCHA, 72, 76; *v*. Eus.
Petrus RUBEI, *de Podiocerdano*, 103; *v*. Puigcerdà.
Petrus RUBEI, *jurisperitus*, 1, 6-8, 10, 14, 81, 94, 138-143, 146, 149, 193, 238; - *judex Perpiniani*, 95, 203, XXXVI, XXXVII; - *judex ordinarius Rossilionis*, 241, 242, 257.
Petrus SAGRISTA, *de* Pedra, *pater Elicssendis*, 256.
Petrus SALA, - *mansus de*, 17; *v*. Llo.
Petrus SALNER; *v*. *Petrus* SAUNER.
Petrus Sancii, 129.
Petrus SAUNER, *sive* SALNER, *de Foliano*, 14, 124; *v*. Fullà.
Petrus SEGUI, *de Aniula*, *pater Raimundi*, 182, 249, 266, 312; *v*. Niula.
Petrus SIFRE, *de Astoerio*, *frater Guilelmi* SIFRE, 47; *v*. Estoer.
Petrus Sifredi, 160; *v*. Riutort.
Petrus Sobirani, 271.
Petrus STEPHANI GOMBAU, *de Podioceritano*, *frater Elissendis*, *homo proprius Hospitalis Iherosolimitani*, 207.
Petrus STEPHANI, de Bolchera, 299; *v*. Bolquera.
Petrus TASCHER, *filius Bernardi* TASCHER, 298, 303; *v.* Puigcerdà.
Petrus TELO, *canonicusTholone*, *pater Petri* TELO, 285; *v*. Talló.
Petrus TELO, *laborator de Pulcrovisu*, *filius Petri* TELO, 277, 285, 288; *v*. Bellver de Cerdanya.
Petrus TIXEDOR, 273.
Petrus TOACHA, *de Salsis*, 336; *v*. Salses.
Petrus TOLO, 102.
Petrus TORRELES, 277.
Petrus TRALLA, *de Porcinanis*, 36; *v*. Porcinyans.
Petrus TRULARS, *filius Raymundi* TRULARS, 319.
Petrus Vasco, *preceptor domus Hospitalis Sancti Johannis Jherosolimitani de* Capolleig, 198; *v*. Capoleg.
Petrus VERDEGUER, 208.
Petrus VILANGOLI, *de Uro*, 269; *v*. Brangolí, Ur.
Petrus VILELA, 55, 276: *v.* Vilella.
Petrus VINCENCII, 72; *v*. Eus.
Petrus VINYOGOL, *de Villafrancha Confluentis*, 233, 234, 236, 243-247; *v*. Vilafranca de Conflent.
Petrus VITALIS, *de Foliano*, 8.
Petrus VITALIS, *notarius*, 259, 261, 262.
Petrus VITALIS, *procurator regis*, 175.
Petrus YSARN, 159.
Petrus Ysarni, *de Anis*, 277; *v*. Anes.
Petrus YSERN, *de Ençio*, *maritus Marie*, 73, 78; *v*. Eus.
Petrus, *abbas Sancte Marie de Sanctis Crucibus*, 261; *v*. Santes Creus.
Petrus, *abbas Sancti Martini Canigonensis*, 74, 76, 191; *v.* Sant Martí del Canigó.
Petrus, *abbas Sancti Michaelis de Coxano*, 216; *v*. Sant Miquel de Cuixà.
Petrus, *capellanus de Angostrina*, 261.
Petrus, *filius Bernardi* BARAILLA, 298.
Petrus, *filius Bernardi de* EDZERR, 255.
Petrus, *filius Guilelmi de* CERINYANO, 294.
Petrus, *filius Johannes* MIR *et Sibilie*, 264.

FUNDACIÓ NOGUERA

Petrus, filius regis Aragonum, heres Catalonie, 337.
Petrus, prior Sancte Marie de Aspirano, 336; *v*. Espirà de l'Aglí.
Petrus, rector hospitalis de Colle de Aris, 221; *v*. Coll d'Ares.
Petrus, rex Aragonum, 18, 82, 91, 130, 154, 191, 202, 203, 226, 332.
Peyl fortis, 169.
Peyronetus, 159.
Philippa, XX.
Philippus d'en BORT, de Alb, 322; *v*. Alp.
Philippus de CABORRIVO, *filius Bernardi de* EDERR, 255, 280, 282, 294.
Pi (*Pinum*), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, com. Cerdanya, - *adjacentia Sancte Eulalie*, 295; - *decima*, 81; - *parrochia Sancte Eulalie*, 41, 81, 281, XXIX; - *planum*, 102; - *ripparia*, 319; - serra, 102; - *terminis*, 295; - *vallis*, 81, 149, 183, XXIX; - *villa*, 81, 149, 255; *v*. *Bernardus* de NARSSEN, Gallissà de Talló, *Guilelmus* QUEROLA, *Guilelmus de* SOLDEVILA, *Jacobus de* NALDA, *Mansus* d'en Gal, Riu de Pi.
Pi de Conflent (*Pinum*), mun. cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *castrum*, 202, II; - *parrochia Sancti Pauli*, 202, 203; - *vallis*, II; - *villa*, 202; *v*. Bruc, *Guilelma* AMALRICA, *Petrus* AMALRICI.
Picassoles, indr., mun. Santa Llocaia, 274.
Pinós, mun., com. Solsonès, *v*. *Gaucerandus de* PINOS, *Raimundus de* PINOS.
la Pinosa , indr. situat al terme de Cornellà de Conflent, 118.
la Pinosa, mas situat al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *mansus de* ça Pinosa, 23.
Pinosella, mas situat al terme de Santa Maria de la Cot, - *mansus de* za Pinosela, 23.
Pinum, *v*. Pi.
Pla de Llonat, indr., mun. els Masos, 74; *v*. Llonat.
Pla de Riutès, indr. situat al terme de Riutès, 292, 293.
Pla de Sant Vicenç, indr., mun. Eus, 75.
Plana de Tramos rivos, indr., mun. Angostrina, 261.
Plana Sancti Juliani, indr., mun. Júols, 244.
Planedes, indr., mun. Júols, 17.
Planelles, indr., mun. Santa Llocaia, 274.
Plans (Planis), nuc., mun. Aiguatèbia i Talau, - *villa*, 203; *v*. la Vall del Feu.
Planter, mas situat al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *mansus* dez Planter, 23.
Planum de Fontanera, indr. situat al terme de Ger, 308.
Planum, nuc. desaparegut, mun. Targasona, - *villa*, 191.
Podium altum, *v.* Pujalt.
Podium Anglorum, *v*. els Angles.
Podium Baledos, *v*. Puigbalador.
Podium Cerdanum, *Podium Ceritanum*, *v*. Puigcerdà.
Podium in Capcirio, *v.* Puig.
Podium, *v*. Puig.
Pomera, indr. situat al terme de Ger, 296.
Pomerium, indr. situat al terme de Vilanova, Capcir, 170.
Pomerium, potser Pomar, mun. Ribera d'Ondara, com. Segarra, *v. Raimundus de* POMERIO.
Pompià (*Pompianum*), nuc., mun. de Crespià, com. Pla de l'Estany, *v*. *Raimundus de* POMPIANO.
Poncius BALESTER, *sive* BALLISTARII, de Olceya, *pater Bernardi* BALLESTER, 97, 98, 143, 330; *v*. Oceja.
Poncius BERNARDI, 247; *v*. Júols.
Poncius BRUNA, 39, 89, 90, 116, 117.
Poncius d'en ESTEVE, 54.
Poncius de ARENIS, 200.
Poncius de BALCAREYNIS, *sive de* BALCERANY, *helemosinarius monasterii Sancte Marie Rivipollensis*, 126, 130; *v*. Balsareny, Ripoll.

FUNDACIÓ NOGUERA

Poncius de CANAVELLIS, miles, pater Berengarii et Saurine, 245; *v*. Canavelles.
Poncius de CARAMANNO, miles, 257; *v*. Caramany.
Poncius de CASTANERIO, 170; *v*. Vilanova.
Poncius de CASTANNERIO, manens apud Follianum in Confluente, 8.
Poncius de CONILACHO, de Foliano, 316, 318; *v*. Fullà.
Poncius de CONILLACHO, de Villafrancha Confluentis, filius Guilelmi de CONILLACHO, pater Johannis de CONILLACHO, 55-57, 68, 213, 263; *v*. Conillac, Vilafranca de Conflent.
Poncius de CORTIBUS, sive de CURTIBUS, de Senavastre, avus Petri Bernardi de CURTIBUS, 114, 297, 329; *v*. Sanavastre.
Poncius de FURNO, 330; *v*. Oceja.
Poncius de GUARDIA, nobilis, 318; *v*. la Guàrdia de Ripoll.
Poncius de LILLETO; 148; *v*. Lillet.
Poncius de MATAPLANA, 262; *v*. Mataplana.
Poncius de OSORE, scriba regis, 159; *v*. Osor.
Poncius de SERABEU, *sive* SERABOU *sive de* SARABOVO, *de Vilafrancha Confluentis*, 2, 3, 39, 116, 154, 201; *v*. Vilafranca de Conflent.
Poncius de SOLERA, de Marynans, 121; *v*. Marinyans.
Poncius de TOTZON, 332; *v*. Tatzó d'Avall.
Poncius de TURRE, filius Bernardi de EDERR, 276.
Poncius de TURRICELLA, XXIII; *v*. Torroella de Montgrí.
Poncius de UR, *de Podiocerdano, filius Poncii de* UR, 305, 326; *v*. Puigcerdà, Ur.
Poncius de UR, *de Podiocerdano, pater Poncii de* UR, 147, 162, 194, 195, 305; *v*. Puigcerdà, Ur.
Poncius de VERNETO, filius Poncii de VERNETO, 336; *v*. el Vernet.
Poncius de VERNETO, pater Poncii de VERNETO, 332, 336; *v*. el Vernet.
Poncius de VILELLA, 277; *v*. Vilella.
Poncius Guilelmi de VILLAFRANCHA, executor negocii feudorum, pater Bernardi Guilelmi de VILLAFRANCHA, 3, 7, 11, 17, 92, 103, 117, 131, 139, 144, 146, 148, 152, 162, 230, 232-238, 241, 254, 298, II, IV-VIII, XIII, XIX, XX, XXXIII, XXXVI; *v*. Vilafranca de Conflent.
Poncius RUBEI, maritus Arnalde de MOSOYLL, pater Ermessendis, 109; *v.* Mosoll.
Poncius Ugo, comes Ympuriarum, XXI, XXII; *v*. Empúries.
Poncius VIVES, *maritus Berengarie* VIVES, *de Turri de Valle de Querol*, 303; *v*. la Tor de Querol.
Poncius, episcopus Urgellensis, 233.
Poncius, prior Sanctarum Crucium, 262; *v*. Santes Creus.
el Pont de Bar, mun., com. Alt Urgell, - *ecclesia Sancti Stephani*, 106; - *hospitalis Pontis de* Bar, 223; *v*. *Bernardus d'en JAQUIERES, Bernardus de PONTE*.
Pont Grimall, antic pont sobre la Tet situat a al parròquia de Serdinyà, - *molendina que vocantur de Ponte Grimallo in ripparia Tetis*, 17.
Pontellà (*Pontilianum*), mun., cant. Tuïr, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *castrum*, II; - *villa*, II.
Pontilianum, *v*. Pontellà.
Pòpia, indr. situat al terme d'Oceja, 326.
Porçel ronnyos, indr., mun. Eus, 70, 75.
Porcinyans (Porcinans, Porcinnans, Porcinanys, Porzinans), nuc., mun. Nyer, 191; - *decima*, 212, 298; - *decimalis*, 13, 212, 298; - *parrochia*, 212; - *terminis*, 13, 36; - *villa*, 36; *v*. Arnaldus CAPELLANI, *Arnaldus PONCII, Bartholomeus GUIFREDI, Bernardus LAURETA, Bernardus de* PORZINANS, *Bernardus VITALIS, Johannes* HUC, *Johannes*

FUNDACIÓ NOGUERA

VITALIS, *Martinus ROCHA*, *Petrus de BAUCIO*, *Petrus TRALLA*, *Raimundus de PETRO*, *Raimundus VITALIS*.
Porqueres (*Porqueriis*), mun., com. Pla de l'Estany, *v*. *Raimundus Ademarius de PORQUERIIS*.
Porqueriis, *v.* Porqueres.
Porrea, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Porrerols, llogarret al terme de Creixenturri, 22.
Porta (*Portea*), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, - cortal, 44; *v*. Querol, Cortvassill, Vall-llobera.
Portè (Cortal de Portè), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 253; *v*. Fontviva, *Turris Cerdana*, Vall-llobera.
Portus de Cadins, indr., mun. Bellver de Cerdanya, 81.
Prada (*Prata*), cap. cant, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 203; - *parrochia Santi Petri*, 203, 216; *v*. Canoà, *Petrus Ermengaudus de PRATA*.
Pradallum, indr., mun. Vinçà, 80.
Pradell (*Pradeyl*), indr. situat al terme d'Alp, 322.
Pradells, indr., mun. Ur, 265.
Pradeyl, *v*. Pradell.
Prat de Dones, indr. situat al terme de Talló, 102; - *via de*, 102.
Prat de Vila, indr., mun. Santa Llocaia, 274.
Prat Donigua, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Prat Llong, indr. situat al terme de Llívia, 128.
Prat Major, indr. situat al terme de Saga, 161.
Prat Mera, indr. situat al terme de Talló, 127.
Prata, *v*. Prada.
Pratis de Balagerio, *v*. Prats de Balaguer.
Pratis, *v*. Prats de Molló.
Prato Jos, indr. situat al terme de Bor, 280.
Prats (*Pratis*, Prads), mun. Prats i Sansor, com. Cerdanya, 236; - *bajulus*, 266; - *castrum*, 95, 101, 266, II; - *parrochia Sancti Saturnini*, 298; - *terminis*, 187, 298; - *villa*, 10, 95, 298, II; *v*. *Bernardus GASALDI*, *Raimundus CAPELLANI*, Sansor.
Prats de Balaguer (*Pratis de Balagerio*), nuc., mun. Fontpedrosa, - *castrum*, 203; - *decima*, 67; - *parrochia Sancte Marie*, 67, 203; - *terminis*, 67; - *vallis*, 203; - *villa*, 203.
Prats de Molló (*Pratis*), cap. cant., Pirineus Orientals, Vallespir, - *adjacentia sanctarum Juste et Ruffine*, 1; - *parrochia Sancte Juste*, 202; - *terminis Sancte Juste*, 29; *v.* Artiga dels Aiades, les Aiades, Coll d'Ares, *Mansus Johannis Presta*, Miralles, Nogardella, Puig de les Aiades, la Vall de Prats.
les Preses (zes Preses), mun., com. Garrotxa, - *parrochia*, 32.
Provença (*Provincia*), - *marchio*, 262.
Provincia, *v*. Provença.
Prullans (Pruyllans), mun., com. Cerdanya, - *parrochia Sancti Stephani*, 276; - *terminis*, 177; - *via qua itur apud Prulans*, 284; *v*. Catalana, *Cumba*, Escanilt, *Guilelmus Bernardi de* PRULLANS, *Guilelmus* GOAUD, *Guilelmus* VILELLA, *Michael* de PRULLANS, Orèn, *Petrus* GOAUD, *Petrus de* PRULLANS, *Raimundus* GOAUD, *Raimundus MICHAELIS*.
el Puig (*Podium in Capcirio*), potser el Puig del Castelló, mun. Matamala, - *decimalis*, 185; - *terminis*, 185; - *villarium*, 85.
el Puig (*Podium*), nuc., mun. Vallcebollera, 191.
el Puig, mas situat al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *mansus* dez Pug, 23.
Puig d'Olià, indr. situat al terme de Nas, 108.
Puig de ses Aiades, indr., mun. Prats de Molló i la Presta, - *mansus*, 1.
Puig Sec, indr. situat al terme d'Oceja, 330.

FUNDACIÓ NOGUERA

Puigbalador (*Podium* Baledos), mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, - *bajulia*, XXXI; - *bajulus*, 337; - *castrum*, 91; - *decima*, 91; - *redditus*, XXXV.

Puigcerdà (*Podium Ceritanum*, *Podium Cerdanum*), mun., com. Cerdanya, 87, 226, 330, XX; - *bajulia*, XXXI; - *bajulus*, 314, 315, 331; - *communitas*, 196; - *decima*, 203; - *domus infirmorum*, 129, 207; - *ecclesia*, 150; - *habitator*, 317; - *homines*, 137, 199; - *hospitalis*, 157; - *notarius publicus*, pàssim; - *operarii ecclesie*, 150; - *pons* d'en Cadeyl, 309; - *prior domus Fratrum Penitencie*, 330; - *probi homines*, 258; - *rector ecclesie*, 150; - *rector hospitalis*, 157; - *scribania*, 256, 302, 311; - *universitas*, XVI; - *villa*, 18, 193-198, 202, 258, 309, II; *v*. *Arnaldus* AMELL, *Arnaldus* FLORENSA, *Arnaldus* GELI, *Arnaldus MACELARII*, *Arnaldus MERCATOR*, *Arnaldus MUNTANERII*, *Arnaldus* VECIAT, *Bartholomeus de CANALI*, *Bernardus de ARMANÇIIS*, *Bernardus* d'en ARNALDA, *Bernardus* BARAILLA, *Bernardus BORRELLI*, *Bernardus de* ESTOLL, *Bernardus* GALAUB, *Bernardus* de ISOGOL, *Bernardus JOHANNIS*, *Bernardus MERCATOR*, *Bernardus de MORERIO*, *Bernardus de MORNACHO*, *Bernardus de* ODELO, *Bernardus* PALAOL, *Bernardus de PRATO*, *Bernardus ROSSI*, *Bernardus* SALAT, *Bernardus STEPHANI*, *Bernardus* TASCHER, Bonmacip, *Cerdanus* deç QUEROLL, *Francischus* PALAOL, *Guilelmus ADROVERII*, *Guilelmus CALVI*, *Guilelmus* ÇEBOLERA, *Guilelmus CLEMENTIS*, *Guilelmus* COG, *Guilelmus de* GER, *Guilelmus de HISAVALLE*, *Guilelmus de* ISOGOL, *Guilelmus JOHANNIS*, *Guilelmus MERCATOR*, *Guilelmus de ONÇES*, *Guilelmus de PENA*, *Guilelmus de PRATO*, *Guilelmus de VALLEÇEBOLERA*, *Guilelmus de VICO*, *Jacobus* AMIL, *Jacobus CLAYRANI*, *Jacobus* COG, *Jacobus* ORIG, *Jacobus* PAGES, *Jacobus de SERRACLERANO*, *Johannes* BLANCH, *Johannes CLEMENTIS*, *Johannes* MIR, Pallerols, *Petrus AURERII*, *Petrus BLANCH*, *Petrus BORRELLI*, *Petrus CERDANI*, *Petrus CLIMENTIS*, *Petrus FABER*, *Petrus FERRANDUS*, *Petrus FERRARII*, *Petrus GAAMIR*, *Petrus* GISCLAVAR, *Petrus JOVARII*, *Petrus LOBETI*, *Petrus MERCATOR*, *Petrus MORETA*, *Petrus de ONZES*, *Petrus Raimundi* ROS, *Petrus* RIGAT, *Petrus de RIPPA*, *Petrus RUBEI*, *Petrus de SERRACLAIRANO*, *Petrus de SOLERIO*, *Petrus de* SORIGUERA, *Petrus STEPHANI GOMBAU*, *Petrus* TASCHER, *Poncius de* UR, *Raimundus AURER*, *Raimundus BATALERII*, *Raimundus BORCERII*, *Raimundus de CASELLIS*, *Raimundus CLEMENTIS*, *Raimundus de* COGULS, *Raimundus FERRARII*, *Raimundus* GISCLAVAR, *Raimundus GUADAMIR*, *Raimundus JACOBI*, *Raimundus MAURINI*, *Raimundus de NAVA*, *Raimundus PETRI*, *Raimundus* SAURA, *Raimundus de* TALTENDRE, *Raimundus* TASCHER, Rigolisa, Sant Martí d'Aravó, *Simo AMBRONII*, Vilallobent.

Pujals (*Podium altum*), indr., mun. Aiguatèbia i Talau, 89, 90.

Pujals, indr. situat al terme d'Oceja, 330.

Pujals, indr. situat al terme de la Quillana, mun. de la Llaguna, 125, 126.

Pujalt (*Podium altum*), mun., com. Anoia, *v. Berengarius de PODIOALTO.*

Pujol, mas, mun. Camprodon, - *mansus* dez Pugol, 23.

Pulcrum locum, *v*. Bell-lloc.

Pulcrum podium, *v*. Bellpuig.

Pulcrum visum, *v*. Bellver de Cerdanya.

FUNDACIÓ JOGUERA

Q

Queixans (Chexans, *Chexanis*, Quexans), nuc., mun. Fontanals de Cerdanya, com. Cerdanya, 81, 149, 203; - *decima*, 142; - *parrochia Sancti Cosmi*, 192; - *via*, 129; *v*. *Gauzbertus de* CHEXANIS, Mas del Prat.

Queixàs, mun., cant. Tuïr, dep. Pirineus Orientals, Aspres, - *parrochia Sancti Cuccuffati*, 192.

Quer de Balaig, indr. mun. Serdinyà, 17.

Quer Forcat (Cher forcad), indr., mun. Júpols, 247.

Queragut (*Cadrum accutum*), cap. cant., dep. Arieja, - *castrum*, 82, 91.

Queralbs (Cheralbs), mun., com. Ripollès, - *capellanus*, 186; - *molendinum*, 130; *v*. *Arnaldus Guilelmi de* CHERALBS, Fustanyà, *Johannes* de QUERALBS, Rialb, Vilamanya.

Querforadat, Cher Foradad, indr. situat al terme de Saga, 249, 266.

Querins (Cherins), indr. situat al terme de Cornellà de Conflent, 119.

Querol (Cherol, Queroll), nuc., mun. Porta, - *bajulia*, 198; - *capellanus*, 248; - *castrum*, 7; - *rippa*, II; - *vallis de Cherol*, 7, 43, 92, 198, 248; *v*. *Cerdanus* deç QUEROLL, Petrus CERDANI, la Tor de Querol.

Querol, indr., mun. Serdinyà, 17.

Querols (Cherols), indr. situat al terme de Santa Eugènia de Pallerols, 88; - *via* dez Cherols, 210.

Querolus, *filius Guilelmi de* PONTE, *capellanus Villanove*, 290, 291, 293, 297; *v*. Vilanova de les Escaldes.

sa Querosa, mas situat al terme de la Guàrdia de Ripoll, mun. les Llosses, - *mansus*, 24.

Quers (*Chers*, *Quers de Valle de Querol*), nuc., mun. la Tor de Querol, 7, 43, 248, 289; - *decimalis*, 251; - *v*. *Guilelmus* QUEROL, *Petrus Boni Filii*, *Raimundus de* QUERS.

la Quillana (Quillana), indr., mun. la Llaguna, Cerdanya, 126; - *ecclesia Sancti Valentini*, 125, 126; - *fortitudo*, XXXVI; - *terminis*, 125; *v*. Cortals de Quillana.

R

Radulfus de FOLIANO, 124; *v*. Fullà.

Radulfus ELISSENDIS, *filius Petri* ELISSENDIS *de Foliano homo amansatus*, 14, 124; *v*. Fullà.

Radulfus, 203.

Raimunda COLOMINA, 208.

Raimunda de CANETO, *mater Guilelmi de Caneto*, 14; *v*. Canet de Rosselló.

Raimunda de PRATO, *de Palacio*, 98, 279; *v*. Palau de Cerdanya.

Raimunda de SANCTO PETRO, 296.

Raimunda MIRA, 281.

Raimunda PALETA, *de Verneto*, 118; *v.* Vernet.

Raimunda, *filia Arnaldi de* PRATO, 173; *v*. Cortvassill.

Raimunda, *filia Guilelmi de* VIDRINNANS, *uxor Raimundi de* JUNYA, 143.

Raimunda, *filia Petri* MESSEGUER de Ger et Marie, 311.

Raimunda, *soror Guilelmi Bernardi de* SANCTA EULALIA, 198.

Raimunda, *uxor Bernardi de* EDERR, *mater Raimundi de* CABORRIVO, 285.

Raimunda, *uxor Bernardi* TASCHER *de Podioceritano*, *mater Raimundi* TASCHER, 212, 298; *v*. Puigcerdà.

Raimunda, *uxor Guilelmi de* PALERA, 22.

Raimunda, *uxor Johannis filii Guilelmi* COMDOR de Flori, 269.

Raimundi de MOGRON, *maritus Ermessendis* PELICERA, 256.

Raimundus Ademarius de PORQUERIIS, 4, 148; *v*. Porqueres.

Raimundus ADROUER, 182; *v.* Saga.

Raimundus AMBRONI, 44.

Raimundus AMEILL, *sive* AMELL *sive* AMEYLL, *notarius publicus a domino rege Aragonum constitutus in*

FUNDACIÓ NOGUERA

conficiendis instrumentis negocii feudorum, 18-26, 29-30, 32, 33, 39, 41, 42, 79-86, 88, 90, 94-131, 137, 145, 147-151, 157, 158, 160, 165, 181, 188, 189, 200, 203-220, 222-225, 227-229, 289.
Raimundus Amell, defunctus, 81.
Raimundus Amil, de Borr, *filius Amilii*, 282; *v*. Bor.
Raimundus Anglada, *de Palaciolo*, *v.* Palau.
Raimundus Archimbau, sive *Arquimberi*, 102, 127.
Raimundus Argemir, 104, 105, 109, 129, 191, 207, 210, 267, 268, 272, 298.
Raimundus Argent, *jurisperitus*, 105, 111, 116, 216, 217, 219.
Raimundus Arquimberi, *v. Raimundus* Archimbau.
Raimundus Arriari, *capellanus de Colnats*, 259; *v.* Conat.
Raimundus Aurer, *de Podiocerdano*, 6, 7, 10, 26, 81, 94, 95, 121, 138-143, 146, 149, 153, 241, 242; *v*. Puigcerdà.
Raimundus Azemarii, 244; *v*. Júpols.
Raimundus Bajuli, *magister*, 34, 36-38, 43, 45, 51, 226.
Raimundus Baro, *comendator domus Sancte Marie de Pertica*, 125, 126; *v*. la Perxa.
Raimundus Barra, de Achs, *maritus Elissendis*, 43, 248; *v*. Acs-dels-Tèrmes.
Raimundus Bastaz, *de Illerda*, 97, 98; *v*. Lleida.
Raimundus Batalerii, *de Podiocerdano*, 256, 266, 268, 272, 273, 276; *v*. Puigcerdà.
Raimundus Batalerii, *pelliparius de Perpiniano*, 296, 298, 300, 302, 317, 322, 325; *v*. Perpinyà.
Raimundus Bells, d'Angostrina, 260.
Raimundus Berengarii [III], *comes Barchinone*, *dominus Ceritanie*, 194, 195, 201.
Raimundus Berengarii [IV], *comes Barchinone et Ceritanie*, 203.
Raimundus Berengarii, 115.
Raimundus Bernardi, 202.
Raimundus Bertrandi, 225.
Raimundus Bertrandi, *sive* Bertran, *canonicus Urgellensis*, 110, 226, 229; *v*. la Seu d'Urgell.
Raimundus Borcerii, *de Podiocerdano*, 305; *v*. Puigcerdà.
Raimundus Ça Carrera, *troterius domini regis*, 215, 219.
Raimundus Çabater, *de Vinciano*, 5, 239; *v*. Vinçà.
Raimundus Capdela, 169
Raimundus Capellani, *de Pratis*, *pater Raimundi et Bernardi*, 187; *v*. Prats.
Raimundus Catelli, 207.
Raimundus Cauleres, *de Perpiniano*, 323; *v*. Perpinyà.
Raimundus Cayll, de Cereja, 301.
Raimundus Clementis, *de Podioceritano*, *filius Johannis Clementis*, 60, 147, 148, 189, 199, 211, 309; *v*. Puigcerdà.
Raimundus Clementis, *sive Climentis*, *filius Sibilie Geralde Spurio*, *de Podioceritano*, 312; *v*. Puigcerdà.
Raimundus Curti, *magister*, *jurisperitus*, 45, 46, 48, 49, 52-54, 63, 68.
Raimundus de Alb, *miles*, 122, 232, 254; *v*. Alp.
Raimundus de Aragal, 102.
Raimundus de Area, 298; *v*. Fórnols.
Raimundus de Astoerio, 85; *v*. Estoer.
Raimundus de Bacho, *sive* deç Bag, 243, 244; *v*. Bac, Júpols.
Raimundus de Baynnuls, *sive* Baynnulls, *sive de Bannulis*, *miles*, *procurator regis Majoricarum in negocio feudorum in partibus Ceritanie*, *Baritani et Vallis de Rippis*, 190, 248-251, 253; - *vicarius Ceritanie et bajulus Podiiceritanii*, 314, 315; *v*. Banyuls dels Aspres.
Raimundus de Caborrivo, *filius Bernardi de Ederr et Raimunde*, *maritus Blanche*, *pater Dalmacii de Caborrivo*, 79, 84, 151, 158, 279, 280, 285, 323; *v*. Coborriu.

Raimundus de CABORRIVO, notarius publicus Podiicerdani, 298, 331; *v*. Coborriu.
Raimundus de CAMPILIIS, 241, 242; *v*. Campelles.
Raimundus de CAMPLONG, 21; *v*. Campllong.
Raimundus de CANAVELES, *frater Guilelmi de* CANAVELES, 46; *v*. Canavelles.
Raimundus de CAPELLANO, jurisperitus, 18, 41, 42, 84, 107, 110, 122, 130, 131, 170, 202, 207-209, 229; - *judex subdelegatus*, 79, 151; - *tenens locum judicis*, 188.
Raimundus de CAPITEVILLE, 114; *v*. Capdevila.
Raimundus de CAPRARIA, de Ur, 265.
Raimundus de CARRERIA, 238.
Raimundus de CASA FRANCHA, capellanus de Edorrs, 4, 7, 138-140.
Raimundus de CASELLIS, de Podiocerdano, 310; *v*. Puigcerdà.
Raimundus de CASTELLO, de Perpiniano, 193; *v*. Perpinyà.
Raimundus de CLAUS, 160; *v*. Riutort.
Raimundus de CLERANO, de Enço, 77; *v*. Eus.
Raimundus de CLOSA, sive ZACLOSA, *socer Guilelmi de CLOSA, homo amansatus apud Folianum*, 14, 51; *v*. Closa, Fullà.
Raimundus de COGULS, *sive de* CUGULS, *scriptor de Podiocerdano*, 207, 273, 275, 295, 298; *v*. Puigcerdà.
Raimundus de COLUMBARIIS, 330; *v*. Oceja.
Raimundus de COMA, sive COMBA, de Bisulluno, jurisperitus, 22, 28.
Raimundus de CORTS, *sive de CURTIBUS*, d'Angostrina, 260, 321.
Raimundus de CORTSEVINO, pater Marie de INSULA, 237; *v*. Cortsaví.
Raimundus de CURTIBUS, v. Raimundus de CORTS.
Raimundus de ENVEG, *v. Raimundus de INVIDIO.*
Raimundus de EYSENEJA, 199; *v*. Saneja.
Raimundus de FOLIANO, filius Arnaldi Bernardi de FOLIANO, 91, 225; *v*. Fullà.
Raimundus de INVIDIO, domicellus, 326; *v*. Enveig.
Raimundus de INVIDIO, pater Raimundi Guilelmi de INVIDIO, 203; *v*. Enveig.
Raimundus de INVIDIO, sive de ENVEG, *miles, filius Raimundi Guilelmi de INVIDIO, maritus Juliane, pater Romei de INVIDIO et Bernardi de INVIDIO*, 60, 123, 165, 224, 225, 228, 251; *v*. Enveig.
Raimundus de JUNYA, *sive de* JUYNNA, *miles, maritus Raimunde*, 85, 86, 91, 143, 160; *v*. Juià.
Raimundus de MALANYN, 18; *v*. Milany.
Raimundus de MARINYANS, *miles, consanguineus Guilelmi de VICCO*, 17, 84; *v*. Marinyans.
Raimundus de MOILLO, 203.
Raimundus de Molnels, 159; *v*. Monels.
Raimundus de MONTE CATHENO, II, v. Montcada.
Raimundus de MONTELIANO, 205, 206; *v*. Montellà.
Raimundus de MORERIO, frater Bernardi de MORERIO, prepositus Lilitensis, judex a domino rege assignatus in negocio feudorum, 16-31, 34-63, 68, 80, 88-90, 93, 104-117, 120-126, 128-133, 136, 145, 155-157, 161, 167-180, 182, 183, 187-189, 200-226, 228, 229, 333, 334, XXXI, XXXIII; - *canonicus Urgellensis et Elne*, 327.
Raimundus de NA STEPHANIA, *de Pulcrovisu*, 102; *v*. Bellver de Cerdanya.
Raimundus de NAVA, de Podiocerdano, 265, 266, 268-271; *v*. Puigcerdà.
Raimundus de OLIANA, 82, 85, 86, 196; *v*. Oliana.
Raimundus de PALACIO, 50.
Raimundus de PALLEROLS, *vicarius Ceritanie et bajulus Podiicedani*, 331.

FUNDACIÓ NOGUERA

Raimundus de Petro, clericus de Porcinanis, 36; *v*. Porcinyans.
Raimundus de Pinos, *miles*, 275; *v*. Pinós.
Raimundus de Pinosa, maritus Berengarie, 238.
Raimundus de Pomerio, de Camporotundo, 20, 23, 27; *v*. *Pomerium*.
Raimundus de Pompiano, vicarius domini regis in Ceritania et Confluente, 147, 148, 193, 237, Ia, Ib, III, IX, XX; - *bajulus Besulduni*, XII; *v*. Pompià.
Raimundus de Pratis, 230.
Raimundus de Pratis, homo abordatus apud Folianum, 14, 131.
Raimundus de Prato, 161, 179; *v*. Saga.
Raimundus de Prato, 296.
Raimundus de Pulcro Podio, miles, 45, 50, 51; *v*. Bellpuig.
Raimundus de Quers, *de Quers de Valle de* Querol, *filius Raymundi de* Quers, 289; *v*. Quers.
Raimundus de Quers, *pater Raymundi de* Quers, 289; *v*. Quers.
Raimundus de Ravato, 169.
Raimundus de Ripoll, 88; *v*. Ripoll.
Raimundus de Rippis, 130; *v*. Ribes de Freser.
Raimundus de Roset, 201, 226.
Raimundus de Saga, 6; *v*. Saga.
Raimundus de Sala, 197; *v*. Ger, Sala.
Raimundus de Salç, *miles, pater Berengarie*, 238.
Raimundus de Sancta Leocadia, decanus Confluentis, 243-247; *v*. Santa Llocaia.
Raimundus de Sancta Maria, 179.
Raimundus de Sancto Saturnino, 102, 127, 162, 236, 298; *v*. Sant Serni.
Raimundus de Serabove, sive de Serabo, *sive de Sarabovo, maritus Agnete*, 116, 154, 201, 233; *v*. Vilafranca de Conflent.
Raimundus de Serraclerano, 274.
Raimundus de Solerio, de Saorra, 3, 80, 102, 166, 184, 213, 217; *v*. Saorra, el Soler.
Raimundus de Sorea, sive de Sorede, sive de Suria, 50, 61, 82, 103, 134, 135, 172, 173, 176, 177, 179, 180, 184, 222, 223, 250, 328.
Raimundus de Taltendre, *de Podiocerdano*, 40, 60, 94, 96, 168, 172, 173, 175, 182, 184, 185, 229, 296; - *socer Bernardi de Sancto Felice*, 146; *v*. Puigcerdà, Talltendre.
Raimundus de Termes, 332; *v.* Termes.
Raimundus de Thoes, *sive* de Tohes, sive de Toves, *miles*, 91, 108, 109, 115, 121, 203, 226, 231; *v*. Toès.
Raimundus de Toves, *v*. *Raimundus* de Thoes.
Raimundus de Turre, miles, 198; *v*. la Tor de Querol.
Raimundus de Ultracalm, *de Rigardano*, 55; *v*. Rigardà.
Raimundus de Urgeo, sive de Urg, *maritus Exclarmunde de* Conat, 217, 234, XXIII; *v*. Urtx.
Raimundus de Vilalonga, jurisperitus, 14, 147, 148, - *magister*, 144.
Raimundus de Vilarnau, 130; *v.* Vilarnau.
Raimundus de Vinçiano, miles, 10, 96, 138, 177, 239, 242; *v.* Vinçà.
Raimundus de Ysavalle, 236, - *notarius publicus Podiiceritani*, 259; *v*. Iravals.
Raimundus de Za Yla, *maritus Berengarie*, 243.
Raimundus de Zes Cases, de Gurguja, 136; *v*. Gorguja.
Raimundus Desconça, *de Pulcrovisu*, 278-282, 286; *v*. Bellver de Cerdanya.
Raimundus Desmolins, pater Juliane, 319; *v.* Santa Eugènia de Nerellà.
Raimundus Dominici, clericus, 298.
Raimundus Doutre, de Joch, 63; *v*. Jóc.
Raimundus Ermegou, *de Albos*, 123; *v*. Alp.
Raimundus Ermemir, 124; *v*. Fullà.
Raimundus Ermemir, *de Vallis Famelgua*, 274.

FUNDACIÓ NOGUERA

Raimundus ESCUDER, de Anahuya, *pater Petri* ESCUDER, 331; - *mansus*, 188; *v*. Naüja.
Raimundus FABRI, d'Angostrina, 260.
Raimundus FABRI, de Foliano, 219; *v*. Fullà.
Raimundus FERRARII, de Podioceritano, 260; *v*. Puigcerdà.
Raimundus FORTIS, dominus de Pulcro podio, procurator et exsecutor constitutus in negocio feudorum in partibus Ceritanie, Confluentis, Rivipollensis, Vallis de Pratis et vicarie Campi rotundi, 34-38, 40, 43-63, 68, 166-169, 172-180, 182-185, 187, 276, 287, 296, 299, 333, XXXIII-XXXVII; *v*. Bellpuig.
Raimundus FRANCHET, *de Verneto*, 118; *v*. Vernet.
Raimundus FRANCHI, pater Sibilie, 264.
Raimundus GISCLAVAR, *de Podiocerdano*, 312; *v*. Puigcerdà.
Raimundus GLOSIA, *de Vinçiano*, 49, 240.
Raimundus GOAUD, de Prullans, *filius Guilelmi* GAUD, 177; *v*. Prullans.
Raimundus GUADAMIR, *sive GUASAMIR, de Podiocerdano*, 13, 97, 98.
Raimundus Guilelmi de INVIDIO, sive d'ENVEIG, *miles, filius Raimundi de INVIDIO, pater Raimundi de INVIDIO*, 7, 43, 136, 138, 147, 199, 203, 204, 225, 251, 289, 301, 303; *v*. Enveig.
Raimundus GUILELMI, sacrista Elnensis, 257, 258; *v*. Elna.
Raimundus JACOBI, de Podioceritano, 181; *v*. Puigcerdà.
Raimundus JACOBI, de Vinçiano, 5, 240; *v*. Vinçà.
Raimundus JANOER, *sive JENOERII*, 70, 78; *v*. Eus.
Raimundus JANUARII, de Ridaura, *judex subdelegatus in negocio feudorum in partibus Rivipollesii et vicarie Campirotundi*, 21, 22.
Raimundus JOHANNIS, procurator helemosine de Villafrancha Confluentis, 234; *v*. Vilafranca de Conflent.
Raimundus JORDANA, de Arro, 205, 206; *v*. RO.
Raimundus JULIA, 59.
Raimundus LOBANER, *sive* LUBANER, *clericus*, 124, 154, 214, 222.
Raimundus LOBETI, 130, 131.
Raimundus MAGISTRI, 75; *v*. Eus.
Raimundus MARTINI, de Casis, - mansus, 138.
Raimundus MASCHAROS, 306, 311; *v*. Saga.
Raimundus MASCHAROS, procurator in negocio feudorum in Vallis de Rippis, 186.
Raimundus MAURINI, notarius publicus Podiicerdani, 275, 298, 298, 328; *v*. Puigcerdà.
Raimundus MAURINI, sive MAURI, 214, 222, 235; - *sajo domini regis*, 110.
Raimundus MEDIA VILLA, sive MIGAVILLA, *de Vinciano*, 5, 49, 52, 213; *v*. Vinçà.
Raimundus MICHAELIS, de Prullans, 276.
Raimundus MORATONI, de Jullols, *filius Berengarii MORATONI*, 243-247; *v*. Júpols.
Raimundus MOXETI, 256.
Raimundus NOVEL, de villa Rivipolli, 25.
Raimundus OLIBA, de Bolvir, 123; *v*. Bolvir.
Raimundus OLIVER, 83.
Raimundus PEITAVINI, procurator helemosine de Villafrancha Confluentis, 234; *v*. Vilafranca de Conflent.
Raimundus PELLIPARII, sive PELICER, *de Villa francha*, 154, 214, 222; *v*. Vilafranca de Conflent.
Raimundus PETRI, 203.
Raimundus PETRI, jurisperitus de Podiocerdano, 301, 321, 327; *v*. Puigcerdà.
Raimundus POCH, *filius Ermessendis* POCHA, 62; *v*. Sant Feliu de Pallerols.
Raimundus PONCIA, de Jullols, 244, 247; *v*. Júpols.

FUNDACIÓ NOGUERA

Raimundus Ponter, frater hospitalis Pontis de Bar, 223; *v*. el Pont de Bar.
Raimundus Rasoris, sive Raedor, 106, 200.
Raimundus Ricardi, de Valle Sadoyla 273; *v*. Vall Sadolla.
Raimundus Ricolf, 129.
Raimundus Rocha, de Coma, 70; *v*. Coma.
Raimundus Roig, sive Rog, 20, 23, 27, 30-32.
Raimundus Ross, 185.
Raimundus Rulli, de Urgio, 317; *v*. Urtx.
Raimundus Sacchet, 17.
Raimundus Sala, de Al, 168; *v*. All.
Raimundus Salamo, 248.
Raimundus Sanlani, 123.
Raimundus Saura, *de Podioceritano*, 271, 290, 311, 317; *v*. Puigcerdà.
Raimundus Sebilla, *sive Sebilda, sive Sebeuda*, 72, 75, 77; *v*. Eus.
Raimundus Secha, *v. Raimundus* Seta.
Raimundus Segui, *filius Petri* Segui *de Aniula*, 249, 314, 315; *v*. Niula.
Raimundus Segur, 128.
Raimundus Seta, sive Secha, 98, 330; *v*. Oceja.
Raimundus Sicardi, 279, 323; *v*. Coborriu.
Raimundus Stephani, 174; *v*. Saorra.
Raimundus Tascher, 157, 272.
Raimundus Tascher, *de Podiocerdano, filius Bernardi* Tascher, 298, 328; *v*. Puigcerdà.
Raimundus Textor, de Vinçiano, 49, 239, 240; *v*. Vinçà.
Raimundus Tholosa, de Villa francha Confluentis, 2, 3, 48, 53.
Raimundus Tixidor, sive *Textor*, de Vilela, 37; *v*. Vilella.
Raimundus Todo, de Corneliano, 119; *v*. Cornellà de Conflent.
Raimundus Traper, *clericus*, 44.
Raimundus Trulars, *jurisperitus, pater Petri* Trulars, 284, 287, 290, 292, 305, 313, 319, 326, 327.
Raimundus Ug de Ger, 142; *v*. Ger.
Raimundus Ug de Roseto, 24, 41, 106, 107, 114, 118-121, 125, 126, 129, 132, 134, 135; *v*. Roet.
Raimundus Vitalis, 150.
Raimundus Vitalis, de Foliano, 8, 14, 47, 51, 216, 219; *v*. Fullà.
Raimundus Vitalis, de Laguna, - bastida, 125; *v*. la Llaguna.
Raimundus Vitalis, de Porcinanis, 36; *v*. Porcinyans.
Raimundus Vitalis, jurisperitus, 318, II.
Raimundus Volo, de Finestret, 63.
Raimundus Volo, *pater* Volo, 46.
Raimundus Xatmar, *de Invidio, nepos et heres Berengarii de Solerio*, 231; *v*. Enveig.
Raimundus Za Guardia, II, XXI, *v*. la Guàrdia de Ripoll.
Raimundus Zabater, 49, 52.
Raimundus Zaclosa, *v. Raimundus de Closa.*
Raimundus, abbas Arulensis, 193; *v*. Arles.
Raimundus, capellanus de Turre, 198; *v*. la Tor de Querol.
Raimundus, clericus, 203.
Raimundus, comes Ceritanie, 123, 191, 195, 203.
Raimundus, decanus Barchinonensis, 262; *v*. Barcelona.
Raimundus, filius Guilelmus Sa Ribera *et Asendis*, 277; *v*. Beders.
Raimundus, filius Johannes Mir et Sibilie, 264.
Raimundus, filius Petri Messeguer de Ger et Marie, 311.
Raimundus, filius Petri Ripolli de Turre, 320; *v*. la Tor de Querol.
Raimundus, filius Raimundi Capellani, 187.
Raimundus, magister, judex subdelegatus in negocio feudorum, 221.
Raimundus, monachus Sanctarum Crucium, 262; *v*. Santes Creus
Raimundus, presbiter canonicus de Tolone, 255, 276, 283, 285, 288; *v*. Talló.

FUNDACIÓ NOGUERA

Ralleu (Araleu), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, *Jacobus de ARELEU.*
Rasigueres (*Rasigeres*), mun., cant. la Tor de França, dep. Pirineus Orientals, Fenolhedés, *v*. *Marquesia de RASIGERES*.
Real (Reyall, Rial *in Capcirio*), mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, - *decima*, 82; - *mansi*, 82; - *pons*, 82; - *terminis*, 337; - *villarium*, 184; *v*. Aixecada de la Madró.
sa Rebolleda, indr. situat al terme de Mosset, 120.
Reclusa, indr. situat al terme de Talló, 278.
Recosindus, *comes*, 203.
Regur, *v*. Reür.
Reixac, indr., mun. els Masos, 203.
Reixacs, mas situat al terme de la Guàrdia de Ripoll, mun. les Llosses, - *mansus*, 24.
Reliquier, indr., mun. Eus, 72.
Reür (Regur), - *flumen*, 258.
Rià (*Arrianum*), mun. Rià i Cirac, cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 191; - *castrum*, 203; - *decimalis*, 216; - *parrochia Sancti Vinçencii*, 192, 201, 216; - *villa*, II; *v*. Llúgols.
Rial, *v*. Real.
Rialb (Ryall), nuc., mun. Queralbs, com. Ripollès, la Vall de Ribes, - *mansus*, 191.
Rialer, torrent situat al terme de la Llaguna, - *torrens*, 125, 126.
Rialtes, *v*. Riutès.
Riautes, *v*. Riutès.
Ribes de Freser (Rippas), mun., com. Ripollès, - *decimalis*, 134; - *parrochia Sancte Marie*, 113, 134; *v*. la Maçana, *Raimundus de RIPPIS*, la Vall de Ribes.
Ribes, indr. situat al terme de Talló, 102.
Ricolf, mas situat al terme de la Guàrdia de Ripoll, mun. les Llosses, - *mansus* Ricolf, 24.
Ricolf, mas, mun. Camprodon, - *mansus* Ricolf, 23.
Ricolfus de SOBIROR, 287.
Riculfus, 111, 193.
Ridaura, *v*. Riudaura.
Rigal, indr. situat al terme de Talló, 102.
Rigardà (*Rigardanum*), mun., cant. Vinçà, - *carreria qua itur ad Rigardanum*, 11; - *terminis*, 61; *v.* Carregues, Clotes, Comba de Quelio, *Julianus* BATLESSA, *Miro*, *Petrus ARGENTI*, *Petrus BERENGARII*, *Raimundus de* ULTRACALM, *Rigardanus ARGENTI*, Vilella.
Rigardanus ARGENTI, 56, 57; *v*. Rigardà.
Rigolisa (Aragolisa), nuc., mun. Puigcerdà, - *ecclesia Sancti Jacobi*, 203; - *parrochia Sancti Jacobi*, 203; - *villa*, 203; *v*. *Bernardus* de ARAGOLISA.
Ripoll (*Rivipollum*), mun., com. Ripollès, 19, XX; - *abbas*, 130, 200; - *clericus*, 200; - *conventus*, 130; - *decanus*, 186; - *helemosinarius*, 126, 130; - *monachus*, 200; *monasterium Sancte Marie*, 130, 200, 273; - *parrochia*, 25, 200; - *prior altarii Sancte Katerine*, 200; - *Sanctus Salvator*, 186; - *villa*, 25, 26, 190; *v*. *Berengarius de* RIERA, *Berengarius de VILLALONGA*, Fornells, la Guàrdia de Ripoll, *Jacobus* de CASADAVALL, *Johannes GUIDONI*, *Johannes de* NABARS, Llastanosa, *Olivarius* ÇA ROVIRA, Ordina, *Perpenianus* de SORREG, *Petrus de COLONICO*, *Poncius de BALCAREYNIS*, *Raimundus NOVEL*, *Raimundus* de RIPOLL.
Ripollès (*Rivipollensis*, *Ripollesium*), com., pàssim; - *territorium*, 200.
Ripparia de Sancto Vincencio, indr. situat al terme de Cornellà de Conflent, 118.
Riu de Cerdanya (*Rivum de Pedra*), - mun., coma. Cerdanya, II; - *parrochia Sancti Juliani*, 203.
Riu de Pi, indr. situat al terme de Pi, 281.

FUNDACIÓ NOGUERA

Riu de Santa Maria, afluent del Segre, 102, 286.
Riu SAMOLA, 283, 285.
Riudaura (Ridaura, *Rividarium*), mun., com. Garrotxa; *v*. *Raimundus JANUARII*.
Riufred (*Rivum frigidum*), indr., mun. la Llaguna, 203.
Riupullus de PULCROVISU, 278; *v.* Bellver de Cerdanya.
Riutès (Rialtes, Riautes) nuc., mun. la Tor de Querol, - *decimalis*, 251; - *molendinum*, 291; - *rivus*, 291; *v*. *Arnaldus DURANDI*, *Bartholomeus de PRATO*, *Bernardus BORRELLI*, *Bernardus RIGATA*, *Johannes BORRELLI*, *Petrus DURANDI*, Pla de Riutès.
Riutort (*Rivum tortum in Capcirio*), nuc., mun. Puigbalador, cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, - *bajulia*, 230; - *decima*, 35; - *parrochia*, 35; - *terminis*, 217; - *villa*, 160, 217; *v*. *Berengarius de RIVO* TORT, *Bernardus de RIVO TORTO DE CAPCIRIO*, *Petrus SIFREDI*, *Raimundus de* CLAUS.
Rividarium, *v*. Riudaura.
Rivipollensis, *v.* Ripollès.
Rivipollum, *v*. Ripoll.
Rivum de Pedra, *v*. Riu de Cerdanya.
Rivum de Vilela, indr. situat al terme de Talló, 102; *v*. Vilella.
Rivum frigidum, *v.* Riufred.
Rivum tortum in Capcirio, *v.* Riutort.
Ro (Arro, *Arronum*), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 191; - *villarium*, 148; *Berengarius de* ARRO, *Johannes de* ARRO, *Johannes* CALVET, *Raimundus* JORDANA.
ROBANEYLLA, na, *de Torrentibus*, 266; *v*. el Torrent.
sa Roca, mas, mun. Camprodon, - *mansus* de ça Rocha, 23.
Roca Colomera, indr., act. Tossal Colomer, mun. Angostrina, 261.
Rocabertí, castell, mun. la Jonquera, com. Alt Empordà, *v*. *Jofredus de ROCABERTINO*.
Rocabruna (Rochabruna), cast., mun. Camprodon, com. Ripollès, - *castrum*, 18, 20; - *parrochia Sancti Felicis*, 18, 31; - *terminis*, 19; *v*. *Avelanedellum*, Bocabertella, sa Capellera, *Noguerium*.
Ròcafòrt de Saut (Rocafort), mun., cant. Atsat, dep. Aude, *v*. *Guilelmus de SONO*.
Rocha Cuscha, indr. al terme de la Tor de Querol, 303.
Roda, indr., mun. Angostrina, - *gaud*, 261; - *terminis*, 259.
Roderico SEXANO, XX.
Rodès (Rodes), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *castrum*, 159; *v*. Domanova, Ropidera, Valeyls.
Roet (*Rosetum*), nuc., mun. Llo, - *villa*, II.
Rogerius Bernardi, *comes Fuxensis*, 82, 91, XXXI; *v*. Foix.
Rogerius de ATÇIATO, 2; *v*. Atsat.
Rogerius PETRI, 41, 42, 92, 96, 139, 163, 164, 172, 181, 189, 197, 199, 208-211.
Roma, cap. Itàlia, - *Sancta Romana Ecclesia*, 203.
Romengós, mas situat al terme de Bolòs, mun. Camprodon, - *mansus de* Romenguos, 23.
Romeus de ESTAVAR, 26; *v*. Estavar.
Romeus de INVIDIO, *filius Raimundi de INVIDIO et Juliane*, 251; *v*. Enveig.
Ropidera (*Rupidera*), nuc. abandonat, mun. Rodès, 201, 203.
Roqueria, *uxor Petri de* ONZES, *mater Guilelmi de* ONZES, 236; *v*. Oncès.
Roset (*Rosetum*), castell, mun. Vilada, com. Berguedà, *v*. *Raimundus Ug de ROSETO*.
Rosetum, *v*. Roet, Roset.
Rosselló (*Rossilio*), antic comtat, dep. Pirineus Orientals, - *comes*, 257, 258, 263; - *comitatus*, 195; - *judex*, 241; - *terra*, II; - *vicarius*, 252.
Rossilio, *v.* Rosselló.
Rota, indr. situat al terme de Vall Sadolla, 273.

Roure, ant. esgl. Santa Maria del Roure, mun. els Masos, - *villarium*, 191.
Rupes de Nivo malo, indr. situat al terme de Ger, 308.
Rupes de Villeg, *v*. Villec.
Rupidera, *v.* Ropidera.
Ryall, *v*. Rialb.

S

Saga (Sagua), nuc., mun. Ger, com. Cerdanya, 203, 218; - *devesia boscaderia*, 182; - *parrochia Sancte Eugenie*, 203, 266; - *terminis*, 93, 115, 155, 161, 182, 223, 266, 271, 306; - *via* de Rieyl de Sagua, 266; - *villa*, 223; *v*. *Arnaldus de* SAGA, *Berengarius* FERRARII, *Berengarius de SAGA*, *Bernardus* OLIBA, Escassana, *Fons Canela*, *Guilelmus de* ADAZ, *Guilelmus* DOSONA, *Guilelmus* FERRARII, *Johannes de* CANALI, *Johannes* FERRARII, *Johannes* LABIER, Joueyl, Mas de n'Oliba, *Maria* BERENGARIA, Niula, Noguera, Perafita, *Petrus* BERENGARII, *Petrus* DOSONA, Petrus GOMBAUDI, *Petrus* MIR, *Petrus* PALAOL, *Petrus de* SALAGOSA, Prat Major, Querforadat, *Raimundus* ADROUER, *Raimundus de* PRATO, *Raimundus de SAGA*, Serres, Torrent de Niula, *Vales*, Velers.
Saguerra, mas, mun. Ger, - *mansus qui vocatur de na Sagerra de Saga*, 6.
Saig, Sayg, indr., mun. Bellver de Cerdanya, 100, 101; *v*. *Guilelmus de* SAYG.
Sala, mas, mun. Ger, - *mansus de*, 6; *v*. *Raimundus de* SALA.
Salagosa, *v*. Sallagosa.
SALAT, 105.
Salavert (*Sala viridis*), ant. nuc., 203.
Sales de Llierca (*Salis*), mun., com. Garrotxa; *v*. *Guilelmus de* SALIS.
Sallagosa (Salagosa), cap. cant., dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 79, 151; - *decima*, 233; - *decimalis*, 144, 233; - *parrochia Sancte Eugenie*, 87, 144, 148, 192, 299; - *terminis*, 165, 317; - *villa*, 191, 192; *v*. Ans, *Arnaldus de* MAZANA, Bolqueres, Comabella, Croells, Mas d'en Deulofeu, Mas d'en Dolça, Mas de Xixols, *Petrus de* SALAGOSA.
Sallent, nuc., com. Cerdanya, - *villa*, 226.
Salses (*Salsis*), mun., cant. Ribesaltes, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *dominus*, 17, 153; *v*. *Arnaldus de* SALSIS, *Guilelmus de* SALSIS, *Petrus* TOACHA.
Salsis, *v*. Salses.
Saltèguet (Salteguel, Saltegell), nuc., mun. Alp, com. Cerdanya, - *decima*, 307; - *decimalis*, 135; - *parrochia Sancti Martini*, 135, 192, 195, 307; - *villa*, 307.
Salto, *v*. Sautó.
Salvator, *canonicus Barchinone*, 14, 17, 147, 148, 156, 191, 192, 336, XIV, XX.
Salvetus deç BAG, 245; *v.* Júpols.
Sanavastre (Senavastre), nuc., mun. Das, com. Cerdanya, 228, 329, II; - *ecclesia*, 297; - *parrochia Sancti Aciscli*, 203, 220; - *terminis*, 114, 203, 220, 297; - *via mercatalis*, 297; - *villa*, 103, 220; - *villarium*, 221; *v*. Mas d'en Carribot, Mas del Soler, *Petrus Bernardi de* CURTIBUS, *Poncius de* CURTIBUS.
Sancia MARTINA, dez Erola, 58; *v*. l'Erola.
Sancianum, *Sançianum*, *v*. Censà.
Sancius Martini de OBLITIS, *maritus Orie*, XX.
Sancius, *comes (Cerritanie)*, 262.
Sancius, *rex Majoricarum*, *comes Rossilionis et Ceritanie et dominus Montispessulani*, 263.
Sancta Anna, *v*. Barcelona.
Sancta Cecilia, *v*. Bolvir.
Sancta Columba, *v*. Finestret, Ger, Santa Coloma de Queralt, Santa Coloma de Rocafort.
Sancta Crux, *v*. Alp.

FUNDACIÓ NOGUERA

Sancta Eugenia de Baritano, potser Santa Eugènia de Nerellà, mun. Bellver de Cerdanya, - *decima*, 226; *v*. Baridà.
Sancta Eugenia, *v*. Pallerols, Saga, Sallagosa, Santa Eugènia.
Sancta Eulalia, *Sancta Eularia*, *v. Berengarius de Sancta Eulalia*, Fullà, Pi, Santa Eulària, Vilella.
Sancta Fides, *v.* Talltorta.
Sancta Justa, 1; *v*. Prats de Molló.
Sancta Katerina, *v.* Ripoll.
Sancta Leocadia de Paladoll, *v*. Santa Llocaia.
Sancta Maria de Aspirano, *v.* Espirà de l'Aglí.
Sancta Maria de Bello loco, *v.* Santa Maria de Bell-lloc.
Sancta Maria de Corneliano, *v.* Cornellà de Conflent.
Sancta Maria de Cote, *v.* Santa Maria de la Cot.
Sancta Maria de Hiviola, v. Santa Maria d'Ovella.
Sancta Maria de Jauo, *v.* Santa Maria de Jau.
Sancta Maria de Pertica, *v.* la Perxa.
Sancta Maria de Richerio, *v*. Santa Maria de Riquer.
Sancta Maria de Sanctis Crucibus, *v*. Santes Creus.
Sancta Maria de Vallis Laure, *v*. Santa Maria de Valldaura.
Sancta Maria Populeti, *v*. Santa Maria de Poblet.
Sancta Maria, *v*. All, Bolòs, Camprodon, Espirà de Conflent, Fontfreda, Llívia, Marcèvol, Marinyans, Oleta, Palau de Cerdanya, Prats de Balaguer, Ripoll, Serrabona, Talló.
Sancta Ruffina, 1.
Sancta Susanna de Ramerio, *sive de Romei*, *v*. l'Ospitalet.
Sanctae Cruces, *v.* Santes Creus.
Sancti Cosmus et Damianus, *v*. Queixans, Serdinyà.
Sanctus Acisclus, *v.* Sanavastre, Vilanova de les Escaldes.
Sanctus Andreas de ça Suhureda, *v.* Sant Andreu de Sureda.
Sanctus Andreas, *v.* Enveig, Vallestàvia, Vilallobent.
Sanctus Bartholomeus, *v.* Bajanda.
Sanctus Benedictus, - *ordo*, 191, 195.
Sanctus Christoforus, *v*. Creixenturri.
Sanctus Cuccuffatus, *v.* Queixàs.
Sanctus Felix, *v*. *Bernardus de Sancto Felice*, *Guilelmus Bernardi de Sancto Felice*, Bruguera, Rocabruna.
Sanctus Fructuosus, *v.* Llo.
Sanctus Genesis, *v*. Er.
Sanctus Gerallus, *v.* Urús
Sanctus Jacobus de Frontiniano, *v*. Sant Jaume de Frontanyà.
Sanctus Jacobus, *v*. Calaons, Jocon, Naüja, Rigolisa.
Sanctus Johannes de Abbatissas, *v*. Sant Joan de les Abadesses.
Sanctus Johannes de Fontibus, *v*. Sant Joan les Fonts.
Sanctus Johannes, *v.* Arsós, Dorres, Censà.
Sanctus Julianus, *v*. Jújols, Mosset, Riu de Cerdanya, Pedra, Vinçà.
Sanctus Laurentius de Bagadano, *v*. Das, Sant Llorenç prop Bagà.
Sanctus Laurentius de Monte, *v*. Sant Llorenç del Mont.
Sanctus Laurentius, *v.* Oleta.
Sanctus Marcellus, *v*. Bor, Flaçà, els Horts.
Sanctus Martinus Canigonensis, *v*. Sant Martí del Canigó.
Sanctus Martinus de Aravone, *v.* Sant Martí d'Aravó.
Sanctus Martinus de Cubili Sico, *v*. Sant Martí de Capsec.
Sanctus Martinus, *v.* Anes, Campelles, Casafabre, Jóc, Saltèguet, Sant Martí dels Castells, Sant Martí de Solamal, Ur, Vilallonga de Ter.
Sanctus Michael Cuxanensis, *v.* Sant Miquel de Cuixà.
Sanctus Michael, *v*. *Moletum*.
Sanctus Nazarius, *v*. Barbadell.
Sanctus Paulus, *v.* Pi de Conflent.

FUNDACIÓ NOGUERA

Sanctus Petrus de Bello loco, *v.* Sant Pere de Bell-lloc.
Sanctus Petrus de Enforcatz, *v*. Sant Pere dels Forcats.
Sanctus Petrus de Portella, *v*. Sant Pere de la Portella.
Sanctus Petrus de Serra, *v*. Bellpuig.
Sanctus Petrus, - *domus*, 214.
Sanctus Petrus, *v*. Alp, Montagut, Oceja, Prada, Sant Pere d'Auira.
Sanctus Quintinus, *v.* Cortvassill.
Sanctus Salvator, *v*. els Angles, Ripoll.
Sanctus Saturninus de Soveylles, *v*. Sant Sadurní de Sovelles.
Sanctus Saturninus de Tavernolis, *v.* Sant Serni de Tavèrnoles.
Sanctus Saturninus, *v.* Bula d'Amunt, Coborriu, Prats, Sant Serni.
Sanctus Sebastianus, *v.* Font-rabiosa.
Sanctus Sepulcrum, *v*. Jerusalem, Marcèvol.
Sanctus Stephanus de Ça Perera, *v.* Sant Esteve de les Pereres.
Sanctus Stephanus de Occulo, *v*. la Vall d'en Bas.
Sanctus Stephanus, *v.* Alp, Bar, Estoer, Glorianes, la Tor de Querol, Llanars, *Oncinias*, Prullans, Saorra, Villerac.
Sanctus Suplicius, *v*. Bulaternera
Sanctus Valentinus, *v*. la Quillana.
Sanctus Vincencius, *v*. Eus, Rià, *Ripparia de Sancto Vincencio*, Saneja, Vernet.
Saneja (Exeneya, Eyseneja, Eyxeneja, Seneja), nuc. mun. Guils de Cerdanya, com. Cerdanya, 92, 123, 138, 143, 191, 199; - *parrochia Sancti Vincencii*, 192; *v*. *Bernardus* SUNNYER, *Ferrarius* de VICH, Mas de Tolosa, *mansus de Vicco*, *Petrus* de SENEJA, *Raimundus de EYSENEJA*.
Sansor (Sansort), mun. Prats i Sansor, com. Cerdanya, - *villa*, II.
Sant Andreu de Sureda (*Sanctus Andreas de* ça Suhureda), mun., cant. Argelers, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *monasterium*, 67.
Sant Esteve de les Pereres (*Sanctus Stephanus de Ça Perera*), esgl., mun. Fontanals de Cerdanya, 192.
Sant Esteve de Vallespirans (Vallespirans), nuc., mun. les Llosses, com. Ripollès, *v*. *Arnaldus de* VALLESPIRANS.
Sant Feliu de Pallerols (Pallerols), mun. com. Garrotxa, 62; *v*. *Bartholomeus* ARMAYN, *Bernardus* EMBETAD, Ermessendis POCHA, *Guilelmus GOMBAUDI*, Pedrosa, *Raimundus* POCH.
Sant Jaume de Frontanyà (*Sanctus Jacobus de Frontiniano*), antic priorat, mun., com. Berguedà, - *clerici*, 139; - *ecclesia*, 139, 229; - *prior*, 24, 87, 139, 162, 194, 195, 229; *v*. *Guilelmus de* ACH.
Sant Joan de les Abadesses (*Sanctus Johannes de Abbatissas*), mun., com. Ripollès, - *abbas*, 171; - *monasterium*, 171; *v*. *Dalmacius*.
Sant Joan les Fonts (*Sanctus Johannes de Fontibus*), mun., com. Garrotxa, - *monasterium*, 27; - *prior*, 27; *v*. *Bertrandus*.
Sant Llorenç del Mont (*Sanctus Laurentius de Monte*), mon., mun. Albanyà, com. Alt Empordà, - *abbas*, 29; - *monasterium*, 29.
Sant Llorenç prop Bagà (*Sanctus Laurentius de Bagadano*), mon. benedictí, mun. Guardiola de Berguedà, com. Berguedà, - *domus*, 103; - *monasterium*, 103.
Sant Martí d'Aravó, ant. par., mun. Puigcerdà, (*Sanctus Martinus de Aravone*), 191; - *adjacentia*, 141, 142, 203; - *parrochia*, 192, 203; - *terminis*, 141; - *villa*, 203; - *villarium*, 171; *v*. *Petrus de ARAVO*.
Sant Martí de Capsec (*Sanctus Martinus de Cubili Sico*), esgl., mun. la Vall de Bianya, com. Garrotxa, - *adjacentia*, 27; - *parrochia*, 29.
Sant Martí de Solamal (*Sanctus Martinus* de Solamal), esgl., mun. la

FUNDACIÓ NOGUERA

Vall de Bianya, com. Garrotxa, - *parrochia Sancti Martini*, 21.

Sant Martí del Canigó (*Sanctus Martinus Canigonensis*), mon. benedictí, mun. Castell de Vernet, cant. Prada, Conflent, - *abbas*, 74, 76, 191; - *conventus*, 191; - *monasterium*, 191, 274.

Sant Martí dels Castells (*Sanctus Martinus*), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, *v*. *Dalmacius de* SANCTO MARTINO.

Sant Miquel de Cuixà (*Sanctus Michaelis Cuxanensis*), mon. benedictí, mun. Codalet, cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *abbas*, 66, 137, 142, 193, 203, 216, 236, 318; - *conventus*, 193, 203; - *monasterium*, 66, 142, 156, 203, 216, 318; - *prepositus*, 171; - *sacrista*, 8, 9, 74, 76, 81, 141, 149, 193; - *vallis*, 203.

Sant Nazari de Barbadell, esgl., mun. Bulaternera, - *parrochia Sancti Nazarii*, 192.

Sant Pere d'Auira (Hauira, Hauyra), esgl., mun. Campdevànol, com. Ripollès, 229; - *parrochia Sancti Petri*, 130.

Sant Pere de Bell-lloc (*Sanctus Petrus de Bello loco*), esgl., mun. Vinçà, - *ecclesia*, 191.

Sant Pere de la Portella (*Sanctus Petrus de Portella*), mon. benedictí, mun. la Quar, com. Berguedà, - *abbas*, 162, 195, XXIV; - *conventus*, 162, 195, XXIV; - *ecclesia*, 195; - *monasterium ordinis Sancti Benedicti*, 162, 195, XXIV.

Sant Pere dels Forcats (*Sanctus Petrus de* Enforcatz), mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *castrum*, 203; - *parrochia*, 203.

Sant Pol, indr. situat al terme de Talló, 102.

Sant Sadurní de Sovelles (*Sanctus Saturninus de Soveylles*), nuc., mun. les Llosses, coma. Ripollès, - *parrochia*, 26, 200; *v*. la Mallola.

Sant Serni (*Sanctus Saturninus*), esgl. de Coborriu, mun. Bellver de Cerdanya, *v*. *Raimundus de* SANCTO SATURNINO.

Sant Serni de Tavèrnoles (*Sanctus Saturninus de Tavernolis*), mon., mun. les Valls de Valira; - *abbas*, 228; - *conventus*, 228.

Santa Coloma de Queralt (Sancta Columba), mun., com. Conca de Barberà, *v*. *Bernardus de* SANCTA COLUMBA, *Guilelmus de* SANCTA COLUMBA.

Santa Coloma de Rocafort, mun., cant. Atsat, dep. Aude, Fenolhedés, *v*. *Guilelmus de* SONO.

Santa Eugènia de Nerellà, nuc., mun. Bellver de Cerdanya, - *parrochia Sancte Eugenie*, 319; - *terminis*, 319; *v*. Mas de la Cavalleria, *Juliana*, *Raimundus* DESMOLINS, *Vitalis* DESMOLINS.

Santa Eugènia de Pallerols, *v*. Pallerols.

Santa Eugènia, nuc., mun. Bellver de Cerdanya, - *capellanus*, 123.

Santa Eulària (*Sancta Eulalia*), mun. Enveig, 81, 149, 203; - *parrochia*, 224; - *molendina draperia*, 211; - *terminis*, 211; - *villa*, II; *v*. Ferrao, *Guilelmus Bernardi de* SANCTA EULALIA, *Jacobus de* SANCTA EULALIA.

Santa Llocaia (*Sancta Leocadia de* Paladoll), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 226; - *parrochia*, 143, 164, 188, 191, II; - *terminis*, 273, 274; *v.* Beylescuyt, Coma, Concellabre, *Guilelmus de* ACH, *Guilelmus* TASCHER, Guilelma TASCHERIA, Lana, Mas de Coma, Mas dels Perers, Palau, *Petrus* LAMBARD, Picassoles, Planelles, Prat de Vila, *Raimundus de* SANCTA LEOCADIA, Serra, Seth, Solà, Vall Famelga, Vall Sadolla.

Santa Margarida de Bianya (*Beata Margarita*), esgl., mun. la Vall de

FUNDACIÓ NOGUERA

Bianya, com. Garrotxa, - *adjacentia*, 27.
Santa Maria d'Amer (Ameriensis), mun. Amer, com. la Selva, - *monasterium*, 191.
Santa Maria d'Ovella (*Sancta Maria de Hiviola*), esgl., mun. Alp, 192.
Santa Maria de Bell-lloc (*Sancta Maria de Bello loco*), esgl., mun. Dorres, - *ecclesia*, 140.
Santa Maria de Jau (*Sancta Maria de Jauo*), mon. cistercenc, mun. Mosset, Conflent, 2; - *abbas*, 2; - *conventus*, 2; - *monasterium*, 2.
Santa Maria de la Cot (*Sancta Maria de Cote*), act. Santa Maria de Castellar, mun. la Vall de Bianya, com. Garrotxa, - *terminis*, 28; - *parrochia Sancte Marie*, 23.
Santa Maria de Poblet (*Sancta Maria Populeti*), mon. cistercenc, mun. Vimbodí i Poblet, com. Conca de Barberà, - *abbas*, 259; - *monasterium*, 259.
Santa Maria de Riquer (*Sancta Maria de Richerio*), ant. priorat, mun. Catllà, - *ecclesia*, 218; - *prior*, 218; - *rector*, 218.
Santa Maria de Valldaura (*Sancta Maria de Vallis Laure*, Vallaura, Vayllauria), mon. cistercenc, mun. Olvan, com. Berguedà, - *abbatissa*, 220; - *conventus*, 220; - *monasterium*, 220.
Santes Creus (*Sanctae Cruces*), mon. cistercenc, mun. Aiguamúrcia, com. Alt Camp, - *abbas*, 261; - *conventus*, 122, 261, 262; - *monachus*, 262; - *monasterium*, 122; - *prior*, 262; - *sacrista*, 262; *v*. *Petrus* de SEGUR.
Santus Clemens, *v.* Urús.
Saorla, nuc., mun. Vinçà, 201, 203; - *via qua itur ad Saorlam*, 239; - *villarium*, 191, 192.
Saorra, mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 39, 67, 191; - *adjacentia Sancti Stephani*, 174; - *bajulus*, XXXVII, - *decima*, II; - *parrochia Sancti Stephani*, 192, 202; - *redditus*, XXXV; - *terminis Sancti Stephani*, 169, 174; *v*. *Arnaldus* CASTLA, *Arnaldus de RAMERIO*, *Guilelmus SALA*, *Guilelmus* TRAGINER, *Guilelmus de VINEA*, *Raimundus de SOLERIO*, *Raimundus STEPHANI*, Torèn, Torrent de Fossa Guitard, Vinya de Tralla.
Saorric, - *rivus*, 124.
Saragossa (*Cesaraugusta*), Aragó, 102, I, XX; *v*. *Michaelis de CESARAUGUSTE*.
Sariñena (Saraynana) Aragó, prov. Osca, Monegros, XX.
Sarratex, *v*. Serrateix.
Sauç de trons, indr., mun. Júpols, 247.
Sauç, act. Mas de Saut, mun. la Guingueta d'Ix, 195.
Sauç, indr. situat al terme de Ger, 296.
Saurimonda, 74.
Saurina, *filia Poncii de CANAVELLIS*, 245; *v*. Canavelles.
Sautel, indr. situat al terme de Talló, 102.
Sautó (Salto), mun., cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *castrum*, 89, II; - *decima*, 3, 234; - *decimalis*, 234; - *terminis*, 89, 90, 126, 191; - *villa*, II; *v*. Coma Ermada, Fetges, Matanera, *Petrus BAJULI*.
Sayg, *v*. Saig.
Sclarmunda, 297.
Sebilia, *filia Arnaldi MAGISTRI*, *uxor Bertrandi* TORT, 72; *v*. Eus.
Sebilia, *uxor Ferrarii LOBETI de* Eguils, 235; *v*. Guils de Cerdanya.
Sebilia, *vice comitissa Ceritanie*, 192; *v*. Castellbò.
Secdenya, *v*. Serdinyà.
Sedret, nuc. situat al terme d'Iravals, - *villa*, II.
Segaranum, *v*. *Arnaldus de SEGARANO*.
Segdenya, *v*. Serdinyà.
Segre (*Sigoris*), riu, - *flumen*, 81, 258, 278, 295; - *ripparia*, 220.
Seguera, indr. situat al terme de Ger, 296.

Seïllà (*Czesillanum*, *Sesillanum*, *Sezillanum*), nuc., mun. Finestret, Conflent, 201, 203, 237; *v*. *Guilelmus* GUASALL.
Senals, indr. situat al terme de Talló, 102.
Seneja, *v*. Saneja.
Seners (Ceners), nuc., mun. Estoer, - *villa*, II.
Senillers, indr. situat al terme d'Iravals, - *villa*, 191, II.
Seniofredus LEOPARDI, *maritus Dode*, 123.
Seniofredus, *comes*, 18, 202, 203, 226.
Serdinyà (Secdenya, Segdenya, Segdeyna), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *parrochia Sancti Cosmus et Damianus*, 17, 191; - *terminis*, 17; - *villa*, 17, 116, 192, II; *v*. Flaçà, els Horts, Mas de Miralles, Marinyans, Mirles, *Pons Grimalli*, Quer de Balaig, Querol.
Serra de Salguer, indr. situat al terme de Talló, 179.
Serra, indr. situat al terme de Talló, 102, 179.
Serra, indr., mun. Santa Llocaia, 274.
Serrabona (Serra bona), priorat agustinià, mun. Bula d'Amunt, cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *conventum*, 192; - *domus*, 318; - *monasterium Sancte Marie*, 192; - *parrochia Sancte Marie*, 192; - *prior*, 192; - *villa*, 192.
Serradal, indr. sitat al terme de Pallerols, 129.
Serradal, indr. situat al terme de Ger, 296.
SERRADEYL (en), de Pallerols, 264.
Serrat, indr. situat al terme de Pallerols, 129.
Serrat, mas situat al terme de Santa Maria de la Cot, - *mansus* dez Serrat, 23.
Serrateix (Sarratex), mun. Viver i Serrateix, com. Berguedà, - *abbas*, 123; - *camerarius*, 18, 202; - *conventus*, 123; *monasterium*, 123; *v*. *Benedictus*, *Bernardus*.
Serres, indr. situat al terme de Saga, 266.
Sesillanum, *v*. Seïllà.
Sesvado, 203.
Seth, indr. situat al terme de Coma, mun. Santa Llocaia, - *villarium*, 191; *v*. *Guilelmus* NOGUERA.
la Seu d'Urgell (Urgell), com. Alt Urgell, - *archidiaconus*, 226, 228; - *canonicus*, 110, 226, 229, 327; - *capitulum*, 226; - *diocesis*, 123, 195, 220, 228; - *ecclesia*, 81, 142, 147, 226; - *episcopus*, 142, 144, 162, 195, 226, 233; *prior*, 226, 228; *v*. *Raimundus BERTRANDI*.
Sexanum, *v*. *Arnaldus de SEXANO*.
Seyles, indr. situat al terme de Ger, 296.
Sezilla, *v*. Seïllà.
Sibilia Geralda SPURIO, *mater Raimundi CLEMENTIS*, 312.
Sibilia, *filia Raimundi FRANCHI*, *uxor Johannis MIR de Podiocerdano*, *mater Petri*, *Raimundi et Jacobi*, 264; *v*. Puigcerdà.
Sibilia, *filia Villarii*, 123.
Sibilia, *uxor Bernardi de ISOGOL*, 94.
Sibilia, *uxor Petri RIPOLLI de Podioceritano*, 131.
Sibilla COMELA, 59; *v*. Vinçà.
Sicardus de MOSOYL, 109; *v*. Mosoll.
Sigoris, *v.* Segre.
Simo AMBRONII, *de Podiocerdano*, 12, 13; *v*. Puigcerdà.
Simo de SANCTO FELICE, *scriptor regis*, XV, XVI, XXIII, XXX.
Simo DEMBREET, *de Pulcrovisu*, 277, 283, 285; *v*. Bellver de Cerdanya.
Simo OLIBA, d'Angostrina, 260.
So (Usson), nuc. i cast., mun. Rosa, cant. Queragut, dep. Arieja, Donasà, - *castrum*, 2, 82, 91; - *domini*, 82, 91; - *feudum*, 2, 91; *v*. *Arnaldus de SONO*, *Bernardus de ALIONO*, *Guilelmus de SONO*.
Soanyes (Soanies, Sohanies), mun., cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 191; - *villa*, 154, 192, 201, 203; *v*. Marians.

FUNDACIÓ NOGUERA

Sohanies, *v*. Soanyes.
Solà (*Solanum*), indr. situat al terme de Beget, - *mansus*, 18.
Solà, indr. situat al terme d'Oceja, 330; - *ripparia*, 330.
Solà, indr. situat al terme de Bellver de Cerdanya, 175.
Solà, indr. situat al terme de Santa Llocaia, 274.
Solà, indr. situat al terme de Talló, 102.
Solans, indr. situat al terme de Creixenturri, 22.
Solanum, act. indr. Solà, mun. Èguet, - *villa*, 191.
Solanum, indr. situat al terme de Vall Sadolla, 273.
el Soler (*Solerium*), mun., cant. Millars, dep. Pirineus Orientals, Rosselló, *v*. *Raimundus de* SOLERIO.
Solerium, mas situat a Fornells de la Muntanya, - *mansus*, 19.
Solerium, *v.* el Soler.
Solsona, mun., com. Solsonès, - *ecclesia*, 229.
Soriguera (Sorigera, Sorigueria), nuc., mun. Fontanals de Cerdanya, coma. Cerdanya, 236, 241, 298; - *villa*, 123; *v*. Mas de l'Anglada.
Soriguerola, nuc., mun. Fontanals de Cerdanya, com. Cerdanya, - *villa*, 123.
Sorreig (Sorreg), nuc., mun. Sobremunt, com. Osona, *v. Perpenianus* de SORREG.
Sot vila, indr. situat al terme de Talló, 102.
Sotz villa, indr. situat al terme d'Oceja, 330.
Soveylles, *v*. Sant Sadurní de Sovelles.
Spinalba, *v*. Espinalba.
Spoilla, *v*. Esposolla.
Stagnum Latum, *v*. Estany Llat.
Stella, *uxor Dalmacii de* CASTRO NOVO, XXXVII.
Stephania MATHEA, 286.
Stephania, *uxor Johannis* SIFRE PETRI, *de Bolchera*, 317; *v*. Bolquera
Stephania, *uxor Petri Ermengaudi de Prata*, 9.
Stephanus de CAPDEVILA, 297.
Stephanus MIRI, 57; *v*. Vilella.
Stephanus, *filius Bernardi* BARAILLA, 298.
Stephanus, *scriptor*, 259.
Subiranum, indr., mun. Angostrina, 259.
Sunniarius, *Suynnarius*, *comes* [*Rossilionis*], 203.
Supra villam, indr., mun. Vinçà, 80.

T

Talatium, *v.* Talau.
Talau (*Talatium*), mun. Aiguatèbia i Talau, cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *villa*, 203; *v*. Vall del Feu.
Talló (Tolo, *Tolonum*), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, - *adjacentia Sancte Marie*, 255; - *area canonice*, 102; - *castrum*, 81, 101; - *canonica Sancte Marie*, 123, 127, 255; - *canonicus*, 100-102, 276, 283, 285, 288; - *crux*, 102; - *ecclesia*, 100, 101; - *notarius publicus*, 256, 277; - *parrochia Sancte Marie*, 81, 102, 123, 131, 256, 327, II, XXIX; - *prata*, *pratum*, 102, 256; - *presbiter*, 255, 276, 283, 285, 288; - *terminis*, 100-102, 123, 127, 278, 283, 285, 286, 294; - *villa Sancte Marie*, 102; *v*. *Berengarius* SICARDS, Burg, Calvera, Casals de Prumyena, Clops *canonice*, *Clotum*, Codina, Coma de Calvera, Coma de les Peres, Coma de Santa Maria, Cortàs, Corner, Envalls, *Ferrarius* d'en PERE GUILLEM, *Ferrarius de* SOLDEVILA, *Ferrarius de* TELO, Font de Talló, Grexanter, Llavaneres, *Mansus* d'en Czot, *Mansus de Planello*, Mas d'en Berguedà, Mata, *Pedronum Sotira*, Peres, *Petrus de* RIVO, *Petrus* de TELO, Prat de Dones, Prat Mera, Reclusa, Ribes, Rigal, Riu de Santa Maria, Sant Pol, Sautel, Senals, Serra, Serra de Salguer, Solà, Sot vila, *Terrios*,

FUNDACIÓ RAGUERA

Thomas, Torel, Torrent Geraldosa, Torrent de Muro.
Talltendre (Tatendre), nuc., mun. Bellver de Cerdanya, *v*. *Jacobus de* TALTENDRE, *Raimundus de TALTENDRE*.
Talltorta (Taltorta), nuc., mun. Bolvir, - *ecclesia Sancte Fidis*, 191; - *villa*, 191.
Tarasacum, *v*, Tarerac.
Tarerac (*Tarasacum*, *Terasacum*), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *villarium*, 203.
Targasona, mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, - *parrochia*, 191, 195, 203; - *villa*, II; *v*. Palmenill, Planum, Vilalta.
Tarragona (*Terrachona*), mun., com. Tarragonès, - *archiepiscopus*, 262, - *notarius*, 262; *v*. *Petrus de TERRACHONA*.
Tarter *major*, indr. situat al terme de Cornellà de Conflent, 118.
Tartera, nuc., mun. Das, com. Cerdanya, 81, 123, 149, II; - *terminis Sancte Dominice*, 298; *v*. *Bernardus de* TARTERA.
Tatzó d'Avall, indr., mun. Argelers, Rosselló, *v*. *Poncius de* TOTZON.
Taurinyà (*Taurinianum*), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *villa*, 203, II; - *v*. Corts.
TEIXIDOR, borda situada al terme de Feners, - *borda d'en Tixidor*, 107; *v*. Feners.
Terasacum, *v*. Tarerac.
Termes, mun., cant. Motomet, dep. Aude, *v*. *Raimundus* de TERMES.
Terrachona, *v*. Tarragona.
Terrades, indr., mun. Eus, - *locum vocatum*, 3.
TERRAGO (en), 281.
Terremerita, 17.
Terrios, indr. situat al terme de Talló, 179.
la Tet (*Tetis*), riu, - *aqua*, 240, XXXVII; - *flumen*, 17, 71, 72; - *ripparia*, 17, 203.
Thoes, *v*. Toès.
Thomas, *magister*, *decanus de Tolone*, 100, 101; *v*. Talló.
Thudericus, *sacer et monachus*, 18.
Thuderius, 203.
Toegol, *v*. Toèvol.
Toès (Thoes), mun. Toès i Entrevalls, cant. Oleta, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *villarium*, 203; *v*. *Raimundus* de THOES.
Toèvol (Toegol), nuc., mun. Aiguatèbia i Talau, - *villa*, 203; *v*. la Vall del Feu.
Tolo, *Tolonum*, *v.* Talló.
Tolorda, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Toloriu, nuc., mun. el Pont de Bar, com. Alt Urgell, *v*. *Paschalis* de TOLARIU.
Toluges (*Tulugiis*), cap. cant., dep. Pirineus Orientals, Rosselló, *v*. *Guilelmus de TULUGIIS*.
la Tor de Querol (*Turris in valle de* Queroll), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 92, 203; - *adjacentia Sancti Stephani*, 290, 291; - *capellanus*, 198; - *decima*, 225, 251; - *molendina bladeria*, 290; - *parrochia Sancti Stephani*, 225, 292, 303; - *Sanctus Stephanus*, 251; - *terminis*, 290-293; - *villa*, 198, 301, 320; - *villarum*, 251 *v*. *Arnaldus* TARTERA, *Baronus de PRATO*, *Berengaria* VIVES, *Berengarius* VIVES, *Bertrandus* SARTRE, Closes, les Fontanelles, *Guilelma de PODIO*, *Guilelmus ADROVERII*, *Guilelmus* FORNER, *Guilelmus de PONTE*, Iravals, Mas de la Ribera, *MUNTANERII*, *Petrus ADROVERII*, *Petrus RIPOLLI*, *Poncius* VIVES, Querol, Quers, *Raimundus de TURRE*, Riutès, Rocha Cuscha, Vexigoleres.
Torel, Toreyl, indr. situat al terme de Talló, 102, 255; *v*. *Johannes* TOREL.
Torèn (Torsen), nuc., mun. Saorra, 191.
Torre Cerdana (*Turris Cerdana*), act. indr. el Castell, mun. Portè, 253.
Torrens de Valle, indr., mun. Újols, 245.

FUNDACIÓ NOGUERA

el Torrent (*Torrens*), nuc., mun. Fontanals de Cerdanya; *v*. *Bonetus de TORRENTE*, ROBANEYLLA.
Torrent de Camola, indr. situat al terme de Cornellà de Conflent, 118.
Torrent de Corner, indr., mun. Bellver de Cerdanya, 277.
Torrent de Fossa Guitard, indr., mun. Saorra, 174.
Torrent de la Vinya, indr. situat al terme d'Oceja, 330.
Torrent de Muro, indr. situat al terme de Talló, 102.
Torrent de Nabiners, indr., mun. Eus, 72.
Torrent de Niula, indr. situat al terme de Saga, 306.
Torrent de Vidal, indr., mun. Eus, 69.
Torrent del Pal, indr., mun. Bellver de Cerdanya, 176.
Torrent dels Morts, indr. situat al terme d'Oceja, 330.
Torrent Eguer, indr. situat al terme d'Alp, 300.
Torrent Geraldosa, indr. situat al terme de Talló, 102.
Torroella de Montgrí (*Turricella*), mun., com. Baix Empordà, *v. Poncius de TURRICELLA*.
Tors, indr., mun. Fullà, 124.
Torsen, *v*. Torèn.
Toses, mun., com. Ripollès, *v*. *Arnaldus* MUNTANER.
Tras lo prat, indr. situat al terme d'Alp, 322.
Travesseres (*Travesseriis*, *Travesserolis*), nuc., mun. Lles de Cerdanya, 226; - *decima*, 275.
Travesserolis, *v*. Travesseres.
TRESVILA, Na, 136.
TRILLEA, 4.
Tuïr (*Tuyrium*), cap. cant., dep. Pirineus Orientals, Rosselló, - *villa*, II.
Tulugiis, *v*. Toluges.
Turol, nuc., mun. Orellà, - *villa*, 203; *v*. la Vall del Feu.
Turris Cerdana, *v.* Torre Cerdana.
Turris in valle de Queroll, *v*. la Tor de Querol.
Tuyrium, *v.* Tuïr.

U

Ugo de ATÇIATO, avunculus Guiraldi de ATÇIATO, 2; *v*. Atsat.
Ugo de BALÇIO, 231; *v*. Baus.
Ugo, *abbas monasterii Sancte Marie Populeti*, 259; *v*. Santa Maria de Poblet.
Ulmus, mas situat a la parròquia de Camprodon, - *mansus*, 19.
UR, mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, - *capellanus*, 230; - *castrum*, 137; - *parrochia*, 195; - *terminis Sancti Martini*, 265, 269; - *villa*, 231; *v*. *Berengarius de Solerio*, el Castellar, Florí, *Guilelmus* COMDOR, *Petrus LAURET*, *Petrus VILANGOLI*, *Poncius de* UR, Pradells, *Raimundus de CAPRARIA*.
Urgell, *v*. la Seu d'Urgell.
Urtx (Urg, *Urgium*), nuc., mun. Fontanals de Cerdanya, com. Cerdanya, - *terminis*, 192; *v*. *Ermengaudus de URGIO*, *Gaucerandus de URGEO*, *Petrus de URGIO*, *Raimundus RULLI*, *Raimundus de* URGEO.
Urús (Uruz), mun., com. Cerdanya, - *parrochia Sancti Clementi*, 203; - *parrochia Sancti Geralli de Podio de Uruz* (act. Sant Grau), - *villarium*, 203.
Uruz, *v*. Urús.
Usson, *v*. So.
Uzès (Ucetum), mun., dep. Gard, - *diocesis*, XXVI.

V

València, 333; - *rex*, pàssim.
Valeyls, indr., mun. Rodès, 203.
Valiela, *v*. Viliella.
Valinova, potser la Valira, mun. Urús, com. Cerdanya, 123.
Valiugil, *v.* Vallvigil.
la Vall d'en Bas (Bas), mun., com. Garrotxa, - *parrochia Sancti Stephani*

FUNDACIÓ NOGUERA

de Occulo, 32; - *vicecomes*, 22, 30, 32; - *vicecomitatus*, 22, 30, 32.
la Vall de Bianya (*Vallis de Byannia*), mun., com. Garrotxa, 18, 21; *v*. la Vall del Bac, Sant Martí de Capsec, Sant Martí de Solamal, Santa Margarida de Bianya.
la Vall de Prats, dep. Pirineus Orientals, Vallespir, pàssim; - *v*. Prats de Molló.
la Vall de Ribes (*Vallis de Rippis*, *la Vayl de Ribes*), com. Ripollès, 112, 130, 186, 191, 248; *v*. Mas de sa Font, Ribes de Freser.
la Vall del Bac (*Vallis dez Bach*), nuc., mun. la Vall de Bianya, com. Garrotxa, 28.
la Vall del Feu (*Vallis de Fevo*), indr., mun. Aiguatèbia i Talau, 203; *v*. Cabrils, Moncles, *Oncinias*, Plans, Talau, Toèvol, Turol.
Vall Famelga, ind. desaparegut, mun. Santa Llocaia, 191, - *mansus*, 274; *v*. *Bernardus* GUARNERS, *Raimundus* ERMEMIR.
Vall Sadolla (*Vallis Sadoyla*), indr., mun. Santa Llocaia, - *villarium*, 273; *v*. Closa, Lana, *Ortellus*, *Raimundus RICARDI*, *Rota*, *Solanum*.
Valla, indr., mun. Jóc, - *locum vocatum ad Valla*, 11.
Vallcebollera (*Vallis Çeboleria*), mun., cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 191; *v*. *Guilelmus de VALLEÇEBOLERA*, el Puig.
Vallespir (*Vallis Spirii*), antic vescomtat, dep. Pirineus Orientals, 195, XXXII; - *vicarius*, 252.
Vallespirans, *v.* Sant Esteve de Vallespirans.
Vallestàvia (*Vallis de Estavia*, *Vallis de Estaḍia*, *Vallis de Estazdia*), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 203; - *parrochia Sancti Andree*, 192, 201; *v*. *Berengarius de VALLIS DE ESTAZDIA*.
Vallis Çeboleria, *v.* Vallcebollera.
Vallis de Byannia, *v*. la Vall de Bianya.
Vallis de Cherol, *v.* Querol.
Vallis de Estazdia, *v.* Vallestàvia.
Vallis de Fevo, *v.* la Vall del Feu.
Vallis de Rippis, *v.* la Vall de Ribes.
Vallis de Vilamerans, indr., mun. Angostrina, 260.
Vallis dez Bach, *v.* la Vall del Bac.
Vallis Famelgua, *v*. Vall Famelga.
Vallis Laure, *v*. Santa Maria de Valldaura.
Vallis Magna, *v*. Vallmanya.
Vallis Marani, *v.* Maurà.
Vallis Sadoyla, *v*. Vall Sadolla.
Vallis Spirii, *v*. Vallespir.
Vall-llobera, Vallobera, potser act. riu de Querol, - *rivus*, 44; *v*. Porta, Portè.
Vallmanya (*Vallis Magna*, Valmaynna), mun., cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 203; *v*. *Johannes* d'en AGNES.
Valls, indr. situat al terme de Saga, 182.
Vallsera (Valsera), esgl., mun. els Angles, cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, 203; - *adjacencia*, 50; - *decima*, 50.
Vallvigil (*Valiugil*), indr. al terme del Catllar, mun. Vilallonga de Ter, 20.
Vallyls, *v*. *Guilelmus de* VALLYLS.
Vayllaura, *v*. Santa Maria de Valldaura.
Vedrinyans (Vidrinnans), nuc., mun. i cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, - *miles de*, 15; *v*. *Guilelmus de* VIDRINNANS.
Velers, indr. situat al terme de Saga, 266.
Ventajola, nuc., mun. Puigcerdà, com. Cerdanya, - *decima*, 100, 101; - *homini*, 268; - *parrochia*, 194, 201, 203; *v*. *Petrus de* VENTAJOLA.
Ventola, indr., mun. Angostrina, 261.
Vernedes, indr., mun. Camprodon, 18.
Vernet (Vernetum), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 202; - *castrum*, 191; - *homines*, 118; - *Sanctus Vincencius*, 203; - *villa*, 191; *v*. *Guilelmus MARTINI*, *Johannes* PASCAL, *Johannes* PELI-

FUNDACIÓ NOGUERA

cer, *Johannes* Ponza, *Matheus* Ferrater, *Petrus* Adzemar, *Petrus* Dalvira, *Petrus* de Mazanos, *Raimunda* Paleta, *Raimundus* Franchet, Tarter *major*, *Vernetus* Mir.

el Vernet, indr., mun. Perpinyà, *v*. *Poncius de Verneto*.

Vernetum, *v*. Vernet.

Vernetus Mir, *de Verneto*, 118; *v*. Vernet.

Vexigoleres, indr., mun. la Tor de Querol, 291.

Vià (*Avia*, *Avidanum*, Avisa), mun. Font-romeu, Odelló i Vià, cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya, 79, 125, 151, 203; - *castrum*, 86, 151; - *parrochia*, 191; *v*. *Bernardus de Avia*, *Guilelmus Sacla*, Mas d'en Frontal, Mas d'en Vezia.

Vic (*Vicus*, *Viccus*), mun., com. Osona, - *clericus*, 130; - *diocesis*, 200; - *episcopatus*, XXV, XXVII, XXVIII; *v*. *Bernardus de Vico*, *Guilelmus de Vicco*, *Petrus de Sala*.

Vidal, *v*. Torrent de Vidal.

Vidrinnans, *v*. Vedrinyans.

Vies juntes, indr. situat al terme de Pallerols, 129.

Vilabertran (*Villa Bertrandi*), mon. agustinià, mun., com. Alt Empordà, - *camerarius*, 200; - *monasterium*, 200; *v*. *Guilelmus de* Vilatenim.

Vilademuls (*Villa Mulorum*), mun., com. Pla de l'Estany, *v*. *Arnaldus de Villa Mulorum*.

Vilafranca de Conflent (*Villa francha Confluentis*, *Villa libera*), mun., cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, 2, 3, 191, II; - *bajulia*, XXXI; - *bajulus*, 334; - *curia bajuli*, 257; - *helemosina*, 234; - *homini*, 257, XVII, XVIII; - *leuda*, 203, II; - *monasterium fratrum mi*norum, 263; - *universitas*, XV; *v*. *Amicus Prepositi*, *Arnaldus de Cophaliis*, *Arnaldus de Ruppe*, *Bartholomeus Oroalldus*, Bell-lloc, *Bernardus Berengarii de Villa Francha*, *Bernardus* Cerda, Bernardus de Castilione, *Bernardus Esquillatus*, *Bernardus* Fareix, *Bernardus Guilelmi de Villa Francha*, *Bernardus Jeyçolini*, Bonsenyor, *Ferrarius* Fareix, *Guilelmus de Conillaco*, *Guilelmus Esquillatus*, *Guilelmus de* Limos, *Guilelmus de Ruppe*, *Jauzbertus de Capcirio*, *Johannes de Cophaliis*, *Johannes Lobanerii*, *Johannes Tort*, *Petrus de Ruppe*, *Petrus de Ruppeforti*, *Petrus de* Serabou, *Petrus* Vinyogol, *Poncius de* Conillach, *Poncius Guilelmi de Villafrancha*, *Poncius de* Serabeu, *Raimundus Johannis*, *Raimundus Peitavini*, *Raimundus Pelliparii*, *Raimundus de Serabove*, *Raimundus* Volo, *Vitalis Fabri*, Volo.

Vilallobent (Vilalobent), nuc., mun. Puigcerdà, com. Cerdanya, 231; - *capellanus*, 309; - *parrochia Sancti Andree*, 192, 195, 203; *v*. *Faurus Ermengaudi*, *Johannes de* Vilalobent, *Petrus* de Vilalobent.

Vilallonga de Ter (*Villalonga*), mun., com. Ripollès, - *parrochia Sancti Martini*, 18.

Vilalta, mun. Targasona, 191, II.

Vilamanya (Villamaynna), nuc., mun. Queralbs, com. Ripollès, 112, 113; *v*. Mas d'en Llimós.

Vilangoli, *v*. Brangolí.

Vilanova (*Villa nova in Capçirio*), nuc., mun. Formiguera, cant. Montlluís, dep. Pirineus Orientals, Capcir, 8, 203, II; - *terminis*, 170; *v*. Johannes *Pujol*, *Petrus Dominici*, *Pomerium*, *Poncius de Castanerio*.

Vilanova de les Escaldes (*Villa nova*, Vilanova), mun. Angostrina, cant. Sallagosa, dep. Pirineus Orientals, Cerdanya; - *capellanus*, 290, 291, 293, 297; - *parrochia Sanci Aciscli*, 192, 194; - *pascuis*, 147; - *villa*, 147, 194, 201; *v*. *Guilelmus Fonte*.

FUNDACIÓ NOGUERA

Vilarnau, ant. par., mun. Perpinyà, Rosselló, *v*. *Raimundus de* VILARNAU.
Vilatenim, nuc., mun. Figueres, com. Alt Empordà, *v*. *Guilelmus de* VILATENIM.
Vilella (*Bilella*), indr. situat al terme d'Alp, 302.
Vilella, esgl., mun. Rigardà, cant. Vinçà, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *capellanus*, 38; - *ecclesia Sancte Eulalie*, 37; - *parrochia Sancte Eulalie*, 192, 219; - *terminis*, 34, 37, 38, 55-57, 61, 219; *v*. *Arnaldus TEXTORIS*, *Bartholomeua*, *Bernardus de* VALELS, *Bernardus* VILELA, *Bertrandus* VILELA, *Guilelmus ARGENTI*, *Guilelmus BAJULI*, *Guilelmus BERENGARII*, *Guilelmus* VALES, *Guilelmus de* VALILLES, *Jauzbertus* OLIVETA, *Petrus* VILELA, *Raimundus* TIXIDOR, Rigardà, *Stephanus MIRI*.
Vilella, nuc., mun. Bellver de Cerdanya, - *villarium*, 81, XXIX; *v*. *Poncius de* VILELLA, *Rivum de Vilela*.
Viliella (Valiela), nuc., mun. Lles de Cerdanya, 226.
Villa Bertrandi, *v*. Vilabertran.
Villa francha Confluentis, *v*. Vilafranca de Conflent.
Villa libera, *v*. Vilafranca de Conflent.
Villa nova in Capçirio, *v*. Vilanova.
Villa nova, *v*. Vilanova de les Escaldes.
Villalonga, *v. Raimundus de VILALONGA*, Vilallonga de Ter.
Villamaynna, *v*. Vilamanya.
Villarium, *v. Berengarius de VILLARIO*.
Villarius, *capellanus Sancte Eugenie*, *pater Sibilie*, 123.
Villec (*Rupes de Villeg*), castell, mun. Montellà i Martinet, com. Cerdanya, 195; *v*. *Vitalis* ÇA ROCHA.
Villerac (*Belliracum*, *Billerachum Confluentis*), mun. Clarà i Villerac, cant. Prada, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *castrum Sancti Stephani*, 16; - *parrochia Sancti Stephani*, 192; - *ruppis*, roca, 16, XXXVII; - *villarium*, 16.
Vinarium Sancti Andree, *v*. Vinyar de Sant Andreu.
Vinçà (*Vinçanum*, *Vinçianum*, *Vinzanum*), cap. cant, dep. Pirineus Orientals, Conflent, - *aqua* del Reyal, 239; - *parrochia Sancti Juliani*, 191, 192, 201; - *pasquerium*, II; - *terminis*, 5, 48, 49, 52-59, 80, 203, 213, 240; - *villa*, 59, 191, 239, II; - *v*. *Arnaldus JACOBI*, *Berengarius GUADALLI*, *Berengarius SAPTE*, *Bernardus* GISCAFRE, *Bernardus JACOBI*, *Bernardus de PORTALI*, *Bernardus* ROSSELLO, el Castelló, ses Closes, Conillac, Faixa de Rua, *Guilelmus DOMINICI*, *Guilelmus de* VALSERA, *Johannes* d'en AGNES, *Martinus* ÇABATER, MERCER, *Montanerius de VINÇIANO*, Pedrosa, *Petrus* d'en ALAMANDA, *Petrus CARBONELLI*, *Petrus JACOBI*, *Petrus de ROIRE*, *Pradallum*, *Raimundus* ÇABATER, *Raimundus JACOBI*, *Raimundus MEDIA VILLA*, *Raimundus TEXTOR*, *Raimundus de VINÇIANO*, Sant Pere de Bell-lloc, Saorla, *Sibilla* COMELA, *Supra villam*, *Vinea Doutrera*.
Vinçanum, *Vinçianum*, *v.* Vinçà.
Vinea Doutrera, indr., mun. de Vinçà, 52.
Vinetum caminorum, *Vinetum de caminis*, indr., mun. Eus, 77, 78.
Vinetum de Codina, indr. situat al terme d'Anes, 287.
Vinetum de Monte Auriol, indr. situat al terme de Bellver de Cerdanya, 288.
Vinya de Tralla, indr. situat al terme de Saorra, 174.
Vinyar de Sant Andreu (*Vinarium Sancti Andree*), ind., mun. Fullà, 222.
Vitalis ÇA ROCHA, *miles*, 205; *v*. Villec.
Vitalis de MATAMALA, 154, 201, 214, 218, 219; *v*. Matamala.

FUNDACIÓ NOGUERA

ÍNDEX DE MATÈRIES

Abbas, *v*. Arles, Camprodon, Fontfreda, Jocon, la Grassa, Ripoll, Sant Joan de les Abadesses, Sant Martí del Canigó, Sant Llorenç del Mont, Sant Miquel de Cuixà, Sant Pere de la Portella, Sant Serni de Tavèrnoles, Santa Maria de Jau, Santa Maria de Poblet, Santes Creus.
Abbatissa, *v.* Santa Maria de Valldaura.
Accapitum, 23, 107, 113, 124, 243, 245.
Actor, 198.
Ademprivium, 24-26, 79, 81, 107, 113, 172, 214, 253.
Adjacentia, pàssim.
Adjudicare, pàssim.
Agrarium, pàssim.
Albaranum, XX.
Alberg (Alberch), 231; - *sive* foch, 197; - *sive mansus*, 312.
Alberga, 36, 79, 123, 274, 296, 298, VI.
Alienatio, pàssim.
Allegatio, 21.
Alna, 321.
Alodium, pàssim; - *franchum*, pàssim.
Altarium, 200.
Aminiculum, pàssim.
Anima, 19.
Animalium, 257.
Aqua, pàssim.
Aqueductus, 44, 82, 130, 203, 211, 219, 253.
Arbitrium, 18.
Arbor, 45, 172, 219, 222, 258.
Archidiaconus, *v*. Urgell.
Archiepiscopus, *v*. Narbona, Tarragona.
Archipresbiter, 18.
Archivium, XIII.
Area, 57, 73, 77, 102, 109, 245, 294.
Artiga, 1.
Aucha, 329.
Auctoritas, pàssim.
Aureus, 18.
Aurum, 18.
Avus, 2.

Bajulia, 102, 198, 248, 275, XXXI.
Bastida, 125.
Bestia, 257.
Bestiar, 259.
Bladum, 36, 60, 98, 102, 106, 123, 126, 131, 147, 190, 214, 248, 275, 298, 301.
Boscatge, 259.
Boschum, 77, 78.
Botagium, *botaticum*, 146, 153, II.
Braciaticum, 79, 102, 286, II.
Bulla, - *plumbea*: 203.
Borda, 2, 14, 17, 20, 23, 42, 100, 101, 107, 108, 116, 123, 127, 139, 152, 183, 192, 195, 219, 223, 241.
Bajulus, 15, 19, 21, 27, 28, 42, 77, 220, 252, 257, 260, 261, 266, 314, 315, 331, 334.

FUNDACIÓ NOGUERA

Cabana, 261.
Cabedagium, 253.
Calm, 261.
Calumpnia, - *juramentum*, 7, 21, 110; - *sacramentum*, 334, XIII.
Camerarius, *v*. Camprodon, Vilabertran.
Caminum, 77, 89, 90, 204, 330; - *publicum*, 258, 291, 293, 296, 303.
Campus, 23, 34, 63, 69, 71, 77, 80, 110, 111, 118, 124, 127, 136, 177, 205, 210, 219, 236, 240, 243, 244, 250, 268, 282, 286, 298.
Canabis, 203.
Canal, 211.
Cancellarius, 263.
Canemar, 102, 276.
Canna, - *Montispessulani*, 258.
Canonica, *v*. Talló.
Canonicus, 14, 19, 100, 101, 110, 118, 147, 191, 194, 226, 263, 327.
Capellanus, 4, 11, 38, 99, 100, 106, 139, 152, 198, 248, 259, 287, 290, 291, 293, 297, 309.
Capitulum, 18, 19.
Caputbrevis, pàssim.
Carreria, 11, 14, 17, 72, 236.
Carta, 18, 87; - *acapiti*, 124; - *helemosinaria*, 123.
Casa, 124.
Caseus, 214.
Castelanus, *Castlanus*, pàssim.
Castrum, pàssim.
Cautela, 12.
Cecula, 192.
Censualis, pàssim.
Census, pàssim.
Cesterata, 266.
Chercus (*quercus*), 124.
Chortal, *v*. Cortal.
Christianus, 257.
Ciminterium, 244.
Cirotheca, 257.
Civata, 15, 102, 109, 123, 180, 190, 207, 256, 266, 289, 329.
Civitas, 18, 19.
Claus, 78.
Clericus, 11, 18, 31, 36, 44, 63, 100, 101, 130, 139, 202, 222, 248, 272, 298.
Closa, clausa, 109, 118, 163, 243, 245, 268, 276, 294.
Closal, 102; - *clausalium terre*, 243.
Cognata, 322.
Comendator, 1; *v*. Berga, Capoleg, Coll d'Ares, la Perxa.
Comes, 18, 29; *v*. Barcelona, Besalú, Cerdanya, Foix.
Comissum, - *in comissum adjudicare*, pàssim.
Comitissa, 123.
Commissio, pàssim.
Communitas, 196.
Componere, pàssim.
Compositio, pàssim.
Concambium, 191.
Condamina, *condemina*, 34, 100, 102, 193, 219, 319.
Condempnare, 16.
Confirmare, pàssim.
Confirmatio, pàssim.
Confiteri, 13, 14.
Confrater, 157, 237, 259.
Conjunt, 124; - *molendinorum*, 220, 325.
Consanguineus, 82, 84.
Consecrare, 195.
Consiliarius, 263.
Consilium, pàssim.
Controversia, XV.
Conveniencia, 18, 203.
Conventus, 2; *v*. Camprodon, Cornellà de Conflent, Marcèvol, Ripoll, Sant Miquel de Cuixà, Santa Maria de Jau, Sant Pere de la Portella, Sant Serni de Tavèrnoles, Santes Creus, Serrabona.
Corroborare, 8.
Cortal, 20, 44, 89, 90, 126, 252, 257.
Cossura, *Cussura*, 79, 112, 125.
Cotum, 219.
Crimen, 257; - *heresis*, 16; - *lese magestatis*, 274.
Crux, 102.
Cugucia, 23, 26, 214.
Curatrix, 92, 199.
Curia, 159, 257.
Custodia, 159.

Dapifer, 159.

FUNDACIÓ NOGUERA

Decanus, 100, 101, 186, 243-247, 262.
Decima, 2, 3, 12, 13, 17, 35, 40, 50, 66-68, 81, 82, 91, 100, 101, 120, 126, 130, 132, 134, 135, 138, 142, 144, 147, 156, 162, 185, 186, 190, 191, 193, 203, 212, 214, 216, 219, 225, 226, 233, 234, 236, 248, 251, 263, 276, 298, 304, 307, 313, 318, II.
Decimalis, 12, 13, 35, 40, 91, 134, 135, 144, 185, 212, 216, 234, 251.
Deffensorium, 93.
Demanda, 27, 29.
Denarius, 36.
Depascere, 257.
Deportatio, 257.
Depositio, - *testium*, 19, 224.
Devesia, pàssim.
Diocesis, *v*. Elne, Gérone, Urgell, Vic.
Dodalia, *v. dotalia.*
Domicellus, 307, 308, 323, 326.
Domina, 45, 93.
Dominatio, pàssim.
Dominicatura, *dompnegeria*, 92, 116, 191, 197, 198, 230, II.
Dominium, 22.
Dominus, pàssim; - *major*, 12; *medius*, 12-14, 217, 236, 251, 318, VII.
Domus, 4, 39, 73, 102, 243, 258; - *infirmorum*, 129, 145.
Donatus, 252.
Dos, 153, 322; - *constituere*, 72.
Dotalia, *dodalia*, 123, 191, 195.
Dyocesis, *v*. Elna, Urgell.

Ecclesia, pàssim.
Emparatio, 159.
Episcopatus, 18.
Episcopus, 123; *v*. Barcelona, Carcassona, Girona, Urgell.
Equus, 36, VIII.
Erba, 45, 257.
Erbagium, XX.
Esmina, 109.
Evictor, 13, 14, 212.
Exagatorium, *exaugatorium*, 211, 220, 253, 258.
Examen, pàssim.
Examplata, 96, 102.
Excambium, 207.
Excolere, 193.
Execata, 337.
Exilium, 257.
Exorquia, 23, 214.
Expletum, 35.
Eycheccata (eixugador), 82.
Eymina, 256, 291, 292.

Faber, 232.
Faixa, *faxa*, *faxia*, 69, 71, 93; - *terre:* 5, 74, 78, 205, 206, 213, 240; - *vinee*, 77.
Fama, pàssim.
Familia, XXXI.
Femina, pàssim.
Ferraginal, 243.
Feudalia, *fevalia*, 81, 82, 91.
Feudatarius, pàssim.
Feudum, pàssim; - *honoratum*, 2, 86, 131, 135, 232, 238, VII; *v*. *investitura*.
Fidelitas, pàssim.
Filia, 173.
Filius, 9, 45, 96, 146.
Firmamentum, 15.
Flumen, 17, 37, 258; *v*. Tet.
Foc, foch, fog, 17, 83, 92, 199, 236, 237, 298, 320; - *sive* alberg, 197; - *sive mansus*, 86, 188.
Fogassia, - *panis*, 266.
Forçia, 191, 322; – *terre vel lapidis*, 148, 196.
Forcia, pàssim.
Forques, 102.
Fortitudinis, 159, 257.
Frater, 2, 11, 152; - (germà de religió), 1, 33, 151.
Fratri minores, 263.
Fructus, pàssim.
Frumens, 256, 276, XXXVII.
Furtum, 257.
Fustigatio, 257.

Galea, XX.
Gallina, - *domestica*, 112, 266, 276.
Gannatum, 261.
Ganterius, 252.
Garrica, garriga, 23, 25, 26, 63, 81, 83, 90.
Gener, 146.
Glebarium, 211, 220.

FUNDACIÓ NOGUERA

Gubernatrix, 264, 311.
Gutarium, 211.

Helemosina, 18, 234.
Helemosinarius, 126, 130.
Heremum, 102, 177.
Heres, 2, 4; - *universalis*, 11, 152, 283, 312.
Heresis, - *crimen*, 16.
Homagium, - *fidelitatis*, 190; - *ore et manibus comendatum*, 257, 270, 274, 276, 304, 307, 308, 315, 321, 323, 331.
Homo, pàssim; - *proprius*, 139, 207; - *proprius et solidus*, 270, 307, 323; - *proprius et solidus et affocatus*, 289, 303, 331.
Honor, pàssim, - *subjacens*, 2
Hospitalis, *v*. Berga, Capoleg, Coll d'Ares, Illa, Jerusalem, l'Ospitalet, el Pont de Bar, Puigcerdà.
Host, III.

Imperium, - *merum et mixtum*, 257.
Indagatio, 232.
Indicium, pàssim.
Indivisum, 298, 312.
Infeudatio, pàssim.
Infirmus, 129, 207.
Inquisitio, - *feudorum*, 87.
Instrumens, pàssim; - *concambii*, 130; - *emptionis*, 187; - *feudalis*, 149, 183; - *sacramentalis*, 81; - *vendicionis*, 173.
Intentio, 12, 13.
Intestia, 23, 26, 214.
Investitura, - *feudi*, pàssim.
Iter, - *publicus*, 72.

Jova, VI.
Judeus, 257.
Judex, - *feudorum*, pàssim; - *ordinarius*, 28, 29, 242; - *subdelegatus*, 21, 102, 151.
Judicium, pàssim.
Juramentum, - *calumpnie*, 7, 21, 110.
Jurisdictio, pàssim.
Jurisfirmamentum, 23, 25, 26, 41, 65, 66, 107, 113, 214.
Jurisperitus, pàssim.
Jus, pàssim; - *communis*, 81, 91, 142, 144, 147, 156, 191, 192; - *romanus*, 191, 192, 194, 201, 203.
Justicia, pàssim; - *complementum*, 12; - *justicie civiles et criminales*, 257, 318.

Laborator, 288.
Laudimium, pàssim.
Legatum, 18, 101, 122.
Leuda, *lezda*, 203, II.
Levata, 144, 216, 233.
Levita, 262.
Libellus, 18, 123, 191, 202, 203, 226.
Liber, - *feudorum*, 297, 299, 317.
Libra, 18.
Ligna, 45, 257, VI.
Lis, pàssim.
Littera, 87.

Magenc, 112.
Magister, *v*. *Petrus* GRAMMATICUS, *Raimundus* BAJULI, *Raimundus* CURTI, *Thomas*.
Majordomus, 263.
Mansata, 1, 7, 8, 43, 85, 98, 123, 138, 139, 152, 203, 219, 229, 273, 274; - *mansata rusticalis*, 11.
Mansio militaris, 232.
Mansus, pàssim.
Manumissor, 92, 199; - *testamentarius*, 146.
Manus mortua, 268, 269.
Marcha, - *argenti*, 257.
Masoveria, 26.
Mater, 92, 131.
Mensura, 106, 256.
Mercatalis, 15.
Migeria, - *olei*, 17.
Miles, pàssim.
Milicia, 69, 71, 74-76, 78, 138, 243-247.
Minister, 194.
Modium, 60, 102, 106, 125, 126, 131, 190, 236, 248, 256, 275, 276, 298, 301, 313, 318, XXXVII.
Molendinum, 17, 26, 42, 44, 82, 103, 130, 203, 219, 220; - *aqualis*, 319; - *bladerium*, 258, 290, XXXVII; - *draperium*, 211, 258, XXXVII; - *farinerium*, 253.

FUNDACIÓ NOGUERA

Molinare, 82.
Monachus, 18.
Monasterium, *v*. Camprodon, Cornellà de Conflent, Espirà de l'Aglí, Jocon, Lladó, Lluçà, Palera, Sant Andreu de Sureda, Sant Joan de les Abadesses, Sant Joan les Fonts, Sant Llorenç del Mont, Sant Llorenç prop Bagà, Sant Miquel de Cuixà, Sant Pere de la Portella, Santa Maria d'Amer, Santa Maria de Jau, Santa Maria de Poblet, Santa Maria de Valldaura, Santes Creus, Serrabona, Serrateix, Vilabertran, Vilafranca de Conflent.
Moneta, - *denarius*, pàssim; - *melguriensis*, pàssim; - *solidus*, pàssim; *sterlinum*, 5.
Mons, 23, 143.
Montanis, 138, II.
Morabatinum alphosini auri, 144, 233.
Mors, 257.
Mula, 259.
Mulier, pàssim.

Negocium, - *feudorum*, pàssim.
Nepos, 2.
Nobilis, 195, 263.
Notaria, 257.
Notarius publicus, pàssim.
Notula, 287, 297, 299.
Nuncius, 257, 332.
Nemus, 17, 23, 25, 26, 45, 81-83, 85, 86, 89, 90, 172, 203, 208, 266, 308.

Obligatio, pàssim.
Oleum, 17.
Opera, VI.
Operarius, 150.
Ordeum, 190, 245, 256, 276, 294.
Ordo, - *Cisterciensis*, 122; - *Fratrum Predicatorum*, 312; - *Ospitalis Jherosolimitani*, 198; - *Sancti Sepulcri*, 194.
Orreum, 252.
Ortus, 4, 14, 17, 39, 56, 57, 76, 77, 124, 239, 273.

Palea, VI.
Palum, 258.
Pannis, 321, XX.
Papa, 193, 203, 226.
Parcerius, 123, 219.
Paries, 109.
Parrochia, pàssim.
Pascherium, *pasquerium*, 191, 257, II.
Pascuum, *paschuum*, pàssim.
Pastura, 81, 259.
Patio, 11, 73.
Peçiola, - *terre*, 14.
Pecunia, pàssim.
Pelliparius, 322, 323.
Pensio, 15.
Pensum, 257.
Penturagium, 191, 230, II.
Peregrinatio, 18.
Periculum, 1.
Pertinentia, pàssim.
Petitio, pàssim.
Piper, 331.
Pirus, 46.
Piscare, 337.
Piscationis, 257.
Placitum, 23, 25, 26, 107, 113.
Planta, pàssim.
Planum, 71.
Pons, 17, 82, 169, 223, 309; - *novus*, 203.
Portarius regis, *v. Bertrandus EGIDII*.
Porticum, 211, 258.
Portus, 259.
Possessio, pàssim.
Potestas, 257.
Pratum, 23, 25, 26, 45, 90, 93, 96, 97, 100, 109, 113, 125, 136, 141, 182, 189, 192, 205, 207, 211, 249, 258, 269, 273, 279, 293, 299, 317, 322, 325, 330.
Preceptor, 198, 237.
Predium, 148, 197.
Prejudicare, pàssim.
Prejudicium, 2.
Prelatus, 28, 162, 191, 192, 194, 195, 201, IX, XIV.
Prepositus, *v*. Age, Lillet, Marinyans, Sant Miquel de Cuixà.
Presbiter, 1, 18, 47, 79, 93, 151, 155, 191, 194, 202, 203, 232, 300, 302.
Prescriptio, 18, 19.
Primicia, 191.

FUNDACIÓ NOGUERA

Prior, 24, 31; *v*. Calaons, Cornellà de Conflent, Lladó, Lluçà, Marcèvol, el Monestir del Camp, Panissars, Puigcerdà, Ripoll, Sant Jaume de Frontanyà, Santa Maria de Riquer, Serrabona, Urgell.
Privilegium, 2, 18, 28, 29, 130, 162, 191, 192, 194, 195, 197, 200-203, 207, 226.
Probare, pàssim.
Probatio, pàssim.
Probi homines, 258.
Processus, pàssim.
Procuratio, XIV.
Procurator, 18.
Projenies, 25, 26, 107.
Proles, 35.
Proprietas, 25, 26.
Protocollum, 287.
Prudens, 19, 193-198.
Pullus, 276.
Pupillus, 264, 298.

Quartallum, - *bladi*, 98, 123, 125, 147; - *civate*, 207, 289, 329; *civate villanum*, 180; - *mercatalis civate*, 15; - *ordei*, 294; - *segale vilanum*, 235, 266, 273, 274, 328.
Questia, pàssim.
Quintum, 35, 215.
Questio, 2, 13.
Quartum, 9, 35, 42, 102, 119, 138, 174, 215.

Rama, 45.
Realencum, Reialenc, pàssim.
Recatura, 258.
Rechus, 258, 267.
Rector, 24, 60, 125, 126, 150, 157, 218, 237, 264.
Redditus, pàssim.
Redempcio, - *hominum et feminarum*, pàssim.
Regalenc, *v*. *realencum*.
Registrum, - *regis*, pàssim.
Reguerium, 102, 105, 111, 133, 155, 178, 207, 211, 284, 294, 296, 311, 322.
Religionis, pàssim .
Religiosus, 28, 162, 191, 192, 194, 195.
Reliquier, 72.
Resclausa, Resclosa, 220, 253.
Rescriptum, pàssim.
Retrodecima, II.
Retrofeudalia, *retrofevalia*, 81, 82, 91.
Retrofeudum, 183.
Rex, pàssim; *v*. *Illefonsus*, *Jacobus*, *Petrus*.
Reyalench, *v*. regalenc.
Rigatum, 276.
Rippa, 72, 75, 179.
Ripparia, 4, 17, 19, 82, 103, 118, 169, 189, 205, 207, 211, 219, 319, 322, 325, 330.
Rivulus, 220.
Rivus, 44, 102, 124, 136, 220, 253, 272, 279, 295.
Rota, 211, 220.
Ruppis, 16, 175.
Rusticus, 11.

Sacer, 18.
Sacerdos, 1, 188, 255, 270.
Sacramentalia, 16, 196.
Sacramentum, - *fidelitatis*, 257.
Sacrista, *v.* Elna, Sant Miquel de Cuixà.
Sajo, 110.
Sajonia, *Sayonia*, 143, 147, 197.
Sal, 203.
Salix, 102.
Sapiens, 123, 191, 192.
Scindere, - *ligna*, 257.
Scribania, 256, 257.
Scriptura, 18, 19.
Segada, 81.
Segala, 190, 235, 236, 256, 266, 273, 274, 291-293, 313, 318, 328.
Sentencia, pàssim; - *diffinitiva*, 18, 19, 21, 191-198, 202, 226.
Serra, 205, 206.
Servicia, pàssim.
Servitus, pàssim.
Sesterium, *sextarium*, 123, 256, 293; - *villanum*, 266.
Sigillum, 87, 130, 143, 144, 233, 234, 247, XXVI; - *cereum*, 191, 203, 257, 258, 298; - *major*, 19, 85, 94, 103, 138-142, 147-149, 152, 156,

203, 226, 232, 257; - *plumbeum*, 18, 191, 202, 203, 226.
Siligo, 263, XXXVII.
Silva, 23, 25, 26, 81, 83, 90.
Sinodum, 17, 156.
Socer, 15.
Solidus, *v. Moneta*.
Soror, 207, 322.
Sponsalicium, 322.
Stagnum, 253.
Statica, 4.
Sterium (*sextarium*?), 245.
Sterlinum, *v. Moneta*.
Strata, 71, 72, 78; - *publica*, 77.
Subscriptio, 23, 191.
Sutor, 300, 302.

Tasca, *Tascha*, 3, 23, 35, 112, 119, 125, 143, 214, 248, II.
Taschalia, 247.
Templum (ordo milice Templi), 258.
Tenedo, pàssim.
Tercium, 79, 102.
Termini, *terminium*, pàssim.
Terra, pàssim.
Terremerita, pàssim.
Territorium, 82, 85, 87, 91.
Testamentum, 18, 19, 130, 192, 203, 226, 251, 298, 312.
Thsaurarius, 321.
Tina, 203.
Tolta, pàssim.
Torrens, 9, 11, 59, 61, 69, 72, 80, 102, 125, 128, 175-177, 179, 245, 247, 255, 274, 276, 277, 299, 300.
Tractatus, 123.
Traginerius, 105, 111, 129.
Translatum, 28; - *publicum*, 19.
Treus, 245.
Tribunal, - *sedere pro tribunali*, 12-14, 203.
Tributum, 149, 197.
Trilea, 78, 169.
Trocium, - *vinee*, 9; - *terre*, 72, 75, 76, 319.
Troterius, 215, 219, XXXI.
Truyta, 262, 303.
Turris, 258.
Tutor, 95, 298.
Tutrix, 92, 131, 199.

Usaticum, pàssim; - *v*. Barcelona.
Uxor, 2, 9, 73, 93, 193.

Vassallus, 191, 192, 203, 226, 257, 270, 304-310, 311, 313, 318.
Vaxellum, 203.
Venatio, 23, 257.
Verneda, 219.
Via, pàssim; - *mercatalis*, 297; - *veteri*, 9.
Vicaria, pàssim; *v*. *Campum rotundum*.
Vicarius, 15, 148, 193, 220, 252, 257, 258, 298, 314, 315, 331.
Vicecomes, *v*. la Vall d'en Bas, Cerdanya, Illa.
Vicecomitatus, *v*. la Vall d'en Bas, Cerdanya.
Vicinare, 257.
Vicinus, XV, XVI.
Villa, pàssim.

FUNDACIÓ NOGUERA

FUNDACIÓ
NOGUERA

Fundació Noguera, constituïda el 20 de juliol de 1976 pel notari de Barcelona Raimon Noguera Guzman

Antics presidents: Raimon Noguera Guzman
Lluís Figa i Faura
Josep M. Puig Salellas

Patronat

President: Joan J. López Burniol
Vocals: Robert Follia i Camps
Jordi Figa i López-Palop
Enric Brancós Núñez
Francesc-X. Francino i Batlle
Francesc Torrent i Cufí
Secretari: Lluís Jou i Mirabent
Director de Publicacions: Josep Maria Sans i Travé

Publicacions de la Fundació Noguera

Inventaris d'Arxius Notarials de Catalunya

— Vinyet Panyella: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Sitges*. Barcelona, 1981.
1. Antoni Jordà i Fernàndez: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Vilafranca del Penedès*. Barcelona, 1983.
2. Lluïsa Cases i Loscos: *Catàleg dels Protocols Notarials de Lleida*. Barcelona, 1983.
3. Lluïsa Cases i Loscos: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Tremp*. Barcelona, 1983.
4. Sebastià Bosom i Isern i Salvador Galceran i Vigué: *Catàleg dels Protocols de Puigcerdà*. Barcelona, 1983.
5. Pere Puig i Ustrell i Josep Sanllehí i Ubach: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Terrassa*. Barcelona, 1984.
6. Josefina Molinero: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Sabadell*. Barcelona, 1984.
7. Ramon Planes i Albets: *Catàleg dels Protocols Notarials dels Arxius de Solsona*. Barcelona, 1985.
8. Montserrat Canela i Garayoa i Montse Garrabou i Peres: *Catàleg dels Protocols de Cervera*. Barcelona, 1986.

9. Lluïsa CASES I LOSCOS i Imma OLLICH I CASTANYER: *Catàleg dels Arxius Notarials de Vic*. Barcelona, 1986.
10. Joan PAPELL I TARDIU: *Catàleg dels Protocols de Valls*. Barcelona, 1989.
11. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Barcelona*. Barcelona, 1990.
12. Albert TORRA PÉREZ i M. Luz RETUERTA JIMÉNEZ: *Catàleg dels Protocols Notarials de l'antic districte de Sant Feliu de Llobregat*. Barcelona, 1991.
13. Joan FARRÉ I VILADRICH: *Catàleg dels Protocols de Balaguer.* Barcelona, 1991.
14. J. M. PONS I GURI i Hug PALOU I MIQUEL: *Catàleg de l'Arxiu Històric Notarial d'Arenys de Mar.* Barcelona, 1992.
15. M. TORRAS, B. MASATS, R. VALDENEBRO, L. VIRÓS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Manresa*. Volum I. Barcelona, 1993.
16. M. TORRAS, B. MASATS, R. VALDENEBRO, L. VIRÓS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Manresa*. Volum II. Barcelona, 1993.
17. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg de l'Arxiu de Protocols del districte notarial de Sort*. Barcelona, 1995.
18. Anna SABANÉS ALBERICH: *Inventari de l'Arxiu de Protocols Notarials del Vendrell.* Barcelona, 1995.
19. Josep M. T. GRAU I PUJOL: *Catàleg del fons notarial del districte de Santa Coloma de Farners.* Barcelona, 1995.
20. M. A. ADROER I PELLICER, J. M. T. GRAU I PUJOL, J. MATAS I BALAGUER: *Catàleg dels Protocols del districte de Girona (I)*. Barcelona, 1996.
21. Marta VIVES I SABATÉ: *L'Arxiu de Protocols del districte d'Igualada.* Barcelona, 1997.
22. Roser PUIG I TÀRRECH: *Catàleg dels protocols notarials dels antics districtes de Falset i Gandesa.* Barcelona, 2000.
23. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *Catàleg dels protocols notarials de Tarragona (1472-1899)*. Barcelona, 2000.
24. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segles XIII-XV.* Vol. I. Barcelona, 2001.
25. Rafel MESTRES I BOQUERA i Núria JORNET I BENITO: *Catàleg dels protocols notarials de Vilanova i la Geltrú.* Barcelona, 2001.
26. Joan FORT I OLIVELLA, Erika SERNA I COBA; Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels protocols del districte de Figueres (I).* Barcelona, 2001.
27. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVI.* Vol. II. Barcelona, 2003.
28. M. Àngels ADROER I PELLICER, Erika SERNA I COBA, Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels Protocols del districte de Figueres*. Vol. II. Barcelona, 2004.
29. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVII. 1601-1650*. Vol. III. Barcelona, 2004.
30. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVII. 1651-1700*. Vol. IV. Barcelona, 2006.
31. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVIII. 1701-1750*. Vol. V. Barcelona, 2009.
32. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVIII. 1751-1800*. Vol. VI. Barcelona, 2009.
33. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XIX. 1801-1862.* Vol. VII. Barcelona, 2012.
34. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XIX. 1863-1900.* Vol. VIII. Barcelona, 2012.

Textos i Documents

1. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. I. Barcelona, 1981.
2. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. II. Barcelona, 1982.
3. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. III. 1. Estudi jurídic. Barcelona, 1984.
4. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. III. 2. Diplomatari. Barcelona, 1984.
5. Antoni UDINA i ABELLÓ: *La successió testada a la Catalunya altomedieval*. Barcelona, 1984.
6. Joan BASTARDAS i PARERA: *Usatges de Barcelona*. Barcelona, 1984 (2.ª edició 1991).
7. Josep Maria PONS GURI: *El Cartoral de Santa Maria de Roca Rossa*. Barcelona, 1984.
8. Jesús ALTURO i PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum I. Barcelona, 1985.
9. Jesús ALTURO i PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum II. Barcelona, 1985.
10. Jesús ALTURO i PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum III. Barcelona, 1985.
11. Arcadi GARCIA i SANZ i Josep Maria MADURELL i MARIMON: *Societats Mercantils a Barcelona*. Volum I. Barcelona, 1986.
12. Arcadi GARCIA i SANZ i Josep Maria MADURELL i MARIMON: *Societats Mercantils a Barcelona*. Volum II. Barcelona, 1986.
13. Tomàs de MONTAGUT i ESTRAGUÉS: *El Mestre Racional a la Corona d'Aragó (1283-1419)*. Volum I. Barcelona, 1987.
14. Tomàs de MONTAGUT i ESTRAGUÉS: *El Mestre Racional a la Corona d'Aragó (1283-1419)*. Volum II. Barcelona, 1987.
15. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. IV. Barcelona, 1987.
16. Josep Maria PONS i GURI: *Les col·leccions de costums de Girona*. Barcelona, 1988.
17. Pere PUIG i USTRELL, Teresa CARDELLACH i GIMÉNEZ, Montserrat ROYES i PIJOAN i Judit TAPIOLAS i BADIELLA: *Pergamins de l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa, 1279-1387*. Barcelona, 1988.
18. Josep FERNÀNDEZ i TRABAL i Joan FERNÀNDEZ i TRABAL: *Inventari dels pergamins del Fons Mercader - Bell-lloc de l'Arxiu Històric Municipal de Cornellà de Llobregat (segles XI-XVIII)*. Volum I. Barcelona, 1989.
19. Josep FERNÀNDEZ i TRABAL i Joan FERNÀNDEZ i TRABAL: *Inventari dels pergamins del Fons Mercader - Bell-lloc de l'Arxiu Històric Municipal de Cornellà de Llobregat (segles XI-XVIII)*. Volum II. Barcelona, 1989.
20. Josep M. PONS i GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum I. Barcelona, 1989.
21. Josep M. PONS i GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana.* Volum II. Barcelona, 1989.
22. Josep M. PONS i GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum III. Barcelona, 1989.
23. J. M. PONS i GURI i Jesús RODRÍGUEZ BLANCO: *Inventari dels pergamins de l'Arxiu Històric Municipal de Calella*. Barcelona, 1990.
24. Max TURULL i RUBINAT: *La configuració jurídica del municipi Baix-Medieval*. Barcelona, 1990.
25. María del Carmen ÁLVAREZ MÁRQUEZ: *La Baronia de la Conca d'Òdena.* Barcelona, 1990.
26. Margarida ANGLADA, M. Àngels FERNÁNDEZ i Concepció PETIT: *Els quatre llibres de la reina Elionor de Sicília a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona.* Barcelona, 1992.

FUNDACIÓ RAFAEL

27. Jordi ANDREU I DAUFÍ, Josep CANELA I FARRÉ i M. Àngels SERRA I TORRENT: *El llibre de comptes com a font per a l'estudi d'un casal noble de mitjan segle XV. Primer llibre memorial començat per la senyora dona Sanxa Ximenis de Fox e de Cabrera e de Navalles*. Barcelona, 1992.
28. Josep M. SANS I TRAVÉ: *Dietari o Llibre de Jornades (1411-1484) de Jaume Safont*. Barcelona, 1992.
29. Montserrat BAJET I ROYO: *El mostassaf de Barcelona i les seves funcions en el segle XVI. Edició del "Llibre de les Ordinations"*. Barcelona, 1994.
30. Josep HERNANDO: *Llibres i lectors a la Barcelona del segle XIV*. Volum I. Barcelona, 1995.
31. Josep HERNANDO: *Llibres i lectors a la Barcelona del segle XIV*. Volum II. Barcelona, 1995.
32. Maria Mercè COSTA I PARETAS: *La casa de Xèrica i la seva política en relació amb la monarquia de la Corona d'Aragó (segles XIII-XIV)*. Barcelona, 1998.
33. Antoni UDINA I ABELLÓ: *Els testaments dels comtes de Barcelona i dels reis de la Corona d'Aragó. De Guifré Borrell a Joan II*. Barcelona, 2001.
34. Ricardo CIERBIDE: *Edició crítica dels manuscrits catalans inèdits de l'orde de Sant Joan de Jerusalem (segles XIV-XV)*. Barcelona, 2002.
35. Agustí ALCOBERRO: *L'exili austriacista (1713-1747)*. Volum I. Barcelona, 2002.
36. Agustí ALCOBERRO: *L'exili austriacista (1713-1747)*. Volum II. Barcelona, 2002.
37. Josep Maria SANS I TRAVÉ: *El* Llibre Verd *del pare Jaume Pasqual. Primera història del monestir de Vallbona*. Barcelona, 2002.
38. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum IV. Barcelona, 2006.
39. José Enrique RUIZ-DOMÈNEC: *Quan els vescomtes de Barcelona eren. Història, crònica i documents d'una família catalana dels segles X, XI i XII*. Barcelona, 2006.
40. Eulàlia MIRALLES (ed.): Antoni VILADAMOR, *Història general de Catalunya*. Volum I. Barcelona, 2007.
41. Eulàlia MIRALLES (ed.): Antoni VILADAMOR, *Història general de Catalunya*. Volum II. Barcelona, 2007.
42. Josefina MUTGÉ I VIVES: *El monestir benedictí de Sant Pau del Camp de Barcelona a través de la documentació de cancelleria reial de l'Arxiu de la Corona d'Aragó (1287-1510)*. Barcelona, 2008.
43. Rodrigue TRÉTON (ed.): *El llibre de les monedes de Barcelona i dels florins d'or d'Aragó. Compilació redactada per Jaume Garcia, arxiver reial de Barcelona, per a ús de la seca de Perpinyà*. Barcelona, 2009.
44. Joan PAPELL I TARDIU (ed.): *Compendium abreviatum. Còdex del monestir de Santa Maria de Santes Creus dels segles XV i XVI, de Fra Bernat Mallol i fra Joan Salvador*. Barcelona, 2009.
45. Montserrat DURAN PUJOL (ed.): *Llibre de la confraria y offici de perayres de la vila de Igualada, en lo qual estan continuadas las ordinacions y determinacions de dit offici, tretas del llibre de la confraria de perayres de la ciutat de Barcelona (1614-1887)*. Volum I. Barcelona, 2012.
46. Montserrat DURAN PUJOL (ed.): *Llibre de la confraria y offici de perayres de la vila de Igualada, en lo qual estan continuadas las ordinacions y determinacions de dit offici, tretas del llibre de la confraria de perayres de la ciutat de Barcelona (1614-1887)*. Volum II. Barcelona, 2012.
47. Carles DÍAZ MARTÍ (ed.): *La primera crònica del monestir de Sant Jeroni de la Murtra (1413-1604) de Francesc Talet*. Barcelona, 2013.
48. Joan FERRER I GODOY (ed.): *Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna 1630-1859*. Volum I. Barcelona, 2013.
49. Joan FERRER I GODOY (ed.): *Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna 1630-1859*. Volum II. Barcelona, 2013.

FUNDACIÓ NOGUERA

50. Rodrigue TRÉTON: *Liber Feudorum A. Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294 (Cerdanya, Capcir, Conflent, Vall de Ribes, Ripollès, Vallespir i vegueria de Camprodon)*. Volum I. Barcelona, 2013.
51. Rodrigue TRÉTON: *Liber Feudorum A. Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294 (Cerdanya, Capcir, Conflent, Vall de Ribes, Ripollès, Vallespir i vegueria de Camprodon)*. Volum II. Barcelona, 2013.

Textos i Documents. "Maior"

1. Jesús MASSIP I FONOLLOSA i altres: *Costums de Tortosa.* Barcelona, 1996 (format 22 × 31 cm).
2. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar.* Barcelona, 2001.

Estudis

1. AA. DD.: *Estudis sobre història de la Institució Notarial a Catalunya, en honor de Raimon Noguera*. Barcelona, 1988.
2. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya.* I. Actes del Ir Simposi Internacional de 1990. Barcelona, 1991.
3. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya.* II. Actes del IIn Simposi Internacional de 1991. Barcelona, 1992.
4. Ángel MARTÍNEZ SARRIÓN: *Monjos i clergues a la recerca del Notariat. Estudi dels documents llatins de l'abadia de Sankt Gallen (segles VIII-XII)*. Barcelona, 1992.
5. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *Ius proprium - Ius commune a Europa. El dret comú i Catalunya*, III. Actes del IIIr Simposi Internacional de 1992: *Homenatge al professor André Gouron amb motiu de la seva investidura com a Doctor Honoris Causa per la Universitat de Barcelona.* Barcelona, 1993.
6. Arcadi GARCIA I SANZ i Núria COLL I JULIÀ †: *Galeres mercants catalanes dels segles XIV i XV,* Barcelona, 1994.
7. AA. DD.: *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*. Barcelona, 1994.
8. Belén MORENO CLAVERÍAS: *La contractació agrària a l'Alt Penedès durant el segle XVIII. El contracte de rabassa morta i l'expansió de la vinya*. Barcelona, 1995.
9. Josep M. PUIG SALELLAS: *De remences a rendistes: els Salellas (1322-1935)*. Barcelona, 1996.
10. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, IV.* Actes del IVt Simposi Internacional de 1994: *Homenatge al professor Josep M. Gay Escoda*. Barcelona, 1995.
11. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, V.* Actes del Vè Simposi Internacional de 1995. Barcelona, 1996.
12. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, VI.* Actes del VIè Simposi Internacional de 1996. Barcelona, 1997.
13. Jaume CODINA: *Contractes de matrimoni al delta del Llobregat.* Barcelona, 1997.
14. Maria Adela FARGAS PEÑARROCHA: *Família i poder a Catalunya, 1516-1626. Les estratègies de consolidació de la classe dirigent.* Barcelona, 1997.
15. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, VII.* Actes del VIIè Simposi Internacional de 1997. Barcelona, 1998.
16. Tomàs LÓPEZ PIZCUETA: *La Pia Almoina de Barcelona (1161-1350). Estudi d'un patrimoni eclesiàstic català baixmedieval.* Barcelona, 1998.

FUNDACIÓ NOGUERA

17. Josep M. CRUSELLES: *Els notaris de la ciutat de València. Activitat professional i comportament social a la primera meitat del segle XV*. Barcelona, 1998.
18. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya, VIII*. Actes del VIIIè Simposi Internacional de 1998. Barcelona, 1999.
19. Josep SERRANO DAURA (ed.): *El territori i les seves institucions històriques*. Actes de les Jornades d'Estudi. Volum I. Barcelona, 1999.
20. Josep SERRANO DAURA (ed.): *El territori i les seves institucions històriques*. Actes de les Jornades d'Estudi. Volum II. Barcelona, 1999.
21. Anna RICH ABAD: *La comunitat jueva de Barcelona entre 1348 i 1391 a través de la documentació notarial*. Barcelona, 1999.
22. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya,* IX. Actes del IXè Simposi Internacional de 1999: *La família i el seu patrimoni*. Barcelona, 2000.
23. AA. DD.: *Actes del II Congrés d'Història del Notariat Català*. Barcelona, 2000.
24. Jordi FIGA I LÓPEZ-PALOP (ed.): *Miscel·lània Lluís Figa i Faura*. Barcelona, 2000.
25. Josep SERRANO I DAURA: *Senyoriu i municipi a la Catalunya Nova. Comandes de Miravet, d'Orta, d'Ascó i de Vilalba i baronies de Flix i d'Entença*. Volum I. Barcelona, 2000.
26. Josep SERRANO I DAURA: *Senyoriu i municipi a la Catalunya Nova. Comandes de Miravet, d'Orta, d'Ascó i de Vilalba i baronies de Flix i d'Entença*. Volum II. Barcelona, 2000.
27. Daniel PIÑOL I ALABART: *El notariat públic al Camp de Tarragona. Història, activitat, escriptura i societat (segles XIII-XIV)*. Barcelona, 2000.
28. Maria VILAR I BONET: *Els béns del Temple a la Corona d'Aragó en suprimir-se l'orde,* Barcelona, 2000.
29. Cristina BORAU: *Els promotors de capelles i retaules en la Barcelona del segle XIV*. Barcelona, 2003.
30. Alfons ZARZOSO: *Medicina i Il·lustració a Catalunya*. Barcelona, 2004.
31. Santiago DE LLOBET MASACHS: *El matrimoni infantil a Catalunya i Europa*. Barcelona, 2005.
32. Joaquim ALBAREDA SALVADÓ: *El "cas dels catalans". La conducta dels aliats arran de la Guerra de Successió (1705-1742)*. Barcelona, 2005.
33. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII*. Barcelona, 2006.
34. Imma PUIG ALEU: *Una visita pastoral al Baix Empordà als anys 1420-1423*. Barcelona, 2006.
35. Maria GARGANTÉ LLANES: *Arquitectura religiosa del segle XVIII a la Segarra i l'Urgell. Condicionants, artífexs i pràctica constructiva*. Barcelona, 2006.
36. Martín RODRIGO Y ALHARILLA: *Indians a Catalunya: capitals cubans en l'economia catalana* . Barcelona, 2007.
37. Victòria ALMUNI BALADA: *La catedral de Tortosa als segles del gòtic*, volum I, Barcelona, 2007.
38. Victòria ALMUNI BALADA: *La catedral de Tortosa als segles del gòtic*, volum II, Barcelona, 2007.
39. Natividad CASTEJÓN DOMÈNECH: *Aproximació a l'estudi de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona. Repertori documental del segle XV*. Barcelona, 2007.
40. Jaume AUFERIL I BEA (ed.): Antoni VALLMANYA, *Poesies*. Barcelona, 2007.
41. Carles VELA I AULESA: *Especiers i candelers a Barcelona a la baixa edat mitjana. Testaments, família i sociabilitat,* Volum I, Barcelona, 2007.
42. Carles VELA I AULESA: *Especiers i candelers a Barcelona a la baixa edat mitjana. Testaments, família i sociabilitat,* Volum II, Barcelona, 2007.
43. Lluís MONJAS MANSO: *La reforma eclesiàstica i religiosa de la província eclesiàstica Tarraconense al llarg de la baixa edat mitjana*. Barcelona, 2008.
44. Joan SOLER I JIMÉNEZ: *La formació de la Pobla de Santa Pau a redós del castell dels barons (1248-1331)*. Barcelona, 2008.

FUNDACIÓ NOGUERA

45. Jordi MORELLÓ BAGET: *Municipis sota la senyoria dels creditors de censals: la gestió del deute públic a la baronia de la Llacuna (segle XV)*. Barcelona, 2008.
46. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum I. Barcelona, 2008.
47. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum II. Barcelona, 2009.
48. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum III. Barcelona, 2009.
49. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum IV. Barcelona, 2009.
50. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*. Volum V. Barcelona, 2009.
51. Eduard MARTÍ FRAGA: *La classe dirigent catalana. Els membres de la Conferència dels Tres Comuns i del Braç Militar (1697-1714)*. Barcelona, 2009.
52. Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ: *Els concilis ilerdenses de la província eclesiàstica Tarraconense a l'edat mitjana (546-1460)*. Barcelona, 2009.
53. Xavier SOLÀ I COLOMER: *El monestir de Santa Maria d'Amer a l'època moderna: religió, cultura i poder. De la reforma benedictina a la vigília de les desamortitzacions (1592-1835)*. Volum I. Barcelona, 2010.
54. Xavier SOLÀ I COLOMER: *El monestir de Santa Maria d'Amer a l'època moderna: religió, cultura i poder. De la reforma benedictina a la vigília de les desamortitzacions (1592-1835)*. Volum II. Barcelona, 2010.
55. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *La mitjana noblesa catalana a la darreria de l'etapa foral*. Barcelona, 2010.
56. Manuel GÜELL: *Els Margarit de Castell d'Empordà. Família, noblesa i patrimoni a l'època moderna*. Barcelona, 2011.
57. Josep M. GIRONELLA I GRANÉS: *Els molins i les salines de Castelló d'Empúries al segle XIV. La mòlta de cereals, el batanatge de teixits i l'obtenció de sal en una vila catalana baixmedieval*. Barcelona, 2010.
58. Llorenç FERRER I ALÒS: *Sociologia de la industrialització. De la seda al cotó a la Catalunya central (segles XVIII-XIX)*. Barcelona, 2011.
59. Elvis MALLORQUÍ: *Parròquia i societat rural al bisbat de Girona, segles XIII-XIV*. Barcelona, 2011.
60. Jordi ROCA VERNET: *La Barcelona revolucionària i liberal: exaltats, milicians i conspiradors*. Barcelona, 2011.
61. Josep CAPDEFERRO PLA: *Ciència i experiència. El jurista Fontanella (1575-1649) i les seves cartes*. Barcelona, 2012.
62. Montserrat RICHOU I LLIMONA: *La terra, la família i la mort al Baix Maresme (1348-1486)*. Barcelona, 2012.
63. Pere GIFRE RIBAS: *Els senyors útils i propietaris de mas. La formació històrica d'un grup social pagès (vegueria de Girona, 1486-1730)*. Barcelona, 2012.
64. Elisa BADOSA I COLL (†): *La Barcelona del barroc a través d'una família de comerciants: els Amat*. Barcelona, 2012.
65. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *Felip IV i Catalunya*. Barcelona, 2013.
66. Jaume FULLOLA I FUSTER: *Mequinensa: de l'aïllament agrari a l'eclosió minera*. Barcelona, 2013.

Acta Notariorum Cataloniae

1. Laureà PAGAROLAS I SABATÉ: *El protocol del notari Bonanat Rimentol de 1351*. Barcelona, 1991.
2. Pere PUIG I USTRELL: *Capbreu primer de Bertran acòlit, notari de Terrassa, 1237-1242*. Volum I. Barcelona, 1992.
3. Pere PUIG I USTRELL: *Capbreu primer de Bertran acòlit, notari de Terrassa, 1237-1242*. Volum II. Barcelona, 1992.
4. J. HERNANDO, J. FERNÀNDEZ, J. GÜNZBERG: *Liber examinationis notariorum civitatis Barchinone (1348-1386)*. Barcelona, 1992.
5. G. GONZALVO, M. C. COLL, O. SAMPRÓN: *El protocol del notari Pere de Folgueres (1338)*. Barcelona, 1996.
6. Rafael GINEBRA I MOLINS: *El Manual primer de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic (1230-1233)*. Volum I. Barcelona, 1998.
7. Rafael GINEBRA I MOLINS: *El Manual primer de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic (1230-1233)*. Volum II. Barcelona, 1998.
8. Miquel FORRELLAD SOLÀ: *Manual de Francesc Ajac, notari de Sabadell, 1400-1402*. Barcelona, 1998.
9. M. C. COLL, X. CAZENEUVE, J. HERNANDO: *El manual de Joan de Cabreny (1385-1386)*. Barcelona, 1999.
10. Rafel GINEBRA I MOLINS, Anna Maria DE ROCAFIGUERA I GARCIA, Jordi VILAMALA I SALVANS: *El manual de 1641 de Joan Francesc Torrellebreta, notari de Vic*. Barcelona, 2001.
11. Joan PAPELL I TARDIU: *El manual de les escriptures públiques d'Ignasi Cases i Ferrer, notari de Valls (1790-1791)*. Volum I. Barcelona, 2001.
12. Joan PAPELL I TARDIU, *El manual de les escriptures públiques d'Ignasi Cases i Ferrer, notari de Valls (1790-1791)*. Volum II. Barcelona, 2001.
13. Miquel TORRAS I CORTINA: *El manual del notari Pere Pau Solanelles de l'escrivania pública d'Igualada (1475-1479)*. Volum I. Barcelona, 2003.
14. Miquel TORRAS I CORTINA: *El manual del notari Pere Pau Solanelles de l'escrivania pública d'Igualada (1475-1479)*. Volum II. Barcelona, 2003.
15. Joan PEYTAVÍ DEIXONA: *El manual de 1700 de Jaume Esteve, notari de Perpinyà*. Barcelona, 2004.
16. Teresa ALEIXANDRE I SEGURA: *El Liber Iudeorum núm. 90 de l'Aleixar*. Barcelona, 2004.
17. Hug PALOU i MIQUEL: *Els* libri notularum *de Santa Coloma de Queralt (1240-1262)*. Volum I. Barcelona, 2009.
18. Hug PALOU i MIQUEL: *Els* libri notularum *de Santa Coloma de Queralt (1240-1262)*. Volum II. Barcelona, 2009.
19. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *El protocol de 1850 del notari de Reus Francesc Sostres i Soler i del seu connotari Magí Sostres i Torra, naturals de Calaf*. Volum I. Barcelona, 2009.
20. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *El protocol de 1850 del notari de Reus Francesc Sostres i Soler i del seu connotari Magí Sostres i Torra, naturals de Calaf*. Volum II. Barcelona, 2009.
21. Pilar MEILÁN CAMPO: *Manual de Marina de Josep Serra, notari de Mataró (1774-1775)*. Barcelona, 2010.
22. Rubén MOLINA I CAMPOY i Aymat CATAFAU CASTELLET: *La nòtula del notari Bernat Frigola de Cotlliure*. Barcelona, 2011.
23. Carme MUNTANER I ALSINA: *El Manual de Joan Pau Ferrer i Sala, notari de Sitges (1794-1796)*. Volum I. Barcelona, 2013.
24. Carme MUNTANER I ALSINA: *El Manual de Joan Pau Ferrer i Sala, notari de Sitges (1794-1796)*. Volum II. Barcelona, 2013.
25. Ricard Jordi BAÑÓ I ARMIÑANA: *Un notal alcoià dels anys 1296-1303*. Barcelona, 2013.

FUNDACIÓ

Llibres de Privilegis

1. Max TURULL I RUBINAT, Montserrat GARRABOU I PERES, Josep HERNANDO I DELGADO i Josep M. LLOBET I PORTELLA: *Llibre de Privilegis de Cervera, 1182-1456*. Barcelona, 1991.
2. J. VALLÉS, J. VIDAL, M. C. COLL i J. M. BOSCH: *El Llibre Verd de Vilafranca*. Volum I. Barcelona, 1992.
3. J. VALLÉS, J. VIDAL, M. C. COLL i J. M. BOSCH: *El Llibre Verd de Vilafranca*. Volum II. Barcelona, 1992.
4. Antoni MAYANS I PLUJÀ i Xavier PUIGVERT I GURT: *Llibre de Privilegis d'Olot (1315-1702)*. Barcelona, 1995.
5. Marc TORRAS I SERRA: *Llibre Verd de Manresa (1218-1902)*. Barcelona, 1996.
6. G. GONZALVO, J. HERNANDO, F. SABATÉ, M. TURULL i P. VERDÉS: *Els llibres de privilegis de Tàrrega (1058-1473)*. Barcelona, 1997.
7. Christian GUILLERÉ: *Llibre Verd de la ciutat de Girona (1144-1533)*. Barcelona, 2000.
8. Griselda JULIOL I ALBERTÍ: *Llibre Vermell de la ciutat de Girona (1188-1624)*. Barcelona, 2001.
9. Antoni COBOS FAJARDO: *Llibre de Privilegis de la vila de Figueres (1267-1585)*. Barcelona, 2004.
10. Teresa CARDELLACH I GIMÉNEZ, Pere PUIG I USTRELL, Vicenç RUIZ I GÓMEZ i Joan SOLER I JIMÉNEZ: *Llibre de privilegis de la vila i el terme de Terrassa (1228-1652)*, Barcelona, 2006.
11. Anna GIRONELLA DELGÀ: *Llibre groc de la ciutat de Girona*. Barcelona, 2007.
12. Joan VILLAR I TORRENT: *Llibre de privilegis de Palafrugell (1250-1724)*. Barcelona, 2007.
13. Sebastià BOSOM i Susanna VELA: *Llibre de privilegis de la vila de Puigcerdà*. Barcelona, 2007.
14. Sebastià BOSOM i Susanna VELA: *Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà*. Barcelona, 2009.
15. Vicent GARCIA EDO: *El Llibre Verd de Perpinyà (segle XII-1395)*. Barcelona, 2010.

Diplomataris

FUNDACIÓ NOGUERA

1. Josep Maria MARQUÈS: *Cartoral, dit de Carlemany, del bisbe de Girona (s. IX-XIV)*. Volum I. Barcelona, 1993.
2. Josep Maria MARQUÈS: *Cartoral, dit de Carlemany, del bisbe de Girona (s. IX-XIV)*. Volum II. Barcelona, 1993.
3. Pau MORA - Lorenzo ANDRINAL: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de La Real de Mallorca, 1361-1386*. Volum I. Barcelona, 1993.
4. Pau MORA - Lorenzo ANDRINAL: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de La Real de Mallorca, 1361-1386*. Volum II. Barcelona, 1993.
5. Maria PARDO I SABARTÉS: *Mensa episcopal de Barcelona (878-1299)*. Barcelona, 1994.
6. Albert BENET I CLARÀ: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (segles IX-X)*. Barcelona, 1994.
7. Esteve PRUENCA I BAYONA: *Diplomatari de Santa Maria d'Amer*. Barcelona, 1995.
8. Pere PUIG I USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomatari dels segles x i XI*. Volum I. Barcelona, 1995.
9. Pere PUIG I USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomatari dels segles x i XI*. Volum II. Barcelona, 1995.
10. Pere PUIG I USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomatari dels segles x i XI*. Volum III. Barcelona, 1995.

11. Antoni VIRGILI: *Diplomatari de la catedral de Tortosa (1062-1193)*. Barcelona, 1997.
12. Josep M. MARQUÈS: *Col·lecció diplomàtica de Sant Daniel de Girona (924-1300)*. Barcelona, 1997.
13. Ramon MARTÍ: *Col·lecció diplomàtica de la Seu de Girona (817-1100)*. Barcelona, 1997.
14. Xavier PÉREZ I GÓMEZ: *Diplomatari de la cartoixa de Montalegre (segles x-xii)*. Barcelona, 1998.
15. Andreu GALERA I PEDROSA: *Diplomatari de la vila de Cardona (anys 966-1276)*. Barcelona, 1998.
16. Ramon SAROBE: *Col·lecció diplomàtica de la Casa del Temple de Gardeny (1070-1200)*. Volum I. Barcelona, 1998.
17. Ramon SAROBE: *Col·lecció diplomàtica de la Casa del Temple de Gardeny (1070-1200)*. Volum II. Barcelona, 1998.
18. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum I. Barcelona, 1999.
19. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum II. Barcelona, 1999.
20. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum III. Barcelona, 1999.
21. Jesús ALTURO I PERUCHO: *Diplomatari d'Alguaire i del seu monestir santjoanista de 1076 a 1244*. Barcelona, 1999.
22. M. Josepa ARNALL I JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1515)*. Volum I. Barcelona, 2000.
23. M. Josepa ARNALL I JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1515)*. Volum II. Barcelona, 2000.
24. Pere PUIG, Vicenç RUIZ i Joan SOLER: *Diplomatari de Sant Pere i Santa Maria d'Ègara. Terrassa, 958-1207*. Barcelona, 2001.
25. Antoni VIRGILI (ed.): *Diplomatari de la catedral de Tortosa (1193-1212). Episcopat de Gombau de Santa Oliva*. Barcelona, 2001.
26. Antoni BACH I RIU: *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*. Volum I. Barcelona, 2002.
27. Antoni BACH I RIU: *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*. Volum II. Barcelona, 2002.
28. Josep M. PONS I GURI i Hug PALOU I MIQUEL: *Un cartoral de la canònica agustiniana de Santa Maria del castell de Besalú (segles x-xv)*. Barcelona, 2002.
29. Manuel PASTOR I MADALENA: *El cartulari de Xestalgar: memòria escrita d'un senyoriu valencià*. Barcelona, 2004.
30. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1517-1713)*. Volum III. Barcelona, 2005.
31. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1517-1713)*. Volum IV. Barcelona, 2005.
32. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum I. Barcelona, 2005.
33. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum II. Barcelona, 2005.
34. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum III. Barcelona, 2005.
35. Joan PAPELL I TARDIU: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Santes Creus (975-1225)*. Volum I. Barcelona, 2005.
36. Joan PAPELL I TARDIU: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Santes Creus (975-1225)*. Volum II. Barcelona, 2005.

FUNDACIÓ NOGUERA

37. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum I. Barcelona, 2006.

38. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum II. Barcelona, 2006.

39. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum III. Barcelona, 2006.

40. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum IV. Barcelona, 2006.

41. Josep BAUCELLS, Àngel FÀBREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum V. Barcelona, 2006.

42. Jordi BOLÒS: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Serrateix (segles X-XV)*. Barcelona, 2006.

43. Joan FERRER i GODOY: *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses (995-1273)*. Barcelona, 2009.

44. Irene LLOP (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Casserres*. Volum I. Barcelona, 2009.

45. Irene LLOP (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Casserres*. Volum II. Barcelona, 2009.

46. Josep Maria MARQUÈS i PLANAGUMÀ: *El* Cartoral de Rúbriques Vermelles *de Pere de Rocabertí, bisbe de Girona (1318-1324)*. Barcelona, 2009.

47. Jordi BOLÒS: *Diplomatari del monestir de Sant Pere de la Portella*. Barcelona, 2009.

48. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum I. Barcelona, 2010.

49. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum II. Barcelona, 2010.

50. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum III. Barcelona, 2010.

51. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum IV. Barcelona, 2010.

52. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum I. Barcelona, 2010.

53. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum II. Barcelona, 2010.

54. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum III. Barcelona, 2010.

55. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum IV. Barcelona, 2010.

56. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdéu*. Volum V. Barcelona, 2010.

57. Ernest BELENGUER CEBRIÀ (ed.): *Col·lecció documental del regnat de Ferran II i la ciutat de València (1479-1516)*. Volum I. Barcelona 2011.

58. Ernest BELENGUER CEBRIÀ (ed.): *Col·lecció documental del regnat de Ferran II i la ciutat de València (1479-1516)*. Volum II. Barcelona 2011.

59. Jesús ALTURO i PERUCHO: *Diplomatari d'Alguaire i del seu monestir duple de l'orde de Sant Joan de Jerusalem (1245-1300)*. Barcelona, 2010.

60. Ramon CHESÉ LAPEÑA (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere d'Àger fins 1198*. Volum I. Barcelona, 2011.

61. Ramon Chesé Lapeña (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere d'Àger fins 1198*. Volum II. Barcelona, 2011.
62. Stefano M. Cingolani: *Diplomatari de Pere I el Gran. 1. Cartes i Pergamins (1258-1285)*. Barcelona, 2011.
63. Pere Puig i Ustrell, Vicenç Ruiz i Gómez, Joan Soler Jiménez, Alan Capellades i Riera: *Diplomatari de Sant Pere d'Ègara i Santa Maria de Terrassa, 1203-1291*. Barcelona, 2013.
64. Elvis Mallorquí Garcia: *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Galligants (911-1300)*. Volum I. Barcelona, 2013.
65. Elvis Mallorquí Garcia: *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Galligants (911-1300)*. Volum II. Barcelona, 2013.

FUNDACIÓ NOGUERA

Primera pàgina del *Liber feudorum A* amb l'encapçalament del segle xv.

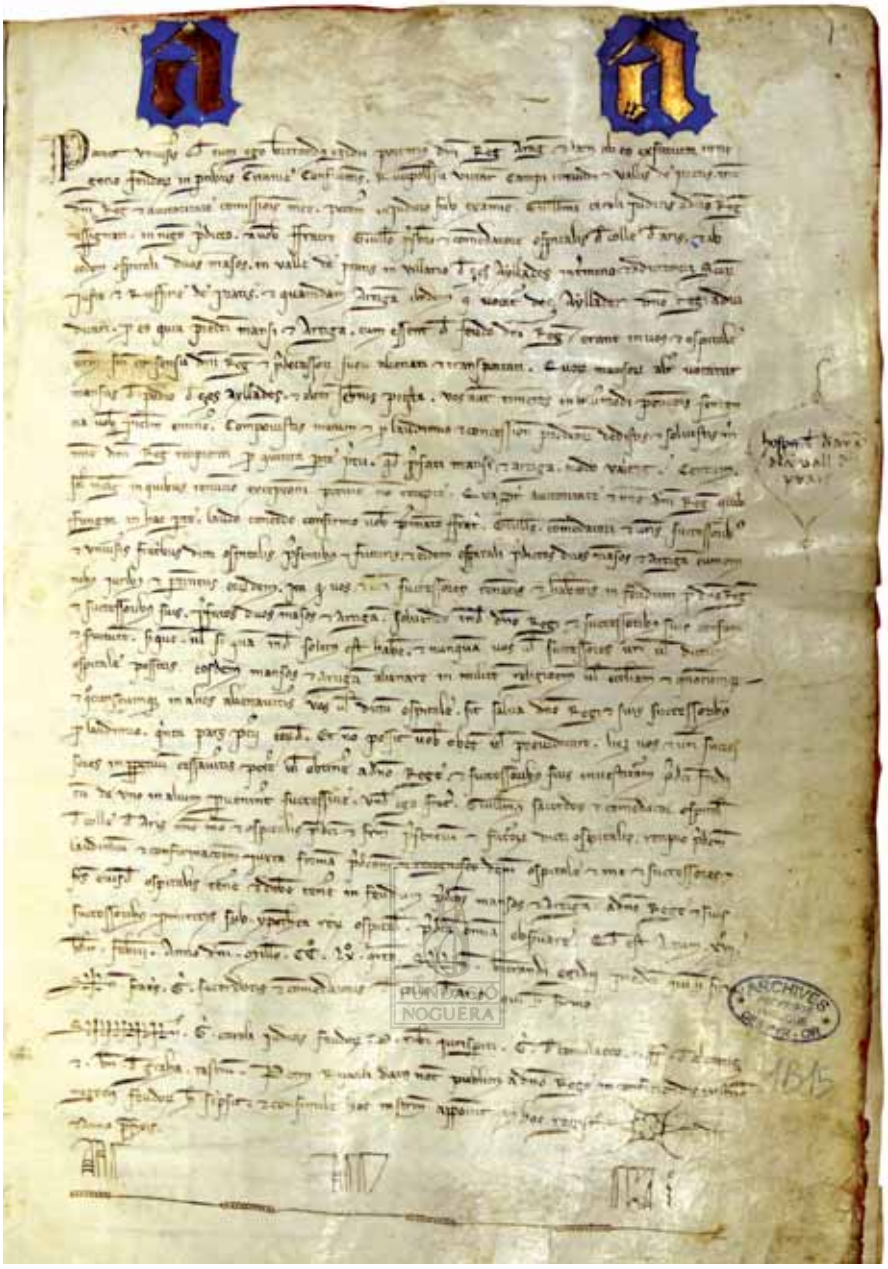

Segon foli del *Liber feudorum A* amb les dues caplletres *a* en caràcters gòtics representats amb pa d'or.

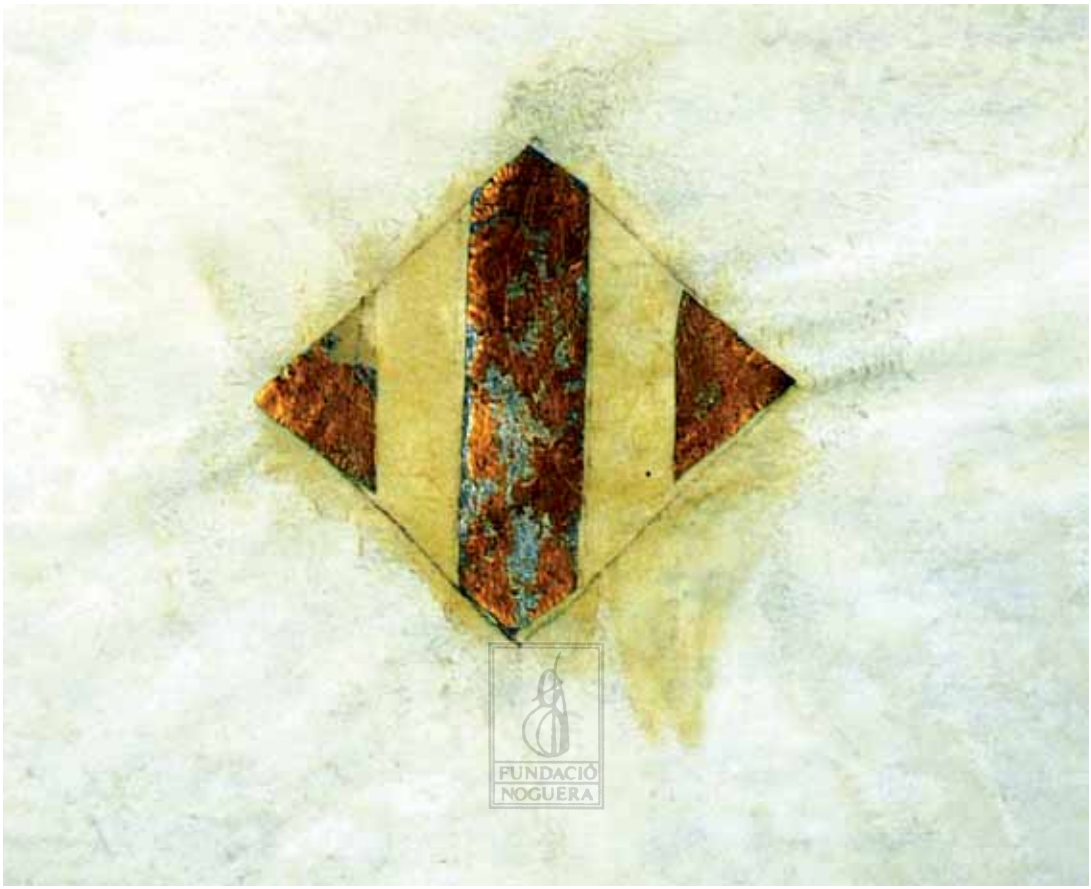
FUNDACIÓ
NOGUERA

Detall de l'escut en forma de rombe que presenta tres pals de pa d'or figurat a l'ultim foli del primer quadern del *Liber feudorum A*.

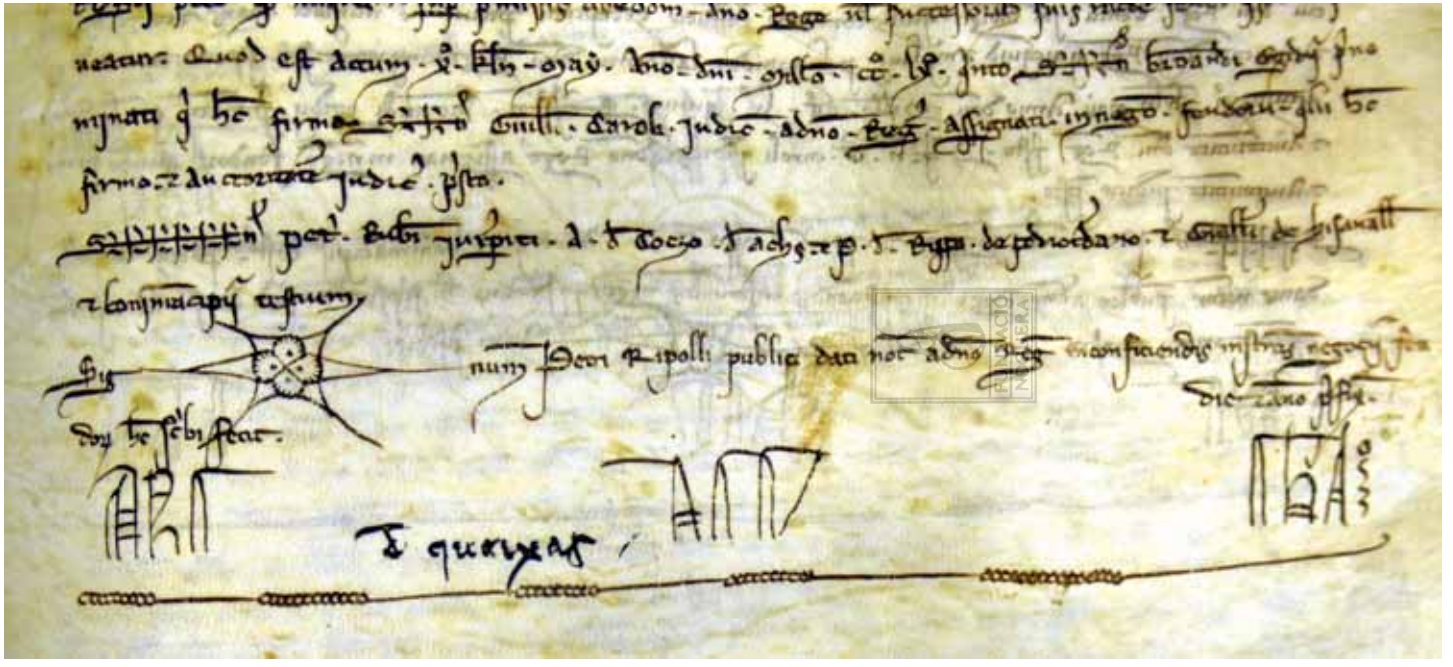

Signatura manual del notari Pere Ripoll amb la divisa de partició.

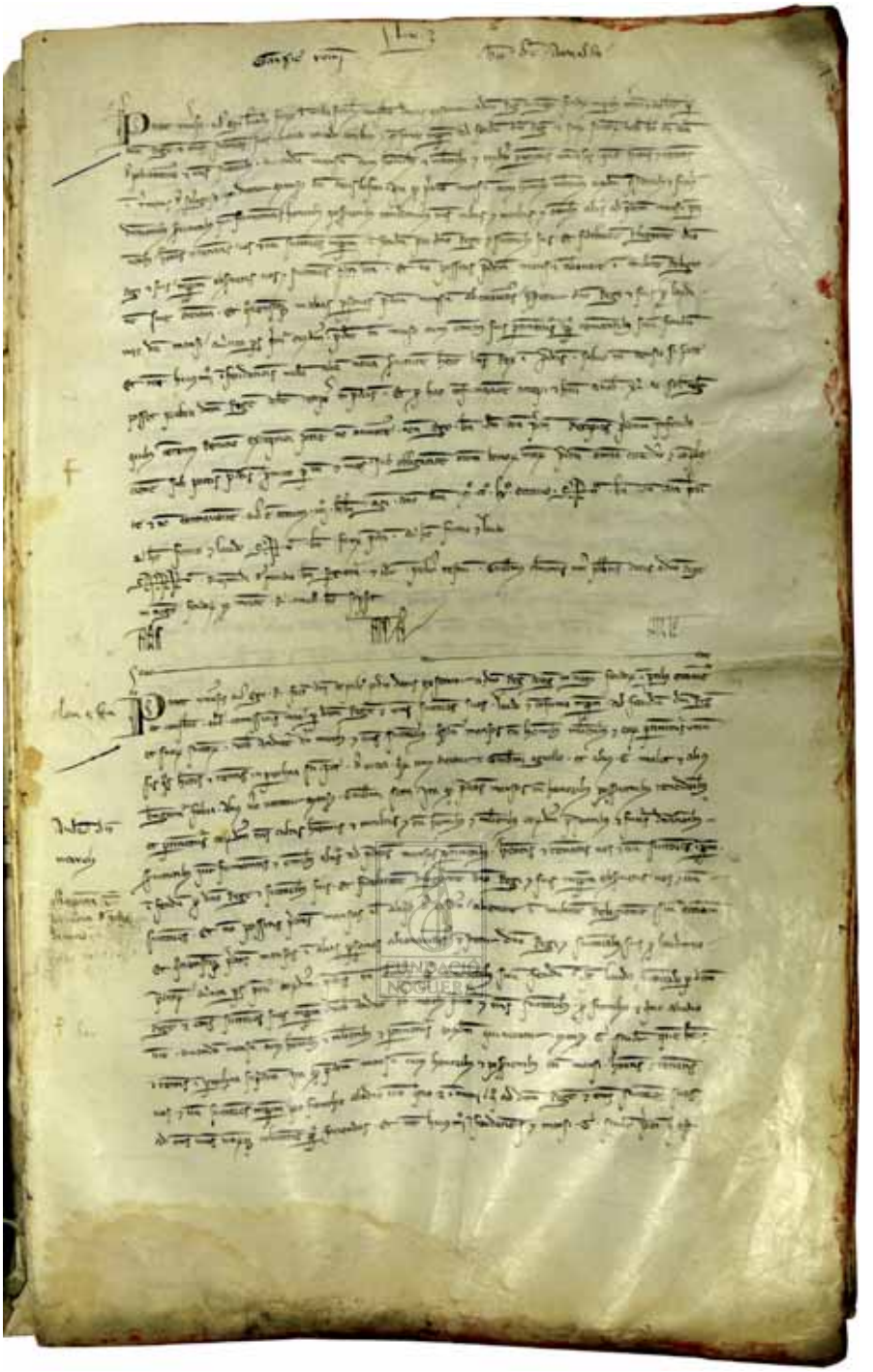

Acurada presentació del registre amb l'escriptura del notari Guillem Climent l'any 1268 (foli 55).

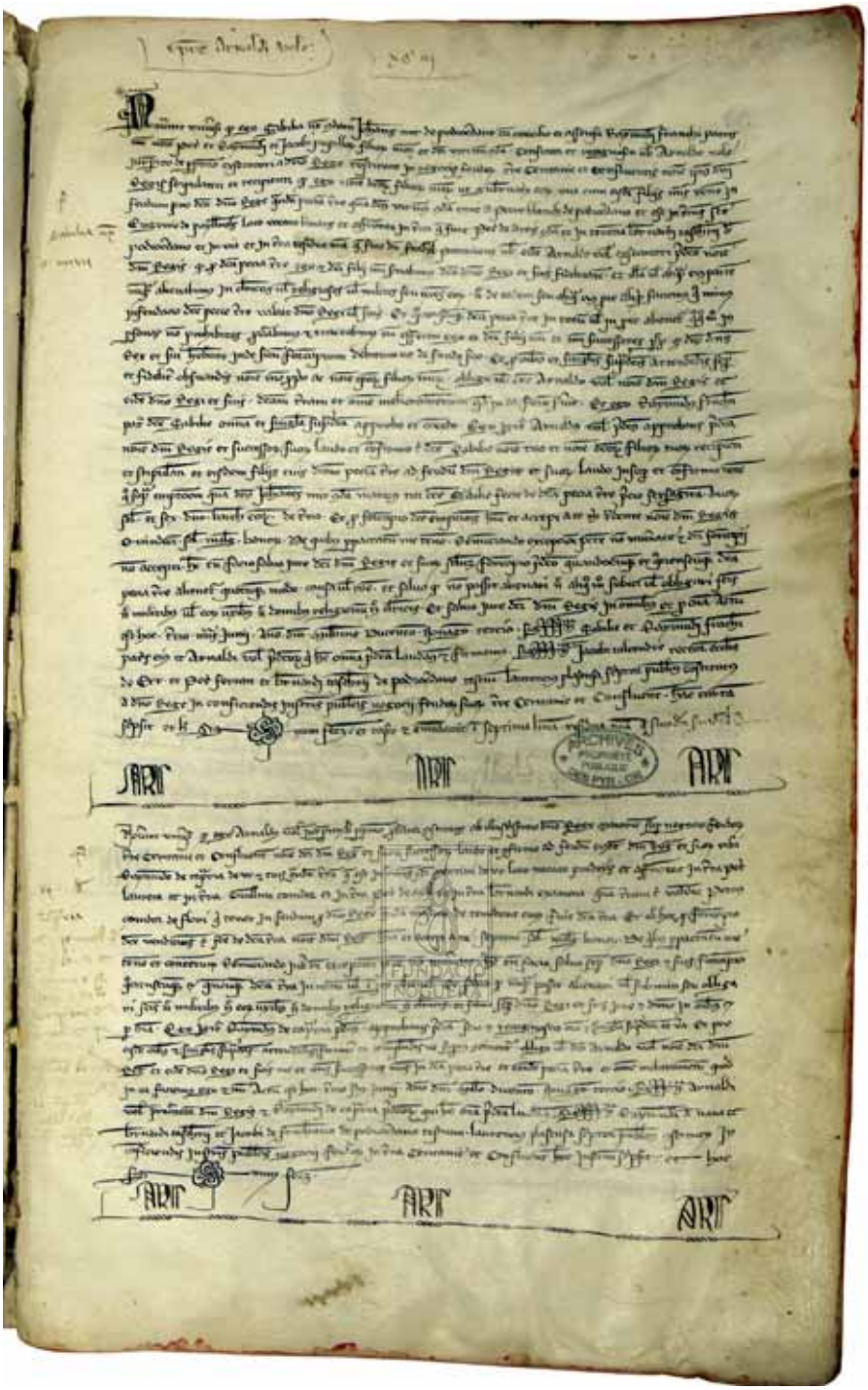

Escriptura i signatura del notari Llorenç Plasensa l'any 1293 (foli 93).